

ACADEMIA ROMÂNĂ
FILIALA IAȘI

INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
"A. PHILIPPIDE"

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN,
PE REGIUNI MOLDOVA ȘI BUCOVINA

TEXTE DIALECTALE

Volumul I, Partea 1

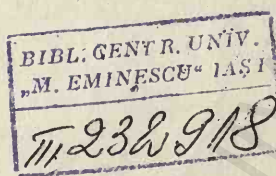

IAȘI

1993

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

-11-
III 232.918

ACADEMIA ROMÂNĂ
FILIALA IAȘI

INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
"A. PHILIPPIDE"

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN,
PE REGIUNI. MOLDOVA ȘI BUCOVINA

TEXTE DIALECTALE

Volumul I, Partea 1

Culese de

STELIAN DUMISTRĂCEL

și publicate de

DOINA HREAPCĂ și ION-HORIA BÎRLEANU

IAȘI

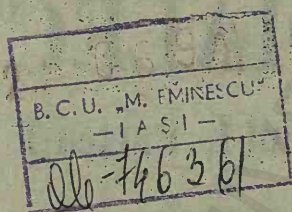
1993

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

280389

B.C.U. IAȘI

EMIL PETROVICI

(1899—1968)

I N M E M O R I A M

„Dacă pe hărțile lingvistice ale Atlasului nostru e fixată imaginea, să zicem «fotografia» instantanee, nemișcată a graiului din fiecare punct cartografic, atunci prin aceste texte am dat și un scurt «film» cu imagini mișcătoare pe care putem urmări aceleași graiuri în mers, fiecare cu ritmul și mlădierile sale proprii”.

(Emil Petrovici, 1943)

CUPRINS

CUVÎNT ÎNAINTE: PROBLEME ALE PUBLICĂRII ȘI IPOSTAZE ALE UTILIZĂRII TEXTELOR DIALECTALE CA INSTRUMENT DE CERCETARE (Stelian Dumitrăcel)	VII-XXXI
ABREVIERI BIBLIOGRAFICE	XXXIII-XXXV
ALTE ABREVIERI ȘI SIGLE	XXXVII
LISTA LOCALITĂȚILOR ANCHETATE PENTRU NALR-MOLD. BUCOV., TEXTE DIALECTALE I, Partea 1 și Partea a 2-a	XXXIX-XI
LISTA LOCALITĂȚILOR PENTRU CARE AU FOST PUBLICATE ANTERIOR TEXTE DIALECTALE (ȘI FOLCLORICE)	XLI-XLII
HARTA CU ZONELE DE ANCHETĂ ȘI ANCHETATORII PENTRU NALR-MOLD.BUCOV., seria TEXTE DIALECTALE (H.1)	XLIII
HARTA LOCALITĂȚILOR CUPRINSE ÎN VOLUMUL I (1-2) (H.2)	XLIV
TRANSCRIEREA FONETICĂ (cu precizări preliminare)	XLV-LVIII
PREZENTAREA INFORMATORILOR PENTRU NALR-MOLD.BUCOV., TEXTE DIALECTALE I, Partea 1	LIX-XCI
TEMATICA TEXTELOR DIALECTALE PE LOCALITĂȚI (VOLUMUL I, Partea 1)	XCV-CI
TEXTE	1-307
ILUSTRAȚII	311-335
PLANȘELE A ₁ - A ₃ : Informatori principali (=A) NALR-MOLDOVA ȘI BUCOVINA, anchetați și pentru texte	311-313

<i>PLANȘELE B₁ – B₃</i> : Elemente ale habitatului rural tradițional	314–316
<i>PLANȘELE C₁ – C₅</i> : Obiecte și unelte în gospodăria țărănească ; mijloace de transport	317–321
<i>PLANȘELE D₁ – D₃</i> : Utilizarea stufului în gospodăria rurală ; a) acoperișuri din stuf ; b) alte utilizări ale stufului și papurii	322–324
<i>PLANȘA E</i> : Pescuitul ; unelte	325
<i>PLANȘELE F₁ – F₁₀</i> : Prelucrarea cînepei; a) tipuri de stative și accesorii; b) unelte pentru prelucrarea cînepei. Diverse	326–335
DATE PRIVIND ILUSTRAȚIILE	337–340
INDICE	341–347
a) de autori	341–342
b) de subiecți și colaboratori pentru anchete	342–347

CUVINT ÎNAINTE : PROBLEME ALE PUBLICĂRII ȘI IPOSTAZE ALE UTILIZĂRII TEXTELOR DIALECTALE CA INSTRUMENT DE CERCETARE

0.1. Prin culegerea de texte dialectale paralel cu realizarea anchetelor cu chestionarul, programul general al atlaselor din seria NALR continuă începutul făcut de Sever Pop și Emil Petrovici, pentru ALR I și ALR II, care au notat în fiecare localitate anchetată un număr de astfel de probe de grai (cf. Pop [1966] : 230) și din care numai textele culese de cel de al doilea au fost publicate până acum. La apariția, în urmă cu exact 50 de ani, a volumului de *Texte dialectale, suplement* la ALR II, Emil Petrovici, savant de la a cărui moarte tragică, anul acesta, în octombrie, se împlinesc 25 de ani, atrăgea atenția asupra faptului că, dacă pe hărțile unui atlas lingvistic „e fixată imaginea, să zicem «fotografia» instantanee, nemișcată a graiului din fiecare punct cartografic”, în texte se dă „un scurt «film» cu imagini mișcătoare pe care putem urmări aceleași graiuri în mers, fiecare cu ritmul și mlădierile sale proprii” (Petrovici 1943 : VII). Recomandînd cercetarea textelor pentru studiul fenomenelor sintactice, stilistice, dar și al foneticii sintactice, autorul sublinia, în același timp, unitatea de preocupări și de metode dintre volumele de hărți și texte, ca părți componente ale aceleiași lucrări.

Aceste aspecte au fost trecute sumar în revistă cu ocazia apariției volumelor de texte dialectale publicate la noi din 1967, începînd cu cele culese din punctele anchetate pentru NALR în Oltenia (TD. *Olt.*) și, mai apoi, în volumele pentru Muntenia (TD. *Munt.*, I-III) și Dobrogea, ultimul recent apărut (TD. *Dobr.*). Trebuie să insistăm însă asupra faptului că în volumele citate, ca și în cel de față (NALR-Mold. *Bucov. Texte*, I, 1-2) au fost preluate cele mai importante ipostaze metodologice din volumul publicat de Emil Petrovici, printre care amintim folosirea unor acelorași informatori atît pentru ancheta cu chestionarul cît și pentru înregistrarea textelor, selectarea, pentru aceeași localitate, a unor texte de la subiecți reprezentînd ambele sexe și diferite categorii de vîrstă, completarea, în texte, a unor informații ce au ca punct de plecare o întrebare din chestionar. Dintre aspectele redacționale, ale publicării, pot fi menționate, alături de alcătuirea indicelui tematic al volumului, mai ales consemnarea (e drept, sporadică) în paranteze din textul propriu-zis, dar și sub formă de note de subsol, a unor relații în legătură cu textele transcrise (variații de pronunție, comentarii ale subiecților) sau asupra fluxului vorbirii (cf. Petrovici 1943 : 2, 48, 109, 141, 142, 148, 276 ; trebuie să reținem, de asemenea, că și în *Notele* de la p. 317—339, pe lîngă cele mai multe cazuri, ce reprezintă

glosarea regionalismelor și explicitarea unor fonetisme, se întâlnesc frecvent explicații de toponime și sint prezentate și comentate aspecte *folclorice și etnografice*).

0.2. În anchetele pentru ALRR-Mar. (cf. vol. I, *Introducere*, p. IX, X), pentru NALR-Banat (vol. I, *Prefață*, p. VIII) și pentru NALR-Mold. Bucov., înregistrarea textelor a avut loc, în general, o dată cu efectuarea anchetelor cu chestionarul, în tradiția Pop — Petrovici. Chiar dacă, spre deosebire de această situație, înregistrările au fost realizate în cadrul unui program paralel (*Arhiva fonogramică a limbii române*; AFLR), de echipe speciale de cercetători, textele dialectale culese și publicate pentru Oltenia, Muntenia și Dobrogea se racordează la NALR prin faptul că rețeaua de puncte este comună, fiind utilizați (deși uneori mai mult sau mai puțin ocazional) și subiecți anchețați pentru NALR. Oltenia și, respectiv, *Muntenia și Dobrogea*, prin participarea la înregistrări și la transcriere a unora dintre anchetatorii și autorii atlaselor regionale citate, fără să mai amintim tematica generală a celor două anchete, ale căror rezultate se publică folosindu-se același sistem de transcriere fonetică etc. Începând însă cu volumul I de texte dialectale pentru Muntenia a fost aplicată o tehnică nouă pentru redarea grafică a înregistrărilor făcute pe bandă de magnetofon, pornindu-se de la analiza insuficiențelor folosirii ortografiei și ale punctuației „oficiale” și tradiționale în ceea ce privește publicarea textelor dialectale. Prin noul sistem s-au realizat progrese referitoare la redarea adecvată a fluxului vorbirii, a unităților intonaționale ale acesteia, în spiritul unei fidelități maxime față de înregistrări. În transcrierea și publicarea textelor din volumul de față a fost preluată această inovație metodologică, problemă asupra căreia vom reveni (cf. II.4.2.).

0.3. Ținând seama de experiența dobândită prin realizarea lucrărilor de același profil, tipărite anterior, în volumul acesta, care deschide seria consacrată textelor dialectale pentru NALR-Mold. Bucov., se publică, selectiv, texte culese în zona anchetată pentru *Atlas*, reprezentând sudul Moldovei, de semnatarul acestui *Cuvînt înainte*. Zona, a cărei individualitate lingvistică a fost pusă în lumină în primul rînd de lucrări ale lui Iorgu Iordan, ca și de către Gheorghe Ivănescu (cf. Hreapcă 1976 : 122 ; 1986), cuprinde 48 de puncte de anchetă, din județele Vrancea, Galați și din porțiunile limitrofe acestora din județele Bacău și Vaslui (vezi harta 1). Din motive editoriale, materialul volumului I din NALR-Mold. Bucov. Texte a fost distribuit în două părți: prima, publicată acum, oferă textele selectate pentru tipar din 28 de localități (punctele cartografice 615, 616, 625 — 650), dintre care una din județul Bacău, opt din județul Vaslui și 19 din județul Galați, situate în *interfluviul Siret — Prut* (vezi harta 2); cea de a doua parte, de asemenea pregătită pentru tipar, va cuprinde textele din următoarele 20 de localități (punctele cartografice 651 — 670).

O prezentare generală referitoare la culegerea materialului pentru volumele de texte din seria NALR-Mold. Bucov. a apărut anterior (Dumistrăcel 1976 : 59 — 62) ; la apariția tomului de față, semnalăm și

precizăm, în legătură cu zona din sudul Moldovei, o serie de aspecte metodologice (I: anchetă, informatori, anchetatori) și unele probleme de principiu, în special în ceea ce privește tipologia textelor selectate și pregătirea lor pentru tipar (II).

I.1.1. Culegerea materialului, în ansamblu, s-a făcut între anii 1968 — 1972 (pentru data anchetelor, vezi *NALR-Mold. Bucov. Date*, p. 417—420); după un număr de anchete de probă (în pct. 649, 651 și 652), am început și înregistrările de texte într-o serie de localități, concomitent cu anchetele pentru *Atlas* (pct. 634, 635, 640, 641, 652, 661 și 662), și am continuat efectuarea anchetei propriu-zise de înregistrare a textelor în celelalte 41 de puncte, în cadrul echipei compuse din cercetătorii Doina Hreapcă și Ion-Horia Birleanu. Aceștia (participanți consecvenți, de altfel, și la anchetele cu chestionarul în aceeași zonă) au contribuit la selectarea informatorilor pentru texte, au lucrat la întocmirea fișelor de informator și a fișelor fonogramice, observind și discutând, încă din această etapă, toate aspectele surprinse pe teren, în vederea transcrierii fonetice a textelor, atribuție care avea să le revină. În unele puncte, înregistrarea de texte a avut loc în anii de după încheierea anchetelor cu chestionarul, uneori urmărindu-se completarea materialului cules prima dată; în anul 1977, în perioada reviziei textelor, au fost făcute câteva anchete de verificare (în pct. 627, 639, 655 și 670). În afara cercetătorilor menționați, la un număr de anchete au mai participat prof. dr. doc. G. Istrate (pct. 661), cercet. princ. dr. Ioan Oprea (pct. 628, 631, 632, 647, 669) și Cecilia Zoler (pct. 616, 626, 663, 670), ultimii doi fiind, în perioadele respective, membri ai colectivului de dialectologie de la actualul Institut de Filologie Română „A. Philippide” al Filialei Iași a Academiei Române. Înregistrările s-au făcut, de obicei, în casa unuia dintre informatori (unde erau chemați și vecini), dar adesea și la primărie, la căminul cultural sau la școală (unde au fost înregistrați cei mai mulți dintre copii).

1.2. Pentru anchetă a fost utilizat un chestionar tematic general (atât pentru a se oferi elemente de comparație în cadrul zonei cercetate, cât și pentru a se asigura unitatea de preocupări și conținut cu volumele de texte publicate anterior), servind ca punct de plecare pentru convorbiri cu subiecții, convorbiri care au furnizat materialul de bază pentru textele „libere” înregistrate. Există, desigur, teme comune tuturor localităților, decurgând din ocupații comune, în primul rând agricultura (practicată de cei de la munte în văile inferioare ale Milcovului și Siretului; cf. Giosu — Apăvăloaiei 1967: 147 și planșa IV), din aspecte comune ale industriei și ocupațiilor casnice (tăiatul porcului, cum se fac opincile, văruiul caselor, țesutul, produse din lapte și prepararea diferitelor mâncăruri) și ale datinilor și tradițiilor în general (obiceiuri la naștere, botezul, la nuntă și la moarte); în afară de acestea, diferite subzone (a „mocanilor” și a „cojanilor”, cei din urmă „podgoreni” sau „băltăreți”) cunosc anumite specializări profesionale, de care s-a ținut seama în culegerea textelor „tematice”. Este vorba de partea muntoasă a Vrancei, cu aspecte carac-

teristice în ceea ce privește, de exemplu, lucrul la pădure ori la fîn și păstoritul, de bazinul viticol Panciu — Odobești — Nicorești, sau de valea inferioară a Prutului, regiune din care s-au înregistrat texte referitoare la pescuit, dar și la utilizarea în gospodărie a stufului.

În sfârșit, alți factori unificatori pentru sudul Moldovei, din punct de vedere etnografic și lingvistic, i-au reprezentat mișcările pendulatorii dintre munte și „baltă” ale păstorilor transhumanți, ale căror reflexe întârziate sînt „mocanii” prezenți și astăzi la stînilor din localități dintre Siret și Prut, „cărăușia” practică de munteni în cadrul schimbului de produse dintre regiunea muntoasă și cea de cîmpie, sau împroprietărirea locuitorilor unor sate din Vrancea, după primul război mondial, în zona Mărășești — Panciu — Focșani, unde aceștia lucrează pînă în ultimul timp, într-un sistem de migrații sezoniere, în special la vie. Și aceste aspecte sînt reflectate în textele publicate, ca și principalul factor de diferențiere în diacronie, pe care îl reprezintă existența enclavelor cu graiuri de tip muntenesc (temă a tezei de doctorat a Doinei Hreapcă, abordată în diferite articole pe care colega noastră le-a publicat pînă acum).

2.1. Ca urmare firească a modului cum s-au desfășurat cercetările, printre informatorii selectați pe teren pentru texte (între 8 — 30 pentru o localitate) se află, cu excepția a două puncte (637 și 670), *informatorii principali* (care au răspuns la întrebările din chestionarul general și, frecvent, și la chestionare speciale) și *informatori secundari* (folosiți pentru întrebările din chestionarele speciale); cei din urmă (de la unul pînă la trei de localitate) sînt prezenți în majoritatea punctelor de anchetă. Prezența acestor categorii asigură o legătură organică între volumele de hărți și de texte, ca părți componente ale aceleiași lucrări, atît sub raportul urmăririi fonetismelor și lexicului, cît și pentru completarea informațiilor privind numeroase aspecte etnografice amorsate prin răspunsurile la întrebări din diferite chestionare. În afara elementelor tematice care urmăresc influența factorilor geografici (*variabila geografică*), socioprofesionali și situaționali asupra vorbirii, prin aspectele biografice (în sens larg) ce le cuprind, textele, în ansamblul lor, contribuie indirect la o caracterizare complexă a informatorilor anchetați cu chestionarul, aducînd date asupra firii, experienței de viață, a disponibilităților lor lingvistice etc., referințe de natură să ajute la înțelegerea și interpretarea răspunsurilor notate pe hărțile lingvistice (cf. Pop [1966]: 230).

O legătură *sui-generis* între ALR și NALR se conturează și datorită șansei pe care am avut-o de a sta de vorbă cu foști informatori ai lui Emil Petrovici (din pct. 605/654) sau cu localnici care i-au cunoscut pe unii subiecți ai lui Sever Pop și chiar pe acest dialectolog în cursul anchetelor dintre anii 1929 — 1938 (din pct. 590/615, 614/645 și 584/670), evenimente reflectate în textele publicate din punctele respective (la Furceni Vechi, de exemplu, am înregistrat amintiri despre ancheta lui Emil Petrovici, un text cu aceeași temă, [Cum se spală lîna], de la o aceeași informatoare, după 50 de ani, și alte aspecte :

vezi partea a 2-a, pct. 654, p. 41—42 și textul cu caracter documentar din ANEXA, nr. 1).

2.2. Pentru volumul I din NALR-Mold. Bucov. Texte, au fost selectate și se publică, pentru fiecare localitate, înregistrări de la un număr de 5—10 informatori. Creșterea numărului subiecților de la care se publică texte (proporțional cu sporirea numărului celor înregistrați) a urmărit reflectarea repertoriilor verbale determinate de diferențele sociolingvistice din cadrul colectivităților investigate, un loc relativ important ocupându-l tinerii (grupele III și IV) și copiii (I—II), uneori descendenți ai informatorilor adulți (cf. Berești, 630: tatăl, mama și fiul; Virlezi, 634: tatăl, mama și fiica; vezi și Frumușița, 637: bunicul, bunica și nepoata) sau aparținând aceleiași familii prin alianță, ținând seama de observațiile făcute încă la sfârșitul secolului trecut de către abatele Rousselot (*Les modifications phonétiques du langage. Étudiées dans le patois d'une famille de Cellefrouin [Charente]*, 1891). Pe ansamblu însă, în afară de conținut (componentele etnografice) și de tipurile fundamentale de texte (cu urmări privind stilul și structurile sintactice), în selectarea materialului din această adevărată „bancă de date” am luat în considerație, în primul rând, aspectul lingvistic al înregistrărilor (reflectarea fonetismelor și a lexicului regional) în funcție de tipologia generală a vorbitorilor din mediul rural din perioada anchetelor, referindu-ne la coordonatele de bază pe care le reprezintă păstrarea vorbirii dialectale și pătrunderea, în grade diferite, a unor elemente ale limbii literare (cf. Hreapcă 1975: 138). Din acest punct de vedere, s-a constatat existența, în ceea ce privește înregistrarea textelor, a două categorii principale de informatori: a) cu un comportament pasiv față de ancheta propriu-zisă (și care oferă, fără a-și pune problema unei opțiuni *ad-hoc*, vorbirea dialectală autentică a unei zone) și b) informatori al căror comportament este activ, recurgând conștient la registrul dialectal, fie evitându-l, cu toate că scopul anchetei le-a fost prezentat (*ibidem*, p. 140—141).

O asemenea problematică socio- și psiholingvistică a anchetei dialectale (tratată, în mod surprinzător, doar cu oarecare indulgență de către dialectologii preocupați preponderent de „arheologie” lingvistică) a fost invocată, principal, încă de Gustav Weigand, în special pentru unele provincii dacoromânești (dar și din punctul de vedere al situațiilor de comunicare, respectiv cu referire la înclinația spre „zelemea” a țăranilor). Pentru acest lingvist, cunoașterea pronunțării vorbitorilor *neinfluențați de limba literară* este scopul principal al elaborării unui atlas lingvistic („Der nächstliegende Zweck ist die Kenntnis der Aussprache des Rumänischen im Munde des von der Literatursprache unbeeinflussten Volkes”; Weigand 1909: 135—136; cf. 138). În perioada investigațiilor de teren pentru ALR I și ALR II, urmările confruntării registrelor vorbirii la categorii de subiecți cum sînt cele amintite anterior în ceea ce privește rezultatele înregistrărilor au constituit o adevărată preocupare, în acest sens existînd numeroase mărturii în articolele scrise de Sever Pop despre ALR sau în jurnalele de ancheta

ale celor doi dialectologi (cf. Pop [1966]: 224, Petrovici [1988]: passim; vezi și Dumistrăcel 1978: 36, 172, 211), iar pătrunderea fonetismelor limbii literare în graiurile populare românești este convingător reflectată de hărțile ALR și de *Textele dialectale* publicate de Emil Petrovici, fapt subliniat în lucrarea noastră citată anterior (p. 182—185, 214—217, 318—319, 370).

În cazul informatorilor noștri din categoria (b) fonetismul regional a fost uneori sugerat [5] de anchetator, pe baza datelor cunoscute din ancheta cu chestionarul; vezi, de exemplu [unger], în pct. 652 (cf. partea a 2-a, p. 16), dar adesea de alți participanți la înregistrări (vezi pct. 639, p. 173, 178). Cercetările de teren din Moldova au dovedit, de altfel, că astăzi majoritatea vorbitorilor din mediul rural au conștiința anumitor fonetisme regionale, a căror „recunoaștere” în condiții de anchetă constituie un catalizator pentru declanșarea registrului uzual al vorbirii lor, caracterizat prin numeroase alte fapte fonetice, nesesizate (cf. Dumistrăcel 1982: passim). Mai mult, se poate constata că și în mediul familiar vorbitorii au ocazia să se confrunte cu unele aspecte ale pronunției dialectale și chiar ale „transcrierii” *ad-hoc* a acestora; vezi, de exemplu, relatarea privind dificultatea de a scrie numele *Nihalake* într-un pomelnic (pct. 631, p. 95; pentru reflectarea unor fonetisme dialectale în *scrisori*, vezi, de exemplu, Istrate 1939: 140—141, iar în legătură cu redarea unor astfel de fapte fonetice în transcrierea antroponimelor în registre agricole comunale, cf. Bîrleanu 1987: 119).

Pentru a lărgi cadrul discuției, trebuie să menționăm că o tipologie precisă și detaliată în privința registrelor vorbirii, între *dialectal deplin* și *literar*, a fost urmărită și consemnată și de către dialectologii germani pentru înregistrările din programul „Arhivei graiurilor germane exilate” (*Tonbandaufnahme der Vertriebenenmundarten*); aceștia au distins, pornind, desigur, și de la alte realități în ceea ce privește deosebirile dialectale de pe terenul germanei, următoarele categorii ale vorbirii informatorilor: *Vollmundart*, *Halbmundart*, *Umgangssprache*, *Stadtsprache* și (*individuelle*) *Mischmundart* (cf. Günter Bellman, Joachim Göschel, *Tonbandaufnahme ostdeutscher Mundarten*, 1962 — 1965, Gesamtkatalog, Marburg, 1970, p. 29).

Întrepătrunderea sistemului limbii literare și al „dialectului” (în special în ceea ce privește fonetica) cunoaște manifestări limită mai ales în vorbirea tinerilor și a copiilor de vîrstă școlară, la aceștia din urmă vorbirea dialectală, achiziție a perioadei preșcolare, ajungînd să reprezinte un adevărat registru stilistic ocazional (cf. Dumistrăcel 1981: 264 — 265, 276), o problemă de un interes deosebit în perspectiva evoluției graiurilor populare în contemporaneitate. Problema ține de schimbarea registrului vorbirii în funcție de interlocutor, care ne întîmpină și la vorbitorii dotați de alte vîrste (vezi caracterizările unor informatori în *NALR-Mold. Bucov. Date*, p. 325, 328, 335, 346 etc. și în volumul de față, p. LXXXII), mobilitate a registrelor căreia i s-a acordat o importanță deosebită în cercetarea mediilor

bilingve de tipul celor din sudul Franței (cf. A. Brun, *Le français de Marseille*, Marsilia, 1931).

2.3. Deoarece *textele dialectale* nu-și propun să competeze culegerile de narațiuni populare sau de folclor literar și nici să ofere exclusiv mostre de arheologie dialectală, cele publicate în volumul de față au urmărit, ca program de bază, să înfățișeze situația complexă prezentată mai sus în linii generale, reflectată atât în vorbirea unor subiecți fără predispoziții spre narațiuni ori descriere amănunțită („de un laconism supărător când li se cerea să povestească ceva mai pe îndelete”; Petrovici 1943: VI; cf. Pop [1966]: 230), cât și de la informatori dotați din acest punct de vedere (și care, de altfel, au fost preferați în selecția pentru publicare). Caracterizări pătrunzătoare sub raport socio- și psiholingvistic, posibile datorită observării atente de către membrii echipei de cercetare în timpul anchetelor și considerării ansamblului înregistrării cu fiecare în parte, au fost făcute în *Prezentarea informatorilor pentru texte* (p. LIX—XCI). S-a urmărit, în general, o prezentare adecvată a anchetei (au fost consemnate chiar aprecieri ale subiecților asupra acesteia / cf. pentru pct. 646, la p. LXXXV, și pentru pct. 652 și 653, din partea a 2-a / și, în mod excepțional, asupra înregistrărilor, ascultate apoi: pct. 629, p. LXIX, 630, p. LXIX, 633, p. LXXIII, ca și pentru pct. 646, p. LXXXVI). Trebuie să subliniem însă faptul că problemele în discuție făcuseră anterior obiectul unor pertinente observații din partea lui Dumitru Șandru, așa cum se poate vedea din caracterizările subtile ale informatorilor folosiți în anchetele sale (contemporane cu acelea pentru ALR), efectuate în cadrul programului Laboratorului de fonetică experimentală de la Facultatea de Litere din București (Șandru 1933 — 1938: passim).

Pentru înregistrarea textelor, majoritatea subiecților, localnici (numai cu titlu experimental au fost anchetați informatori stabiliți recent într-o așezare; cf. pct. 637, p. LXXVII), au fost puși la curent cu scopul anchetei, recepționat mai pregnant sub raport etnografic. Ei au fost sugestionati să vorbească ca în mediul familiar, dar nu au fost „descurajați” sau „corecți” în cazul în care, în situația de comunicare (oricum insolită) reprezentată de ancheta lingvistică și înregistrarea cu aparate, acest lucru nu le-a reușit decât în parte sau chiar de la început, un registru al vorbirii în care au pătruns fonetismele limbii literare și neologismele (de tipul *Luxuslehnwort*) constituind, de fapt, un registru uzual al acestora în alte situații de comunicare parțial comparabile (în diferite medii și împrejurări sociolingvistice și socioprofesionale; cf. Birleanu 1986: passim). Numeroase aspecte esențiale ale relațiilor dintre anchetatori și informatori și ale desfășurării anchetelor pentru culegerea textelor dialectale au fost prezentate anterior (Hreapcă 1975: passim); precizăm acum faptul că în aprecierea valorii de mostre *de grai* și privind formele *comunicării orale* (cf. Vulpe 1980: 23, 29—33, 51) ale textelor din acest volum trebuie să se țină seama de caracterizarea fiecărui informator, care a urmărit să surprindă competența și disponibilitatea lingvistică a

acestui, ca și trăsăturile temperamentale sau împrejurări de moment de natură să-i influențeze vorbirea.

3. Desigur, pentru reușita întreprinderii, nu pot fi neglijate datele personale, obiective și subiective, ale anchetatorilor; asupra primelor ne vom referi pe scurt în continuare, în spiritul unor exigențe cărora li s-au conformat specialiști de marcă ai domeniului (vezi, de exemplu, deosebit de originala fișă de dialectolog — anchetator pe care și-a întocmit-o Jean Séguy, publicată în *Les noms populaires des plantes dans les Pyrénées Centrales*, Barcelona, 1953, p. 20—21: *Ecuation personnelle*), ca și colegii ai noștri, care au cules și publicat texte dialectale (Cohuț — Vulpe 1973: XXV). În ceea ce mă privește, în calitate de culegător al textelor, ca partener activ și permanent la discuțiile cu subiecții, cunosc din proprie experiență viața din mediul rural, fiind născut și trăindu-mi o parte a copilăriei și vacanțele din perioada studiilor în satul Dealu, din comuna Zvoriștea, județul Suceava (pct. 387 din rețeaua ALR I și 496 din rețeaua NALR-Mold. Bucov.). Deși am anchetat zona reprezentând sudul Moldovei, nu am întâmpinat dificultăți în ceea ce privește familiarizarea cu unele trăsături specifice ale graiurilor din această arie lingvistică, pentru a putea vorbi fără distonanțe regionale cu informatorii (pentru acest aspect, vezi și ALRR-Mar., I, *Introducere*, p. IX). Cercetătoarea Doina Hreapcă este originară din Iași, unde a locuit în permanență, iar cercet. Ion-Horia Birleanu este originar din Tătăruși, județul Iași (pct. 542 din rețeaua ALR I și 555 din rețeaua NALR-Mold. Bucov.); colaborarea lui la aceste înregistrări poate fi socotită, în principiu, și ca un stagiul în vederea continuării, ca anchetator propriu-zis, a culegerii textelor dialectale în alte zone de anchetă ale *Atlasului* (vezi H. 2).

Ambii colaboratori, foștii noștri studenți, vorbesc în mod obișnuit limba literară cu coloratură regională. Participarea la anchetele cu chestionarul NALR (între anii 1968 — 1972) și pentru înregistrarea de texte, în zona din sud, dar și în alte arii lingvistice din Moldova și Bucovina (cf. NALR-Mold. Bucov. Date, p. 413—419), le-a favorizat o cunoaștere amănunțită, cu sesizarea deosebirilor zonale pentru realitățile ce au făcut obiectul convorbirilor tematice, o foarte bună familiarizare cu graiurile populare, cu problemele transcrierii fonetice și pătrunderea psihologiei informatorilor, toate având efecte deosebit de favorabile pentru operațiile de răspundere, și deosebit de meticuloase, de comparare, selectare și transcriere fonetică a textelor, ca și pentru examenul de profesionalism pe care îl reprezintă, în ultimă instanță, redactarea textelor cuprinzând caracterizarea informatorilor.

Participarea la momente din viața de toate zilele și la evenimente solemne (priveghi, praznic) ale localnicilor, care ne-au găzduit și cu care am stat de obicei la masă, au asigurat o atmosferă destinsă de lucru și de comunicare în toate privințele, prielnică cercetării. Faptul că unii informatori au ținut în mod expres să ne fotografiem împreună, ori, în anii următori, ne-au trimis scrisori sau ne-au vizitat, la Institut ori acasă, constituie, de asemenea, elemente de analiză sociologică care probează că în timpul anchetei am fost „adoptați” de micro-

grupul în care am lucrat, câștigându-i încrederea și aprecierea pentru investigația întreprinsă.

II.1.1. O primă condiție pentru realizarea unui corpus semnificativ de texte o constituie abordarea / verificarea pe teren a unui număr cât mai mare de subiecți, urmată de înregistrarea lor. În zona din sudul Moldovei, pentru fiecare din cei 8—30 de informatori din fiecare localitate a fost înregistrat un număr de minimum două texte, număr care s-a ridicat, în cazul celor antrenați de anchetă și cu talent „narativ”, pînă la 20. În timpul înregistrărilor, membrii echipei au alcătuit *fișa fonogramică* pentru textele aparținându-i fiecărui informator, alé cărui date biografice (pentru a evita un moment inițial de suspiciune și de oarecare tensiune) au fost solicitate pe larg la sfîrșit, fiind înregistrate, de asemenea, pe bandă, paralel cu completarea *fișei personale de informator*; menționăm că, adesea, convorbirea cu această preocupare a ocazionat obținerea unora dintre cele mai bune texte „libere”, reprezentînd **întîmplări și amintiri** din viața subiecților (de exemplu, un accident, de pe urma căruia îi rămăsese o cicatrice, sau de ce nu a învățat carte!).

2.1.2. Avînd la dispoziție cîte un lot de 50—140 de texte pentru fiecare localitate și pentru o medie de 19 informatori, la o primă selecție, în vederea transcrierii, o dată cu alcătuirea fișei benzilor (cu „filmul” ansamblului înregistrărilor), au fost comparate textele din punctul de vedere al conținutului și din punct de vedere al realizării tehnice. În funcție de rezultate, au fost selectați mai întîi informatori din fiecare grupă de vîrstă. Locul pe care l-am acordat, de la început, subiecților ce au răspuns la chestionarul general și la chestionarele speciale (cf. Hreapcă 1975: 144; Dumistrăcel 1976: 61), amintit și mai sus (1.2.1.), este reflectat și de operația de selecție.

Pentru a răspunde principalului obiectiv al publicării textelor dialectale, s-a urmărit reprezentarea, echilibrată, a textelor „tematice” și a celor „libere”, dat fiind faptul că între cele două categorii există, în primul rînd, diferențe principiale de ordin stilistic: primele, expuneri cu pronunțat caracter tehnic, pot fi raportate la stilul *științific* al limbii literare, iar celelalte reflectă, în limite diferite și cu nuanțe, stilul *artistic*, chiar dacă nu este vorba de narațiuni în accepțiunea curentă a acestui termen. Evident, apartenența expunerilor la două modalități stilistice deosebite, recurgînd și la anumite mijloace expresive, ori ignorîndu-le (cf. Dumistrăcel 1988: 290—291), are drept pandant tendința organizării corespunzătoare a enunțurilor și apariția unor structuri sintactice deosebite (în legătură cu deosebiriile dintre textele „descriptive” față de cele „narrative” și cu „relativa autonomie” a acestora din urmă în ansamblul textelor dialectale înregistrate în anchete, pe baza unei tentative de analiză structurală, cf. Bratu 1974: 664, 669).

2.1. Adoptînd acest punct de vedere, deși nu ne putem opri asupra problemei decît în aspectele ei principale, credem necesară examinarea rezervelor exprimate în ultimul timp în legătură cu valoarea textelor „tematice” pentru cercetarea sintaxei vorbirii populare. Astfel, la

apariția TD. *Olt.* s-a subliniat că unele dintre acestea „sînt destul de sărace, cu o sintaxă foarte redusă, elementară, enumerări de nume de lucruri și de acțiuni”. Se considera că la acest efect ar fi contribuit însăși metoda, de culegere pe baza chestionarului tematic (deși acesta reprezintă doar un ghid), și, de aceea, nu se pot descoperi „prea multe dintre particularitățile afective ale graiurilor, din numeroasele modalități de realizare a limbajului expresiv, din *sintaxa frazei construite prin subordonare*” (subl.n.), exigențe cărora le răspund „textele libere” (Brâncuș 1969 : 186).

Se poate spune că atare aprecieri, de ansamblu (cf. și Pană 1968 : 341), au creat un adevărat *curent de opinie*; astfel, după ce în prefața la TD. *Olt.* Boris Cazacu afirma, fără distincții, că volumul „reprezintă o completare a datelor anchetei pentru NALR. *Olt.*, în special în ceea ce privește morfologia, *sintaxa*, lexicul, *topica* și, în general, *stilul vorbit*” (subl. n.; *vol. cit.*, p. XVIII), în prefața la vol. I din TD. *Munt.*, același autor atribuie doar textelor „libere” calitatea de a fi relevante „pentru studierea anumitor particularități ale vorbirii dialectale (structuri sintactice, procedee stilistice, dialog etc.)” (*vol. cit.*, p. XIII), cele înregistrate prin *convorbiri tematice* fiind incluse în volum „în măsura în care interesului etnografic i se asocia unul lingvistic” (*ibid.*, p. XIV; pentru alte precizări, cf. și Bazacu 1973 : 293, față de 294 : textele aparținînd celei de a doua categorii din volumele I-III ale TD. *Munt.* „atestă o bogată variație terminologică, oferind cercetătorilor posibilitatea comparării mai riguroase a datelor lexicale și etnografico-folclorice / ca și a celor fonetice și morfologice /, înlesnind, prin aceasta, delimitarea mai precisă a ariilor de răspîndire a fenomenelor studiate”).

2.2. De la rezervele nuanțate ale lui Gr. Brâncuș, cu preferința acordată textelor „libere” (cf. și Beltechi 1974 : 461; Faiciuc 1974 : 144), s-a ajuns însă la contestarea existenței (sau cel puțin a autenticității) în procesul comunicării a tipologiei enunțurilor de felul celor reflectate de textele „tematice” înregistrate de dialectologi (începînd, la noi, cu Sever Pop și Emil Petrovici), aspect ce ne-a provocat, în ultimă instanță, excursul care urmează. Contestarea are caracterul unei observații generale: „În viața de toate zilele, el [„informatorul de la țară”] nu are niciodată prilejul să elaboreze un text de acest fel...” (Vulpe 1980 : 27), deși, în continuare, autoarea semnalează că în astfel de texte apar chiar și subordonate (mai ales temporale), dar subliniază „o frazare pe cît de pretențioasă, pe atît de artificială” în răspunsuri ale informatorilor tineri la o întrebare de tipul „Cum se lucrează via pe aici?”, a cărei formulare este în mod evident *inadecvată* (cf. Hreapcă 1975 : 143—144).

Se pare că, preocupată exclusiv de *subordonarea în frază* (dar numai pentru „un domeniu strict circumscris”, acela „al comunicării orale dialectale : narațiunea monologată non-folclorică”; *op. cit.*, p. 29), Magdalena Vulpe s-a lăsat involuntar antrenată într-o caracterizare grăbită, neținînd seama de distincții și nuanțe de tipul celor „care ne

interzic să fixăm într-o formulă felul de exprimare a țăranelui nostru" (Densusianu [1968] : 420).

2.3. Admițind ca modalități (principale) de comunicare a vorbitorilor din mediul rural (și nu numai de aici), *dialogul*, atât de prezent în orice mod de exprimare al acestora (*ibid.*, p. 418 — 419), și *narațiunea*, de toate tipurile reflectate în textele „libere”, ne întrebăm dacă acestea reprezintă și singurele modalități de comunicare orală, indiferent de mediu. Fără a pierde din vedere faptul că dialogul poate avea și el măcar din motive... strategice „servituți” (ce au fost numai caricaturizate de Caragiale în *Cum se înțeleg țărani!*), pentru a răspunde la întrebarea formulată anterior, observăm, mai întâi, că exemplul citat de Magdalena Vulpe („atunci când își învață fiica să urzească, să năvădească și să țasă, țărancă îi explică acesteia — și mai ales îi arată — diferitele operații pe măsură ce practica o cere, fără să-i țină, în prealabil, un «curs teoretic»”; *op. cit.*, p. 27) absolutizează nu numai un anumit comportament temperamental (să zicem, „sudic” dacoromânesc, mai „flegmatic”), ci mai ales o situație caracteristică unei acțiuni de durată. Pentru că există numeroase cazuri când „inițierea” presupune explicații mai mult sau mai puțin amănunțite, pornind de la operații simple (când o fetiță este învățată cum să spele bine vasele, ori să facă o mămăligă, sau când un tânăr merge singur la cosit), până la altele mai complicate, care se execută de către două sau mai multe persoane. Atunci când, de pildă, se năvădește, mama îi explică fiicei, care o ajută, cum se trec firele urzelii prin țe și prin spată, folosind verbele la persoana I plural a prezentului indicativ, căci amîndouă iau parte la acțiunea respectivă (și numai cu timpul se ajunge la un sistem de gesturi și semnale). Sau, tot așa, când tatăl își învață fiul să planteze la vie lucrînd alături de el, „înstuirea” se face folosindu-se tot persoana I plural („punem «cepii» în groapă, dacă-i acoperim, dar lăsăm o «căpușă» afară, ca să «răsufle»; dacă-i uscat, turnăm puțină apă și apoi batem ușor pămîntul cu picioarele” etc.). În primul caz, verbele pot fi și la persoana a II-a singular a indicativului, cu valoare de imperativ („pui apă la încălzit!...”, respectiv „înfîgi batca în pămînt, potrivești coasa pe batcă, îi bați bine gura cu ciocanul!...”), dar și la persoana I singular a prezentului indicativ („Uită-te la mine: pun apă în ceaun, presor făină...”, sau „~: înfîg batca în pămînt, potrivesc coasa pe batcă...”). Or, în ceea ce privește regimul verbelor, persoana I singular și plural a indicativului prezent sînt cel mai frecvent întrebuințate în textele „tematice” (fără să lipsească nici persoana a II-a singular a indicativului prezent; cf., de exemplu, TD. *OLL.*, p. 62, [Opincile], cu trecerea la persoana a III-a singular, sau [Casa], în volumul de față, pct. 630, p. 81, caz în care se ajunge la forma impersonală).

2.4. Pe de altă parte, există situații de dezvăluire a „secretelor” meseriei (cum îi reușește unei gospodine săpunul sau un anumit fel de mîncare, cum iese cașul bine etc.), când vorbitorul precizează de la început: „eu așa (îl) fac”, formulă ce apare, de altfel, în textele

„tematice“, a căror înregistrare se prezintă doar ca o împrejurare aparte a unei situații de comunicare cu analogii în viața de toate zilele, în care *anchetatorii* iau cunoștință de anumite practici sau obiceiuri reprezentînd *experiența* informatorului (vezi, pentru verificarea, situația cînd un bărbat refuză să explice cum se fac *trandafirii* 'cîrnați din carne de porc', în pct. 663, din partea a 2-a, p. 137: *el nu face așa ceva! spre deosebire de alții, care descriu operația în amănunt*).

De altfel, informatorii dotați nici nu adoptă, instinctiv, un registru „tehnic“ propriu-zis, indiferent de temă (vezi, de exemplu, cazul informatorilor principali din localitățile Adam, pct. 645, Matca, pct. 649, la paginile 230—232, respectiv 278—283, sau Păunești, pct. 658, din partea a 2-a, p. 89—93). Expunerea acestor subiecți pe o *temă* devine, de fapt, un text mai mult sau mai puțin „liber“, colorat stilistic și afectiv prin elemente ce comunică experiența personală în domeniu, de reflecții, și punctată de întrebări ce urmăresc gîndurile și reacțiile ascultătorului, partener, dacă nu prezent, măcar imaginat, la o convorbire (cf. și Densusianu [1968]: 418—419). Același rol, general, îl au formulele de adresare, ca în următorul text din Suceveni, Galați, pct. 632: „torceam cînepă *mamă!!!* torceam lînă *mamă!!!* cîntam / chiuaiam / [...] beiam rachiul / mîncam!!! la hopaiț *bunică!!!*“ (transcriere literarizată după expunerea pe tema „Opaițul“, de la p. 99—100).

Un asemenea registru stilistico-sintactic poate fi însă „provocat“ și de anchetator, prin întrebările ce tind să „spargă“ o abordare neconvenabilă, artificioasă, a subiectului, dar mai ales prin *formularea* întrebărilor, urmărind *normalizarea* situației de comunicare: la înregistrarea de texte despre prepararea unor feluri de mîncare, într-o atmosferă degajată de anchetă, informatoarei i s-a atribuit rolul de „povăuitoare“ în profitul colaboratoarei / colaboratoarelor noastre ce se afla(u) de față: „ca să învețe și dumneaei!“ (cf. pct. 633, Oancea, p. 119). Același efect îl au formulările ce determină un registru de comunicare urmărind desfășurarea acțiunii propriu-zise, de tipul „Fă o mămăligă!“ sau „Pune o cloșcă!“; un „joc“ în care informatoarea se lasă ușor antrenată („Să pun o cloșcă!“; cf. în partea a 2-a, pct. 653, Mirceștii Vechi, p. 33). Recurgerea la astfel de procedee, care inovează în materie de metodologie a anchetei, a fost practică și de dialectologii francezi, de exemplu în ceea ce privește înregistrarea formelor conjugării unui verb: căutînd un subiect „plus exercé“, a fost ales acela care înțelegea specificul întreprinderii și care accepta „de jouer avec nous au maître d'école“ (Pierre Gardette, *Atlas linguistique et ethnographique du Lyonnais*, IV, *Exposé méthodologique et tables*, par., Paris, 1968, p. 34).

Prin urmare, una este *chestionarul* tematic și alta *conversația* cu anchetatorul (ale cărui întrebări sau intervenții sînt înregistrate și transcrise între [] în formularea momentană), cadru în care secvențele textului „tematic“ devin, adesea, replici (extinse) ale unui conlocutor, „într-un dialog inegal“ anchetator-informator (așa cum a

remarcat și Bratu 1974 : 666). De altfel, faptul că în cursul anchetei se stabilește și climatul real al procesului de comunicare cu anchetatorul este dovedit de apariția comentariilor referitoare la particularitățile lexicale regionale, semnalate pentru TD. *Olt.* cu precădere în textele „descriptive”, ce impun detalierea a numeroase elemente ale culturii materiale locale (cf. Vulpe 1971 : 259).

2.5. Se poate trage astfel concluzia că *expunerea* ori *explicația* (alături de *dialog*) face parte dintre modalitățile curente de exprimare (non-artistică) aparținând vorbitorilor din mediul rural; în fața microfونului, în cele mai multe cazuri, nu se repetă exact situația obișnuită de comunicare, întrucât adesea enunțul general se *recodează* (schimbarea modului, a timpului și a persoanei formei verbale, gruparea *ad-hoc* a succesiunii de enunțuri din momente mai mult sau mai puțin îndepărtate în timp etc.), dar el nu este inventat în condiții de anchetă!

2.6. Un al doilea element care, după părerea noastră, creditează autenticitatea enunțurilor caracteristice textelor „tematice” decurge din existența unei tipologii diverse ca temperament și ca disponibilități lingvistice ale vorbitorilor utilizați ca subiecți. Este suficient să comparăm expuneri pe aceeași temă ale mai multor informatori: construirea unei case poate fi înfățișată și sub forma expunerii ce amintește împrejurările perfectării unei înțelegeri sau datele unui deviz (vezi, pct. 630, p. 81 și, mai ales, în partea a 2-a, pct. 655, p. 49), dar și cu precizarea detaliilor unor operații sau obiceiuri referitoare la această lucrare (vezi în special pct. 658, în partea a 2-a, p. 87—89, iar în volumul de față, pct. 637, p. 153—155). Dar, cu aceeași situație sîntem confrunțați și în textele „libere”: exemplele citate de Ov. Densusianu ca ilustrînd faptul că „istorisirea e ca un raport, o înregistrare mecanică” (Densusianu [1968] : 414) sînt extrase din diferite *evocări*. Prin urmare, tipul de enunț din textele „tematice” apare drept funcție a comportamentului lingvistic general al vorbitorului, existînd subiecți dotați sau mai puțin dotați pentru expunerea „tehnică” (descriptivă), ca și pentru narațiunea propriu-zisă.

2.7. Din cele expuse anterior, rezultă, cel puțin în ceea ce ne privește, că înregistrarea și publicarea textelor „tematice” nu derivă numai din importanța lor referitoare la aspectele lingvistice generale, comparabile la acest nivel, ale graiurilor populare (fonetică, morfologie, lexic), ci și din necesitatea de a surprinde o modalitate obișnuită a comunicării, nu numai a vorbirii populare, ci a *exprimării orale*, în ansamblu, și tipologia diversă a vorbitorilor. Pornind de aici, și nu doar în principiu, ci și ca rezultat al considerării materialelor publicate pînă acum, nu distincția *texte „libere” : texte „tematice”* (fără să mai vorbim de „lungimea”, respectiv de „scurtîimea” acestora) rezolvă problema cunoașterii sintaxei vorbirii populare, ci distincția funcțională *TEXT APARTININD LIMBAJULUI POPULAR NON-ARTISTIC*, subdiviziunea *nuanțat tehnic* (Coteanu 1973 : 50; autorul consideră că în limbajul popular lipsesc „variantele științifice propriu-zise”) : *TEXT NARATIV*, ce aparține stilului *artistic* popular (să nu pierdem din

vedere că printre expunerile din această categorie se încadrează și diferitele întâmplări din viața informatorilor sau la care aceștia au asistat; or, însăși *amintirea* poate fi socotită o „practică general folclorică”; Bîrlea 1967: 171). Dar, recunoscînd textelor „libere” toate avantajele pentru studierea sintaxei *stilului narativ* popular, trebuie să ținem seama de faptul că nu toate expunerile din această categorie întrunesc calitățile atribuite genului; s-a observat și că „poveștirile țărănești sînt caracterizate mai mult prin alăturări simple decît prin deducțiuni” (Densusianu [1968]: 415).

În realitate, așa cum am anticipat, cele două stiluri nu se manifestă prin expresii „pure” ale fiecăruia dintre ele, suferind de efectele unui proces de sincrētism: expunerea tematică (în funcție și de vîrsta informatorului sau de ieșirea din uz a unei practici) poate căpăta turnura unei evocări propriu-zise, în care se utilizează exclusiv *imperfectul* (care, în proza artistică, este „timp al evocărilor concrete”; Vianu 1941: 409), ca în textul *La pădure*, din TD. *OII.* (p. 4—5), sau ca în numeroase texte pe care le publicăm în volumul de față, în care informatorii introduc elemente narative, pornind de la experiența personală (pct. 645, p. 231—232; pct. 649, p. 278—281). Astfel, o informatoare de 61 de ani (la data anchetei) din Pechea, jud. Galați, nici nu acceptă formal întrebarea din chestionar „Cum se face brînză de vaci?” și, cu toate că, la rigoare, putea recurge la o „extrapolare”, ne povestește cum face ea brînză din lapte *de capră* și lăsăm pe cititor ca, după frecvența diminutivelor și după tonul general al înfățișării acțiunilor, să aprecieze dacă ne aflăm în prezența unui enunț forjat *ad-hoc*, sau dacă nu cumva stilul, sigur, ne îndreptățește să presupunem că interlocutoarea noastră a mai avut și altă dată ocazia să-și pună în valoare cunoștințele: „A venit seara // ... mi-a vînit căprița di la deal / am pus / am muls-o / lăptișoru-a fost călduț / am pus frumos și l-am încheat / l-am lăsat vo două ori și jumătați / și s-a ncheat lăptili / l-am început a strîngi... și-ș lasă zăru/ș-apoi am strîns grămădi săculețu / și l-am pus pietroiu pi el / dipt ci-am pus pietroiu/am pus un fundișor didisupt / la farfurii/ca nu cumva si stă zăru/tot în săculeț / ș-a... presat bini... brînză / ș-a isit brînză potriviti” (pct. 641, p. 192).

Tot așa, în textele „tematice” pot apărea și dialoguri (cf. *Treieratul cu caii*, în partea a 2-a, pct. 658, p. 89—90; vezi și Cohuț - Vulpe 1973: XVIII, nota), după cum o narațiune propriu-zisă poate cuprinde secvențe cu descrieri „tehnice” (în mod curent, cu ce se ocupa cel ce povestește cînd a intervenit faptul istorisit etc.).

Prin urmare, nu este cazul să transferăm asupra tipologiei textelor urmările eventualelor neîmpliniri sau rigidități de metodă ale investigatorilor, și nici inapetența pentru narațiune ori lipsa de interes pentru detalii a unor vorbitori. Situațiile trecute în revistă imediat anterior ne atrag atenția asupra faptului că problema, în ansamblu, trebuie considerată prin prisma conceptului de *idiostil*, întrucît, tot așa, din constatarea apariției reduse a zicătorilor și proverbelor în culegerile de texte dialectale publicate pînă acum nu se

poate trage concluzia că parimiile sînt absente în vorbirea țăranilor, în general. În realitate, în analiză trebuie să se țină seama de o anumită *forma mentis* în exprimarea oricărui individ și, în ultimă instanță, de tipologia vorbitorilor (cf. Dumistrăcel 1988: 290 — 293).

2.8. Rezervele în ceea ce privește importanța textelor „tematice” pentru studiul *sintaxei* au la bază, însă, pînă la urmă, pentru unii dintre autorii citați, care au luat în discuție această problemă, întrebuintărea termenului cu accepțiunea restrînsă de *sintaxa frazei*. Să ne amintim că Emil Petrovici scria doar că *Suplementul* de texte la ALR II este destinat să ofere material „pentru studiul pe teren al fenomenelor de sintaxă” (Petrovici 1943: VI) și nimeni nu va contesta nici celui mai „simplu” text „tematic” proprietatea de a cuprinde material pentru cercetarea *sintaxei părților propoziției* (vezi și precizarea dintr-o recenzie la TD. *Olt.*, volum considerat valoros pentru a cunoaște „sintaxa propoziției și a frazei”; Mării 1968: 136), cu atît mai mult cu cît pe baza răspunsurilor referitoare la nume de pe hărțile (morfolo- gice) din volumul al VI-lea din ALR II, serie nouă, au putut fi făcute observații deosebit de interesante cu privire la atributul substantival și la complementul indirect (cf. Tiugan 1973: 187 — 193).

Nu trebuie, apoi, să trecem nici peste faptul că, fără ca autorii să fi sesizat și semnalat deosebiri esențiale între categoriile de enunțuri în discuție, mai multe studii de *sintaxa frazei* au pornit atît de la textele „tematice”, cît și de la cele „libere” (și folclorice) din volumul publicat în 1943 de către Emil Petrovici (Gheție 1961), din TD. *Olt.* (Bidian 1970; 1972: cf. la p. 11 o referire la textele *narative*) sau de la ansamblul textelor înregistrate în cadrul programului cercetării monografice a graiurilor din Valea Bistriței (Gheție 1976; în prima parte și un paragraf despre *sintaxa propoziției*, p. 24—27). Tot așa, ambele categorii de texte au servit, de asemenea fără discriminare, pentru studiul *sintaxei părților de vorbire* în graiul din zona „Porțile de Fier” (Cohuț — Vulpe 1973: 361 — 380).

2.9.1. Desigur, pe măsura amplificării preocupărilor pentru *sintaxa* vorbirii reflectată în graiurile populare (considerate pe drept cuvînt ca rămase în urmă față de cele consacrate lexicului, foneticii și chiar morfologiei), se vor contura, din punct de vedere funcțional, diferențierile deja schițate în ceea ce privește *sintaxa frazei* pe tipurile esențiale de enunțuri (în legătură cu raportul dintre coordonare și subordonare, de exemplu). Dar, orice analiză impune considerarea atentă a locului distinct pe care îl ocupă *narațiunea* sau *evocarea* în procesul comunicării curente și măsura în care anumite structuri sintactice caracterizează, în consecință, limbajul prozei artistice populare. De aceea, textele dialectale ce se publică trebuie să ofere, în continuare, material concludent cu privire la limbajul non-artistic popular și să acorde un loc mai important *dialogului*, a cărui înregistrare în condiții de anchetă, dar fără nici o „regizare”, se dovedește o întreprindere mai anevoioasă (vezi, de exemplu, textul [Obiceiuri la înmormîntare], pct. 627, p. 51—52, și, din partea a 2-a, [Oua încondeiate], pct. 668, p.

327—328). Rezultatele unor înregistrări (cf. TD. *Munt.*, I, p. 79—85), unele cu caracter experimental (vezi fragmentul de convorbire dintre mai multe informatoare din Breb, județul Maramureș, la Golopenția Eretescu 1979: 470—475), oferă nu numai o serie de repere metodologice, ci și o adevărată perspectivă de interpretare pe multiple planuri.

2.9.2. Problemele în discuție nu ne preocupă, desigur, numai pe noi: observații pertinente în ceea ce privește tipologia *narațiune, expunere pe o anumită temă, convorbire* cu anchetatorul, ca și asupra dificultăților înregistrării unor „dialoguri” autentice („echte Gespräche”) între informatori au fost făcute și pe marginea materialelor din „Arhiva graiurilor germane exilate” (Bellmann — Göschel, *Tonbandaufnahme ostdeutscher Mundarten...*, p. 19—20). Predominarea, pe ansamblu, a textelor „tematice” poate fi constatată parcurgând inventarul înregistrărilor efectuate și cu locuitori din diferite așezări mixte sau germane de pe teritoriul fostei Români Mari; prezentăm lista subiectelor abordate în anchetă cu vorbitori din trei localități (după sursa citată, p. 61, 119, respectiv 182): (A) Ilișești — Suceava, (B) Freudenthal-Cîmpulung și (C) Berezina — Akkermann (Cetatea Albă). A: Povestire; Tăiatul porcului; Crăciunul (Copilul Isus și „Moș Crăciun”, „Vicleimul”); Urările de Anul Nou; Paștile; Rusaliile; Sfințirea bisericii („aerul” de la sfințirea bisericii); Nunta (formule / în versuri / ale celor ce invită la nuntă); un informator vorbind „Voll-” și „Halbmundart”; B: Povestire; Copilul Isus („Jesulein”); Sf. Nicolae; Anul Nou; „Boboteaza” la români; Carnavalul; Paștele; Rusaliile; 1 Mai („frunzarul” de Armineni — „Maibäume”); Satul (locuitorii, agricultura, exploatarea lemnului, alte îndeletniciri); Strămutarea; Tratatamentul bolilor animalelor; un subiect vorbind „Vollmundart”; C: Convorbire; Locul natal; Cultivarea porumbului; Creșterea oilor (brînza de oi, lîna); Torsul; Țesutul; Treieratul; Creșterea vitelor; Familia; Muncitorul agricol; Germanii în Basarabia; Construirea casei; Timpul; Ocupațiile din timpul iernii; Găinile; Iarmarocul; o informatoare vorbind, de asemenea, „Vollmundart”.

2.10.1. Trebuie să mărturisim că, după formularea considerațiilor expuse mai sus, am ținut să procedăm la re-verificarea punctelor de vedere puse în discuție, cu ocazia anchetelor de *etno- și sociotexte* întreprinse din luna mai 1991 în cadrul unui proiect urmărind prezentarea, într-un tablou de ansamblu, a *Graiurilor românești de la est de Carpați*, în curs de realizare împreună cu colegi de la Institutul de Lingvistică al Academiei de Științe a Republicii Moldova, de la Chișinău. Echipa ieșeană care publică volumul I din *NALR-Mold. Bucov. Texte*, colaborînd cu dr. Valentina Corcimari și Valeriu Scifos, din sectorul de dialectologie de la Institutul menționat, a întreprins, pînă acum, anchete în zece localități din stînga și, respectiv, în șapte localități din dreapta Prutului, avînd ca punct de plecare pentru înregistrări un *chestionar tematic* special, cu două secțiuni de bază. Preocuparea pentru *etnotexte* este ilustrată de investigarea componentelor fondului etnolingvistic primordial (dincolo de structuri politice, economice și admi-

nistrative) referitor la locuință, vechi ocupații și obiceiuri familiale, practici culturale, credințe etc., ce pun în lumină atât coerența în spațiu, cât și permanența în timp, datorate aceluiași cadru geografic și antropologico-istorico-cultural.

Sociotextele (ce sînt înregistrate ca formă de exprimare prin așa-numitele texte „libere”) au drept scop adunarea de mărturii privitoare la cataclisme, anomalii și abuzurile din istoria ultimilor 50 de ani, reflectate în conștiința colectivităților rurale românești, începînd cu anii celui de al doilea război mondial. Un obiectiv aparte în cadrul acestei secțiuni îl reprezintă constituirea unei *Archive a satelor dispărute*, pornind de la strămutarea forțată a așezărilor și comunităților rurale, a distrugerii caselor, bisericilor și cimitirelor afectate de inundații sau în vederea amenajării lacurilor de acumulare ale unor hidrocentrale. Desigur, în satele de la est de Prut, tematica s-a completat, aproape de la sine, cu mărturii asupra închiderii și dărîmării bisericilor, asupra deportărilor în Siberia și asupra rezistenței locuitorilor în jurul structurilor și modelelor culturale tradiționale. În perspectiva unor acțiuni concertate, pentru a cuprinde elemente ale unui tablou de ansamblu, am stabilit contacte cu Institut für donauschwäbische Geschichte und Landeskunde, din Tübingen (R. F. Germania), privind investigarea, paralelă, a aspectelor de interes socio- și psiholingvistic ale deportării etnicilor germani în Bărăgan.

2.10.2. Pe baza acestui program, urmărim, mai întîi, o completare tematică, măcar pentru aria dacoromânească est-carpatică, a culegerilor de texte dialectale publicate începînd din deceniul al șaptelea, dat fiind că cele mai multe din localitățile de anchetă fac parte din rețeaua de puncte a ALR, respectiv din cea a NALR și a *Atlasului lingvistic moldovenesc*. Este vorba de o acțiune de recuperare, intrucît, în condițiile regimurilor totalitare, în afara imixtiunilor de „orientare” spre aspectele „vieții noi”, cenzura și, de dragul publicării, autocenzura au avut ca efect o anumită selecție tematică chiar pentru înregistrarea textelor, astfel că volumele apărute pînă acum au, în unele privințe, un profil limitat. Desigur, din volumele (și mai ales din arhivele) proprii nu lipsesc textele privitoare la ceremoniile religioase creștine (botezul, cununia, înmormîntarea), dar fondul de bază al publicațiilor îl constituie piesele referitoare la ocupații, datini populare, întîmplări fără implicații social-politice din viața satului și a interlocutorilor. Aceasta deși teme „spinoase” (abordate în pofida prezenței, uneori, la înregistrări, a „oficialilor” locali) nu au fost ocolite, iar înregistrările se păstrează în arhiva noastră, fiind însă insuficiente pentru reconstituirea tuturor aspectelor amintite mai sus.

Pe lîngă faptul că dialectologia românească se individualizează (în mod pozitiv) pentru ansamblul geografiei lingvistice române prin rezultatele inovației Pușcariu—Petrovici—Pop de a aduna și publica texte dialectale ca parte componentă a atlaselor lingvistice (cf. și Dumistrăcel—Sala 1992: 217—218), ținem să subliniem că demersul nostru nu face (după etapa anchetelor sociologice ale Școlii Gusti)

decît să reînnoade firul unor preocupări de sociolingvistică românească ce datează de la începutul acestui secol, întrerupte numai în parte în ultimele cinci decenii. Ne referim la adevărata premieră românească în domeniu, pe care o constituie adunarea și publicarea textelor din volumele *Graiul nostru*, o culegere semnificativă pentru modul cum sînt receptate și reflectate evenimentele unei epoci de către omul de rînd, obișnuit, aparținînd categoriilor permanent marginalizate social și, practic, excluse din viața publică și politică (vezi Dumistrăcel 1993 : 20—25).

Propunîndu-și să dea „o icoană vie a graiului nostru“, culegerea de texte în discuție, datorită dirijării investigațiilor spre viața de toate zilele și pentru complexul univers spiritual al țăranilor, a depășit cu mult finalitatea ce și-o fixase; în ceea ce privește cîteva evenimente istorice, cum sînt domnia lui Cuza-Vodă și Războiul de Independență, ele ne oferă o frescă *sui-generis* de rememorare într-o viziune proprie, subiectivă și colorată afectiv. Nu este vorba, așadar, de „legende“, de creații proprii pe anumite motive epice, de narări „artistice“, ci de autentice interviuri, în accepția strict contemporană a acestui termen (deși întrebările anchetatorilor nu au fost consemnate, subtemele amorsate treptat de subiecți ne ajută să le reconstituim cu ușurință). De fapt, la publicare, autori (I.-A. Căndrea, Ov. Densușianu și Th. D. Speranția) aveau să sublinieze ei înșiși semnificațiile multiple ale pieselor înregistrate: „multe din textele care se dau în acest volum pot fi socotite ca documente sufletești, culturale și, în parte, istorice“ (*Graiul* 1906, *Prefață*: VI). Și, vom adăuga, ele reprezintă adevărate izvoare pentru cunoașterea a ceea ce N. Iorga, pornind de la însemnări anonime de pe cărți vechi, numea, cu o fericită expresie, „istoria țării prin cei mici“ (vezi *Despre cronici și cronicari*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988, p. 211).

Pentru a pune în lumină originalitatea și valoarea acestei întreprinderi, trebuie să amintim faptul că astăzi asemenea preocupări sînt, în general, urmarea viziunii interdisciplinare în cercetarea umanistă. Printre altele, un exemplu îl constituie inițiativa echipei „de etnotexte“ pentru sud-estul Franței, formată din lingviști, etnografi și istorici de la Universitățile din Aix-en-Provence și Grenoble, coordonată de Jean-Claude Bouvier. Scopul general pe care și l-a propus echipa franceză este „adunarea tezaurului oral al culturii populare“ din această zonă a Franței. Dar, pe lângă interesul pentru „literatură populară“ (care, în România, face de regulă obiectul înregistrării și cercetărilor folcloriștilor), se acordă un rol important nu numai relațiilor sau convorbirilor referitoare la ocupații, sărbători tradiționale și la forme de organizare socială, ci și mărturiilor avînd ca temă *istoria locală sau națională*: mișcări social-politice autonomiste ale Sudului, primul și cel de al doilea război mondial etc. (după materialele difuzate la reuniunea echipei de etnotexte de la Aix-en-Provence din ianuarie 1977, printre care și un cuprinzător *Aide-mémoire de l'enquêteur*, puse la dispoziție de prof. Bouvier, de la Universitatea

din Aix; cf. și Rusu 1985: 17—19). În ultimă instanță, constituirea atlaselor de *texte* a fost apreciată chiar drept o „depășire” a atlaselor de *cuvinte* („*Atlanti dei Testi* come superamento degli *Atlanti di Parole*”; cf. Michel Contini, *Le ricerche geolinguistiche in Francia*, în vol. *Atlanti linguistici italiani e romanzi. Esperienze a confronto*, Palermo, 1992, p. 195 și 210).

3. Potrivit cerințelor enumerate mai sus (1.2.2—2.3.), pentru NALR-Mold. Bucov. *Texte*, I au fost alese și transcrise un minimum de 1-2 texte pentru câte 1-3 informatori din fiecare grupă de vîrstă și pentru fiecare localitate. Transcrierea s-a făcut după ascultarea ansamblului unui text, prin reluarea *repetată* a unor secvențe limitate (și, uneori, a fiecărui sunet), a cuvintelor și a unităților intonaționale, urmărindu-se redarea fidelă și nuanțată a fiecărui idiolect, în cadrul tabloului specific pe care îl formează graiul dintr-o localitate. Au fost consultați ceilalți membri ai echipei și s-a apelat și la caietele de anchetă pentru *Atlas* din localitatea respectivă, fără ca această confruntare să vizeze impunerea unui virtual „model”, date fiind deosebirile explicabile în mod obiectiv în ceea ce privește transcrierea impresionistă directă (prin excelență) a unor cuvinte izolate (în pronunții în mod practic irepetabile) și transcrierea sunetelor din *cuvinte fonetice* ce aglutinează mai multe unități lexicale, adesea propoziții întregi (Petrovici 1943: V-VI), cu efecte nu numai în ceea ce privește finala, respectiv inițiala acestora, ci și întreg corpul fonetic al fiecărui cuvînt, a cărui pronunție se resimte de ritmul unității intonaționale, de accentuarea lui în cadrul acesteia etc. (cf. și *Transcrierea fonetică*, p. XLVII). Pentru publicarea în volumul de față, date fiind limitele de spațiu impuse redacțional, s-a operat o a doua selecție, celor 5—10 informatori păstrați pentru fiecare localitate revenindu-le de la 8 pînă la 16—17 pagini. În total, în volumul I din NALR-Mold. Bucov. *Texte*, se publică un număr de 556 texte, de la 366 informatori (I, 1: 317 texte; 203 informatori; I, 2: 239 texte; 163 informatori).

4.1. Pentru redarea specificului organizării sintactice a enunțului oral, a fost verificată și aplicată inovația pusă în practică pentru prima dată la noi, în transcrierea fonetică a textelor dialectale, de către autorii TD. *Munt. I*, inovație care s-a bucurat de o bună primire din partea dialectologilor care au recenzat acest volum (cf. Frățilă 1974: 405; Beltechi 1974: 461; Faiciuc 1974: 144) ori volumul de texte din zona „Porțile de Fier”, ce aplică această inovație (cf. Teiuș 1974: 147; Ionescu-Ruxăndoiu 1975: 217): este vorba de renunțarea la o parte din semnele de punctuație din scrierea obișnuită (punctul, virgula, punctul și virgula) și, paralel, la utilizarea majusculei determinată de apariția *punctului* (.) pentru redarea în scris a încheierii unui enunț. Opțiunea pentru sistemul cu bare oblice (/ și //), marcînd limitele unităților de intonație, nu poate fi însă pusă pe seama impedimentului pe care l-ar reprezenta faptul că normele ortografice obișnuite, reglementînd folosirea semnelor de punctuație citate, „impun împărțirea fluxului vorbirii în grupuri semantico-stilistice care, de

multe ori, nu coincid cu unitățile de intonație ale exprimării orale“ (TD. *Munt.*, I: XVIII), formulare ușor confuză (reluată în vol. II, p. XXI; III, p. XXII; cf. și Cohuț — Vulpe 1973: XXXIII), întrucât se face vinovată, în fond, de o substituie de planuri. De fapt, normele ortografice, destinate scrierii, *postulează* anumite grupări semantico-sintactice ale enunțului scris, semnele de punctuație marcînd tot unități intonaționale, dar, în principiu, pentru lectura cu voce tare; aceste semne sînt utilizate numai uneori (și cu importante concesii față de norma ortografică) din optica „normală“ transpunerii în scris a contextelor vorbirii, a dialectologilor, pentru a sugera caracteristicile oralității, mai ales în proza artistică.

4.2. Dacă, prin urmare, semnele de punctuație ale scrierii „obișnuite“ generează unități intonaționale (scontate pentru reproducerea orală), în transcrierea textelor dialectale specialiștii se află în fața unor înregistrări ce le oferă anumite contexte intonaționale, specifice vorbirii (a), ba, mai mult, unor idiolecte (b), ce urmează să fie transpuse în scris; existînd un alt punct de plecare, este de înțeles că s-a simțit nevoia aplicării unui sistem adecvat de semne convenționale capabile să redea autenticul exprimării orale necontaminate (nici involuntar) de un model *gramatical* și chiar *grafic* (sau *ortografic*!). De altfel, cercetarea sintaxei textelor dialectale a semnalat deosebiri esențiale între „limba literară *scrisă*, pe de o parte, și *vorbirea* populară, pe de alta“ (Gheție 1961: 153), ca și dificultățile reale în ceea ce privește segmentarea enunțului oral, în care „marile grupări sintactice... nu corespund decît în parte definiției clasice a frazei“ (Gheție 1976: 23), de nerezolvat decît dacă „abordarea limbii vorbite se realizează din propria ei perspectivă și nu din aceea — inerent deformantă — a structurii limbii scrise“ (Ionescu-Ruxăndoiu 1975: 217). Utilizarea barelor oblice, simple (/) și duble (//), la care au apelat mai întîi specialiștii din alte țări (cf. TD. *Munt.*, I: XVII), deși prezintă limite, aduse în discuție de primii dialectologi care au aplicat la noi acest sistem (vezi TD. *Munt.*, I: XVIII și Cohuț—Vulpe 1973: XXXV), a urmărit, așadar, suplinirea inadecvării și a curenților rezultînd din potențele reduse *ad-hoc* ale întrebuintării, în scrierea obișnuită, a semnelor de punctuație tradiționale.

O schimbare de optică în ceea ce privește însăși motivarea renunțării la unele dintre aceste semne în favoarea sistemului cu bare oblice, care redau situația complexă atît a unităților de intonație, cît și (dar nu obligatoriu) a limitelor enunțului, a fost provocată, se pare, de cercetarea, de către Magdalena Vulpe, a subordonării în frază în dacoromâna vorbită. Cercetătoarea citată constată, pornind încă de la experiența publicării TD. *Olt.*, că „segmentarea sintactică a textului prin semne de punctuație este în mare măsură rezultatul unei interpretări subiective“ a celui ce *transcrie* textul (Vulpe 1980: 23), iar sistemul în discuție este cu atît mai deficitar cu cît nici organizarea semantică și sintactică a textului oral, dacă am avea în vedere mărcile gramaticale, „nu coincide neapărat cu organizarea în unități de into-

nație" (*op. cit.*, p. 46). Aceeași poziție de principiu este adoptată și de Sabina Teiuș, care, preocupată în general de problema delimitării enunțului în textele dialectale, constată că sistemul cu bare oblice (/ și //) se dovedește mai adecvat pentru redarea „modului de organizare sintactică a textului popular vorbit, care nu coincide întru totul cu acela al limbii scrise, unde normele gramaticale permit și cer întrebuințarea semnelor de punctuație” (Teiuș 1980: 20; sublinierile ne aparțin), susținând, documentat, capacitatea, relativă, desigur, a acestui sistem de a marca segmentarea textului dialectal (oral) pe baza limitelor unităților de intonație (*op. cit.*, p. 23—40).

4.3. În afara aplicării sistemului propriu-zis de transcriere fonetică comun ALR și NALR, redarea cât mai fidelă și mai nuanțată a înregistrărilor a impus preluarea, de la redactarea hârtilor și a materialului necartografiat, a unui număr de semne (și abrevieri) ce reflectă desfășurarea anchetei și reacțiile subiectului (*sugeral, direct, ritm allegro sau lento, informatorul ezită, se corectează sau ride* etc.). Pentru ca actul comunicării orale să fie reflectat în toate elementele sale complexe, au fost notate, de asemenea, întreruperile propriu-zise, pauze *perceptibile* (prin...), ca și cele concretizate prin emiteria așa-numitului *sonus vicarius* (cf. Cohu—Vulpe 1973: XXI) și au fost semnalate, în limitele mijloacelor grafice de care dispunem, variațiile de *tempo* și de intensitate, sesizate în articularea unor pasaje ale expunerii, intonații sau ritmări aparte, avînd, de asemenea, statutul de constituente pertinente ale vorbirii (*ibid.*, p. XXIV). În plus, alte elemente ale vorbirii sînt semnalate în notele de subsol, ce cuprind variate explicații facilitînd lectura materialelor publicate în perspectiva reconstituirii unui ansamblu congruent.

Printre acestea, le amintim aici, în primul rînd, pe cele referitoare la *gesturile* (și uneori la *mimica*) informatorilor (în unele cazuri și ale anchetatorilor), exteriorizări cărora li s-a acordat o atenție deosebită, ca elemente de redactare importante în publicarea textelor de acest gen și asupra cărora a atras atenția mai întîi, la noi, regretatul Ovidiu Bîrlea, ce distingea patru categorii de gesturi care subliniază sau completează conținutul narațiunilor populare (Bîrlea 1966: 102-103). În linii generale, acestea coincid cu cele *notate și descrise* sau numai *semnalate* de autoarele volumului consacrat graiului din zonă „Porțile de Fier” (Cohu—Vulpe 1973: XXII—XXIV) și au fost luate în considerație în perspectiva importanței pe care Tatiana Slama-Cazacu o acordă acestor tipuri de *componente neverbale* (paralele, „juxtapuse” vorbirii, sau integrate în însăși secvența enunțului), pentru studiul comunicării orale (Slama-Cazacu 1973: 159—160). Autoarea citată conchide că elementele în discuție constau din mișcări ale capului și miinilor, însoțite de *mimica* adecvată (cf. și Bellmann —Göschel, *Tonbandaufnahme ostdeutscher Mundarten...*, p. 19, cu privire la acest constituent al comunicării dintre investigator și subiect), din atitudini posturale, mișcări către un obiect, *mimemele* însoțind cuvinte sau deictice, ori servind la înlocuirea unor cuvinte sau chiar propoziții întregi. Astfel de situații au fost ilustrate,

paralel, în *Introducerea* la volumul de texte pentru zona „Porțile de Fier”.

În prelucrarea redacțională a textelor din volumul de față, gesturile ce însoțesc sau întregesc exprimarea lingvistică, înregistrate inițial pe fișa fonogramică, au fost de asemenea explicate ori numai semnalate sub formă de note infrapaginale. Ele se referă, în linii mari, la următoarele situații:

— indicarea unor repere sau persoane din jur: pentru culoarea săpunului — o țesătură din încăpere (pct. 644, p. 221); care anume dintre interlocutori l-a selectat pentru a răspunde la ancheta cu chestionarul (în partea a 2-a, pct. 651, p. 2);

— reproducerea semnelor evocate: miruirea în formă de cruce (645, p. 239);

— indicarea părților corpului despre care este vorba (*glezna*: 626, p. 47; *falca*: 632, p. 110; *toracele*: 646, p. 245) sau elemente ale îmbrăcămintii (*briul*, *gulerul*: 616, p. 12, 16).

Cea mai mare parte a gesturilor notate se referă, așadar, la *mișcări ale mâinilor*, prin care mai pot fi precizate:

— forma sau/și dimensiunea obiectelor: cașul — de mărimea capului unui om (615, p. 2); fitilul de la amnar — lat de aproximativ 2 cm, cu ajutorul a două degete (616, p. 12); caracteristica unei împletituri de stuf la acoperișul casei — imitată prin îmbinarea degetelor de la ambele mâini (631, p. 93);

— particularitățile unei mișcări sau acțiuni: cum se lucrează cu „foșalăii” — prin frecarea palmelor (626, p. 38); cum se lovește cremeneș cu amnarul — cei doi pumni țin locul obiectelor respective (616, p. 12); cum se încearcă dacă este gata săpunul — frecînd un deget pe podul palmei de la cealaltă mînă (629, p. 70); cum se așează sarmalele într-un vas — descriînd cercuri concentrice pe spațiul imaginar al acestuia (633, p. 120).

Alte gesturi trădează doar tendința vorbitorului de a-și completa vorbirea, necomunicînd, de fapt, nimic, de exemplu cu privire la dimensiunea unui „priboi” (626, p. 35) sau referitor la partea șlefului pe sub care a ieșit povestitorul din apă (646, p. 249), dacă nu sînt, în ultimă instanță, doar manifestări emfactice: o bătaie din palme energică, pentru a sublinia importanța unei decizii (partea a 2-a, pct. 661, p. 118).

Redarea fluxului vorbirii (inclusiv a întreruperilor datorate intervenției a diferiți factori), a unităților intonaționale și a diverselor elemente metalingvistice ale enunțului, în general, reprezintă o suită de mijloace prin care s-a încercat ca lectura, în primul rînd a specialiștilor, să capete, pe cît este posibil, dimensiuni acustice și vizuale, ca textele să poată fi citite, după expresia deosebit de sugestivă a lui Ovidiu Bîrlea, „cu ochi acustic” (*op. cit.*, p. 6).

5. *Cuvintele* regionale, consemnate în cursul anchetei pe fișa fonogramică, atunci cînd nu au fost explicate spontan de către subiect, au făcut obiectul unor discuții purtate imediat după ce astfel de lexeme s-au ivit în vorbire, discuții înregistrate pe bandă (și transcrise),

întrerupându-se șirul expunerii subiectului sau la sfârșitul textului înregistrat. Astfel de explicații sînt reproduse, de regulă, pentru prima înregistrare a unui termen într-o convorbire tematică, nefiind reluate (la pregătirea textelor pentru tipar) la următoarele apariții: de exemplu, *comăș* apare explicat într-unul din textele referitoare la obiceiurile de la botez, *cină* într-unul din cele despre înmormîntare, *tărpan* într-unul din textele ce tratează despre recoltarea și utilizarea stufului, *murători* a fost explicat într-unul din textele despre lucrul la grădina de legume sau conservarea acestora pentru iarnă etc. (nu excludem, firește, situația ca explicarea unor termeni să lipsească, prin eliminarea, în cursul operațiilor de selecție, a textelor în care fuseseră înregistrați pentru prima dată).

„Discuțiile” lexicologice sînt semnalate în *indicele de cuvinte regionale* explicate de subiecți care, coroborat cu cel *tematic* (ambele la sfârșitul părții a 2-a din vol. I), vine în ajutorul cititorului pînă la publicarea *glosarului* pentru această zonă (sau a *glosarului general*, pentru toate zonele NALR-Mold. Bucov.), în care vor fi cuprinse nu numai regionalismele din textele publicate și cele din înregistrările păstrate în arhivă, ci și cele culese în ancheta cu *Chestionarul* NALR, în completarea răspunsurilor la întrebările puse, dar și incidental (cf. Dumistrăcel 1976 : 62—63).

6.1. În volumul I (partea 1 și a 2-a), din cele 48 de puncte anchetate în zona de sud pentru NALR-Mold. Bucov., se publică *prima dată* texte dialectale pentru un număr de 24 de localități; graiurile din celelalte 24 au fost ilustrate, anterior, mai întîi de textele „tematice”, texte „libere” și/sau folclorice publicate de G. Weigand (1902), I. - A. Candrea, Ov. Densusianu și Th. D. Sperantia (1906), de E. Petrovici (1943) și de I. Diaconu (1969 — 1989). Pe de altă parte, colectivul de dialectologie de la Iași a pus la dispoziția autorilor unor lucrări, apărute între anii 1977 — 1988, texte dialectale transcrise în perioada pregătirii pentru tipar a volumului (unele în primă formă), ca și înregistrări din arhivă, și care au fost publicate în *Anexa* la cursul de *Dialectologie română* (1977), în *Antologia fonetică a limbii române* (1988), de către Sabina Teiuș, în *Coordonarea în vorbirea populară românească* (1980) etc. (în studiul autoarei citate și în cel consacrat *Subordonării în frază în dacoromâna vorbită*, al Magdalenei Vulpe, din 1980, au fost utilizate și înregistrări din arhiva NALR-Mold. Bucov. pentru punctul 635, Fîrțănești, județul Galați).

În *Lista* de la p. XLI—XLII este înfățișată reprezentarea graiurilor, pentru cele 48 de puncte din zona de sud a Moldovei, prin texte dialectale publicate pînă acum, atît pe baza anchetelor altor autori, cît și pe baza înregistrărilor din arhiva noastră (unele dintre textele din ultima categorie *republicate* în volumul I din NALR-Mold. Bucov. Texte, după o ultimă revizie). *Lista* are însă un caracter selectiv, ținîndu-se seama de criterii valorice: din materialele publicate anterior pentru localitățile din rețeaua noastră nu au fost luate în considerație texte din diferite culegeri de folclor, texte literarizate etc., care prezintă o importanță redusă din punct de vedere dialectologic. Nu s-a putut

trimite, de asemenea, la scurtele expuneri cuprinzând referințe etnografice, traduse în limba franceză, ale informatorilor citați în textul monografiei sociologice dirijate de H. H. Stahl, *Nerej. Un village d'une région archaïque*, București, 1939 (din vol. II și III), unele reluate de autorul citat în *Contribuții la studiul satelor devălmașe românești* (vol. I—III, București, 1958 — 1965).

6.2. În ANEXA (de la sfârșitul părții a 2-a) se publică, transcrise fonetic, două categorii de texte cu valoare documentară diversă:

[A] Fragmente din convorbirea cu preotul Nicolae Popă, din localitatea Hîrja, comuna Oituz, județul Bacău (pct. 670), cuprinzând amintiri în legătură cu ancheta de aici a lui Sever Pop (probabil din anul 1934, ținînd seama de data anchetelor în punctele ALR I din jur; în *Jurnalul* său, Pop a notat doar: 6, 7, 8 VII). La data anchetei, acest prelat, care a fost ghidul nostru pentru alegerea informatorilor, era elev la seminar, părinții săi găzduindu-l pe Sever Pop („Mă fixează la un gospodar care are și un băiat la teologie”, citim în *Jurnal*; după textul manuscris pentru punctul 584). În afara elementelor cu caracter biografic, textul respectiv pune în discuție deosebirile minime dintre vorbirea țăranilor (pentru graiul din Hîrja, de tip general muntenesc, vezi textele din partea a 2-a, pct. 670) și aceea a unui localnic cu studii superioare în contact cu cartea pe diferite căi (la data anchetelor noastre, fiul preotului din Hîrja era student la Brașov, apoi inginer).

[B] Lectura, în fața microfonului, a unor texte tipărite (din ziare și manuale), reflectînd influența directă a grafiei pentru adoptarea fonetismului literar, dar și păstrarea unor pronunții regionale (mai rar și dialectale), problemă semnalată de noi anterior (cf. Dumistrăcel 1976: 60; 1981: 273-274); menționăm faptul că, adesea, unii informatori, tineri sau de vîrstă mijlocie, au refuzat, din jenă, să citească în fața microfonului. Înregistrarea lecturilor, cu caracter experimental, s-a făcut întotdeauna după aceea a textelor propriu-zise, apelîndu-se la subiecți cooperanți și binevoitori. Din înregistrările aflate în arhivă, am selectat lecturi ale unor informatori reprezentînd toate categoriile de vîrstă (dar în special copii) din cinci localități (patru cu graiuri de tip moldovenesc și una cu grai de tip muntenesc), oferînd paralel textul după izvorul tipărit. Prin publicarea textelor respective (la sfârșitul părții a 2-a), ne raliem preocupării autorilor *Antologiei fonetice a limbii române*, care, în capitolul *Limba comună*, după înregistrări pe bandă de magnetofon și după emisiuni radiofonice etc., au transcris mostre de pronunție ce „reflectă normele fonetice (și gramaticale) ale limbii literare” sau „se apropie de aceste norme, într-o măsură mai mare sau mai mică” (Andrei Avram, în *Introducerea la Antologie* 1988: 6).

7. Transcrierea fonetică a textelor a fost făcută de Doina Hreapcă (38 de localități și textele din ANEXA din partea a 2-a) și de Ion-Horia Birleanu (10 localități); efectuarea acestei operații este menționată prin siglele DH, respectiv HB, sub numele localităților anchetate (cf. și lista de *alte abrevieri și sigle* de la p. XXXVII, unde sînt date și

siglele pentru ceilalți participanți la anchete). Revizia finală a ansamblului textelor îi aparține Doinei Hreapcă, căreia i-a revenit, de la început, responsabilitatea racordării la problematica și metodologia volumelor de texte apărute anterior, ca și cea mai mare parte a lucrărilor de pregătire a acestui volum în vederea publicării, lucrări la care a participat (avînd și responsabilitatea supravegherii tipăririi) Ion-Horia Bîrleanu.

Principiile de lucru și soluțiile metodologice ale elaborării volumului, paralel cu efectuarea a diferite operații, au fost puse în discuție prin prezentarea de comunicări și publicarea unor articole, la care ne-am referit mai înainte (vezi *Abrevieri bibliografice*, p. XXXIII—XXXV), unde au fost consemnate și alte contribuții ale autorilor la cunoașterea a diferite aspecte ale graiurilor din sudul Moldovei. Aprecierile asupra formației și activității membrilor echipei de lucru, urmărite de noi de la început, se bazează, în ultima etapă, pe lectura integrală a volumului.

Reproducerea grafică a textelor reprezintă contribuția colaboratoarelor noastre Elvira Bîrleanu și Areta Macovei, alături de care trebuie să menționăm, pentru ultimul timp, ajutorul dat de cercet. Eugenia Achiței. Tehnicianul Constantin Ișoveanu a participat la majoritatea anchetelor pe teren.

Mulțumind Filialei din Iași a Academiei, conducerii Academiei Române, pentru sprijinul constant de care ne-am bucurat, de la efectuarea anchetelor pînă la proiectarea și încheierea lucrării, colaboratorii la culegerea și publicarea volumului I din *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina - Texte dialectale* dedică rezultatele muncii lor tuturor acelor care i-au ajutat în cercetările de teren și, în primul rînd, celor cîteva sute de vorbitori ai graiurilor populare din sudul Moldovei, a căror participare, cu mintea și cu inima, a asigurat partea reușită a acestei lucrări.

Stelian DUMISTRACEL

Iași

Septembrie 1989

Noiembrie 1991

Aprilie 1993

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE

- ALRR-Mar., I = *Atlasul lingvistic român, pe regiuni. Maramureș*, de Petru Neiescu, Grigore Rusu, Ionel Stan, vol. I, București, 1969.
- ALRT II = vezi Petrovici 1943.
- Antologie 1988 = Laurenția Dascălu-Jinga, Maria Teodorescu, Anca Ulivi, coordonator Andrei Avram, *Antologia fonetică a limbii române*, București.
- Beltechi 1974 = Eugen Beltechi, recenzie la TD, *Munt. I*, în LR, XXIII, 5, p. 460—462.
- Bidian 1970 = Viorel Bidian, *Observații asupra frazei în graiurile din Oltenia; I, Coordonarea*, în CL, XV, p. 97—103.
- 1972 = id., *Observații asupra frazei în graiurile din Oltenia; II, Probleme de subordonare*, în CL, XVII, 1, p. 5—20.
- Birlea 1966 = Ovidiu Birlea, *Prefață și Introducere la Antologie de proză populară epică*, București, I, p. 5—110.
- 1967 = id., *Poveștile lui Creangă*, București.
- Birleanu 1976 = Ion-Horia Birleanu, *Consecințe lingvistice ale mișcărilor de populație românească din Transilvania în Moldova și Bucovina*, în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, XXV, p. 133—142.
- 1986 = id., *Aspecte ale progresului social-economic reflectate în vorbirea populară*, în vol. *Filosofia și problematica lumii contemporane*, Iași, p. 154—158.
- 1987 = id., *Particularități fonetice și lexicale reflectate în antroponimia din Valea Șomuzului Mare (jud. Suceava)*, în *Studii de onomastică*, IV, Cluj-Napoca, p. 114—126.
- Bratu 1974 = Costin Bratu, *Despre structura textelor dialectale narative*, în LL, 4, p. 660—669.
- Brâncuș 1969 = Gr. Brâncuș, recenzie la TD, *Olt.*, în LR, XVIII, 2, p. 185—186.
- Cazacu 1973 = B. Cazacu, *Aspecte ale variației lingvistice în graiurile muntenești (pe baza datelor din „Texte dialectale. Muntenia”, I—III)*, în SCL, XXVII, 3, p. 293—299.
- Cohuț-Vulpe 1973 = Cornelia Cohuț, Magdalena Vulpe, *Graiul din zona «Porțile de Fier». I. Texte. Sintaxă*, București.
- Coteanu 1973 = I. Coteanu, *Stilistica funcțională a limbii române. Stil—stilistică — limbaj — I*, București.
- Densusianu [1968] = Ovid Densusianu, *Vorbirea populară din puncte nouă de vedere* (1926), în *Opere*, ediție îngrijită de B. Cazacu, V. Rusu și I. Șerb, I, București, p. 413—420.
- Diaconu 1969—1989 = *Ținutul Vrancei. Etnografie-Folclor-Dialectologie*, vol. I—II, 1969; vol. III—IV, *Miorița*, ediție îngrijită și studiu introductiv de Paula Diaconu Bălan, 1989, București.
- Dialectologie 1977 = Matilda Caragiu Marioțeanu, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxândoiu, Romulus Todoran, *Dialectologie română*, București.
- Dumistrăcel 1976 = Stelian Dumistrăcel, *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Probleme ale elaborării* (II), în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, XXV, p. 55—64.
- 1978 = id., *Influența limbii literare asupra graiurilor dacoromâne. Fonetica neologismului*, București.
- 1981 = id., *Limbă literară și dialect în mediul școlar*, în LR, XXX, 3, p. 261—279.
- 1982 = id., *Fonetisme perceptibile și nonperceptibile pentru informator și rezultatele anchetei dialectale*, în SCL, XXXIII, 5, p. 375—386.
- 1988 = id., *Cercetarea dialectologică și analiza stilistică în procesul de învățămînt (Formula paremiologică în limbă și în vorbire)*, în LL, 2, p. 288—295.
- 1989 = id., *Variabila geografică și variație semantică în răspunsurile din ancheta dialectală*, în LR, XXXVIII, 1, p. 17—29.
- 1993 = id., *Etno- și sociotextele în sprijinul istoriei („Istoria țării prin cei mici”)*, în „Moldova”. Revistă de cultură, Iași, IV, nr. 15—16 (iulie-august), p. 18—25.

- Dumistrăcel—Sala 1992 = Stelian-Traian Dumistrăcel, Marius Sala, *La géographie linguistique en Roumanie au commencement des années '90*, în vol. *Atlanti linguistici italiani e romanzi. Esperienze a confronto*, a cura di Giovanni Ruffino, Centro di studi filologici e linguistici siciliani, Palermo, p. 213—229.
- Faiciuc 1974 = I. Faiciuc, recenzie la TD. *Munt.* I, în CL, XIX, 1, p. 142—146.
- Frătilă 1974 = V. Frătilă, recenzie la TD. *Munt.* I, în LL, 2, p. 403—406.
- Gheție 1961 = Ion Gheție, *Observații asupra folosirii conjuncțiilor subordonatoare circumstanțiale în graiurile dacoromâne*, în FD, III, p. 151—176.
- 1976 = id., *Sintaxa graiurilor din Valea Bistriței (Bicaz)*, în SCL, XXVII, 1 (p. 21—32), 2 (p. 121—135), 3 (p. 221—230).
- Giosu—Apăvăloaiei 1967 = Veronica Giosu, Mihai Apăvăloaiei, *Populația și așezările rurale din zona carpatică și subcarpatică a regiunii Galați*, în „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași” (serie nouă), Secțiunea II (Științe naturale), b. Geologie-geografie, t. XIII, p. 145—153.
- Golopenția Eretescu 1979 = Sanda Golopenția Eretescu, *Conversația — un studiu de caz*, în SCL, XXX, 5 (p. 457—481), 6 (p. 515—542).
- Graiul 1906 = *Graiul nostru. Texte din toate părțile locuite de români*, publicate de I. -A. Candrea, Ov. Densusianu, Th. D. Speranția, vol. I, București.
- Hreapcă 1975 = Doina Hreapcă, *Anchetele pentru culegerea textelor dialectale. Aspecte metodologice*, în LR, XXI, 2, p. 137—144.
- 1976 = id., *Derivate cu sufixul -aș(ă) în graiurile din sudul Moldovei*, în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, XXV, p. 121—132.
- 1986 = id., *Elemente de tranziție și enclave de tip muntenesc în graiurile din sudul Moldovei*, comunicare la Sesiunea științifică a Institutului de Filologie Română „A. Philippide” din Iași.
- 1986-1987 = id., *Fapte lingvistice din zona de interferență a subdialectelor crișean și maramureșean*, în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, XXXI, A. *Lingvistică*, p. 279—290.
- Ionescu-Ruxăndoiu 1975 = Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, recenzie la Cohuț-Vulpe. 1973 în FD, IX, p. 216—218.
- Istrate 1939 = G. Istrate, *Grai popular scris*, în BIFR, VI, p. 132—150.
- Mării 1968 = I. Mării, recenzie la TD. *Olt.*, în CL, XIII, 1, p. 134—136.
- NALR-Banat I = *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Banat*, sub conducerea lui Petru Neiescu, de Eugen Beltech, Ioan Faiciuc, Nicolae Mocanu, vol. I, București, 1980.
- NALR-Mold. Bucov. I = *Noul Atlas lingvistic al României. Moldova și Bucovina*, de Vasile Arvințe, Stelian Dumistrăcel, Ion A. Florea, Ion Nuță, Adrian Turculeț, vol. I, București, 1987.
- NALR-Mold. Bucov. Date = *Noul Atlas lingvistic al României. Moldova și Bucovina. Date despre localități și informatori*, de Vasile Arvințe, Stelian Dumistrăcel, Ion A. Florea, Ion Nuță, Adrian Turculeț, București, 1987.
- Pană 1968 = Ruxandra Pană, recenzie la TD. *Olt.*, în SCL, XIX, 3, p. 340—343.
- Petrovici 1943 = Emil Petrovici, *Texte dialectale, culese de...*, *Suplement la Atlasul lingvistic român II*, (ALRT II) Sibiu—Leipzig.
- 1988 = id., *Atlasul lingvistic român II. Introducere*; redactori: Doina Grecu, I. Mării, Rodica Orza; coordonator: I. Mării, Cluj-Napoca.
- Pop 1966 = Sever Pop, *L'Atlas linguistique roumain (1947)*, în vol. *Recueil posthume de linguistique et dialectologie*, Gembloux, p. 199—237.
- Rusu 1985 = Valeriu Rusu, *Etnotextele în perspectivă românească*, în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, XXX, A. *Lingvistică*, p. 17—21.
- Slama-Cazacu 1973 = Tatiana Slama-Cazacu, *Componente neverbale în secvența mesajului (Ipoteza „sintaxei mixte”)*; *Cercetări asupra comunicării*, București, p. 155—163.
- Șandru 1933—1938 = Dumitru Șandru, *Enquêtes linguistiques du Laboratoire de phonétique expérimentale de la Faculté des Lettres de Bucarest*, în BL, I (1933), II (1934), III (1935), IV (1936), V (1937), VI (1938).
- TD. Bistrița-Năsăud = *Texte dialectale și Glosar. Bistrița-Năsăud*, publicate de Maria Marin și Marilena Tiugan, București, 1987.
- TD. Dobr. = *Texte dialectale și Glosar. Dobrogea*, publicate de Paul Lăzărescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană, Nicolae Saramandu, București, 1987.
- TD. Munt. I-III = *Texte dialectale. Muntenia*, vol. I, publicate sub conducerea lui Boris Cazacu, de Galina Ghiculete, Paul Lăzărescu, Maria Marin, Bogdan Marinescu,

- Ruxandra Pană și Magdalena Vulpe, București, 1973; vol. II, publicat sub redacția lui B. Cazacu, de Paul Lăzărescu, Maria Marin, Bogdan Marinescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană și Magdalena Vulpe, București, 1975; vol. III; de Costin Bratu, Galina Ghiculete, Maria Marin, Bogdan Marinescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană, Marilena Tiugan, Magdalena Vulpe, București, 1987.
- TD. *Olt.* = *Texte dialectale. Oltenia*, publicat sub redacția lui Boris Cazacu..., de Cornelia Cohuț, Galina Ghiculete, Maria Mărdărescu, Valeriu Șuteu și Magdalena Vulpe, București, 1967.
- Teiuș 1974 = Sabina Teiuș, recenzie la Cohuț - Vulpe 1973, în CL, XIX, 1, p. 146-148.
- 1980 = id., *Coordonarea în vorbirea populară românească*, București.
- Tiugan 1973 = Marilena Tiugan, *Note morfosintactice* (pe baza volumului al VI-lea al ALR, serie nouă), în FD, VIII, p. 187-201.
- Vianu 1941 = Tudor Vianu, *Artă prozatorilor români*, București.
- Vulpe 1971 = Magdalena Vulpe, *Commentaires métalinguistiques dans les textes dialectaux*, în *Actele celui de al XII-lea Congres Internațional de Lingvistică și Filologie Romanică*, II, București, p. 257-262.
- 1980 = id., *Subordonarea în frază în dacoromâna vorbită*, București.
- Weigand 1902 = Gustav Weigand, *Die Dialekte der Moldau und Dobrudscha*, în „Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache“, IX, Leipzig, p. 138-230.
- 1909 = id., *Welchen Zwecken dient der linguistische Atlas des dakorumänischen Sprachgebietes*; „Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache“, XV, p. 135-154.

Notă bibliografică

Problematika generală, aspecte teoretice și metodologice, precum și rezultate parțiale ale investigațiilor de teren întreprinse împreună cu dialectologi din Chișinău la care ne-am referit anterior (cf. 2.10.1.) au fost făcute publice în comunicarea *Sate dispărute: perspective de recuperare etnolingvistică*, prezentată (la Sesiunea științifică a Institutului de Filologie Română „A. Philippide” din 11-12 iunie 1992) de către Stelian Dumistrăcel, și în alte două comunicări, avându-i ca autori și pe cercetătorii Doina Hreapcă, Ion-Horia Birleanu (Iași) și Valentina Corcimari (Chișinău): *Mărturia lingvistică a determinismelor primordiale. Etnotexte pentru aria dacoromânească est-carpatică* (cea de a doua ediție a Conferinței naționale de filologie „Limba română azi”, Iași-Chișinău, 28-31 august 1992) și *Imprumuturi lexicale rusești în graiurile de la est de Prut. Flux și reflux* (al VII-lea Simpozion național de dialectologie, București, 15-17 octombrie 1992).

ALTE ABREVIERI ȘI SIGLE

I. Pentru noțiuni referitoare la anchete și la publicarea textelor dialectale

A = informator principal NALR
 B (1), (2), (3) = informator secundar NALR (anchetat cu chestionarele speciale)
 cercet. = cercetător
 FF = fișa fonogramică
 H. = harta
 inf. = informator, informatoare
 pct. = punct(ul) cartografic

arom. = aromân
 băn. = bănașean
 bucov. = bucovinean
 istorom. = istoromân
 magh. = maghiar
 maram. = maramureșean
 mold. = moldovenesc
 munt. = muntenesc
 olt. = oltenesc
 trans. = transilvănean
 ucrain. = ucrainean

II. Pentru realități din domeniul structurilor social-economice caracteristice perioadei anchetelor

C.A.P. = Cooperativă agricolă de producție
 G.A.S. = Gospodărie agricolă de stat
 I.A.S. = Întreprindere agricolă de stat
 I.M.A. = Întreprindere mecanică agricolă
 S.M.T. = Stațiune de mașini și tractoare

III. Pentru anchetatori și alți participanți la anchete

CZ = Cecilia Zoler
 DH = Doina Hreapcă
 GI = Gavril Istrate
 HB = Ion-Horia Birleanu
 IO = Ioan Oprea
 SD = Stelian Dumistrăcel

LISTA LOCALITAȚILOR ANCHETATE PENTRU
NALR-MOLD.BUCOV., TEXTE DIALECTALE I, Partea I și Partea a 2-a

P a r t e a I

1. Muncelu, Glăvănești, județul Bacău (pct. 615)
2. Băcani, județul Vaslui (pct. 616)
3. Stoișești, Banca, județul Vaslui (pct. 625)
4. Vetrișoafa, județul Vaslui (pct. 626)
5. Fălcu, județul Vaslui (pct. 627)
6. Epureni, județul Vaslui (pct. 628)
7. Frunțișeni, Grivița, județul Vaslui (pct. 629)
8. Berești-Sat, Berești, județul Galați (pct. 630)
9. Cîrja, Murgeni, județul Vaslui (pct. 631)
10. Suceveni, județul Galați (pct. 632)
11. Oancea, județul Galați (pct. 633)
12. Virlezi, județul Galați (pct. 634)
13. Fîrțănești, județul Galați (pct. 635)
14. Cuca, județul Galați (pct. 636)
15. Frumușița, județul Galați (pct. 637)
16. Odaia Manolache, Vinători, județul Galați (pct. 638)
17. Braniștea, județul Galați (pct. 639)
18. Piscu, județul Galați (pct. 640)
19. Pechea, județul Galați (pct. 641)
20. Costache Negri, județul Galați (pct. 642)
21. Cudalbi, județul Galați (pct. 643)
22. Corod, județul Galați (pct. 644)
23. Adam, Drăgușeni, județul Galați (pct. 645)
24. Belcești, Ivești, județul Vaslui (pct. 646)
25. Priponești, județul Galați (pct. 647)
26. Tălpigi, Ghidigeni, județul Galați (pct. 648)
27. Matca, județul Galați (pct. 649)
28. Liești, județul Galați (pct. 650)

P a r t e a a 2 - a

29. Cîmpineanca (Florești), județul Vrancea (pct. 651)
30. Umbrărești, județul Galați (pct. 652)
31. Mircești Vechi, Vinători, județul Vrancea (pct. 653)
32. Furcenii Vechi, Cosmești, județul Galați (pct. 654)
33. Ionășești, Nicorești, județul Galați (pct. 655)
34. Homocea, județul Vrancea (pct. 656)
35. Borșani, Coțofănești, județul Bacău (pct. 657)
36. Păunești, județul Vrancea (pct. 658)
37. Străoane, județul Vrancea (pct. 659)
38. Bolotești, județul Vrancea (pct. 660)

39. Mera, județul Vrancea (pct. 661)
40. Vidra, județul Vrancea (pct. 662)
41. Pralea, Căiuți, județul Bacău (pct. 663)
42. Cașin, județul Bacău (pct. 664)
43. Rotileștii Mari, Cîmpuri, județul Vrancea (pct. 665)
44. Negrileşti, Bîrsești, județul Vrancea (pct. 666)
45. Nistorești, județul Vrancea (pct. 667)
46. Nereju, județul Vrancea (pct. 668)
47. Soveja, județul Vrancea (pct. 669)
48. Hirja, Oituz, județul Bacău (pct. 670)

LISTA LOCALITĂȚILOR PENTRU CARE AU FOST PUBLICATE
ANTERIOR TEXTE DIALECTALE (ȘI FOLCLORICE)*

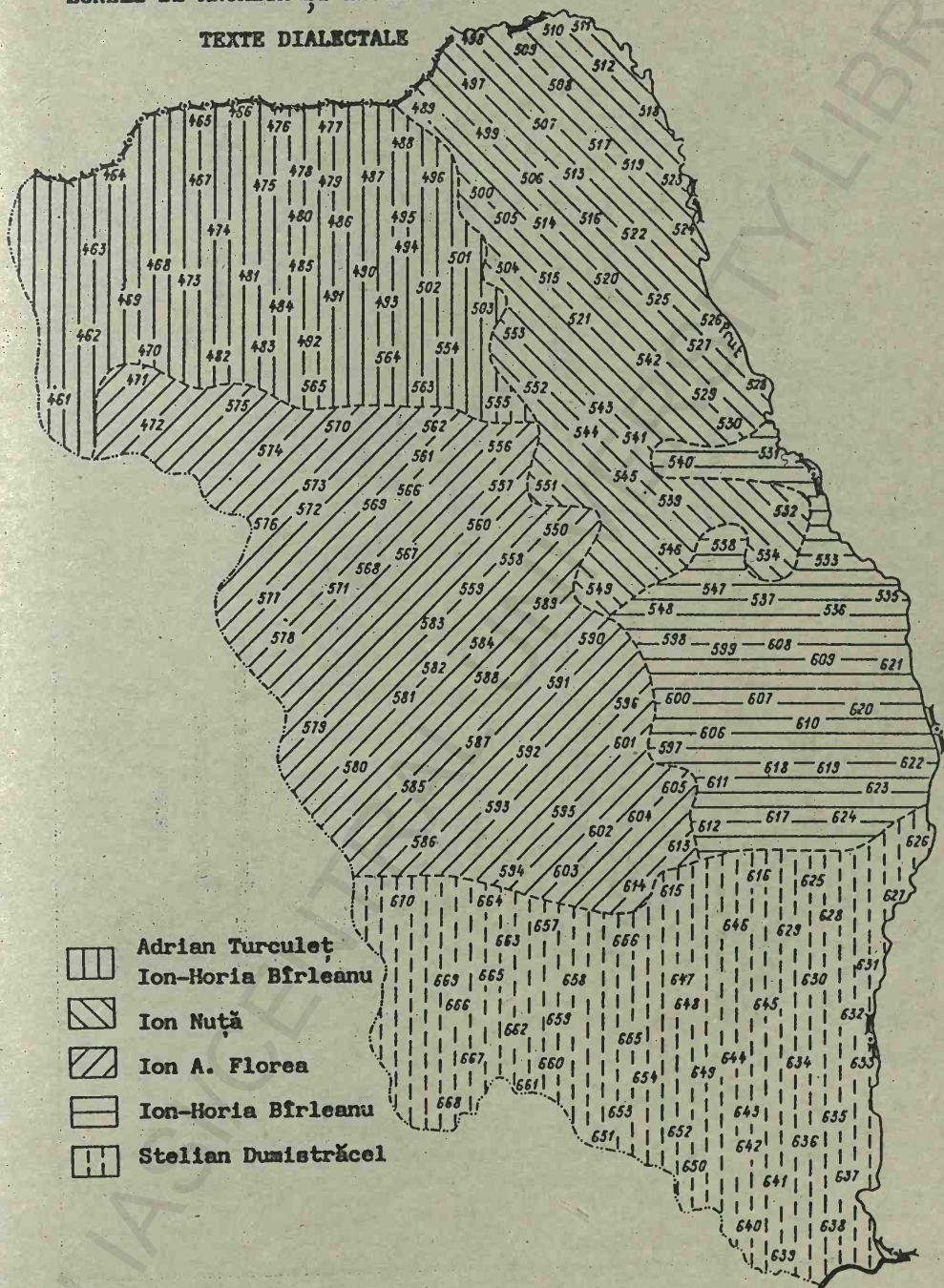
Nr. crt.	Pct. cart.	Localitatea	Sigla publicației	În vol. de față, p. (obs.).
0	1	2	3	4
1	616	BĂCANI, Vaslui	Dumistrăcel 1981: 273 (A ²)	
2	625	STOIȘEȘTI, Banca, Vaslui	<i>Antologie</i> 1988: 456-457 (A ¹); 457-458 (A ²)	I/1, p. 29-31
3	626	VETRÎȘOIA, Vaslui	<i>Antologie</i> 1988: 454-455 (A ¹)	I/1, p. 38-39
4	631	Cîrja, Murgeni, Vaslui	Weigand 1902: 221	
5	632	SUCEVENI, Galați	<i>Dialectologie</i> 1977: 233 (A ¹)	I/1, p. 98-99
6	633	Oancea, Galați OANCEA	Weigand 1902: 220 <i>Antologie</i> 1988 : 462 (A ¹); 463 (A ²)	I/1, p. 116-117
7	640	Piscu, Galați	Weigand 1902: 212	
8	643	CUDALBI, Galați	Dumistrăcel 1981: 271, 276- 278 (A ¹)	I/1, p. 216-218
9	645	Adam, Drăgușeni, Galați	<i>Graiul</i> 1906: 409-410	(Mînăstirea lui Adam)
10	646	Belcești, Ivești, Vaslui BELCEȘTI	Weigand 1902: 204-205 <i>Antologie</i> 1988: 459-460 (A ²)	(Ivești)
11	647	PRIPONEȘTI, Galați	Dumistrăcel 1981: 265-266 (A ¹)	I/1, p. 265-267
12	649	Matca, Galați	<i>Graiul</i> 1906: 390-392	
13	650	Liești, Galați	<i>Graiul</i> 1906: 385-390	
14	654	Furcenii Vechi, Cosmești, Galați	Petrovici 1943: 217-220	

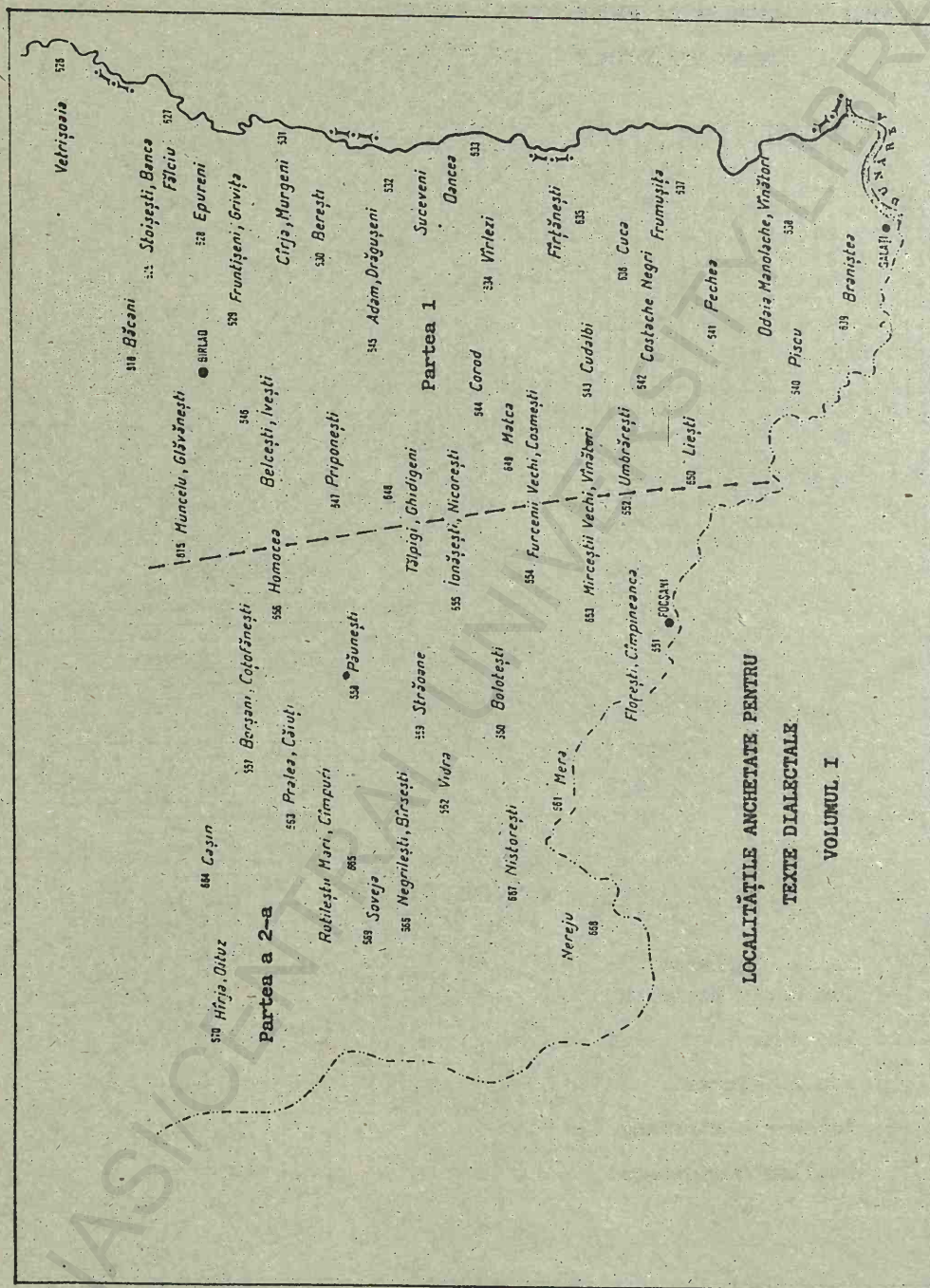
* Cu majuscule sînt date numele localităților pentru care au fost publicate texte din / și din Arhiva NALR-Mold. Bucov., în următoarele situații: (A) – texte transcrise de Doina Hreapcă, apărute în diverse lucrări; (A¹): republicate în volumul de față; (A²): neselectate în acest volum; (B) – texte puse la dispoziția altor cercetători, (transcrise și) publicate de aceștia.

0	1	2	3	4
15	657	Borșani, Coțofănești, Bacău BORȘANI	Weigand 1902: 195-196 <i>Antologie</i> 1988: 445 (A ¹)	(Coțofănești) I/2, p. 73-74
16	660	Bolotești, Vrancea	<i>Graiul</i> 1906: 275-279; Diaconu 1989: IV, 211-222	
17	661	MERA, Vrancea	Teiuș 1980: 147-148 (B)	
18	662	Vidra, Vrancea	Diaconu 1969-1989: I, p. 458; II, p. 365-372; IV, p. 197-210	(și Vidra-Burcî, ~ Căliman)
19	663	PRALEA, Căiuți, Bacău	<i>Antologie</i> 1988: 443 (A ¹); 444 (A ²)	I/2, p. 140
20	665	Rotileștii Mari, Cîmpuri, Vrancea, ROȚILEȘȚII MARI	Weigand 1902: 206-207 <i>Dialectologie</i> 1977: 232-233 (A ²)	(Cîmpuri)
21	666	Negrilești, Bîrsești, Vrancea	Diaconu 1969-1989: I, p. 347-349; II, p. 196-206; III, p. 172-195	
22	667	Nistorești, Vrancea	Diaconu 1969-1989: I, p. 371-375; II, p. 13-15, 232-241; III, p. 213-265	
23	668	Nereju, Vrancea	Diaconu 1969-1989: I, p. 349-371; II, passim; III, 195-213	
24	669	Soveja, Vrancea SOVEJA	<i>Graiul</i> 1906: 293 Diaconu 1969-1989: I, p. 416-417; II, p. 296-313, 392-393, 415-416; IV, p. 63- 77, 77-106 Dumistrăcel 1981: 269 (A ¹)	(Dragosloveni) (Rucăreni și Dragosloveni) I/2, p. 223-224

ZONELE DE ANCHETĂ ȘI ANCHETATORII PENTRU

TEXTE DIALECTALE

LOCALITĂȚILE ANCHETATE PENTRU

TEXTE DIALECTALE

VOLUNUL I

TRANSCRIEREA FONETICĂ

(cu precizări preliminare)

Transcrierea fonetică utilizată în acest prim volum de texte dialectale din seria NALR–*Mold. Bucov.* are la bază sistemul *Atlasului lingvistic român* (ALR), cu unele completări sau modificări (vezi, mai jos, lista semnelor)¹.

Totodată, așa cum s-a menționat deja (vezi *CUVÎNT ÎNAINTE...*, p. VIII, XXV–XXVIII), în transcrierea și publicarea textelor din volumul de față, au fost verificate și aplicate inovațiile metodologice puse în practică, pentru prima dată la noi, de către autorii seriei de *Texte dialectale. Muntenia* (începînd cu vol. I, 1973), asupra cărora ne vom opri mai jos pentru unele precizări.

Scopul principal al demersului metodologic la care ne referim l-a constituit încercarea de a rezolva, printr-un procedeu de notare adecvat, redarea grafică a intonației, una dintre cele mai importante componente sintactice și stilistice ale exprimării orale, componentă căreia specialiștii i-au atribuit un mare rol ca semn demarcativ în lanțul vorbit și care, prin funcțiile ei în ceea ce privește împărțirea contextuală, alături de cele ale accentului, ajută la delimitarea enunțurilor în textele dialectale. De fapt această problemă a stat de la început în atenția dialectologilor care au publicat texte în cadrul programului *Arhiva fonogramică a limbii române* (AFLR): astfel, la apariția volumului TD. *Oltenia* (1967), autorii au simțit nevoia unei mențiuni speciale, arătînd că date fiind "dificultățile redării grafice a intonației, s-a renunțat la transcrierea acestei componente a expresiei", împărțirea fluxului comunicării în unități sintactice

¹ Apreciera completărilor sau a modificărilor ce s-au operat, de la volum la volum, pentru celelalte culegeri de texte la care ne raportăm, se poate face urmărindu-se, prin comparație, listele cu semnele fonetice întrebuințate în transcriere, publicate în TD. *Olt.* (p. XXIII–XXX), TD. *Munt. I* (p. XIX–XXVII), TD. *Munt. II* (p. XXIV–XXXIV), TD. *Munt. III* (p. XXV–XXXV), TD. *Dobr.* (p. CXVII–CXXVII), TD. *Bistrița-Năsăud* (p. XXIII–XXXI); vezi, de asemenea, și lista din volumul Cohu–Vulpe 1973 (p. XXXVI–XLIV).

făcându-se, "în primul rînd, după normele de punctuație ale ortografiei curente"; se preciza, în același timp, că "de cele mai multe ori punctuația nu redă decît aproximativ intonația reală" (*Prefață*, p. XX-XXI).

Practica transcrierii textelor, după cum s-a observat, a demonstrat că, pentru structurarea unui text în unități semantico-sintactice, variațiile de înălțime ale intonației sînt mai importante decît pauzele (astfel, de exemplu, în vorbirea *allegro*, chiar fenomenele de *sandhi* pot apărea la limita dintre două propoziții). Ca urmare, în discuție a fost pusă posibilitatea reproducerii grafice, cît mai aproape de realitate, a specificului organizării sintactice a textului popular vorbit și a redării actului de comunicare orală în toată complexitatea lui, în spiritul unei fidelități maxime față de înregistrările de pe banda de magnetofon. Datele principale ale inovației metodologice introduse de dialectologii de la București în ceea ce privește transcrierea fonetică a materialului cules ca atare, prin metoda înregistrării, sînt explicate pe larg în precizările preliminare la *Transcrierea fonetică* din TD. Munt. I (p. XVII-XIX), redactate de Magdalena Vulpe, unde autoarea consemnează și faptul că procedeul de notație propus are ca model un sistem (ce a cunoscut unele adaptări) din practica dialectologică romanică și slavă. Aceste *Precizări* sînt punctul de plecare al expunerii ce urmează, în care menționăm aspectele grafice pe care le-am preluat și aplicat și în care am adus, la rîndul nostru, unele modificări.

Elementele noi în tehnica de transcriere fonetică, la care ne referim, vizează, în esență, două aspecte corelative.

Pornindu-se de la analiza insuficiențelor utilizării ortografiei și a punctuației "oficiale" (și tradiționale) în transcrierea fonetică a textelor, cu urmări asupra folosirii acestui tip de material dialectal pentru studiul fenomenelor sintactice și stilistice ale graiurilor populare, s-a hotărît renunțarea la o parte din semnele de punctuație din scrierea obișnuită: "punct" /./, "virgulă" /,/ și "punct și virgulă" /;/ și, în consecință, la literele majuscule.

Menționăm că, în transcrierea noastră, s-a renunțat la utilizarea literei majuscule, determinată de apariția "punctului" /./ pentru redarea în scris a încheierii unui enunț, – deci atunci cînd folosirea acesteia este legată de semnele de punctuație tradiționale, – dar că ea a fost păstrată în transcrierea diferitelor categorii de antroponime, a unor nume de sărbători religioase și a toponimelor. În felul acesta, respectăm, parțial, tradiția Petrovici-ALRT (vezi, în *Prefață*, p.V, mențiunea în legătură cu întrebuintarea majusculilor, spre deosebire de notația din ALR), cu atît mai mult cu cît, drept urmare, se evită prezența unor

note de subsol în fond superflue, ce nu fac decît să reia numele proprii din text, de data aceasta însă cu majusculă (cf., de exemplu, cazurile de acest tip din TD. *Munt.*, I, II, III). Pe de altă parte, am ținut seama de faptul că astfel de grafeme constituie repere ce facilitează lectura logică a enunțurilor.

Renunțării la semnele de punctuație menționate îi corespunde aplicarea procedurii de segmentare a textului cu ajutorul unui sistem de bare oblice: / și //, care nu au nici o semnificație din perspectivă strict ortografică. Prin acest sistem binar, în texte sînt indicate limitele unităților de intonație (unități sau contururi melodice), limite care nu coincid în mod necesar cu o pauză: se notează cu două bare (//) intonația caracteristică sfîrșitului unei comunicări (~ *terminală*), iar cu o singură bară (/), limita unui contur melodic *non-terminal*; barele marchează întotdeauna sfîrșitul unei unități de intonație. Pentru nuanțarea acestei notații, în transcriere sînt folosite, paralel, o serie de semne tradiționale de punctuație care sugerează, o dată cu limita unității intonaționale, și caracterul ei: "semn de întrebare" /?, "semn de exclamare" // și "două puncte" /:. De reținut precizarea că ultimul semn marchează o coborîre sensibilă a tonului, însoțită, de obicei, de o pauză; el are deci o valoare "muzicală" și nu apare în mod automat ori de cîte ori urmează *vorbire directă*, *enumerare* etc. (cf. TD. *Munt.*, I, p. XVIII). Intonația "de suspensie", notată ortografic, în scrierea obișnuită, prin "puncte de suspensie" /.../, este redată grafic prin ... // (în unele cazuri, și prin ... /).

Sînt notate cu trei puncte /.../ pauzele perceptibile făcute de vorbitor, pauze care nu sînt neapărat legate de schimbările liniei melodice; ele pot fi determinate de o ezitare a informatorului sau reprezintă numai pauze de respirație.

Corelativ, în transcrierea textelor din volumul nostru, am recurs la o extindere în ceea ce privește semnul legato (∪), în sensul că el a fost folosit pentru a arăta că două sau un șir de cuvinte (adesea propoziții întregi) au fost pronunțate fără nici o pauză între ele, aceasta fără ca, în mod necesar, să fie prezente fenomenele de fonetică sintactică (*sandhi*; cf. Petrovici 1943, *Prefață*, p. V–VI).

Un alt mijloc grafic pentru sugerarea componentei intonaționale îl constituie accentul, utilizat în transcrierea textelor după cum urmează:

– *accentul principal*, redat prin accent "ascuțit" /', a fost notat pe silaba accentuată din cuvintele polisilabice și, uneori, dintr-un grup de cuvinte care formează din punct de vedere accentual o singură unitate;

– *accentul secundar*, redat prin accent "grav" /˘/, notat în mod normal la cuvintele polisilabice compuse, a fost indicat și atunci cînd apare accidental, în cazul altor unități lexicale, ca o formă a reliefării afective;

– *accentul de intensitate*, notat cu două accente ascuțite /˗˘˘/, marchează o silabă pronunțată cu un accent dinamic mai puternic; el are adesea valoare stilistică, marcînd reliefarea unor cuvinte (monosilabice și polisilabice) în mod obișnuit neaccentuate, în frază, sau al căror accent principal (în cazul polisilabicelor) a suferit o deplasare în pronunția de tip emfatic și intens afectivă ce caracterizează vorbirea unor subiecți "în fața microfonului".

Precizăm în același timp că, în transcrierea noastră, în funcție de ritmul unei anumite unități intonaționale în raport cu o alta și ținînd seama de pronunția corpului fonetic al fiecărui cuvînt în cadrul unui complex sonor, tipurile accentuale de mai sus au fost indicate și în cazul uneltelor gramaticale; evident, în aceste cazuri, redarea tipului accentual a fost făcută în măsura perceptibilității acestuia la audiere și prin comparație cu statutul accentuării unităților lexicale învecinate.

La aspectele metodologice și tehnice discutate pînă acum (cf. și *CUVÎNT ÎNAINTE...*, loc. cit.), adăugăm mențiunea că, spre deosebire de culegerile de texte apărute anterior, la care ne-am raportat, nu am folosit în transcriere semnul (abrevierea) [r] care "indică repetarea de către informator a unui fragment sau a unei forme" (vezi, de exemplu, formularea din TD. *Munt.* III, p. XXXV). Aceasta, întrucît atît repetările și reluările stilistice, cît și cele nonstilistice, sînt caracteristice comunicării orale, în general; în consecință, am considerat că folosirea acestui semn poate constitui o sursă de confuzii în aprecierea exactă a categoriilor de fapte invocate, ca și pentru interpretarea intrasegmentală a fluxului vorbirii, redat grafic ca atare.

În sfîrșit, dar nu la urmă în ordinea importanței faptelor, subliniem că, pentru o trăsătură caracteristică a graiurilor din Moldova, asurzirea vocalelor în poziție finală și în interiorul cuvîntului (chiar sub accent), cu aspecte speciale în sudul acestei provincii, datorate prezentei lui -u ("final"), am beneficiat de modelul oferit de transcrierile extrem de nuanțate ale lui Emil Petrovici și de analiza consacrată fenomenului menționat de către Andrei Avram, în binecunoscuta-i exegeză *Cercetări asupra sonorității în limba română* (București, 1961). Ne facem datoria de onoare de a consemna acest fapt, pe care nu l-am putut marca în nenumăratele situații în care ne-am aflat într-un dialog indirect, *sui-generis*, cu foneticienii citați.

În continuare dăm, în ordine alfabetică, lista semnelor fonetice întrebuințate în transcrierea textelor, exemplificate cu câte un cuvînt. După semnul egalității arătăm corespondentul cel mai apropiat al semnelor noastre în sistemul de transcriere al Asociației Fonetice Internaționale (ASSOCIATION PHONETIQUE INTERNATIONALE), publicat de D.JONES în LAUTZEICHEN UND IHRE ANWENDUNG IN VERSCHIEDENEN SPRACHGEBIETEN (Berlin, 1928, p.18-27).

- a (cea mai deschisă vocală din seria centrală: î, â, ă, ȧ, ȧ; vezi Petrovici, ALRT, p.IX: "ă mijlociu") (în munt. cap = între ə și a).
- â (cea mai deschisă vocală din seria posterioară: u, o, ɔ, â) în istorom. câp = ɔ.
- ă (ă posterior) (în băn. căp = a).
- ȧ (cea mai deschisă vocală din seria anterioară: i, e, ɛ, ȧ) în (bucov. păle "piele" = æ).
- ȧ (ă anterior) în munt. stea "stea" = ə.
- ȧ (vocală cu deschidere mijlocie din seria centrală) (în munt. păr = ə).
- ȧ (ă deschis) (în mold. bărbăt = ə).
- ȧ (ă închis) (în mold. pănî "pînă" = între ə și i, mai aproape de ə).
- â (vocală din seria centrală, între ă și î, mai aproape de î) în (mold. casă "casă" = între ə și i).
- b (oclusivă bilabială sonoră, corespunzînd surdei p) în munt. bun = b.
- c (oclusivă velară surdă, corespunzînd sonorei g) în munt. corb; semn întrebuințat înaintea vocalelor ă, ă, â, î, o, ɔ, u, ȩ, înaintea consoanelor sau la sfîrșitul cuvintelor = k.

- ȇ (africată alveolo-palatală surdă al cărei element fricativ este un ș, corespunzând sonorei ġ) în munt. ȇără "ceară" = între tʃ și tʃʃ.
- Ȉ (africată alveolo-palatală surdă, cu nuanță mai palatală) în trans. Ȉur "ciur" = între tʃ și tʃʃ, dar mai aproape de tʃ.
- ȋ (africată alveolo-palatală surdă al cărei element fricativ este un ș, corespunzând sonorei đ) în băn. frăce "frate" = tʃ.
- ȋ (africată palato-alveolară surdă al cărei element fricativ este un ș, corespunzând sonorei ǵ) în maram. ȋăr "cer" = tʃʃ.
- ȋ (africată alveolo-palatală surdă, între ȇ și ȋ) în maram. ȋăr "cer" = între tʃ și tʃʃ, dar mai aproape de tʃʃ.
- d (oclusivă dentală sonoră, corespunzând surdei t) în munt. domn = d.
- dʷ (oclusivă dentală sonoră puțin palatelizeată, corespunzând surdei tʷ) în mold. unde "unde" = între d și dʷ.
- dʲ (oclusivă palato-alveolară sonoră, corespunzând surdei tʲ) în trans. din "din" = dʲ aproape de j.
- dʲ (oclusivă palatală sonoră, între dʲ și ǵ, corespunzând surdei tʲ) în trans. dʲ in "din", căde "cade"; dăță "gheață" = j.
- ȑ (africată dentală sonoră, corespunzând surdei tʲ) în mold. ȑic "zic" = dz.
- ȓ (africată alveolo-palatală sonoră al cărei element fricativ este un ș, corespunzând surdei ǵ) în băn. ȓes "des" = dz.
- e (vocală din seria anterioară cu deschidere mijlocie) în munt. vezⁱ "vezi" = e.
- ȕ (e semideschis) în mold. pȕesti "pește" = între e și ɛ.
- ȕ (e deschis) în trans. vȕde = ɛ.
- ȕ (e și mai deschis) în bucov. vȕde "vede" = între ɛ și æ.
- ȕ (e închis) în mold. vȕde = e (mai închis)

- e (e și mai închis) în mold. véde = între *e* și *i*.
- ě (vocală centrală cu nuanță anterioară, între ă și e) în băn.
fásě "face" = între *e* și *ə*.
- ĕ (ě deschis, între ă și e) în trans. ašě "așa" = între *ɛ* și *ɐ*.
- f (fricativă labio-dentală surdă, corespunzând sonorei y) în
munt. fîn = *f*.
- g (oclusivă velară sonoră, corespunzând surdei c) în munt. gol
= *g*.
- ĝ (africată alveolo-palatală sonoră al cărei element fricativ
este un ž, corespunzând surdei ĉ) în munt. ĝer "ger" = între *dʒ*
și *dʒ̣*.
- ĥ (africată alveolo-palatală sonoră, cu nuanță mai palatală) în
bucov. ĥes "des" = între *dʒ* și *dʒ̣*, dar mai aproape de *dʒ̣*.
- ĵ (africată palato-alveolară sonoră al cărei element fricativ
este un j, corespunzând surdei ĵ) în maram. ĵăr "ger" = *dʒ̣*.
- ǵ (africată alveolo-palatală sonoră, între ĝ și ĵ) în maram. ǵër
"ger" = între *dʒ* și *dʒ̣*, dar mai aproape de *dʒ̣*.
- ġ (oclusivă velară sonoră palatală, corespunzând surdei k) în
munt. ġem "ghem" = *g*.
- ɣ (fricativă velară sonoră, corespunzând surdei χ) în istrorom.
ɣură "gură" = *g*.
- h (fricativă laringală surdă) în trans.-mold. hăină "haină" = *h*.
- ħ (fricativă laringală sonoră) în trans. hóħot "hohot" = *h*.
- ħ̣ (fricativă palatală surdă, corespunzând sonorei y) în mold.
ħir "fir" = *ç*.
- χ (fricativă velară surdă, corespunzând sonorei χ) în munt.
χăină "haină" = *x*.
- i (vocala cea mai închisă din seria anterioară) în munt. fir = *i*.
- ĩ (i deschis) în mold. védi "vede" = *i̯*.

- î (vocala cea mai închisă din seria centrală) în munt. cînd = i.
- î (vocala centrală cea mai închisă, cu o nuanță anterioară, între i și î) în trans. rîu "rîu" = i.
- j (fricativă palato-alveolară sonoră, corespunzînd surdei ş) în trans. -mold. jar "jar" = ʒ.
- jʷ (j puțin muiat, corespunzînd surdei ş) în olt. jung "junghi" = între ʒ și ʒʷ, mai aproape de ʒ.
- jʰ (j muiat, corespunzînd surdei ş) în munt. jug "jug" = între ʒ și ʒʰ.
- k (oclusivă velară surdă, identică cu c; semnul se întrebuintează numai înaintea lui e și i) în băn. kip "chip" = k.
- ķ (oclusivă velară surdă puțin palatalizată) în munt. ķip "chip" = între k și ķ.
- k̄ (oclusivă velară surdă palatală, corespunzînd sonorei g) în mold. kişór "picior" = k̄.
- l (laterală alveolară) în munt. pălărie "pălărie" = l.
- lʷ (l puțin palatalizat) în trans. lele "ele" = lʷ.
- l̄ (laterală palatală) în arom. hiu "fiu" = l̄.
- ʎ (laterală velară) în maram. cal "cal" = ʎ.
- m (oclusivă nazală bilabială) în munt. masă = m.
- m̄ (nazală labio-dentală cu ocluziune incompletă, înaintea de f, v) în învăt "învăt" = m̄.
- n (oclusivă nazală dentală) în munt. mînă = n.
- ñ (oclusivă nazală dentală puțin palatalizată) în mold. pîni "pîine" = ɲ.
- ñ̄ (oclusivă nazală palatală) în mold. nel "miel" = ɲ̄.
- ñ̄ (nazală cu ocluziune incompletă, urmată de constrictive și lichide) în însir "însir".
- ñ̄ (nazală slăbită, urmată de oclusive dentale și africcate) în

trans. munte "munte".

- ŋ (nazală velară, urmată de o (k), g) în încă "încă" = ŋ.
- o (vocală posterioară cu deschidere mijlocie) în munt. pot = o.
- o (o deschis) în trans. pôtě "poate" = o.
- o (o și mai deschis) în trans. sôrě "soare" = o.
- o (o închis) în mold. dihor = o (mai închis).
- ö (vocală anterioară labială, cu deschidere mijlocie, de nuanță închisă) în magh. cör "cerc" = ø.
- p (oclusivă bilabială surdă, corespunzând sonorei b) în munt. par = p.
- r (vibrantă apicală alveolară) în munt. rar = r.
- ř (r cu mai multe și mai puternice vibrații) în trans. řiŋ "rîu".
- ř (r cu și mai multe vibrații) în trans. řäu "râu".
- ɣ (r uvular) în arom. (la fărgeroți) gúpă "gură" = R.
- ɹ (r apical cu o singură vibrație, foarte slabă) la moți, în cîrî "cîine" = r.
- ɹ̥ (r apical puțin muiat) în băn. mîncăre "mîncare" = între r și r̥.
- ɹ̥ (r apical muiat) în trans. ïnvătător "învățător" = r̥.
- r̥ (vibrantă bilabială) în interjecția tp̥ cu care se opresc caii.
- s (fricativă dentală surdă, corespunzând sonorei z) în munt. sôră = s.
- ś (fricativă alveolo-palatală surdă muiată, corespunzând sonorei ž) în băn. fásě "face" = ʃ.
- ś̥ (fricativă alveolo-palatală surdă, aproape identică cu ś, dar mai puțin muiată, corespunzând sonorei z) în mold. fâși "face" = ʃ̥.
- ʃ (fricativă palato-alveolară surdă, corespunzând sonorei j) în mold. șa "și" = ʃ.
- ʃ̥ (ʃ puțin muiat, corespunzând sonorei j) în munt. mušk "mușchi"

= între $\int$ și $\mathcal{L}$, mai aproape de $\int$.

ş (ş muiat, corespunzând sonorei $\mathfrak{j}$) în munt. aşă "aşa" = între $\int$ și $\mathcal{L}$.

t (oclusivă dentală surdă, corespunzând sonorei $\underline{d}$) în munt. tătă = $\underline{t}$.

ṭ (oclusivă dentală surdă puțin palatalizată, corespunzând sonorei $\underline{d'}$) în mold. munte = $\underline{t}$.

ṭ (oclusivă palato-alveolară surdă, corespunzând sonorei $\underline{d'}$) în trans. frățē "frate" = între $\underline{t}$ și $\mathcal{C}$, mai aproape de $\mathcal{C}$.

ṭ (oclusivă palatală surdă, între $\underline{t}$ și $\underline{k}$, corespunzând sonorei $\underline{d''}$) în trans. frățē "frate" = $\mathcal{C}$.

ṭ (africată dentală surdă, corespunzând sonorei $\underline{d}$) în munt. ts = $\underline{ts}$.

u (vocala cea mai închisă din seria posterioară) în munt. bun = $\underline{u}$.

ŭ (vocală anterioară, labializată, închisă) în magh. fŭl "ureche" = $\underline{y}$.

v (fricativă labio-dentală sonoră, corespunzând surdei $\underline{f}$) în munt. vără = $\underline{v}$.

w (fricativă bilabială sonoră) în ucrain. (la huțuli) wodá "apă" = $\underline{w}$.

y (fricativă palatală sonoră, corespunzând surdei $\underline{h}$) în trans. yērme "vierme" = $\underline{j}$ (fricativ).

z (fricativă dentală sonoră, corespunzând surdei $\underline{s}$) în munt. zac = $\underline{z}$.

ẓ (fricativă alveolo-palatală sonoră muiată, corespunzând surdei $\underline{s}$) în băn. zănă "geană" = $\underline{z}$.

ẓ (fricativă alveolo-palatală sonoră, aproape identică cu $\underline{z}$, dar mai puțin muiată, corespunzând surdei $\underline{s}$) în mold. zănă "geană" = $\underline{z}$.

SEMNE DIACRITICE

- ~ (deasupra vocalelor) nazalitate: $\tilde{o} = \tilde{o}$.
- ˘ (deasupra vocalelor) seminazalitate: $\tilde{o}$.
- / (sub vocale sau consoane sonore) asurzire: $\underset{.}{i}, \underset{.}{r} = \underset{.}{i}, \underset{.}{r}$.
- ˆ (sub vocale sau consoane sonore) sonoritate redusă: $\hat{a}$.
- ˙ (sub vocale) închidere: $\dot{a}, \dot{e}, \dot{o}$.
- ˚ (sub vocale) închidere mai mare: $\ddot{e}$.
- ˘ (sub vocale) deschidere: $\underset{.}{i}, \underset{.}{e}, \underset{.}{o}, \underset{.}{u}$.
- ˙ (sub vocale) deschidere mai mare: $\ddot{e}, \ddot{o}$.
- ˘ (sub vocale) semideschidere: $\underset{.}{e}, \underset{.}{i}, \underset{.}{o}, \underset{.}{u}$.
- / (deasupra unei consoane sau după consoană) palatalizare (muiere): $\acute{n}, \acute{j}, \acute{t}$.
- ˘ (deasupra unei consoane sau după consoană) palatalizare ușoară: $\acute{n}, \acute{j}, \acute{t}$.
- ˆ (înaintea vocalelor, uneori și după ele) oclisivă glotală ("coup de glotte"): $\text{'e} = \text{'e}$.
- ˆ (după oclusive) arată o explozie mai puternică: în olt. pať "pat".
- ˙ (sub consoane) consoană silabică: $\underset{.}{n} = \underset{.}{n}$.
- ˘ (sub vocale) arată că vocala constituie elementul consonantic al unui diftong: $\underset{.}{u}$ (în dau) = $\ddot{u}$.
- ˘ (sub vocale) arată că vocala care constituie elementul consonantic al diftongului e închisă: în munt. toate "toate".
- ˘ (sub vocale) arată că vocala care constituie elementul consonantic al diftongului e deschisă: în munt. steaua "steaua".
- ˘ (deasupra vocalelor) arată că două vocale formează un diftong cu elemente egale: în trans. toate.
- ˘ (deasupra unei vocale sau a unui diftong) accent principal:

véde, túate = 'vede, 'tuáte.

" (deasupra unei vocale) accent de intensitate - accent dinamic mai puternic, mai ales în fraze (avînd, adesea, valoare stilistică): nú vreau.

' (deasupra unei vocale) accent secundar (de multe ori ca o formă a reliefării afective): sănătate = ,sana'tate.

- (deasupra unei vocale, lichide, nazale sau fricative) lungime: ō, r̄, m̄, s̄ = o:, r:, m:, s: .

- (deasupra unei vocale) scurttime: ũ (în dũpă).

+ (sub o nazală) arată că articulația nazalei nu e completă, ci analoagă constrictivei următoare: învăt = im'vats.

e, ě, ä, ä, ô, û etc. arată nuanțe vocalice intermediare.

z, s, d, t, ...; š, č, ž, ...; ś, ȝ, k, g, c, g etc. arată

nuanțe consonantice intermediare, din punctul de vedere al sonorității, sau care reprezintă reflexe ale unor fenomene fonetice (ori ale unor stadii și faze ale acestora), caracteristice pentru anumite tipuri de graiuri.

i, u, î, ă, h etc. (la umărul literei precedente) arată sunete slab perceptibile.

í, ú, î etc. arată sunete și mai slab perceptibile.

ĩ, ũ, ĩ etc. arată sunete extrem de slab perceptibile.

ALTE SEMNE (și abrevieri)

- (cratima) se întrebuintează ca în ortografia oficială: dă-tă la driápta, l-am_văzút, să-mvete.

- sub litere sau sub cuvinte, arată că anchetatorul a auzit bine sunetele sau cuvintele respective subliniate, deși acestea par neobișnuite.

~ sub litere, silabe sau cuvinte, arată că anchetatorul nu a auzit clar sunetele sau cuvintele astfel subliniate.

- ~ leagă două sau mai multe cuvinte care formează un singur grup fonetic, marcînd, de regulă, diverse modificări de fonetică sintactică: un_cui_îi_înimă "un cui în inimă".
- ... marchează o pauză perceptibilă făcută de informator în vorbire, care nu e neapărat legată de schimbarea liniei melodice; ea poate fi determinată de o ușoară ezitare a informatorului sau poate fi, pur și simplu, pauză de respirație.
- / (bară simplă) marchează limita unei unități melodice cu intonație non-terminală.
- // (bară dublă) marchează limita unei unități melodice cu intonație terminală.
- : marchează limita unei unități melodice care precedă un dialog sau o enumerare etc. (vezi TD.Munt., I, p.XVIII: "specificăm că [acest] semn marchează o coborîre sensibilă a tonului, însoțită, de obicei, de o pauză; el are deci o valoare «muzicală» și nu apare în mod automat ori de cîte ori urmează vorbire directă, enumerare etc.").
- ...// (uneori, și .../) marchează limita unei unități melodice cu intonație "de suspensie".
- ? notează intonația interogativă a unei unități melodice.
- ! notează intonația exclamativă.
- " " încadrează pasaje de vorbire directă.
- « » încadrează pasaje de vorbire directă citate în cadrul altei vorbiri directe.
- [...] indică omiterea, în transcriere, a unui fragment.
- [] încadrează intervențiile anchetatorului sau ale altor persoane care asistă la înregistrare; de asemenea, acele titluri de texte care nu sînt redată în transcriere fonetică, ori, atunci cînd, din diverse motive, redarea în transcriere

fonetică nu a fost posibilă, se încadrează astfel informațiile indicînd vîrsta informatorilor (în cuprinsul volumului).

- [?] (după un cuvînt) arată că anchetatorul se îndoiește de exactitatea formei înregistrate.
- [!] arată că informatorul rîde.
- [!!] arată că informatorul rîde foarte tare.
- [AL] indică o formă sau o secvență fonetică rostită allegro.
- [L] indică o formă sau o secvență fonetică rostită lento.
- [ε] arată o ezitare a informatorului.
- [k] arată că informatorul s-a corectat.
- [σ] înaintea unei forme sau a unui termen, arată că forma sau termenul respectiv au fost sugerate de anchetator.
- [q] înaintea unei forme sau a unui termen, arată că anchetatorul a revenit asupra unei întrebări privind forma sau termenul respectiv.

PREZENTAREA INFORMATORILOR PENTRU

NALR-MOLD.BUCOV., TEXTE DIALECTALE I, partea I

Sînt prezentați, în ordinea punctelor cartografice din rețeaua NALR-Mold. Bucov. (615, 616, 625-650), corespunzînd localităților pentru care publicăm texte dialectale în volumul de față, informatorii din ale căror înregistrări pe bandă de magnetofon au fost selectate și transcrise textele respective; toate aceste localități se înscriu în zona anchetată pentru *Atlas*, în sudul Moldovei, de către Stelian Dumistrăcel (vezi hărțile 1 și 2).

În volumul introductiv al atlasului, *NALR. Moldova și Bucovina. Date despre localități și informatori*, apărut la Editura Academiei, București, 1987 (în continuare: *Date*), s-a făcut prezentarea generală a așezărilor în care au fost efectuate anchetele (p. 304-307 și 318-408); tot aici, se găsește o caracterizare a informatorilor (principali) care au dat răspunsuri la întrebările din *Chestionarul general*, înregistrați și pentru *Texte* în toate localitățile zonei menționate¹ și, de asemenea, a informatorilor folosiți în anchetele cu chestionare speciale, din ale căror înregistrări pe bandă de magnetofon au fost transcrise fonetic texte pentru acest volum. Prin urmare, pentru cunoașterea elementelor geografice, demografice și culturale cu repercusiuni asupra vorbirii din localitățile anchetate, cititorul este invitat să consulte, în primul rînd, volumul *Date*.

Pe lîngă faptele comune, de interes general, din caracterizările cuprinse în volumul mai sus citat (ale informatorilor utilizați atît pentru *Atlas* cît și pentru *Texte*), reluate selectiv și adesea completate în lista de față, scurtele prezentări ce urmează au în vedere comportamentul acestor informatori, ca și al celor de la care au fost culese numai texte, în situația de comunicare specială pe care o reprezintă înregistrarea, cu ajutorul magnetofonului, a unor expuneri pe o temă dată sau a unor narațiuni „libere”, a unor conversații cu anchetatorii ori cu alte persoane ce au asistat la înregistrare. Caracterizările au în vedere ansamblul înregistrărilor cu fiecare informator în parte, păstrate în arhiva fonogramică a *Atlasului*.

În lista care urmează, pentru a se asigura corelația necesară, numele informatorilor utilizați atît pentru *Atlas* cît și pentru *Texte* apar cu majuscule; se menționează, de asemenea, statutul de informator prin-

¹Cu excepția pct. 637 și 670, reprezentînd localitățile Frumușița, jud. Galați, și, respectiv, Hirja, jud. Bacău, unde acest lucru nu a fost posibil datorită faptului că, la data anchetei de texte, ulterioară celei cu *Chestionarul*, informatorii principali pentru *Atlas* decedaseră (pentru acest volum, vezi și nota de la p. LXXVII).

cipal (A) sau de informator anchetat cu chestionarele speciale (B), indicându-se, pentru toți, chestionarele la care au răspuns și poziția lor în *listele* de informatori din volumul *Date*. De exemplu, NALR: A (și: Apicultură, Cînepă), la inf. ZĂNOAGĂ ALEC ANICA, din pct. 615, Muncelu, Glăvănești, jud. Bacău, sau B.2. (Oierit), pentru LAZĂR I. GHEORGHE, din aceeași localitate.

Pentru toți informatorii se indică sigla categoriei de vîrstă și de sex din care fac parte; clasificarea (cu unele mici deosebiri) este aceea adoptată inițial de autorii volumului de *Texte dialectale. Oltenia* (vezi și volumele de *Texte dialectale. Muntenia I, II, III* și, de asemenea, cele mai recent apărute, *Texte dialectale și Glosar. Dobrogea, Texte dialectale și Glosar. Bistrița-Năsăud*)², pe care o prezentăm în continuare: [VIII] = bărbat peste 50 de ani; [VII] = femeie peste 50 de ani; [VI] = bărbat între 35-45 de ani; [V] = femeie între 35-45 de ani; [IV] = tînăr între 18-22 de ani (în majoritatea cazurilor fără stagiul militar); [III] = tînără între 18-22 de ani; [II] = băiat între 9-12 ani; [I] = fetiță între 9-12 ani. La fel ca în volumele citate mai sus, în unele situații, aceste limite nu au constituit bariere rigide, ci au doar valoarea unor repere de ordin metodologic. Literele mici (a, b, c etc.) care urmează după cifra romană indică primul, respectiv al doilea, al treilea etc. informator de aceeași categorie de vîrstă și sex, anchetat în aceeași localitate.

Menționăm că informatorii sînt prezențați, în cadrul fiecărei localități, în ordinea (convențională) descrescătoare a vîrstei, conform clasificării de mai sus. Textele transcrise pentru fiecare informator în parte apar publicate în volum în ordinea în care s-a făcut înregistrarea pe bandă. Evidența operației este consemnată pentru fiecare subiect, indicându-se numărul total al textelor înregistrate și poziția pe care o ocupă în fișa fonogramică (FF) a acestuia textele (sau fragmentele de texte) transcrise fonetic. De exemplu, de la ZĂNOAGĂ ALEC ANICA, din pct. 615, au fost înregistrate un număr de 11 texte, cele publicate aici fiind cele cu numerele 2 și 6, așa cum au fost înregistrate pe bandă. Raportate la caracterizările cuprinse în lista de față, aceste mențiuni își dovedesc, în numeroase cazuri, utilitatea pentru înțelegerea nuanțată a datelor psiholingvistice prezentate, în măsura în care reflectă comportamentul diferitelor categorii de informatori pe parcursul desfășurării anchetei de înregistrare a textelor. Coroborate, în cazul unor informatori, cu precizările făcute în note explicative de subsol privind tema textului sau textelor înregistrate anterior celui sau celor selectate și publicate în volum (vezi, de exemplu, notele de la p. 48, 83, 85, 106 etc.), asemenea informații permit, pe de altă parte, și urmărirea metodei de anchetă, în general, ca și a contextelor situaționale ce favorizează abordarea anumitor subiecte aparținînd grupelor de texte „tematice” ori „libere” (vezi și Cohuț-Vulpe 1973, *Introducere*, p. XX).

² Pentru toate aceste volume, vezi lista *abrevierilor bibliografice*, p. XXXIII–XXXV.

Precizăm că, în ceea ce privește referințele strict obiective, în listă nu s-au indicat decât ocupații speciale ale informatorilor și eventuale caracteristici de pronunție; de asemenea, despre starea civilă și despre familie se menționează numai date aparte, relevante pentru rezultatele anchetei. Când astfel de mențiuni lipsesc, se va înțelege că este vorba (pentru adulți în primul rând), de ocupația de agricultor, că informatorii nu au părăsit localitatea decât în mod cu totul ocazional, pentru scurtă durată, fără alte fapte demne de semnalat.

În sfârșit, precizăm că toate relațiile asupra informatorilor și localităților (inclusiv subordonarea acestora din punct de vedere administrativ) corespund situației din perioada anchetelor pentru *Atlas* (vezi tabelul din volumul *Date*, p. 417-419), respectiv a culegerii textelor, indicată și în volumul de față după numărul cartografic și numele fiecărei localități.

615. MUNCELU, com. Glăvănești, jud. Bacău

1. LAZĂR I. GHEORGHE, poreclit *Bleah*, [VIII d], 61 de ani; 5 clase. De meserie cioban. Stimulat de prezența magnetofonului (a asistat anterior la înregistrarea fiicei sale), relatează viu, cu plăcere și real interes; este puțin răgușit.

NALR: B.2. (Oierit);

FF: 4; 1.

2. ZANOAGA ALEC ANICA, cu porecla *Calu lu Alec Zănoagă*, [VII b], 62 de ani; două clase. Deplasări, în tinerețe, prin toate orașele din sudul Moldovei, umblînd cu tatăl său în cărăușie, și, cîte două sau trei luni, la rude, la Brăila și București; ocazional, la Bobîlna, în jud. Cluj. Nu a fost căsătorită. Își aduce aminte că mătușa ei, Ileana C. Proca, a fost, în 1934, informatoarea lui Sever Pop. Are o soră de profesie „soră medicală” și un fiu (copil din flori) plutonier major. Inf. excelentă. Receptivă, inteligentă, foarte bună cunoscătoare a realităților rurale specifice, a obiceiurilor și tradițiilor locale. Povestește colorat, avînd un deosebit simț al limbii și dramatizînd uneori narațiunea în stilul povestirilor lui Creangă, pe care le ascultă la radio (sau le citește) și le invocă în cursul anchetei.

NALR: A (și: Apicultură, Cînepă);

FF: 11; 2, 6.

3. *Popa Natalia*, cu porecla *Chiper*, [VII d], 65 de ani; 4 clase. Deplasări ocazionale la București. Binevoitoare, relatează amănunțit, dar nu are darul real al povestirii.

FF: 5; 2.

4. PAIU MIRCEA, poreclit *Grăsunu*, [VI a], 40 de ani; 6 clase (și un an cursuri de tractorist la Podu Turcului). Născut la Frumușelu (Valea Merilor, cca 3 km), a devenit localnic prin căsătorie. A învățat meseria de dulgher în armată iar, în prezent, lucrează ca mecanic agricol (tractorist) în sat. Deplasări: serviciul militar la Tecuci și doi ani, la lucru, la Brașov. Este soțul inf. Paiu Lucica

[V a]. Relatează firesc în graiul local, dar fără prea mult interes și bunăvoință (mai puțin antrenat de anchetă).

NALR : B.3. (Meserii) ;

FF : 6 ; 5.

(NB. : în *Date* nu s-a menționat vîrsta.)

5. *Paiu Lucica* [V a], 32 de ani ; 4 clase. Soția inf. *Paiu Mircea* [VI a]. La început, evită jenată fonetismele regionale (de care este conștientă) ; își revine la explicațiile anchetatorului în legătură cu scopul anchetei, dovedindu-se o bună reprezentantă a vorbirii locale, mai ales sub aspect lexical.

FF : 6 ; 1, 4.

6. *Mardare Catinca*, poreclită *Lunga*, [III a], 24 de ani ; 4 clase. Deplasări ocazionale la Brașov, unde sînt stabiliți trei frați, muncitori. Foarte naturală, conștientă de fonetismul dialectal și de scopul anchetei (se corectează adesea regresiv, din proprie inițiativă).

FF : 7 ; 1, 3, 4.

7. *Ilău Lizica*, cu porecla *Iloaică*, [I b], 11 ani ; elevă în clasa a IV-a. Deplasări ocazionale la Podu Turcului. Degajată și naturală, în vorbirea ei apar cele mai caracteristice fonetisme ale graiului local.

FF : 3 ; 1, 2.

616. BĂCANI, jud. Vaslui

1. *Buhuș Neculai* [VIII a], 70 de ani ; 4 clase. Stagiul militar și concentrări la Tecuci, Arad. Are șase copii, dintre care o fată și trei băieți sînt muncitori la Mediaș, la fabrica de catifea. Reprezentativ pentru graiul local, sub toate aspectele. Povestește colorat, cu multă însuflețire și interes.

FF : 6 ; 6.

2. *VELICA T. ZAMFIRA* [VII d], 59 de ani ; a învățat carte la cursurile de alfabetizare. Agricultoare, s-a ocupat și cu țesutul ; a lucrat uneori cu soțul ei la construcții de case (a fost bucătăreasă la o brigadă). Deplasări, în timpul secetei din 1946—1947, prin Dobrogea și în Oltenia și, în vizită la rude sau copii, la Iași, București, Focșani, Sibiu, Galați. Căsătorită a doua oară ; primul soț era din Onțești. O fiică este textilistă la Galați. Inf. deosebit de ageră și sensibilă, cu simțul umorului. La începutul înregistrării, puternic inhibată în fața microfonului, vorbește crispat, cu emfază, narațiunea fiind ritmată artificial (ca lecțiile spuse la școală). După primele texte își revine perfect și povestește colorat, cu multă vioiciune, avînd o notă personală, aparte, în expunere. Compune versuri pentru diferite cîntece și și-a exprimat dorința să fie înregistrată cu unul dintre ele.

NALR : A (și : Agricultură, Viticultură, Cînepă, ca inf. [II]) ;

FF : 16 ; 1, 3, 6, 7.

3. *PLETEA GH. VASILE* [VI b], 40 de ani ; 4 clase. Cioban de mic copil, ca și tatăl său (acesta de loc din Bogdănești) și agricultor la *ĉeapéu*. Serviciul militar la Făgăraș. Este tatăl inf.

Pletea Coca [I a]. Foarte bun cunoscător al meseriei, relatează degajat, amănunțit, cu seriozitate.

NALR : B.3. (Oierit) ;

FF : 3 ; 1.

4. Țocoi I. Gheorghe [VI c], 45 de ani ; 4 clase. A fost timp de 12 ani gestionar la cooperativă (1951-1964). Deplasări, pentru școala de cooperatie, la Suceava (3 luni), și, frecvent, la Bîrlad, unde are și o fiică, muncitoare la fabrica de confecții. Controlul rostirii, datorat prezenței magnetofonului, este evident, avînd ca efect amestecul (destul de firesc la acest informator) de fonetisme regionale și literare.

FF : 4 ; 4.

5. BOACA MARIA [V b], 45 de ani ; 3 clase. Soțul este factor poștal în sat. Foarte bună reprezentantă a graiului local sub aspect fonetic și lexical. Degajată și binevoitoare, relatează încheșat, cu multe amănunte.

NALR : B.2. (Cînepă, ca inf. [I]) ;

FF : 5 ; 1, 5.

6. Rădăcină Geta [III b], 20 de ani ; 8 clase ; *ceapîstî*. A învățat și croitorie la Bîrlad, unde a stat cca 6-7 luni. Soțul este muncitor în fabrică. Binevoitoare, fără o notă deosebită. La începutul înregistrării se observă tendința de a se exprima îngrijit, astfel că fonetismele regionale inconștiente alternează cu cele ale limbii literare.

FF : 5 ; 1.

7. Blejeru Ion [II b], 10 ani ; elev în clasa a IV-a. Tatăl lucrează la Bîrlad. Vioi, inteligent ; povestește colorat, în registru dialectal autentic, fără a-și pune problema opțiunii pentru forme ale sistemului limbii literare. Puțin emoționat.

FF : 8 ; 1.

8. Pletea Coca, poreclită *Cocîrla*, [I a], 11 ani ; elevă în clasa a IV-a. Fiica inf. Pletea Gh. Vasile [VI b]. Timidă, dar inteligentă, povestește cu naturalețe, în graiul local. Texte libere foarte bune ; în expunerile tematice, organizate conform răspunsurilor de la lecții, apar și fonetisme literare.

FF : 6 ; 6.

625. STOIȘEȘTI, com. Banca, jud. Vaslui

1. CONIAC SANDU [VIII d], 60 de ani ; 4 clase ; dogar (a învățat meserie de la tatăl său). Serviciul militar la Bîrlad. Binevoitor, degajat. Bun povestitor, dramatizînd uneori narațiunea prin dialog și inflexiunile vocii.

NALR : B.3. (Meserii) ;

FF : 7 ; 4.

2. Bordeianu I. Maria, cu porecla *Burcă*, [VII a], 74 de ani ; nu a urmat la școală. Foarte naturală, în vorbirea sa apar cele mai caracteristice fonetisme ale graiului local. Povestește frumos, cu multe amănunte.

FF : 7 ; 5.

3. *Baran Șt. Dumitrache*, poreclit *Gașpar*, [VI c], 44 de ani; 5 clase. Agricultor și, din 1961, cantonier comunal. Stagiul militar la București. Este soțul inf. Baran Maria [V b]. Deși manifestă interes pentru anchetă, expunerile sînt, în general, lapidare, fără nuanțe expresive și amănunte.

FF : 5 ; 2, 5.

4. *BARAN D. ȘT. MARIA*, cu porecla *Gașpar* (după soț), [V b], 45 de ani; 7 clase. Agricultoare, lucrează și croitorie. Este deputată a organizației locale de femei. Deplasări săptămînale la Bîrlad, unde are trei fii (muncitori, meseriași). Soția inf. Baran Șt. Dumitrache [VI c]. Stimulată de anchetă, ține să impresioneze în mod deosebit; povestește cu vervă și real talent, dramatizînd permanent prin inflexiunile vocii, uneori în defavoarea conținutului propriu-zis al narațiunii. Este ușor surescitată, înregistrarea avînd loc seara tîrziu, imediat după terminarea anchetei cu *Chestionarul*.

NALR : A (și : Agricultură, Viticultură, Cînepă) ;

FF : 10 ; 2, 9.

5. *Bordeianu Neculai* [IV], 20 de ani; 8 clase. A lucrat 4 ani pe șantier, la Galați, iar în prezent lucrează la C.A.P. La început crispat, cu pronunții și unele construcții literare nefirești. Se familiarizează cu ancheta treptat și apoi relatează firesc, în graiul local; fără altă culoare deosebită.

FF : 4 ; 2

6. *Mocanu Aurica* [III a], 18 ani; 8 clase. Comunicativă, vioaie, vorbește cu naturalețe în registru dialectal; texte bune, închegate, dar concise.

FF : 6 ; 3.

7. *Deliu Profira* [III d], 17 ani; 8 clase. Degajată; relatează concentrat, cu un debit verbal foarte rapid.

FF : 5 ; 3.

8. *Arteni Maricel*, poreclit *Luci*, [II a], 12 ani; elev în clasa a V-a. Mama este din Dodești. Comunicativ, redă spontan graiul local autentic.

FF : 3 ; 1.

626. VETRIȘOAIA, jud. Vaslui

1. *Codreanu Toader* [VIII d], 62 de ani; 5 clase. Are copii stabiliți la Iași și în Fălciu (vezi pct. 627). Foarte bun reprezentant al graiului local sub toate aspectele. Inițial, s-au făcut probe pentru alegerea sa ca informator principal NALR.

FF : 4 ; 2.

2. *ROMAN ILEANA* [VII b], 63 de ani; 4 clase („la adulți”). Este venită în Vetrișoaia de la vîrsta de 10 ani, prin înfiere; părinții erau din Plotonești, com. Grumezoaia (pct. 623 din rețeaua NALR-*Mold. Bucov.*). Degajată, cu simțul umorului; expunere colorată, amănunțită, în registru dialectal autentic.

NALR : B.2. (Cînepă) ;

FF : 7 ; 1, 3.

3. *Botezatu Gh. Vasile*, avînd poreclele *Zidirea* (după tată), *Lupoaia*, *Cățălu*, *Bălănelu*, [VI a], 41 de ani ; 4 clase. Brigadier la *Ĉeapē*. Serviciul militar la Hunedoara. Mama este din Berezeni, iar soția din Lunca Banului. Bun povestitor, cu tendința de dramatizare a narațiunii. Conștient de fonetismele dialectale ce-i caracterizează vorbirea curentă, în prezența microfonului apelează la elemente ale registrului literar (fonetisme și lexic neologic). Reprezentant tipic al categoriei sociolingvistice din care face parte.

FF : 3 ; 3.

4. *GROSU MIHAI* [VI c], 44 de ani ; 4 clase. Este născut în Satu Vechi (numele curent pentru *Vetrișoaia* propriu-zisă), ca și părinții și soția sa, dar de 17 ani stă în *Siminești* (sat component al comunei). Cioban de mic copil și, în prezent, lăptar la C.A.P. *Deplasări* la Iași (a făcut cursuri la Casa Agronomului, sau a fost internat în spital). Povestește cu multă însuflețire, colorat ; texte lungi, coerente, în ritm alert.

NALR : A (și : *Agricultură, Viticultură*) ;

FF : 9 ; 1, 2.

5. *Brebu Caliopia* [V a], 44 de ani ; 4 clase. Mama este din *Mușata* (com. *Rînceni*). Impresionată de condițiile de anchetă, evită unele fonetisme regionale, cu intenția de a vorbi frumos, îngrijit, în fața microfonului ; lexic dialectal interesant.

FF : 4 ; 3.

6. *Movilă Ștefan*, poreclit *Buzatu*, [IV a], 22 de ani ; 8 clase și 2 ani de școală profesională la Galați. Este brutar în sat. Mama originară din Berezeni. Are conștiința existenței celor două sisteme lingvistice, local și literar, ale căror forme și elemente apar în vorbirea sa alternativ.

FF : 5 ; 4, 5.

7. *Postu Eugenia*, cu porecla *Miță*, [III a], 20 de ani ; 8 clase. A lucrat scurt timp într-o fabrică la Tulcea, iar în prezent lucrează la C.A.P. (la grădină). Redă firesc vorbirea locală, dramatizînd uneori expunerea cu naturalețe ; texte în general concise, încheiate.

FF : 5 ; 3.

8. *Isac Mariana* [III c], 17 ani ; 6 clase. Lucrează la C.A.P., la grădină. Tatăl este cioban. Naturală, dar emotivă, deși a asistat la un număr mai mare de înregistrări (de aici, unele rostiri literare nefirești) ; expunere succintă.

FF : 3 ; 1.

9. *Teletin Pia*, cu porecla *Tălancă*, [I b], 9 ani ; elevă în clasa a III-a. *Deplasări* ocazionale la Huși. Mama este telefonistă în sat. Inteligentă, avînd conștiința fonetismului regional ; narațiunea este ușor dramatizată.

FF : 7 ; 2.

627. FĂLCIU, jud. Vaslui

1. *URSU V. TOADER [VIII a]*, 64 de ani; 5 clase. Născut în Mălușteni (fostul județ Covurlui), a venit în Fălciu din 1922, cu familia, la vârsta de 15 ani. Agricultor și apicultor la C.A.P. Deplasări, în perioada serviciului militar (la Chișinău) și, cu ocazia unor concentrări, la Galați; în timpul războiului a fost „la pèséu”. Soția sa, de asemenea apiculatoare, este din Vutcani (vezi pct. 624 din rețeaua NALR-Mold. Bucov.). Inteligent, binevoitor. Foarte bun cunoscător al meseriei.

NALR : B.1. (Apicultură) ;

FF : 4 ; 2, 4.

2. *STOIAN DUMITRU [VIII b]*, 52 de ani; 4 clase. A luat parte la război și a fost rănit. Deplasări curente la Bîrlad și la Huși, în căraușie cu mărfuri. Soția este din Mușata, com. Rînceni (cca 18 km). Dintre copii, doi fii sînt muncitori la Brașov, iar o fiică este elevă la liceu, la Bîrlad. Relatare cursivă, amănunțită, dar nu „povestește”. Este ușor crispat, impresionat de prezența magnetofonului.

NALR : A (și : Agricultură, Viticultură) ;

FF : 9 ; 7.

3. *TIVDA TOFANA [VII a]*, 58 de ani; 3 clase. Deplasări de scurtă durată la București, Constanța și Vulcan, unde sînt stabiliți copiii. Soțul, cioban, a răspuns la întrebările din chestionarul special referitor la *Oierit*. Este vioaie, binevoitoare, dar temele propuse de anchetator sînt, în linii mari, expediate, inf. neavînd disponibilitatea reală sau de moment pentru a face expuneri nuanțate stilistic și amănunțite.

NALR : B.2. (Cîneapă) ;

FF : 4 ; 4.

4. *Nica Caliochia [VII b]*, 60 de ani; nu a urmat la școală (a învățat cîte puțin de la copii). Născută la Blăgești, a venit cu familia în Fălciu (unde aveau rude), din 1922, la vârsta de 12 ani. Tatăl era din Blăgești, iar mama de la Horincea; soțul, de loc din Brădești, a venit în sat la căsătorie. Dintre copii, o fată este funcționară la birourile C.A.P. Foarte naturală, povestește colorat, cu umor.

FF : 9 ; 4.

5. *Darie Gherasim*, poreclit *Mimachi* (după părinți), [VI b], 42 de ani; 4 clase. S-a născut la Vetrișoia (vezi pct. 626), de unde era de loc tatăl său, și a venit în Fălciu, satul natal al mamei, de la vârsta de un an. Agricultor și cizmar (meserie învățată în sat și practică la Brăila, timp de 10 ani). Stagiul militar în jud. Prahova. Soția este din Rînzești. Binevoitor, foarte bun reprezentant al categoriei socio-lingvistice căreia aparține.

FF : 3 ; 3.

6. *Vicol Paraschița [V c]*, 43 de ani; 5 clase. Deplasări, după căsătorie, în mai multe localități din Dobrogea (la Constanța a stat 3 ani), ca urmare a detașării soțului, lucrător în cadrul armatei. Au revenit în sat în 1957. În prezent, soțul lucrează ca mecanic, șef de

atelier la C.A.P. Degajată, relatează cu interes, amănunțit, dovedindu-se o bună cunoscătoare a vechilor obiceiuri și tradiții locale.

FF : 6 ; 2.

7. *TIVDA COSTICA*, poreclit *Bozan* (mărturisind că porecla îi vine de la personajul din nuvela *Uzina vie* a lui Sahia ; vezi însă și locul de naștere al mamei), [IV], 19 ani ; 7 clase ; *țeapîst*. Mama este din Bozia. Destul de degajat, cu tendința, în general obișnuită pentru această categorie sociolingvistică, de a apela la forme literare în intenția unei exprimări îngrijite.

NALR : B.5. (inf. ocazional pentru *Meserii*) ;

FF : 7 ; 4.

8. *Giurcăneanu Maria* [III b], 20 de ani ; 8 clase și, timp de un an, cursuri de calificare ca țesătoare la o fabrică din Deva, unde este stabilită o verișoară ; urmează să plece la lucru, la o fabrică din Brăila, unde are o soră. Tatăl lucrează croitorie în sat. Vioaie, relatează în ritm alert, dar nu are capacitatea reală de a dezvolta pe larg și încheșat temele propuse.

FF : 4 ; 4.

9. *Manolache Maria* [I a], 13 ani ; elevă în clasa a VI-a. Părinții sînt din Copăceana (sat component al comunei). Deși timidă, vorbește cu multă plăcere în fața microfonului, încîntată de înregistrare.

FF : 2 ; 1, 2.

628. EPURENI, jud. Vaslui

1. *MIRON V. ION*, poreclit *Chirica*, [VIII a], 73 de ani ; nu a urmat la școală. Cioban de la 12 ani (a învățat meserie de la niște ciobani veniți din Transilvania). Stagiul militar la Bîrlad. Povestește cu plăcere și real talent narativ fapte și întîmplări legate de ocupația sa ; texte interesante sub toate aspectele.

NALR : B.3. (Oierit) ;

FF : 9 ; 1, 2, 4.

2. *CONSTANDA NASTASE* [VI b], 39 de ani ; 4 clase. Agricultor și, de curînd, operator de film la căminul cultural. Deplasări, în timpul serviciului militar, la Orșova și sporadic, la rude, la Brașov și Timișoara. Este soțul inf. Constanda Polixenia [V a]. Relatează încheșat, amănunțit. Vorbire în general caracteristică acestei categorii sociolingvistice, fonetismele regionale alternînd cu cele literare.

NALR : B.1. (Agricultură, Viticultură, Meserii : zidărie, pielărie) ;

FF : 6 ; 1.

3. *CONSTANDA POLIXENIA* [V a], 40 de ani ; 4 clase. Are frați la Brașov și Timișoara, pe care îi vizitează uneori. Soția inf. Constanda Năstase [VI b]. Inteligentă și receptivă la anchetă, reproduce conștient specificul vorbirii locale. Nu are darul povestirii ; expuneri concise impunînd, adesea, intervenția anchetatorului.

NALR : A (și : Cînepă) ;

FF : 12 ; 3, 11, 12.

4. *Niculiță Alexandru*, cu porecla *Rățoi*, [IV b], 21 de ani; 8 clase. În prezent agricultor; a lucrat 3 ani la Galați, la combinatul siderurgic. Tatăl, localnic, a lucrat și el, mai înainte, la combinatul siderurgic din Hunedoara. Crispat la începutul înregistrării (cînd a fost solicitat pentru texte tematice), își revine perfect din momentul în care anchetatorul îi oferă prilejul opțiunii pentru o temă liberă. Apel frecvent la forme și elemente literare (fonetisme, lexic neologic, unele construcții sintactice).

FF: 3; 3.

5. *Dinovici Maria*, poreclită *Dinovicioaia*, [III b], 17 ani; 8 clase. Deplasări ocazionale la Brașov. Degajată și stimulată de anchetă, înclină spre exprimarea pitorească pentru a impresiona asistența (informatori reprezentînd aceeași categorie de vîrstă). Ritmul vorbirii alert. Paralel cu fonetismele graiului local apar și o serie de fonetisme literare.

FF: 2; 1.

6. *Timofte Genovica*, cu porecla *Dobă*, [I a], 9 ani; elevă în clasa a III-a. A fost la București. Tatăl este ceferist. Relatează vioi și cu naturalețe, în graiul local; expunere succintă, cu intervenții repetate ale anchetatorului.

FF: 4; 3, 4.

629. FRUNTIȘENI, com. Grivița; jud. Vaslui

1. *NECHITA ILIE GHEORGHE* [VIII b], 58 de ani; 5 clase. Serviciul militar în 1937-1938, concentrări în anii următori și participant la război pînă în 1945. Deplasări săptămînale la Bîrlad. Nu are talent narativ propriu-zis; relatarea este cursivă, încheată. Preocupat să vorbească cît mai îngrijit în fața microfonului, folosește frecvent neologisme. Deși de la ancheta pentru *Atlas* a pierdut doi dinți, pronunția este clară.

NALR: A (și: Agricultură, Viticultură);

FF: 4; 1, 4.

(N.B.: în *Date* nu s-a menționat înregistrarea de texte.)

2. *Onel Safta* [VII], 64 de ani; 3 clase. Foarte bună cunoscătoare a obiceiurilor locale vechi, povestește cu vervă și mult interes, în ritm alert.

FF: 8; 2, 5, 8.

3. *Boidache T. Filip* [VI], 47 de ani; 5 clase. Soția este din alt sat al comunei Grivița. Puternic marcat de condițiile de anchetă, de prezența magnetofonului, fapt ce se resimte negativ prin intenția sa de a impresiona cu orice preț pe cei care asistă la înregistrare. Deși a primit explicații din partea anchetatorului cu privire la scopul anchetei, relatează emfatic (se pot observa diferite tipuri de hipercorecții, mai ales la început), dramatizînd expunerea forțat.

FF: 4; 2, 4.

4. *Negoiaș Maria* [V a], 34 de ani; 4 clase. Agricultoare și, în ultimii cinci ani, îngrijitoare la școală. A trăit timp de

12 ani în Grăjdieni, sat al comunei Grivița, de unde este de loc soțul, „mocan“ ca ocupație. Vioaie, naturală, cu un dezvoltat simț al umorului; texte concentrate, coerente. Puțin emoționată la început.

FF: 4; 3, 4.

5. *Nechita I. Ioana* [V b], 35 de ani; 3 clase. A stat 3 luni la Grăjdieni, sat component al comunei Grivița. Povestește „așezat“, cu multe amănunte. Se observă un anume control al rostirii (fiind evitate astfel „palatalizarea“ labialelor și fricativele *ș*, *ž*), dar este remarcabilă prezența unor fonetisme regionale sau dialectale (ca, de exemplu, -u „final“, africata *ȝ* etc.); furnizează, de asemenea, elemente lexicale interesante. La sfârșit, ascultîndu-și propria înregistrare, inf. constată: „îs cam răgușiti“ și, apoi, se miră: „doamne ferește!“.

FF: 5; 5.

6. *Baciu Emilia* [III], 18 ani; 8 clase. Agricultoare, se ocupă și cu țesutul; excelentă cunoscătoare a acestei meserii, ținînd seama de vîrsta informatoarei. Binevoitoare, vorbind în graiul local destul de firesc; texte coerente, amănunțite. Ușor crispată în fața microfonului, cu efecte în ceea ce privește sintaxa expunerii.

FF: 5; 4, 5.

7. *Cumpănici Otilia* [I b], 10 ani; elevă în clasa a III-a. Spontană, redă cu naturalețe vorbirea locală, deși, mai ales la începutul înregistrării, emoția este evidentă; paralel, se observă și unele fonetisme literare specifice vîrstei, sub influența școlii.

FF: 6; 1, 2.

630. BEREȘTI - sat, Berești, jud. Galați

1. *Dandeu Neculai* [VIII a], 63 de ani; 5 clase. Agricultor; mai înainte a lucrat vreo 3-4 ani ca ceferist, la Galați, făcînd naveta zilnic. Stagiul militar la Chișinău. Bunicul, venit din Blăgești, iar părinții localnici; soția este din Puricani, com. Aldești, unde au stat timp de 4 ani după căsătorie. Degajat, glumeț și sfătos. Bun povestitor.

FF: 8; 2.

2. *Berescu Frăsina* [VII c], 63 de ani; nu a urmat la școală. Deplasări la Brașov, la o nepoată (vreo două-trei luni). Foarte bună inf. din toate punctele de vedere; binevoitoare, povestește colorat, cu multă însuflețire și interes pentru redarea specificului etnografic local. La sfârșit, ascultînd înregistrările, comentează mulțumită: „așa-i!“.

FF: 6; 2, 4.

3. *Necula V. Neculai*, poreclit *Bînzar*, [VI a], 35 de ani; 3 clase. Serviciul militar la Petroșani și Vulcan. Inteligent, degajat; expunerea este bogată în informații, amănunțită.

FF: 4; 1.

4. *SÎNPETRU ARTIMON*, zis *Arteni*, poreclit *Artistu*, [VI b], 41 de ani; 6 clase. A lucrat intermitent și lemnărie (la construcția ca-

selor). Nu a făcut serviciul militar (a fost doar două luni, la Constanța). Deplasări (prin 1958) la Moinești, la lucru la sondele de petrol și, sporadic, la Galați, unde are frați (meseriași). Este soțul inf. Sînpetru Maria [V d] și tatăl inf. Sînpetru Virgil [II a]. Inteligent, perfect conștient de scopul anchetei, preferă descrierea tehnică succintă, esențială. Fonetisme literare, în general obișnuite în vorbirea informatorilor aparținînd acestei categorii sociolingvistice.

NALR : A (și : Agricultură, Viticultură) ;

FF : 11 ; 3, 6, 8.

5. *Sînpetru Maria* [V d], 35 de ani ; 4 clase. Soția inf. Sînpetru Artimon [VI b] și mama inf. Sînpetru Virgil [II a]. Binevoitoare, dar fără capacitatea de a relata cursiv, încheșat ; își controlează intermitent rostirea.

FF : 4 ; 3, 4.

6. *Toader Ecaterina* [III a], 18 ani ; 8 clase. Tatăl este cioban. Redă cu multă naturaleză specificul vorbirii locale, după ce a asistat la un număr mai mare de înregistrări cu alți informatori. Încearcă o ușoară jenă în expunerea unor teme propuse, privind diferite îndeletniciri rurale obișnuite.

FF : 5 ; 1, 4.

7. *Sînpetru Virgil*, cu porecla *Artimon* (după tată), [II a], 13 ani ; elev în clasa a V-a. Neavizat în ceea ce privește scopul anchetei (asistase însă anterior la înregistrarea unei informatoare în vîrstă). Vioi și spontan ; vorbirea ușor precipitată.

FF : 4 ; 3.

8. *Pricop Georgiana*, poreclită *Joiana*, [I a], 11 ani ; elevă în clasa a V-a. Relatează cu plăcere, în registru literar datorat școlii. Ușor emoționată.

FF : 4 ; 4.

631. CÎRJA, com. Murgeni, jud. Vaslui

1. *CHIROȘCA IOAN*, în sat i se spune *Ionel*, [VIII a], 52 de ani ; 5 clase. Agricultor, în ultimii 11 ani a lucrat în brigada de construcții ; s-a ocupat mai puțin cu pescuitul (care este una din ocupațiile principale ale localnicilor). Stagiul militar la Bîrlad (un an). Are o fată, tehnician proiectant, la Ploiești și un băiat, elev la liceu în același oraș, pe care îi vizitează uneori. Foarte serios, sigur de sine, face descrieri tehnice încheșate, esențiale ; texte narative bune, dar fără o anume culoare deosebită.

NALR : A (și : Agricultură, Viticultură) ;

FF : 16 ; 1, 15, 16.

2. *CHIRICA Z, ZONIA* [VII a], 64 de ani ; 4 clase. Născută la Gănești (fostul jud. Covurlui), a venit în sat prin căsătorie, la vîrstă de 21 de ani. Are șase copii, dintre care o fiică este stabilită la Galați și o alta la Bîrlad. Impresionată de condițiile de anchetă, în general, grăbită, dar binevoitoare ; expunere coerentă, bogată în amănunte.

NALR : B. 3. (Cînepă, ca inf. [II]) ;

FF : 10 ; 6.

3. *Gîlea Maghița [VII b]*, 62 de ani ; 4 clase. Are un frate învătător. Din cei trei copii, un fiu lucrează la Bîrlad. Vioaie, cu simțul umorului, povestește convingător, participînd intens la cele relatate.

FF : 9 ; 6.

4. *Trandafir Constantin*, zis *Costache*, [VI], 43 de ani ; 5 clase. A fost cioban (ca și tatăl său) de mic copil pînă prin 1959. O fiică este elevă la liceul pedagogic din Bîrlad. Degajat, foarte bun în ceea ce privește redarea specificului realităților rurale locale.

FF : 15 ; 12, 13.

5. *MORARIU NATALIA [V a]*, 43 de ani ; 6 clase. Are un fiu, profesor suplinitor în com. Banca și student la „fără frecvență” în anul IV. Inf. plină de solitudine, dar preocupată, mai ales în faza inițială a înregistrării, să se exprime „frumos”, îngrijit (ca efect, apar foneisme hipercorecte și o topică puțin forțată).

NALR : B. 2. (Cînepă, ca inf. [I]) ;

FF : 6 ; 3, 6.

6. *Bulardă Gheorghe [IV]*, 18 ani ; 5 clase ; tîmplar, lucrează la atelierul C.A.P. Mama este din Blăgești. Marcat negativ de condițiile de anchetă ; docil, fără note deosebite.

FF : 8 ; 6.

7. *Apostu Olimpia [III a]*, 18 ani ; 5 clase. Tatăl este cioban. Redă firesc vorbirea locală. Puțin emoționată.

FF : 3 ; 1.

8. *Munteanu Gică*, poreclit *Chiperi*, [III d], 9 ani ; elev în clasa a III-a. Timid, dar foarte natural, nu-și pune problema opțiunii pentru forme și elemente ale limbii literare (sînt de remarcat unele aspecte regionale interesante, ținînd seama de vîrsta pe care o are subiectul).

FF : 7 ; 1, 5.

632. SUCEVENI, jud. Galați

1. *Hanță Marina [VII b]*, 64 de ani ; nu a urmat la școală. Mama, de loc din Vădeni. Din cei 5 copii, numai o fiică a rămas în sat, ceilalți fiind stabiliți la Galați, Roșcani, Horincea, Brad. Excelentă informatoare. Ageră, comunicativă, cu un marcat simț al umorului ; povestește cu expresivitate, colorat, dramatizînd narațiunea prin inflexiunile vocii.

FF : 10 ; 3, 6, 7, 8.

2. *PRESURĂ DUMITRU [VI a]*, 46 de ani ; 7 clase. Agricultor și, de vreo 10 ani, apicultor la C.A.P. (lucrînd împreună cu soția și un fiu) ; cultivă și viță de vie, tutun. Stagiu militar la Galați și deplasări periodice, pentru cursuri de apicultură la Casa Agronomului, la Brăila. Are șase copii, dintre care trei fii sînt muncitori la Galați. Inf. inteligent, perfect conștient de scopul anchetei. Relatează cu multă însuflețire și interes, simțindu-se răspunzător pentru informațiile (foarte bogate) pe care le dă. Reprezintă categoria sociolingvistică

respectivă, prin apelul, destul de natural, la fonetisme și elemente lexicale literare.

NALR : A (și : Viticultură) ;

FF : 6 ; 1, 6.

3. *Tertiș Aristița* [V a], 40 de ani ; 4 clase. Din 1958 este îngrijitoare la școală. După căsătorie, în 1948, a stat timp de 5 ani în Dobrogea. Soțul, originar din Dobrogea, a fost milițian ; stabilit în sat, se ocupă cu viticultura. Au doi copii, dintre care un băiat este muncitor la Galați. Binevoitoare, povestește cu reală plăcere, în ritm alert.

FF : 5 ; 2.

4. *Mitrofan Violeta*, cu porecla *Hoașcă*, [III a], 17 ani ; 8 clase. Lucrează la C.A.P. Degajată, relatează cu seriozitate și interes pentru anchetă.

FF : 5 ; 1, 5.

5. *Stoica Nicușor*, poreclit *Guzgan*, [III b], 14 ani ; elev în clasa a V-a. Natural, cu talent narativ evident ; reproduce firesc registrul autentic al graiului local, fără a-și pune problema opțiunii pentru forme ale limbii literare.

FF : 5 ; 1.

633. OANCEA, jud. Galați

1. *MOCANU GHEORGHE* [VIII a], 58 de ani ; 4 clase. Agricultor și pescar. Serviciul militar în mai multe orașe ale țării (printre care și București) și concentrări în nordul Moldovei. Inf. are surori cu studii medii la București. Dintre copii, o fiică este contabilă, lucrând la șantierul naval de la Galați, alta, învățătoare la Brăila și, tot în acest oraș, sînt eleve alte două fiice, la liceul pedagogic și, respectiv, la o școală de meserii ; le vizitează pentru scurt timp, de obicei la sărbători. Inf. plin de solicitudine și bun simț ; textele se remarcă prin informații interesante, privind specificul vieții rurale în general, sau cel etnografic local, pe care inf. știe să le pună în evidență pentru a servi ancheta. La început, emoționat din cauza prezenței magnetofonului, are tendința de a-și controla rostirea.

NALR : A (și : Agricultură, Viticultură) ;

FF : 8 ; 3, 4, 6.

2. *CHIRILOAIE SAFTA*, cu porecla *Năfuriică* (după soț), [VII], 67 de ani ; 4 clase. Deplasări, în timpul primului și celui de-al doilea război, cînd locuitorii satului au fost nevoiți să se refugieze, pentru mai multe luni, în satele învecinate (Jorăști, Suceveni, vezi pct. 632). O fiică este salariată în cadrul miliției, iar o alta lucrează ca îngrijitoare la Consiliul Popular al comunei. Foarte bună povestitoare, spontană, plină de naturalețe și cu simțul umorului. Registrul dialectal autentic, excepțional redat (de remarcat, alături de alte fonetisme interesante, rare, o pronunție excelentă pentru -u „final”).

NALR : B. 2. (Cinepă) ;

FF : 16 ; 2, 3.

3. *Crăciun D. Costică*, poreclit *Bălțatu*, [VI c], 43 de ani; 4 clase. Stagiul militar la Pitești. Are un fiu, în vîrstă de 17 ani, care învață meseria de „poligraf” la Galați. Ușor emfatic, reprezentant tipic al categoriei sociolingvistice căreia aparține; în vorbirea sa, fone-tismele regionale alternează cu cele literare.

FF : 6 ; 6.

4. *Palade Tasia* [V a], 43 de ani; 7 clase. Vioaie, relatează în ritm alert, dar amănunțit, revenind adesea cu explicații și precizări. În faza inițială a înregistrării, se poate observa preocuparea de a se exprima îngrijit.

FF : 5 ; 3.

5. *Andronache Dumitra* [III], 26 de ani; 4 clase. Născută în Slobozia Oancei (cătun învecinat), a venit în sat în 1963, la căsătorie. Foarte naturală și spontană, cu un registru dialectal excepțional, prin comparație cu informatorii aparținînd acestei vîrste. Ritmul vorbirii alert. Interesată de anchetă, a vrut să aștepte pe larg cu ce scop se face; la sfîrșit, cînd la cererea ei ascultă banda cu înregistrările și se aude vorbind, comentează însă dezamăgită : „și urît !”.

FF : 7 ; 4.

6. *Mihalache Ștefan* [III b], 15 ani; 8 clase și examen de admitere la o școală profesională din Galați (în momentul anchetei, în vacanță). Mama este din Slobozia Oancei. Deplasări la Ștefești (— Ploiești) și Delinești (— Reșița), în tabără. Destul de degajat; relatează amănunțit, cu seriozitate, tendința de a vorbi îngrijit, literar, sub influența școlii fiind evidentă.

FF : 5 ; 1, 4, 5.

634. VÎRLEZI, jud. Galați

1. *LAPUȘNEANU GRIGORE GHEORGHE*, poreclit (după tată) *Burcă* și (de la război) *Panduru*, [VIII a], 53 de ani; 7 clase. Agricultor, a lucrat un timp și ca brigadier zootehnic. Deplasări : a făcut concentrări la Focșani, Curtea de Argeș, Sibiu; a luat parte la război și a fost prizonier aproape un an și jumătate; a stat internat în spital la București, Sîngeorz, Tîrgu-Bujor. Știe că străbunicii lui veniseră din altă parte a Moldovei, dar bunicii și părinții au fost localnici. Are șapte copii, dintre care unii cu studii medii. Foarte bun povestitor, dramatizînd narațiunea prin dialog; texte lungi, bogate în amănunte. Pronunție ușor emfatică.

NALR : A (și : Agricultură, Viticultură, Meserii : pielărie);

FF : 7 ; 7.

2. *Munteanu Anița* [VII c], 69 de ani; două clase. Vorbește în registru dialectal autentic, probat de prezența celor mai caracteristice fonetisme ale zonei. Nervoasă și puțin antrenată de anchetă, a furnizat texte concise, dar încheiate.

FF : 9 ; 3, 9.

3. *Munteanu Neculai* [VI a], 40 de ani; 4 clase. De meserie cioban. Este soțul inf. Munteanu Ecaterina [V b] și tatăl inf. Munteanu Mădița

[III a]. Fonetismele graiului local alternează într-o măsură însemnată cu formele literare, sub un control evident al vorbirii. Foarte bun în ce privește textele „libere”, povestind cu plăcere, însuflețit.

FF : 8 ; 1, 5.

4. *Munteanu Ecaterina*, zisă *Tinca*, [V b], 35 de ani ; 7 clase. Soția inf. *Munteanu Neculai* [VI a] și mama inf. *Munteanu Mândița* [III a]. Degajată, registru dialectal spontan ; expunere monotona, fără culoare deosebită.

FF : 9 ; 3, 5.

5. *Munteanu Mândița* [III a], 16 ani ; 7 clase. Lucrează la C.A.P. Este fiica inf. *Munteanu Neculai* [V a] și *Munteanu Ecaterina* [V b]. La început, manifestă reținere când anchetatorul îi propune teme privind diferite îndeletniciri gospodărești, obișnuite ; relatează apoi mai degajată, în graiul local, dar se grăbește, are vorbirea ușor precipitată.

FF : 6 ; 1, 6.

6. *VIRGOLICI DORINA* [I a], 9 ani ; elevă în clasa a II-a. Vioaie și naturală, amestecă fonetismele regionale cu cele literare datorate școlii.

FF : 2 ; 1.

635. FÎRȚANEȘTI, jud. Galați

1. *CARP N. GHEORGHE*, poreclit *Broscoi* (după părinți), [VIII d], 60 de ani ; 4 clase și un „curs complimentar”, cîte două zile pe săptămînă, timp de 2 ani. Deplasări, cu ocazia concentrărilor, la Galați, Buzău, Timișoara și alte contacte sporadice cu orașul. A înfiat un nepot, care învață la liceul militar din Cîmpulung Moldovenesc. Relatează degajat, în graiul local, stimulat de prezența magnetofonului și conștient de scopul anchetei. Descriere tehnică bine organizată, coerentă, cu interes pentru a furniza cît mai multe detalii.

NALR : A (și : Agricultură, Viticultură, Morărit) ;

FF : 12 ; 3, 7, 9, 12.

2. *BUTUC D. SAFTA* [VII a], 67 de ani ; 5 clase. Foarte bună inf. în ceea ce privește redarea aspectelor etnografice și folclorice (industrie casnică, vechi obiceiuri și tradiții locale), povestește amănunțit, colorat ; pronunție excepțională.

NALR : B. 2. (Cînepă) ;

FF : 7 ; 1, 4.

3. *Ursu Gheorghe* [VI a], 39 de ani ; 5 clase. De meserie cioban. Serviciul militar la Timișoara. Binevoitor, dar puțin crispat în fața microfonului, cu efecte în ceea ce privește sintaxa ; relatează dramatizînd prin dialog, voce etc.

FF : 6 ; 4.

4. *Cioroi Ion* [VI b], 43 de ani ; 4 clase. Deplasări : stagiul militar la Călărași (— Ialomița) și, la lucru pe timp de un an, în Oltenia (*cîin cu sărășia*). Natural, bun povestitor.

FF : 5 ; 2.

5. *Elisei Antonia [V]*, 45 de ani; 4 clase. Binevoitoare, dar grăbită, cu tendința de a expedia temele propuse de anchetator. Foarte spontană din punctul de vedere al redării fonetismului local.

FF: 3; 1, 3.

6. *Mindrescu Constantin [IV]*, 24 de ani; 6 clase. Stagiul militar în Crișana. Reprezentant tipic al categoriei sociolingvistice căreia aparține, recurge la forme și elemente ale limbii literare; relatează degajat.

FF: 5; 3.

7. *Cerbu Petrița [III b]*, 27 de ani; 5 clase. La început impresionată de prezența magnetofonului, apoi mai naturală și antrenată de anchetă.

FF: 2; 2.

636. CUCA, jud. Galați

1. *PINTILIE IVANCIU*, poreclit *Badan*, [VIII b], 60 de ani; a învățat carte „la adulți”. Deplasări: serviciul militar la Tecuci și concentrări în Muntenia. A participat la război „în est și în vest”. Spontan și plin de solitudine, bun povestitor. Ritmul vorbirii alert.

NALR: A (și: Agricultură, Viticultură);

FF: 11; 5, 9.

2. *MIHALUȚA CALIOPIA [VII a]*, 62 de ani; nu a urmat la școală. Se ocupă și cu stupăritul, fiind o foarte bună cunoscătoare a meseriei (pe care a învățat-o în sat, de la nașul ei). Naturală, sociabilă, cu o pronunție excelentă.

NALR: B. 1. (Apicultură, ca inf. ocazional, completînd răspunsurile date de soțul ei);

FF: 6; 3, 6.

3. *Staicu I. Zaharia [VI a]*, 39 de ani; 4 clase. Nu a făcut armata (este infirm). Deplasări la Galați (la lucru pe șantier, făcînd naveta zilnic, cca 3 luni), la Oancea (vezi pct. 633), Frumușița (vezi pct. 637) și Băleni. Povestește frumos, cu reală plăcere și interes pentru a servi ancheta, conștient că se află în fața microfonului. Fonetismele limbii literare apar în pronunții emfatice.

FF: 6; 2, 5.

4. *Trihenea Catinca [V b]*, 42 de ani; 5 clase. Din cei patru copii, un băiat este muncitor la Galați, la șantierul naval, iar un altul se află în curs de efectuare a stagiului militar. Binevoitoare, degajată, fără a fi o „povestitoare”.

FF: 6; 2, 5.

5. *Tudorache T. Mărina [V c]*, 37 de ani; 4 clase. Relatează cu multă naturalețe în registru dialectal autentic (pot fi observate unele fonetisme arhaice). Foarte bună cunoscătoare a vechilor obiceiuri locale.

FF: 6; 5.

6. *Enciu I. Maria*, cu porecla *Țap*, [III b], 22 de ani; 4 clase. Soțul lucrează în sat, în sectorul zootehnic (= la *gîțai*). Vioaie, povestește firesc în graiul local, atentă la amănunte.

FF: 4; 2, 3.

7. *Stoica M. Costache*, poreclit *Catirca*, [III b], 11 ani; elev în clasa a V-a. Tatăl este cioban. Emoționat, dar ambițios, are plăcerea evidentă de a fi înregistrat. Povestește cu multă însuflețire, dramatizând uneori narațiunea.

FF: 4; 1.

8. *Iacob Nica* [I b], 11 ani; elevă în clasa a V-a. Tatăl este șofer. Inteligentă, spontană. Este conștientă de diferențele dintre vorbirea din familie și cea de la școală și interesată de anchetă.

FF: 3; 1, 3.

637. FRUMUȘIȚA, jud. Galați

1. *Gavriliu Haralambie*, poreclit *Lemnaru*, [VIII c], 78 de ani; 4 clase. Tîmplar (rotar), meserie pe care a învățat-o la Galați (unde a fost ucenic). Serviciul militar la Dorohoi, Deva și Fălciu (vezi pct. 627). Tatăl său (agricultor, pescar) „a avut [și] servicii la canton”. Are șapte copii, dintre care un fiu este gestionar la magazinul din sat, iar un altul maior de miliție, la Galați. Este soțul inf. Gavriliu Tîncă [VII b] și bunicul inf. Gavriliu Neguța [I c]. Deosebit de receptiv la anchetă, relatînd cu seriozitate, amănunțit; graiul local este redat cu naturalețe, mai ales în ceea ce privește aspectul fonetic.

FF: 4; 1, 3.

2. *Gavriliu H. Tîncă* [VII b], 67 de ani; 4 clase. Tatăl a fost *păscări*. Soția inf. Gavriliu Haralambie [VIII c] și bunica inf. Gavriliu Neguța [I c]. Binevoitoare, bună cunoscătoare a obiceiurilor vechi.

FF: 5; 2.

3. *Lungu S. Ion* [VI a], 42 de ani; 5 clase. Este născut în Tămăoani, sat component al comunei. Nu a făcut serviciul militar (din motive de boală). Soția este din Fîntînele, com. Scînteiești (localitate învecinată). Din cele trei fete, care au învățat cîte 8 clase, cea mai mare lucrează la Cooperativa „Artă și cultură” din satul Ijdileni. Natural, degajat, dar fără disponibilitatea de a dezvolta temele propuse. Registrul vorbirii este cel caracteristic în general acestei categorii sociolingvistice, fonetismele regionale alternînd cu cele literare.

FF: 4; 2.

4. *Apóstol Iftime* [VI b], 43 de ani; două clase; „muncitor agricol” la C.A.P. Tulucești. Stagiul militar la Giurgiu, Galați, Piatra-Neamț (Pingărați) și Focșani. Soția este din Tămăoani. La început, impresionat de condițiile de anchetă, se controlează, dar își revine pe parcurs relatînd firesc în graiul local.

FF: 3; 2.

5. *Grumăzescu Ilinca* [V c], 47 de ani; 4 clase. De loc din Ijdileni (sat component al comunei), a venit în Frumușița, la vîrsta de 21 de ani, după căsătorie. Soțul, din Ijdileni, este cîntăreț la biserică (se ocupă și cu agricultura). Un băiat și o fată sînt muncitori la

Galați; un fiu, student și o fiică, elevă la un liceu industrial învăță în același oraș, iar o altă fiică este elevă la o școală profesională din Brăila. Naturală, dar se grăbește; fără culoare deosebită.

FF: 4; 1.

6. *Năvălici Lina* [V d], 32 de ani; 4 clase. Soțul, de loc din Ijdileni, lucrează la I.A.S. Brateș. Redă firesc vorbirea locală; texte în general concise, închegate.

FF: 5; 2, 4.

7. *Oprea-Ion* [IV b], 20 de ani; 5 clase. Lucrează la C.A.P. („cu căruța”). Este nepotul inf. principal pentru NALR, Marin Trandafir (vezi nota de mai jos). Binevoitor, dar puțin crispat din cauza emoției, cu efecte la nivelul sintactic al expunerii.

FF: 5; 3, 4.

8. *Tacu Geta* [III d], 19 ani; 5 clase. De loc din Stoicani, com. Foltești (localitate învecinată), este venită în Frumușița de numai două săptămîni. S-au transcris texte pentru comparația cu inf. Oprea-Ion [IV b], reprezentînd aceeași categorie de vîrstă. Impresionată de condițiile de anchetă, expune destul de greoi, monoton.

FF: 4; 3.

9. *Gavriliu Neguța* [I c], 10 ani; elevă în clasa a IV-a. Este nepoata inf. Gavriliu Haralambie [VIII c] și Gavriliu Tinca [VII b], bunici după mamă, al căror nume îl poartă. Tatăl este din com. Jorăști (fostul jud. Bujoru) și lucrează, ca macaragiu, la Galați; mama, localnică. Inteligentă, reproduce conștient fonetismul dialectal pentru a servi ancheta. Puțin emoționată.

FF: 5; 2, 4.

Notă:

Inf. principal pentru NALR-Mold. Bucov. (TRANDAFIR MARIN, 67 de ani, 5 clase) nu apare în volum, deoarece la data anchetei de texte (1971) era decedat (ancheta cu *Chestionarul*, în 1967; cf. *Date*, p. 341-342).

638. ODAIA MANOLACHE, com. Vînători, jud. Galați

1. *ORAC E. PETRACHE* [VIII a], 68 de ani; 5 clase. Armata la Chișinău. Deplasări periodice la Galați, cu diferite produse de vînzare (și „cu chirie”), și în nordul Moldovei, Miercurea Ciuc, pentru a cumpăra vite pentru C.A.P. (a fost timp de 7 ani, între 1951 și 1957, președinte al C.A.P. - Vînători). Are zece copii, dintre care patru fii sînt stabiliți la Galați (doi au făcut studii medii, iar ceilalți doi sînt șoferi). Relatează cu multă însuflețire, atent la amănuntele specifice realităților rurale locale. Foarte bun reprezentant al graiului local.

NALR: A (și: Agricultură, Viticultură);

FF: 13; 1, 12.

2. *Brînzoi Zoița*, poreclită *Roșca*, [VII c], 62 de ani; o clasă. Soțul, fost sergent instructor, a murit la București în timpul bombar-

damentelor. Dintre copii, doi fii lucrează la Galați (muncitor la șantierul naval și, respectiv, paznic). Este „vară de-al doilea” cu inf. Brînzoi N. Gheorghe [VI a]. Vioaie și glumeață, redă cu deosebită naturalitate vorbirea locală. Ritm alert.

FF : 6 ; 3.

3. *Brînzoi N. Gheorghe* [VI a], 38 de ani ; 6 clase și, în prezent, cursuri pentru absolvirea ciclului de 8 clase. De șapte ani lucrează la Galați, paznic. Stagiul militar la Mediaș, Petrila, Aninoasa, Vulcan. Este văr de-al doilea cu inf. Brînzoi Zoița [VII c]. Binevoitor, expune cu seriozitate, amănunțit. Se controlează, în intenția de a se exprima cât mai îngrijit în fața microfonului, unele efecte negative observându-se și în planul sintactic al expunerii.

FF : 5 ; 2, 3, 5.

4. *Lupea Dumitra* [V a], 33 de ani ; 4 clase ; lucrează la C.A.P. Texte concise, fără culoare deosebită.

FF : 5 ; 3.

5. *Prună Frăsina* [III b], 19 ani ; 8 clase ; „colectivistă”. Deplasări frecvente la Galați, la sora ei, actualmente stabilită în Dobrogea. Mama este din Vinători, iar tatăl din „Odaia”. Soțul, de meserie tâmplar, lucrează „la I.T.G.”. Binevoitoare, spontană. Povestește cu multă naturalitate, în registru dialectal autentic.

FF : 4 ; 4.

6. *Costea Florin Aurelian*, cu poreclele *Florea* și *Pistruiață*, [II c], 11 ani ; elev în clasa a V-a. Deplasări : face excursii cu părinții prin toată țara, cu autoturismul. Tatăl lucrează croitorie în sat, ajutat de mama sa, care înainte a fost educatoare. Intelligent, vioi ; povestește cu reală plăcere, în graiul local, conștient de fonetismul regional și de scopul anchetei.

FF : 6 ; 3.

639. BRANIȘTEA, jud. Galați

1. *JIPA M. COSTICA* [VIII c], 61 de ani ; 4 clase ; „plugar” și crescător de oi ; în prezent, lucrează dulgherie și tinichigerie în sat. Serviciul militar la Bîrlad. A făcut câteva luni de concentrări și a participat la război. Deplasări frecvente la Galați, cu mașinile C.A.P. Are frați (ofițeri superiori, muncitori) domiciliați în București, Timișoara, Tulcea, care vin vara în sat. Dintre copii, două fiice și un fiu, ceferist, s-au stabilit la Galați. Este tatăl inf. Jipa Constantin [VI a]. Sfătos, bun povestitor ; redă cu interes pentru anchetă specificul etnografic local.

NALR : A (și : Oierit) ;

FF : 7 ; 1, 7.

2. *DAMIAN IANA* [VII a], 69 de ani ; două clase. Are un băiat electrician în sat (meserie învățată la Galați). Vioaie și naturală, cu un dezvoltat simț al limbii. Povestește frumos, cu o notă de expresivitate personală.

NALR : B.3. (Cînepă) ;

FF: 6; 3.

3. *Jipa Constantin [VI a]*, 35 de ani; 7 clase și un curs de calificare de 3 luni, la Galați, pentru meseria de acar pe care o practică în perioada anchetei. Stagiul militar la Brașov. Fiul inf. Jipa M. Costică [VIII c]. Binevoitor, dar fără disponibilități pentru o expunere dezvoltată, amănunțită; își supraveghează vorbirea, conștient de prezența magnetofonului.

FF: 3; 3.

4. *Andronache Dumitra [V c]*, 36 de ani; 7 clase. Soțul este paznic la fabrica de cărămizi din localitate. Sociabilă, comunicativă, cu simțul umorului. Bună cunoscătoare a obiceiurilor vechi. Registru dialectal autentic (remarcabil în ceea ce privește aspectul fonetic).

FF: 7; 5, 6.

5. *Lungeanu Alexandra [III a]*, 22 de ani; 8 clase. Tatăl și soțul sînt ceferiști. Este cumnată cu inf. Lungeanu Constanța [III b]. Conștientă de fonetismele regionale, își supraveghează rostirea în fața microfonului; relatează încheșat, dar linear, fără culoare.

FF: 3; 1.

6. *Lungeanu Constanța [III b]*, 22 de ani; 8 clase. Soțul este ceferist. Cumnată cu inf. Lungeanu Alexandra [III a]. Degajată, perfect conștientă de fonetismul dialectal, ca și de scopul anchetei; asistînd anterior la înregistrarea cumnatei sale, îi precizase acestea că trebuie să vorbească „cu ș: înșepim nŭ încēpim”.

FF: 5; 1.

7. *Giurgea Sandu*, poreclit *Săndulachi*, [II b], 11 ani; elev în clasa a V-a. Crispat din cauza emoției, mai ales la început, efectele resimțîndu-se la nivel fonetic și în ceea ce privește frazarea expunerii.

FF: 3; 3.

8. *Pavel Georgică*, cu porecla *Turlucești*, [II c], 12 ani; elev în clasa a VI-a. Povestește firesc în graiul local, cu o participare afectivă deosebită; vorbirea puțin precipitată.

FF: 3; 2.

640. PISCU, jud. Galați

1. *MUSCĂ ION MATEI [VIII]*, 64 de ani; 5 clase. Deplasări, în perioada efectuării stagiului militar și cu ocazia unor concentrări, la Galați, Roman, Fălciu și în alte zone din țară. Are copii cu studii medii (funcționari, meseriași) la Galați. Este soțul inf. Muscă Constanța [VII b]. Foarte bun cunoscător al realităților rurale specifice, vechi. Povestește însuflețit, colorat, dramatizînd intermitent narațiunea.

NALR: A (și: Agricultură, Viticultură);

FF: 3; 1, 3.

2. *NAVODARU ELENA [VII a]*, 78 de ani; 4 clase. Își ajută soțul (stupar, care a răspuns la chestionarul special privind *Apicultura*) la

creșterea albinelor. Este bunica inf. Năvodaru Tudorel [III]. Vioaie și cu simțul umorului, relatează însă succint, destul de schematic.

NALR : B.2. (Cînepă);

FF : 6 ; 5.

(NB.: în *Date* nu s-au menționat anii de școală și înregistrarea de texté.)

3. *Muscă Constanța* [VII b], 62 de ani; a învățat carte la cursurile de alfabetizare. Soția inf. Muscă Ion Matei [VIII]. Binevoitoare, degajată; texte bune sub aspect lingvistic și informativ, dar concise, fără culoare deosebită.

FF : 3 ; 2.

4. *Trifan Mărioara* [VII c], 74 de ani; o clasă. Povestește „așezat“, amănunțit și cu naturalețe, în graiul local (impresionează în mod deosebit prezența lui -u „final“, într-o pronunție netă, excelentă).

FF : 7 ; 3, 7.

5. *Dumitrașcu Elena* [V a], 37 de ani; 4 clase. Comunicativă, volubilă, relatează cu o accentuată participare afectivă, încântată de înregistrarea cu magnetofonul. Vorbirea ei se resimte puternic de contactul special pe care l-a avut cu orașul: a născut doi gemeni imaturi cu care a fost nevoită să stea timp îndelungat în spital, sub supraveghere medicală (vezi textul de la p.185-186); astfel, efortul de a se exprima „frumos“, în manieră literară, i se pare o datorie față de îngrijirea și atenția de care s-a bucurat (de aici, unele hipercorecții și construcții sintactice nefirești).

FF : 3 ; 3.

6. *Grigore Marița* [V b], 40 de ani; 4 clase. Lucrează la C.A.P. în sectorul zootehnic. Deși este preocupată să vorbească îngrijit, apelînd la forme literare, nu poate controla o serie de fonetisme dialectale; texte închegate, caracterizate prin amănunte, uneori inedite.

FF : 5 ; 2.

7. *Năvodaru Tudorel* [III], 11 ani; elev în clasa a IV-a; nepotul inf. Năvodaru Elena [VII a]. Puțin emoționat din cauza prezenței magnetofonului, dar relatînd firesc în graiul local.

FF : 2 ; 1.

641. PECHEA, jud. Galați

1. *SIMION ALECU* [VIII a], 61 de ani; 4 clase. Deplasări: la Galați (în timpul războiului, un an; 3 luni internat în spital), Mamaia (6 luni concentrat); în 1947, pe vremea secetei, a stat un an, împreună cu familia, în com. Vădăstrița-Romanați. Mama de loc din Slobozia Conachi, comună învecinată. O fată și un băiat (cu studii medii) sînt stabiliți la Galați, iar o altă fiică (croitoreasă), la Brașov; merge la ei în vizită din cînd în cînd. Este soțul inf. Simion Marghița [VII a]. Foarte bun reprezentant al graiului local, cu o pronunție excelentă. Marcat de condițiile de anchetă (prezența magnetofonului), cu efecte în ceea ce privește mai ales ritmul vorbirii (rar, apăsător); la fel se poate explica apariția unor fonetisme literare.

NALR : A (și : Agricultură, Viticultură) ;

FF : 7 ; 2, 7.

2. *Aradei Petrache*, poreclit *Covoraș*, [VIII b], 56 de ani ; nu a urmat la școală. Mai demult cînta „cu vioara“. Este căsătorit a doua oară ; prima soție era din Cuza Vodă, com. Slobozia Conachi. Povestește amănunțit, cu naturalețe și însuflețire.

FF : 2 ; 1.

3. *Năstase D. Toader* [VIII c], 59 de ani ; 4 clase. Agricultor și, în momentul anchetei, paznic la Consiliul Popular. Are patru băieți, dintre care doi sînt muncitori pe șantier, la Galați, respectiv Brăila, iar un altul, șofer, cel de al patrulea este „demint“. Excelent povestitor, cu un marcat simț al umorului.

FF : 3 ; 3.

4. *Simion Marghița* [VII a], 61 de ani ; 4 clase. Deplasări, la Galați și Brașov, în vizită la copii. Soția inf. Simion Alecu [VIII a]. Povestește cu plăcere și real talent narativ, dramatizînd ușor narațiunea. Este impresionată de situația de anchetă, mai ales la început, cu consecințe în ceea ce privește ritmul vorbirii (uneori, rar), pronunția (netă, apăsată) și evitînd unele fonetisme regionale.

FF : 5 ; 2, 5.

5. *Crișan Dumitru*, cu porecla *Aburel*, [VI b], 42 de ani ; două clase. Binevoitor, dar fără culoare deosebită. Reprezentant tipic al categoriei sociolingvistice căreia aparține, își controlează rostirea și datorită prezenței magnetofonului.

FF : 4 ; 1, 2.

642. COSTACHE NEGRI, jud. Galați

1. *Andrei Enache*, poreclit *Fîtu*, [VIII d], 59 de ani ; 4 clase. Serviciul militar la Galați. Inimos, spontan, povestește cu multă căldură și o anumită delicatețe, dramatizînd narațiunea prin tonalitatea vocii. Emfatic uneori, se controlează, evitînd fonetismul regional.

FF : 5 ; 3, 4.

2. *GOLOMOZ ȘTEFANACHE*, cu porecla *Bulgar*, [VIII h], 59 de ani ; 4 clase ; „plugar“ și, în ultimii 10-11 ani, cioban la ferma C.A.P. Deplasări, cu ocazia efectuării stagiului militar și a concentrărilor, la Galați și în jud. Teleorman. Nu a luat parte la război. Tatăl a fost grădinar (vezi porecla). Are trei copii, dintre care o fată este stabilită la Brăila. Inteligent, a înțeles scopul anchetei și reproduce fidel specificul graiului local în totalitatea aspectelor sale. Nu are talent propriu-zis de narator ; textele sînt în general concentrate, intervenția anchetatorului făcîndu-se deseori necesară.

NALR : A (și Oierit) ;

FF : 6 ; 1.

3. *VASILCAN SEVASTIȚA* [VII c], 56 de ani ; 4 clase. Este „urzitoare“ de meserie (a țesut de la 13 ani cu mama sa). Soțul lucrează la Galați ; are băieți care au urmat școala profesională și lucrează în același

oraș. Bună reprezentantă a graiului local sub aspect fonetic și lexical; relatează amănunțit, cu interes pentru anchetă.

NALR: B. 3. (Cînepă);

FF: 5; 3.

4. *ANDREI GH. DAVID*, poreclit *Găină*, [VI b], 49 de ani; 4 clase. Agricultor și, din 1961, „goard” la Consiliul Popular. Impresionat de prezența magnetofonului, are tendința de a vorbi îngrijit, apelînd frecvent la fonetisme literare; în discuțiile libere purtate cu anchetatorii, înainte de înregistrare, inf. se dovedise un excelent reprezentant al specificului graiului local, în special sub aspect fonetic. Ritmul vorbirii alert.

NALR: B. 1. (Agricultură, Viticultură);

FF: 4; 3.

5. *Neagu Floarea* [V a], 40 de ani; două clase. Binevoitoare, cu registru dialectal autentic; relatare schematică la început, apoi mai încheată, cu amănunte.

FF: 6; 4.

6. *Căpățan Cornel* [IV a], 20 de ani; 8 clase. De meserie cojocar. Povestește colorat și cu deosebită naturalețe, în graiul local, fapt mai rar întîlnit la informatorii aparținînd acestei categorii de vîrstă. Intermitent, ritmul vorbirii alert.

FF: 4; 1, 3.

7. *Neagu Aurica*, cu porecla *Carabulea*, [III b], 18 ani; 6 clase. Lucrează croitorie în sat. Deplasări, ocazionale, la Galați. Binevoitoare, dar în general inhibată de situația de anchetă; fonetismele regionale alternează cu cele literare.

FF: 4; 2.

8. *Alec Laurențiu*, poreclit *Jidanu*, [II a], 10 ani; elev în clasa a IV-a. Mama este originară din Oltenia. Registru literar al școlii, colorat dialectal involuntar (sub aspect fonetic și lexical).

FF: 4; 4.

643. CUDALBI, jud. Galați

1. *Istrate Grigore*, poreclit *Muchirlui*, [VIII b], 56 de ani; 4 clase. Artist amator în comună (cîntă muzică populară la „diferite serbări”). Deplasări: serviciul militar la Vaslui; a luat parte la război, fiind prizonier 3 ani. Soția este din Valea Mărului (= Puțeni). Au un fiu, merceolog, care „a fost în Germania” (probabil în interes de serviciu). Spontan, povestește degajat, stimulat de prezența magnetofonului.

FF: 8; 2.

2. *Popa D. Paraschiva*, cu poreclele *Iepure* (după tată) și *Căscău* (după soț), [VII a], 51 de ani; 4 clase. Are copii cu studii medii care lucrează la Săvinești, Buhuși și Galați; o fiică este stabilită în jud. Timiș (copiii vin toamna pe acasă). Bună cunoscătoare a vechilor obiceiuri și tradiții locale. Încîntată în mod real de faptul că este

înregistrată, „povestește” cu multă vioiciune și expresivitate, cu intenția vădită de a impresiona pe cei care sînt de față.

FF: 6; 2.

3. *IRIMIA N. MARIOARA*, poreclită *Monea* (după soț), [VII d], 50 de ani; 4 clase. Deplasări periodice la Galați, unde are o fiică profesoară de biologie și o altă elevă la liceul sanitar; o a treia fiică este profesoară în sat. Este sora inf. Bejan N. Eufrosina [V c]. Excelentă reprezentantă a graiului local. Inteligentă, receptivă la anchetă și plină de solitudine, dar fără a avea propriu-zis darul povestirii; expunere colorată lingvistic și afectiv, încheată și, în general, concisă.

NALR: A;

FF: 6; 1, 2, 3.

4. *Albu Nicolae* [VI c], 44 de ani; 7 clase. Serviciul militar la București și Turnu-Măgurele. Marcat negativ de prezența magnetofonului. Controlul vorbirii apare evident, cu efecte în ceea ce privește pronunția unor fonetisme literare (ușor emfatică) și sintaxa expunerii, altfel coerentă și amănunțită.

FF: 2; 2.

5. *Bejan N. Eufrosina* [V c], 43 de ani; 7 clase. Deplasări la București (la un frate, „maior”) și la Galați (în vizită la rude). Are două fete eleve la liceu. Sora inf. Irimia N. Mărioara [VII d]. Degajată, inteligentă, a înțeles scopul anchetei, fapt ce se reflectă în aspectul general al textelor tematice.

FF: 4; 3.

6. *Tănase Ilinca* [III], 18 ani; 8 clase. În vorbirea ei, paralel cu fonetismele regionale (vezi, de exemplu, -u „final”) apar o serie de fonetisme ale limbii literare, situație în general obișnuită pentru această categorie sociolingvistică.

FF: 3; 1.

7. *Flutur Tatiana*, cu porecla *Ceahlău*, [I b], 12 ani; elevă în clasa a VI-a. Inf. care se remarcă prin disponibilități lingvistice deosebite, fiind înzestrată cu talent autentic pentru narațiunea dramatizată; ea trece cu dezinvoltură de la un registru literar, cu elemente dialectale involuntare (în cazul textelor tematice), la o vorbire dialectală abundent colorată stilistic, cu îngroșarea fonetismului regional (este cazul unei improvizații libere pe tema «La cireșe» din Creangă; vezi textul de la p. 217—218).

FF: 6; 3, 5, 6.

644. COROD, jud. Galați

1. *SEVASTRE GH. VASILE*, poreclit *Mutiloiu*, [VIII a], 60 de ani; 4 clase. Nu a făcut serviciul militar. Deplasări, cu ocazia unor concentrări și în timpul războiului, la Zalău, Careii Mari, Tîrgu-Mureș și altele, sporadice, de scurtă durată, la Tecuci. Dintre copii, doi au urmat școli medii, iar un băiat este șofer la Bistrița-Năsăud. Bun povestitor; texte amănunțite (excelente și în ceea ce privește ilustra-

rea fonetismului local). Ușor marcat de prezența magnetofonului, cu efecte privind ritmul vorbirii (puțin mai rar decât cel firesc).

NALR: A (și: Agricultură, Viticultură);

FF: 12; 4, 6.

2. *Sevastre N. Lina*, cu porecla *Buiacu*, [VII a], 55 de ani; 4 clase. Soțul, localnic, a lucrat croitorie la Galați. Binevoitoare, degajată. Expunere colorată stilistic, bogată în amănunte.

FF: 7; 3.

3. *Doruș Clara*, cu porecla *Broscoi*, [VII c], 64 de ani; o clasă și jumătate. Deplasări (cîte o lună sau două) la Brașov și București. Foarte bună reprezentantă pentru aspectele fonetice ale graiului local (-u „final“, Ț etc.). Relatează viu, colorat și cu umor.

FF: 9; 5.

4. *Cîrcotă Panainte*, poreclit *Buruiană*, [VI c], 43 de ani; 4 clase. De meserie fierar, ca și tatăl său. Deplasări ocazionale, de scurtă durată, la Brașov. Are o fată elevă la liceul economic din Galați. La început, se controlează, apoi devine mai degajat; descriere tehnică bună, coerentă; ritm alert.

FF: 4; 3.

5. *Masgras Vasilica* [V a], 43 de ani; 7 clase. Nu are disponibilitatea reală de a dezvolta temele propuse de anchetator, pe care le schițează doar în treacăt. A fost înregistrată, experimental, a doua oară, cu reluarea unora din temele expuse inițial. Textele selectate aparțin celei de a doua înregistrări, cînd inf., mai „liberă“, a manifestat și mai mult interes, deoarece între timp a asistat la înregistrarea unei fete care vorbea tiresc, cu tonetisme regionale, fără nici un fel de reticențe în fața microfonului.

FF: 6; 3.

6. *Radu Paraschiva* [III a], 23 de ani; 4 clase; *geapîsti*. Intelligentă și binevoitoare, reproduce conștient dar foarte natural fonetismul local, înțelegînd scopul anchetei.

FF: 7; 3.

7. *Chiriac Gherghina*, cu porecla *Chircu*, [III b], 18 ani; 6 clase. Evocă din proprie inițiativă, cu intensă participare afectivă, moartea tatălui. Narațiunea, colorată stilistic și dramatizată prin dialog, dar excesiv de amănunțită, devine către sfîrșit, din cauza emoției, o expunere incoerentă, obositoare prin repetiții (vezi textul de la p. 225—228).

FF: 4; 4.

8. *Sevastre Ioana* [I c], 10 ani; elevă în clasa a IV-a. Vioaie și comunicativă, povestește cu naturalețe, colorat. Avizată în prealabil asupra scopului anchetei, reproduce conștient fonetismele graiului local, cu tendința de a îngroșa unele trăsături caracteristice (de exemplu, Ț = ș).

FF: 7; 1, 7.

645. ADAM, com. Drăgușeni, jud. Galați

1. *BRADEA CONSTANTIN*, poreclit *Șchiopu*, [VIII a], 50 de ani; 4 clase. Deplasări: stagiul militar la Chișinău, Iași; în timpul războiului, la Corabia; pe vremea foametei, timp de o vară, la lucru, la București; în vizită la copii, care au învățat școli profesionale, la Brăila și Galați. Inteligent și cu un remarcabil simț al limbii, excelent reprezentant al graiului local sub toate aspectele; expunere vie, colorată, dinamică.

NALR: A (și: Agricultură, Viticultură);

FF: 11; 3, 4, 5, 11.

2. *Babăță Marghioala*, cu porecla *Culicar* (după soț), [VII a], 63 de ani; 3 clase. Are un fiu contabil la Constanța. Degajată, fără prea mult chef de vorbă, relatează însă încheșat, destul de amănunțit.

FF: 4; 1.

3. *Serian Suzana* [VII b], 63 de ani; 4 clase. Deplasări periodice la Onești, unde locuiește fiul ei. Soțul este din Ghinghești (localitate învecinată). Povestește cu multă naturaleză, colorat; vorbire dialectală autentică.

FF: 9; 5.

4. *Vintilă Damian*, poreclit *Miță*, [VI a], 39 de ani; 4 clase. Deplasări: serviciul militar la București (unde a făcut și cursuri de călărie, un an și două luni), Giurgiu, Tîrgoviște și Buzău (timp de 6 luni pentru un curs de sanitari) și, de asemenea, cu ocazia unor concursuri de călărie, la Ploiești, Cluj, Oradea, Tîrgu-Mureș. Este tatăl inf. *Vintilă Silvia* [I b]. Inf. are tendința de a vorbi îngrijit în fața microfonului, evitînd fonetismele regionale în favoarea celor literare.

FF: 5; 3, 4.

5. *Babăță Ileana*, cu porecla *Fata lu Americanu*, [V a], 42 de ani; 4 clase. Deosebit de comunicativă, naturală. Povestește cu multă vervă și expresivitate, dramatizînd narațiunea prin dialog.

FF: 7; 3, 4.

6. *Durica Săftica* [III a], 21 de ani; 8 clase; *țeapîști*. Deplasări la Galați, unde are o soră (cîte două sau trei săptămîni în fiecare an). Vorbește firesc în graiul local, fără să fi fost avizată asupra scopului anchetei; texte succinte, coerente.

FF: 6; 2, 4.

7. *Vintilă Silvia* [I b], 9 ani; elevă în clasa a III-a. Fiica inf. *Vintilă Damian* [VI a]. Expunerea este organizată după modelul descrierilor făcute la lecții, în registru literar cu coloratură dialectală involuntară. Emoționată.

FF: 6; 3, 6.

646. BELCEȘTI, com. Ivești, jud. Vaslui

1. *Toader Gheorghică* [VIII a], 77 de ani; 5 clase. Soția este din Boghești (- Tecuci). Inteligent, stimulat de condițiile de anchetă.

Excelent informator atît pentru textele „libere” cît și pentru cele „tematice”; povestește colorat, cu un remarcabil simț al umorului, dramatizînd narațiunea prin dialog, inflexiunile vocii, mimică și gesti-culație; la sfîrșitul înregistrării, comentează el însuși încîntat: „vi le-am dat frumoase”.

FF : 18 ; 9.

2. *Pavel M. Ioana [VII a]*, 68 de ani ; 5 clase. S-a ocupat și cu creșterea albinelor. Mama de loc din Ciorăști. Naturală, inf. foarte bună în ceea ce privește redarea fonetismelor caracteristice graiului local. La sfîrșit, ascultînd înregistrările, „se aprobă” și „se completează”, comentînd către o altă informatoare ce se afla de față: „*auz[i] cum mă strimbi[!]*”.

FF : 5 ; 4.

3. *Iordache I. Ion*, cu porecla *Dane*, [VI a], 43 de ani ; 5 clase. Agricultor și dulgher. A lucrat 3 ani pe șantier, la Galați. Registru al vorbirii în general caracteristic acestei categorii sociolingvistice, cu evitarea unor fonetisme dialectale de care inf. este conștient. Relatează concis, încheagat.

FF : 4 ; 3.

4. *Șerban N. Ion II (doi)*, [VI b], 41 de ani ; 4 clase. Serviciul militar la Calafat. Soția este din Căbești (localitate învecinată). Degajat, binevoitor, fără culoare deosebită în expunere.

FF : 4 ; 2.

5. *MARIN C. GHEORGHE [VI c]*, 45 de ani ; 3 clase. Cioban timp de 20 de ani (meseria a învățat-o de la niște ciobani veniți de pe la Sibiu) și, în prezent, îngrijitor în sectorul zootehnic (a făcut cursuri cu medicul veterinar din sat). Nu a efectuat serviciul militar. Deplasări : pe vremea secetei din 1947, la lucru în Banat (3 luni) ; sporadic, la Bîrlad. Are o fată elevă la liceul agricol din Iași. Puțin comunicativ în fața microfonului, fără înclinații spre narațiune ; descrieri „tehnice” concentrate, pe parcursul cărora sînt necesare intervențiile repetate ale anchetatorului.

NALR : A (și : Oierit) ;

FF : 7 ; 1, 2.

6. *Răzmeriță Tudora*, poreclită *Pătrînjăl*, [V b], 40 de ani ; 4 clase. Relatează firesc în graiul local, dar, în general, puțin receptivă la anchetă.

FF : 8 ; 1.

7. *Marin V. Maria*, cu porecla *Chitic*, [III a], 19 ani ; 8 clase ; *ĉeapîști*. Foarte degajată și naturală. Fonetismele graiului local, bine reprezentate, alternează cu o serie de fonetisme ale limbii literare ; expunere coerentă, amănunțită.

FF : 4 ; 1.

8. *Stanciu Ștefanache [II a]*, 11 ani ; elev în clasa a IV-a. Tatăl este din Pogonești (comună de care a ținut localitatea Belcești pînă în 1952). Crispat din cauza emoției, cu efecte negative în ceea ce privește ritmul vorbirii și organizarea expunerii. Influența școlii este evidentă prin amestecul de fonetisme regionale și literare.

FF : 6 ; 5.

647. PRIPONEȘTI, jud. Galați

1. *Onica Elena [VII b]*, 56 de ani ; 5 clase. A fost plecată cu soțul (plutonier major) timp de 5 ani la Tighina și aproape doi ani la Bîrlad ; alte deplasări, de scurtă durată, la Galați, unde lucrează actualmente soțul ei și unul din fii, și la Piatra-Neamț, unde au un alt fiu, economist și o fiică, funcționară la poștă. Este sora inf. Tasie Ecaterina [VII c]. Naturală și comunicativă. A înțeles perfect scopul anchetei în ceea ce privește interesul pentru specificul vieții rurale. Relatează cu multă însuflețire, subliniind prin intonație și accent faptele sau amănunțele pe care le consideră mai interesante ; debit verbal rapid.

FF : 3 ; 2.

2. *Tasie Ecaterina [VII c]*, 51 de ani ; 4 clase. Are un băiat, inginer agronom, la Constanța. Sora inf. Onica Elena [VII b]. Bună cunoscătoare a obiceiurilor locale, expune coerent, foarte atentă la amănunte. În condiții de anchetă, își controlează intermitent pronunția (de aici, și unele forme hipercorecte).

FF : 6 ; 1.

3. *SANDU IORDACHE*, poreclit *Albu*, [VI a], 48 de ani ; 5 clase. Agricultor și, de 14 ani, om de serviciu la Consiliul Popular. A făcut armata la Galați și a participat la război. Alte deplasări, în timpul secetei, prin țară (Teleorman, Arad, Deva, Borsec), la București (două luni în spital, fiind rănit în război), Bîrlad, Tecuci, Galați. Soția este din Valea Rea (com. Galbeni). Au două fete cu studii medii. Fără talent narativ propriu-zis ; expunerile sînt în general scurte, necesitînd intervenții repetate ale anchetatorului ; preferă textelor „tematice“, la modul glumeț, amintirile din armată sau din timpul războiului. Foarte bun reprezentant al graiului local ; paralel apar și unele fonetisme literare (în special finale deschise).

NALR : A (și : Agricultură, Viticultură) ;

FF : 8 ; 1, 5, 6.

4. *Bordea Elena [IV a]*, 36 de ani ; 6 clase. Soțul, agricultor, lucrează actualmente pe șantier, la Tecuci. Este mama inf. Bordea Neculai [III a]. Marcată negativ de la început de condițiile de anchetă, devine preocupată în special de evidențierea unor elemente lexicale caracteristice graiului local, luînd lucrurile puțin în glumă și amuzîndu-se, astfel făcîndu-se necesară adesea intervenția anchetatorului.

FF : 7 ; 5.

5. *Corodeanu Ionel [IV]*, 21 de ani ; 7 clase ; agricultor. Nu a făcut armata. Deplasări, de scurtă durată, la Bîrlad, unde are o soră. Timorat în fața microfonului, se controlează excesiv (ca efect, apar și forme hipercorecte).

FF : 2 ; 1.

6. *Bordea Neculai* [II a], 11 ani; elev în clasa a V-a. Tatăl lucrează în construcții, pe șantier. Fiul inf. *Bordea Elena* [Va]. Dezinvolt și volubil, cu real talent narativ. A asistat la înregistrările făcute cu mama sa și cu o altă informatoare (în vîrstă) și a înțeles perfect scopul anchetei; vorbire dialectală liberă, firească, uzuală, cu unele fonetisme literare sub influența școlii.

FF: 6; 2, 3, 6.

648. TALPIGI, com. Ghidigeni, jud. Galați

1. *MATEI P. CONSTANTIN*, poreclit *Iovu* (după bunic), [VIII b], 59 de ani; 5 clase *primări*. Născut în Tâlpigi, s-a mutat de un an cu casa în satul Slobozia. De meserie cioban. Deplasări, în tinerețe mai des, acum rar, la Tecuci. Tatăl, născut în Onțești (—Tutova), a venit în Tâlpigi de mic copil. Soția este din Slobozia. Au opt copii, dintre care patru au urmat școli medii sau superioare (un fiu este profesor de biologie în sat). Calm, natural, foarte bun cunoscător al meseriei. Nu este un „povestitor”; textele, concise, închegate, prezintă un lexic interesant. Registrul fonetic firesc al vorbirii sale este cel regional, dar inf. manifestă permanent tendința de a se controla (oscilații frecvente spre literar).

NALR: A (și: Oierit);

FF: 11; 1, 9, 10, 11.

2. *OANCEA V. ION*, zis *Nicu*, [VIII c], 60 de ani; 5 clase. Serviciul militar la Brăila. Soțul inf. *Oancea Victoria* [VII]. Iritabil din fire, dar, inteligent și atras în mod real de anchetă în ceea ce privește redarea specificului etnografic local, relatează cu interes, dîndu-și importanță.

NALR: B. 1. (Agricultură, Viticultură);

FF: 9; 2.

3. *Oancea Victoria* [VII], 55 de ani; două clase. Este soția inf. *Oancea V. Ion* [VIII c]. Deosebit de spontană, vioaie și cu simțul umorului. Foarte bună cunoscătoare a obiceiurilor și tradițiilor locale; expunere colorată stilistic, bogată în informații.

FF: 11; 2, 11.

4. *Bobu Dumitru* [VI b], 39 de ani; 4 clase. Stagiul militar la Constanța. Soția este din *Negirlești* (sat învecinat). Ușor emfatic, tentat permanent să folosească neologismul ca termen tehnic; expunere bine organizată și amănunțită.

FF: 2; 2.

5. *OANCEA RUXANDRA* [V b], 42 de ani; 4 clase. Țese covoare. Bine dispusă, inteligentă; povestește cu plăcere și naturalețe, în graiul local.

NALR: B. 3. (Cînepă);

FF: 6; 1, 2, 3.

6. *Fuică Georgică* [II b], 12 ani; elev în clasa a V-a. Tatăl este din Ireasca (localitate învecinată). Inteligent, a înțeles scopul anchetei. Povestește vioi, șarjînd fonetismul dialectal cu intenția,

vădită, de a impresiona; este în mod real încântat că „vorbește la microfon“.

FF: 3; 1.

7. *Moruzan Doinița [I a]*, 8 ani; elevă în clasa a II-a. Tatăl de loc din *Negîrlești*, iar mama localnică. Povestește cu plăcere, deosebit de frumos pentru vârsta ei, dar este timidă și emoționată. Influența școlii se manifestă la nivel fonetic, ca și în organizarea expunerii.

FF: 5; 2.

8. *Chelmu Paula [I b]*, 12 ani; elevă în clasa a VI-a. Tatăl este din satul *Slobozia*. Puțin crispată, docilă, fără o notă personală, aparte.

FF: 2; 1.

649. MATCA, jud. Galați

1. *PINTILIE ION*, zis *Nică*, poreclit *Brebenel*, [VIII b], 56 de ani; 7 clase. Deplasări, vara, cu pepeni de vânzare, pe la Onești, Galați, Bacău sau Iași. Mama de loc din *Corod* (vezi pct. 644). Inf. are un frate învățător. Dintre copii, două fete au urmat liceul, iar doi băieți sînt șoferi la Tecuci. Excelent reprezentant al graiului local și un foarte bun colaborator la anchetă. Deosebit de sociabil, volubil, face dovada unui talent narativ autentic, povestind colorat, cu multă afectivitate și dramatizînd narațiunea prin inflexiunile vocii și prin dialog. Prezența firească a unor forme și elemente literare, apel frecvent la neologism (impresionat însă evident și de înregistrarea cu magnetofonul). Debit verbal rapid.

NALR: A (și: Agricultură, Viticultură, Morărit);

FF (1969): 18; 2, 7, 12, 16, 17, 18.

2. *Pohrib Elisabeta*, zisă și *Avrămia*, cu porecla *Schilariu* (după soț), [VII b], 60 de ani; nu a urmat la școală. Tatăl de loc din Brețcu („brețcân”; „era scutări, administrator la oi la un chiabur”); mama și soțul, localnici. Dintre copii, patru sînt stabiliți la Tecuci. Este mama inf. Portase Bița [V a]. Inteligentă, volubilă, cu un dezvoltat simț al limbii și al umorului. Excelentă povestitoare. Vocea ușor răgușită.

FF (1972): 5; 4.

3. *Portase Bița*, cu porecla *Chioritu* („din bunici și răsbunici”) [IV a], 38 de ani; 4 clase. Soțul, *șuoferi*; au un copil elev la liceu, la Tecuci. Este fiica inf. Pohrib Elisabeta [VII b]. Spontană, plină de naturalețe, antrenată de anchetă. Foarte bună reprezentantă a graiului local; expunere cursivă, încheată, într-o notă plăcută de expresivitate a vocii, a intonației și a ritmului vorbirii. Marcată ușor de condițiile de anchetă, la începutul înregistrării observîndu-se un oarecare control al rostirii.

FF (1972): 9; 4.

4. *Condurache Toader*, zis *Radu*, [IV c], 20 de ani; 4 clase; nu a efectuat stagiul militar. Lucrează „la colectiv”. Deplasări, cu pepeni de vânzare, pe la Piatra-Neamț, Bacău. Are un frate care „a învățat mai

multă carte" și este mecanic „la I.R.A.". Impresionat evident de prezența magnetofonului, fără disponibilitatea de a expune mai pe larg, cu amănunte, deși este binevoitor. Fonetismele limbii literare apar alternativ cu cele regionale.

FF (1972) : 4 ; 2.

5. *Ilie Vasilica*, cu porecla *Buhaiu*, [III a], 18 ani ; 8 clase ; „gospodină". Degajată și naturală, „colaborînd" cu plăcere, dar relatînd destul de schematic. Se poate remarca o ușoară rezervă în abordarea unor teme (prea „casnice" ?) propuse de anchetator, fapt observabil și la alți subiecți aparținînd aceleiași categorii socio-lingvistice.

FF (1972) : 5 ; 1.

6. *Donici Tania*, poreclită *Vrăbiuță*, [I a], 13 ani ; elevă în clasa a VII-a. Deplasări, la Brăila, Buzău, Piatra-Neamț, Brașov, ori pe Valea Prahovei, în tabără sau în excursie. Este vioaie, degajată, naturală. A înțeles (sau a intuit) scopul anchetei (a asistat anterior la înregistrarea mamei sale) ; vorbește dialectal (de remarcat -u „final", într-o pronunție excepțională, sau alte forme specifice graiului local, ca, de exemplu, prep. *pări*=*pină*), la începutul înregistrării mai ales observîndu-se și unele fonetisme literare ; relatare cursivă, încheată.

FF (1972) : 7 ; 2, 3, 4.

650. LIEȘTI, jud. Galați

1. *ENACHE SIMION*, poreclit *Mărica* (după mamă), [VIII b], 60 de ani ; 4 clase. Agricultor și viticultor (brigadier) ; a fost asesor popular. Deplasări diverse : la Bîrlad (serviciul militar), pe la Panciu și Odobești (la lucru, în tinerețe), la Arad, Timișoara (în timpul războiului), la Focșani și Brăila (ocazional). Tatăl din Bucești, iar mama și soția localnice. Are un fiu muncitor la combinatul de la Bărboși. Bun povestitor, dramatizînd narațiunea prin dialog ; conștient de fonetismul dialectal, pe care îl evidențiază uneori emfatic, observație valabilă și în cazul reproducerii unor forme literare.

NALR : A (și : Agricultură, Viticultură, Morărit, Meserii : pielărie, olărie) :

rF : 11 ; 3, 6.

2. *Broască I. Andrei* [VIII c], 67 de ani ; 4 clase. Lucrează „în cadrul grădini". Armata la *Boligrădu*. Soția este de la Bujoru. Excelent reprezentant al graiului local, sub toate aspectele ; expunere foarte amănunțită și bine organizată, avînd intenția, nedisimulată, de a impresiona.

FF : 6 ; 2.

3. *SUSANU ȘTEFANA* [VII a], 59 de ani ; 4 clase. Are opt copii, dintre care o fiică a absolvit liceul, iar o alta este încă elevă la un liceu industrial din Galați. Foarte volubilă și binevoitoare, stimulată de prezența magnetofonului ; relatează cu multe amănunte, încheată, în registrul general al graiului local, pe fondul căruia se observă o serie de fonetisme literare controlate.

NALR : B. 2. (Cînepă, ca inf. [I/]) ;

FF : 7 ; 4, 6.

4. *BROASCA C. PANAIT* [VI b], 49 de ani ; 4 clase. Cioban „din moși strămoși” și, în ultimii doi ani, împletitor de nuiete. Deplasări : stagiul militar la București ; a participat la război (pînă în Belgia și a fost prizonier în Germania). Bun povestitor. Registrul vorbirii locale este colorat uneori emfatic cu fonetisme hipercorecte. (dialectale, ca și literare).

NALR : B. 4. (Oierit) ;

FF : 9 ; 2, 5.

5. *Susanu Mărioara* [V c], 47 de ani ; nu a urmat la școală. Tatăl cioban ; soțul este paznic, iar un fiu lucrează pe șantierul naval de la Galați. Inf. bună în ceea ce privește redarea autentică a fonetismului local. Debit verbal deosebit de rapid (cu multe afonizări, sincopări) ; texte în general concise, încheiate.

FF : 6 ; 4.

6. *Chircă Virginia* [III b], 19 ani ; 8 clase. Lucrează la o secție de împletituri de nuiete în sat. Mama este din com. Tudor Vladimirescu, iar tatăl, localnic. Amestec pronunțat de fonetisme regionale și literare (ultimele redată cu pronunții emfactice), consecință a unui vizibil efort al informatoarei de a vorbi „frumos”, îngrijit.

FF : 5 ; 3.

7. *Frățița Costică* [II b], 13 ani ; elev în clasa a V-a. Tatăl este localnic, iar mama din Furcenii Vechi (vezi pct. 654). Povestește cu multă naturalețe, în graiul local (de remarcat, -u „final”, *am văzît* etc.) ; la începutul înregistrării sînt mai frecvente fonetismele literare, datorate școlii.

FF : 3 ; 1, 3.

8. *Burada Lenuța* [I c], 12 ani ; elevă în clasa a VI-a. Născută la Ivești (de unde este de loc tatăl său), a venit în Liești (satul natal al mamei) la vîrsta de 6 ani. Înainte, familia a locuit aproape doi ani în Dobrogea și „pe la Sarmizegetusa” [?]. Tatăl, lăcătuș mecanic, a mai lucrat și după aceea în Dobrogea, la Luncavița. Vorbire îngrijită în fața microfonului, cu fonetisme literare, dar fără ocolirea lexicului regional.

FF : 4 ; 1.

BCU LAS/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

TEXTE DIALECTALE

TEMATICA TEXTELOR DIALECTALE PE LOCALITĂȚI

(Volumul I, Partea 1)

615. MUNCELU [ALR I, 590] (com. Glăvănești, jud. Bacău) 1-11
 [Cașul], 1; clóșca, 3; [Pîinea], 4; săpunu, 4; ...ș-o
 scăpă^t tractoru la váli, 6; [Plăcinte cu brînză], 7;
 ...săpa n-a^m mai găsit-^ăo[!], 8; [Dereticatul casei],
 9; [Răciturile], 9; gălucⁱ/cún^si zîși la noi..., 10;
 dăci vreu sî^a fac uo păpúsf..., 11; șotrónu, 11.
616. BĂCANI (jud. Vaslui) 12-23
 amînărⁱ, 12; ...șî am învățat ca copîi di^a clăsa-n-
 tăi, 12; sî fășé uo hórî mări..., 14; gîemânî țără-
 neăsó, 14; [Port popular], 15; brîzi, 16; am kⁱcát^u
 î^a fîntînî, 18; díspri cînîpî, 19; púnim...la șfără
 tiutîunu, 20; [Dereticatul casei], 21; cîn^a am^a fost^t la
 scăldát..., 22; la iarmaróc, 23.
625. STOIȘEȘTI [ALR I, 618] (com. Banca, jud. Vaslui) 24-34
 pórču, 24; ...dⁱ múlⁱ uorⁱ dorⁱșem pi cîmp^u, 25; la
 cláci, 26; un cētătán^s-a urcá^t di^a Vaslúⁱ..., 27;
 săpónu, 28; tot sátu l-o așútát sî^a nu-ⁱ árdî cása, 29;
 [Despre un accident], 32; murătúrⁱ, 32; púnim clóșca,
 33; la livádă, 34.
626. VETRIȘOAI (jud. Vaslui) 35-47
 gard^u cu lăási, 35; sámenⁱ cînîpa..., 36; lîna, 37;
 okîșili di^a kéli di porc, 38; [Cașul], 40; púném po-
 pușóⁱ pi brázdi, 41; cúm^să...fási săpunu, 43;
 [Obiceiuri de Anul Nou], 44; după cî^a am terminát șcuá-
 la..., 45; mămálíga, 46; mașína uo dat înapói..., 47;

cu^m m-o călcă^t bișicléta, 47.

627. FĂLCIU [WLAD, 623] (jud. Vaslui) 48-57

[Cum se scoate mierea din faguri], 48; sloi di^ș cărî, 49; rakîu, 49; [Obiceiuri la înmormîntare], 51; l-am scôos...maiⁿ mult^t mór^t!, 52; pórumbu, 54; [Gătitul miresei], 54; [Cum se face o plută din stof], 55; ma^gún, 56; cadrélu, 57; [Cum face de mîncare la ra^șe], 57.

628. EPURENI (jud. Vaslui) 58-68

cu^m sî sêri...șobăni^șa, 58; brân^șă di burdúf, 59; húrda făcú^ștă cum trebui, 60; múnca ví^și, 61; [Pîinea], 62; rășitúrl^șé, 63; [Mămăliga], 63; prima dá^șt-uo vorbít Tóma Vasíli cu fáta, 64; pi^ș min^și rămíni s^și fac mîncá^șria, 66; di ánu nou, 67; fac uo pópú^șsă, 68.

629. FRUNTIȘENI (com. Grivița, jud. Vaslui) 69-77

[Grîul], 69; uokínca, 69; [Săpunul], 70; sarmáli, 70; nún^ștí, 71; vínu; túlca, 72; ásta-í tuátí coása la noi, 73; clóșca, 74; pínca, 74; [Brînza de vaci], 75; la covór tásim cu pápúș, 75; [Spălatul rufelor], 76; [Întîmplare], 77; de-a fugăritelea, 77.

630. BEREȘTI-SAT [WLAD, 618] (Berești, jud. Galați) 78-86

amînáriu, 78; cínipa, 78; [Lîna], 79; gríu, 80; uo cásí, 81; [Carul], 82; tutúnu, 82; [Cum se usucă prunele], 83; [Cum se cinătuiește o găină și cum se face borșul], 83; húrda, 84; [Pui de curcă], 85; [Un om de zăpadă], 86; m-a călcă^t mașina, 86.

631. CÎRJA [WLAD, 622] (com. Murgeni, jud. Vaslui) 87-97

[Pescuit:] vîntíla; cotétu di^ș stofú; mîșógu, 87; m-am întîlnít cu doi lupkú, 88; la trebunál la Murzén^și,

89; loⁱ sunt urzîtuári, 90; púii di cúrci, 91; [Cum se acoperă o casă cu stuf], 92; h^ugar^d d^le stuf, 93; mămăligúta, 94; nu puté sâ scrii lîtera ní, 95; [Cum se taie stuful], 95; [La cules porumb], 96; mă dűsem uodátî ca sî uundűesc, 97; c^u sánűe, 97.

632. SUCEVENI (jud. Galați) 98-109

la Andrii^u, 98; h^uopáiit, 99; cláca, 100; la sşză-
toári, 100; [Din legenda satului], 102; tătúnu, 103;
[Cum se spală rufele cu leşie], 106; lă...porúm^b,
107; h^uóri, 108; mî-o rămá^s s^l-acúma sámn aii^lce, 109.

633. OANCEA [WLAD, 620] (jud. Galați) 110-123

[Drojdie de casă pentru pîine], 110; [Pescuit: unel-
te; soiuri de peşti], 111; trêierám cu cáii^l, 112;
cînd^d muári uómu, 113; u-ars tot sátu!, 116; polúo-
gu, 117; sármáli, 118; [Cum se face brînză de vaci],
121; hálca, 121; la scaldát, 122; [Cum prinde peş-
te], 123.

634. VÎRLEZI (jud. Galați) 124-132

am^fost^t nevoiⁱt sî m-apú^c să-m^f fac cási, 124; cînipa,
126; [Lucrul la grîu], 127; cu stína, 128; n-o iěşít
...d^uoi lup^k naiínte, 128; [Brînză de vaci], 130;
[Ce a făcut subiectul azi], 130; [Cum cinătuleşte un
pui], 131; [Cum se spală lîna], 132; [«Batista par-
fumată»], 132.

635. FÎRTĂNEȘTI [WLAD, 619] (jud. Galați) 133-141

aşá sî fáşí copílu mári, 133; cum sî áprindé tîgára
cu amínáru, 133; sşşerátu grîuuluí, 134; cum tai^uuñ
ní^lu, 134; [Războiul de ţesut], 135; [Obiceiuri la
înmormîntare], 136; [Cum se tunde oaia], 137; táta

trîieră acăsă/cu căii, 138; cum sî fac prăjitúrîi, 139; vreu sî fac cûrătănîi, 139; î sára dē ánu nou, 140; aș vree sî fa c pîine, 141.

636. CUCA (jud. Galați) 142-152

răcăm uopin din keli di puorc, 142; [Legenda satului], 143; hun roii..., 144; máma ierá-nnăcăjîtî/c tătă război..., 145; pómána porcului, 145; s-a dus cărúta cu ruatili-n sus, 146; săpunu, 147; ni kemá la clac, 148; sára dî vîedri, 149; răcítúra, 150; [Cum se gătește mireasa], 150; [Cum se face un om de zăpadă], 151; de-ă...batistúta, 151; n-ám vă-zí cí...cínili duarmi, 152.

637. FRUMUȘIȚA (jud. Galați) 152-161

[Cum se face o roată], 152; [Casa], 153; [Obiceiuri la Sf.Toader], 155; butoiu, 156; pârîngu, 156; mû-rătúrli, 157; [Cum umple bors], 158; buliúnny, 159; marșína vîné la váli, 159; buháiu, 160; [Ce a lucrât subiectul azi], 160; mă duc sî cáuut uo găînă ..., 160; [«Șotronul»], 161.

638. ODAIA MANOLACHE (com.Vînători, jud. Galați) 162-170

[Treieratul cu cai], 162; [Din istoricul satului], 164; [Obiceiuri la naștere: scăldatul], 165; noi băteam la lesoiu, 166; [Rîșnița], 166; am mers la pădure/...s-aduc lîemne, 167; nanangîti, 168; m-an-dus s-adun spîci, 169; sóra mea s-a dus cá sî... fúrí strúgur, 170.

639. BRANIȘTEA [ALR I, 704] (jud.Galați) 171-179

la iúnîi.../sî c hósá...fínu, 171; brîza; húrda; lápti ácrú di uáii, 172; cum spălám lăna?!, 173; la péști, 174; [Obiceiuri de Sf.Andrei], 175; la

m^uórt, 175; v^uru^ui^um^u, 178; s^uarmáli, 178; a^ulu^uát^u,
...f^uóc stúf^uul d^ue a^usúpra cáse^ui, 179; [Obiceiuri de
Anul Nou: capra], 179.

640. PISCU [WLAD, 577] (jud. Galați) 180-187

la c^uărát gr^ui^uu, 180; [Grapa de mărăcini], 181; [Cum
se prinde un roi de albine], 182; [Port țărănesc],
183; p^uentru-morm^untări, 183; [Din viața subiectu-
lui:] m-a stric^uát d^ui la șco^uál^ui, 185; [Din viața
subiectului:] c^uop^ui^ui fii^und înăscu^ut h^uimátur^u...,
185; p^ui^une, 186; báre-m^u f^uoc, 187.

641. PECHEA (jud. Galați) 188-195

la spitálu tebe^ucé Galát^u, 188; fânt^un^ui^uli, 188; [Obi-
ceiuri la nuntă: găt^uitul și dezgăt^uitul miresei],
189; înnai^unti cîn^u n^ui d^uu^uc^ué la Galát, 191; [Brânză
din lapte de capră], 192; [Din viața subiectului:]
primăv^uera la plú^ug^u, 193; ă^u stat^u vr^ueo șás^uă lun^ut
p^ui^un spitál/la h^uips^u, 194; [Lucrul la livadă]; t^uu^u-
ca, 195.

642. COSTACHE NEGRI (jud. Galați) 196-206

la máma am^u fost șapti cop^ui, 196; nú pót s^ui m^uér^u,
în^uc^ué^u p^ui^u drú^um, 197; [Cașul și urda], 198; [Brânză
de vaci], 200; [Vinul], 200; murăt^uur^uli, 202; [Cum
a învățat meseria de cojocar], 203; vine^u am^u p^ui d^ue-a
dréptu p^uisti de^ual, 204; [Sarmalele], 205; ũ^u om de
zăpádă, 206.

643. CUDALBI (jud. Galați) 207-218

m^uineám nuáp^utea la de^uál^u, 207; u^uob^uis^ué^uiu m^uórtulu^u,
208; la s^uăserá^u..., 210; [Brânza de vaci], 211;
cum^u fac c^uozonácu, 211; u^uo f^uint^uíni, 212; r^uăsítur^ut
di p^uór^u, 214; [Dereticatul casei], 215; [Cum

spală vasele], 216; căsúța, 216; [Întîmplare la joacă], 217.

644. COROD (jud. Galați) 219-229

uo căsâ, 219; am avut om băiet..., 220; săpunu, 220; cum umpli borsu, 222; [Căruța], 223; sarmáli, 224; am...pus si fac bors, 224; [Cum i-a murit tatăl], 225; [Cum face mîncare la rațe], 229; [În vizită la Tecuci], 229.

645. ADAM [ALR I, 614] (com.Drăgușeni, jud. Galați)..... 230-243

amînăriu, 230; [Opincile], 231; yinu, 231; [Fragment din discuția asupra anchetei lui Sever Pop din anul 1934], 233; [Lîna], 234; cum si fășé clăcî, 235; [Fînul], 236; cartuáfili, 237; brîza di vaș, 237; [Obiceiuri la naștere], 238; [Bors de pasăre], 241; [Plăcinte cu brînză], 242; [Mămăliga], 242; [Cum spală vasele], 243.

646. BELCEȘTI [WLAD, 550 (Ivești)] (com.Ivești, jud. Vaslui) 244-255

[Amintiri din război], 244; [Cum se prinde un roi de albine], 246; [Rachiul], 247; m-an dat si mă scald, 248; sășérátu, 250; [Culesul porumbului], 251; la tiutún, 251; fáșim curát, 253; [Un om de zăpădă], 255.

647. PRIPONEȘTI (jud. Galați) 255-267

sarmáli, 255; [Obiceiuri la naștere], 257; [Lucrul la vie], 260; [Casa], 261; amânăriu, 262; cum vărúiesc în casî, 263; [La arat], 264; [Întîmplări din viața subiectului], 265; la arát..., 267.

648. TĂLPIGI (com.Ghidigeni, jud. Galați) 268-277

caș^u, 268; amânáru, 269; láptili di ácrú, 269; [Fîn-
tîna cu cumpănă], 270; [Cum se pregătește pentru că-
ratul fînului], 270; la m^uort, 271; [Port popular],
272; grădînăriⁱ_{le}: castravéti, 273; híⁱla-m^mplășé
múlt scu^uala, 274; [Cum se țese un covor], 275; mă-
măli^{ga}, 275; la p^héște, 276; [« Scufița Roșie »], 276;
[Numărători la jocuri de copii], 277.

649. MATCA (jud. Galați) 278-294

dacă d^uorés^c sⁱ s^umân pép^henⁱ, 278; [Obiceiuri la
înmormîntare], 281; [Amintiri din copilărie], 283;
[Numerale], 285; [Zilele săptămîinii], 285; [Lunile
anului], 285; [La secerat], 285; [Obiceiuri la naș-
tere], 288; [Obiceiuri de Anul Nou], 290; [Dereti-
catul casei], 291; [Cum face de mîncare la curci],
291; [De Crăciun], 292; t^urcă^u, 294.

650. LIESTI [ALR I, 610] (jud. Galați) 295-308

diⁱ la x^or-am^ufurát-o [!], 295; trandahíriⁱ, 296;
[Cum se taie și se prepară porcul], 297; d^uc-a mu-
rít uo fiméⁱi, 299; săp^unu, 302; úrdă, 303; lúpu
cî^uvínⁱ la úoⁱ, 303; murătúrli, 305; [Cum spală
subiectul rufe], 305; mⁱ-a ajú^uns ápa túmaiⁱ la
gît, 306; la puámⁱ, 307; [Întîmplare], 307.

615. MUNCELU [ALR I, 590]

(com. Glăvănești, jud. Bacău)

Culegere : 1972; SD, DH, HB; transcriere : DH

[Cașul]

5 după s-a^m muls uóííli/púni^mĩ... [k] s-uol strecurám p^rin-
tr-o...strecătuári...cári-í dī...cănafás/uó púni^mĩn gúra bú-
dăş-/uó st^recurám bini-acólo/asá frumós/sí...dùpa asé^e-í/...íi
dăm rîsî di miel/sau pră^p//s-avém//dùpă sîⁱ-an dat ásta/u-ămes-
tecăm c-o lîngurî mări/sau dăcî nu ti spelⁱ pî mîni/sí pó^sí baş
10 mîna cîⁱlăş^curá^t s-uol...jântuⁱ bini-asá-mprejúr¹ uál améstiş/
cásí sí... [é] di^zólvi-acólo//dùpă...uⁿ sfer^t di uórí sau-o ju-
má di uórí/dùpă s-uó^l lăsám iél^sí prîndi//dùpă sî s-a prîns/ni
dúşⁱ s-uó^l jântuⁱim//asá sî kám-/ál jântuⁱim//uál jîntuⁱim/âş-
cí-mprejúr uó dátâ//í^l jîntuⁱim bini-bini-bini-bini/í^l jîntuⁱim
15 bini/sîⁱ de-acólo-^l lăsám//iar tim^e di-o jumá di uórâ//tim^p di-o

1. Gest circular, cu mîna dreaptă.

- jumá di uóri cîn_îşăpî sî lăşî zăru deasupra puţin/atî^s_ni dúşim
 ş-ăl strîţim//băgăm mîna-m_budăci/ş-o¹...to^t_strîţim aşă-mpre-
 jûr¹/cîti-oleacă_cîti-oleă_cîti-oleacă sî lăşî ca_cun_şă faş-un
 [ɛ] búlgări mări-aşă²//cîti-oleă_cîti-oleă_cîti-oleacă-nčét/î -
 5 şét-îşét/dúpa aşei³ băgăm strecătuări⁴ pi sub^pt iăl^u/îşét aşă³ pi
 sup^t iel/ş-ol săltăm sus/din_zăr//îl urcăm sus//îl săltăm sus/
 de-acólo¹_púnim pi...hîrzópu-aşăla cări-î...îi pi_gúra...pi_gúra
 budăşi/ş-acólo¹...mai_şuşim în_strecătuări/puţin în_hăisa-n_că-
 li/şî_de-acóle du^p-aşei...înc-ăl jîntui^u uo dátî cu mîna pî_iăl^u/
 10 mai jîntui^u uo dátî//şî_dúpa aşei-il strîng bîni-ol...ăuşesc în
 dreapta şî-n_stînga ş-ól puî... [în] crîntî//dúpă şî-l puî_in_
 crîntî/puî-o...peătrî pi_iěl acólo ca_şî scúrgî//şî scúrgî bîni//
 dúpă şî s-a scurs/şădi cîtiva uóri/trî^u pătru uorâ cări-ol púnim
 pi [ɛ] [k] ũl scuătîm din_strecătuări/-l sco^t din_strecătuări/
 15 şî-l púnim pi-o...grătî/afărî cări_şî kámî...grătî//

[Din ce-i făcută?]

îi focútî din_lemn/di brad/sau_dî...nuieli//

Lăzăr I. Gorgi
 găzăşunu di an¹

1. Gest cu ambele mîini.

2. Indică, cu ambele mîini, mărimea aproximativă a unui
 cap de om.

3. Gest cu ambele mîini.

cloșca

[Să ne spui...cum pui o cloșcă.]

pi cloșca cum sî pînî^m?//kicî...sau [ε]...sî uouu ci^t sî
uou^u pî-umî nû-s mai uou dî la un timp//

5 îșepi sî [L] slăbiâsci/stă/pi...î...pi cui bâr^t/noi ai pînîm
la uo...douzășⁱ dî uouu dâci-i mai mărișuârî/dâci-i mei mi-
cût-o pînî^m pî...șînsprăzâsi uouî...pâisprăzâsi/...iar dâci-i
mei mări/mai potrivît-așă uo păsăric-/o pînî^m pi douzășⁱ dî uouu^f
/douzășⁱ dî uou-/aglumirâm//așă//sî scuâti//tâci îelu-i cucôșu...
10 bun/scuâti mai multî//lă...//

[Da...cînd le pui...nu...? ¹]

ari bănuțu//îelî//dă...nu mērzi nûmăi pi bănuț/așă îelî sî
uouu pruaspi^t tot bănuț ari fărî sâ hîi cocôș//

[Da! ?]

15 dă/sî nû îesti bun//iar dâci n-ari cucôș/nû sîn bûni//
pi-urmî lăș tî clôsșes^{tî} triî săptămînîⁱ/dûpa așelî/îșepi sî
șocniâsci//noi știm î zîua cîn am pûs-o//dă îelî cu dîuî zîli
scuâti cîn...//iarna/scuâti...î zîua oî li pînîm//cîn î tîmpu
răși//iar/cîn^d î tîmpu cal^d/ă...cu triî zîlî...înnăînti scuâ-
20 ti//cum sî zîșim așă triî săptămînîⁱ pînî sîmbăti/la sîmbăti
scuâti/dîpi j^uoi/...sau vînerîⁱ/așă șevă/pări sîmbăti// [...]

Zănúagi Aléc^u Ańica

[intru-n] șăizășidòî [de ani]

1. Anchetatorul sugerează prin gest cum se caută ouăle la lumină.

[Pîinea]

^osérnim_u făⁱina/púnim_u...drój^sdi^a lă...mui^ét^u/i^ă-i mui^étⁱ/da
 tre-s-o mui^ém_u apⁱ//sⁱ pⁱ úrmⁱ púnⁱm_u sári/ [k] frⁱfăⁱina/uo púnⁱm
 într-o tru^acⁱ/sau într-un^u ligiⁱan/sⁱ púnⁱm_u făⁱina/púnⁱm_u sári/di^p
 5 sári púnⁱm_u a^séⁱi cári-i mui^étⁱ drój^sdi^a/ [AL] drój^sdă^s/s-o mui^ém/
 uo púnⁱm_u lă...u-amestecăm într-însa/pⁱ-úrmⁱ apa căldu^{tă}/a dⁱvará^t
 ca dⁱ pⁱini//^{cu} mⁱ plu^aie vára/

[Cum se zice...pînea sau pîne?]

da//pⁱni//pⁱni brutálⁱ//pⁱnⁱ//fă^sim...i...sⁱ ni-ntr^eabⁱ//
 10 zⁱsⁱm "c^un^u sⁱ fă^sim pⁱne?^u/âmp^letⁱtă^a/sau brut^u?" / "s-o fă^sim a^sa
 brutálⁱ"//pⁱnⁱ-ntrⁱagă//

dá^{că} uo mui^ém mai muálⁱ/uo púnⁱm întrⁱag-a^sa/ca la brutăriⁱ
 //iar/dá^ci nu/fă^sim împ^letⁱtⁱ//c^olă^s di mⁱn-a^sa nⁱcú^t...//

[Aceeasi]

15

săpunu

săpunu să fă^c-a^sa : dinⁱ gră^simi//di...poro^u/cum s^a sp^uni//
 s^a...p^ui gră^simea la topⁱt/uo topⁱestⁱ/uo l^ei...într-un^u vas/a^sa
 mări-ntr-un c^ău^un/cum sp^uni^m noi//^uo l^ei di pⁱ fuoc^u/s-o p^ui juos/
 sⁱ sⁱ mai răc^estⁱ pu^tin/stiⁱ/cⁱ dá^ci...s-uol stⁱz/cu pu^tinⁱ ap^a//
 20 al stⁱz//da d^upă sⁱ sⁱ mai răc^estⁱ uo stⁱz/sⁱ ea sⁱ mai úrcⁱ sus/
 a^sa/pu^tin^u//stiⁱ...//pⁱ ^uorm-o...uo úr^s înapóⁱ pⁱ...fuoc^u/...sⁱ-i...
 fⁱ p^ui zót^ă//ai p^ui [L] zuót^ă/s-uo fiér^bi/a^sa pu^tin/uo fiér^bi uo
 fiér^bi/fⁱ mai p^ui din când în când/ai mai p^ui/fⁱ mai p^ui/p^anⁱ cînd

/vez_cî s-^o-ngrosăt/aşá/ştii/s-^o-ngrosăt/să ai u^o lopătîc-aşá
cări dai...prin iăl/ştii/...aşá... [ε] untúra fierbî/sus/da dá-
cî-i dăi c^o lopătîca áia/u^o amestîc/ştii/c^u...leşîi¹ cári-i tot
îi pui/di la zótâ/sî kar c^o leşîi¹ dî...cócán¹/sau...di c^onúşă
5 di ásta/cum...di la sóbî cum fásim noi/să s-ingruaşă s-ingruaşă
bîni-eşă/pânî cîn¹ sî leăpădă//di pî lopătîcî//începî a sî leăpădă
aşá/atúşă/vez_cî...iăl¹/púatî sî fîi gáta//după sî ái...vêz_că
iăl sâ leăpăd-aşă a l^ozbi mar¹ aşá/ăi dai sári//la u^on kilográ¹m
dî...ontúri/pú^uum pum^u bun di sári//ac^olo//dⁱⁿ cîti kilográ¹m
10 ai di u^ontúri-aţîta pum^u//di sári-i pui//să/dúpa a^oşă laş sî
mai [L] fierbî/sî sî top¹leşti sária bîni/...s-u^o lei¹ jóş//sî-i
pui/ápî cáldî/cári sî numeşti crop//da númă...cáldut-aşá//cári
sî numeşti cro^p//s-atúşă amestîc c^o lopătîca áia bîni/să iăl...
[ε] şă...a^s [k] să rădică sus/din leşîi¹ cári i^oleşti/ [L] tu^ot/
15 s-aşázî su^s-su^s-sus/sî s-o terminát//u^ol lá sî [L] răc¹leşti/
dúpa sî sâ [L] răc¹leşti/cîn s-o disprî^s di pi măr¹zîna vásului/
sî numi¹leşti/cî-i¹ iăl îi gáta//

s-atúşă u^o pui mîna s-u^ol răst^uorn¹ aşá¹/ântr-ó párti/sî
iel sî sáltă//dácî [L] vîez cî n-o leşî^t bun/di prima dátă/i-a-
20 rúşî...ápa cári-o fost iăl^u/sî vîez dúpa cum/l-ai zburát cu zó-
tâ/sau...nu-i fier^t bîni/sau îi mai tr¹ěbuîi/unu^oor¹ îi mai tré-
bui¹ zótâ/cî nu-i zótâ de-ajúns//[...]

[Dacă l-ai zburat, inseamnă c-ai pus...?]

zótâ pr¹ă mûltă//sî s-o făcút aşá cam măzărát aşá iăl^u/da//
25 şă/dacă vez_că...iăl¹/îi trěbuîi zótî/ăi pui zótâ//dácî ári prîa
mûltă/atúşă núma u^ol...u^ol tai/aşá/din nou s-u^ol pui¹ in vásu cá-

1. Gest, prin care arată cum ia vasul cu amîndouă mîinile şi
îl răstoarnă.

ri-o fost/sî-i pui numai apă/s-u^oal [L] fîiⁱerbⁱ di nou iăl sî to-
pîⁱleşti da tot cu apă/c-asă să lipîⁱleşti/nu puⁱti să stea în vas//
ăi pui co apă s-u^oal...mîⁱleşti^c acolo cu lopăţica/-i dai fuo^c/iăl
sî topîⁱleşti/sî/...nû-i mai poⁱ pûni zôti/dăci-i zbură^d din zôtă//
5 nû poⁱ ca sî-i mai pui zôtă/sî iăl/s-arânjăzi/după cum iⁱ iăl//
da-i mai pui puⁱti-om pum^o di sári/cî sária n-ari nevóii//ştii
sária uol întărîⁱleşti/sî nu-i fási nîs-un rău//s-atúsa-i gata//
[...]

Natália Pópa
săizăşis di anⁱ

10

...s-o scăpă^t tractoru la váli

[Da...ai văzut vreodată (cum s-a întîmplat) vreun accident?¹]
da//am avu^t kar i...un an acu^m am avu^t un acêdent aîis în
sécşea nuastră//

15 am avu^t un ielév/dî...ánú doi//a fost repărtiză^t la un trac-
torist//fiⁱin^t tîmpu cam â...î rîⁱeci/iará-n tuamnă/iará pî dáta
di nóu noiémbrî/fiⁱin^t tîmpu cam ráci/tractoristū...uo lăsát ie-
lévu//uo lucrát sî ielévū...sîngu^rt [k] cî tractoris^{tu} s-o lăsá
sî ielévū/sîng^{ur}//

20 tractorist-uo vîni^t kar i vagón//io ierám acóló//uo vînit în
vagón/după...nişti pési//s-o lăsát ielévū sîngu^r//î realitáti
ielévū l-o lăsá sî steă...la cápîtu tarláliⁱ//ielévū/ştiⁱin^d sî
meărgi/uo lua^t tractoru s-o plecá^t sîngur//sî la prima brázdi

1. Anterior informatorul, tractorist, relatase un accident
suferit de el.

cări-a plecat/singur/cin-ă...făcút...cúrba s-s-intuárci-ñapói/i
s-a páru_cî n-a pus plúgu k¹ar din mărzîna tarlále¹//s-uo căută/
sî...manivreză tractoru cu spátili-ñapói/cîn-ò căută^t s-ál ma-
nevrezî¹ cu spátili-ñapói/i¹l-ò scăpá^t la váli//i¹l fi¹in^d mic/
5 tractoru-avînd î...uòrcúm...iără un tractor di¹ dónuşăpti frîn¹ti
nu prea ţineáu aşá coréct/treb¹ie s-apés cu ũ¹iefórt mai mări/
n-¹ mai f...ráuşít ca s-apésí cu frînili [k] cu putéria lui¹//cà-
r-¹ará pi frîn¹//s-o scăpá^t tractoru la váli//¹-o...scăpá^t cu
spátili-ñapói/uo vînit uo ruát-intr-o gruăpă/s-o răsturná^t/l-o
lo prins pi i¹l didisúpt/kar a vînit tractoru pi cap¹//ă...i-a stri-
ví^t capu/tractoru/s-o mai făcút înc-ò...rostogól/s-o vîni pi p¹-
şuári// [k] pi căuşúcu¹//sî i¹l uo rămás mort acó¹o//

Pálu Mircă
pátruzăc¹ [de ani]

15

[Plăcinte cu brînză]

[Dacă vrei să faci plăcinte...ce faci întîi şi-ntîi?]
sî¹ sî fásim¹ f...?!//strîcăm uóuili/li bátim bîni¹/brînză dácă
...iésti di vácă/u-ámestecăm bîni¹ cu ũ¹ lîngurí/s-o púnim în uou/
ámestecăm cu uóu lă¹ un loc aşá [k] ácò¹u-şa/sî dúpa acé¹a/fásim¹
20 uò...múiem pîcnea/fásim uo frúzî pi mäsă/ăşî¹trám brîza bîni¹ cū...
lîngura/...dup-ăiă-i púnim...ă...záhâr/...dîp-ăsé¹ă u lom cu zîa-
ru/...ş-ò fásim¹ă [ε] cún¹ sî spun io¹u...un drú¹ă-aşá/sî-l tă¹şem
cu cutítu/s-ál púnim în tavá//sî-l băgăm la rólă//

[Tavaua...cu ce-o dai?]

25 taváuă uo ũzîm cu ulé¹u/sî dîp-ăia-l dăm... [ε] cu mána//
[...] s-uo băgăm la ruólî/-i...dăm f¹o^c potriví^t după...sî o lu-
ăm¹ aşá-n¹ î [ε] [k] cu...de-a lîngu sî n-o prikim diodátí sî

...rămîni crûdi la mijloc^u//

și după^ă aia după^u și și cu^ăș-/o scoatem/uo lăsăm uolecutici
di și mai rășeș^{ti} uo tăem cu^u cutitu...felii/și punim la farfurii
/și...putem servi//

5

Paiu Lucica
treiⁱjdoi [de ani]

...sapa n-a^m mai găsît-^ă [!]

[cînd] m-am dusⁱ la prăși^t m-ajutam cu...fi^eti/băie^t/uă-
mⁱniⁱ l^endeferent/cîni ie^{ra}/m-ajutam la prăși^t //

10

șă...m-am dus la prăși^t/și tătă asta de-al d^oilea/uo mers
și i^ol la prășiⁱ/șă...t^ocmai la u^uveșin^u/nⁱ-an dus la prăși^t //
și veșin^u-a plecat acăși/sⁱ făci mîncăria/și m-a lăsa^t pⁱ mîni
să...răspund i^o//di : trăista cu mîncări/uăli-acolu-șă/și mai
av^ei^ol //^uși le-aduc i^o acășă//i^ol sara avin^u griji di...s^eiⁱși

15

n-o lăsa^t în s^amîsă li duc/acășă/i^ol^u am uitat di s^apî//n-am mai
[^{dat}]ⁱ interesu di s^apî c-am mai lua^t sapa h^uarⁱ n-a^m mai luat [!]
i^o n-am dat interesu și n-o lăsa^t fim^eia sⁱ-i duc acăși [!] //
și cîn am aj^us acăși//săpă...n^uma i^era //

20

tata m-o luă lă...bătaⁱi /...^la suduiⁱ^t/cⁱ... "sⁱ am grija
...lucruⁱ l^ui^u altuⁱa/sau di lucruⁱ nⁱl^u //i^o/s-avean^u și fac?
m-am întors și i^o n^ap^oi/i...pi drumu cări-am vinⁱt acăși/și
m-an d^us după s^apî [!] //da sapa n-a^m mai găsît-^ă [!] //

[De pe ogor a luat-o?]

25

pⁱ uogor/d^{pi}...i^o știu or hⁱ lu^uat-o/cⁱ...n-oⁱ hⁱ găsît-o
i^o/din i...cuⁿ și spun i...din s^uda s^eiⁱ/din i...mă băt^usⁱ/mă
înjură^{să}/...și/nu știu//n-a^m mai găsît^t pⁱ ur^{mi}//cam i...asta uo

fos^tcū...¹ cū sápa [i] //

[Aceeasi]

[Dereticatul casei]

dⁱc prima dátâ/lu^uom^{tu}ã... [ε] cohóru di pi peréti//și cúⁱi-
5 li/sau kiruánⁱli/cá la țará [i] //lu^uámⁱ kiruánⁱli/dup-aséⁱi
fásim pu^utín^{tu} lut^u/cu...pu^utínâ báligi di vⁱitâ/s-astupámu^u gá^uur-
li-acól^o únⁱi-o râmás//da//bórti^{li} 2//

dúpa asé^eő...³ fásim^{tu} var^{tu}/íntr-o cáldári/cu nosúp/s cu bá-
danáya/și dăm pi peré^{ti}// [k] pi părăti//dúpa áⁱa [k] dúpa asé^eő/
10 ...dací vrem/dăm cū...cu rólu/si...fásim sáva florⁱ/dací nu lăsám
ásá//várū...alb^{tu}//dúpa aséⁱi púnim iár^u...covóru pi [k] pi pē-
réti ca si híiⁱ...iár frumós//cum o fos^t dⁱ pi la-nșepú^t//

Catińca Mardári

dó^uuzășⁱpátru [de ani]

15

[Răciturile]

[Cum faci răcitură din carne de porc?]

ădú^ccárnă^ș din f...p^uo^duar díntr-o cămără [ε] [k] díntr-o
cásâ únⁱi-o tîi^uo tai^u bucătă...bucătⁱli-ășá cu sácú^șő/pi-úr^m-o
pui^u íntr-ő...ligiⁱán^u/ca si...iăsî tuátⁱafumátúr-aséⁱ dî^uă^u//
20 pi-úr^m-o uo spál frumós cu cu^utítu uo rádⁱm bini-bini/dúpa asé^eő/

1. Informatoarea oftează.

2. Termenul este sugerat de anchetator.

3. Informatoarea își drege glasul.

iei s-o pui în sarmăli//sî cu frunzi di vărzi-u/...faș...sarmă-
lilî//sau... [ε] gălucci/cun_sî zîși la noi/uar sarmăli...//

[Aceeși]

dáci vreu sî fac uo păpúși...

5 iěu/dáci vreu sî fac uo păpúși/im^{ut} cáu nísti...f...cârpi/
sî învătălučesc acólo/sî de-acóli^ě/púnim^ě...uo-mvă [k] uo-mpro-
bodím cu baticu//sî...de-acóle/iěu/dáci [k] fac um pa^t/s-o pui
im pat/fi pui p^ěernî/i^o am s-o sórî mai mícă/sî lui pla^c i [k]
iei fi pláci fuárti mul^t păpúša//sî io fi fac im fiécari zî cí-
10 ti-o pópúša/sî...ia sî juáci fuárti mul^t cu ia//

Ilău Lizica
únⁱșpi anⁱ

șotrónu

mi-aléc^ě f...uo colégî de-a mea/sî mă duc î fâța școlii/-m
15 fac um patrát/ca sî-áivî...nouă...pătrătăli//sî de-ac [k] caút o
piátrî/sâ...cole [ε] ...sî coléga mea cáu^ut-o piátrâ/sâ/inčépiⁿ
jócu//sî...dáci...dúcim pă la urmă/tuáti fičúri^ěli/ă...púnî bárdî//
dacî cáđi piátra-n...pătrătícî//tácî cáđi pi línî...nú mai i
[ε] ...iě peátra... [k] nú mai...î nú mai púni bárdă//sî ...la
20 fe¹ [k] ăn acést fel/să juacă...șotrónu//

[Aceeși]

616. BĂCANI

(jud. Vaslui)

Culegere : 1972; SD, DH, HB; transcriere : DH

amînăr¹

5 [Ai văzut vreodată, mata, amînăr ?]

amînăr¹//...ă! di cînd î...^{sh}ē!...bunîc^u//l-am a^{dîs} sî pi
bunîc^u/vîné la noi...cû amînăr s cu cremînea... [ε] îsa¹ la puş-
gulîţî/sî cu iăscî//^avé iăscî dî pim păduri-^o...s-ăpo^{uo} herbé/
s-u^ă...băté cu şocăn^u şti ca s-o...făcă muăli-muă^{li}-muă^{li}//

10 s-ăpăi^o îm puné ţigăra-^u guri/să...cû amînări^u : tăc/tăc²//
păr sî aprindé//pi-ur^{mî} mai in^ucuăşî/leşîsă fitîl//avé ũ fitîl//î
roş aşă lēti^u-eşă³ di suptîri/r^uoş^u/s-asălă s-aprindé mai uşor^u//
fitîlu sâ^{la}//s-aprindé ţigă^{ra} dîn amînăr¹//făc^t di ţigă^u amînă-
ri^u/nu iară dî...//ţigă^{nî} d-îşt^{ia} fa^uşe^u//...n da//sî cu kătră//

15

Buhuş Neculăi
şăptîdăş^z [de ani]

...sî am învătăt ca copîi di^u clăsa-ntăi.

cî^u s-o făcūt colectivă la noi î^u comîna Băcân¹/nôu^u sîti

1. La briu (gest).
2. Gest cu mîinile, arătînd cum se loveşte cremenea cu amnarul ca să scapere.
3. Indică cu două degete lăţimea fitilului : cca 2 cm .

șinzăș//atûș uo luat fi^lintî//șă...noi lucrân^d la gospodării/
trebié sî cunăștim...cîn avém carne di muncă/cît an^u lucrát/cîti
qîli/șⁱ io dácî nu știém cîrti/mă dŭré súfletu/cî nu știém ș-am
lucrát/nu știém...// [...]

5 șⁱ pi-u^{rm} s-o făcú cŭrsurⁱ seráli/la șcŭlă/di...alfabét//
di bătrînⁱ/di tînerⁱ//...carⁱ nu știę cîrti//toț//ni dŭșém/șⁱ
ierá un^u îmvătătorⁱ Crețianu [...] bŭn uo^mu/bătrîn/șⁱ am îmvătát
ca copîi diⁿ clăsa-ntăi cum îmvăt-acú am scris/an^u cētīt/ni-o a-
jŭtát îmvătător^u/părî cînd am uobișnuīt sî leg lîterili úna cu
10 álta ca sî-n^t...forméz cuvîntu//p-irmî n-am cumparát abecedár/
plăcŭță/ca ielév//șⁱ m-a^m dŭs núma di fórmî mă dŭșém sî hiu pre-
zént la catalóg/da io iaram interesátî la mîni-acásî s-îmvăt^u șⁱ
n-am îmvătát șⁱ moșneágu//da iel nú^u ca mîni//iel núma cît^u sî is-
căléstî//atît//da io...șetesc...tuăti broșŭrli tuăti zîărⁱli tuă-
15 ti articolle¹//

așá șⁱ-a-mvătát/șⁱ uòrșinî mă-ntreábî cînd dá uo iscălitŭrî
undevá/ "cîti clási știi?" :... "álfabèt"//

nîștiⁱitor di cîrti-am îmvătát din bŭnu simțu meu//ș-acú...
îmⁱprîndi bîni bătrîn-așá cu uokelárⁱ/mă uⁱșⁱ la televizór/dá-
20 cî-i álti lîmbî știi^u z^u dá lămurírⁱ acólo șitesc/șⁱ-nțălég șⁱ io
șî film i-éișta//cî-i magári/cî-i...io-nțălég//cî dižába ti uⁱșⁱ
scamatoriⁱili šele/dácî nu šitéstⁱ//

[De ce n-ai învățat cînd erai mică...acasă?]

n-am îmvătát//cî noi am^u fost șápti fraț//máma uo foș^u văduvâ//
25 șⁱ n-am... [k] nú^u o da la șcŭlă//ș-am^u fost fáta șē^u mai^u mări
di-an^u crescút pi šîⁱlănt// [...]

dŭpă mîni/uo fost u^u frátⁱ-a meu-o-mvătát șⁱ iel uoliá^{cî}

1. Pronunță emfatic.

puțin...di tot//și silant tot așa Țo clăsă/două/șăpti fraț a-n-
vătăt nūma cⁱti-o clăsă două da Țo nișă ūna cūp v-am spus^u//ș-a-
cū-s mulțumitī...c-am îmbătrīnit și Țo și sⁱtesc//și-m plăși sâ-
șetesc//kăr la bibliotēcī am...fiși// [...]

Zamfira Te Velicā

[59 de ani]

sî făsé Țo hōrī mări...

[era] um muzicānt...ūnu Vasīli Lūpū//și cu āltu...tōt ca
dīpsu bătrīn...ūnu avé viuārī ¹/ūnu-avé cōbdā ²//și di sārbatōrⁱ
10 cum Ț-acū păstili/sî făsé ^hōrī//īntr-un medeān^u...ūni strīzē fē-
tili/flăcāiⁱ žucām/și moșnéžī¹...mai sup^b sār-asā sî făsé Țo hōrī
māri/nu rămīnē nīminēa pi di lātūrⁱ/sî mǎi priveāscī//iērā hōra
māri...și flăcāiⁱ și bābi și moșnéž/^{...}āltū-ālātūrēa im^fvīndē brā-
hī...ca sî zīs^{im} [!] și to din cētātānⁱ//
15 īn cūparām brāhī/beiēm/pi-ormī sāra [...] avēm bāl [i] ni-
t dśēm la Țo cāsī...Țārⁱ a băiștului Țārⁱ a fētiⁱ dīp sat/și punēm
sīi doi muzicānt...pi [ε] pat/pi-ūp scā^uun...cu cōbza și cu viuā-
ra/și noi īn cāsī...dānsām și noi// [...]

[Aceeasi]

20

gismanī țărăneāscī

gismanī țărăneāscī//pūnim Țo strākinī di fāiīnī di popușōi/
ș-Țo Țālī prīnsī di kișleā^g prūāspīt/și sīs Țōuā/și le-amestecām

1. - 2. Simulează, prin gesturi, cum se cîntă la vioară și,
respectiv, la cobză.

într-ó ligián bîni gros ca máláiu// [...] dúpa aśé_nú lăsăm niś
 sî doskásî/niś_n-o Țopărîm/li lu^uom și ūzim Țo távâ bîni/și
 púnim pi táva sîéiś... [ε] aśéi¹ s-am pregătît/sári după gust/și
 túpă s-am pús-o strîcăm alt Țou/sau dóuî/cum di mult faś táva/și
 5. ūzim pi deasúpra...cu pánî/cu-aśál Țou//și dăm la cuptór sau_la
 rólî//și sî cuáśi bîni fócű-sét/și tăriśór/...știî foc slab di
 ței/sau sálci/sau brad/sau cośén¹ hluî cum spúnim noi/s-^uo coś²
 bîni și ie sî ruminéști deasúpra iz_dă rezultátu/s-o făcú_rúmîni
 deasúpra/aśá-i¹ și cuája di didisúpt//

10

[Aceeasi]

[Port popular]

bunîca nyástrî umblá s-am apucát și_la máma me/...

[Și...cum umblau ele...? Povesteste pe larg.]¹

15 în_zîli di lucrú umblá c-o fústî lúngî criátî/făcútî di mîna
 iî țasútî-n_răzbói//sî numé cadréli//și la puáli dóu dűz négri
 di catife//

[Cum era țesută ?]

20 [era] di lîni bătútî în bumbác//urđálî bumbác bătáii lîni//
 și făśé Țo fústî lărgî tări päre cî iésti oa cun_juác-în_film
 artiștii//

și-n_sús avé Țo blúzî di matásî di borăźic bătútî în_bumbác//
 focútî mînica lărgî/ie_creat-aiîś /pi gît²/ca militáru/și umblá
 piŋ_cásî legátî de-a muáda c-o batístî álbi cu frăjur¹ focút_pi
 spélci cu mărźéli la fiîicări lățuśór//focútî cu mîna//

1. Intervenția anchetatorului a urmărit și a realizat
 schimbarea tonului grav, oficial, cu care a început informatoarea
 acest text.

2. Gest.

[Cu catrență...umblau?]

cu catrenț-așelea ierău mai¹ di dîli mar¹/nu pin...uogradi
la gătît sau la lúcrú//catrențîle-așele le-avé cusîti frumós//
to¹ tásúti di mína i¹ i¹ război/catrențî fire-ar r^uošîi/fire-ar
5 negri fôcúti cu flor¹//puálii didisúpt fâcút iar în pînđi creți
cu flor¹ cu horboțícî la puáli/șî sus cămași națonáli cusîti cu
i¹ i¹//ou mînica lárđi cu horboțícî/aiiș¹ strînsî pi gît creăti
cu niști cânăh legăt su bərbî//uo casîncî frumuásî...cu flor¹/
močănească si zîsê nu lucrăti/cumpărăti//legăti su^b bərbî//șî-m
10 pișuári purtá niști ħiminiș¹//șî căltun¹//șî ierá si ie gătîti
[!] //

[Aceeasi]

brîzi

v¹ azícî...i spúnim prînđu//...prînđu di dimineătâ//m-an¹ scu-
15 lá^t la uóra pátru/așá si zî [k] fâșî//m-ă sculá^t la pátru/m-am a-
renjâ^t bînj¹ mă.spăl nu știu si còlo si ħiú cūrăt/nū...? 2//ș-am
î...sculát uóili di pi tîrlî de-acòlo ca si...c si măi bálizî si
iéli/s si mai cūrăt-uolecú^t/si mai scúturî si iě//...si pi úrmî
trésîm î...únu lă...cî-s cu stărpi cu tot áltîli amestecáti...
20 cári-î cîrd mai m¹ic așá pîn la dóu suti/uo suti šînzás is ames-
tecáti tuăti//iar cári-s cîrdur¹ mar¹ dî...uo mi¹ di uói sau cîn-
suti sau dóu¹ mi¹ di uói acéle-s mînzărîli di-o párti/séli di-o

1. Gest.

2. Către anchetator, solicitîndu-i aprobarea.

párti//ş-ápăi cîrdu aşála a mînzări îl scol di pi tírlî/ş-ăl î
...lí dai la...la strúngî/cóbáni cum íş spun sî spálî frumós pi
mînt/sî púnî_lă...la muls/gălétîli cólo frumós/...spălătî-areñ-
jât/...şî strî^ggám la strungár : "mîni băiátule !"/strungáru dá.

5 la strúngă/noi mûlîm continu//

d_pă s-am mûls/^uoîili/ni sculăm cu toţi cólo_{di}lă [ɛ] í^sta/
cázanu frumós cólo-î [ɛ]...îi-arînjât/...spălăt//púnim î...stre-
cătoárga...deasúpra/strecurá^mláptili frumuşál/d_pă_sî l-am stre-
curát/luóm kágu/aşá sî spúni lă...kágu di m^lel/aşá/ [ɛ] di nel ¹/
10 ...di nel/aşá//şă...ăi púnî_{kag}dúpa ca [k] după_cúm_îi kágu di
tári//s-întîmplî ca sî-î pui şî...treî língurî şî pătru língurî/
s-întîmplî sî-î pui şî zúma_{di} língurî după_cúm_îi...di_tári íel//
cî pi_úrmî dác-ăl î...dácî-î dai ka^epre mult pi_úrmî sî_fáşî
crupós aşá şî_cîrtîîi ca cum ar hí uo gúmi-n gúrî//da íel dác-ăl
15 pòtrivés/pî...láp^tti/atúşă...mîniş cu plăşéri-aşá uo...b^ucătícî
di brînzî//atúşă-l strîîm láp^ttili-as^{al}dúpa sî i-am da kágu/s-o
prîns/frumós/s-o făcút ca_cúm_îi íe^czá^c...kîşleágu di vă-cî//bă-
gám mína frumós ş-ăl frămîntă_nfrumós aşá...tot/pi_úrm-ăl lom aşá
ş-ăl zbatim la...la mîni ²...ca s_sî fáci ca láp^ttili_iar sî_fáşî
20 ca láp^ttili compl^{ct}//sî fáşî//ca_cúm_ar hí fost...dicît sî fáş-o-
lecutícî mai gros aşá//ca_uo...fel di zmîntîn-aşá//ş-atúşă noi
cólo-şà ni púnim frumós cólo şî cu mîni_l-aşá...frumós ş-ăl strî-
îm/ş-ăl fáşim cá...uñ b^uot// [L] ca_uñ_ketr^uoî//sî strîîi fru-
mós//n-ól turnăm...kîşleá^e/sau síni ştiîi cum sî strícî atúnc
25 acéga brînzî_{nú}íes^{ti} brîîi//aşége sî strícî compl^t//

1. Revine asupra pronunţiei la intervenţia anchetatorului,
care îl întreabă cum se spune de obicei ?

2. Gest.

uol strîzim frumós aşá/cúm ís spun/ál puném la strecătuári/
...dúpă sê-l pu^a la strecătuári-l scot pi crintî/ál sco^t pi crin-
tî/şâⁿi-l îşép la...strîs//frumós//la... [k] stórs//dúpă şî l-am
stórs/dî-^a crezút io cî apruápi... [ε] s-o [ε] s...stor^z zăru/
5 atúşa-l l-ⁱeu ş-ál jântuiesc//aşá sî spúni/...^aşá am apucá^t din
...bătrîniⁱ níi//şî dî şobánⁱ vek dî la múnti dî lă...//

ál î...jântuiesc frumós aşá/ál frămînt iar tót la fel/şî-l
stringⁱ iar/şî dácî măi^a am posíbil şî vreu sî pregătesc-o brînz-a
divará^t pîntru mîni/própiu/uo fác al...dóile uári jântuⁱitúrí//
10 ş-atús iésⁱ-o brîziⁱ ca căşcaválu nătural cî sî usúcî iel//n-ál
mai mînîncî zăru/sélá/sî fácî gă^uurli/séliⁱ/iési cá sâpunu-adivă-
rá^t//aşá//

Plétea Ge Vasile
pătruzecⁱ [de ani]

15

am kicá^t î fîntîni

cîn^hierám la ietátea di uoptⁱ ánⁱ/tátu me^avé grădináriiⁱ/
di...di zarzavá^t dî-^asta acó...la váli-m^a mărzîna şásului//şî ve-
nînd într-ó de^azá/acísa/pⁱ la trésera năstr-acóló din grădini/
iará uo fîntîni//[...] trecînd io p^a-acóló neavînd^d di lúcru/am
20 fluⁱşrá^t pu^tîn//şî puⁱ di vrágii...tót^t uⁱşepút a tîpá din fîn-
tîná//amⁱ mers acási/am mîncát cu nerăbdări/şî mă duc la puⁱ di
vrágii//am...imedíat^{cu} m^a am a^zús la fîntîni níş sîⁱ mai... [ε]
discú^t mult/mă bag î fîntîni//fîntîna fiⁱndⁱ lărg-aşá cu kétri/
cumⁱ la noi/am kicá^t î fîntîni//am kicá^t di sus/m-am dus în
25 ápi pînⁱ úⁿdi m-oi fi dus/sîngur...m-am...trudít^d acóló...cúm oiⁱ
fi...aşá şî-am....luát-o di fúgi-ⁿ grădiná//acóló m-am pús într-o

mărzînî di-âpî c-ă zîs c-an kîcăt acólo/sî n-an spus la părint
pân d^upă doiⁱ aniⁱ//ásta-i întîmplárea//[...]

Tocóⁱ I Górgⁱ

[45 de ani]

5

dîspri cînipî

prêgătém lócu îlⁱ...săpám/sau... [ɛ] zîs ál săpám în ũrma
arături /l săpám bîni-l măr^tu... [k] îl mărⁱun^tám așá bîni/sămă-
nám cînipa/piⁱ ũrmî trebⁱîé sî ni uî^tám dácî nu-l lăsám afári s-o
mînîⁱ vrăgiⁱli puném čevá mómîⁱ/ũo acoperém...frumós/sî núⁱ sî
10 vādî/dúpă sêé^o sî făsé mai mări trebⁱîé s-o plivím/di burúⁱîni/
dúpă sî...ũo plivém di burúⁱîni/atúša...ũ-așteptám sî fáci î^o di
culéš//dúpă sî sî dădé ũoliáci-ũ gálbîneál-așá/trešém ș-o smul-
žém//fășém...fuiⁱuárⁱ/ zîs fuiⁱuár-așá miš/ș-o fășém...grămežⁱuárⁱ-a-
șá/căpî^t așá-ũ kîšⁱuárⁱ//dúpă ș-ō...mai lăsám acólo dîⁱ sî maiⁱ uscá
15 frunza di piⁱî^a/ũo luám ș-o dušém la báltă//

ũo fășém așá...plásî marⁱ cum sî...făšî dóuî bétî ũnu disúpt
ũnu deasúpra/legám/ș-ũo băgám...în ápî//la dubít//în doiⁱ parⁱ/la
ũnu la ũo párti/sî sî spúni plăs//la ápî//deasúpra puném dóuî...
triⁱ...brázdi di...iárbi/ševá greũ/sau piétrⁱ/mai zîs/... [...]
20 deasúpra/sî nuⁱ... [ɛ] mîⁱlím tári//

șá atúš/dúpă sî...sî credém noiⁱ cí s-ũ dubít...s-o făcút așá
s-o rúpt imⁱmânî/sî rúpi ca sî iásî fuiⁱóru/ũo scótém ũo spălám
bîni/ũo scotém pi mal/ș-o fășém iáriš...gluž așá mărⁱun^táli cá
sî usúšî//dúpă s-ō scotém de-acólo/ũo lu^uám ș-o dušém lă...gos-
25 podăríⁱ sau ũn^d ierá/ș-o melitám//atúnč^a ũo fășém fuiⁱuárⁱ//marⁱ
//diódátî//fuiⁱuárⁱ lűž așá/ [ɛ] tráčút^t pin...meliⁱóu^d/pă

ș-o ță [k] fășem fuiuar-/uo keptănăm/frumós/uo ță [ɛ][k][du]pă ș-o
keptănăm/uo răgilăm/fuióru-ál dădém diopárti-l fășem fuiuarî-așá
mîș/cu n^uod^t/așá și spúni/fuiuarî/réstu șelălănt fășem căierî di
tors//ásta fuióru ierá di urzáli/și șelilánti ierá di bătáii//
5 zîș căierli/pîntu t^uorá^u/di băt...//și consumá la săș/și consumî
urzáli la țolîși/și mai dipárti la uórâi...aî nevóiⁱ//ásta...dis-
pri cînipî//

Buací Mariia

[45 de ani]

10 púnim...la șfárâ tiutîúnu

prímăvara cîn^d și disprímăvărâzi pregătím terénu bîni/cărám
dúșim acól-om butói di ápi/ni dúșim la gospodăriiiⁱ și lom răsádu/
în bănit/și púnim...la șfári tiutîúnu așá cum fiⁱ indicát...di șfá-
ra și...tiutîúnu//dúpă ši...s-o priș iel bîni-l prășím [...] di
15 dóuî treî^u uor^t/di cît fiⁱ nevóiⁱ//dúpă ši s-o-ngălbinit frúnza/
mérzim la culés//

zós/intái ș-intái dăm zós/puála șeie il^u curătím și-l dăm
zós//ca și de frúnđi búnî/dăm uscătúra šeî zós/pi-úrmî-i dă frún-
đâ búnâ/dúpă ši s-o-ngălbinit/ișepin și culézim//dóuî trii frúnđi
20 cári sunt...di culés//dóuî tri frúnđi prima...//dupa a do^a uári/cu-
lézim mai mûlti frunđ...pîni mai sus//a trîia uára...culézim pí-
nî la...vîrvu șála//dúpă ši...am culés tot/...î...cⁱ iel mai dă
iârîș dispri tuámni frúnđile-așele/și...dáci aî timp/ti^e duș și li
culéș pîni sus//rămîni númai sîngurî fluárea//lă-nșîrám pí...áșe-l
25 púnim în pod/ cêl^u mai bun tiutîún și fâși sus la pod//

[du]pă ši s-o uscát iel bîni/ál dăm zós ș-ál fășim fústi marⁱ

//¹l_f f_ásim f_ústi-aşá sî sp_uni la noi f_ústi/s-_ăl p_unim într-o cá-
mirî...pátru şíur_lí/da da a_séle^a cári dăm şíur_lí/¹şíur_lí li a-
dunám/şí li f_ásim f_ústi //şí li p_unim a_sá sp_unduráti-ntr-o cá-
mirî...î_nkísi...cári sî fermenteází iel ca şí f_ácí mai gál_hâp//
5 după şí ni-anúntí/trésím la pápusít//vérdili diopárti/gál_bínu
şalalápt diopárti/şí tot trii...pátru catigorií di tiútiú_n//
[Acéeaşi]

[Dereticatul casei]

intái_l _ă..._ăre_njám _l... [k] adicâ vidém intái_l cum _l...dácí-s
10 peréti_l _l [ĕ] bíní...ar_an_ját_l/dácâ _lis coşcoyít_l/noi _l...î_l cură-
tăm cu_l cu_ltítu/intái_l...

[Adică...îi razi?...²]

da/rádím cu_l cu_ltítu/şí...dup_ă _ăăia...dăm _ă [k] dré_zím cu lut/
şă dup-aşééé...dăm c-o t_en_cuiálá/şí dácí vidém cí nu sî príndi...
15 bíní...dácí tót sî védi lútu pin _l...t_en_cuiála cári-o dăm/mai
dăm _uo dátâ//şí dup-aşééé dăm cu var curát//şă...dăm cu...rólu/
sau cu...tapétu/tú_pă cum...vrem//şă...sus avém n-_ăvem taván _ă-
vém...î...c_uor_zí¹//noi li dăm cu_l _uuléi_l/...dăm _uo dátâ/dí dóu_l
yor_l/píní sî prín_di//

20

Rădăcínă Géta
dó_uuzéc [de ani]

1. Explicația răspunde gestului schițat de anchetator, care cerea informatorului să precizeze ce înseamnă fuste: 'legături de tutun'.

2. Gest, sugerînd cum se răzuiesc pereții.

cîn am fos^t la scăldát...

io...io am fost^t cu...cu Costél a lu Tátáru cîn am fos^t la scăldát/n-ierá pófti dí...

[Povestește puțin mai rar.]¹

5 n-iará pófti dí_péri//și...Costél uo zís í...cí sint péri la Nístor//și ní-ã sfătuiit/s-atúsa ploá//și ní-am dus pim po-puşói/și cîn am azús la... [ε] yíi-acólo//...ploá//și noi puném háinili pi cap^b//da Costél/n-ãve háinã//și cícî..."úni plóu-acólo creşti" şă^b pi-úrmî n-a mai pus níş^g io áina//și ní-an dus/și...
10 ní-an suiit în copác ş-acólo zós ierá um plug//și...kicá périli cári li scăpám/și viné bába Sége aplecătî/bátrînî/și culezé pérⁱ li//și nú ní-o văzút//și pi-órmî ní-an da^t fúga zós din copác/și-am luát-o la fúgî la díál//

și ní-a^m dus acásî și...ní-o-ntrebát úni-am f^uost/í și nóⁱ
15 a^m spús c-o vînit uo cărúti cu péri/s-am dat í...păuşói/și pi úrmî/nú ní-o mai bătút/și ni duşém...î şír la scăldát//

^bPlejéru ¹luón
zéce an¹

1. Anchetatorul intervine deoarece subiectul este foarte emoționat și vorbește precipitat; acesta, însă, continuă în același ritm.

la iarmaróc

[Ai fost la oraş?] ¹

da//

[Ai stat mai mult timp?]

5

nu//

[Da...cît?]

a_m fost^t n^aumăi la iarmaróc//

[Povesteşte cum a fost.]

10 ie^u cîn a_m fos^t la iarmar^uo^c/m-an dus...cu căr^uţa//a_m fost
cu tătăia ş cu mămăia//cîn m-an dus î...acólo a_m vâz^uî^t î...fi-
méiⁱli cum î...vîndé...şerşéi/flúieri/jucăriⁱ//vîndé la copíi//
şî...ie^u m-an dus ş-a_n lu^at^t uo peréki di uokelárⁱ//şî cîn m-an
dus...s-o strícát î...uokelári//şî...a zîs î...treb^uie sî nu ie^u/
treb^uie sî-nⁱ ie^u/níşti bombuáni dicît îⁿ luám aⁱîştia ca sî-
15 stríc//

şî...pí_úrmî m-an dus şî m-an tras îⁿ î...îⁿ căⁱişórⁱ/şî...
m-a mai tras şî-n î [ε] îⁿ î [ε] lănt...îⁿ lănturⁱ//şî după şî
m-an tras/am î...plecát î...c^u tătăia/şî m-an dus la uo sóri di
la... [k] d^e-a lu tătăia//ş-am mai sta^t uoliácî lă i^e ş-am plecát
20 acásâ//şî...pí_úr^m cîn am a^zú^s acásî/am îşepút a povestí...ş-am
făcút ie^u îⁿ tîr^e la şîilănt...mai mititéi//

Plétea Cóca

únsprezêce anⁱ

1. Întrebarea este pusă la alcătuirea fişei fonogramice a inf.

625. STOISEȘTI [ALR I, 618]

(com. Banca, jud. Vaslui)

Culegere : 1971; SD, DH, HB; transcriere : DH

porcu

5 porcu la noi₁ la crășun₁ și tai₁-așă : kemⁱ...pi... [ε] Vasili
pi Gorgi pi Iuon sau băies^t dacă sin^t mai₁ apruapi/si-i spun :
"măi₁ băieț₁!...vini₁ la mini/hai₁ ci...uo vini^t di₁ua di₁áz"//a
dōuza/a triieza/...și/"hai₁ și tăeem^t porcu"//

10 ă^l scuătăm di₁ cotet/ă^l dūsim acolo doi₁-tri₁ metri/vini cá-
ri-i₁ i₁ mai₁ mēster di₁ tăeet/lo nū mă băg acol^o ci-z₁ bătrîn//m-ă-
zvîrli...și rămîni₁ porcu nītăeet//așă/kem um băe^t mai₁ tînăr/bă-
gî cuțitu-ntr-însu/-l tai/si...gata//

[Și...după aceea ?]

15 după așeie/il₁ băgăm în₁ căsî/si-l îșepim₁ à...juki//cu cuțî-
tili//unu pi-o₁ pârți/...altu₁ pi-o₁ pârți.../

[Și...?]

20 după așeie...după așeie^l după si...i-am lua^t pelē di₁ pi iel/
ne-ăpucăm/l-întuărsim...cū. .cu₁ si₁ spu₁ cu pișuărli-n₁ zos pi-o
scări/șă...după așeie...ă^l lōm...slănina//tăem^t pi₁ șîru spinări/
scuătăm slănina/uō dăm diopârți/...sin^t alt₁ copii₁ cări...ieu₁
slănina/uō dūsi...acolo-ntr-o sâlî...ntr-o bîcătări₁ii/...uo pū-
ni₁ pi-ō...cūlmi-acolo/...tupa așeii/noi₁ ni₁-apucăm...ști₁...tăem^t
pișuărli/scuătăm si₁ măi₁ iēsti...șîra spinări/e...tupa așei₁ in-
trăm la [ε] bûrdihanū...i₁ scuătăm mățili/li dăm afară/

25 [Așa...]

da//și după așeiă...s-apucă nevasta și...spăli și iș și iēs-
ti-acólu...și pi urmă-l...il púnim într-ò...covată/și/...il dăp-
sări//stă acól?...șîn șăsî zîli/pua și steii și zăsî...qili/la
saramură...în â...covată sēii la noi cum și spuni//asta-i//

5 [Trandafiri ...nu faci?]

sînt alți cări-z di mesării la noi//cu mățili cum și vă
spun...cu și spuni la noi/i...trandafiri¹...i¹ fāsî... [ε] i¹
fac și iēu po și spun...în caz dăci nu și găsaști sinevă//púnim
usturó/¹...â...frunđă di dăfin/i...â¹...kiper¹ di-istia cum și
lo spún la noi/...și...fășim amestecat acólo//mai púni șevă fāiîn/a-
cóló di sî-m... [k] di sî tîn i¹ complé^ct/și pi urmă-îșépim a um-
plé c-o mașină//dă//mățili și cūrăți frumós^{tu} 1//și pi urmă...
mérzi lă...//

[Unde-i pui?]

15 așiiă după și-i fășim noi/i¹ â...i¹ dă la fum...álfel nú
tîn//i¹ dă la fum/după...[ε] dóu trii zîli sti¹ s-afumă i¹/și pi
urmă-i púnim pi cúlmi/...acólo-ntr-ò ..căsóit-acólo...iș [k] in-
fíni...úni iēs¹ti/șini ari...șini nu...//

20

Coniac Săndu
șáizăș [de ani]

...d¹ múl¹ti uor¹ dor¹oem pi cîmp^{tu}

[Spune...cum era cu dusul la muncă...la cîmp...?]

ē...hai!...cu dúsú...//

1. Explicația vine în urma gestului, sugestiv, al ancheta-
torului.

[Ai spus că dormeai cîte un ceas pe noapte.]

da//...da aldatî niş nu do[rmeam]...//

[Da. La așa copii...la treisprezece copii...cum...!?]¹

ăⁱ putém sî maiⁱ amⁱ ieu s^uom n^u...//dăcî mă sculăm nuapte...cîp^u

5 la plugăriii...mă sculăm nuapte...^(h)rănem bóii/uō...uómu ierá uo-
băsi^t/ n^u vréie aî scuáli//mă sculăm ma duşen sî...dăde^m la boi/
făse^m mîncări/puném sămîntî-ş...car/punému...ăi trebuie^o tot/nă-
trét/sî uómu sî sculă/ⁱş făse mîncăriă ş-ôpuîⁱ fi puném î... [k]
tuátîⁱ şeale-ş car/sî...plecă lă...plug^u//

10 pi urmî la prăsi^t...ni duşem cu tóţii//prăşăm/dⁱ m^ulti uorⁱ
dornⁱem pi cîmp^u/[AL] oⁱ n^u mai putém dovⁱdí cî iară múnca di-
párti/...

[Scăldam copiii pe cîmp.]²

da/î scă...

15 [Dar pe unde aveati pămînt dumneavoastră?]

o^o hăi...tumaⁱ la Băcănⁱ 3//dăc-ăţ şti unⁱ1-î Băcănⁱ//o^o...
túm^maiⁱ pi deálu şála//

Mariia ⁱI Bordeianu
şăptidăşⁱpătru [de ani]

20

la cláci

[Acum...să ne spui cum se făcea clacă de tors pe vremuri.]

ănaⁱinti/cîn iaram ieu flăcău/sî făse clacă di... [ε] [AL]

1. Intervine o informatoare ocazională, prezentă la înregis-
trare, vorbind ca pentru sine.

2. Intervenția aparține aceleiași informatoare ocazionale.

3. Comună mai îndepărtată, situată spre vest (punct de an-
chetă 616).

cî cînpî sî sãmănă fuárti mîltî//sî fășé clácă//sî la clácî sî
 dusé fîetili/...sî noi ca băeștî pî lîngî iôlî/pî lîngî fiétî//
 dăde cî iără cînpî mîltî/sî ca sî pos s-o scoț pî fâta carî iă-
 ră... [ɛ] ă amatuărea băietului/trebîiă s-o ajút//...băgău oîni-
 5 pa-n...buzunăr/ ca sî pos s-o scoț/c-o tō [ɛ] [k] ie uo fost î
 ...uo tors...prima o ieșît iă la tors/prîma...c-o...têrmîna
 cáieru//da cáieru-ără zîmătati-m buzunăr la mîni//lîam afári/-l
 dădém drumu-n... [ɛ] ă...lîngî gárd/...a dōua zî/scotē zîmāti-
 jumătî cu...cu-asă carî-ără//sî...mîltumît//dúpă sî tērmîna
 10 cláca la...clácă/...fășé uô...uô sâ uîp di...păsát/cum iără atúșe
 cu... [ɛ] popușoi...la răsniță/u sâ uîp di păsát/sî lî dăde...zî
 [k] "hai cî am mîncă la clácî"//d co tîné pân l a dōușpi/dî
 la dōușpî zî sî tērmîna să tușéi fâta acásă/nto sê acásă...//
 [Jucați? Se făcea și joc?]
 15 cîti odătî/jîoc/dac-avé sîp sâ cîntî!//dácâ nū...rămînei
 cî [k] nūma cu pásātu sēla c-asă cum lî zîsēm noi atúș//c-am
 mîncă pásă sî...gâta...hai...acásî//
 Barán Ște Dumitrăki
 pătrușpătru [de ani]

20 un cētătân s-a urcăt dim Vaslúi...

ă...datorită fáptulu cū...cōstrucția judetului Vaslúi la
 ...spítálu...//

[Unde a fost asta...?]

la spítálu...di cólu [ɛ] [k] cări sî fási mări la Vaslúi/
 25 m fós la mîncî voluntári/la trénu la acîlēră am vînit ă...

- sî plecăm acásî//m-o da^t drúmu la pátru//la accîlerátũ...la cîn^{te}
 jumátî/cári mèrg^a Iaş - Bucureşti/un cetaţân s-a urcá^t dim Vas-
 lúⁱ diⁿ stát^{la} Vaslúⁱ//cu familiⁱ cu tótu sî meárgî la Hun^{le}-
 duára//u-ávú^t băgá^j atît di mult/s-^u fost aglomerát/intr-o^g
 5 cî^dt dîⁿsu n-ó mǎi putút ca s-sî mǎi î...sî mǎi úrcî sus/n-o mǎi
 ô... [ɛ] [k] s-o a...uo agă^t nûma di...di-o... [ɛ] di-o bá-
 rî//sî n-o mǎi putú sî ma apú^{sî} di sélantî bári/â⁺fáta perónu-
 lui/nu... [ɛ] n-ó mǎi avú^t ...s-o...perdút îkilíbru/uo căzú^t
 jos/sî...uo tǎ^{le}t î...pişuárⁱli//
 10 ásta carⁱ le-â⁺văzú^t ieu...as^oá^{rî}//adicî lea-ⁱ...cu⁺sî
 zîsîm...îerⁱ//

[Acelaşi]

săpónu

- [Da'...ai făcut vreodată săpun?]
 15 â⁺fôcú^t săpón//dácî de-atîta anⁱ î s-oăsătoritâ/...cum!?!...//
 [Spune cum îl faci.]
 ăăşă//adúsim suóda/s-o púnim în î ntr-un cazán pi f^uoc/in
 ápa...căldú⁺tă/dân drúmu la suódă//sî pe uó⁺fmi/dúpă sî uo-mvîrtím
 acólo-să c-um bêtîşór/fócu úşór^t/páni sî nú sî mǎi cunú⁺şti ni-
 20 míc în fúndu cazánului/pi-úr⁺mî dăm drúmu la grásimî//sî mestecán
 tim^p di dóu⁺u uóri/...sî-l îşercám...c-o língură/dácî vî⁺dém nǒi
 cî sî-⁺ŋkágî sî sî ie di pi língura sîe⁺î...uo lòn⁺ cu tótu zos//
 da/lú⁺ mǎi...şercám pi dézitiⁱ/sî...ásta-ⁱ săpónu//dácî-l kérbîm

1. Explicația suplimentară este dată ca un răspuns la gestul anchetatorului, sugerînd cum se încearcă săpunul pe mîină.

dóu uóri/síntem síguriⁱ cî-i bun//

[Se puneă și vreo buruiană...?]

sî puné pelín.../

[De ce ?]

5 fⁱíncî...la noi la țară...sí cùrăți mai bini cu pelín//ân
săp^uon//da//așá am văzú la máma//

[Și pentru purici?]

pántru púris/péntru uòrșîsí puném acólo/mirosă și frumós
rúfa/cînd uo scóteⁱ pi sírmî/și asta//

10 [Resturile acelea care rămîn în cazan...?]

résturli-eșélea noi le-adunăm//

[Cum se cheamă?]

sâ kámă...zuálă//zuálî//

[Cum e și...ce faci cu ea?]

15 dⁱin úrma săp^uonului//dúpă sî tălém săp^uonu bucat^u/rămíni-u^m
fel dî...di rósál-așá...lá fúndu căzánulu/și noiⁱ ál¹ tînim în
stíclic/sau într-ò...vas mări/péntru spălát^t stíclic/péntru spălát^t
úm văs/...álti dátí mai púnim sí la prészurⁱ//da//fíncî...ni ajú-
tî la spalát//cî ie-i sêvá mai búg^uca săponu/máⁱ iúti// [...]

20

Băran Mariia

pàtruzășcînê [de ani]

tot sátu l-o ažutát și nu-i árdî cása

cînd iărám di dóuudășunu di ánⁱ/la părínti níⁱ acásí/am pà-
tít și noi o-ntímplári mări//

25

iará prin apríl//ș-o uscășú^mi mări/ș-o fortunî...ș-o cumnátí
de mélea/uo scos sênúša dî sóbă//nú preă atíentă/...ș-o dús-o íg^u

grădⁱînă//ac^oolo s-o nimeri^t kăr lîng-un^o sto^o cu șocăni cūm ni

[k] cūm fi dîșim noi//uo gălîna/s-o dūs s-o scormolit acolo//
uo scurmăt//vînt^u uo mai scormolit și iel^l//s-o dus uo scînteii
kăr în gluga di șocăni//s-o ars gluga di șocăni/...complctă//

5 da diocamdâtă/...ieu lucrăm la mașina di cusut//iarăm di
douuzăș di anⁱ//și...lucrăm [AL]acol^o a mașina di cusut și cum
iarăm ieu cu fâta...la zăm/și-în fâta căsii mai diparti iară...
gluga cu șocăni/am văzū cî...licărești-ū...hir di fum ac^oolo//
da am crezū^t cî tot gălîna scormolești și fâși... [ε] așă sēvā//

10 cînt^o colu de-acū...dî și i și dî și i și si rîdică fumu mai
tări//am ieșit afări/tăta fâșe uo borunî/kar în fâta căsii//uo
grăpi s-o borunî uo arăjă pentru plug//cî iară-n aprⁱil//șă/...
pânî si-i spun ieu pânî nū știu și/s-o rîdicat uo flăcîrî//cā^m
mărișuări//

15 "tăti ūiti și/vez mătali-acolo nîia ni si pari/cⁱcam di-
mult iēsī fum/și^{ie} vez matali si-i //

pân s-o dus tăta pânⁱ nu știu și/uo buhni/cⁱ ieră primăvara
și ieră uscășumi/uo buhni tuatî gluga sēi^a uo pari-n sus//și si
si mai aperi? lîngă gluga sēi^o ma ieră uo gluga//alăturē ma iară
20 un^o sto^o cu fîn//și uscășume sēi^o/uo luat-tot-nă-trē-tu f^uocⁱ //
și după s-o ars nătrētu sâla/uo lua^t totu f^uoc cî n-o avū nime^a
și si-i făcâ//pân s-an răcⁱni^t noi/și s-o adunăt/uo lua^t și gâr-
dure/s-un grăjdⁱ/s-o bucătării/...nū n^o rămas nimic/nimic/
di-cî^c casa//și n^o ars...și iēsili la yiti/unⁱ-șrau legăti//
25 n^o rămas nūma...butea căsii cūm fi zîșim noi/și yitili și co-
pășiⁱ//răzēu yitile/tot sātu s-o adunăt/de-acū nū mai ā... [ε]

apără/si_ardé/apără casa//c-atîta mai_av¹em//și noi_in tîmpu is-
ta/scotésim t^ot din_casă//t^ot din_cas-an_scos//mașini/pături/tot/
scă^uni m^esⁱ tot lă^ără...ieșⁱti de-acu și din uogradă//cⁱ uogradă
tu^ătⁱ ieră flăcⁱrⁱ și jar//și...lă^ărau [k] uo fos^t în...anu așala/
5 mări prăpăstii//dⁱ-lă¹ un...fărăș di șenúșă//

[Ce înseamnă asta... butea casei ?]

núma sîmpla căsă//núma sîmpla căsă//casa n-o fos^t...ársi//
ábsolu^t dilóc//nú^ăo rămăs/dicⁱt sîmpla căsⁱ//ásta-nsám^{nă}//

[din] gard/nⁱș um par/nⁱș um maldur di șocani/nⁱș um braț di

10 fîn//șⁱ/șⁱs-o-ntîmplăt? uo legăt tática...vășili/c-avé d^ouⁱ vaș//
tⁱlⁱ mⁱnti/și d^oi^ă gi^tăi la vășili șe^li/li-o legat di copăș/cⁱ n^u
ma avé di șⁱsⁱ li mai lézi//nⁱș săi^ăv^ăn n^u ș-o mai alés nⁱș
i^ăsili/nⁱș p^ăr la i^ăsili/nⁱnⁱc//șⁱ li-o legat di copăș//șⁱ sⁱ li
d^ei di mⁱncă^ri? răžeu//a^ă g^ăsⁱ p^ă la zⁱu-aruncat/nătr^et pⁱș^ti
15 gard//adⁱca șocani/pⁱș^ti pu^ărtă/șocani/pari^ănc/fîn/dⁱ tot f^elu di
nătr^et...în... [ɛ] nⁱla... [ɛ] nⁱo făcú [k] s-o făcú s^ătu nⁱlⁱ
di...n^uoi//

tática-n tîmpu șála șⁱ sⁱ făcⁱ//uo căz^ut din kișu^ări//n^oi am
d^ă zⁱs cⁱ-i și m^ort//l-ă lu^ă cu t^otⁱl/șⁱ l-ă^ăndus pi^ă-um pat acólo-n
20 c^ăsⁱ úndi-a^ă crez^ut noi cⁱ nu a^ăz^ui f^oc^u la i^ăl/și l-am liniștⁱt
"nu-i nⁱmⁱcⁱ - nu-i nⁱmⁱcⁱ i^ăncⁱ i^ăl n-u ș^ti^ă nⁱmⁱc...p^ăn-a triⁱă
zⁱ//șⁱ i^ă-n uogradă lui//tot s^ătu l-o a^ăz^utát și nu-i árdⁱ casa//
da i^ăncólo uo ars t^ot//nu^ă p^ut^u sⁱ-i scu^ătⁱ ábsolú^t nⁱnⁱc//dⁱ
la u^ăfărăș di șenúșⁱ/nⁱátentⁱia l^ă uo cumnát-a me//

[Aceeasi]

1. Pronunță cu pauză de silabă, accentuînd, pentru a subli-
nia.

[Despre un accident]

m-an₁ dús₁ lā...Vaslú₁ cu maş₁ina nuăstră/ [k] cu maş₁ina nuăs-
trî₁ şî...am₁ văzú₁ sp^re şoseă₁ apruăpe de Sîrg¹/a₁i₁şă-şa/dóu₁ ma-
ş₁in¹ răsturnăte₁ cu cartó₁f¹//şî^u iară₁ pî...şoseă...númai₁ căr-tòfe²
5 //ű...răstú^rnăti-acólo...călcăte/ú₁na pîşti álta/...ş¹ pi [k] a
vin₁i meli₁ti₁ca/din...comúnă de la noi/le-a luat áctele/şî le-a
adús₁ lā...la Bărlád//

[Şi ce spuneau oamenii...cum s-a întîmplat?]

ă...uám¹ini spuneă₁ cî...únu [ɛ] iară₁-n₁ fáta la şállal^t/şî...
lo ála s-o strícát [k] s-a...defectát₁ motóru₁/şî ála din spáti nu¹
mai₁ tîné frínile/ş-a vin^ti...pîşti ála din fáta//şî s-a răstú^rna^t/
atúş//

Borde¹anu Neculá₁i
dóu^uzecz^ă [de ani]

15

murătúr¹

murătúr₁li₁ lî...adús^s di la grădín^ai/li pú₁i intr-ò^m...butoi^u...
brăduáicâ s-ě hi acólu-şa/dúpa ašéi₁li pú₁i sári/li pú₁i tálín₁i/li
pú₁i...tót₁ şî li trébu₁i/ca sî sî murezi/li pú₁i...ápă...//

[Se mai pun şi alte buruieni ?]

20

sî púni tálín₁i/sî púni...mărár/...pètrunjál/atíta sî púni la

1. Sîrbi - localitate apropiată.

2. Informatorul subliniază cele spuse, accentuînd cuvîntul
în mod deosebit.

murăturⁱ//

[Și morcov...?]

șí mórcoṽ ũ...póstîrnâș de lîștea cûm sî mai dîșî...pètrun-
jâl î [ε] rădășînî... [ε] rădășînuășî de iés^{te}...//

5

Mocănu Aḡurica

[intru-n] î ũoptîșpi de-acú naiînti

púnîm clóșca

nòî cǎ^utăm ũo b^uănițǎ/púnîm páîi-m b^uănițî/adúșim clóșca
dîṅ cui bǎrⁱ/îî púnîm ũóu^u c^u cǎșúla/șî púnîm clóșca//dácî stǎ...
10 ũo lǎsám sîⁱ stea așǎ//dácî nu ũo-ṽvǎlîm cū șevǎ deasúpra pínî
s-îmvátî ie stéîi//ș-ũo lǎsám acólo//cîṅ scuátî pui/îî dǎm ũó^uli
la ũo pártî [k] c^uo^r jîli la ũo pártî...aléžîm púîi cári-s mai
mai îî tînîm așǎ/cári nū îî dǎm diopártî//ca sî nu-î lǎtǎs cî
clóșca//ș-ăpói/...cîñ^d...scot toț púîi/dǎm clóșca žos/li dǎm mîṅ-
15 cári/ăpǎ/ș-avém grîjî d-îî sî nū muárǎ//

[Dar pui de curcă...ai pus vreodatǎ?]

da^r! ? ...//

[Ce se face la puii de curcă...aparte...?]

púîi di cúrcǎ cîṅ îî scuátî/îî muîēm c^u kîșuárli-ṅ rakîṅ/sau
20 în î^u...spîrt//ăpói nî dúșim/șî cǎtǎm urzícǎ/ũo hⁱérbîm ș-ō...fre-
cǎm gîni/șî púnîm fǎîîî di popușói an ṽurzícǎ/șî li dǎm sî mⁱ-
nîșî//da mai întîî de-á li da ṽurzícǎ/...li dǎm kîpérⁱ négru//
triî hîrî di kîpérⁱ négru//

[De ce ?]

25

ca ș-întǎreáscǎ//

Deli^u Profîra

șáptîșpi [ani]

la livádă...

[Cînd zici că a fost asta?]

duminică//

[Povestește.]

- 5 iău într-o duminică/m-an² du² lă... [ɛ] furá^t prúni¹//... [ɛ]
 [k] la m¹éri//la méri¹ //m-ă¹ du² m-o vazu¹ páznicu/am fu¹zít/
 m-ă¹ s al dóilea uáři șă...an¹ kicá jos//m-an¹ júli to^t p-e¹ ís/șí
 pi¹-ur^m am fu¹zít/m-an¹ s acásă/m-ă¹ ntrébát : "úni-am fos^t? și i¹o-an
 zís c-am fos^t la livádă/la furá^t m¹éri//m furá méri/pi¹-ú^r m¹...m
 10 [ɛ] [k] ni¹-ă^m m...ni¹-an...ni¹-an du² al dóilea uáři mai mult¹...
 [k] mai mult báiet¹/iar ne-ă¹ s la m¹éri//și iar ni¹-o...ni¹-o fugări
 páznicu/ni¹-an du² [k] am fu¹zít pim popu¹șóí/și am v¹ni¹ p¹í...Ur-
 suáia²/ni¹-ă¹ lăsa^t su¹șáua lă...la váli/s-am v¹ni¹ în sát//
 pi¹-ú^r m¹ iar...m-ă¹ n... [ɛ] [k] ni¹-am du² [k] m-an du² acásí
 15 i¹o^u cu frát¹-no/și m-o-n [k] ni¹-o ntrébát :
 da úni-as fos voi?//
 și i¹o-an zís c¹ : "la furá m¹éri//pi Túmba" 3//
 am mai fos^t ă...la...la p¹éri//
 [Unde ?]
 20 ...t¹ la...la livádă//la váli// [...] și m-ă...m-a fugárit//
 șă...iău/am fu¹zít¹ su^p pod/și pi¹-ú^r m¹/m-o [k] uo trecú p¹í...pi
 p¹o¹/s-am fu¹zít în cól¹/la váli//p¹ n Báhna⁴/la váli//

Arténi Marişél

am dói¹șpi an¹ mer¹ pi tréi¹șpi

1. Revine mai sigur pe sine, la îndemnul schițat de ancheta-
 tor prin mimică și gest.

2.-3.-4. Nume topice de pe teritoriul satului.

626. VETRIȘOAIA

(jud. Vaslui)

Culegere : 1972; SD, DH, HB; transcriere : HB

gard_cu_leásî

5 sî catî-ntăi parî//al dóile/sî catî nuié^úli//pi úrmî/pári-î-
ascút/îi baş^t cu pribóiu bîni ai^u um pribó^u aşá mai grosolán ca...
mîna aşá¹ cu máiu/di fer sáú^u di lémn/sî pi úrm-ai făcú gá^uurî/...
börtă...cum s-ar zîsî//aşá^ú//sî/îi baţ^u la lîniî întî^ú o sfoár-aşá
cum scriîi cártă^ú/sî pi úrmî-sék dúpă s-ai bătú pári^ú/îsék a-^mple-
10 tí//îi dai : pátru/cîns^ú cunún^ú...şási dipîndi cît vreî sî-l fás
di nánt//

[Cum e cununa asta?]

uo cunún^ú vîni cam di vó...tréiză^{es}s di şentimétrî//aşá vîni-ñ
f...înălţîmi//

15 [Şi cum o deosebeşti ?]

sî cunăşti din cá^uuzî cf...nuié^úl^úli séli li pui^u cuásta váşi
//aşá vîni^ú pátru sîs^ú nuié^úli^{li} baţ aşá-ntri álti nuié^úli/sî cîn-
l-ai da^t dúpă páru al dóilă/vîni^u-aşá iezá^c cuásta váşi//aşá sî
kámî//

20 [Ce fel de nuiete pui?]

di sálşî//răkitî/sálşî^ú...iéstî...sî mai fáşi dⁱ la pădúri
sî mai fáşi din^î...hăr téi^a//mlădoácî di tei^u...cum s-ar spúni...

[É] um fel di mládî lózîi^ú//di doi trii^u ánt^ú/aséi^ua sî dă iar ca
c^uráua mérzi^u//[...]

1. Gest.

[Deasupra îi mai pui ceva?]

da//dăci vrei să-î faci [L] leasă di...skin^t/sî faci leasă
sî bati-nⁱ...în...î ambili gárdului/sî bati^g așá nísti țărúș așá
di...dó^uuzás triizés di sêntimétri/sî pi-o pár^{ti} sî pi-álta/sî
5 s_făsi pi-úmî sî dă uo cunúni/sî pi-o pár^{ti} sî pi álta așá la-
t^{ar}ál vîni/sî pi ur^m fi pui...skin^t//sî pi skin^t/î^l mai pui îs
cî^ti-o lopátî^u d^oî di pămî^t ca sî n-o iéi vîntu păn^u sî pre-
sázî i^o di putrezás^c iî//sî isámni cî-i gárd cu leás-așála//

Codreanu Tudor

[62 de ani]

10

sămēi cînipa...

g^ă tēs^(t) locu da aléž un loc știi mai...bunișór mai gras așá//
sî sāmēi cînipa/ápă[i] pi urmă...știⁱ di cîorⁱ...pui nísti fî-
ri-nsîrⁱ așá...pi loc/...îsîrⁱ ca sî nu uo scuátî sôrîli//ěi/pi
15 úrmî^o laj di créști/dúpă sî créști i^o la uo-nălțîmi...cîn apruá-
pi sî-mloréasci/pi-úrm-o smulĝ//dúpă s-o smulĝ/uo la^s di sî...
sî slăjăști i^a așá sî usúc-uo ba^d dî...múguru sála...tot/tuátî
frún^zda sēi...

[O lași de...?]

20 di sâ usúcî di slăjăști-ntăi...știi/s-ápă[i] sî usúcî bîni/
...

[Ce înseamnă că se slăjește?]

ěi molcálút-așá-î frún^dza//da/sî muáîi frún^dza sî p-úrm-ō-sîrⁱ
di sî usúcî/s-ápo^u uo ba^d bîni/uo scúturⁱ/di rămîni núma vréju...
25 di la cînipî//pi-úrm-uo pui^lă...duș la gárlî/la iáz...u...ndi-
ferént ún^di ai ápi//

[Ce spui atunci că faci...?]

duc cînpa lă...dugî^t//s-o dúbesc/da//s-o duş^u acólo/pregă-
téstⁱ/i^u faş^u îⁱ... [É] ásta cű...nísti nuié^uli fáşim//puném aşá cⁱ-
ti dóuⁱ rîndurⁱ tokilⁱ...^aşá sî spuné//fáşim tokilⁱ cⁱti dóuⁱ/sau
5 treiⁱ rîndurⁱ//mai pu^tîn [k] mai mul^t nu cî nu răzbáti ápa//s-ó...
dubiáscî bini-/aşá//s-áp-atúşá zíşⁱ...dup^u laş...pátru/şis zí-
li şásî dácî-ⁱ cald/mai pu^tîn//dácî-ⁱ frig^uo laş mai mul^t//ca-
sî dugáscî ié^u//ti duş^u s-o şerş^u şî dácî ié^u sî fărímⁱ/aşá/bátu sála
/însámni cî-ⁱ búni//de-ácú náⁱinti uo scuátim uo púnim la úscát/
10 după s-o úscám pi-^u mⁱ púnim...uo púnin^u melitói/uo bátim/uo scu-
túrám bini/ápă [i] la rágilâ/pi úrmⁱ la keptanát/s-ápă [i] la tors/
pi úrmⁱ la ţásút/tot aşá la rînd^d [!] //

s-ápă [i] după s-o ţaş/pi-úrmⁱ iar uo gileştⁱ//^o dús la gilit
s-o gileştⁱ trii zíli//tráz la ápi//soárilⁱ herbinti sⁱ híi/
15 străşnic//s-ápă [i] pi úrmⁱ...uo aşáz la vál şî...faş...pînqⁱ//dⁱ
cári vraⁱ : cămésî/prosuá [k] ásta şárvitⁱ pένtru mási/şi vrăⁱ şî
faş//noi inaiⁱnti-^am făcút şî cămés c-^am fost năcájit//

Ileana Roman^u
şăizăştrii [de ani]

20

lîna

lîna?/^u bini lîna uo puⁱ cólo uo scúturⁱ bini/d^upă s-ei-
adús-o di la stínⁱ/uo iei^u s-o scúturⁱ gîni coló/uo puⁱ in... [k]
puⁱ ápi sⁱ sî-ⁿherbinti...îⁿ căzán/lîna uo púnim îm bálⁱî/s-á-
pă [i] după aséee/...iei^u şî tornⁱ ápa clocotită písti línⁱ//uo
25 [L] ac^uoperⁱ/stă...do^u trii uor-ášá acoperitⁱ/pi-úrm-o iei^u/şî
...uo dúş...uo^r la fintínⁱ/uorⁱ dácî aⁱ...d-eczámplu...gírli/

uor^t ũⁿ iaz/ti du_ș-o spel^t...mai bŭn-acólo//sî spalî/cá la fîn-
tîní//da dácî nu/uo spel^t la fîntîní//uo spel^t bîní/scútur...có-
lo gîni di...murdării-eșei-o aléz//...la spala^t trebu_ș-o aléz/di
curnút/tre_ș-aléz tot//áp-o îșîr^t...uo adús acásî sî scúrzi/gîni
5 /stă vu...cîtiva șásur^t pátru șî șásur^t di_sî scúrzi ie-ŋ_cós/șî
p-urm-o iei_ș-șîr^t pi...átî/sî usúcî/dúpă șî sî usúcî...uo_a-
léz kar de-al gîl_șea di curnút/uo scármen^t gînișór/pi urm-o duș
la fábricî/ș-o tráz/ș-o adús acásî/șî...uo pu^t...//

[Dar acasă, dacă n-o duci la fabrică, ce faci?]

10 eî cu képtini^t//da//uo mai disfășém la képtin^t//cî_n-o^u fos
fábricî-n to_tîmpu//^o mai disfășém la képtin^t//iaráu șî foșalái
înaînti^t//iaráu áltfel^t di képtin^t nu ca...núma așa képtin^t cu
dînt așa//iaráu foșalái di_șîi cári făcém așa¹//asă trázém//șî
...sî fășé ca lă...mașîn^t//sî luá páli/puném fășém cáeru/torsém
15 ...â...ásta-i//

[Aceeși]

okîșili din kéli di porc

okîșili din kéli di porc/î...întîi croîșém kélea/șî fășém
mai mŭlti căiúșur^t//da//potrivém ca lătîmea...úni^t caiúș pîntru
20 uokîncî/sî fiî di-o șkuăpî//pòtrivém mäsurám cu șkuăpa//dúpă șî
tăiém toáti caiúșurli legáli/scotém...puála șî dí_pi-o párti șî
dí_pi álta di rămîné núma^t cî-i kéli gruásî/î...dúpă ásta/bínin-
tălész_dácî pórcu iará mári/ieșă cam dóuu päre^k di uokîș dînt-ŋ.

1. Gest : își freacă palmele una de alta.

caiuş//

şi/túpă şi croiém dóúî părék díntr-un caiuş/i...dădém bort
...cu cutítu/pune^am zos pi pămínt/sau pi-on scáun cárî...di scín-
durî di...br... [ε] di-ásta di brad/asă muáli/şi-î dădém gá^uurⁱ/
5 píntru gurgúⁱ intíⁱ/şi-mpletém gurgúⁱ/şⁱ dúpa aséé^é/dădém gá^uurⁱ
ruátî-mprežúr/...dácî vreⁱém sî fac uokíⁱşili rotúndi/li croiém
rotúndi la cálcíⁱ/dácî li fášém ínversⁱ li tăiém pătrátî//depín-
di cum_vreeéu fíicári sî-s fáci uokíⁱşili//şi/dúpa sî li fášém/
cált... [k] puném šorák şi uogéli/şi băgám...uopíⁱşili-m pişuári
10 [k] uokíⁱşili-ŋ kişuári//iárna cín iará frig/di múlti uorⁱ cín^d
ni duşénⁱ la cíti-un drum lun^g pi la Huş sau pⁱ la Fálşiu¹ său
la Muržénⁱ 2 /kar mai p^uném sî cⁱti-olecuşuári di pái//

io n-adúc amínti cín am făcút armátî-n i...ín uo mii nouí
súti šínzášídóⁱ/am vint ín cōšédiu acásí/şí...iáram şi io sāržént
15 /şí...am viniť cu ništi šízmi...ništi šobóti cum sî spúni cam
strímti arinjáti pi kišór/şí/cín am plecát la gári la Huş/cu sán
[k] cu sánia/kar m-am íncáltát cu ništi uokíⁱş cu pái la kⁱşuá-
ri şi šobótⁱ li lē-am pus ín...ín sániⁱ didisúpt//cín am ajúps la
máržⁱna Húşului la uŋ grădinárⁱ/acólo m-an dus ín í cása unuⁱ
20 uom un...prétin de-a lu táta/ş-am pus šobótⁱli sus pi sobí dⁱ
s-ó dížgetát//cî nu li mai putém púni-ŋ kişuári/şí/ca sî hi ín-
trát pin uorás...pin Huş/sí mă hi vázút sāržént di sácuritáti
cu uokíⁱş cu pái/cred cí...nu ştiu cum iáram...agătát//

Botezátu Ge Vasile

pátruzášúnu di-anⁱ

1. Fălciu - comună în acelaşi judeţ (punct de anchetă 627).

2. Murgeni - comună mai îndepărtată, în acelaşi judeţ, si-
tuată la sud.

[Cașul]

prima dátî dăm uó¹ili...la strúngî și mûlgîm láptili//îñ
gălét^t cári sun^t gálét^t di dăși dó^uisprîzăși kilogrâmi//avém uo
budáci/...iéstî-o gáléatî cári-î spúni budáci//púnim un hîrzób
deasúpra/fácú^t din sârmă/deasúpra hîrzóbului púnim dóuî strecă-
tórî sau treî/dóuî-treî strecătórî/ș-ăl strecurám bîni//dúpă cî
s-o...termînat óilî di muls/ș-a^m termînat láptili di strecurát/
vedén dáci temperaturá iéstî la...písti triizăș di grádi...lă-
sám láptili...//[...]

10 [Și...pe urmă...?]

dúpă șî termînam uó¹ili di muls/luám hîrzóbu strecătórîli
de-acólo/și ni...ni pregătén⁺ sî-î dăm kag la lápti//șî-nêrcám
băgám mína-n iěl/îm budáci/șî dáci láptili iará herbînti/atúșî/
ăl lăsám ca sî mai răcoreáscî//șî dúpă șî sî răcoré/făcém kagu
15 c-avém într-ó gáléatî asá mări/fácút kag di...dî nel//kágu di
nel//șî pi-úrmâ-l strecurám într-o cánî/și dúpă șî láptîli s-o
răcorít/gîni/atúșe noi¹î dădém kag^u/ăl mestecám gîni iar la fel
cu...iará...um melestéu...di lemn/iará//șî dúpă șî...î-am da ká-
gu cána sél¹ cu kag/mestecán gîni/șî...puném hîrzóbu iar înapóî
20 ...c-o strecătóari curátî/și-l lăsám acólo pá^o sî...prindé gîni//
dúpă șî s-o prin... [k] cîn trăže-m budáci dădém cu...dézi^utu//
dădém cu déz¹tu-asá¹//șî cîn fășé uo dúngî sî disprindé sîñ-
gur/láptîli-ară-nkegát//

și pi-úrmâ-l luám la bătút//iará um brigidău făcút asá...

- cup^u și spun io^u...patrát//to din lemn făcut din scîndurî//și-l
luám la bătút gîni-gîni/și p-úrmî după și-l bătém gîni-l fășeñ-
ca láptîli á cru așá...suptîri di tot//și pi^u úrmî/îl lăsám dí și
limpezá iar uoleáci/și brîza atúșe...brîza și lăsá la fund și ză-
5 ru ieșá deasúpra//și p-úrmî băgám iar mîntîli-amîndó^u suplecáti
pîn^u la cot frumós/spălát^u bîni/și pi^u úrmî/îl adunám cu-amîndó^ufi
mînt^u//și lăsá la fund așá frumós/și pi^u-ur^m băgám strecătuárea/
și-l luám pi didisúpt//și iar îl suie^m pi hír^{d p}zób...cu tot cu
streacătoári/și pi^u úrmî-l luám la...stors/s la jântuⁱit//uă^ul jăn-
10 tuie^m bîni/ă^l storsén di dó^uu trii^u uorⁱ/și pi^u úrmî l-așázám în-
tr-ún cuier^u/cum s-ar spúni [é] uor din...din sírmî făcút[..^o] său^u
ún círlig di lemn//ierá^u círlízi di lemn așá//
și pi^u úrmî-l lăsám acólo pán-a dó^ua dimineátî//și pi^u úrmî-l
luám...din streacătoári/s-ă^al puném pi-o crîntâ//uo crîntî^a făcútî
15 ...dî lemn//să^u din leáturⁱ di lemn așá bătúti rár la... [é] di
dó^uu trii^u dézîtiⁱ 1/[..^u] ca și puátîⁱ iă^l și zvînti și pi deasúpra
ș pi disúpt^u//[..^u]

Grósu Miháí
pátruzășîpátru [de ani]

20

puném popușóⁱ pi brázdi

din í...u^o mîi^u nó^uu súti pátruzășîuopt/máma/uo foș^u vädáni//
și nú m-o mai lăsát...și stau la...uoí//la boierⁱ//cum iará na-
îinti cí deajá...boieri și dusási//s-o spus cí și stau acási la

munca cîmpului//ș-avem și noi uo vacă/ș-avem/ș-um bou//șă ăju-
găm pi-amîndoi ăstia//im primavări/pregăten și noi um... plug
cum iară atûș-așă/și uo grăpi di... [k] făcuti din...din skin¹/
din skin¹/și primăvara ieșăm la arăt//fășem...dădem așă :

5 brăzdăm întăi/uogoru cît iară di-o žumată di hectăr di-un
hectăr/dădem o brăzdi/și pi urmă/luam trăista-ŋ gît cu popușoi/
și punem popușoi pi brăzdi//unu dușé...vacă și bóu di cap/iar
unu ține di coarni și...punem popușoi pi brăzdi//dúpă și ter-
mînăm di sămănăt/...dădem cu grăpa/...și/plecăm acási//ș-a doua
10 zi sau a treia zi/...plecăm la al^t uogor cî nu iară uogoru...//
[...]

mai târziu/dac-avem posibilităti/și putlém/ierău borun¹ di
h¹her//cu...cu gimt di her//și dădem uo... [k] cînd ieșau popu-
șoi-n¹ două frunzi sau în trii/dădem uo bor...dădem uo borun¹
15 ăfșem cî-i-o...prăși kuări...cum zîșem noi atûșe//și pi urmă
dúpă și popușoi si ridicău mai mar¹ așă...di... [ε] ișăpti
uop fruzi di...c-așă ni luam noi dúpă...cum creștău...ișăpti
uop fruză/pi-urmî-i luam prășăm dintăi//tupă și termînăm prăși-
tu dintăi/i¹ ma¹ lăsam vo...trii patru săptămîn¹/și pi-urmî-i
20 prășăm de-a două/ș-atîta ieră tot...așteptău de-acu culésu//
ni dușem la uogor...tót la fel cu căru ni dușem//dac-avem
car//dăci nu/culežem acólo/i¹ culežem pi uogor/i¹ strîžem gra-
mădi și...cîŋ găsăm un car la sîni...

[Cum îl culegeai...?]

25 i¹ culežem di pi pănúși//di pi șoc...cum s¹ spun io...di pi
șocán/d¹ culežem/și aruncăm jos//acólo zôs la po^{pu}șoi//in i...
i¹ uogor acólo//

și pi urmă-i strîžem grămădi fășem moyili/și tăiim șocánli/
măldur/și li învălém acólu ca si nu pluăi//dăci vremea nú

știem cînj_cări [k] cînj_cărăm popușóí//și pi_úrmí cînj_găsám un-
car in_comúni/la večín sau_cári la...kabúr/luám un_car/și mă du-
șém și-í adușém acási/ií suíém im_pód/im_pód_fí s^uiém/im_pódu cá-
síí acólo//

5 [și cînd te duceai la moară...]

la moári/cín_ni dușém tót_la fel...ni strîžém mai_mult uá-
mⁱnⁱ: "m_băi hai_sí_méržim la..."//

[Cum te...pregăteai pentru moară?]

10 cu^m_mă pregă...frecám...popușóí/dădém popușóí žos dim_p^uod/
adunám cu...fiméi^ă sau_băi^é dác-avém cu máma și cu táta/frecám_
popușóíi/ií puném í_sac/și_pi_úrmí la uóra...

[Cum íi frecai ...?]

15 íi frecám cu mána/și_ma^ía_rá un_fel di frecátór^í//făcútí
díntr-o táblí mai_gruási/făcút níști gímț păn_la zási gímț așá-í_
i sí spúni/și...íará-ntoárs-așá^í/di íncăpé-m_míní/cít íará...
pódu pálmí//și frecám cu-așéíí//cí nu avém noi_póp^uóí mult cá
sí-í bátim cu mașíní//[...]

[Același]

cúm_sâ...fási sâpúnu:

20 e^í!príma dátí púnim și fási^m_ă...lešíí^ě...ásta//lăsám bíní
și limpezásčí ápa/ěí dúpă ašéga/...luóm ápa ašéí^ě/s-ō...mășurám
c^í_trébu cu kílográmu s-o púním//uo... [ε] cu kílográmu_ás^{ta}_cu
cání sau...cu stíc^{la}...cu ši vřem noi/sau_c-o măsúrí...de_atíte^a
kílográmi/și trébui sí púnim cíti šís kílográmi di ápi/la_un_kil
25 di sódá//ápí_d-ašéíí_cū...tót_cu lešííí//dúp-ašéí púnim...ă...
dúpă š-am cîntărit cíti kílográmi...dac-avén_grăsími_dí...pátru
sau šís kílográmi/sau dóu^í kílográ^mí_sau_tréí/cít_í...cít gră-

1. Gest.

sîmî-avém//cîntărin grăsimă sî vîdém cîti kilogrămî dî sódi ni
mérzi//ei! după aséie/púnim...dúpă s-am pus ápa în vásu asála
mári/púnim î...sóda/ca sî nu fîi ápa ferbînti/cî iel dác-o pui
a tús cîn î ápa ferbînti/dă afărî din vas//sî...nú mai rămîni nî-
5 mica [1] //

sî pi-úrmî di...ă...dác-am pus sî s-o dezolvát â...sóda/a-
túsî/-î púnim grăsimă//sî-l férbim pînî sî s-îsépî iel a urdí
ca s_sî...s_sî-ngruásî iel...di sî-i...dáci-i...pús cu cîntăriu
di prima dátî/sî nu-î grăsimi mai mult/atúsî iésî di prima dátî
10 //sî-sépî-ă...a-ngroşă/sî s [k] îl ferbî uo uórî/sel mult//dáci-
n^u...po_să-l férbî sî mai mult/dúpă cum fî...vrei//s-aséiî stă
...sî sî fási...sî-l lăsăm sî sî răsásci/sî dup-aséga-l tăiém//
sî-î...tăiém îm bucăt/dúpă cît...ni trébui//

[Cum le zici la bucăţile astea?]

15 bucăt// [σ] calúpur^t di săpún aşá [!] //

[Dar aceea care rămîne pe fundul cazanului...?]

aséiî sî kámî vrésiî//dáci-î búnî/uo strîzim//măî...di spă-
la^t vásî sau di...fert présur^t/...ţolîsî cum sî spúni la noi/...
în ţărănestî//[...] sî-asta-î sî cu...s-ăpunu/da//

20

Brébu Caliuópea

pátruş^t pátru [de ani]

[Obiceiuri de Anul Nou]

di ánu nou la noi b^ăieţî úmblî cū...urátu/sî fac jiién^t/că-
pri/...cálu...tot félu dí...jócur^t de iéstea...rămásî din stră-
25 bún^t di la bătrîn^t//da/cári sun mai vek//
sî fáci sî buháî...//buháiu s^t fáci dînt-r-ô...găleţícî micî/
sî púni la...cápăt úni nu ári fun^d uo pójîţî di uáî/sî leágî

mămăliga

- ei io^u mămăliga uite-^uaşă^u fac : spăl şa^uunu/dăci-i şa^uunu
murdăr di mămălig-ai făcú^d di dimine^uăta/sára n-ó mai pu^u aşá//
spăl şa^uunu pân^u nu mai rămínⁱ nîs-ún hir di cu^a jâ pi dîsu//puⁱ
5 apî...după cum sîntem di mult//dăci sî [k] căsa-i mări/puⁱ mămă-
liga mări//dăci sîntem...pu^uţî^u puⁱ apî pu^uţîni//şî/...puⁱ apa-n
şa^uun şî pi-^umî presór//presór făⁱina//şî puⁱ pi...f^uo^c//cîn^u vâ-
cî...şa^uunu hⁱérbi/puⁱ făⁱina//ş-o las di hⁱérbi di hⁱérbi di
hⁱérbi io pînⁱ cîn...văd^u io aşá//
10 d^up-aşéie io^u ş-o méstic...yo méstic pân^u nu mai rămínⁱ făinⁱ
di loc pintr-însa//şî pi-^umî yo lopătîm^u ş-o l^{om} ş-o puⁱ pi fun^u//
[Cu ce o...?]¹
yo lopătăs^c c-o lopătîcî di lⁱemⁿ//şî pi úrmî/yo puⁱ pi fund
//şă...yo tai c-o áţâ/sau dácⁱ nu cu furculi^uta/da mai mul^u cu áţá
15 sî táîⁱ c-o tai mai dreáptî//c^u furculi^uta iésî mai zgîrîiétî şî
pi-o párti şî pi-^uálta//da cu áţá iésî nétîd//şî puⁱ cólo pi măsî/
şî mîncăm tot//

Póstu Io^uuzénia
dó^uuzăs^s di anⁱ am

1. Anchetatorul sugerează prin gest cum se lopăteşte
[= 'tipăreşte'] mămăliga.

maşina ȳo dat înapóí...

la ȳo logó⁶ní ierá...adusásí^d zăstreă/şí...făta ierá-naîin-
tea maşíni//şí şofer⁶u ierá-núntru//şí n-ó văzít cî-î făta-
naîntí//ş-impîzé maşína naîntí//băeţíî cări ieráȳ...d-ístia
5 libírat//şí ie stăte⁶ naîntí s-úití şí-î vádí şí fel⁶ discărcí
zăstreă//şí zăstreă cūm o discărcă...maşína ȳo dat înapóí//
ş-ȳo călcá^t făta pí^kíşór î-o rup^kíşóru d-eiís î-aşá¹//şí...
ȳo dúş-o la spítál/la Iaş/şí n-o avú⁶şí-î fás¹//ş-o áduş-ȳ-acú-
napóí acásă//átíta ȳo fós^t//

Isác Marí¹liána
şáptíşpi an¹

cu^m m-o călcá^t bişícléta

ieȳ/mă [k] ierám m¹ícă şí mă júcám în ţárnă//şă...ȳo bi-
şíclétă/ȳo víní^t/şă...ȳo clacsoná^t//şí ieȳ m-an dat língí gar^d
15 //şí dup-ăşé⁶é/...î bişícléta s-o l^uá^t d^upă míní//ie^u/ă...cînd
î dau şí fug⁶í şí í¹íntru în ȳográdă/bişícléta...ă [ε] to^t dúpă
míní şí ío^u/am í [k] m-am ímpedecát de-o piátí¹/ş-ăȳ cázú jos//
bişícléta ȳo cázú^t píştí míní//şí dúpă aşé⁶a/máma/ [k] m-an du^s
şí-î-am povestí^t mámi¹/şí máma/ȳo [k] m-úó...ócări^t şí íe⁶//ȳo
20 zís cî..."di cí/ [ε] a^m [k] nú_ăm stat în ȳográdí şí mă jo^c?!//
ş-aşá m-am ímvaţá^t mîntí/să...nu ma¹í...stăȳ ím mîjlocu drú-
mulúí...//

Teletín Pí¹la
núuă [aní]

627. FĂLCIU [WLAD, 623]

(jud. Vaslui)

Culegere: 1971; SD, DH, HB; transcriere: DH

[Cum se scoate mierea din faguri]

5 [Dar, ia spune, cum...scoteai mierea ?] ¹

mér¹ē ?!/nda!//mér¹ē/uo scotiám di [k] í_luam capácu di
deasúpra/...rămîn¹ēu fágúrii...g^uoi/sî tăiēm... [k] îi rătezám
sî spunē atús//îi rētezám^u/deasúpra.../î_lu^uam mér¹ē/sî-m^m rămînē
puiēt^u/j^uos...//s-atús^zio_ám constátat/...[L] c^há puiēt^u rămînînd
10 sus^u/nú_sî_mai_crēstē fágúri//rămîn¹ē...gáur-acól^o//n^oloc//să...
pi-úr^r-am skimbát în sistemátis//

[Și cum scoteai mierea atunci...?]

m¹ēre.../dácî vrēiēm sî...u^oscot^d mai_múltî mēri/distružēm
u^uu^ustup^u//

15 [Adică...?]

ăla [ε] adu [k] îi_băgám fúm în_iěl/îi scotém albina din
iěl c^u măt^{cî} cu_t^uot/ [ε] iēsă sâ pāniēm [k] pūnēm în_ălt^u/g^uol/
sî pi iěl/sî rămînē.../fágúri/îi tăiēm/sî-i storśēj cu_mîna/...di
scot¹ēm...mērea//sî-i [k] cāra u^oferbēm diopárti la...cārî//

20

húrsu Vē Toader

[64 de ani]

1. Textul precedent înregistrat a avut ca temă [Cum se prinde un roi de albine].

sloj di cãrî

dupã ce...^uo uo st^uor^s im m^ãn^t/u^o uo sp^{el}t cu apⁱ/...at^us^e
 ...puⁱ cã^unu puⁱ fuoc/cu triⁱ patru kilogrãmi di apⁱ-n cã^unu/si
 i puⁱ i tuatⁱ...sãra as^ee ac^uoⁱ/tot fãguriⁱ/iⁱ puⁱ in cã^unu/iⁱ
 5 dai fuoc/pãni fⁱerbi/fⁱerbi/fⁱerbi/di stⁱ topestⁱ/di si fãci...ca
 uo [ε] apⁱ! po^s si sp^unim//s-at^us^e u^o t^uorn/intr-o strecãtuari/
 strecãtoãrie...uo sucestⁱ/si cum^u lucrã^u noi [L] at^usⁱ/c-^unu i
 l^{em}n rotund/incepem puⁱ sac/si-fl...stuar^ecim//pãni i^esã tuatⁱ cã-
 ra din iel^u/at^us b^uostina uo punem diopãrti/iar cãra/uo [ε] p^u-
 10 nⁱem a douu oãrî...in cã^unu/n^umai cãⁱara/s-o topi^em din nou/uo
 turnãm...t^uot cu apⁱ la fun^d binintãles/uo turnãm intr-um vas/...
 cãrî si...r^ec^e/...si f^uormã^u...cã [k] sloj di cãⁱarî//

[Același]

rakiu

15 uiti cum si fãsi...rakiu din...tescoyini di [ε][k] tescoyi-
 ni//dupã si...cul^ezim la viⁱ/uo punim^u uo cul^ezim/u^o punim in
 car/diⁱ car uo ad^usⁱm acãsa/uo dãm in^zdrogituar^e/uo zdro^byim^u/
 uo-^m [ε] cum la ta [k] iⁿ [ε] iⁿaiⁱntⁱ cum uo mustuiem/cu mustu-
 iitorⁱu.../acuma nu maⁱ mustuiim^u//cu mustuiitoru iⁱ subãr//acuma/
 20 ...dãm la^zdrobincⁱ//cãdi-n i...yar curzi-n i...in cãdã/scuatim
 ravacu/ãl d^usⁱm im but^uoi//...rãmⁱni [ε] puãma^zdrobⁱtã//ad^usⁱm
 teãsc/dacⁱ n-avem/diⁱ sãt//...diⁱ la n^eiⁱuon^u/uãri ne Vasili/cãrî
 l-ãrî! // [ε] st^er^ezim [k] spãlãm teãscu/si fiiⁱ curãt^u/i^l uorga-
 nizãm jos^u/im fãta...cãⁱqⁱ/in locu unⁱ tre^b si m^uvirtim si la
 25 diⁱsu/si l-ãgãzãm/si turnãm^u: c-o cãldãri jãmãltuiitã/...lom^u:
 mustuiiturⁱ d-^es^ei si punim in^ztesc//am umplut^t teãscu/il strⁱ-

- zim^{tu} la...la [ɛ] lá la [k] la...teesc/dúp-așe^{tu} fl púnim^{tu}...îñ cǎd/
iar tescoyina/in tímpu cîñ sî dǎ drumu la...la cǎldǎre dî rakíu/
la...cêapéu/sau la colectív/atúša ni dúšim sî^{uo} [k] ni-nteresám/
sî ni dúšim acólo//acólo cîñ adúšim dúšim...tescoyina...indife-
5 rénti p^t butuáie: ca sî viii mai miș/sau mai mar^t//iar î...acól?
azúžim^{tu}//la cǎldǎri//sî cîñ am ážuns la cǎldǎri/cum n^t-em prins
rín^{du}!//acólo...spǎlǎm cǎzanu/púnim^{tu} [ɛ] zǎcî cîñsprízǎși...cǎl-
dǎr^t di...tescoyini...îñ cǎldǎr^te/dî rakíu/...pún^m puáti șǎpt^t
uop^t pǎ la zǎși cǎldǎr^t...d^upǎ cum îñ mǎrimé cǎzan^u lui cî nu-s
10 tuát^t la fel/...sî [ɛ] púnim cǎpácu/lípim cu mǎmáli^{gí} cu șenúși/
pún^m tǎva/spǎlǎm cîlîndru/dǎm fuoc/sî-șépî-e cúrži//pos^tléti.../
întǎi//sî...fășim^u...uo cǎldǎri/dóuu sau trii/ [ɛ] cît cúrži-m...
p^{uo}ș^tléti/intr-o déjǎ//acólo șǎpát^t-m p^ușmînt/cî știi ma^t multǎ
lúni//cum sî făși//e^t! dúpǎ ș-an terminát î... pos^tlétili/s [ɛ]
15 spǎlǎm iar cǎzanu/ǎl spǎlǎm^{tu} sî cu [k] îl ștéržim cu cǎlǎpî/l^o spǎ-
lǎm cúrát/dî rǎmîni iezác^t ca uála cǎrî faș mîñcǎri//p^t-úmⁱ io a
[k] iar pún^m cǎpácu/uúžim c-^{uo}... [k] tǎv-ále sî cu cǎpác^u cu
mǎmáli^{gí} cu șenúșǎ/spǎlǎm cîlîndru sî hî [k] nu hîi^u albástru uar
șicléál^t pi iél^u/cǎ ǎla [k] iés^t [k] acúma iés^t...acúma iés^t ra-
20 kíu//iar întǎi iés^t uun spírt/pǎ la uo sút^t di grádi//árdi...
dac-ái luǎ di-ésǎla...cum luóm^{tu} noi țǎrání/uo șǎșcî sî [k] sau om
pǎhǎrúť/t-ar árdi gítu//iar nú-^l luóm atúșe//iél cúrži-ntǎi tǎri/
iar [ɛ] curgín^d [ɛ] p^ukicătúri cu kicătúri/písti-o uórî/písti dóuu/
písti trii.../iél/azúži lá [k] iezác^t la pátruzǎj di grádi/ǎ lui/
25 ș-átús însám^t [k] ásta-î rakíu făcú^t di...tescoyini//

Dumítru Stoian^{tu}
cîñzǎș^t dói di ant^t

[Obiceiuri la înmormîntare]

[o] mûrít/uo scăldát/-uo...^{uo}-mbrăcát-uo...frumos/^{uo} aşázá-
t-o_{pi}...mási/pi_phérni.../şi...pi^{ur}mî-î fási_i...p^{om}i^{en}t/îi_i.
fási sára cínî.../p^{ur}-a^mdouăzà.../cînd^{uo}-ng^{ru}apî.../îi_i adúşî
5 prăpur/féşnic^{uo}/cá_{la}^{uo} [ε] m^uort!//şi...//

[Priveghi...se face...?]

prívég sî_i fási/şi_i priveg^k sígur/sára¹...//

[Cum...?]

ěⁱ!...vîni...mai_i mûltî...lumi/s-adúnî neámurⁱ.../şi...côpi_i
10 di-ěiştě fac_i...bába-uarba.../uó_{bábî} u^m m^uoşneág^u [i]...//

[De-a păişoru...]²

pⁱda! sî_i žuáci.../côpi_i tînerétu...de-ě_i páişt^uoru.../a-
prîns...//

[Şi...cum o duce la groapă?]

15 cûm^{uo} dúşî la gr^uapî...?//ěⁱ! ádúş [k] vîni p^uopa/eⁱ! şi
...îi_i cétéstî/şi...sî_i dúşî cu...m^uortu/la gr^uapî/...

[Şi pe drum...?]

pî_{drum}...plîží...neámurli!...//părintî_i cári-ⁱ...cum_a hî:
frat/surórⁱ...//şi_i uó_{dúşî} la gr^uapî...³//

20 [Pe drum...ce se mai face...?]

sî_i dⁱde n^uma_{aşá} la înte [k] întîndⁱm_i faţá...

[La opriri...nouă...nouă opriri...]⁴

1. Aproape şoptit.

2. Intervine o altă informatoare prezentă la înregistrare.

3. Se întrerupe pentru un moment înregistrarea din motive tehnice.

4. Explicaţia aparţine aceleiaşi informatoare de faţă la înregistrare; de aici înainte, ea va interveni firesc cu explicaţii sau completări, între cele două informatoare ([A] şi [B]) realizîndu-se intermitent un fel de dialog cu totul spontan.

dă...!//nú_ştiu cîti//

[Nouă opriri sînt. Nouă opriri şi atunci cînd se opreşte se-ntinde podu...Şi se aruncă bani.]¹

[A]:ⁿdă//şⁱ tréşi [ɛ] tréşi p^uodu [k] carú cu m^uortu/písti
5 pódurⁱ!//

[B]: [Şi se aruncă cu bani la fiecare pod.]

[A]: şⁱ s-aruncă lă fîicări p^uodurⁱ i cu banⁱ.../şă...^atít//

[B]: [Acolo s-ajunge, se bagă în biserică...]

[A]: terminî sî dúşi lă...gruapî/...şi préuotu şetéstî-ⁱ...//

10 [îi dă ceva peste groapă...?]

[A]: îⁱ [k] dá cum nú! îi dá cu...apáuos//

[B]: [Nu...Spune!:îi dă găină, cucos...]

[A]: dá! písti gruapî!//

[B]: [Aşa...]

15 Tofána Tivdi
am î cînzăşî...uopt dí anⁱ

l-am scós...mai_múlt_mórt!

20 acúma un an/bărbatu-mio uo dus uo carúţî di gunói/şî nepo-
tălu sî dúci şî iél^u [ɛ] ...sî dúşi şî iél sî...îl ajútî şî tîi
cálu/ca sî nu fúgî cît díscárcî gunói/şî îndără^t s-aduc-o carú-
ţî di năşip!//şî c^uopîl^u merzé-m pişuári/şî carúţa s-o uopri^d di
gar^d/ş-o căzút întrî [ɛ] ...piçuárlî cáluⁱ/ [ɛ] ...

1. Intervine din nou informatoarea care participă la înregis-
trare (= [B]); intervenţiile acesteia nu au putut fi transcrise
fonetic în mod cert, din cauza distanţei la care se afla faţă de
microfon.

[Cu capu-n...] ¹

cú capu-n j^uos//s-am alergát repíde/sî l-am scós...mai mult
mórt!//ă! sî sî mai spun!//nu mai spun nimica...//

[Dar unde s-a întîmplat asta?]

5 aîîc acăsî//

[Chiar acasă, da, s-a petrecut...?!]

dă!//încúrtî lă noi/da//da da da...//

[Şi...? A avut ceva?]

n-ò ávút//^uum [ɛ] pic^u...^uo [ɛ] rîdicătúr-aîîcê-^uncăp²/...sî
10 s-o vîdecát//îîl dîodátî...

[Cum se cheamă ridicătura aceea?]

aşá ^uuy c^uc^uişór[!] acólo s-o făcút încăp [!] ³//ě! îîl nú
s-o da^t sám-atúş//^uo zîs cî-^î...ca cum ar fi vîsát:şî...^uncî...
îapa îéstî fuárti blîndî!//pî dînsu nu-l^u^uo...lôví^t cálu!//s-o
15 sculát^u berbetiég/ aşá/umblá sî-ntr-ò pártî sî-ntr-ò pártî//^uo
ažún [k] sári^t mahalá^u "vai de mîni!" cî "l-ò ^uomorít"//cînd có-
lo n-^uò...păţî^t nimica! [!]//îîl^u...tót^u ^uobráznîc!//

[Adică...cum umbla berbeteag ...?]

aşá! ^uumblá! berbėtiég într-o pártî sî întrî álta...//noi^uăm
20 zîs cî dî-ecú naînti cred c-o sî...múrit//da^r nú...!//îîl tót^u...
tót ^uobráznîşél îî...[!]//

Nica Caliuoş
şáizăj di an^î

1. Intervine, cu intenția de precizare, soțul informatoarei;
înregistrarea se face acasă la ei (sînt de față atît soțul, cît și
nepotul despre care ea povestește).

2. Gest.

3. Gest, arătînd înspre nepot.

pórumbu

ca s-^uo luyóm di la-nêpút î...aviem doi cai acasă/ni ducem
cu plúgu prima datî sî arám^u//cúm sî spuné înăînti:brăzdám//brăz-
dám/pi-urmî-1 [k] dîpă sî sî ará/aviem uo grápâ/dăde cu grăpa/cu
5 ...borúna/sî^u pórumbu iěsă//cînd î...spun^ué sî tătă...cî iěrá mai
bătrîn/lă... [k] cîn iěsî-n două trîi frúzî/tréb^uî prăsît//prima
...prăsîlâ//pi-urmî sî prăsá dintăi i/de-ěl dóile//...mai lăse
dóuu săptămîn^u sî prăsă di-ěl dóile/dáci mai av...

[Prășitul de-al doilea...cum...?]

10 adică de al dóile/iî mai rîriem//prima datî-i laș i...
deș/stit?...//

[Da...]

dîpă asé^u.../mai i...spuni cî sî cúlâi bó^u//ca sî iásî...
pórumbu//cî dáci-i des î...n-ári pluáii/nu iěrá [é] ingrășá^t pă-
15 mîn^{tu}/sau...îi [k] ôi-i [k] spúnî cî "dēs^u [i]/[k] ráru humpî
cáru//désu/turt^uestî f^uesu" [i]//aşa sî spun^ué! [i]//sî...î
f^uelu-ăsta/sî munc^ué/sî... [é] sî vidé rezul^utátîli...//

Darî Gerasim^u

pátruză^u dî [de ani]

20 [Gătitul miresei]

^uo gătești zîua/la uora uunsprișă^u//cî vîni...nașu/cu me-
sêni//

[Nașu...a rămas la urmă...!]¹

da//uo gătești-ecăsî/uo așáz^u pi dóuu scáunî/cu dóuu pér-
25 nî/cu mirle-alăt^uure/i-aduș-o uoglîndî-m fátî.../î ie-i îmbrăcátî

1. Intervine rîzînd o vecină care asistă la înregistrare.

cu rók¹é!//s¹ cu ôi ma ári ie/s-atúšē...náša rămíni sí-i mai pú¹i
 coroní¹ta p¹i c¹áp¹/s¹i voálul//^uo gătești/mú¹zica-i cîntă/d¹i j¹ali/i
 núnu...gătești [ɛ] [k] sa¹ ná¹șu cum s¹i spú¹n¹i...îi [k] î¹ș gătești...
 finu lui/ál pi¹aptî¹nă/...îl ^uu¹tî-^uu¹g¹lîndî/i¹i...tăi¹i pe¹te¹ál¹
 5 mărú¹ntî s¹i i-o pú¹n¹i p¹i c¹áp¹/s¹i d¹u¹pa a¹șé¹é¹é¹ doi tîner¹ î¹i r¹i dîoi
 sus cu s¹că¹u¹nu//^uo fátî/cá¹ri s¹ spú¹n¹i s¹i s¹i c¹ă¹să¹to¹re¹ă¹s¹c¹i răpí¹di d¹u¹-
 p¹ă¹ ie/s-a¹șáz-ac¹u¹lo [l] p¹i s¹că¹u¹nu d¹i-ún¹d¹i-o scul¹at mire¹ăsa... [l]//
 ș-atúšē...ple¹ăc¹i la cunú¹n¹i¹i d¹u¹pă s¹i s-o termina¹t¹ tótu.../i¹es¹i
 tu¹atî lú¹me afár¹/ple¹ăc¹i la cunú¹n¹i¹i.../ma¹i c¹i-sa din ^uu¹rm¹i...făc¹i
 10 p¹i¹ cu ză¹hîr/cū...nu s¹ti¹u s¹i mai pú¹n¹i-ecó¹lo/^uoréz/s-arú¹nc-a¹șá
 d¹u¹pă ¹i¹i/ca d¹i ^uu¹bi¹șé¹i...//ca s¹i tră¹i¹ăsc¹i bî¹n¹i! [l] //...l¹i ^uu¹re¹ă-
 zî...//

Pară¹șkî¹ta Vic¹u¹ol¹
 pă¹tru¹ză¹ș¹t¹re¹i [de ani]

15

[Cum se face o plută din stuf]

plú¹ta?! ă...prî¹mă d¹ată se i¹a¹un [ɛ] ^uu¹nu...depí¹ndi cî¹t¹ d¹i má-
 ri v¹rēm s-o f¹ă¹șim/s¹i i¹a...zé¹c¹i cî¹n¹ș¹p¹i m¹ă¹ldur¹i di...tré¹stii/stuf/
 șă [ɛ] s¹i pú¹ne...s¹i s¹e [ɛ] le¹ăg-acó¹lo cu n¹î¹șt¹i pră¹șt¹î¹n¹t¹/cu¹ s¹i
 le¹ăg¹i la noi/s¹i cu s¹î¹mă/s-ă¹p¹oi p¹i ^uu¹rmă...^uo [ɛ] vî¹dēm [k] ^uo
 20 încercă¹m¹ prî¹mă d¹atî d¹ac¹ă ne¹ tî¹n¹i.../ne¹ tî¹ne/d¹ac¹i nu...mai pú¹nem
 ...stú¹f pe d¹îsa ca s¹i fî¹i mai¹ i [ɛ] d¹uráb¹ilă/s-ap¹u¹oi p¹i ^uu¹rmă...
^uo mai [ɛ] p¹i-ó¹rm¹i c¹i s¹i-î¹m¹ăi...?!...cam...//

[și cum o conduci?]

d¹é c¹u¹ndús ^uo c¹u¹ndú¹șî¹ cu ^uu¹nu...b¹ă¹ț! 'sau cu ^uu¹nu...cu¹
 25 s¹i spú¹n¹i cu ^uu¹nu g¹u¹nd¹ă¹er [l] //pén¹tru c¹ă...d¹ac¹i nu av¹ēm ¹i¹ c¹ă¹sta n¹i
 d¹u¹ș¹i ^uu¹ndi vr¹é i¹é//s¹i-ă¹șá i¹o¹u¹ tréb¹u¹i s-o d¹u¹șim ^uu¹ndi v¹rēm noi//

[Da' ai fost vrec ... la tăiat stuf?]

dă...!//

[Cum se taie stuful...?]

stufu¹ se taie² cū...³ un⁴ tărpan⁵// [ε] cun...sî spuni⁶ la noi/
tărpanu⁷/și se...pune⁸-m maldur⁹/și¹⁰-apoi pi¹¹-urmî sî...leeg¹²//și se¹³
5 transportă cū...ce¹⁴ av¹⁵em...!//mijlocu dî¹⁶ transport...//

Tivdi C^uostică
am nouăsprîzăci ani¹

mağun

pîntrū...mağun/pregătîm î...s-avem uo...uo crătițî mă-rîi¹
10 .../cari-ntăi² sî [k] tréb³î spalăti//dûpă cî li spălăm/dî⁴-eçzém-
plu sî făci-n mai⁵ mûlti felur⁶î noi⁷î [k] măicî-me acăsî/li făci
...li curăti⁸ di⁹ cuă¹⁰ [ε] di¹¹ cuăjî¹²/li curăti¹³ și di¹⁴ cuăjî¹⁵/și li
scuati¹⁶ simburii¹⁷...și d¹⁸pă aie li dăm p¹⁹rim mașină//sîn [k] mă-
iēstî mașin²⁰î dî²¹ t²²ocăt/cări t²³oc²⁴î cārni²⁵/dî²⁶ li dăm și pin mașină/
15 și pun și²⁷-așă întreğ...//da noi așă li dăm/ca și nu iāsî cuăj-ai
preă mări²⁸//și d²⁹pă cî li...dăm î [ε] prin mașinî/li pūn³⁰î m la fert
înt³¹-un că³²un³³ mări/afară//și...cînd î [k] dî³⁴ cîti³⁵ uor³⁶î i scadi/
pūnî³⁷//pānî răm [k] nū mai rămîni di³⁸loc//și tréb³⁹î sî m⁴⁰ēstîc⁴¹î î
șîr/ca și nu sî [ε] pūnî la fund//și⁴²î/ [k] și⁴³î sî nu sî...//și
20 ...cînd î v⁴⁴dēg cî-î apruăpî gata/spărgîm niști núc⁴⁵î/și pūnîm și
núc⁴⁶î//și cînd î gata iēl di⁴⁷ tot/s și faci...ca s și puati⁴⁸ și sî
ia pi...//[după] cē pūnîm núc⁴⁹î [ε] mai stă [k] mai las pu⁵⁰tin ca
și fiarbî/și pūnîm și zăhāru//pānî iēl î...și faci gros//pānî scā-
di iēl di⁵¹ tot/și sî puati⁵² lua pi⁵³ linguri⁵⁴î/și nu cādî jos di⁵⁵ liq-

1. Informatoarea pronunță silabisind cuvîntul, cu intenția de accentuare puternică și subliniere a lui.

guriț/-atunc iel îi gata//

Žurcăneanu Mariie
douuzèd [de ani]

cadrelu

5 [...] sî...daî îp fiiecarî pătrătîcâ/sî sai într-um piôr//
sî la cap/pui i...dou^u piçuari//s-ăpoi dac^â gresă^â/douu fătî sâ
juacî//sî dacî gresăstî/juacî...fata sêilantî//s-ăp^uoi i sî fâsi
[ĕ] cu fluorî...//daî i pistî cap/^{uo} peat^{rî}/sî...fas i fl^uorî//
sî dacî...fas fluorî/pui douu piçuari//î...în fluari//

10 Manolaki Mariie
treisprăzeçi [ani]

[Cum face de mîncare la rate]

[Ei, cum faci mîncare la rate, ia zi...! Mai tare...]
pînem într-um vâs/ [Ė]...într-um vâs/sî ĩ cî fâiîna/sî lă
15 hăcuiîm lă a...rătîă//sî ĩ...ămesteacă cu hăpîă//
[Da' ce anume hăcui...?]
[Ė] cu^u...tu sî hăcúrie...//ciătî^{nă}...//

[Aceeşi]

628. EPURENI

(jud. Vaslui)

Culegere : 1970; SD, DH, HB ; transcriere : DH

cú^m sí séri...sobănița

5 cîn am fost di dōisprece an^t/m-am dus pi^t la boiér^t//lá^t bo-
iér^t cí sí vez?/la boiér^t/m-o pus dintái în^t cūr^tti//am stat^u//...vo
dōi^t an^t di zili-^t cūr^tti//aducém ap^t pi^t la bucătării^t/pín^t asé^eě
pín^t asé^eě...//

dú^t pi^t de^t asé^eě/pi^t úrmⁱ//...^d pá^t sí m-am mă^t rîdicá^t/m-am du^t
10 la uoi^t//lá^t uoi^t acólo sí sí vez?/m-an^t luá^t cu yúna cu ál^tu cu^t así^t
bătrín^t//asél^t bătrín...mă^t m^t ná^t/pá^t la apă^t/pá^t încólo^t/sí^t mă luá^t cu
iél^t cu uó^tli pí^tr^t s-am ínvă^tá^t...de^t le^t am pur^ttát pi^t uoi^t//da//di
le^t am pur^tá^t pi^t uoi^t//dúpă sí le^t am pur^tá^t sí^t a-mvă^tá^t...s-am
mers pár^t la armátă^t/cu^t asé^eě^t dimpreyúnă^t/ápă^t pi^t úrmă^t/m-ă^t m^tvă^tá^t
15 ...de^t a^m m^tls uoi^t//m-ă^m pus la scă^un//

[Oamenii cu care ai lucrat mata la stîină...erau din sat de
aici?]

n^u nu nu//stră^eí^tn^t//stră^eí^tn^t//

[De unde?]

uo^t fós^t sí^t din Transilvănⁱă...c-atúnce n^u íerá...d-ei^tís^t so-
20 bání^t/stră^eí^tn^t//da//puát^t íeráu^t sí^t dí^t ál^t judét^t/mai dí^tpárt^t...tó^t
de íi^tstia^t//da//sí^t di pi^t la mún^ti...tó^t de íi^tst^e stră^eí^tn^t//n^u íerá
di p^tí-ei^tís^t din sá^tu//da//sí^t ă [é]...atús^t n^u íerá ca^tă^tcú^t : cá^tă
pui^t ũ^t uo^m din sá^tu/sobán^tu//cá^t sí sté^tii trii zili^t-acásă s-ó zí

la uoi//atúș tînéi/meréu/așá/...cú^m sî sêri...șobăni¹ă//dăcă stă-
têi di mica copilării¹ lă um boiér stătêi șobán...păr^ti luă ar-
mătă//sî cân fășé¹ [ɛ] [k] cân^d tî lua di tî scrⁱé armătă/ápă^a
atúșē/tî uosăbéi...di șobăni¹/sî tî fășé¹ armătă/sî dúpă sî fă-
5 sêi...armătă ápăi pⁱ [k] sî...vrôiéi sî tî dușéi iăr^ē tî dîcéi la
boiér¹//sî tē-apucăi di șobăni¹/...

[Cum ai făcut mata.]

cum am făcú...da/mai neînti/dă//s^â pi urmă m-am dus^u...pi
la mînzăr¹//am umblăt în viăța me/la pătruzăș di an¹/nūmai la
10 mînzăr¹//de-am purtat uoi/cu lăpti//de-am mulș^u/am pască^u/ă
strîps sî brîzâ/[...] ierá la stîn-așă/brîza adunătă//ș-adușé bu-
tuăii de cîti-o sûtă di kilogrămi//púnem brîza așă/ș-avé răvă^c
di lemn//di-l frămîntăm brînză pi răvác di lemn di bătém la bu-
tuăii...cu măiu...bătém brânză//[...]

15 Mirón Ve ¹Iuón

șă-ptizășîtrîi di an¹

brânză di burdúf

pîntu iárn-o puné^m cól^o uo luám/ș-o bătém la pútina//

[Cum? Ia spune...!]

20 la pútina//avém răvă^c sî bătém... [ɛ] [k] uo sărám bîni...
//brînză...sî sa [ɛ] sî sári/păⁿă [ɛ] ...cân sî tîni dácă vreⁱ
sâ făș brînză búna/brânză di burdúf/tré s-o tîi uop zîli pi leá-
să//la uo [ɛ] uo^b zîli//áz pi-o párti/mîntⁱ pi-o párti//așă//s^â
la uo^b zîli/ápăi...uo iei/ș-o frămînt//atún^c brânză sî púnⁱ ca
25 cú^m i¹...alu^uatu șel búⁿ ũy covátă di...fási pînea//ca pînea//
da//ēi/atúșe uo bat^u la burdúf/așéi¹ brînză^z di burdúf//da//uo
puⁱ la brîzî șă cú^m i¹ dai sári?//cînăi da sári/cînăi strîs-o-m

mîna/sî stă^rlușăscî sária/pi dîsa//ca lă/cân fî lă sária așe^{ee}/
sî bāgî-ntr-îsa/că sî hîi saratâ/bîni//da//șă atunca/a...tîni
brînda așeⁱ ș-un an di dîli//sărătî și bătută bîni la burduf//...
că burdufu sâ fâsî...șî di dîuzăș di kîli/șă di triiăș di kîli/
5 șî di pătruzăș di kîli//

[Dar din ce faci burduful?]

dîn [ɛ] din...dîn kéli di uăi! dîn kéli di uăi//dă// [...]

[Spune cum îl faci.]

pă ioti cūm al faⁱcî//raz...lăna di pi dînsa/raz bîni/șî u
10 faș [ɛ] ...ușpēlⁱ bîni/șî l-ei belit burduf//berbe^{cu}/ sau uăi^{le}
sau nîel^u/ii burduf//ș-apō pi urmă/aică¹/laș nūma la gît aică/
șă-âncolo coș/coș dînapōi așă^ă al coș bîni/cu sfărâ bûnă//ș-aică²
dūpă șe l-aⁱ bătū bîni/pi urm-ăl coș iăr la lō^c/bîni/apă^l l-așăd/
pe-on.ă... [ɛ] l^a [k] al pui/la be^{tu}șă¹ a beș/cūm il pui? al pui
15 pi-on scă^uun așă lung³ așă sî nu-¹ [pui] pi-pă^m...pi pămîntu
gō^uoⁱ//șă ...ăl tîi cît al tîi lâ-ntōrș merēu//la u [k] trii pă-
tru zîli șîs¹/a u^u săptămîna//lu-ntōrș pi burduf//nū număi pi-o
părtiⁱ//apui cîn^d ai tăie uș bucată...ș-ăi pūni/...sî tokéști
brînda cēē...ă...ă sî fâsi uⁿ tuătă/ă^m mămăligă căldă//

20

[Același]

ŭurda^o făcūtă cum trēbui

șă ŭurda/tot așîșdere ŭurda//ŭurda cări iēsti di caș bûn//
focūt cum trēbui/...urda/să făcⁱ...âncă...bună...apruapi mai bûnă

1. Indică gura, gîtul la un burduf imaginar.

2. La gură, la gît.

3. Gest.

ca brânza//^ourda făcută cum trebuⁱ//nu trebuⁱ s-o sco^o la fu^o...
 ca s^hii scuaptă//trebui^u laș mai molc^ută/...ș-ăpo^o pi urm^a...
 uo pui^o c^olo...ș-o pui^o la g^oleată/ăi dai s^ori/ș-u^u t^oi aș^a mai
 mult^u...c^otiva lunⁱ de z^oli și po^t și pui^o și p^o la primăvară...
 5 p^ori...p^ora primăvara//ănc-at^ușe și f^oși ^ourda a^ocă i^oar b^onă//
 d^oar și vez p^o ^ourda d^olși cum i^osta c^on și șe^ore la boi^oerⁱ/
 ...la c^orti și șe^ore ^ourda d^olși//și ^ourda d^olci cum și f^oși?//să
 ... [k] c^on^d ai...sc^os-o n^omai di-un^u s^ongur z^oar...n^o mai di mul^u
 n^oma di-un^u s^ongur z^oar^u//...șă aș^a ca s^o nu h^oi^o...șă [ɛ] cur^o...
 10 ă [k] cur^ot/v^osu/...ca v^osu...șă n^o a^oib^o i^oac^oă^olă//c^oă d^oăc^oă a^ori
 i^oac^oă^olă n^o i^oes^o ^ourda d^olci//șă b^onă//u^op^oar^oit g^ole^oata b^oni/șă
 d^oă-ăș^oei di mul^u ș-ăș^oei di-^ug^oă^otă^u//șă aș^a c^o c^o și f^oăș^o/...^ourda
 aș^oee c^ond ai p^os-o-^ustrecă^uari/d^oă-i... [k] d^o-ăi lu^oă^ot-o c^olo
 d^oin caz^on/c^on și f^oăș^o/...i u^o pui^o c^ol^o/șă c^ond ai p^os-o-^ustrecă-
 15 t^oari/ai u^op^orit di la mul^u...d^ou tri^o c^opi di lăpti//d^olci//șă
 i-ei p^os ac^olo//aș^a//și pi urm^a-ai str^ons-o frum^oșă^ol/n-ă str^oț t^o-
 ri/potriv^ot aș^a//at^uș și n^osămn^oă ^ourda d^olși...c^oari-o p^oni pi m^o-
 s^o [...] c^olă ...i^ufarf^our^oi^o//șă at^uș i^oest^o ^ourda b^onă/d^olci/și
 gust^oășă//d^oă//

20

[Același]

munca vi^oi

y^oi^oă/si plante^oăzi/b^otaș sau corș^ovi^o//d^oupă aș^oee d^oupă și s-o
 plant^ot/ă...d^ooi an^ot di z^oli/să i^ongri^oăș^oti/și d^oupă c^oi...ă...al
 tr^oile^oă an/i^ontră pi r^ood/pr^oima d^oată//ă...r^ood^u i^oei/n^o și pu^oati
 25 lășă dic^ot...p^oin^oă la d^ooi u^ook//c^oari...i^ontr^oind i^on al p^oătrile^oă an/ă
 ...ia și la [k] cu^oarda și lăsi mai...l^ongă//z^ois y^oi^oă la noi cum
 și sp^ouni//să lăsi mai l^ongă//... ¹ i c^oari ș-at^un^oce n^o u^o dă^om i^oncă

1. Subiectul își suflă nasul.

tótuş^j bîni kar pi r^uod/númai butuşi cári sun^j mai bun^t//iar síi-
lalt//...rămîn//pîntru...anu vi^titor//

ă...munca vi^tă în^j spe^cal...péntrū...îngrijírea-n^j fiilcări an
/noi primăvára ni dúcim...ă...prima dátă ne-ápucám sâ...uo tăiém//
5 după s-o tăiém uo cotórim//uo dizvelím la rădăşiná/uo mustăcím/
şi după acéea/sí lăsî^j uo zí/guálâ/suáta/cári-a...a [é] dóya zí...
dúpa dizveliri/uó-velím iar ánapói//

[De ce se lasă o zi goală?]

să lăsî guálâ prin^j fáptu cá sî^t sâ húşúsi mustăşóri sí^t cá cári
10 s-^uo fos^t tăiét//şi după c-am ínvélit-o/...ă...uo hărăzím//dúpa
c-o hă [é] hărăgím/uo legám//dúpa c-o legám/...noi ne-ápucám pi
úrmî s-o sápám//cá^ri-i^j dăm...prima sápa/sâ...tupa a^sé^j...dúpa
sí ísépi iar sî^j mai creáscî buruiénli noi/uo prăşím// [é] a...tít
pánă...ă...cⁱ...cîⁿ íncépî...p-úrmâ...ăsépi iar áltî mún^ci//pră-
15 şítu al dóil^j/...a íi//

Constánda Nástási

[39 de ani]

[Piinea]

íntăi fásím plămăde^u//sî dupa a^séi d^upă s-o creşcu plămăde-
20 tu/...sérnim făiⁱnî/sí púⁿi^m sî frămîntám//... după şe^j am fră-
mⁱntát píⁿge/ám lăsát-o di-o creşcút //ie bîni/...s-ápăi după a-
séi^j/...dúpa s-o creşcút/ [é] uó púním...//lă [é] tígⁱăi...//sau
dáci nu uo púním [é] s-o fásím péntru s-o púnⁱm pi vátrî//s-o
dăm la cupti^orî//dúpa s-o ar^s f^uócū//sî după s-o a^{rs} fócū [é]
25 gîni/uo dăm/s-o cuáşím/uo lăsám acólo...puátî-o uó^ri sa^u uó^ri
sî žumátî/dup-a^séi uo scuátím//s-o m^válím cu ševá//dáci-i pre

⁂uscátă//dáci nu/n-o-mvălím//

[Și cum o cunoști că-i coaptă?]

îi ⁂ușoară//

[Dar cum cunoști că-i destul de ars cuptorul?]

5 [ε] sî c^unuăștî// [ε] puătî-î¹ îi [k] cînd îi al^b/cuptîo-
rî¹ /atûșa spûn¹ m cî-i ars//

Pòlicsăniîă Costănda

triîzășînouî [de ani]

rășitúrlē

10 rășitúrlē sî...pûnî cărî¹ dáci-î di p^uorc...ș-fî mîi¹ di-
múlt/...^s pûni la mui^t dîcû sári/a dō^uza dîmineățî lî spălăm/
...gîni/ș dup-așéi¹ lî clătîm în ap^a rășî/șî lî pûnî^m la hert//
dûpî sî s-o hert îélî¹ gîni-gîni/șî vîdém cî sî prîndî/lî dăm
diòpártî/șî lē-așăzăm împ farfurîi/ [ε] șî zámă^u dăm dî sî ră-
15 șéștî șî^t kîsăm ustur^uoî/șî pûnî^m la zámă/șî dup-așéi¹ lî pûnim
zám^a la farfurîi¹//...șî lăsăm dî sî...prî^{dî}...//îélî//șî^t după
sî s-o prîps/ [ε] lî putém...șî mîncăm//

[Aceeși]

[Mămăliga]

20 [Fă o mămăligă...]

[!] sî fac uo mămălig¹...//spăl șa^uunu/...pui apă/⁂ după-a-
șéi¹-î pui sári/prèsór/...făî¹nă//șî-î dau f^uoc/șî¹...hérbi//
cî^d am văzú cî-î¹ h¹érbi/îi pui făî¹nă//...ș-o la^s sî hárbi¹ îe
asă¹-î gîni/șî după ș-o hert^t/uo méstic//după ș-am méstecát-o/...
25 [ε] am^u î...pălit-o/ș-am¹ î lăsát [k] am tûrnát-o/pi^d fun^d//după

s-am turnat-o pî fun^ă/...kem uómu^ă la măsă//

[O tai cu ceva...?]

[É] dácî-i di tăi^é^tuo tăi^é^m//dácî-i prè micî/n-ò tăi^é^m//

[Şi cu ce-o tai?]

5 cu a^ăta//

[Aceeşi]

prima dat-uo vorbît Tóma Vasíli cu fáta

[Şi...cînd zici că s-a întîmplat asta?]

- 10 sîmbăta trecută//sîmbăta trecută-am mers ân^ă hálta Bursúc¹//
ân^ă gară//a^m mers... [k] s-a luá dî^ă urma me uo... [É] ò^ă s^ării di
băi^é^t//ăstia...am ajúns acólo...c^ăn am ajús...an trecú bari^ăiera...
i^ă au rămas î^ă urma me/au luau [É]...dóu^ă pét^ări di jos din^ă línii^ă/
şă mergî^ă făr^ă...sî-m^ă dau sáma/am ajúns acólo/...la^ă u^ăn mómen^ă
dát...am^ă văzú^ă cî^ă mî-o^ă vîni^ă pátru lovitú^ă î^ă cap//şî...atúşe^ă io
15 m-am aplecát î^ă fáta//cá sî nû-m^ă vîná sîngili...î^ă spáti/sî-m^ă
murdăres^ă háina/...m-ă^ă aplecát î^ă fáta/...şî...cân m-am aplecát
aşá jos^ă 2/am^ă văzú^ă cî m-o cuprîns î^ă bráti m-a luá şî m-a trînti^ă
di línii//m-a trînti^ă/s-am^ă vîni^ă cu pi^ăcóru//ân^ă línii/...şî...a-
cólo s-au^ă sui^ă pîstî^ă míni...áu^ă î^ăsep^ă şî m^ă báta/sî m^ă loveáscă
20 c^ău petruáii...//c^ău fél di fél dî...cu púnnii/...c^ău pi^ăcuarli/...

[Dar cine erau ástia?]

Tóma Vasíli/Tóma Mitícă/...uo fos Cazácu A^ăurél/Iámandi
Dínu/...Timófti Uoctáv/...uo fos mai^ă mult//

1. Localitate apropiată.

2. Gest.

[Și cum s-a terminat treaba asta?]

cúm s-o term¹nát a⁸n scăpă cu fuga//triába...dacă nu fu^zzēm
...ierá mai rău^o//

[Dar ce-ați avut...de ce te-au urmărit? Degeaba...nu.]

5 nũ m-o urmări^t di⁸zaba//vă spun întimplária?//

[Da.]

d⁴la uo fátâ//

[Da?! Cum a fost?]

prima dát-uo vorbít Tóma Vasíli cu fátâ//io i-a⁸n spus//l-am
10 avertéza^t din tim^p//

iel mi-a spus "io nũ am suc⁸sés//sí vorbés cu i⁸é" //

io i-a⁸n spu^s : "dácí tu-ai avú mai mul^t suc⁸sés dícít míni/
încér^c și io sí văd puáti am"//uómu-i datór sí-ncér^cí/fílicári//
și/...am încercát//

15 iel a spus: zísí - "ncércí/da nu s^t tⁱni" //

"bíni/nu-n tⁱni//da io...tótus încerc" //

s-am încercát//și după áiá...fátâ a fos^t...di acór^d cu míni/
i-a plăcú di míni/bínintălès mii di i⁸é/...c^ă asá-i triába//sí...
la u⁸ [ɛ] [k] acúma î^lúltimu tim^p/a intervení^t tót iel/fóstu...

20 prim prⁱietin a^lféti-/a i^lintervení ca sí...mpriⁱetenească sí
puárti-ncⁿ... [ɛ] [k] adíca sí puárti-ncⁱntinuári...preteníiⁱ//

fátâ n-á mai vrut//á dís "am priétin/sí nú-mⁱ mai trébuⁱ" //

și pi báza ásta iel s-o răzbunát ásupra me//c-o zís? "dacá tu
i⁸é^ti acéla cári acúma nũ mai...po^t sí mă mⁱ impá^c cu i⁸é/iá sí
25 ti heu heu la búbuⁱit" : dá bătáⁱ lu bălátu [i] //să ásta-i
triába//

Niculⁱțⁱ Alecsándru

dò^uuzășunu [de ani]

pi_mîni rămîni sî^â fac mîncăria

...¹ dîmîneata cînt^u mă scol...ştiu precîs că...pi_mîni ră-
mîni sî^â fac mîncăria//să...âm spăl sî^unu/âm spăl crătîta cări
tréb^u sî curăţ cărtuafⁱli...sau... [ε] sî^unu cări tréb^u sî pun
5 di mămăligă sî... [ε] sî^u fac mîncăria//spăl sî^unu gîni/-l curăţ
di cuărjă/să...pûn zolili-nt^r-o căldări că sî lî dau la p^uorc/pun
di mămăligă/s-apûⁱl...l¹ presor oleacăⁱ cû...fă^olînă/ pûn sári cî^t
trébuiⁱ/s-apôⁱl...dau f^uoc/sî m-apúc di curăţît cartuafⁱli//ă...
ădúc buruîenî...bûliuon dăcâ am sau dăcâ nu...pun â patlaţelî
10 ruşî/să...l¹ curăţ...di cuărj-oleacă...că sî nû-necăm cîn mîn-
căm/să...lî dau f^uoc//dúpă ásta dăcî vreş sî^u fac bors dăcî nû
...lî prăjasc/pûn ânt^r-ò...crătî^tă...ă uoleacă di uléⁱ...sau un-
túră di p^uorc/să...fac nîstî prăjîtúrî/s-apôⁱl...ă pui fasólⁱli...
sau cărtuafⁱli/carⁱle-am curăţî^t sî sau [ε] ...le-am...hert a-
15 cólo//să...//

[Mămăliga...?]

mămăliga/cînd hērbi/...ă pui cîti-oleacă di fălînă sî mēstic
cu făcălētu/pîj cînd...cred io că...âⁱ distúlă/să...sî-ntăreşti
dúp-ásta//dúp-ásta uo torñ...pî...fúndu di mămăligă/uo tai bucăt
20 s-o pûn... [ε] pî¹ farfurîlî fiiecăruiă/sî/...ni-şăzân la mäsă//

[Nu se tăpeşte ...?]

ei...//

[Înainte de-a o răsturna?]

da/da//uo tipăres^c uoleac^t dū...

[Lopătica.]¹

lopătica/să...după asta uō...törn pi...fund/si...uo-mpărtăs^c
la tot pi farfuriⁱ sau... [ε] ^ăsă/s-o dau...și mîîîî tot//

Dinóvic Mariia

săptisprăzăsⁱ [ani]

di ánu nou

ieu di ánu nou am umblát pi⁺sat și...ă am urát//

[Pe cine?]

am urát pi...ă nána meu//

[Cum?]

ă...c^um^l-am urát^t ?//

[Ce ai făcut...ai spus urătura și...?]

an spus urătură/s-ápoi m-o kemát înúntu și n-o da^t bañ¹ și

15 colás [i] //

[Și pe urmă?]

pi urmă/ieu am plecát acásă//

[Și?]

pi urmă de-acásă...m-am dus la áltu//și_ă... [k] n-o [k]

20 uómu asála n-o dat núma ban^t//ă... nána lu Línu//

[Părinții tăi au primit urători...?]

da//

[Și cine a venit la voi?]

la noi uo vinit_ă...Ii^uonéla/...C^o [k] c^uCostél/ă...uo vini⁺

25 mai mult copii//

[Și cu ce au urat?]

1. Sugerează un subiect ocazional care asistă la înregistrare.

uo urát cu...clopoťǎi//

[Cu altceva?]

uo vińi¹ cu cîrse¹//

[Cum e cu cîrcei ?]

5 ă...dăde aşá â₊sús şî-₊zôs [!] ¹//

[Cu ce?]

cu cîrse¹//

[Dar ce-s cîrceii?]

10 ă nîşti lánťur¹/şî apúcâ de-aşélea şî pi-úrmâ dai [!] aşá
lo şî-₊sús şî-₊zôs²//

[Şi ți-a plăcut?]

da//

Genovica Timórti

nóuă an¹

15

fac uo pópúşâ

[Cum se face o păpuşă, ia spune!]

uo [!] pópúş¹ [!] /ă ămv¹ălătuşés¹ d¹n¹úştă cîrpe/s-ă-
p¹ó¹ uo l¹é/s-apó¹ fac uo pópúşâ// [...] şî-i pui¹...pi¹cáp¹ [...] c¹ăşul¹ită// [...]

20

[Şi ce faci cu ea?]

ă¹ mă j¹óc// [...] [!] ió¹-u¹ dau lú frát¹-meò şél mai
mit¹it¹él/Línu/sâ iél pi¹-úrmâ sâ žuácv¹ c¹u¹ă¹// [...]

[Aceeasi]

1. Gest cu mîna.

2. Repetă gestul de mai înainte.

629. FRUNTIȘENI

(com. Grivița, jud. Vaslui)

Culegere : 1971; SD, DH, HB; transcriere : HB

[Grîul]

5 ânapóî dó^uuzăș diⁱ-anⁱ în urmă/avém sășiri/sășerám/fășém po-
lóg/ă^l l^e [k] fășém legătoári/ă^l legám/ă^l fășém... [ɛ] žumătăt/
diⁿ sápti/sau diⁿ sînsprăzăși znoⁱ/c-așá sî numé pi vrémea sê^oa/
dup-așéⁱ fășém dó^uu la un^u loc sî numé clăiⁱ/d^up-ășéⁱ l-încărcám
...îⁿ car/plecám lă...lócú destinát ún^di ierá...destinátî áriⁱă
10 ...prîncîpâlî/

[Nu se aducea și acasă?]

nu//la áriⁱ/șă cumvá ânapóî pi parcúr^s cînⁿi [ci] nu ieráu
... [ɛ] áriⁱ/cu cáⁱi/cumvá î^l...ă^l îⁿșîrăi pi áriⁱ zîs în mări/
cu cáⁱi/...sau cumvá cu bóⁱi...sau...depîⁿđi cu anumitî...mîj-
15 loăcî dî...//[...]

Nekîta Ielíⁱ Górgi
sîⁿzășî^uòp^t [de ani]

yokîⁿca

pi porc_ă^l jupóî zîs/[...] dúpă sê-l belés^ti pi porc/pui ké-
20 lē dî sî usúci/dó^uu trii...sau pát^u sîⁿ zîlî cît crez/d^up-ășéⁱ-o
pui žos/uo cⁱroⁱéstⁱ c-on^u cutî^t di lun^s îⁿ rapór^t măsó^ri cumvá...

cî^t tî-i kişóru di mári^h ai...di-o pálmî^m sau di-o şkuáp^f 1 sau
di^u do^u cu^uvá/ [...] uo c^oroiş frumós/pi-urm-îşék si-^h scot^u uo
cură di pi lúngu...uokişii/iⁱ faş gă^uuréli gă^uuréli/pi-urm-o-^u-
5 creţás^t iⁱ imⁱprizúr/s^u d^up-aséie/ai termina^t cu uoki^uncea//

[Acelaşi]

[Săpunul]

púnim ápi di ploáii/sau...lěşíi//făcúti di^u s^oenúsi//di^u
cá^uuzi ci-siⁱ fiiⁱ tări lěşíi^o//ăşá//pi-^ur^rmⁱ púnim grăsim^o/púnim
z^uota/siⁱ pui ápi cît pot^uryⁱlesc//s-^uăi fer^b vro dóu^u trii uórâ/siⁱ
10 du^upă aséⁱ du^upă si-ⁱ hert^u/iⁱ pui sári/s-ⁱăl mai hert^u vro uórî
dóu^ui/siⁱ...l-am da^t jos/siⁱ...l-am lăsa^t siⁱ răşáscⁱ//

[Cum îl cunoşti dacă-i fiert?]

ăi cunós^z du^upă mîná 2//vău...dăci-ⁱ mai trébui^d zótă sau nu//
du^upă mîni^a//

15

Safta Uo^unel
şăizăspătru [de ani]

sărmăli

procurăm frúnda dî...yíⁱi/dăci n-avem di s^oéllánti di várzi/
sau di s-e hi/uo uopărím/s^oei di y^uh-i púnim pu^utín bors^u/ca si-^u-
20 gálbineásci/fášim umplutúra/fášim prăjítúri dac-avém cárni-o to-
căm/siⁱ fášim s-^um pic di prăjítúri//siⁱ pui... [ε] siⁱ trébui^u :
kipér négru/buli^uon/...i róşii/cîp_sint.../siⁱ li...mai amestecăm

1. Gest cu palma larg desfăcută.

2. Gest, arătînd cum încearcă săpunul pe mîná.

cu tuátileă gîni/şî...î mai pûnim ş-um praf di făîni di grîu dá-
cî crédim cî mai trébûi sau nu/strîcăm vuõ uou dóuû/şî pi-úmî fá-
şîn sărmáli//li [L] fiêrbim/şî pi-úrmi li-năcrim cu puţîn bors//
dácî trébuii//dácî nu/nû li mai pûnim//

5 [Le faci şi cu bulgur ?]

dă//poi pui ş-uoleă di bulgur//da//dă/pui şî puţîn bulgur//
da//făşim şî cu păsát//núma cu păsát//trăžém păsá la rîşniţá/
[..] ş-amestecă cu grîu/şî făsém//sărmáli//

[Aceeşi]

10

núntî

[..] şî dácî kámî uómû...di dimineáti-ş ş kámî neámurle
lui/ş-ápă pi urmî/adúnî la dăsu cîn_o iě cu núntî/cu múzicî/mú-
zica cîntî/să dúşe la nun/şî iě núnu/şî l-adúşi/şî mai múltî lú-
mi s-adúnî/cu cárî/cu boi/c^u cai [..] cu conocás/şă să dúşi la
15 sócru şál hîc//ş-acólo-î púnî la măsî/îi sărvéşti c-o dulşáti-î
púnî la măsî/...dúpa ašéee scuáti žăstrea afári/uo žuáci cum_îi
dúpa uobišéi/uo ašádî-ntăi pi măsî-î spûni iertăšúně/şî pi-órm-o
žuáci/ş-uo púnî-ŋ cárî/şî pleácă//cu to^t cu múzicî la sócru şál
mári//dúpa ašéi sî-šépi núnta/cu nînáşî cu totû...d^uc la cunu-
20 níi/găteşti nîreáša s^sduc la cununiîi vin_înapói îi púnî la má-
sî iar/şî dúpa šî-î púnî la măsî joáci núnta pări-ŋ sári//dúpa
ašéa adúnî iar núnu uámin^t din nou/şî dúşi acásî/ş-adúnî uámin^t
den nou/şî sócru şál hîc şî şál mári şî v [k] s-adúnî tot^u la un-
lóc^u//cîŋ s-adúnî tot^u la un loc/tot mesáni/pûni mása/-î púnî la
25 măsî/li púnî vin/şî li pûni mîŋcári/...dúpa uobiŋnuiîntî//şî mîŋ-
cári sî fáşî la núntî//

[Ce se face?]

sî fáși sǎrmáli/sǎ fáși rǎșitúr¹/sî fáși...cartóf¹/sî fáși
uoréz^d...friptúr¹/...cári¹ vor fac¹ sî mîncărică//

sî după așé^ee/dúpă sî sî...térmt¹nî mǎsa/di mîncát/sî-șépi
dǎre^a//dǎ núnu-ntǎi¹/bacșí¹ la...tíner¹/cît¹ ǎ¹ lǎsî ínima//ma¹
5 mult/ma¹ puțín/comăș híresî¹...cadǎ^uur¹/...pi ú^rmî dǎ/mesáni
șí¹lánt//li púni prosuápi-¹gít/cári ári/cári n-ári...nú¹li pú-
ni/...șí sî mérži nún¹ta pár¹ la sfírșít//sî térmt¹nî mérġ-o nuáp-
tea¹ sê^ee ș-a dóya đí toát¹/sî...merž¹ ș-a șé¹lánt¹ nuápti/tré¹sî
míntu¹i tǔmma mart¹ [!] // [...]

10 [Ce ai spus că-i dǎ miresei...?]

comăș//

[Ce ínseamnă asta?]

dǎ-¹ dǎ náș¹-sa//róki¹/s-áp^oǎi dúpă așé^ee dǎ cadó^uur¹ sî¹-
șí¹lánt//dúpa așé¹ dǎ sî¹-¹șí¹lánt//cári-¹ lǎ...¹s¹rúdi-¹ dǎ
15 cîti¹-o róki¹-¹ dǎ...sǎrvíur¹/i dǎ...vásî di mîncári/cǎldár¹
uáli/sî¹ sî ma¹ dǎ//cǎ¹ la núnti//cadó^uur¹//

[Aceeși]

vínu; tǔlca

ǎ¹ după sî sǎ coáși poáma/pregătím¹ vásíli/li spǎlám bín¹i/li
20 uopárim/...șí/plecám...la culéș² di ví¹i//culéžim poáma-¹u cóșur¹,
în cǔvé¹i/o-adunám în...butoá¹i/...uó mustu¹im/bín¹i/uó lǎsám sî
férbi//dúpă sî férbi/[...] dúpă sî h¹érbi vínu/acúma ní¹-apucám
di...di cǎlcát//¹é...cau¹uó páre¹ di pantalón¹ ma¹ ozát¹/ti
spel¹ bín¹i pi pișoári/pu¹ puáma-n sac/s-apó¹...sa¹ pi dísa pání
25 cín^d...sî stuárșí tuát¹i//dúpă sî s-o stors poáma/dișár¹ tiscoví
na/-n¹ al¹ butó¹i//¹é... am terminá^t cu calcátu vínul¹u/acú púnim

tiscovína-m-butói/uo bátim bini-¹ púnim ápâ/púnim pămín^t deasú-
pra/s-uo fášim túicá//

[Cum faci túica?]

acú¹ la túicî/făšém túica : fərbim tiscovína uo dátî//^{du}pă
5 â-am fért-o/uo púnim la prefăcút//și iěsî...rakîu//sî fərbî-a
dôu^a uârî da//la noi^așá sî puáti fášî//uo fərbîn¹ di dôu^u uor¹//

Boidáki Te Filip

pátruzășșapti di an¹

ásta-¹ tuátî coása la noi

10 'e sî ni pregătîm di cosít fânu¹ //ea¹ sî-n¹ adúc cuása/uo bat/
bîni/sî-n¹ cáu^u t¹ șocánu/bátca/s¹ sî-n¹ iě^u și cút¹ iă¹ //la mîni//ma
iě^u s-o dimizánî cu ápî/s¹ sî ni dúšim la cosít//am aźú¹ la coásî/
mai stai¹ zos¹ mai fa¹ s-o tîgári//t¹ hodinés¹ t¹ puťín...că dă...
iešt¹ uobosít di pi drum//e¹...d¹ pă¹ sî nî¹ am hodinít/nî¹ apucám di
15 lucrú//dă-¹ cu cuása//an¹ cosít iárba/fínu/zîs/sî după s-am cosít
fínu/âl lăsám uo zî di sî ušúcî/im brázdi/dúpa¹ ašéi¹ l-adunám
porcáii/dúpa porcáii-l luóm fášî¹ căpî¹/sî l-adunám in¹ clăi¹
mar¹//șá/...cu áštea az¹ uo terminát cosítu//dúpa ašéee¹ ni pregă-
tîm sî...îl pregătîm di iárnî¹ d¹ dat la vítî//

20 [Și...ce faci cu el?]

acásî/âl cărám cu cărúťili//âl dúšim cu cărúta acásî/únu
discárcî di¹ cărúťi/sál¹ lánt clădești clăi... [ε] stog... zîs/
dúpa noi¹/la Moldóva/șá l-am făcu¹ sto¹ dóm¹ //șá ásta-¹ tuátî
coása la noi//

25 [Pui ceva sus...deasupra?]

1. Dramatizează ușor, prin inflexiunea vocii.

pe stog și si púni?!...și pui vo cítiva lémni crús-acólo si
nu-l ie vintu//

[Același]

clóșca

5 [Cum pui o cloșcă?]

clóșca [!] //clóșca/dú^apă și kicâ...clóșci/uo luom i^a púnim
uó^uuli/i^a fășim cui^abáriu/...fășim cui^abáriu uo púnim într-^aun ligán
asă cu pái cu tót/și p-^airmî-i púnim uó^uuli// [...] dú^apă și asta...
cum púni^a clóșca/i^a căutăm uó^uuli/la lám^abă/^av^aidén cări ári ban^a fș
10 búni/și cări nú au ban/...asél^e nu-ș búni//și li púnim d^uuzăs/
d^uuzăs^ad^uoi...dú^apă c^um i^a clóșca di mári//asă li púnim// [...]

Nego^aitfi Mariia

[34 de ani]

pínea

15 pínea púnim s^aern^am... [L] s^aern^am f^aina/[să] fii corátí/
și p^ai-ú^am^a púnim ápi la-ncăldít/încălzím uoleácá di ápi/púnim
drójdía la mu^aie^a/p^ai-um púnim...î^an f^aina//și frămintám/și sári
[!] /... și sárea/și p^ai-um^a n^ai-apucán di frămintát//uo frămintám
b^ani-b^ani/uo lăsán si creáscá/[du] pá și crești/u-apucám di...
20 făcút...p^ani/la róli/â^anvirtitá/plăšinti/cu uó^uu [!] cu brînzí
[!] colás/tuátí s^aele^a//

[Aceeși]

[Brînza de vaci]

prima dată/mă_duc...la apă ¹ie^u apă spal ūzeru vāsii/bini/
mul⁶ váca-ntr-^un sítár¹/sî dup-ăséiă ¹ie^u láptili sî-l strecór
intr-^un ^uolói/după ¹ci-l strecór/bini/mă [k] ăi pun la prins/după
5 ¹ci-l prin^d/sî prîndi bini/¹ie^u...zmîntîna/după ¹ci ¹ie^u zmîntîna
pun ¹i...^uoluă¹ili la scopt/după ¹ci li sco^c/bini/strecór lápti-
li-ntr-^o ... [ε] sî [k] strecurătóari/sî după acéi^a puⁿ...după
acé^oa...pun strec^urătóaria la scuópt/ [k] la scurs [...] sî după
¹ci sî scúr^gi bini/¹ie^u brîza/sî fîi¹-asă potrivíti bini/pu¹-oleáci
10 di zmîntîni/sî...//

Nekita ¹i ¹Iuána

[35 de ani]

la covór tásim cu păpús^a

prima dată după sî...toársim lîna/púnim s-o spalăm/după s-o
15 spalăm/...púnim s-o boi¹im/[...] púnim sâ^uunu di...fərb¹/sî după
sî fərb¹ diz^olvăm boi^uu^a-m putîni apă/sî dup-ăsé^uo púnim sî dă
...iăr...intr-^un clócot/sî púnim lîna/sî după sî fərb¹/bini-bini
lîna/púnim sári//amări/... [ε] kátră...cúm sî mai spúni/sî iar
dă-ntr-^un clócot/sî gáta//^uo dăm ^uo spalăm ^uo púnim sâ usúsi sî
20 dúpa asé^oee...//[...] sî după sî sî usúci/^uo depánám/^uo fásim gé-
mî sî s-ăsázⁱ pi gémi/sî pi¹-urm-o fásim păpús//sî/imvă [k] cînd
î...pún¹m răzbóiu/púnim întăi¹ sâ-mvălím/urzím/urzím/dăm pi mo-
suári/urzím imvălím/sî dúpa asé^oee/dăm pin...íti sî pin¹spátⁱ sî
nî-apucăm di tásút//sî...//

[La covoare, cum țeși?]

la covór țeșim cu păpúș^a//î aléžim pătr [k] númărăm pătrátîli
din cîti-î...fluárě//și aléžim în...spanț//pî...spanț^u//acólo ún^eî
trébui sî...aléžim...lă_țeșaturⁱ//ș-aléžim fiie-cări pătrát apárti
5 /și púnim lînf di cări trebui//fiie-cări culuári-apárti//la fiie-
cări fluári arî...cîti-o culuári//ș-aléžim așá-m_pătrátáli//cîti
dó^uî ... álti uorⁱ și cîti pătru...dúpa cum vin//

Băcu ¹Emilea

uóptăsprăzășî anⁱ

10

[Spălatul rufelor]

púnim apa s-încălzăscî/ca di vár-/așá sîⁱ fiî-apa ca vára//
și dup-așéî mui^șen_rúfiⁱ li lăsăm sî muáîl^o uórfi dóuî/și dup-a-
șéî lⁱlom la spălát//li spălăm cu sîⁱápún/ [ε] cu álba¹ sau dácî
n-ávem álba...cu zótâ/și dúpa așé^ee/dúpa li spăl [k] dúpa sî li
15 spălăm în prima apă/li spălăm și-n_a dóua/tót cu apă dá mai...
caldútⁱ puțîn_că...prima//șă-n_al triile^a apă/dúpa sî...li spă-
lăm în dóuî apă/al triile^ă apă/li clocotím//ádⁱca li uopărím...
cū...clocotít//^cu-ápî clocotítî//

și dúpa așé^ee dúpa sî li spălăm și-n_al triile^a apă/li scoá-
20 tím/și li clătím în apă răsî/dácî vrem sî li spălăm în pătru li
spălăm...dácî... [ε] nu/li lăsăm n^uma-n treî/și li spălăm [k]
li clătím cu apă răsî/și dup-așéî...e li-n [ε] sîrám pî sîrmî//

[Aceeși]

[Întîmplare]

ie_u a_n s_amnu ásta-_u cap d_a cînd í...mă_mica _uo fo_z b_ol_aví/
şí stăte_a í^m pat//ş_a ie_u/stăte_am cu só_ri-m_a //ş_a...á_ia mai mi-
t_it_icí ni j_uc_an//ş-á_pá_i s-o da_t j_os/ş-o lu_a cl_eş_tíli/şí _uo s^pus.
5 "T_ilí_ia d_au!"//şí cînd _uo zís aş_a/_uo d_at//şí...ń-ō...spar_cá-
pu//

Cump_aní_c Uotí_ilí_a
zé_ece anⁱ

de-a fugăritelea

10 noi/cînd_ă...ne j_uc_am de-a fugăritelea/noi n^u m_ar_am... [ɛ]
c_e nú_mere pu^t [k] í ş_tim noi//ş_tim í... "ú_na - m_iá - s_uta - lei/
ia - te - ro^o - pe - c_ine - vre_i/ s_a - lei - k_ar - din-pers_oána
- ta" ¹// şí... [ɛ] á_ia c_ar_e...v_in_i/...á_ia í_e..._uo fá_tá//şí-á-
poi í_esí/şí t_ot aş_a num_ar_am pá_nl_a...p_in_a şí r_am_in_i dó_uu//şí...
15 dú_pă şí r_am_in_i-aş_ele dó_uă/noi_ă...sp_un_iu_ci "şí vre_t şí n_e-a_le_a
[k] s_i s-a_le_ag_i/c_eru^u hor p_am_intu?"//şí dac-a_le_ag_i c_eru/r_am_in_i di
fugă_rít//

[Şí ceilalt_i?

c_ellalt fú_ză//

20

[Acee_aşi]

1. Pronun_ţă ritmat.

630. BEREȘTI- SAT [WLAD, 618]
(Berești, jud. Galați)

Culegere: 1971; SD, DH, HB; transcriere: DH

amînăriu

- 5 ni fășé amînăriū...hîerári^t//tîgán^t/îi zîsî//sî pi^uurmî
căuutám uo bucă^t di crémîni/...îēră fi^til/inaiⁱnti.../r^uotund^u/
ș-ăl púnem într-o tãvî di [ɛ] dî fier^u//di tablă//mîcî/scurtî//
ș-ăpăi...sc^uotém^u fi^til^u di còlo ș^ts^c [k] băt^tem cu amînăriu
...//săré scîntéiⁱ/ș^ts-aprindé fi^til^u/ș-aprindén tîgára...//ăpăi
10 mûlt aprîndé^u șî...fuocu di la așé^eșî//că...aprindé uo cîrpî/ș^t
di la cîrpî...pi-úrmî fășé fuocu [!]

Dăndeș Neculăi^{tu}
șăizășidoi^t/amplécă^t pi^u
șăizășîtriⁱ [de ani]

15

cîñipa

- cîñipa?!/d^upă șî șî sãmîⁿă/uo cul^tézi^m/d^upă ș-o culézi^m/
uo bătîm^u/...d^upă ș-o bătîm uo dúsîm^u la iaz^u/uo dugîm^u/d^upă ș-o
dugîm uo ádușîm acásă/uo uuscă^mam^u/d^upă ș-o uuscă^m/uo m^uel^tî^mam^u/
...d^upă ș-o m^uel^tî^mam^u.../uo...keptănám^u/uo [ɛ] [k] uo răgîlám^u in-
20 tăi...!//ș^td^upă ș-o răgîlám/uo keptănám^u/ș-ăp^u pi^uurmî uo pú-
nîm^u im fúrcî/ș-o tuársîm^u//

[Vreau să-mi spui cum o pui la dughit ...]

da!//uo fășîm fuiorășă/așă mit^tî^tîéⁱl/șî pi^uurmî uo púnîm^u
î iaz^u//ș-o dugîm/uo lăsăm...

[Le arunci acolo...aşa?!]

[É] ă! ʋo lăsăm acolo sîş_găsî dîlî_pî^{nî}...

[Dar în iaz...o arunci aşa?!]

da!//ʋo pûnim aşă/sî-î pûnim^u cî^u p_ketruaiî p^t deasupra/sî^t
5 dîpă_sî-î...pûnim piêtri p^t deasupra/...ʋo [k] la_săsî_zîlî/la
şăptî/cum sî_dugêsti îê/ʋo scuâtîm^u!//sî^t după_s-o scuâtîm^u.../ʋo
...aduşim acăsî ʋo ʋuscăm/dîpă_s-o ʋuscăm^u/ʋo mîeliţăm^u.../dîpă
s-o_meliţăm^u...ʋo...//

[Asta am văzut...]

10

Frăsîna Berescu
şai^ăzăstrii⁷ [de ani]

[Lîna]

pûnim [É] îîm...baliî mări cu^u sî^t dîsî la_nôî.../sî...ʋo
pûni^m baliî ʋo aşazi acolo/ʋo [É] discurs [É] nîntezăî di...
15 curnût/dacî ari ʋaîe curnût/de-acole îi hêrbî apa/sî-î tuárnî_pîs-
tî_îe acolo//s-o lăsî acolo pâr_sî^t răcorêsti/sî^t pî_ʋurmî [É] pî^u
ʋurm-o spâlî/s-o pûni pî^u frîgîî di_sî ʋusúcî//

[Dar cum se boieşte...?]

éî! cu^u sî^t boieşti?! sî [k] dîpă_sî_sî tuârîsî sî boieşti://
20 întăî s-o scărmanăm/ʋo dîşîⁿ la...marşîî/dî-o trăzim/sî pî_ʋur-
m-ʋo tuârîşî/sî^t pî_ʋurm-o boiîm^u!//

[Dar ai prins mata cînd se boia şi cu...din buruieni...aşa?]

ei! n-am...//am bóîî^t dim boiîlî/dî_ay_cumpărat^u!//

[Dar aşa din buruieni...nu?]

25 dintr-aiêsti...n-am^u.../n-am boiî^t//

[Acceaşi]

griuu

ažũžẽm la deal^u/mã hódinẽm puțin/pi^u urmă ni sculãm la treã-
bⁱ/pũnẽm mĩnã pi^u sãșerã^t/...¹ sãșerãm...la...la mãnã/fãșẽm...pãn^t
apruãpⁱ di dóuĩs^spi [ɛ] pũlũãžĩ/...șĩ dupã așeie pi^u urmă cĩn^d [ɛ]
5 [k] pãnĩ-n dóuĩs^spi/pãn^t la mãsĩ/...fãșẽm legãtũr^t di mĩnãșĩ/cĩnd
ažũžẽm [L] nuoi/...li pũnẽm la...la do^s șĩ nu șĩ nusũșĩ/șĩ la
dóuĩs^spi li legãm//fãșẽm znok//șĩ dũpã asta pi^u-u^{rm}ĩ [ɛ] fãșẽm
clãĩ.../di cĩti pãisprĩzãșĩ znok/žumãtãtĩ/...² dóuũ žumãtãt^u vi-
nẽ...ũo clãĩ//șĩ dupã șĩ terminãm...sãșerãtu/plĩecãm...cĩ șĩ-șe-
10 pẽ carãtu...cãrãm cu cãĩ/cu bũoi^u.../cu ș-aviẽm.../cãrãm la...șur^t
und^t s-adunã...tuãtĩ [ɛ] rĩecółta/tuãtĩ pĩnẽ asta albã/șã vĩnẽ:
bat^uozĩ.../cu...vãp^uorũ/cãrĩ-ĩ dãdẽ rĩoc lã...la cũptĩorũ-ãla a-
cóło.../șĩ...a...ũnu [k] stãtẽu doĩ yãmĩn^t sus pi^u bat^uozĩ carĩ
tãĩe znokĩ^t/ [ɛ] ũo...ũo fĩmẽĩĩ sau^u ũn^h ũom/cãrĩ [ɛ] ...

15 [Care se întĩmplã...]

da/dóm^{le}!//șã...ãltĩĩe stẽtẽu la pest^helcĩ.../cum șĩ spũni
la noĩ.ĩ...[!]/cu uodg^uonũ cu boĩ/cu lãntũr^t lũž/dĩ [ɛ] ũo agãtũu
pãĩĩĩ/șĩ li trãžẽm mãĩ di pãrtĩ!//șĩ dupã asta.../fĩĩecãrĩ ũom
cum ĩntrã lã...ãsta/terminã...șĩ f^uormã ĩekĩpe³/...șĩ ĩntrãu ũo
20 dãtĩ toț/s-ažũtũu ũũũ pi^u altũ/termenãu.../fĩĩicãrĩ șĩ d^uçẽ/-ș
cãrã pãĩĩe/dũpã șĩ...ĩș cãrãu [k] ĩntãĩ ĩș cãrã...griuu/fãșẽu
fĩĩicãrĩ diopãrtĩ...vrãvu lũĩ acóło.../diopãrtĩ/ĩș adunã.../șĩ
p^t-ũrmĩ-^l carã:la [ɛ] cũotã.../undẽ-ẽvĩe^u/acãșĩ/șĩ...ĩsta/șĩ dãdẽ^{te}

1. Pauză scurtã, datoratã intrãrii unei persoane ĩn camera ĩn care se ĩnregistreazã; informãtorul continuã firesc.

2. Subiectul ĩnghite din cauza efortului vorbirii.

3. Ușor emfatic.

... [k] sî termină acolo//d^upă_ásta/pi_úrmî/cáři_vréeé_făsé-n-
t^uorsurâ.../dⁱ_tuám^{nî}...uòg^uor^u/cu_plúgu.../cu_b^uoi.../sau_c^u
cáři.../s-avé/cít^d_nu_iaráu...tractuáre/...sî_rămíne...pîntru_pri-
mavarâ//

5

Nⁱecula Ve Neculá^u
triáză^{sî}sîs pi triáză^{sî}șasâ [de ani]

uo_cásî

uo_cásî.../prima_dátî_t-areñjáz_toátî_furcîli/dúpă_cî_t-ai
numărát.../toátî_furcîli_cári_lí_ai/însămnéz_gău^uurli/^dpă_c-^{ei} în-
10 sãmînat_gău^uurli_dí_lá_nívélu_ál_mai_dí [ε] sus^u/hⁱei_sî_dai_nivé-
lu [ε] cásîi//d^upă_áséⁱ_ai_făcút_tuáti_gău^uurli/sî...ai_îfíp^t_fur-
cîli/^dpă_c-^{ei}_îfíp^t_furcîli_ai_áreñját_c^uostorógili/aⁱ_áreñját
c^uostorógili/ai_ásázát...c^uorzîli/căpriuóriⁱ/sî_d^upă_ásééé_mérzî-
sus_la...// [k] sî_lipⁱh^ești/...sî_mérzî_sus^s_la...coámă/la_căcú-
15 lă//

[Spune cum e cu lipitul ăsta...sînt mai multe rînduri nu...?]

[ε] prima_dátî_sî_tráz-un_lut// sî_lásî_lútu_sî_sî_ú^súci/
sî_la_uo_săptămínî/sau...cél_mul^t_dóu^u/sî_mai_trázi_înc-^uun_lut//
ș-al_treile_uarî_sî-^ufúndî...păni_sús/la_c^uostoruábă//

20

[Și_asta-i...]
atît¹ //

Sîmpétru_Artim^uón^u
patruzéc...șî^uunu [de ani]

[Carul]

la car întăi.../sî¹ la ju [ɛ] [k] di la ju^o:júgu/...pro^oţápu/
...drícu dⁱ dinaⁱínti/...p^uodu uó^{sí}i didisúpt/...áⁱnima că^{rú}tí¹/...
...drícu dⁱ dina^uoi/sí dóu^o ru^oatí mi^o în fáⁱtí/sí dóuⁱ mar¹/ín
5 spáti//

[Dar o roată...din ce bucăţi e făcută?]

u^o ru^oatí-í fá^{cú}tí [ɛ] [k] u^o ru^oatí-í fá^{cú}tí din dóuⁱsp^{rí}zⁱí^{sí}
skí^{tí}//s¹í s¹así uobéz//...s¹ina/s¹ butúcu//

[Acelaşi]

10

tutunu

primăvăra...cîp¹ sî fá^{cí} tutunu/sî fá^{cí}...ră^{sá}dni^{tí}/di gu-
nóⁱ//dú^{pá} acé^ola sî...împrásti¹...nisíp/s¹ sá^{mí}ní sémíⁿta/...îⁿ-
gră^{sá}mínt/...s¹í s¹ u^udí//s¹ u^udí dⁱ dóuⁱ uor¹ pí¹ zⁱ//dú^{pá} cⁱ...
f¹es-afarí...ră^{sá}du/...să...tré^{cí} la prívít//s¹ prívé^stí pări¹ sá-
15 fá^{cí} ră^{sá}du di...dóⁱspⁱ/pân¹ la páⁱspⁱ c¹entimétrí//s¹ d^upá acé^ola-
z smul^gi-ⁿ c^uo^osur¹/s¹ m¹érzⁱ la cîmp úⁿdi-í...té¹rénu arát/s¹í-l s¹
fá^{cí}...sá^{mí}ni/s¹í s¹í¹ m¹íngⁱ c^u fíru/s¹í s¹í p^uní á^{pá}//d^upá acé^ola s¹
pră^{sá}s^{tí}/s¹í...s¹í su^ooré^stí¹ pr¹ima dátí/pr¹ima fuáⁱí ae^o uó cáⁱdi jos/
s¹í d^upá acé^o cín^d tré^{cí} la culés/culé^gi c¹í¹ dóuⁱ tréⁱ f^uoi/...
20 mai¹ tré^c-on [k] u^o p¹eríuá^{dí}/lár mai¹ culé^gi.../cá¹ri sá¹ ngă¹lbí¹nes-
tí-o culé^gi//pí¹-ú¹rmí: u^o adú^s acásí/uó¹-sírí¹ la s¹í¹rá^g/s¹-o sú¹í¹ la
p^uod/s¹í u^usucí//s¹í d^upá acé^o-ó fá^{cí} popú^s/s¹í bal^uót^u//

[Acelaşi]

1. Se su(b)suoréste = 'se rup subsuorile [= frunzele de jos ale plantei]'.
BO

[Cum se usucă prunele]

[Dar...se usucă perjele ?]¹

da!//

[Cum se usucă?]

5 noi₁ fășim uo grupă/d^up-ai₂e avēm uō...lóznițâ/sî...l¹ē
culégîn/sî¹ l¹i p¹un¹m p¹l¹ó²nițâ ai₂ē/sî¹ l¹i dă¹m fuóc//

[Cu ce le dai foc...?]

p¹un¹m cîti-o rădăsină//ca sî nu sâ... [ē] dă¹m fuóc^u tări/cî
l¹ēl¹i sî ară!//

10 [Numai...cu aburu...]²

sî l¹ēl¹i sâ [ē] [!] sî fa^c numai cū [ē] a^rb^uru-ăla d¹ la...//

Sîmpetru Mari₂e
tréișcîn^c d¹i an¹

[Cum se cinătuiește o găină și cum se face borșul]

15 noi₁ăm [ē] tăi¹at uo găl¹in¹i/d^upă s-ēm tăi¹et-o am uopărit-o/
d^upă c-am uopărit-o am c^ură¹tat-o di...pēn¹i/d^upă c²e an c^ură¹tat-o
am [ē] p¹irlit-o/t^upă s¹i am p¹irlit-o am spălăt-o/d^upă s²e an spălă-
t-o am [ē] cēnătuiit-^uo/...sî¹ l¹ārîș an spălăt-o/s-am [ē] pu^s s-am
făc^umîncăr¹ē//

20 [Și cînd o cinătuiești...spune...ce bucăți scoți?]
întăi scuăt¹im scurmăcîl¹i/d^up-ai₂e scuăt¹im arípili/d^upă aríp¹i

1. Textul anterior înregistrat a avut ca temă [Cum se face ma-
giunul].

2. Intervine soțul ei, v.inf. [VI d] Sînpetru Artimon, prezent
la înregistrare.

scuătem pulpanile/^dpă pulpani-^lscuăti^m [ɛ] péptu/sî^t t^up-ăie...
scuătim măruntaîli...rîza/ficatu/sî^t l^t spălăm/sî^t făcim mînoa-
rie//

[Borșu...] ¹

5 [Ce mai pui în borș...ca să-l faci?]
noiⁱ im^e b^uorș/punem^u zarzavat.../căpî/petrijăl^u/mărar^t/leuș-
te^u...tăe^tăi...//

[Cum se fac tăiețeli?]

[I] noiⁱ strică^m i^u un^u uouⁱ im^e făiⁱniⁱ/...ș-^uo^u cu^tăm fuăie/d^u-
lo pă^s-o^u cu. [ɛ] [k] sușim^u o^u tăie^m//mărunt/c^u cu^titu^u/d^up-ăe^e d^upă^u
și^t fərbim b^uorșu/punim tăie^tăiⁱ//

[Se drege borșul cu ceva...?]

[ɛ] dré^zit c-^u uou^u/c^u...//

[Cu smîntînă...?]

15 nu//numaiⁱ cu^u uou^u//

[Aceeasi]

urda

[Cum se face urda?]

mulzimⁱ uoiⁱli/dăm kag la lăpti/t^up-ăseie...sî^t făși brânza/
20 strîzimⁱ căsu/...

[Mai rar, dacă se poate, și mai tare...]

strîzimⁱ căsu/d^upa așe^ege...punim zăr^u pî^u fuoc/ș-^uo^u hərbim//
sî^t sî^t făși...urda!//jânti^tă//mestecăm în...șeu^un/uăⁱlî/ș-avém/sî^t
...sî^t făși jânti^tă//d^upă așe^ege^u uo^u lom/uo^u punim în stre^cătore/
25 ș-o punimⁱ sî^t sî^t scurg^t//

[Și...cu ce se ia...?]

1. Intervine, precizînd, soțul informatoarei (v. și textul pre-
cedent).

cū [ɛ] ...

[Cum se cheamă...?]

[!] sîtişcî nu ştiu ... [!!] //

[Aşa-i zice... sîtişcă ...?]

5 da...//...străcurătoări...//

*

[Dar de unde ştii tu cum se face urda?]¹

p^â dacî-ş...?! tátu ne^ui m^uocan^u?!/şî...//

Toader Iecaterina
uoptîsprăzăşi [ani]

10

[Pui de curcă]

[Pui de curcă ai avut vreodată?]²

p^unîm u^ou^uli/t^up-aşee^u [k] cloşeşti-o lⁱnî dⁱzⁱli/şă...
scuati p^ui//

[Şi...ce faci cu pui?]

15

c^up^ui [!] iⁱ [!] scuati^u afarⁱ/liⁱ hⁱerbim^u...u^uu^u/...
d^ou^u.../amestecăm c^uur^uzicî/şî c^ufăⁱinî/şî liⁱ dă^u şî mîⁱnîşî//
u^urdî.../brînzî dⁱvăcî/...

[De ce...]

[ɛ] aşă-ⁱ...//

20

[Dar la picioare...le faci ceva?]

liⁱ [ɛ] băgăm îⁱspirt/şî liⁱ dă^u c^ukipér n^egru//

[Aceeşi]

1. Întrebarea este pusă la sfîrşitul înregistrării textelor, în cadrul alcătuirii fişei fonogramice a informatoarei.

2. Textul precedent a avut ca temă [Cum se pune o cloşcă].

[Un om de zăpadă]

[...]ni_du_cîm pi derd¹el^us/cîn_nu_se_vede ni_c^uo_mărsînî/...
și ni_dăm cu_săni^{ie}//u^unu d^upă_ăltu!//

[Si...cum se face un om de zăpadă?]

5 u^um_uom di zăpădî/s_e_făci cu_mănuș im_mînă/...făci^m u^um_bul-
gări di_zăpădî_mări/îl_împîngiⁿ/sî_l-așăzăm într-î^ul^uo^o//după_
ăia...ăi_făci [ɛ] [k] iⁱă_făciⁿcap/îi_punim_uo...uălă-ⁿcap/i_pu-
nim_u^mmo^rc^hov...ân_nas/s-^uo [ɛ] mătur-aiⁱs-^uă¹//gălbî^{nă}//sî-iⁱ
fășin_niștî_năsturt¹//cu_g^ul^uo^d// [ɛ] [k] cu_pămînt//

10

Sînpetru Virgil

treisprîzêce [ani]

m-a_călca^tmașina

sora me_îeră în_ă...vacan^{ti}/s-a_duș...la_prăc^tică//și_tă-
tîcu_m-a_trimis ca_să_uo_adu^c...pe_sora_me//sî...tă^ticu_a_vini^t
15 d^upă_mîni_sî_îe_s-a_duș_i [k] a_plecăt_in [ɛ] înaⁱînti//sî_îo_ăm-
îintrăt_îⁿcofetării.../sî_ăcîl^u-să_îeră_uo_femēiⁱ//sî_me-a_dat
uⁿcovrig/sî_îo-am_văzūt_uo_cărū^ti/sî_m-am [k] aⁿfugî^tfuga_lă
...coăda_cărū^ti//...² sî_mașina_veneă_din_sus//s-îo_aⁿvru^tsă_
tram^{vers}ez^sstrăda//și...mașina...³ [k] aⁿsărit...din_cărū^tă/...
20 m-a_călca^tmașina//

[Unde te-a...?]

mi-a_zdrobi^tpi_cuarlî//aiⁱc⁴/s-aiⁱc⁵//

1. Gest: la mîna dreaptă, în partea de sus.
2. Oftează ușor (din cauza efortului vorbirii).
3. Subiectul înghite.
4. Gest.
5. Gest.

[Cînd s-a întîmplat asta?]

[É] mai înnaî^{ti}...//

[Ai stat în spital?]

da!//

5 [Ți-a trecut acuma...poți să te joci?]

da!//da!//

Pricop G^eorgiána

Unsprîzăci an¹

631. CÎRJA [WLAD, 622]

10

(com.Murgeni, jud.Vaslui)

Culegere : 1970; SD, DH, HB; transcriere : DH

[Pescuit:] vîntîla; cotétu di stu^{tu}; mîsôgu

pûni^{tu} sîră^{tu}//dî vîntîli//s-acólo lî cáuută//...î¹ scu¹atî

[k] ári u^o fară^{tu}s^u...sî numéste fá^{tu}ră^{tu} lî dizleá^{tu}gî/sî cáuutî di
15 lî pié^{tu}stîli//d^upă s-o luá^t péstîli/l-o p^us im bárc^{tu}//iár lî¹ leá-
gă lá^o lo^c/s-o pûni vîntîla la loc^u//sî ásta-î¹ i...//

[Cam cum vine vîntîla ...?]

vîntîla î¹ um burdú^{tu}//fómă di búrdú^{tu}//áre dóu^u burdúfur¹
//s-ún^t gárd!//vîntîla...//

20

[Și din ce-i împletită?]

din î...plásî//dîn á^{tu}î//

[Și mai are ceva așa ¹...?]

sêrcúr¹ di...di c^uorn/...sau dî rékî¹tî//

1. Anchetatorul îi sugerează prin gest partea uneltei care îi
interesează (văzusem anterior prin sat).

[Cîte are...?]

cinê//

[Dar coteț cum se face...?]

cotețu di stuțu: sî făși-mpletit cu păpură//sî iel sî pungi-m
5 baltî-acolo î formă di [ε] cêrc...//tot așa c-^uun gar^d/...ca s sî
prindă...pieștîli//

[Și cum îl scoate...?]

cu mîșogu//

[Cum e minciogul ?]

10 mîșogu i-ō...bucătî di lemn cu două^u crăcănⁱ/ari-acolo^uō...
[L] sîⁱerc/s-^uo plăsă/in cărî-o bágă pin^uc^uotet/sî...scuati...pieș-
tîli//...v^uoiurⁱ sî numesc...//

[Ce anume...?acelea care se...]¹

n^udă!//cari i-i-n [ε]tîns//i-mpletit cotețu așa iⁿ...ⁿlung^u//

15

I^uonél Kíróscí

cinzășîdòî di anⁱ

m-am întîlnit cu doi lupkⁱ

[Cum a fost...?]²

20 la [ε] [k] cu trenu//cân am ajúⁿs la Múrženⁱ/...^am^u vînit acasă/...
ieră iárnâ!//m-am întîlnit cu doi lupkⁱ//sî...lupkiⁱ/o trecu^t so-
seáua...di^ucolo/s-o stat!//io m-ay gîndit^u: sî sî fac^u? sî merg

1. Gest de sugerare al anchetatorului.

2. În discuția prealabilă cu anchetatorul asupra unor întîm-
plări din viața sa pe care le-ar putea povesti, informatorul opta-
se deja pentru cea de față și o anunțase, tematic, pe scurt, în cî-
teva cuvinte.

îⁿ năiⁱnti/sau sâⁿ măⁿ tórc ânnapói?///...cău^ut î^m buz^unăr/pu^uatⁱ-ci^u
hi^u avin^u nî^sti kibritur^t//sâⁿ scâpâr/nî^s kibritur^li nu sî...aprin-
deu...di^u fricâ^u//atû^s am î^sepu^t...à^u ki^uuⁱ/...à^u ră^uţîⁿi.../î^u lē^uze
me^u//ş^u-am trecu^t pî^u lîngî^u ie^u/...pânⁱ acăsâ^u//mergî^und/...daⁿ napói^u
5 nuⁿ-âm^u mai^u uită^t!//credem^u cîⁿ-s apucă^ut...kar di lup^u [k] lup^u
dî^u urmî^u//cîⁿ am ajû^s acăsă^u/nû^u ieră^u stî^s//şei^u la tătă^u:"tătî^u dă^u uo
cănă^u dî^u yîⁿ!//cî^u ieră^u sî^u mă^u mîⁿişî^u lû^upul!//iar tătă^u.../îⁿ loc sî^u
[ε] mă^u nî^ului^uascî^u/...uo zî^s 's-ei cău^uţat acăsî^u/pî^u drăc^u?//m-am â^u-
lēs^u...cu-atî^uţ multumî^uri dî^u la tătă^u!//

10

[Acelaşi]

la tribunál la Murzîⁱenⁱ

mă pomî^unescu dat î^u j^udecătă^u//la tribunál la Murzîⁱenⁱ!//...cî^u
sun^u şî^utăt sî^u mă duc lă^u tribunál^u//...acólo/mă^u-ntriábî^u cu dî^usnî^uriş-
tî^utu//...c-o pór^uţî^u dî^u terén^u hû^unî^u ieră^u...maşî^una//io^uă spus cî^ut^u
15 "n-âm^u pu^utut^u cu^u sî^u dî^usnî^uriştescu!//
da^u cî^u "cî^unî^u-î^u şă^uf dî^u tăr^ulă acólo?//
an^u spus: cî^u-î^u i...Tó^ufan^u Uonósî^u...//
ei! cî^u "î^ue sî^u nî^u-l kem^u sî^u pî^u dî^usu...pî^u data dî^u cută^uri...
nî^uşî^utăt...!//sâ^u vî^udém^u şî^u-î^u?!"...spû^unî//
20 io^uă zî^s: "î^u kem!//
cî^u "tî^u dû^us la sfat/sî^u şei^u uo dovă^udî^u dă^uc-îⁿtr-adivăr^u uo
fost^u...maşî^una dî^u tri^uşer acólo//
cîⁿă vî^unî^ut acăsî^u/...m-an^u dus la sfat/ă^u lu^uu^uat...docomentu
...dî^u acólo^u câ^u...uo fost maşî^u [k] cu adívarăt^u uo fos^u maşî^una pî^u...
25 terén^u şe^ula/...cîⁿd uo vî^unî^u tér^uminu/...m-an^u dus^u...î^uar la...trê-
bû^unál la Murzîⁱenⁱ//cú^u...fost^u şă^uf dî^u tăr^ulă...Tó^ufan^u Uonósî^u//ac^uó-
ló cîⁿă^u ajû^s/îⁿtriábî^u pî^u Tó^ufan^u Uonósî^u:

cî...: "ai fos săf di tãrlá?"

"da...!"//

"s-o fos masína ac^ulo pi terenu sêla?"

z cî "dã/uo f^uost"//

5 z î sî "atúșe di s-ei...da^t uómu-n judecată? cî n-o dîsnirîș-
tit?"//

îl^u.../uo gîngîiit-o uoleací/s-o tãcú din gúrî//atúșe...

j^udecãtoru î-n^o spus^u...cî n-uo da^t pronunțãrie:

cî... "rãmîi amⁱendat cu sînzãș di lei/keltuⁱelⁱ di judecã-

10 tîi!//...términu...s-akîti!//

asta-î¹ //

[Același]

io_sunt_urzîtuári

io_sunt_urzîtuári di [ɛ]...mèseriie^ě//vin femeîi la uurzît

15 //io n-așáz uurzîtuãrie-^u cãsî frumó^s/am locu iî separát/d^up-a-
sêiⁱ pui alergãtuãrie/pe-alergãtuári-așáz mo [k] zãșî dóușpșî
móșuári...dúpa cum...ári femeé-așá di mult^u//d^upa așéé...bag fi-
rîi di la móșuári pîiⁿlopãtîci cu gãuuriⁱ mărúnti...d^upa așéi
dîsfácⁱ alergã [k] ásta...urzîtuãrie/...sí...îșép sî puiⁱ...

20 metrájîi//lúžime//sí...sî pui: cî-î...uóbzáj di métri.../ [ɛ] șã-
záj di métri...pãtrúzáj di métri...//d^upã cum...féméé^e ári//

[Nu măsori în coți ...?]

șî-ⁿ coți//dã...majoritãte la métri/-acú púnim...//dúpa

ș-a^m mäsúrá^t métriⁱ/leg rîșkítóriu zós^u/cãri fáșîⁿ r^uóstu/d^upa
25 așéiⁱ îșék sãⁱ dîsîrⁱ/sî dîsîrⁱ.../pãr [ɛ] devîi la lãțîme...iî
cãri-s...//dã-acól^o/d^upã așéiⁱ [ɛ] ...dúpaⁱ șî fáșîm volúmu iî noi

1. Rostit cu voce scăzută.

măs [k] numărăm [ɛ] ...cu jîgiuța//jî [k] ăltî fiméi au préténti-
 5 tî-ăsă: s-o pui tuátî/doî in spátî//ădica doî i...dóu^î firi-n din-
 ti//ălta uo púné...sôhî búnî îî spúni//sôhî búnî vini...dóu^u jî-
 giu^ît î zăși/sî ŭna-n sîs//lă^îtîmî î sî sêri: ălta uo vr^{ee} di
 10 dóuuzăs lă^îtîm^e//ălta uo vra di uóptîspîi!//ălta dăcî nu-î azûzî/
 pār la ŭrm-o lăsî sî di saptîspîi!//sî d^upă aséi strîzim^u...ŭrú-
 iócu-ăsă făcút lant pî minî frumós/d^upă s-an strîs î...urúocu di
 pi...ŭr^îzîtuári/dăm urz^îtuári^e afári/bag răzbóiu/...îl împănéz
 15 ăsă cum [ɛ] s-o compús îél din toátă-a lui/s^ud^upă aséi îsép sî-mvă-
 lés^c la sul^u//d^upă aséi fiméie-s^uie súlu/ pleác-acásî/plătești
 mûjca/s-o plecátî//s-o likîdă^t sî îé sî io! [i]//

Kirica Ze Z^uonîie
 sâizășîyo...pătru di an^î

púî di cúrcî

- 15 [Niște pui de curcă...cum îi crești?]
 púî di cúrcî îî kar^î io^u am!//púî [ɛ] d^î cúrcî-î î...pui
 uóu^u le la...mămî-sa/clóséști pătru saptămîni/dăcî vreî uo...dăi î
 afári.../cúrca/dăcî nu/îé stă pătru saptămîni^î acóló nú mai sári//
 tre...
- 20 [Nu mănîncă...?]
 tre sî aî grija îi/ca s-o hrăn^îés^{ti}/sî-î dai apa/ [ɛ] ăl-
 fel^î îe-î^u ăsă dî dúua [k] d^î d^uuásî sî-î/di...ca sî sî-s scuát^î
 s^î ie...pui sôr^î/dúpa sî ió^u sî-ă scos la pătru saptămîni/lî dau
 cîti triî firi di kipér^î nîég^uru/pi ŭrmî-î moi c^u pîsuarli-n
 25 spîrt/...ă púnîm uoleác^â dî fâiîni cu...brîndî [ɛ] pruás^îpîti/ [ɛ]
 nîsarătî/îî hrénîm [ɛ] uo saptămîni dóu^u/cu uóu/sî cu brîndî/sî
 pi ŭrmî-nşépîm á hăcu^îî: ă...frun^îzî di sîféc^îli.../frun^îzî dî...

hărdă^ă/fuăiⁱ di sâpî/fuăiⁱ di hăsturoi^u/...pârî-i mărim//tôti
karⁱ iô^u am...!//vr^{eo} ş [ɛ] [k] hopt^usprezeş-ēm...au^vni^t tot¹//

Măgița Gilee
șăizășîdô^d [de ani]

5 [Cum se acoperă o casă cu stuf]

ă...stuh^u sîⁱ tăiⁱ cînd îngătî bálta//uô-îgétat bálta/sîⁱ tî-
ni!.../an^llua^t tărpanu/sî^m-an^{du}sîm^báltî/am^tăîét stuh/...l-ă
focút máldurⁱ/ [k] ádica an^tăéét [k] ă^făcú^sus^uuári/dî^ssu-
uár-am^focút máldur/l-ă^légăt/dî^lla [ɛ] adică l-ă^făcút^m máldur^t/
10 l-ă^făcút^u pol^uog^u/l-ă^strî^s/l-ă^făcú^ggră^mî^sez/dig^ggră^mez l-am^fă-
cút [ɛ] l-a...an^scos^lá^mal am^făcú^gglú^gâ/sî^l-am^transportát a-
cásî/sîⁱ-î bun di...pus pî^cas^zîⁱ di^mvălít//

[Ai învelit vreo casă cu stuf?]

dă...!//karⁱ hă^m!...sî^mvălítă//

15 [Cum se face...?]

sîⁱ ă...pûnî^u stuh^u [k] mál^duri sîⁱ dî^zleágî pî^casî/sîⁱ leágî
cu prăstîna/cu^upră^sî^tîⁿâ/cu^ssî^mâ/sî^batî cu^khép^tîⁿîli/sîⁱ [ɛ]
atîta tot//

[Cum e pieptenele ?]

20 kⁱéptîⁿîli vîⁿî^uô...bucátî di lémⁿ/ă^cu^uô [k] nî^stî trép-
tî-êşà ca...cum^{ar}hi...scàra//...câ^lla^sscârî//cú^ttrépt-êşà//da
...săpátî-êşà tréptî^lî//sîⁱă^uô [k] sî^batî cu^dîⁿsu...în^î...ăşà
în^î [ɛ] cum^stî^{sp}un^îo?...n-âm^cum...!//cuⁿsî^vă^{sp}un^îo...?//
îêl^îî^făcút^u aşà: ă^cu...dăltuⁱî^t aşà²//î^o bucát^udî^llémⁿ

1. Uşa încăperii în care înregistrăm e deschisă: informatoarea se referă la faptul că puil tocmai se adunaseră în jurul străchi-
nii cu mîncare din curte.

2. Gest.

aşá ¹/d_l-u [k] a^j zⁱ sⁱ hⁱ ávú^t...triizáş^z d_i centímetri lűzíme/
sⁱ ^uun dóuuzáş^s lăţíme//s-áři^m-u^m mⁱnér deasúpra aşá/sⁱ-^t d_i...d_i...
i¹ d_i lémn//nú^{ie} din_i...al^t ceva//sⁱ áři^o...un [k] ^uo [k] níşti
trept-ేశá//cáři^t...po^t sⁱ ba^t stúfu-aşá sⁱ meargⁱ á...coréct//

5 [Îl baţi la partea mai groasă...?]

nú...!pisti^t tót îl baţ//

[Dar la capăt...?!]

da^ă î^u capăt/î^u capătⁱ t_i sⁱ...//ca sⁱ meargⁱ sⁱ sⁱ [k] i^lel
mérzi...sⁱ dúşⁱ...sus/da!//

10 [Şi chiar pe vîrf...?]

p^uoftím?

[Pe vîrf...ce-i faci...?]

pⁱ vîr^f îⁱ fásím plⁱetură//

[Cum e asta?]

15 p^ă [i] stúfu-l ^uudă^m/^uo [k] á...alézím stúfú cⁱ iesén^{ta} stú-
fuluⁱ/ál_i...fásím maldúrⁱ/îl ^uudă^m/sⁱ su^z/deasúpra-l î^mplétéstⁱ
i...plⁱetură-l fásím...//l_i fás plⁱeturiⁱ p^d deasúpra/ [ε] ca sⁱ...
puatⁱ sⁱ hⁱi-ేశá ² ^uo [k] frumuásⁱ//

Trandafir C^uostákⁱ

20

pátzăstriⁱ [de ani]

^uu^ugar^d dⁱleş^e stuf

ă...gárdú...prím^a datⁱ ā [k] ca sⁱ fásím ^uu^ugar^d dⁱleş^e...
stuf/ă alézín stúfu/ă sélⁱ mai^u...bun//îl î^mpletím cu păpură/sⁱ fá-

1. Gest: arată cu mîinile, încercînd să-i aproximeze dimensiunile; explicațiile care urmează sînt însoțite, de asemenea, de multe gesturi.

2. Gest, împletindu-și degetele ambelor mîini.

șim cotetu//cotetu sî fâși cu...trîi v^ooîur^t/c^u pătru v^ooîur^t//a-
dică...împletit la trîi v^ooîur^t sau la pătru v^ooîur^t//dûp-asei-in-
tîndî cotetu pî... [k] întîndⁱ m^o sârmî pî [ε] pâr^t/sî pînim
cotetu/-î legăm brîu/s-ăs ta-î gârdu!//

5 [Exact așa se face și pentru prins pește?]

da!//

[Tot așa!]

tót așa sî fâși//da binintăle mai dēsⁱ-eșele di...prîns pēs-
tî mai dēsⁱ//ai este di...gar^d/mai rar^t sînt//

10

[Același]

mămăliguța

[Cum se face mămăligă?]

mămăliguța/sî spalî că^uunu curat/dûpă sî sî spalâ să pîni
pî fuo^{cu}/astupa^t.../îiⁱ [k] uo astep^t [k] uo presăr cu fâiîni ca
15 sⁱ sî...îⁿ nădușî/-asă sî vorbeshî/sî sî-nnădușî/dûpă sî sî-nnădu^{sî}
sî sî u^umflî la fert/îiⁱ pui fâiîni/sî fac mămăliguța...binintăles^e
dûpă cî... [σ] mēstic^t//

[Cu ce...?]

cu lopățica//uo mēstic cu lopățica/uo tipăreșt^t/c-o^o altî mî-
20 cî lopățicî/...épăi pî u^urm-o tōrn pî fūndu di mămăligî...tot di
lemn^u//to^t dⁱ lemn^u...//

Moraru Natalie

pătruz^ă sî trîi dî anⁱ

nu puté sâ scrii litera ní¹

zîşi că cinevá vreé sî fac-om pom¹elnic//ş-avé...mă rog...
...mai mûlti númî...//acúma cînd ăo ajuns sî îscrii Nihálaki.../
nu puté sâ scrii litera ní [!] //zîşi "treş tátâ! mătáli [!] ş-o
5 scrii!" [!] //ásta...ăo focút! [!] //

[Aceeşi]

[Cum se taie stuful]

noi ne dúcân la tăie¹ stuf/cu tărpanu/sau cu sēcîrea//şi
[É] prîndiém stúfu...cît um maldur aşá subţu^purî/sî cîn tăiám ăo
10 dátî tăiém...cîti-um braţ mări/sî p¹ă-urmî l¹ lăegám/sî făsém p^{ăo}-
lóg¹//jos...//

[Cu ce legaţi?]

îl lăgân tót cu stuf//

[Da...cînd se taie stuful?]

15 stúfu sâ tăi¹ iără//

[Cum e tărpanul?]

tărpanu ieste [É] m^o forma...únu [É] sēcîr¹//ca sēcîrea//
îş...covîet¹//

[E mai mare?]

20 nu!//...cît sēcîre¹//

[Are zimţi?]

ári!//

1. Text cu totul spontan, înregistrat la sfîrşit, după alcătui-
rea fişei fonogramice a informatoarei şi, evident, după discuţii
intermitente pe parcursul întregii înregistrări în legătură cu
scopul anchetei.

[De ce-i zice atunci tărpan ? Îl deosebești de secere?]
da!//

[Cum?]

5 [k] vîni mai adună^t/s-ări coada mai lúngi//ca sî [ε] tăiém din
n^u mai dî lung^c//

[Să nu te apleci așa tare...?]

da//sⁱ nu ni zgîrîiⁱ la mîiⁿ!//

Bularda Gⁱórgi
uópti^sspi [ani]

10

[La cules porumb]

ne [k] mă d^uc dîmineáta/ⁱ întru iⁿ tarlá/sî m-apú^c dî...
culés porumb//întăiⁱ iⁱ culég [ε] ...

[Cum se culege...ce faci...?]

iⁿ [ε] întăiⁱ rúp pănúsîli/d^up-ăia rup^ă stiulⁱ étîle/...¹

15 [σ] sî-ⁱ [k] le-arúnc lá grămadá//, [σ] d^upă a [ε] aséee/vîni...
vîni marşîna sîⁱ liⁱ le/sîⁱ liⁱ dúsi//lá...băzi/uor la c^uosări//d^upă
ăia/tăeeⁿ cočení/d^upă sî...

[Da...cum se cheamă aici în sat?]

20 a...la noi în sat sîⁱ kⁱamî hlujánii//sî d^upă sî tăee^m hlu-
o jani iⁱ cărăⁿ cu [ε] sâni^uoⁱu/uor^u cu...r^emuorca//

[Unde...?]

iⁱ...iⁱ cărăm lá...súr^u//acólo-i fási gr^ămadá//

Apóstu-Olimpiie
uópti^sspi anⁱ

1. Informatoarea oftează (din cauza emoției și a efortului de a vorbi în această stare).

mă dusem udatî ca sî uundîesc

Io mă dusem udatî ca sî uundîesc//sî...atînsê.../ă uundîit/
sî pi urmî [ɛ] [k] cu tîta// [k] cu barca//sî pi urmî lo-a [ɛ] an
scăpă ba [k] ă...¹ uundîta în apă//sî pi urmî nî-en dus dîpă dîp-
5 sa//sî pi urm-am prins-o!//sî atîsê îe îeră prîsî-ŋ cuoșcî anî//
...²

[Sî...?]

sî...pi urmî/...ă [k] ne-an dusî [ɛ] a [k] la malî/sî-î
[ɛ] [k] î-an spu^s lu¹ tîta ca sî-nî¹ fîcî uuna măi bîmî!//sî pi urm-
10 m-uo zîs tîta cî-m fîsî//sî pi urm-am plîecîcî acîsî/...cu plîești-
li//

Munteanu Zîcî

nouo [ani]

cî sîniie

15 [La sanie unde vă duceți iarna...?]

nî trîzi^m...pîe drum!//

[Da' nu este undeva vreun deal, așa, să vă dați drumul?]

Yîeste!/la [ɛ] îⁿ nîe Vasîlic-/acîlo-sî!//

[Ia spune, cum...?]

20 adûsî apî băîetî¹ cî cîldîrîle/sî tuarn-acîlo//sî...pi urmî
noi/îar pînim zăpîdî/sî dîpî^ă sî pînim zăpîdî/îar mai tuarnî apî//
sî sî fîsî gîatî!//sî înlîsîm nuapte aşî/sî sî...fîsî gîetîsî//sî

1. Îşi suflă nasul.

2. Pauză scurtă datorată intrării cuiva în camera unde înregistram.

pi^u úrmî dîmineáta/vîniⁿ sî...niⁿ trázim c^u sâniie^u//

[Acelaşi]

632. SUCEVENI

(jud. Galaţi)

5

Culegere : 1970; SD, DH, HB; transcriere : DH

la Andrii^u

- noi m^ăiaicⁱ cîi făc^ă la Andrii^u?! sî v^ă povistés^c i^o cⁱ fă-
căm la Andriⁱ : t^ăt^ă a n^ost^u cînd ier^ăm/i^é¹ [k] noi u^umplⁱem c^uo-
v^ăs at^un^ăc//aş^ă sî fă [k] sî sp^uni^e at^un^ăs : cov^ăsⁱ//aş^ă//s^ă/noi cîi
10 făc^ăm^u?!//ne d^ucăm sⁱ p^ăzăm^u u^ust^ur^oi^u//c-aş^ă sî făc^ă at^un^ăc^e//sⁱ
p^ăzăm^u u^ust^ur^oi^u//fi^étⁱli/flăc^ăi/stetⁱem la s^ăz^ăt^uari/^kiⁱ i^ér^ă s^ă-
z^ăt^oari^e at^un^ăc^e/da//sⁱ p^ăzăm^u u^ust^ur^oi^u-n n^oap^ti-^ec^é^é//i^sprⁱ And-
drii^u!//cum ar hⁱ i^otⁱ mⁱni-i Andriⁱu/-ⁿ n^uap^te ^ăsta^s sⁱ p^ăzⁱm us-
t^ur^oi^u!//d^ucăm : i^ou...f^ăiⁱnⁱ/c^ăl^ă u^o...s^lănⁱnⁱ/c^ăl^ă yⁱn^u/c^ăl^ă..
15 aş^ă s-ad^un^ă ac^uol^u/sⁱ făc^ăm noi ac^uol^u c^u fi^étⁱli/sⁱ cu flăc^ăi
ac^uol^u//p^ăzăm^u u^ust^ur^oi^u/c-aş^ă i^ér^ă!//at^un^ăc^e/da!//a d^ou^uza cîi fă-
căm? d^orⁿⁱem! cⁱ i^ér^ăm u^ostenitⁱ dⁱ la u^ust^ur^oi^u//aş^ă/cⁱ p^ăzăm^u
u^ust^ur^oi^u! [!] //aş^ă sⁱ făc^ă la Andriⁱu!//
[Şi altceva...?]
- 20 sⁱ u^ung^é pⁱ l^ă...f^ăer^éstⁱ aş^ă cu u^ust^ur^oi^u sⁱ făc^ă cr^uci//cu
u^ust^ur^oi^u aş^ă//pⁱ la f^ăer^éstⁱ...//aş^ă...//

[Cum se făcea cov^ăs ?]

aş^ă!//cu^u sⁱ făc^é?/ [!] du^ămⁿⁱ! [!] ...¹//ş^tiⁱ cu^u sⁱ făc^é? u^o-

1. Se "minunează" în legătură cu ceea ce vrea să ştie ancheta-
torul şi o întrebă.

părie făina/...și turnă apă pisti din sa.../așa!//ș-o pun^{ie} lîg-
cî s^uobă//la zîuⁱ/cî sî...lunîná dí [k] așá dí ierá...mai ierá
vún căș dóuⁱ pâr^r la zîu^u/tata sî sculá//și herb^{ie} cî tî-un cău^un!
pâr^r la zîuⁱ//da ierá bûn! co^vas! [i] da^u acú sî mai fáci?!...//nu
5 sî mai fac-acúșá c^uovás/ca atún^cé!//ⁿda...!//și nî sculán^u și mîg-
cán c^uovás¹ dí c^ééé.../da ierá...bûn!/d-ap^u acúșá tî rîdî cîndă^t
te-e auuzî dí c^uovás¹! [i] //

Marina Hantî
săiizășⁱpătru [de ani]

10 h^uopăiit

h^uopăiitⁱ [i] noi așá făcám! [i] //tuor^cî^{em}!//t^uor^cî^{em} cîⁿi-
pî māmî...!//t^uor^cî^{em} lîⁿi māmâ...!//cîntám^u.../kîuⁱiem^u/jucá^m la
u^rmă...!//dî-ec^uolé^u ni [ε] beⁱem yîⁿ!//beⁱem rēⁱu/mîncám...!//
...la h^uopăiit^d bunicî...!//

15 [Și cînd se făcea asta...?]

iarna/māmâ!//iarna!//îⁿ sára ast^a la mîni/mîni sārî la c^ééé/
p^uoimîni sārî la c^ééé/răspoimîni sārî la c^éé/așá cū...cu...clăca!
//cū sî zîc^u cu...cu mai mûltî fîmēi!//cu [ε] ...

[Zece...cinsprezece...] ²

20 zăci/cînsprîzăci fîmēi...//cît ierám noi...știⁱî^m...

[În mahala.] ³

m^umăhălă! așá!//așá făcám^u...h^uopăiit//

1. Pronunță tăragănat cuvîntul, pentru a-l sublinia într-un fel ușor ironic.

2. O "ajută" directorul școlii, care asistă la înregistrări.

3. Intervine din nou directorul școlii.

[Și nu-i ziceați clacă ...?!, hopaiț ...!]
e¹! nu! nu//¹

[Aceeși]

clăca

5 clăci ști¹ cări-i?!² nu...n^umai i^u! dăci i^u...pu¹ti am
no ne^uoi¹ ști¹ di¹ t^uors^u...!//in^u sara asta!//mă^uduc și-¹kem: pi
...lélee/pi¹ t¹ata/pi [ε] s^uora/pi...v¹ecina.../"hă¹dî¹ în¹esăr¹ lă-
mî¹nî¹ lă¹ clăci!"///^cvre^u s¹ fa^c uo clăci i^u în¹esăr¹// 'e! vin fi-
mé¹ili-n^u tuăr¹ci/...l¹é [ε] cî¹st¹esc/li¹ dau [ε] și¹ io ac^uol^o [ε]
10 dî¹ la d^uoi¹ s¹...dî¹pi¹ cî¹ plăci/...î¹ lî¹ pu¹ la măs¹i/lé [ε] dau
ac^uol^o c¹-av¹em/cî [ε] c^u cî¹ put¹em/acol^o/li¹ dăm...//așă! asta-i
clăci bun¹ci!...!//astă-i clăca!//sî¹ făc¹ at^unc¹...cîndă...//da a-
c^us n^u sî¹ mai¹ făci!//ac^u nî¹ s¹ găz¹tuăr¹ n^u sî¹ mai¹ făci/nî¹ clăci
n^u sî¹ mai¹ făci/nî¹ h^upai¹ n^u sî¹ mai¹ fă¹ bun¹ci!//

15

[Aceeși]

la găzătoări

[Dar la găzătoare cum e?]

la găzătoări ne-aduc¹em așă: cu tu¹atî¹li//adica at^u[k] ier¹au
fi¹et¹!//la găzătoări!//șă...nî¹ d^ucam [ε] "h¹ai" c¹ "cări vree sî
20 prî¹asci?"...ști¹/"hălă¹kî¹lî¹ asta?"/at^uncî ier¹ă//mă¹i/lo^u/voi/in¹ē-
sarî vî¹nî¹ lă¹ mî¹nî...la găzătoări//io^u vre^u sî [ε] s-ad^un...fi¹ē-
tli-ēi¹cē la găzātuări lă¹ mî¹nî sî¹ hî¹iî...sî¹ fac găzātuări"/sî¹

1. Pentru deosebiri, să se vadă textul următor, claca.

2. În continuare la textul precedent, despre h^upai¹it, in-
formatoarea subliniază specificul clăci.

ni ducem//io^u mă ducem c-un lucru.../cēlă c-un lucru/cēē c-ū
lucru/cēē c-ū lucr^u cu...ă cu t^uors/cu-mpletit/cu...cușut/cu.ēi
av¹em!/cu.ēi...fiistīcarī cu.ēi pūt¹ē!//sī ducē//sī sīd¹em pār
la dōuș^psī dī nuapt¹//

5

[Ce e asta hălăchie ?]

hălăkiī?!/cu.ēi? [ε] ēi sī-șsamnă hălăkiī...?!//

[Adunătură...]¹

cī ierău cu tuatīlie...de-adunăturī!/bunīcī...!//n¹ă!cēiē
iē^{ra} di ūna/cēi di āta/cēi di āta/cēi di āta/sī s-adunău
10 cu tuatīlie acō^{lo}//cēē. vōgē-nt-ō fēl¹/cēē vōgē-nt-om fēl¹/
cēē spūnē-nt-om fēl¹/cēi sīlāl^{ti} sp^unē-n āl^t fēl¹!//sī āsta-ī
hălăkiī [!] sī-n [k] s-adū u [!]/

făcēm tomăgēi dīpi.ēi term...dīpi.ēi terminām triāba!//

[La douăspe de noapte...]²

15

la dōuș^psī dī nuapt¹//făcēm tomăgēi/punēm la fiistēcārī-ș
strākīnī/cólo/"hai!/tu mīnīn^ē iē/tu mīnīn^ē iē/tu mīnīn^ē iē..."/
cārī di putiēu făcāu plăc¹īntī māmā...!//

[Ce fel de plăcinte...?]

plăcīntī cu bostān făcām/plăcīntī di iistilanti făcē/cum
20 put¹em!//dā!așā fășām!//cum^u put¹em//cārī av¹ē [ε] făcāu [ε] yī
[k] adușāu yin/care-ev¹ēu//cārī n-aveu/nū dīdēu!//io^u dac-av¹em
rākīu/dēd¹em rākīu/dēd¹em yin^u//sī beiāu fīmēiīlī/sī sī sāt^urāu/
sī dī-ēc^uolī plēcāu acā^{sī}/"hāi! nuaptī būnī!//de-a^c "hāi!" iē-
șāu afarī sī hălăkiīa dī pī lūmī!//

25

[Aceeși]

1. Intervine, cu această explicație, directorul școlii, prezent la înregistrare.

2. Intervine din nou directorul școlii, rostind aproape în același timp cu informatoarea secvența respectivă.

[Din legenda satului]

Kirilești¹ ăiis?

[Da...]

pentru cî...mos Kirilî și [ε] cu Băba-Ūar²ba/ăi uo [k]
5 avi³eu și ăi uo stîni di uoi//și s-o prăposît acolo di la Blăna-
ru²//șocotea cî-i ăi...dōs⁴!//ăi uo loc bun di sat așa/di-mfi in-
tat/...și s-ō [ε] făcut acolo locuinți//de-acolu-ŋ colo uo-nce-
pūt sî sî...întîndî satu/cî...mos Kirilî.../uo făcut ăi...poîrneă-
la satului/și s-o [k] un s-o pūs iel/s-o pūs bîni sîcî!//s-o ăi-
10 riñjât iel bîni cu stîna//și de [k] d'p-acēiē uō [k] carî mai vi-
n¹eu sî arînjău acolo-n ăi ...m

```
juru lui...//
```

[Din colo ar fi venit...]

dă/dă/dim mărzîna din sus a satului/cum ar vini//

[Cam cînd s-ar fi întîmplat asta?...de cînd a venit Mos

15 Chirilă ...?]

ă...mos Kirilî?!³...//

[Se pomenea așa...cam cît ar fi...?]

ăni?! nu stiu⁴ ...//

[...]

20 spuni/cî și făcă niști drum^uur¹//și iel⁵ ieră tot muncîtor

1. Chirilești și Oarba (v.mai jos, în text) sînt vechile nume ale localității Suceveni (numele popular al satului este și astăzi ȕarba).

2. Nume topic: braț al Pîrîului Oarbei care curge prin sat.

3. Pronunță cu glas scăzut, pe ton de "evocare".

4. Șoptit.

5. Este vorba, după tradiția locală, de un fost boier, Bolnavu; denumirea de Suceveni s-ar fi dat după numele unui loc de lîngă fosta curte a acestuia, unde au fost bordeiele ale unor "suceveni", sau, după alții, unde poposeau sucevenii în drum spre Galați.

ca u²amni iștilanț//și s-o apucăt/cum dăde²e cu căsmăua//și...și
 săpînd acólô cî² s-o dat c^u căzmăua/i²el^u u²o dat dî [ɛ] nu...u²u
 cazan/acólô-ășă...//ca cum ar hi...//ș¹ac^uól u²o zis cî-i² a^uur!//
 i²el pre²cis u²o ști^ut c-ar sî hîi² cêvâ/dăcî-i² căzanu-ăștă a²iis//
 5 s-o pus jos cî-i² bôn²lăv!//sără² ieră² sāră/u²amîni²-o plecăt acăsî//
 ...¹ i²el u²o spus cî i² rău/cî i² rău.../și-i² bôn²lăv!//s-o pus
 cî-i² bôn²lăv!//sāră/u²o scos de-acólô a^uur² cāla/și...l-o dus cre^(d)
 cî u²u²d²i l-a hî² dus i²el/dî l-u²o...arînjăt/s-o cāpătăt m^uoșîi²li²-es-
 tē/d¹li-o [k] dî pimprejūr d-ēi²cē/u²o spūs cî i²-e lui//dî hotărū
 10 cūtări² pîni²-n hotărū cūtări²-s a lui//c-u²o ōvūt a^uur² lă bāzî...!//
 s-ō lu²āt mōșîi²li²-ēste-ēi²is-șă//dî pi u²u²nî le-o pūtūt i²el sî...
 plătēēscî!//binîntălēs!//cum a^r hi plătînd/cu cîni² s-a^r hi ințā-
 lēs/și...u²o rāmās...i proverbu-ăștă cî-i² "bôn²lăv!"/d¹-ēcēi² u²o
 rāmās dînumîree² lui "bôn²lăv!//

15 [Și numele lui cum era de fapt...?]
 ā...N¹ēculăi² Vasîliu²// [k] [ɛ] nū!...//N¹ēculăi² Vasîliu² 2
 [ɛ] nu...C^uosticî² Nē Vasî [k] Nēc^ulăi² Vasîliu²//^mda!//

Dumitru Prēsūră
 pătruș¹șāsă dî²an¹

20

tutunu

[Cu tutunul...de cînd vă ocupați pe-aicea?]
 cu tutunu.../i²ēră² și² particulār//și m-am uocupăt^t//
 [Înainte...?]
 dā...!//

1. Otează ușor din cauza efortului vorbirii.
2. Cu glas scăzut, ca pentru sine.

[Cum anume?]

1 î...t^ut^un^u i^estî...b^unⁱ tri^abⁱ cu dⁱn^su/...îsî-i mai preten-
tⁱu^s//tⁱ pot^u imbolnăyⁱ rapid¹//dăcⁱ nu ştiⁱ sî lucr^ez cu i^el//
sî-l lucr^ez mai mult pe-afară/dăc^a-l lucr^ez în c^asⁱ cînd^u î^l popu-
5 şăst¹/sau u...k^ar sî-l îşîr¹...! tot la aⁱer...!//la a^eer.../c^a-
aⁱeru c^ela sî...depărte^azî//cⁱ i^estî...no nicotîni^u/uo...u^m medica-
ment ^ăsta!/car¹ te^u ^ărdⁱ!//sî u^omu n^u-i atî^t de r^ezist^ent/ca sî
nu-l î...//i^{eu} [k] noi ^ăm u^ob^serv^ăt^u la noi¹//în famⁱliiⁱ!//cⁱ da-
cⁱ f^ăc^ăm aⁱi^ci dⁱ p^op^uş^ăm în s [ε] [k] în kil [k] î^l sal-^ăsta/sî nu
10 daⁱ dr^umu la u^uşⁱ!/^ăta! ti-ng^ălbⁱnⁱ ^ăst¹/d^ă...tuşăst¹/î^l vⁱnⁱ
rău!//da aş^ă/noi¹/d^ăm dr^umu la u^uş/-aⁱerⁱsîm/im^{ed} ^ăt! am dat [k]
^ă f^ăc^ut^t ^ă-am f^ăc^ut^t/am da^t dr^umu [ε] dⁱ s^ă [ε] [AL] aⁱerⁱsî^t ^ăar-
^ăeru¹/de-a^{c^u} ^ăm m^ăt^ur^ăt/am strokⁱt/^ăar din nou.../cⁱ ^ăl^t f^el ti-m-
bolnăy^ă ^ăst¹//ş-am fos^t p^{re}cau^ut^t/sî n-am p^ătⁱ nimic//iar u^unⁱ ^ăla î^l
15 sat/s-o-mbolnăyⁱt//da t^ut^un^u sî...//

î^l cul^ă ^ăg/î^l îşîr¹/î^l puⁱ la u^usc^ăt/ ş-^ăc^ol^o i-^o şocote^ălⁱ
la-^uşîr^ăt/cⁱ d^ăcⁱ-l îşîr¹...sî-l îşîr¹ aş^ă mai [L] r^ăr^ut^t/n^u p^{re}
d^es/ca sî sî...cⁱ i^el t^ot^uş d^ăcⁱ-i des/sun^t cⁱtⁱva zîⁱ mai...
r^ă ^ăci/cⁱ sî v^ăra i^estⁱ zîⁱ mai r^ăc^or^uă^si//sî st [k] sî-mprînde-
20 n^ă ^ăngⁱ/sî sî strîc-^ăi^s întri [ε] [k] uⁿ^d i-^ă ^ăta//sî strîcⁱ i^el^u//
cⁱ d^ăcⁱ p^{re} ^ădes//tr^ebîⁱ mai r^ăr^ut^t/ca i^el sî...sî tr^e ^ă ^ăeru/...
c^ăld^ura sî d^ovîde^ăscⁱ s^ă-l u^uşⁱ!//dîpⁱ-^ă ^ă ^ă dîpⁱ cⁱ s-o u^usc^ăt/
^ăl f^ăcî^u str^ugur¹/sî-l b^ăg^ăm într-un şamal^uc//sau [L] p^ă ^ă/la c^a-
sî...//într-un gr^ăjd¹/s^ă i-l b^ăg^ăm ac^u ^ă str^ugur¹ aş^ă/î dîpⁱ cⁱ
25 l-am b^ăg^ătⁱ str^ugur¹ ac^u ^ă/tu^ăma/cînd^u vîni tîmpu dî...p^{re}d^ăt/
î^l scu^ătîm dîⁿ [ε] dîⁿ...dî şamal^uc sau dî^u gr^ăjd¹ dî^u l-am
pus/sau kil^ăeri cum sî sp^unⁱ/^ăl î...puⁱ/ş-^ăl î...p^ăp^uşîm^u//fu^ă ^ă

1. Uşor emfatic în pronunție și accent.

5 la//noi...aşa-1 spūnim nói//însi cîn_ni catîgorisăşti-acólo/púnî
dúpă cum crédi: la-a-trée/la-a-pátrâ/dîpi_cum sî-ntîmpli//şi -
de-e-ntăii/dà mai...puţîn//pentru_c-a-ntăii_îi prētentiúos//da//
şi..._îi uo treábî fuárti búni//

[Ce e asta struguri ?... îi faci struguri ai spus...]

10 strúguri...?!// [a] d¹ca čorkín//íl.í [ɛ] [k] maj m¹lti si-
n¹égi la^uun⁺loc/ál i¹eu/si-l.í...c^u [k] d¹at¹ di-ec^uól/si^{tu}fac^u
u^ustrúgur¹-ešá//maj m¹lti si¹égi lá^uun⁺loc//tot^dca strúg^uri d¹
la puám-/adica strúguri dí¹la^{puám¹}//

[Dar popușă ?]

15 pǎpúșâ?! frúnzi₁ mai₁ mult₁ la₁ un₁ loc/púși/și uo l₁eg₁ ei₁ic₁
 ăișă₁ c-₁o...ăți₁ d₁i₁ [ε] d₁i₁ pănús d₂-estă d₁i₁ pop₁ușoi₁//și₁ s₁i₁
 leeg-ăsa mittici₁/uo le₂g₁/și...asă-i₁ popuși₁//

[Cam cît e de groasă o popușă ?]

popușa?! / a₁ r₁ s₁ t₁ r₁ e₁ i₁ z₁ ă₁ j₁ d₁ i₁ f₁ u₁ o₁ i₁ / s₁ f₁ d₁ o₁ u₁ z₁ ă₁ j₁ d₁ i₁ f₁ o₁ i₁ / s₁ i₁ ... //

20 [Si o răsucești sau numai sînt puse așa...?]

nu! ^uădi ^una diⁿ ^kkⁱlér^h Vîctor! ² d-^ec^eee mai frum^ușicⁱ...
//c^a s^a...ă^uă! ^uștî^u!/^h ^ec^ul^asî Vîctor! nu!...

[Nu, nu, vreau să văd...!]

hă? a! á-d-ọ Vít-tô-rí hai! [!] hă^hhăi^h! [!] ợtiu cỉ₂ dủmnevư₂á-s-

1. Gest, ca și cum ar lega păpușa de tutun.

2. Se adresează unui fiu al său prezent la înregistrare, care are loc acasă la informator.

t^ră...! [I] //

[Același]

[Cum se spală rufele cu leșie]

[Dar cum...speli rufele?] ¹

5 rufili?!

[Dacă vrei să speli rufele...da.]

întăi...

[Știi, cum ai prins la mama matală...cu cenușă cînd se fă-
cea...]

10 da! făș¹em leș¹i cu c¹enúș¹i/s¹i...p¹un¹em și fă [k] f¹erb¹em
ápa/ [o] [k] h¹erb¹em...ápa/s¹i p¹i úrm¹ă p¹un¹em le [k] c¹enúș¹a acó¹⁰/
[k] uo c¹érn¹em c¹e^rnúș¹a cu c¹úru/s¹i p¹-úrm¹i p¹un¹em s¹a [ε] v¹-u¹o¹ uo-
p¹áriem c¹ernúș¹a cu ápa f¹ia [k] c¹ú ápa hárt¹ă/...s¹i...v¹-u¹o¹ l¹ás¹am di-
s¹i limpezá...ápa/s¹i p¹-u¹m¹i p¹un¹em în a [k] iár în¹apó¹i i¹uá¹li/
15 s¹-u¹o¹ ncálz¹am/...s¹i p¹un¹em s¹i...p¹un¹em în [ε] c¹ápu¹n¹ în [ε] c¹ub¹ăr/
c¹i-ná¹i¹nti i¹ér¹ă c¹ub¹ar¹i/s¹i...d¹i-ecó¹l¹e p¹un¹em m¹ú¹iem [k] lu¹ám¹ tuá-
t¹i rú¹fil¹i car¹i n¹i dízbrăc¹am n¹ó¹i/s¹i l¹i m¹ú¹iem ac¹ó¹lu/s¹i l¹i spăl¹am/
l¹i d¹ăd¹em într-o á¹p¹i cáld¹i/...b¹ún¹i/p-urm¹i l¹i d¹ăd¹em m¹ă r¹óc c¹i l¹i
c¹urăt¹am a d¹ou¹ á¹p¹i.../s¹i p¹-úrm¹i iár/l¹i d¹ăd¹eam i¹á¹p¹i r¹éc¹i/s¹i l¹i
20 d¹ăd¹em...p¹i c¹úl¹m¹i-ef¹ar¹i//

T¹értiș Aristița

pátruză¹j d¹i an¹i

1. Textul anterior înregistrat a avut ca temă [Dereticatul ca-
sei].

lă...porúm^b

sî⁸ m⁸ mai gîndesc uole⁸acî [!]¹//

[Cam cînd...la ce oră te duci...?]

ăi! d¹ la d^uou^ui/nî^u d^ućim//nu¹apt¹ē//

[Noaptea...]²

[Ia, spune...unde-i pămîntul ăsta...?]

la Po¹ian¹ ³ [!]⁴//

[Și ce...e de rîs asta...?]

sî cu⁺ sî v⁺orgim? cu⁺ v⁺orgim...cu m⁺ama [!]⁺.../

10 [Da, da. Așa...]

noi¹ i lă...porúm^b/nî^u scul¹an¹ la u^uora d^uou^u nu^uapt¹ie/ne^u pregă-
tîm¹ nî¹ f...făcîm¹ i băg¹aju/d^up-acē¹a plecăm lă [ē] popu^usó¹/u^uor¹ cu
marșîna u^uor¹ [ē] pi¹ j^uos/...sau^u vr¹u^u cu [ē] [k] sau cu^u vr¹u^u car/
sî...ni d^ućim ac^uolu/téi¹em hluj¹ani/d^upă¹ci-¹ tăi¹em hluj¹ani i¹i

15 lă¹egăm/la zîu^u/sî...d^up-acē¹i/nî^u-ap^ucăm d¹ culés//ș-a d^uoa zî cînd^d
nî^u d^ućim iar/i...

[De ce tăiați hlujanii întîi...?]

păi¹ i s^u m^uoi nu^uapte¹i/d¹ ăsta-i tăi¹em¹//

[Și după aceea treceți la cules...]

20 dă!//dimine¹ăți/la zîu.../ [ē] cum¹ fi¹ culégim^u? noi¹ i c^u-
légim¹ ă...fără păn^us//cî-n¹ ăl¹ti...păr¹/sî...cul¹é¹ cu^u t^uotu!//la

1. Șoptit, ușor emoționată și, parcă, jenată în legătură cu cea ce ar avea de spus.

2. Intervine spontan, dar aproape în același timp, informatoarea [III b] care așteaptă să fie înregistrată.

3. Nume topic: teren de agricultură.

4. Rîde o dată cu informatoarea [III b], de fapt jenată în continuare că trebuie să vorbească despre un lucru obișnuit, munca ei.

ziuf...cînd^t sî lî^unî^{nă} [ε] le^găm hlu^jâni/măldûri căriⁱ-am^o făcû^t/
dî^up-acê^eă...culê^gîm porûmbu^{//}

[Spune cum...]

îi...disfăcîm/fără pănûs!//^sfăcîm grămădî/dî^up-ă^eă zvîrlîm
5 la grămădî/dûpă acê^eă adunăm grēmî^ézîli//sî sîⁱ făcî sârî^s/vîⁿîm
acăsî [!] //

Mitrofán Vi^uolêta
șăptisprăzêⁱcî anⁱ

h^uorî

10 [Ai vreo poreclă?] ¹
huăscî [!] //
[Da de ce î^{ti} zice așa?]
[ε] 'ă^u! nû^știu...//tăta cînd ieră flăcă^uă...//u^ozⁱs cîⁱ
"h^a sîⁱ nî poreclîmⁱ...": băⁱlê^tîⁱ ieră^u garăⁿt/la h^uorî//sî îⁱî
15 u^o zîs cî^t sîⁱ porecleăscî nû^u pi altu^{//}sî la [ε] nû^u î-o zîs
...într-um^ufel/sîⁱ lui î-o zîs huăscî//da din cîⁱ că^uuzî nû^știu//

[Și de-atunci...?]

dăⁱ-etînc î-o rămă^s nû^mîli huăscî//sîⁱ tó^g mai cîⁱ mă porî-
clîⁱestî sîⁱ pîⁱ mîni/la hóră.../huăscî [!] //

20 [Da' unde se face hora aici...?]
hóra/sîⁱ făc-êⁱîcă...îm^u fâ^eța cî^mîⁿului//
[Și...se mai face cu garăⁿtî acuma?]
da/ș-ăcû^mă/cu...

[Spune cum...]

1. Întrebarea este pusă de anchetator în cadrul alcătuirii fi-
șei fonogramice a informatoarei.

să [k] sînt alés₁ î...cîțva băi₁et¹...trei...pátru...băi₁et¹/
 și...s-alés pî [ɛ] cîțî [ɛ] u_o m_ahalá/așá...//tú i₁est¹ î Vărzări-
 i₁¹/tu-n₁ Libán²/tu pî...șoseá/șî₁ ca₁ sî₁ strîng₁ b_anî¹ dî₁ la băi₁et¹/
 cînd₁ î...făci₁ hórî//cî: "io-s aⁿ [k] garánt₁ î im₁párt¹ ta//șî₁ tre-
 5 sî₁ strîng₁ b_anî¹-e₁îc_a"//t₁c₁ [=atuncea] i₁ei₁ nî u_organizázi/garánt₁//
 hórî//

[Și...ce fac cu banii?]

c_u b_anî/i₁i₁ strîng₁.../dî₁ la ásta/șî₁ î₁ dă₁ la u_o... [ɛ]
 la s_at aîc_a//¹a₁ c_arî-₁...de [k] lă₁ d₁eréctoru c_amînului//

10 [Și muzica...de unde o aduce?]

múzi₁ca-î d₁-e₁îs dî₁ s_at dî₁ la n_oi//

[Și ce cîntece se cîntă...la horă?]

ei! dîferîti cînte₁cî//

[Și mai vechi...?]

15 ei! v₁ek₁!//

[Care sînt mai vechi? Spune-le...]

ei! h_ora-n₁ d_ouî p_ar₁t₁ î...//

[Aceeși]

mi-o răm₁ă^s șî₁-acúma s_amn aîc_e³

20 [Cum a fost...?] ⁴

cînd₁ m-an₁ d_u [ɛ] [k] io ierám mi₁ c₁d₁î₁...tî₁tă/în₁ dădeá máma

1. Numele unei părți a satului.
2. Parte a satului denumită (de fapt, poreclită) astfel, pentru că oamenii de aici "se c_am îngoldesc" [=se ceartă; informație preluată din caietul de anchetă cu Chestionarul].
3. La falcă (gest).
4. Anterior, anchetatorul îl întrebase de unde are semnul de la falcă și informatorul a relatat în cîteva cuvinte întîmplarea.

láp̃ti//s̃f̃i_o m-an_us ă [k] mă_ulua_ula...culés pop_usóiu cu_ud̃isá/c̃i
iárám mic//m-_uo_upu_sjós/s̃ă...iē s-_uo dus înăi_unti cu_upră_{s̃i} [k]
cu_ucul_uh̃esu/...s̃f̃i m-_uo lăsát f̃i_urmă//s̃f̃i _uu_uguzgán_u _uo [ɛ] [k] _uo_u
vini_ula_umini/_umă_uo_u... [ɛ] m̃irosi_ut̃/s̃i_o m̃irosám_ualáp̃ti/s̃i_oñc̃epút̃
5 s̃f̃i m̃iñiñc̃i//d̃i_ufálca m̃eă/...s̃f̃i_uvini_umamá...la_umini...//c̃i_us̃f̃i_umă
[ɛ] s̃f̃i...m̃iñiñc̃i//s̃f̃i_uc̃iñd_uvini_ula_umini.../guzgán_u m̃iñc̃ă/la_um̃i-
ni_ula_ufálc̃ă/s̃i_o...[a] fu_uz̃it̃ i_umed̃iá_ut̃ la_utătăia/s̃f̃i i_uo spus/_uo_uṽi-
ni_udi_umă_uă_ulu_uat̃/mă_uap̃us într-o c̃iărú_ut̃ă/s̃f̃i m-a_uad̃us_u la Buj_uo-
ru¹//acól_uo_ula Bujóru.../mă_uă_ui_unterná_ut̃.../s̃f̃i m-a_u t̃inút̃ în_uspital
10 p̃iñi_uc̃iñd_umi_us-o_upr̃iñs_ufálca/s̃f̃i_ud̃ipi c̃i mi s-o_upr̃iñs_ufálca/
ñi_uo_uda_ut̃drum̃u_uacás̃i.../...s̃i_oacúma mi_uo_urămá_us̃i_uacúma s̃amn
ai_ui_uce²//

Stoica Nicu_us_uor_u
i_uo mer_us̃p̃i p̃aispr̃ăz̃eci an_ui

15

633.OANCEA [WLAD, 62o]

(jud.Galați)

Culegere: 1970; SD, DH, HB; transcriere: DH

[Drojdie de casă pentru pîne]

la noi să făc̃i_up̃iñe_u...d̃ac̃i_ucumpărām_u/cu_umai_ué/dac̃ă_unú/fă-
20 o_ucim̃_udrójdi_ui//c̃i_uh̃erbi yinu_utoámna/lu_uom̃_uspuma/s̃f̃i_ucu_ufă_ui_uñi di
...pop_usóiu/s̃f̃i_ufă_ui_uñi di_ugr̃i_uamestecát̃i/_uo...plămădești/_uo_upuñi_ula
u_uscát/_uo_upuñi_ula...tós_uc̃i/s̃f̃i_ude-ac_uólo/tot_uanu/avém_udrójdi_ui//

1. Tîrgu-Bujor, localitate învecinată.

2. Gest : la falcă.

[Cum la toșcă adică?]

î lăuo toșcă/î [ɛ] ...

[Din ce-î?]

dim pîzî//lăuo toșcă/din î...pînzî...//lă păstrat//ca sî
5 nu de-n iél ni cum fel di...praf într-âsa/sî nu...dé¹î [ɛ] mûştî/
sî nu dé¹î...//âsta să păstrează...la un loc uuc ^{cât}¹//

G¹o¹r¹g¹i M¹o¹cănu

cin⁺ză⁺șî⁺u⁺o⁺p⁺t [de ani]

[Pescuit: unelte; soluri de pești]

10 [Da' vrei să-mi spui matale...cu ce-ai prins pește mai ales?

Cu ce fel de unealtă?]

dî uneltî prîndî cu...kîpșăgu/cu vîntîlîlî/cu uundîța.../

[Cum e chipceagul ?]

kîpșăgu î-o [ɛ] cuádî dî vîo șásî métr¹ă-șá/u^m băt/ădică
15 uo cuádî dî vîo șásî métrî/cu uo [ɛ] plásî c^u uō [k] púsî pî...c^u olturî/sî...îl moî în...ăpă/sî dá cu iél.../[ɪ] pârî prîz
pește² [ɪ] //

[Da' vintilele ...?]

vîntîlîlî sînt^t tòt șá uo plásî/cu ňîștî [L] c¹ă¹ș¹ercur¹/ [k]

20 șêrcur¹ făcútî.../c^u uō...

[Cam cum vine...?]

vîni-șá...unu [ɛ] [k] ca unu... [ɛ] tup/cu șêrcur¹/cu
...treî șêrcur¹ fîișticărî/sî pe-ecólo să lăsî...ňîștî gurî/
undi iél puátî sî îintri/sî-napóî.../nu ma¹ puátî sî iásă//câ-
25 vîn î...uoblic!//di nu ma¹ puátî iěșî//cu undîța/să pûnî îη

1. Șoptit.

2. Pronunță ușor emfatic.

cârlig...^o rîmă/zîs/s-aruncî-ac^oolo/aşte^ptî_păr_cînd^d_vez_cî_mîs-
cî.../^{îl} [ɛ] mîis_cî/trăz... [i] //

[Dar iarna...cum se prinde?]

...¹ iarna/să_prîndî_la...côpcî//la_côpcî//fa^{ti}...côpca cu
5 [ɛ] ăsta/pu¹...ac^oolo...vîntilă/sau...să_prîndî_cu_cîrligu...//

[Şi ce soiuri de peşti se prind pe aceea?]

ai^{ce} lăstî_lîn/lăstî_stiucî/baboi^u/cărăs^u/sômn^u/cortan/...

[σ] uobléz/la_kîpsăg/da: uobléz/...roşiuară/

[Şi-acela cu mustăţi așa...?]

10 acéla-¹ sômn^u!//

[Şi mai cum le zice...?]

muăce!// [ɛ] dă/somóté¹/sau_muăci//cînd^t_sînt...mîtit¹é¹!//

[Acelagi]

treierăm cu căi¹

15 [Cum se treiera cu cai?]

în [ɛ] îⁿna¹i¹ntî/tréierăm cu_căi¹...//dîmîne¹ă¹tî/îⁿnăsă-
dî¹em^u//să_s^{cu} [k] sculăm dîmîne¹ă¹tî/tăta/"hai! la năsă [ɛ] la
îⁿnăsădî^t//dăde^t žnókî¹...dî¹gûrî/-î...î¹î¹şîrăm^uîmprijûru...
uunu¹ pâr/cî¹î¹eră uum¹ par bătút ân mijlocu árii¹/şî¹î¹şîrăm^uî
20 rân^d pî¹rînd/îm [ɛ] prijúru árii¹//pî¹u¹rmî/cî spun¹é?: "bă¹ádî!
căi¹î¹/fă¹rî ketrói¹!"/... "dă! uo frîgîi¹î fărî ketrói¹!"/dădém uo
frîgîi¹î dóu¹u...fă¹rî ket¹r¹ó¹î/pî¹u¹rmî dácî...să_vide¹ cî î¹el s-o
...fo¹cú^t dî¹-nt¹órs/îl_întorčém uo_dátâ/pî¹u¹rmî spuné "bă¹gî ke-
t¹r¹ó¹îu!"/bă¹gî ketrói¹u/iăr...uo frîgîi¹î...

25 [Dar cum venea chetroiul ăsta?]

ketróiu vinee^ă asă: cu un...bólohán di kátră/ [ɛ] făcút în f
...fălii//asă/în uo^tp fă [k] f^m fălii/ca sî...meárgi sî [ɛ] du [k]
sî bătî i^ll bini skisîli...ca sî să scúturi//asă ca sî v^uă...//
băgái ketⁱro...

5 [Cum era legat?]

légát p^rintr-^uuⁱ cui di her/avé unⁱ...cerc^ă asă cărⁱ l^{er}á
[k] diⁱ prindé uorásicuri cáilór/sî pⁱ úrmi dădém p^ri sî strîngé
frîngiⁱie//cî s^ă strîngé...frîngiⁱie la par^t/ziⁱcei: "algát!"/sî-ⁱ
întor^ăci/s-o...

10 [Cum ziceai...?]

"algát!"/sî-ⁱ înt^or [k] îⁱ întor^ăci/sî...dizv^urtéi frîngi
[ɛ] frîngiⁱie-napóii//cînd uo dizv^urtéi/i^{ar} "algát!"/sî...di-ⁱ
întor^ăci i^{ar} pⁱ cai/ca sî strîz frîngiⁱie//s-asă dădém uo frîngiⁱii/
doui...triⁱ/p^{ar} cîⁿ s^ă...făcé di-nt^ors//dú^pă ci-l întor^ăsem^u/d^ă-
15 ci vr^ăi^ă...sî făcîm^u...ple^ăvă/băg^ăm^u dui^umu//unⁱ dui [k] dui^umu//
no [ɛ] [...]

[Ce-i asta?]

dui^umu i-o bucatî di...l^{em}n...asă cu [ɛ] látî di...u^ob z^ăc^ă/
um métru/lungⁱ di um métru sî c^ăevă/sî ascu^tî^ti: la unⁱ cápiⁱ ví-
20 ni mai...ingústi/i^fórma uⁿuⁱ triu^ungⁱ...vinⁱie//nⁱ fórma uⁿuⁱ
triu^ungⁱ//sî pⁱ i^ll s^ă p [ɛ] [k] avé [k] i^{er}á um fel di l^{em}n di
...sál^ăciⁱ sau...pló^p/sî pⁱ i^ll i^{er}á bătúti p^étrî [k] k^étri di [ɛ]
ăste^ă...k^étri di cr^émiⁿi//da/sî ále^ă...as^ăle tă^ăeu u...p^ăili cum^u
...ăista/sî sî făcé...ple^ăvî tót^u//pⁱ-urm-adu^ăc^ă/d^up^ă ci strîng^ăem
25 .../făcé vrăy^u-mpri^juru...p^ăru^lui/adu^ăs^ă uo m^ăkiⁿi/ăl m^ăkiⁿam/ple^ă-
va diop^ărti.../grău^unt^ăli deop^ărti.../s-asă... în năc^ăj^ăm^u/sî tre^ăie-
rám cu cáliⁱ//

[Dar n-ai spus cum făceai aria...?]

ări^ă i^{er}á făcú^ătî/d^ăej^ă!//cî i^{er}á...diⁿ [k] uo biⁿuiⁱtî ári^ăie//

áriję sí fǎcǎ dⁱ pⁱ uun^u loc...drⁱǎpt/sǎ...mǎturǎ gⁱnⁱ/sǎ c^urářa
c^u sǎpⁱlⁱ/sǎ u^udǎl/sǎ bǎtⁱǎ c^u-un tǎvǎl^uc/cⁱnd u^o fǎcǎ dⁱ p^rima
dǎtǎ/sⁱ pⁱ úrmǎ/...ⁱⁿ nǎsǎdǎi pⁱ l^a!//ǎstǎ i^oerǎ fǎc^utu. árijⁱ//
dǎ i^e i^oerǎ u^obⁱşnui^t áriję v^lǎkⁱ//sp^unǎi la árijⁱ into^t de^una/sⁱ
5 sǎ fǎcǎ i^u...u^ogrǎđǎ u^om^ul^ui mult//^{intr-uⁿ} [k] ⁱⁿ tǎrc/aşǎ iⁱ sp^u-
nǐm//ⁱⁿ tǎrc...//

[Acelaşi]

cⁱnd m^uári u^omu

[Sǎ-ţi aduci aminte tot...ce se face cⁱnd moare un om...]

10 cⁱnd m^uári u^u u^om^u...?i¹//cⁱnd m^uári u^omu/i...ǎl scǎldǎ/...
d^upǎ şe-l scǎldⁱ/l-aşǎzⁱ pⁱ-o mǎsⁱ/l-úmrǎcⁱ frum^uós^u.../sǎra/fǎ-
şⁱ privⁱǎgu//fǎşⁱ privⁱǎg^u/pⁱ-úr s-adúnⁱ u^uamⁿi/dim mǎhǎlǎ/nⁱámurili
/t^uót^u/sⁱ...fǎc^u mⁱncǎri/-i fǎşⁱ şina//vⁱni p^reuot^u/...şǎtⁱǎşte
m^uort^u/pⁱ-urm^ǎ şǎtⁱǎşte p^uomǎna/sⁱ stǎ u^uamⁱniⁱ la mǎsⁱ/s sǎ p^re-
15 gǎtⁱǎs^c p^entru-a d^ouza/ pⁱntru-m^uormⁱntǎre//...² a d^ouza/cⁱnd
vⁱn^u.../s-adúnǎ l^umⁱǎ/aşǎzⁱ şǎcri^u pⁱ...nǎşǎliⁱ c^um v-am p^oveş-
tⁱt i^oerⁱ!//...p^arcⁱ v-am p^oveşⁱt aşǎ//pⁱ nǎşǎliⁱǎ...bǎtrⁱnⁱǎş^t
/nu cǎ ac^u c^u...mǎşⁱnⁱ/c^u...i^ustǎ//aşǎzⁱ pⁱ nǎşǎliⁱ/pⁱ-on rⁱnd
di nǎşǎliⁱ p^unⁱ m^uort^u/aşǎzⁱ şǎrsǎv^urⁱ álbi/c^u-aştern^ut^urⁱ [ǎ] i
20 c^olorǎtⁱ/sⁱ pⁱ úrmǎ...pⁱ áltⁱ nǎşǎliⁱ aşǎzⁱ pⁱnǎ m^uort^ul^ui!//pⁱ-
nǎ m^uort^ul^ui u^o aşǎzǎ/tot aşǎ c-un şǎrsǎ^f frum^uós^u/ǎp p^unⁱ c^uós^u
c^u pⁱnⁱ/i...pⁱ nǎşǎliⁱ//p^reuotⁱ/l^e p^unⁱ pⁱ la [ǎ] i tǎtuşⁱ/lⁱǎ
p^unⁱ...şⁱ l^e trǎb^ui.../

[Ce le pune...?]

25 tǎtuşⁱ...! tǎtuşⁱ//nⁱştⁱ...bǎsmǎli/mǎrⁱ!//u^orⁱ casⁱş/u^orⁱ

1. Informatoarea rosteşte pe t^{on} grav şi parcǎ încercatǎ
de teamǎ, sfialǎ, la propunerea anchetatorului.

2. Îşi suflǎ nasul.

badicuri.../sărv¹et¹i...//c^utu¹at¹i s^ele¹ee/si¹pe^uur^umă-l¹du¹sⁱla
 bisărici/s¹acolo-¹i s^ete¹et¹i pri¹notu/cu...tătu¹sⁱl¹i-m¹mină/cu¹lu-
 mină¹/cu¹t^uot^u/il¹du¹sⁱ la bisărică/s¹i¹di¹la bisărici d^upă¹sⁱ-l
 prohodie¹et¹i/il¹du¹sⁱ la grupă¹//il¹du¹s^ela grupă-/acolo-l¹...gr¹-
 5 păs¹i s¹-acolo/¹fă¹sⁱ grupă/s¹i-l¹dă¹in¹grupă/u¹am¹ni cări...l¹-u¹
 d^us^u/păr¹ac^uolo/i¹s¹le dr¹ep¹tu lor/pîzâ¹lor d¹pi¹la [ɛ] d¹pi¹-
 la năsă¹lii/să alt¹u¹am¹ni cări s¹int la grupă/il¹[ɛ] dă in¹grupă-
 pi¹/s¹i-l¹i...trăzi păm¹intu//preu¹ot¹i¹il...prohodie¹esc^u/ [ɛ] preu¹ot¹-
 t¹i¹il prohodie¹esc^u/să¹pi¹u¹rmă/vin acăsă/la măsă/la...//

10 [Ce se dă peste groapă?]
 pân¹zi¹//pîz¹i¹alb¹i¹//să¹dă/c¹i¹ti dă¹sⁱ metri d¹pîzâ/-mpăr¹t¹it¹i
 la patru u¹am¹ni¹//

[Si altceva...o găină...?]
 i gă¹ină să¹dă [ɛ] di [ɛ] d¹pi¹ [k] pîst¹i¹grupă/lă¹alt¹
 15 c^uop¹kil//la¹u¹un¹n¹iem/la¹u¹un¹c^uop¹kil/cări-¹la¹u¹o¹r¹ud¹ la s¹inevă/
 i¹dă: u¹o gă¹ină/s-^uast¹ern¹ut¹/s-^uo pi¹ernă//s-^uo căldări//s-^uo
 căldări le¹dă¹//pi¹-o¹mă să¹duc acăsă/stau¹la măsă pri¹uot¹i¹/lumi¹e/
 i¹să¹rvi¹este cu¹mîncări/cu...bă¹ut¹ur¹/cu¹de¹to¹at¹i/pi¹u¹rmă/să duc
 acăsă//

20 [Si mai...apoi, ce-i mai face mortului?]
 nu-¹mă¹fă¹sⁱ nica?! at¹u¹să!//

[Nu...mai tîrziu...]
 iar...mă¹tîrzi¹u¹i¹ fă¹sⁱ p^uomă¹nă//i¹fă¹sⁱ de-a¹trî¹ieza¹
 de-a¹nou¹za/...i¹fă¹sⁱ [ɛ] pi¹u¹rmă d^upă¹sⁱ-¹fă¹sⁱ de-e¹trî¹ieza¹
 25 de-e¹nou¹za-i¹fă¹sⁱ...pu¹omă¹nă/pă¹nagi¹e.../p^uomu.../ăi...p^uni¹-m¹
 p^uom d¹tu¹at¹i-mbrăcăm¹intili/s¹i-l¹dă¹la¹cări-¹...la¹u¹un¹n¹iem cări
 ...v^uor¹i¹...//ăi¹dă¹p^uomu...//

[Îl mai dezgroapă...?]

n^u/nu¹nu!//la¹să¹p¹ti [ɛ] [k] d¹cări v^uor¹!//lă¹noi¹n^u/i¹

5 ¹altî s¹atî s¹e dezgruapă...mai im^u [=în] [ɛ] [k] m^uorturli mai
 d¹ieş²//da la noi n^u pr¹ę//r¹ar!//să [k] âl dîzgruapî la şap¹tî an¹!//
 âl dîzgruapă/-l d¹uşe la bisăricî/-l...â¹l^u...prohodîeşti pr¹euotu
 din n^uou.../şî-îl d¹uşi-nap¹oi//â¹l f¹âşî al¹ s¹ăcriu//mîc^u.../aşă¹/
 5 p¹unî tot ac¹olo/şî-¹ d¹uşi la bis¹erîcă/-l prohodîeşti/şî-îl d¹u-
 şî-nnap^uoi//...la f¹el¹u/cum^u ca cînd^u...îngruapî u^omu dîntîi//ă-
 şă-î f¹âşî s¹î dî-el d¹oile-mormîntari//c¹arî v^uor^u s-ăl dîzgruapî!
 nu... [k] lă noi n^u tuat¹ă l¹um¹ę!// lă noi l¹um¹ę n-o [k] n¹evoi¹ęşî/
 am¹ar^uu/uo fos^t răzb¹oi pî-eiîş.../n^u ne dă mîna s¹ă dîzgruapî...
 10 toatî m^uorturli de-ę rîndu!//ca î¹altî s¹atî!//

Kiril¹oai¹ Săfta
 şăizăşîşap¹tî [de ani]

u-ars tot s¹atu!

[Dar cînd a ars satul?] ²

15 în tîmpu răzb^uoiului//p¹î tîmpu răzb^uoiului¹ u-ars tot s¹atu!//
 n^u n-o rămas nîca!//noi ă stat^u ai¹ure//ă al¹ s¹at^u!//p¹ar^u [=pînă]
 ...

[Pe unde...?]

20 ă stat p¹î-eiîşę//p¹î la Slobozîi¹3/p¹î lă^uo...î¹ista/p¹ar^u n¹ă-ę.
 20 făc^ut iou uo bucăt¹ăriuarî/cî¹tî-o î¹ista.../dî-em vînit^u înap^uoi/
 dî-ę stat^u...la c¹asa noăstră//

[Dar în primul război unde-aţi fost?]

în primu...răzb^uoi^u?!...m¹ primu răzb^uoi-em f^uos lă...⁴ u¹n-

1. Gest.

2. Vezi cele spuse de informatoare la sfîrşitul textului precedent.

3. Slobozia Conachi, localitate învecinată.

4. Îşi suflă nasul.

dî-em f^uost? am fos^t la... Jorăștî¹ //

[Cu tot satul?]

cî tot^u satul! // [k] nu: ăltîi¹ la Oarbă² / ăltîi¹ la Jorăștî¹ /
ăltîi¹... pî^u undî-^uo... găsît sâi¹ aşă... cări n-ô [ɛ] străbătut
5 răzb^uoîu/s-o tras lîmie dî¹ pî-^u c^uolo // şî n^uoi/pî-urm-ă¹ v¹nit a-
căsî/nî-¹ ă^u făc^ut i^uo^u bucatăriuă¹ / ş-ă stat la... cîibu n^uos-
tru [l] //

[Cît aţi stat la Jorăști?]

...³ ă^u stat^u ū... u^o lî^u nă şî¹ două săptămîni¹! // a^u stat^u... //
10 u^o lî^u nă şî¹ două săptămîni¹ // când ă^u v¹nit acăsî n-ă^u găsît^u... nîca!
// t^uot^u ar^u t^uot^u...! nîma... şemûrî¹... / zîdûrî¹... //... a^u ă^u găsît^u...! //

[Aceeşi]

pologu

15 [Din ce se face pologul ?]

pologu să fâşî şî¹ din f... cînipă /... prop^riu-zîs / şî¹ din f...
din am¹erică // [ɛ] sau nu [ɛ] sâ¹ mai spûni // dîm pîza asta muncî-
t^uoru/cum sâ... spûni-ac^uma // i^uel i^uestî dî¹ fuormat... dreptun^ugular //
cam^uo... dî¹ vro... tri¹ m¹et¹ri... // jumăti¹ / ă^u?⁴ tri¹ m¹et¹ri...⁵ //
20 tri¹ m¹et¹ri...⁶ trî¹ m¹et¹ri / prî¹ / bîrek¹et // lun¹zîmee... / şî... vr¹um
mêtru jumăti-¹ lăţîme // râr / aşă ca sâ¹ pătrundî¹ ă^uer într-însu /

1. Comună mai îndepărtată, în nordul judeţului Galaţi.
2. Oarba este numele popular al localităţii vecine, Suceveni, situată la sud (vezi pct.632).
3. Îşi suflă din nou nasul.
4. Se întreabă pe sine.
5. Concesiv cu sine însuşi, dar încă nehotărît.
6. Este deja sigur pentru dimensiunea pe care o indică.

bun.../și...iești/-i folosî^{tu} pîntru [ε] în...cũ_sî_vă_sp^un?!
pîntru tîntăriⁱ//

[Adică împotriva...]

împ^uotriva tîntăriⁱlor/ca_sî_sîⁱ pu^uatî s^usă-lⁱlⁱesî u^uamⁱniⁱ
5 s^usă hodînească//n^u tîmpu n^uoptîi//

[Și unde se pune...?]

să [k] î^ul^u pu^uni pⁱîⁱ prîsp-afără/agă^dta^d di^d dⁱeriég/bătut^u u^um^u
pár...îmⁱ pⁱarietî/cu [ε] c-un^u căpă^t/sîⁱ c-un^u căpă^t di...dⁱeriég^{cu}/
lⁱegăt^u c-o...u^uo^u s^uf^uară/diⁱ u^uu^u căpăt/sîⁱ cu^u s^ueⁱlaltî iărⁱ laⁱ fⁱel/
10 sⁱîⁱlⁱ s^uădie pl^ută...!//pⁱ deasupra/n^uma că^u vîni sup^us^u u^ute-agă¹
...vîni-m^u fⁱel^u-aⁱista/ca_sî_nu-n^uî...sîⁱ nu^u îⁱntrî tîntăriⁱ pîⁱdⁱ-
disupt^u//sîⁱ asta-i t^uot^u!²//

[Și...în tot satul se folosește?]

n^u! m^ui^u r^uăr...!//cũ^u v-am^u spus cî...//

15 [Parcă mai era...]³

u^un^u sîng^uur u^um am [k] m^ui^u a [k] â^um^u m^ui^u v^uz^ut//d^uu^uor^u sîⁱ
m^ui^u avî^d! pu^uatî//da...m^ui^u pu^utin^u...//

Crăc^un De^u C^uh^uostică
pătruză^usîⁱtrîⁱ [de ani]

20

sărmăli

al^uce^uvă?! cîⁱ sîⁱ...⁴//

[Altceva...să ne spui cum se fac sarmale.]

1. Gest.

2. Ușor emfatic.

3. Văzusem mai înainte prin sat, într-o curte la cineva.

4. Cronologic, informatoarea se află la al treilea text, pri-
mele două avînd ca temă [Cînepa], respectiv [Cum se pune o cloș-
că].

sărmăli^{li}...?!//

[Dar pe larg...ca să învețe și dumneaei¹!]

ăcúm de-a noastrăⁱ!//

[11]²

5 ap^u de-a noastră! sărmăli//nú dī [k] bōieréstⁱ!//

[Nu, nu...din astea de-aici.]

ăi...!

[De bulgur.]³

dⁱ bulgūr^u... [i]⁴//pūnim^u...uo sūtī/douu^uti dī grāmi dī...

10 uurⁱez^u/...șă uo [ε] [k] cīnzăzⁱ dī grāmi dī bulgūr^u/...

[Ce-i asta bulgur ?]

ăsta-i bulgūr^u.../grău/īl trāzⁱm la rīsīnītī//șī să făcē
mărunt^u//pī jumătate/pī un sfert/cam așa ceva//da întīi...ūⁱ-

ti trebē și șep [=încep] dī la-ntīi//dī la-ncepūt^u//nu-i nīmīca

15 ...?⁵ ec! și tăi căpa/dī-șă cum făcīm nōi!//pēntru...fīcāt//noi

suferim^u!//și tăi căpa/și tăi zărzăvātu tot cārī trebūi/și să

spālī...zărzăvāt: mārār ī/pētrījāl^u/leuōșteanu.../ăstea tuāti/...

și s-am [k] mīlē [k] iō mīlī-amestic īn ī...ūre^uz^u īn u...būl-

gūr^u/și d^upă și le spāl/le pui pⁱ tuāti la prājīt um pic//și d^u-

20 pă și le-ēi prājīt da^u fuārti p^utīn/c-ădică dī cīnd^u stām dī

vōrbī lē-ēi pră [k] le prājāsc//atīta nūma//și pī-ūr mī réstū lē/

1. Este vorba de cercetătoarea. (DH) care face parte din echipa de anchetă.

2. Rîde, intrerupînd-o, o altă informatoare prezentă la înregistrare.

3. Îi sugerează un consătean care asistă la anchetă.

4. Rîde, amuzată, și o dată cu ea și consăteanul care intervenise cu această sugestie.

5. Convinsă, pentru că anchetatorul îi încuviințase prin gest intenția.

[k] pi-urm¹ le scot^u//frunza uopăriti¹ di...varzi/sau di...frunzi
d¹ vii/si pi-urm¹ le-mvirtim^u//pui um pi^g di sari/um pi^g d¹ p¹-
per n¹egru dac¹ p^utet si mncat/noi nu put¹em^u//...um pic^g di bu-
liuon^u/tot ac^uol^o la prajit/le puni¹//...s-asta-i tot^u!//u^uuou/
5 um pic di [k] um praf di fa¹ini¹ dac¹ sa puni¹//daci avet c¹ car-
ne/nu punet¹//da io^u daci pui u^uuou/nu ma¹em nevo¹i di pui...fa-
ini¹//s-asta-i tot^u!//pentru sarmaluti¹//sa-mvirtesti-es¹a...u^o
pui-es¹a im palmă/frunza/si pi-urm¹ pui si bulgur-ac^uolo-as¹a um
pic/c-o furculiti¹/c-o ling^uri/cu mana/cu c¹o-evet¹!//si si invirtes-
10 ti//u^o pui [ε] [k] frunza u^o pui p¹...fat¹i!// [k] asta pi¹ dos^u!//
si si-mvirtesti¹ iis¹a dim part¹e asta la as¹a¹/dim parte¹-ailant-a-
sa¹/as¹a¹.../si pi-urm¹ fas¹un rulou² as¹a.../si-mviri¹ cu des¹tu
p- iis¹/viri¹ des¹tu p-iis¹-as¹a³/si gata sarmaluta¹!//u^o pui la uoliti¹
colo frumos/im fund i¹ pui vro doua frunzi/ca si nu sa arda/si-n-
15 sept¹ as¹a: dim margini¹//as¹a si merzi ruota/ruati-ruati-ruati ro-
tund as¹a frumos⁴//pi-urm-ai fi complectat rindu/ince^k pe-al doi-
lea la f¹e¹ tot dim margini¹//si merz¹ un rulou/rulou-rulou-as¹a⁵
frumos^u!//si gata sarmaluti¹!...!//
pui s-um pic [ε] i um pic [k] dupa si te [k] asta am^u [i]
20 uitat¹ si le spun si-nai¹ti [i] //fas¹um pi^g di rantas¹...//pui^u
....: cu buliuon/si cu...grasimi//sau ule¹i.../pui im fund ac^uo-
lo-nti¹/si pi-urm¹...dupa ei pui frunza //si pi-urm¹ m pui sarm-
luti¹li//...si pi-um¹ pui sarmaluti¹li de-e rindu/si...um pic^ugor

1. Gest.

2. Pronunță emfatic, cu glas subțiat.

3. Are gesturi rapide, sugerînd cum invîrtește sarmalele.

4. Mișcări concentrice cu mîna, indicînd felul cum le așază
în cratiță.

5. Vezi nota precedentă.

di_borș_ăcrû_la_urmă/după_sî...términî tot^u/ș-ai términat^u//
 Páladi Tasíia
 pătrústréi [de ani]

[Cum se face brînză de vaci]

5 [Dar brînză de vaci cum se face?]

brîzî di_văș/púnim^u mûlġim [ɛ] [k] mûlġim_văca/púnimū...
 láptilē_uálî/il strecurăm/ăl_púnim^u ūáli/il_lășăm láptile s_să
 prîndă/ [ɛ] nū fer [k] nū_hért^u//crú^u!...//ăl_pu [k] ăl_lășăm s_
 să prîndă/cî_s-o...v¹dég_cî_s-o_přis láptile/-l_lu^uóm uálîle și_
 10 le_púném p¹ę_lingġ^u...f^uó^c/p¹i...plită/^usî_să...stringă//șî_
 după_sę_s-^uo...străs/s-^uo_rîdică^t p¹deasupra...ca_sî_să...aleăgă
 brăza/^uo lu^uón/ș-o_turnăm în_strecătoare//...șî [ɛ] după ș-en_tur
 năt-^uo-n_strecături/cînd_ă_văz^ut-o că-i scursă...tări/^uo...d¹-
 șartăm în...farfurii/-n_tigăii.../î_sî...i¹estî nēv^uóii/după_cum
 15 [ɛ] cîtă brîzî ái...!//ș-o putém mîncă!//¹i_púnin^u șmîntână...//
 Andrónáki Dumitră
 dōu^ugásâ [de ani]

hălca

[Ce jocuri mai sînt...?] ¹

20

hălca//

[Cum se joacă asta?]

hălca se juác¹ cu_^uo_pal¹étă/făcútî dîintr-o scîndură/șî_^uo_
mîngî//mînga...pu^ua_sî_fii¹ făcútî dîn_cîrpă//^usî...s-ale¹...dōu^u

1. Înregistrasem anterior texte cu jocuri de copii de la un
 alt informator, din aceeași categorie de vîrstă (Avădanei Pericle
 [II a], 12 ani, elev în clasa a VI-a).

îekîpî/căre cădi la par.../ [ɛ] Țunu dintrî băi^oetî din...îekîpa
 cărî-a căzu^t la par/ia...paléta-mⁿ mină//șî...altu din îekîpa ad-
 versară/aruncî mînga-n su^s//șî c^oelalt trébî-s-o p^olească//șî în-
 tim^p c^o p^ol^oestî/î...băi^oetî cărî-s la par/trébî-sî f^ugî pî^ola...
 5 un an^umîit...semn//șî dăcâ po^t/sî se-ntuarcî-nap^oî//dăcâ nu/s-aș-
 t^optî sî dea... [ɛ] c^o [ɛ] mînga//e^oar...!//ă...se dă...di p^otru
 uorî//noî sp^unîm de-a băi^oetîlor/șî de-e p^otrăr^ului//p^otrăr^u-î ăla
 cărî-^î loⁿl^oestî cu...pal^oeta//șî cînd ă [k] după cî vin băi^oetî-na-
 p^oî/i...s^o dă hu^b op^o de-a...p^otrăr^ului//trébî sî f^ugî p^otrăr^u pîn-
 10 la s^oemn/sî vinî sî-nnap^oî...//șî...dăcî pu^oati după îél/sî...f^ugî
 șă...alt^u băi^oetî//dăcâ n^u...ră^omîn!/nu-î nîmî^c [ɛ] pî [k] cu ăsta
 ...//pî-urmă i^oar: s^o f^ug^o-o d^oat^o/p^otrăr^u i^oar/dî dou^u uorî/sî...
 cîni f^ugî mai [k] dî mai m^ultî uorî//sî cînd ă...mîng^oe îestî prî-
 sî/sau Țum băi^oet în tim^p cî f^ugî îestî t^oșat/s^o skîmbă...//c^oelalt
 15 cărî-o fost afără/tr^oec la par/sî c^oelalt^u trec afărî//cam a tîta//

Mihalăkî Ștefă^un
 cînc^o spre z^oci [an]

la scaldăt

[Cum a fost...?]¹

20 ă f^uost uo^dat^o la scaldăt cu mai mul^t băi^oet/sî frătî-mîu
 îeră pî-acólo/s-îo n^u stîi^oă sî-n^ot//la báltî îerău^u uo^o dou^u pră-
 g^urî//unu mai mic/s-unu m^oi...mai m^oarî//la ă^ol^o mai mic/îeră apă
 apru^oapî p^on^u la gât//șî îo^u zîc "ia sî v^odă dăcâ...î-ădîncî la ă-
 s^oel m^oarî!"/sî m-an d^oat^o/m-an d^oat^o/n-ă stîut ún^d i-î prăgu.../cân-
 25 m-an trezî^t/m-an trezî^t în...în ápî//îerăm...du^o de-acú//î intră
 apă-Ț g^ură/șî...de^oatî...! îo^o n^u stîu cum m-ă rîdicăt î sus/sî-ă

1. Întîmplarea fusese relatată, schematic, anterior.

zgerát//sî pânî ^u vînit/am mai îngîţîtt io ^u nîştî ápi//da...m-^uo
salva ^a nîştî bălét//m-^uo scos afarâ//

[Acuma ştii să înoţi?]

ácun ştiu...!//

5 [Dar cine te-a învăţat?]

sîngur!//ă vâzú ş-io la bălét/m-ă [k] ám mai întrebăt/am
mai i...//

[Acelaşi]

[Cum prinde peşte]

10 [Prinzi peşte...?]

prin ^a...!//

[Cum prinzi tu?]

cú u uúndiţa/cú v^uol^uóg^u...//

[Ia spune, cum faci undiţa?]

15 [É] ^uor^u dînr-un buold îndoiét/^uor^u...^uúndiţî dî tár^g/mai
des ^uúndiţâ dî tár^g//d^ute...tár^g/d^ué ásta//^uo légám ^uor c-^uo á-
tâ/dacă n-ávem náil^uon.../spe^uch^ual/púním ^uo plútă/.z.depîndî dî
dácî-i ápa méré/dacă ^uái mică.../púním plúta mai j^uo^u/dácî-i m^uái má-
rí/^uo rîdic^uám mai sus/s-ó l^uégám d^uoñ [É] ...st^uúf//áruncám...
20 [k] án ^uúndiţâ púním ^uo rímâ/sau u dácă nú ^uú nîştî...mă^uáligâ/...
p^uţînâ...//

[Ce trage la mămăligă?]

mai m^uul^t...g^uodí^uá...//la ^uă rămâ/^uó^uom^uu...m^uái mul^t se dá²//
m^uá alés ^uím.Pr^uut...!//

[Acelaşi]

25

1. Afirmativ emfatic.

2. Ton emfatic.

634. VÎRLEZI

(jud. Galați)

Culegere: 1968; SD; transcriere: DH

am fost nevoi^t și m-apu^c să-m fac căsⁱ

5 io^u an rămas fără...mămă¹/cîn ierăm di triisprizăși anⁱ//și
ca la...șăisprizăși anⁱ/an rămas și fără di tătă//cîn uo mūrī^t mā-
ma/ăvēm un frātⁱ di...ū an/și unu ieră dⁱ d^uoi...//cîn uo mūrī^t
tăta/iară de-acu unu dⁱ trii/ș-unu dⁱ pătru//c-o mūrī^t la trii anⁱ
d^upă mama//î finiⁱ.../io^u ierăm...ni^ș n-avēm șăptișpi anⁱ impli-
10 nī^t//ē! io^u mīnti di băiētān/mai^u umblām!//ba pi hī^s/ba pi cōlē/
mă găsām ba cu unu c^u unu altu.../hī a^l di frātⁱ-nō șădeu sīngurⁱ
acăsⁱ//mai plīzēu/mai nu stīu^u sī...//āldi mōșu-nōⁱ ntr-o būnī zī
s-o pus pⁱ capu neū:

"măiⁱ! răuulē/măi derbedēu^ule...!//tu umblī...tuāta nūapte
15 pī^t sat/și băiētⁱ sēiⁱ stau sīngurⁱ ecăsⁱ/ūⁱti n-ārī sīn lī fāsī
mīncārī/n-a^{ri} sīni fāⁱ sī...//tē-nsōrⁱ!"/

...² nū mă-nsōr hī^c!//sīⁱ io-s de-nsurāt?!"/

azⁱ așā/mīnī-eșā/s-o tīnū di capu neū.../pă^{ri}...sīⁱ m-an gīn-
di^t:"măi sīⁱ sīⁱ fac io?//hai sī mă-nsōr!"/și m-an gīn [k] m-ă răz-
20 gīndi^t ș-io//an vāz^u t^c sī to^t tīnī di capu neū ș-unu și altu/
"hai sī mă-nsōr"/eⁱ! an dat^t ș-io pⁱstī... [ε] pⁱstī nevāstī-meā cā-
ri-o am āstīz/și m-am cāsītorīt//i^m!...a mai trecūt ū an dē zīlī

1. Emfatic (în pronunție și accent).

2. Informatorul oftează ușor.

...ni^s nu i^{er}á vóii și mă c^unⁿ/cⁱ n-avem șap^tșpi anⁱ implinⁱt//
m-aj c^unun^d la ũ an dⁱ zili/...ș-am mers p^{an}ⁱ...la arm^{at}i//p^{an}
la arm^{at}i/avem patru copii//plu^s doi fra^ț cari...ăștea cari-o ră-
m^{as} i-aj creșc^ut i^ou//cⁱⁿ am plec^{at} i arm^{at}ă/ăm plec^{at}...im pri-
5 mavari/-m mart//...i^urmⁱ n-o rămas n^{ev}astⁱ-mea...cu al^{ta}!//u^o
făc^ut al sⁱsⁱle//pⁱsti vo zăsi zili n-o trⁱmes răsp^{un}s/c-o născ^ut
...//sⁱsⁱ și cu doi șap^ti...//sⁱ fr^{at}i^di-n^o//i-a^u rămas pⁱ cap^u fi-
meiⁱ sara^{ca}...//ă finⁱ...!//u^o trec^u cum u^o trec^u cu ki^u cu vaⁱ și
arm^{at}ă/am vⁱnⁱt ac^{as}i//cⁱⁿd ac^{as}i.../u^o-n^șep^u con^șentr^{ar}i//h^{ai}
10 m-a luat iⁿ con^șentr^{ar}i//n^{ev}as^{ta} mai mul^u sin^gurⁱ//copii//...ș-o
mai iⁿaiⁿtat//h^{ai}! ăm mai făc^ut un^u//...am plec^{at}...d^upă sⁱ con^ș-
șentr^{ar}i/ă iⁿtr^{at} iⁿ răz b^{oi}ⁱ...//am mai făc^u vro triⁱ anⁱ și
pe-ac^{olo} cu răz b^{oi}^u.../h^{ai} s-ô rup^t fr^{on}tu/h^{ai} m-a^u lu^{at} prizo-
n^{er}ⁱ/...am mai stat ũ an și jum^{at}ăⁱ și prizon^{er}ⁱ/am vⁱnⁱt pⁱ-ur-
15 mⁱ-n^șarⁱ...//și dup^ă aș^ei s-am vⁱnⁱt noi iⁿ țarⁱ iⁿ pătruză^s și s^{as}ă
/...am vⁱnⁱt ac^{as}i/m-an d^emobⁱliz^{at}/...ăi! băg^ețⁱ niⁱ d^e-ac^u/ăl-
di fr^{at}i^di-n^o...să făc^usⁱ flăc^ău^{and}ⁱ d^e-ac^u²//cam...iⁿc^ep^us-a nu
mai țini c^uon^t cⁱ...bidi^{na} m-o creșc^ut/și cu...tă^{ta}/și cu i^{sta}...
//i^o stă^tem iⁿ c^{as}a bătrⁱne^{as}cⁱ//dⁱncu^{as}i dⁱn jos//n^uⁱn...ăstⁱ
20 c^{as}i-ă făc^utⁱ dⁱ minⁱ//...și azⁱ aș^a/minⁱ aș^a.../nev^{as}tⁱ-mea
sp^uniⁱ sⁱ: "sⁱ f^{as}im? ăldi...fr^{at}i-to u^o s^ă-nș^uari minⁱ-p^uoⁱminⁱ
//sⁱ noi n-o^m p^ut^e ssteiⁱ//i^o am u^o multⁱmⁱ dⁱ copⁱi/ăm i^{sta}
...//h^{ai} sⁱ n^e f^{as}im c^{as}i!"/i^ou^o "n^u!//cⁱ-ă c^{as}a dⁱ la t^{at}a/-ă
c^{as}a bătrⁱne^{as}cⁱ//i^o i-aj creșc^u sⁱ pⁱ dⁱnc^usⁱ/ă sⁱ-ă ar^en^jăz"/ă
25 finⁱ ă sⁱ i^{sta}...//p^{an}i cⁱnă...ănt^r-oⁿ...bun tim^p/băi^ețⁱ a^u mai
apⁱc^{at} u^ole^{ac}i la cap/s-ô mai i^{sta}/u^o v^ăz^u cⁱ...să fa^c marⁱ sⁱ
p^ut^e rⁿⁱc^u/u^o-n^șep^u s^ă i^ei la cl^{an}ț^ă și cu minⁱ//i^m!...măi!/cam

1. Pronunță în șoaptă.

2. Șoptit.

ari dreptăti nevas^ti-me^a/fimeⁱie me//mîni p^uoimîni sîni stîiⁱ?!...
 //io^u.../cum am^vi nit dim prizonării...//căm bôla^v.../...ă morⁱ
 ...morⁱ mîntⁱ-p^uoimîntⁱ/și băietⁱ nîi rămîn pe drum//i^l dă afări s^u
 de-acolo.../și...s-a s^cfi "mîncă-l-ar y^lérnî pî t^ată cⁱn-o fos
 5 în stări sⁱ nî fac-o b^ucățîc di c^asî!"/s-am fos^t nevoiⁱt sî m-a-
 p^uc^u să-m fac c^asî//n-ă făc^uc^u c^asî/...am mai făc^uc^u sⁱ v^o...doi bă-
 ietⁱ/am nou^u copii a nei/...pî dînsⁱ i-^uem...i-am căsîtori^t sⁱ pî
 dînsⁱ/pe-aldⁱ fratⁱ-n^o.../le-^ulăsa^t casa bătrînească la unu/...
 sⁱ unu/i-an^u c^umpărat altⁱ c^asî/sⁱ l-an da^t sⁱ pî iel/stă kar colⁱ
 10 la s^ușă la vâli//l-an da^t sⁱ pî iel la casa lui/sⁱ...p-o^rmⁱ n-am
 av^ut...niș în clin/niș în mînⁱcⁱ c^u dînsⁱ/...io^u c^u casa me/cu
 ...c^u nⁱevasta sⁱ c^u copiiⁱ//și i^l...c^u-a l^uor...//

Lăpușineanu Grig^uori G^org^e
 cînzîștrii di anⁱ

15

cînpa

tórtu...cu^u s^a sp^alî?! î^l...//noi [ɛ] cînpa cîn^uo... [k]
 u^o culez^uem//u^o culez^uem/u^o ad^us^uem ac^as/-u^o f^as^uem m^an^usⁱ/...sⁱ di-
 e-
 cólea u^o d^us^uem lă p^altî/s-^uo dug^ul^uem//d-écóle^a u^o ad^us^uem ac^asî/s-^uo
 u^usc^am//sⁱ d^upă s-o u^usc^am/u^o m^leli^uțam/...de-acóle d^upă s-o meli-
 20 t^am u^o k^ept^an^am/u^o r^agⁱl^am/...sⁱ p-^urm-o f^as^uem c^alⁱri/s-o p^un^um
 ...pî-^u [ɛ] pî-^u s^lépⁱt//sⁱ p^urmă u^o f^as^uem pî [k] i ástá i^ar
 ...r^azbóiu-l p^un^um/t^agⁱi f^as^uem/sⁱ t^as^am...pîzî//é! sⁱ di-ecóle
 u^o d^us^uem la gⁱlⁱt^u//...¹ u^o p^un^um la gⁱlⁱt^u pⁱnza d^upă s-o t^as^am//
 u^o u^op^ar^em/...îm b^alii/sⁱ d-écóle nî d^us^uem c^u i^l lă ápî/...s-^uo
 25 vîjîi^um pî ápî/u^o sp^al^am gⁱnî/sⁱ p-^urm-o f^as^uem v^al^u/...sⁱ p^u-^ur-

1. Își dreg^e glasul.

mă-¹...croi^ém dintr-în^{sa}//^{și}trebuie^é//

Amica Munteanu

am^u...șăizăși...nou^u [de ani]

[Lucrul la grâu]

5 [ne] sculam dⁱminea^{ta}/gă^tem mîncări^s/plecăm la sășeriⁱ//
sășe^răm/șⁱd^upă și sășe^răm^u...légam [ε] [k] ástá p^unem pⁱlegă-
tórⁱ [k] fășem légătura/de-acó^{le} legam zⁿopu/^sdi-ecó^{le}a adunăm
în clăiⁱ/șⁱfășem clăiⁱ//^sd^upă și t^{er}minăm^u...acó^{lo}...cît treb^u-
i^é și cît avi^{em}^u/^u...^uh^{ect}arⁱ/d^{ou}u.../cît avⁱem noi/pⁱ-ormⁱ pu-
10 n^{en} și c^ărăm...//c^ărăm acasⁱ//...șⁱpⁱ-ormⁱ [ε] uó fășe^u gura/...
șⁱdi-ecó^{le}a...p^un^{en} c^{ai}i/șⁱt^{ri}erăm//măⁱinăm/v^{an}turăm^u/c^u...c^u
lop^áta.../i^uvⁱⁿt^u/éⁱ...//

[Și cum se treiera cu cai?]

i^m...! fi mînaⁱ... [k] av^ei um par^u...lă...acó^{lu} băt^ut în
15 níjlocu...á^{ri}iⁱ/și pe orm-avⁱei^o [ε] uó frîngⁱiⁱ//dⁱleg^ai c^{ai}i
//și-i mînaⁱ dinap^uoi//cu gⁱșu//și merz^e împ^{ri}zúr/împ^{ri}zúr/p^árⁱ
...cînu...să...fășe^u...p^{ai}iⁱ-e^șeli...mă^run^táli//n^tálé^z...?//^s
di-ecó^{le}a d^upă și s-o [k] l^e-ntor^sem cu fúrca...//i^ár [k] scó^tem
c^{ai}i la m^árzⁱni//...șⁱpⁱ-ormⁱ d^upă și istá l^e-ntor^sem/...cu fúrca
20 /ca sⁱ...ș^{ti}i//ca sⁱ...pⁱ-ormⁱ i^ár vⁱrăm c^ái//și i^ár ne mai
merz^e i^ár...cu [ε] [k] uó bú^ác^átⁱ b^unⁱ/^sdi-ecó^{le} i^ár scó^tem c^{ai}i
la m^árzⁱni...//și i^ár i...p^unem [k] ásta...cum si spuⁱ fa?ⁱ/c-am
uit^át^u!... [i] //i^ár întor^sem^u//p^{ai}i^{le} i^ár//á^șá...//
cu v^ál^átúcu sála²//

1. Se adresează, cu glas scăzut, unei vecine care asistă la înregistrare.

2. Intervenția aparține vecinei care asistă la anchetă.

ě¹! aviēm/dā...//iérá sî uo...uó kátrî mări!//ş-o legám
t^upă ista di...fărîmá páiile mai dígrábî//ⁿda...!//

[Aceeasi]

cu stîna

- 5 stâna...la [ɛ] là-ntăi mă/cîp_să...să mûţî pe deal^t/să...
al¹ézi l^uocu cěl mai¹i...măi aşázat/la uon dost/...de-o ploaii/
de-o...fortuni.../dec¹î...acóló să dúşî stâna/să aşázî stână/să
făsě... [k] să púnî comárnicu...că aşá să spúnî.../la stână/...¹î
[ɛ] atăşám p^uodu...şî spatáriu...lângî stînă/di-ecólee...pún¹m
10 p^uodu/şî...îşépim ţarcu//strúŋg^a pēntrú...múlsu uóilor/şî ţarcu
pēntru...sta^t iéle//e¹î âmprejúrú¹ stîni¹ să [ɛ] făs-ó...ferbătoá-
rî pēntru... [σ] [k] h¹erbătoáre//pēntru...her^t zăru/pēntru...
şélî şî trébîe...pēntru...stînă//încólú.../uó¹lě...să pásťî pî
...pî deal^t/îp stînga/-n dreapta/...ásta-î cu...u^una/...cu stîna//
15 [Cum se face.]

Neculai Munteanu

[40 de ani]

n-o iěşît...d^uoi lup^k naiinte

- am^t fos^t la...uo sóră la Corn¹²/...şî/. [k] ám avú^t treábă//
20 dec¹î...i¹î n-o spú^s...//s stau sî dorm în nuapte acóló//io^u.../
mă [k] z¹c "mă duc^u"//mă sc^uol^u de-acásî mîni/...m-ápú^c di treá-

1. Informatorul oftează.

2. Localitate învecinată.

bă//...dîsă/ca sóri n-ó dât nísti fl^uor^t/ăⁿc^uos^u/sî vⁱnîⁿpi
drum n^o nu^apte/...fortúⁿi/drept aⁱísa...¹I^test^t/ [ɛ] la g^hostát/
n-ó ⁱisⁱt...doi lup^k ⁱnaⁱinte//adic-ó s^arit im^fáta me//ⁱs^uá//
'i! aⁱsta^t m-ă uⁱtát...ⁱu^rmⁱ/m-ăⁿ uⁱtát...ⁱnaⁱinti.../zíc
5 "măi!"/zíc "h^und s-o i^eu? /ⁱna^uoi...to^t dip^arti^t//...¹stⁱnd^aşá/
ⁱiⁱ s-ó da^t...dîⁿdrum//unu pⁱ-o p^arte/unu p^e-o p^arte//sî n-o
diş^kis drum^u//...ş-a^m mers//^haⁱ-hai/hai-hai/hai-hai/cîn am az^us
deasupra/i^ar uo vⁱnî^t ⁱnaⁱinte me//^e! tótuş de-acú căpatásim
corăju ci...m-aprókⁱi dⁱ...dⁱsa^t//sî m-o adú^s...păⁿ la gospodă^riⁱ
10 ⁱísa/păⁿ la c^eape//cîn ⁱin^trát in^sat/m^uo lăsa^t sî ⁱi//d^eă...
aşá di bîⁿi sî m-ăⁿ tîⁿut...//...² cîn ⁱin^trát la c^eap^e i^erá
măi mult acólo//de^c ⁱi...^unu dⁱ ⁱi m-o...m-o cunoscú^t//pⁱsinⁱ ci
...m-^uo [k] m-ăⁿ ^skimbá^t la fá^tă!...//

[Da...!]

15 m-^uo n^treba^t..."măi!/sî-ⁱ cu tîⁿe?" i^o le-ă spu^s/dómle/ⁱti
ásta/ⁱti ásta/ vi^u dⁱ la...C^horn^t/...³ sî in^derectⁱá cută^re/n-o
ⁱesⁱt...d^uoi lup^k ⁱnaⁱinte/sî...m-^uo ^oadú^s păⁿ-aⁱísa//ⁱeⁱ uo cău^u-
tá^t sî viⁱi cu ⁱi [k] cu mîⁿi păⁿ-acá^si// "măi!"/zíc..."de-acú
dacî-s ⁱsat aⁱísa/măⁱ lá^s la váⁱ/ci...maⁱ ^ăm...dóu^uj di mé^tri
20 păⁿ-acá^si...?!//de^c...cu^m sî v^a spun/cîn am az^us acásă//...am
stat...uo nu^apte măi mult [ɛ] m^uortⁱm...im^pa^t//c-o vⁱnîⁿ şă^tata
/uo vⁱnîⁿ sî frátⁱ-m^eo/mi-te-a cⁱ m-^uo...s^uât/m-^uo m^virtⁱt/"măi!/
sî-ⁱ cu tîⁿi?!"...//...⁴ de^c i^ar n-ă vⁱnîⁿ [k] révenit túma la zî-
uⁱ//sî ásta-ⁱ pă^tania...cu lup^ki//

[Acelaşi]

1. Oftează uşor.

2. Se întrerupe un moment înregistrarea, din motive tehnice.

3. Oftează.

4. Oftează din nou.

[Brînză de vaci]

múlzîm váca/...î [ɛ] púnîm [k] strēcûrám láptîle/ál púnîm î
uále/pe-úrmă d'pă sî-l púnîm î uále-l lăsăm la prîs/lé smîntînim/
lî luuó smîntîna/...pî-úrmî uálîle le luuóm...d'pă sî lom smîn-
5 tîná le púnem aşá pî fuóc(u)ca sî să...scoacă/héle/sî pî-úrmî pú-
nîm în strēcătóari/...eî! şî după sî sî scúrzi bîni/púnîm în făr-
furiî/púnîm smîntîna deasúpra/... [şî] mîncăm! [i] //

Munteanu Ecaterina
trînză sî cîn cî de anî

10

[Ce a făcut subiectul azi]

ă fóst la...porum^u bu/...m-ă sculăt dimⁱ...

[Porumb , se zice aici...?]

[k] pop^uşóî//m-an sculăt/...ă făcú mîncăre/ă făcú mămăligî
/...am dat la...bîăiét uo mîncát/...pe-úrmî mă... [k] am mîncát
15 şî io^u/am...luăt săsêrle/sî m-an d^us la...popuşóî/an tăeét popu-
şóîi.../ho-nşepú sî pluăii ă vⁱnît înap^uoî ecásî/...î^m! pî-órmă
...d'pă s-ém vînit acásî/ă luuăt sî nî-ém făcú păturle/a^m măturát/
an spălăt [ɛ] blidîle [i] /...pî-órmî am tăiét uom pui/i...ă fă-
cút mîncărî/am mîncát/ă făcút iar mămăliga [i] ...//

20

[Aceeşi]

[Cum cinătuiește un pui]

... [i] ...¹ 'ei strigă puii/sî [ɛ] dacă vini/pui mîna pî
 iel_ăl_prin^d.../i cîti^dodată-l mai tai sî io^u cînd_î [ɛ] n-ari sî-
 ni.../pi_ormî iî_incălză^c [k] îherbînt apa/uo_ncă¹ [ɛ] îi [k] ul
 5 uopăr¹hesc/i...il_jumule^csc/...

[Și după aceea...?]

iî_î...tai_î [k] îl_pîrlesc/i...bîni/il spă¹/il fre^c cu...
 fî¹înă/sî...il [k] iar il mai spă¹ într-o_ăpî/sî¹ du^cp-ăsêi¹ iî tai
 gûșă/iî_i...arikîlê/...îl_disfăc_î...d¹ la pîept_î...în_douî/iî-
 10 i tai_î pișuăr¹lê [ɛ] [k] scurmășîle cum s-ar spûne²/sî d^up...

[Cum le zici?]

scurmășî [i] //pi_ormî...iî_tai i...ar¹ [k] pulpăni¹li-êlê
 mar¹/sî il disfăc dî¹ la pîept_î...în_douî//sî iî scot_î mătîl¹hê/
 rîza.../fîcatu.../sî...io^uiî_iîi_î...fêr¹lê dî¹ pî...fîcăt¹/iî...
 15 disfăc rîza-n douî sî arînc din iî/uo spă¹lê.../

[Ei, și cum faci borș...?]

io^u iî¹ pui_ăpî/pui¹ cârnea/tai¹ zarzavăt_î... [ɛ] pui¹ sî [ɛ] sâ-
 ri/-acolû-șă/s-^uo las sî¹ fêarbî//sî¹ d^up-ăsê¹ea io-l_î...² după sî¹
 fêrb¹ bîni-î...³ pui¹ bôrșu/sî¹ d^upă_sî...iar fêrbi bôrșu/cloco-
 20 têtî bôrșu/iî_î...bat u^uu^uou/i...sî il pui¹ iar sî¹ fêarbî//sî¹ d^u-

1. La anchetă asistă mai multe informatoare de aceeași vîr-
 stă, rîzînd o dată cu cea care urmează să fie înregistrată și care,
 din această cauză, este ușor jenată.

2. Pronunță cu vocea atenuată, nesigură, parcă jenîndu-se
 pentru termenul folosit mai înainte [surmace].

3. Își drege vocea.

pă_sî_férbi/-ul daî deoparti/îl mîncăm¹....//

Munteanu Mădăra
săispi an¹

[Cum se spală lîna]

5 ă [ɛ] ca sî...ne dusem s-o spalăm/întîi uo Țopărîm cu...ăpî
di_ploăii.../sî cû_ăpî di_ăsta.../pi- omî cu_sodî/i iî pûn¹m sî
puţîni sodî_sîs [k] ca_sî_hîiî mai_ălbî/p¹-u^rmî...cîn_ne_d^ucem
lă [ɛ] în_fund [ɛ] la s^usmé acolu-să la noi/pûnim i [ɛ] uă [k] pû-
nim îm_balii cît_i...p^utém noi sî_spălăm...uă_dată/sî uo...frécăm
10 gîni-gîni_cu...săpûn/sî_cu s^uodă/sî_cî_să...îⁿ [k] n^uîesî apa_cu-
ră [ɛ] curătî/uo dăm...dioparti// [ɛ] uo dăm...s_să Țusuş/-o pû-
n¹m pi_sêvâ/sî_să Țusu'cî//

[Aceeşi]

[«Batista parfumată»]

15 făcîm uo hórî mări/sî_pă Țurmă [ɛ] ă...făcîm uo hórî mări/sî
pă_urmă...ă uo fătă Țumbliî cu_batista/sî...zîci²:

"batista parfumată/se pûne la uo fătă/uo fătă frumyăsă/pe-
cäre uo...iub¹esc"//

sî_pă_ur^rmă...dac-o pui la fătă/fată ăea fûgi d^upă minî/să
20 ...d^upă_ăi_fûgi dî_la [k] după_minî_sî [k] dacî_mă_prîndi/i...a-
tunca făcî_îe//d^a acă...î dacă_mă_prîndî/mă ştergi_îe la nas//

1. Şoptit.

2. Începe să cînte (de fapt, mimează cîntecul).

jî dac^â nú.../ [i] şî dacă nu mă...prîndî/tréc io î hórî/şî...
nûmbluⁱia^t//

Vîrgol^{ic} Dorⁱna
nóuⁱ anⁱ

5

635. FÎRȚĂNEȘTI [WLAD, 619]

(jud. Galați)

Culegere: 1969; SD; transcriere: DH

aşá sî fáşî cõpîlu mări

10 ântăi/copkîlu/...mérzi-m brîs^t//dîpă şî mérzi-m brîsⁱ/iěl^t
sî scuálî...p^uóp^u//după şî sã scuálî pop şî cân^l-o vâzî mă-sa cî
s-o sculá^t po^u/i^lîi drag/şî-l kámî: "popu"...[k] î şpúni:

"põpuşór/popuşór/

cî-z^dă máma uõuõşór^u"//

15 ş-ál kámî la mă-sa/şî iěl înşepî sî pásascî//dîpă c [ɛ] [k]
s-o uo p [k] uo-nşepú^t şî pásască/mă-sîⁱ îⁱ pari...bîni/cî uõ-n-
şepúⁱ sî meargî-ñ kîçuári/ [ɛ] în^kí [k] şă...de-acú aşá sî fáşî
cõpîlu mări//

Carp Ne Gⁱórgé

am şaizăjⁱ diⁱ anⁱ

20

cum sî áprîndé tîgára cõ amînáru

avⁱém uo búcatî diⁱ kátrî/im búzunár/şî uõn amînáru^u//cînd^d
avém [k] n-áveñ kîbrít/ávem nevóⁱ s-aprînd^t tîgára/scotém kátra

dim_buzunár/cu_aminár^{tu}/pun^{tu}ém^{tu}...uõ_fitil/di_h^uluján/sî scăpărám
cu_aminár^{tu}/păr_sî_aprindé_fitil^u//s-ăpói aprindén_tîgara/sî...uõ
puném în_gurî/sî [ɛ] pipăiém^{tu}//iera: sâu_fitil^u/sâu_nîez^{tu} di_h^u-
luján//

5

[Același]

sășeratu griuului

cînd ă...griu...dă i^mpîrgă/vⁱdém noi ci-î...c^uopt^u/lu [k]
i^u sâșirli/cu_fiméa/cu_băiétîi/sî_plec^ula...la cîmp^u//acól^o
cînd^d_am_ajuns^{tu}/am_pus mîna pî_sâșiri/...îșép sî sâșer^{tu}//am_făcút
10 mănúnkî/...múlti/păn^ula...prînz^{tu}//păn^ul^a [k] de_la prîz^{tu}/încép sî
leg^u//sî_nu_vîiî vr^o pluăiî//sâu_sî_nu_vⁱuo_fortúnî/sî-nîî_im-
prăstîiî mănúnkîiî//d^upă_sî_fa^c [k] am îlēgăt/ă_făcút^uznókî//
znókî iî strîng^u/grămadă/fa^c zumatăt^u//mai [k] două zumatăt^u/sî-
formiázî uo clăie//d^upă_sê_am_făcú_clăi^u mai múltî / [ɛ] [k] d^upă
15 sê_am_termⁱnát di_sășerát/îșepé [ɛ] [k] îșépⁱm carát^u//cu [ɛ]
căr^u/cu_b^uoi^u//c^u...pătasca/cu...frîngîia/încărcăm căr^u.../gîni^u cu
znok/punîm patru clăi/pî_car^u/plecăm acásî^u//acásî_cînd...cînd_am
ažus^u/diścărcăm căr^u/făsim...șură//

20

cum_tai_uun_nîel^{tu}

nîelu/mă duc^{tu} sî il i^u dáci-î bun di_căsúli/...ăl_tăi^u//
dúpă_sî_l-an^u_tăiét^u/ă^ulăs...puțin ca sâ [ɛ] îmmuárî i^ul...bí-
ni/d^upa_săéé^u/...ăl îi^u cutítu/ă^ulî...ăncép di_la kîs^uor^u...//
să-lî... [ɛ] ăp^uoi^u/pî_uurmî l-ă_agăt sús^u/în_f...ntr-um_par^u
25 sî îșép să-lî...belés^u//d^upă s-an_termínát_dé_l-am_belít^u/ké-

[Același]

le^g uo sar^u/pⁱ u^rmⁱ i^umb^lu l^a...b^urt^a/cu^ucu^tu/i^u-u^o scot m^a-
tⁱlⁱ/diop^artⁱ/k^ag^u u^l i^o [ɛ] cⁱ p^en^tru^u cⁱ-i^u bun l^a...iⁿke^gat...
l^aptⁱlⁱ dⁱ u^ai^e/d^up^a a^se^ee^e c^arⁿe...u^o...ba^g la b^es^u/s^o iⁿtreb^u-
iⁿt^az cⁱnd am nev^oi^e//

5

[Același]

[Războiul de țesut]

r^azboi^u-l i^form^am [ɛ] iⁿt^ai^u d^ou [ɛ] [k] d^oi carⁱg^k//l^uz^u
//dⁱ d^oi m^etrⁱ.../dⁱ...st^an^t^a/...d^alt^uiⁱtⁱ//sⁱ d^up^a a^se^ea/la
fⁱi^carⁱ c^arⁱm^b sⁱ b^agⁱ d^ou: u^m pⁱc^or iⁿ s^patⁱ/sⁱ u^unu-m^a f^at^a//

10 ...

sⁱ fac d^ou kⁱcu^arⁱ/...la u^o [k] m^a fⁱi^carⁱ c^arⁱm^b arⁱ d^ouⁱ
kⁱsu^arⁱ: u^unu-m^a s^patⁱ/sⁱ u^unu-m^a f^at^a//aⁿi^z dⁱm^a f^atⁱ/arⁱ s^{-u}u^u ca-
rⁱm^b [ɛ] rⁱdⁱca^t/s^parⁱ s^puⁿi c^arⁱm^b/sⁱ-i^u fa^s u^o d^alt^uiⁱt^urⁱ
m^ai n^ant/-a^sa dⁱ-u^m m^etr^u sⁱ s^eva//...¹ sⁱ sⁱ f^or^mi^azⁱ uⁿdⁱ st^au
15 [k] uⁿdⁱ s^{-a}s^azⁱ v^at^alⁱlⁱ//d^a! sⁱ pⁱ u^rmⁱ/arⁱ sⁱ d^ou d^alt^u-
iⁱt^urⁱ dⁱ...p^us^u...s^ciⁿd^ur^a//s^ciⁿd^urⁱ//dⁱ [ɛ] iⁿt^arⁱt i^el^u//ca sⁱ
p^uot sⁱ [k] u^una...i^ar iⁿ s^patⁱ/u^una-m^a f^atⁱ uⁿdⁱ st^a fⁱm^eg^e//dⁱ
l^uc^ri^az^a//e^sta-i f^uorm^ala u^un^ui r^azb^uo^u//cu...d^oi carⁱg^k/p^atru
pⁱcu^arⁱ/...sⁱ...d^ou s^ciⁿd^urⁱ//eⁱs^{te}!//

20

noⁱ p^unⁱm l^emⁿlⁱ-e^se^lea/form^am ac^olo...d^ou l^emⁿi s^us^u/
uⁿdⁱ st^a...u^u...rⁱn^d dⁱ l^emⁿi st^a iⁱt^alⁱ/cu s^crⁱp^t//c^{-a}dⁱcⁱle
s^crⁱp^t/sⁱ pⁱ-u^rmⁱ iⁱtⁱlⁱ s^{-a}g^atⁱ dⁱ s^crⁱp^t//s^{-u}oⁿ l^emⁿ c^arⁱ st^a
v^at^alⁱlⁱ//c^arⁱ...l^uc^ram c^u dⁱn^si^li/cⁱ [ɛ] noⁱ a^sa lⁱ s^puⁿim//i^u
v^at^alⁱ p^unⁱm s^pat^a/...sⁱ iⁿ c^on^tinu^arⁱ...c^on^tinu^om l^uc^ru//...¹n-
25 dⁱp^endⁱnt^u...cⁱ-i^u...l^anⁱ/cⁱ-i^u b^um^bac/cⁱ-i^u...a^sta i^estⁱ c^arⁱ m^er-

1. Otează ușor și "își trage sufletul" (vorbește apăsător).

5 zî//jos avⁱem iar...un iêpar^u/sⁱ [k] zîs^u/cări l-agăţăm di i-
 tî/sî-asta să lucrăzî.../cu-aieste^e putém lucră răzb^uoⁱu...//
 materiⁱal^u l-îmvălim pî-un^u sul^u//dinapoiⁱ//aşá sî spuni-
 şála//îmfat/-avém ált sul^u/dinaintiⁱ//c-o dăltuⁱitúrî într-însu
 /cări întrî st^ofa//aiis/avém un^u cordes^u s-o lopătici//cari-n-
 tindim cu dînsu/pⁱ u^urmî pus pî materiⁱal avém uo tindeki cări
 nî...ni...lucrăm cu dînsa/dě...aşázî materiⁱal^u/...avém suveici/
 ...cări trebî sî dăm^u...sî u^una di bumbac^u/u^una di lîni/cⁱti
 douu suveis/puati sî cu trii/altuorⁱ/sî asta sî înformăzî...lu-
 10 crî nostru cări-l trebî sî-l uoⁱşnuim//asta-ⁱ tot//
 im^tpunⁱ suveici [k] întrebuiⁱntăm tăgiⁱ//di lîni/di bum-
 bac^u//sî tăgiⁱlî lî fâşim cu sîcîricu//şer^c...ndaⁱ//
 [i] f^uormat^u/dintr-o ruati/diⁿ... [ε] ari iar iel^u scauu
 [k] patu lûi/...douu piⁱcuari-m^u fatî/undî stă fusu/aişe iar douu
 15 piⁱcuari/c-un grindei/di sî-mvîrtesti ruata/ai uoⁱşnuim uo âti/
 frum^os/aişe uo [ε] cocîrtâlî c-aşa-i zîsim^u...noi cări...tréb^ui
 sî băgăm un^u lemn^u într-însa/sî sî-mvîrtim aşá frum^os/ca sî pu-
 tém fâşi tăgiⁱlî//

Safta De Butuc^u

[67 de ani]

20

[Obiceiuri la înmormîntare]

25 cân^umuari-^uuom/di^ocămdatî când^t uo mûri^t/noi/l-am pus/l-an
 spălât^u/l-am îmbrăcât/l-am aşázat pî păt/ca fiicări/i-am pus uo
 iicuani d^upă uoⁱşei pî dînsu/aşá/i-ă fócút un toia^g/c-aşa sî
 25 lista/...sî l-an^ulăsat^u//îl ţinim trii zîli acolo/noi i.../ni [ε]

1. Anchetatorul i-a sugerat prin gest forma uneltei despre care ea vorbise.

șeîlănt nⁱ fășim tuăti tréburli carî trébui^u si...dúsim de-acú
 ș-um m^uort//cî^dt^u ni si sêri...//ci...trébui^u si-i fășim pînea m^uor-
 tului/uobîșnuîti^u/fășim^u...mîncari pîntu p^uomâni/si făși: sâra...
 /c-o sâri-nnaiînti di-a-l imormîntă si făș-o sîni/...vîni prêuotu
 5 /sî...fășim uoleaci di mîncari/ēi! pi-ur^m...a dōuza cînd^d fi [ε]
 di iistă...naiînti di iistă trimetîm patru uamîni la grăpî/hi si
 făși grăpa/...di-ecolea s-aduși di la pisărici/u^o crúși/^uun stea^u
 /dōu serafîmi/^uun fēsnic^u/pⁱî-ur^m vin prêuotiⁱ i.../ēi!...sî fâ-
 și sîcriu/ăgăzăm^u muortu-ntr-îsu/sî dup-ăsēa vin^u prêuotiⁱ/sî
 10 plecăm cu dînsu.../însprî...drumu di ve^ușu//acolo ne luom tot ră-
 maz^u bûn/să-ntorci^u sei...î vea^uti-nnap^uoi/m^uortu rămîni...pîntu
 todeauuna//

sî f [k] pi drum/sî fac hîvangēlii//așă sî spūni//noi i...
 nⁱ mai uobîșnuîm țărănești/hodinⁱeli//hodinele//
 15 la grăpî/sî dă di p^uomâni//sî dūpă sî...î vîrî^m...m^uortu
 /sî l-astupî/uobîșnuîti^u//întăi uo rôgojîni/u^o păsîri/u^o găîni
 cu^u sî spūni/u^o rogojîni/...di-acolea...sî âri...!//u^o cōverturi/
 u^o pērnî.../aîestîe-s uobîșnuîti^u//pi drum/...la...dōu trii pō-
 durî/sî dă dōu^u trii...pūnt/c-așă li spūnim noi/la noi așă sî...
 20 hîsta/pūnti/sî...asta mērzi...cu-a hîste sî dūși//c^u sî...//

[Aceeași]

[Cum se tunde oaia]

imî ieu f^uarfica sî si mă pui sî tund u^o u^oăi^uē//...pui u^oăēē
 ...încur/cu^u să spūni-șă la noi...țărănești/mă pui sî iou^u i [ε]
 25 îintr-ō zēnūnk^u...la iē/sî noi-o-ⁿ [k] iou u^o nșēp priîșipalu di
 la cā^upu//sî-i traș [ε] c^u greu mai vîni la gî^u dî disfoc^u lă
 lîni//iar cîndau încolo la cuăsti/la skînari/mērzi mai rāpidi//

după sê an tús-^uo/i^u dau drumu la uaié/dacă [k] mă uuit^t dacî am
 kîscat-o s-o dau c-^uo...ânuit [k] cu creuolînî/d^up-ăsé^ea.../dă
 dacî n-am creuolîn-ô dau cu băligî tot di uai-esă sî nu sî puî
 mîsca/intôr^c lăna cū...părtee cări-en tuns-^uo...pî pămîn^t/s-^uo
 5 d^up-ăsé^e adun tuătî cuădîra cări iestî zos/s-o puî pî ié//u^o d^ufac
 v^ual^u/i^u fac uo...şuşéş bini/sî-i fac uon n^uod^u/s-ăpôî-o puî dîo-
 păr^tî//ăsé^e iô^u îl nûmesc lîî//tunsî//

Ursu Gîorgi

născut în anu-o mi^u nou^us^u ti trii^uzăs

10

tata triieră acasă/cu căi

'ă...iēu m-an trezî^t la tata.../cîn iărām mititiē^u//tata
 triieră acasă/cu căi//aduşē sara cu butoîu îapă/sî udam ariiē//
 s-o bătēm cu kⁱşuârⁱli//ca [ε] ca sⁱ bătă pămîntu pî-uni iărām
 grok//pî-urm-o măturā^c cîti-o mătūrî mări/dî skîî^t//...după
 15 s-o măturām gîîî/iār uo udam^u//pî-urmî-năsăden dîmineāta...//
 uorzu/uovⁱăşcu.../sau grîu^u/cum iāră aōolo/s-o¹ trēierā^c u^u căi
 /uorⁱ cu buōiⁱ//cu s-avē fiicārî uōm//legām dōu ruātî dîpă buōi
 /...s-ug^u ketr^uōi/sî umblā^u tîrîi^uî^u//pî ariiⁱ tuātâ ziua...//
 "hîi la lătūrî.../hîi la lătūrî!"//uo dădēm: cîn la stînga/cu
 20 frungîa/cî la driapta//...¹ dîpă sî...ntorşēm^u pîiîli/le dădēm a-
 fārî dî pî-ō ariiⁱ/rāmîné nūma...buābîli//lē grohōiē^u cu kîşuārⁱli
 /dî lî-ntorşēm^u//pî-urmî iār mînam cărūta cu b^uōi dî lî [ε] [k]
 sî dîzbătē skîsîli//iār lî mai grohōiē^u cu kîşuārli.../dîpă sî
 lî grohōiēm pî [k] aşā...cu kîşuārli/cu b^uōi/cu ketrōi^u/lî-adunā
 25 la par//dîpă sî le-adunā la par/le-aduşēm uo mākîî/sî lî mākî-
 nām^u//tuātî nuapte trāncānem!: trānca-trānca la mākîî...!//dacî

1. Oftează, cu gîndul la cele evocate.

nu/li dădén cū lopáta/sⁱ li vînturán la lopátí//únu dădé cū lo-
páta/s-únu cū m^fătura//ca s-s-aleágă pleávă cári iárá//p^fáiili
mai marⁱ//d^upă ašé^ea/li [ɛ] púném...//în magazíi/le d^ușén la gá-
rî...//le vîndⁱém...//ěⁱ! párci mul^t lu^uái...!//cînzăș/sáizăș di
5 banⁱ kilográmu di uorz//c-așá iárá atúș//ás^{ta}-i//

Córoi^u i^uon^u

născúnt în uo miiⁱ nóus^uti
dóuzășⁱ sási

cum sî fac prăjîturⁱli

10 io ám îmăcú nistî prăjîturⁱ în f^uontí^f//am strícát cîti-
va uóuo/ám pus^z zăhăr/lápti/...sî pi^urmí.../le-ém lu^uá la fră-
mîntát//le-ém frămîntát bini/sⁱ dⁱpiⁱ ci le-ém frămîntát/am făcút
uo fuáiⁱ fuárti fr^umós/am înșîrát-o bini/. cu s^ușitóriu/...pi^urm-
am tăiét-o c-o rotí^f/s-amⁱ făcút...f^uontí^fă.../sî m^umaiⁱ im-
15 multî fêlurⁱ//dă!sî pⁱurmⁱ le-ém pus la c^uopt/dⁱpiⁱ si le-ang-
cop^b le-ém întors pi^udóu pärt/am pus^u untúrí...măⁱ mult acólo/
di...i^ușău^u héli deasúpra/...sî dⁱpiⁱ si sî fășeu^u héli pu^uțin^u r^uo-
ziuári/li scotiém/sⁱ li púném îm farfuríi//

Ielișéi Antoníⁱșé

[45 de ani]

vreu sî fac cūrățănii

vreu sî fac cūrățănii//pă [k] dau tot afăr^ă din cási/sî-m
...cūrăț^d biniⁱ părătⁱli//imⁱ parⁱ cî nu prea...s-așá...di bini fă-

cút//și...îi ma¹ ieu și-i mei răd bini/-¹ pi¹ urmî îi lip¹es fru-
m^uos/și iar dau brezîtur¹li cu var^u/și d^upă cî dau brezîtur¹li cu
var^u/dau cu a d^oilee var mai bini/și pi¹ urmî [ɛ] [i] ¹ dau u^u var
colorat/pi-urm¹ tra^g k^genariu/și dau cu r^uolu frum^uos/și...me-an-
5 term^ena^t cură^tăni^uie//d^upă asta/tre^ub^u și...în cură [ɛ] [k] si-m
...bat pr^esurli/și cu...fi¹-meu-mpre^uună...²

[Să ție și el!]³

și ție și iel^u//c¹ io nu pot sîngurică//și m¹li pui tu¹ti
la loc/m¹li vir^u înă^uuntru/m¹le-așăz/și me-ă făc^u cură^tăni^uie//

10

[Aceeși]

Îsăra de anu nou

la noi îsăra de anu nou/băe^uți se pregătes^c...fiic¹are/și
cum p^uot//căr^e făși căprⁱ/căr^e făse hurs/căr^e h^umb¹ă cu plugu...
//dă în [ɛ] dⁱmine^uti...dⁱ î z^uori zilⁱ d¹ la anu nou/pleacă cu
15 plugu//pleacă...pătru sîn^u băe^uț/cu...pătru sîs cl^opotⁱ sau zăcⁱ/
pă la zăc^e cl^opotⁱ/căr^e ala să n^umește plug//ei h^umb¹ la [k] din
căsⁱ-n căsă/c-așă-¹ i...dim bătrîn¹//ăpucăt//carⁱ-ac^olo-șă/la
fiic¹ari-¹ dă c¹ti-^un [ɛ] doi...tri¹ lei/sî^u zăcⁱ//...d^upă cum...
pu¹ti//ăpă¹...ii h^umb¹ă c^u c¹t h^umb¹ă/c¹ ma¹ adun¹ și hristă¹t de la
20 f¹eti.../sau u...car¹-¹ plătești/car¹ n^u.../și...săra h^umb¹ă cu
căpra//

căpra u^o pregătești: cumpă¹ri...d^ouzăș...triizăș dⁱ co¹ale
de hîrtii/li tai^u frum^uos/li [ɛ] i umbră cⁱ c¹ căpra ari-um bo^t dⁱ

1. Rîde ușor jenată, dar și înveselită, din cauza celor ci-
teva consătence prezente la înregistrare.

2. Pauză provocată de faptul că celelalte femei de față rîd.

3. Intervine, pe ton de glumă, una din consătence.

cáprî făcút^d dí l¹emⁿ cu... páru di... íi púni-ó... táii cuárn¹lí
 d¹ la uo... cápră... cáre cín^d uo táie/íi i¹é cuárn¹l¹é şí cu [ε] pé-
 lí [k] cú kéli cu t^hot/şí-i¹ă... âi púni-ⁿ cápu la... cápu dí l¹emⁿ
 /şí-l fáşi cáprî//ş-ápă¹ úmblă tuátí nuapteá cū... cíti şáptí uo^b
 5 băgét/zéčí/únu cín¹ă dí¹ fluier^{tu}/áltíi juácă sírba cáprei/cín¹í
 ...íi¹ zúací...şí cápra...//

s¹ fáşi şí úrs^u//úrsu-óí í...şí pregăteşti-¹ púni-ó tuálă
 mai mări... dí sac/sa^u uo [ε] dí...dí¹ uun [ε] de-ⁿun ă...cap^uót/şí
 íl ímbráci cu fulg di...pănăşítí//l-ímbra^{cí} cú fulg di...dí pănă-
 10 şítí/şí-i púni fel dí f¹el dí círpí//íⁿ ca^p//c¹ í¹él íi uúrí^{tu}í//
 cân apări 'e¹ íl vez/...fu¹ş şáptí zíli dí í¹él//nu tí ma¹ u¹ţ í
 úrmí//şí úmblí pání...pání-ⁿ zórí zíli//a dóuza dí mineátí d^upă
 anú nou//íⁿ sárá de Sfíntu Vasíli//

la noi hristatá¹/ ísámí^{nă}...úⁿ c^uolác^{tu} făcút^d dí fíetí/cári
 15 fíe [k] fáta cá^{ri}-i dá c^uolácú/sărbătórlé nú maí plătéşte la hórá
 //éle sunt ă...scutítí dí...plată la...la hórá//

Míndrescu C^uostantín
 am dóuuzăşí pátru dí an¹

aş vree şí fa^c píne:

20 pui íncălzásc ápi/...pui í...maíáua la muiét/de-^tacólea čern
 fă¹ina-n...íⁿtr-ún lígeán/...pui^{tu} maíáua.../pui í sári.../m^uoi...
 fă¹ina gíni/...uó¹íeu ş-o frămínt^{tu} bini/şí...úo las sí răsáíi/...

1. Explicația este dată în urma întrebării anchetatorului
 (neînregistrată pe bandă, din cauză că, pentru moment, magne-
 fonul fusese oprit).

uo^u ieuⁱ d'pă^u sî răsarî/uo^u ieu s-o puiⁱ în [ε] tăvă/uo^u puiⁱ în cup-
tór/...iⁱ dau r'oc/...cuăciⁱ bini/sî...uo^u scuătiⁿ s-o mîncăm^u [i]//

Cêrbu Plăetrită
douxăşapti di anⁱ

5

636. CUCU

(jud. Galaţi)

Culegere: 1971; SD, DH, HB; transcriere: DH

făcăm^u uopin^z din keli di puorc^u

daci vrêi sî fac^u...uokinc^u/d'pă^u cî-l tăim^u/făcîm uo gⁱrua-
lo pă/ăşă-m pⁱămⁱint/sî-ăi pⁱn^m c^u skinarîa-ŋ gⁱruapă//dăm pămînt
bini pⁱlîngî dîsu/sî-i pⁱrlîm^u n^uma burtă//d'pă^u cî-i em pⁱrlî^t
burtă/i...i-am spălăt burtă puţîn acol^o aşă cîtu^u sî spălî/dă am
spălăt-o bini/n^u puţîn^u//să...de-acol^o ne-am ap^ucăt sî l-am^u u...
l-am^u jîpoiēt//cu cutîtu//i-an l^uuă keli^u de la uo mărşîn-/aşă de
15 iica¹/sî i-ă scos-o pⁱnu u...pⁱn-an scos-o tuatâ//d'p^a acêie^u i^u
iⁱ buni di uokinc^u//făcăm^u măsurăm^u aşă...cam de v^uo triizăc^u/i
latu uokinc^u/...cam a [ε] atîta² cît ar hî...//nu-i triizăs/nu?³
...//

[Nu, mai puţin de treizeci...]

20 cam vo^uouxăc^u//sî-i¹...cît vînie^u kiçoru nostru/făcăm^u uo-
pin^z din keli di puorc^u//

1. Gest.

2. Gest, sugerînd aproximativ dimensiunea pe care o are în vedere.

3. Se adresează anchetatorului, cerîndu-i părerea.

[Cum o făceai ?]

ă h^uéⁱ! [1] c^um u^o f^ăc^ăm? u^o p^unⁱe^m pⁱ-o s^cînd^urⁱ/sⁱ c^u-
tⁱt^u// 1ⁱ f^ăc^ăm^u...g^ău^rⁱ//ă^sa¹: c^ăm dⁱn cⁱn^ti^mé^tr^u-n cⁱn^ti^mé-
tr^u g^ău^r^a//d^e-ac^uo^li^e c^u...c^u-c^ur^ăe^u^u/u^o-n^cr^et^ăm^u//u^o-n^cr^et^ăm p^ă-
5 la j^um^ătⁱ/sⁱ-1 f^ăc^ăm^u b^uo^tu c^ăl^ă/sⁱ-1 e^vⁱnⁱe...ⁱn^tu^ăr^s^a/1ⁱ f^ăc^ăm^u
g^ău^rⁱ/s^{-o} l^ăe^g^ăm d^e-kⁱc^uo^r^u//fⁱf^ăs^ur^ăm^u nⁱs^ti u^og^ăe^lⁱ pⁱ-kⁱc^or a-
c^ol^u/sⁱ...nⁱ-n^că^lt^ăm c^u-u^opⁱn^c//

[Și vîrful...cum se cheamă?]

b^uo^tu u^okⁱn^cⁱ//

10

1ⁱv^ăn^cu Pⁱn^ti^liⁱ

s^ăi^ze^cⁱ [de ani]

[Legenda satului]

[De ce-i zice satului, Cuca?]

dⁱ-cⁱ-1ⁱ zⁱcⁱ Cuca?²//l^ă-n^oⁱ 1ⁱ zⁱcⁱ C^uca/de i^ec^ze^mp^l^u sp^u-
15 nⁱ-cⁱ...a¹i^ce i^er^ă^u^u [ε] ...³ d^oⁱ [ε] n^ucⁱ u^od^ătⁱ/ă¹...!//ă¹i^cⁱ
//pⁱ-r^ăd^u ăⁱi^st^ă ăⁱi^c⁴//sⁱ sⁱ [ε] [k] s^ă^u d^oⁱ [ε] c^ucⁱ! d^om^{le}!//
cⁱ tr^ec^e^u dⁱn ă^ltⁱ p^ăr^tⁱ pⁱn^{-s}^ăt^u i^st^ă/s^u c^ă^u l^ă G^ăl^ăt^u//sⁱ zⁱsⁱ
"u^unⁱ c^ăn^toⁿ^ăm dⁱs^ărⁱ?" "l^ă-c^ucⁱ!"//sⁱ c^ucⁱ/1ⁱ a f^os^t pⁱ-r^ăd^u
i^st^ă ăⁱi^cⁱ//dⁱ-uⁿ^d-s fⁱn^tⁱlⁱ i^es^te //ăⁱi^c i^er^ă^u...c^ucⁱ ă^ce^e^e//
20 cⁱn^t^ă...c^u-c^u-ac^uo^l^u pⁱ...pⁱ [ε] p^lo^kⁱ c^eiⁱ c^{-o}-cⁱ f^os^t ac^ol^u...
//n^u-s^tⁱ^u 1°! d^ă-a^s^ă am ă^uzⁱt^u sⁱ 1° dⁱm b^ăt^rⁱnⁱ/cⁱ...d^e-ă^s^t^ă!//
zⁱcⁱ "u^unⁱ l^oc^u [k] g^ăz^d^uⁱm dⁱs^ărⁱ?" /sⁱcⁱ "l^ă...l^ă-c^ucⁱ!"//c^ă...

1. Gest (împunge cu un cuțit imaginar).

2. Către anchetator, care încuviințează.

3. Informatorul oftează.

4. Gest vag, sugerînd direcția locului despre care este vorba.

găzduia aiiĉi¹//uni-i...kar sfá^{tu}...kar uni-i sfátu popular aiiĉi¹
//c-aiiĉé¹ vini...în dósu lista...vine rĉéd^u-acĉela//

[Același]

un^u roi^u...

5 [Spune cum prinzi un roi.]

un^u roi^u/dăci¹ iĉl zbuári¹/s¹ fáci... [k] ies-ăfári¹ la^u urdi-
niș¹/la^u urdiniș/si-s fáci¹ uoti-ésá...¹//așá fáci...¹ fáci¹ zb^uóru
//¹ fáci¹ zború/si¹ si¹ rĉidicĉ/si¹ rĉidicĉ/s^us¹!//si¹ dăci¹ nu sĉnt ĉn-
cálea lor^u/i^ou...cu mătura/cu ápi/zvĉr¹!//s^us¹!//si¹ li-ntórc ĉⁿna-
10 poi¹//si¹ iĉli s-agátĉ¹ pi-o crángi¹...//si¹ si¹ fáci¹ ca^u o căcúli/
ac^uólu/grămádi si strín¹//da/s¹ fáci¹ esá...²//si¹ șádi-ecólo átir-
nát//s-așá ĉi fáci¹?! dăci...n-ám cu ĉini/sau ĉi sótu/sau ĉi băe^utu
/-acási/...mă sui acólu^u cu scára/ĉrú¹ crángá gĉnișór/mă¹ u^uur^u cu
...stúpu/acólu-ól rĉidic^u/sau c-o căldári/-o lĉeg^u/s-u^o rĉidic^u túc-
15 ma acólu/si¹ rup crángá/să^u pui¹ ĉn căldári¹ u^ușór^u!//si¹ de-acólu¹
i^ou^u i^ou^u i^ou^u/s-u^o pui¹ u^u stup^u//si¹ i¹ pui¹...răme/cu...fágur¹/si¹
i^oli...stă acólu^u la [i] ...n¹ locu lor^u//

Caluópija Mihălúti
șăizășidoi [de ani]

1. Gest cu mîna, sugerînd cum zboară albinele.

2. Gest, sugerînd forma roiului prins de creangă.

măma ieră-nnăcăjîţî/c^utătă război^u...

[Cîte clase ai învăţat?] ¹

ni^c ūna//

[Cum de n-ai învăţat?]

ă!...//

[Ia povesteste...!]

cum^u n^u ne-am^u ū învăţat?!: pî nouşuti şăⁱispî ierăm dî şăşî.
 5 a^{ri}//şî...măma ieră...c^utătă război^u/noⁱ ierăm mⁿⁱcⁱ/s-a-ntimplă^t
 c-a^aar^s şî şcuăla.../ş-atunc^ea...ieră ca at^un^c!...//n^u mai puteăm
 10 s ni m^{ai} d^ucⁱn lă...la şcuăli//i^o ierăm mⁿⁱi^ci/ş n^u...!//măma ieră-
 ră-nnăcăjîţî/c^utătă război^u...//ni m^{ei} treb^uia şcuăli?!...//ş-ap^{bi}
 m^ă ave^e pî minî/ş-încî altî s^uorî/şî ma ave^e m^ă m^ărunţăi.../n^oi/
 st^eteam^u acasⁱ//dî avien^u griⁱ dî ceⁱ mitⁱ t^ei//a şă ieră atunc^e//
 în nou^u ²...//

15

[Aceeşi]

pómăna pórcului

cîn_ám_termina^t ³/măţî/to^t dî şpală^t to^t/î intrăm şî-î făcîm
 pómăna pórcului [!] ásta sî sp^uni//

[Cum se face pomana porcului ?]

20

pómăna p^uorc^ului: pomăna p^uorc^ului.../uo făcîm...şă prăj^eş-

1. Întrebare pusă la sfîrşitul înregistrării, în cadrul alcătuirii fişei fonogramice a inf.
2. Îşi pierde vocea.
3. Textul înregistrat anterior are ca temă [Tăiatul porcului].

te-acólo...cárni.../ficát î...cî şî pûni...!//muşkişór^t eşà.../
 niştî iepuráš...cári-z bûn^t di la dînsu [!] /şî începîm î...¹
 [k] îî frîgi dipî cî s-a termⁱ nă^t tó^t/dⁱ frip^t.../făcîm pómăna
 pórcului î...//scuătîm uo cână dóuă dî vin^u/cu...cărne cêîş^e frip-
 5 tă/şî-î dăm băţăî!//şî-acêîî să numeşte pom^hăna pórcului [!] //
 asta-î!//

[Pe cine mai chemi?]

vecîn/cumătru/^uum frāti.../tăta/cîîni...! îîndiferent^d! /dî-
 trí noi/acólû...!//cári suntém acólo...//ămpřejûr...//mai in a-
 10 prókiîéri//nû mai! dacî tăta-î la uun kilometru/sau doi/mă du^c şî
 l-adu^c pî tăta!//^uum vecîn de-alăturê/şî gata! l-am...uomóri^t...//

[Da'...unde sînt muşcii ăştia care se cheamă iepurasi?]

ăşteă-s î...îşă dînă^uuntru lă [ε] şeli-ē^tîcî aşă...²//lă...
 la uosu spinări^t//lipîţ puţin dî uosu spinări^t//pî dînă^uuntru//
 15 pî su^b cuăstî//iepurášî ăşteē//da!//ăşteă!³//

Stăicu îî Zahariîş
 treîzăşf...nou^u di an^t

s-a dus căruţa cu frătîli-n sus

[...] cu căru cu gunóî am întîmplătⁱ...//asta...//ă...am
 20 plecăt/an lăşá^t pē-aldî...tăta la măsî/părintî nîî/î-ă lăşá la măs-
 şî/şî io am îjugát^t b^uoîî şî-am plecăt...sî discăr^c căru di gunóî//
 ...⁴ şăcân am ajuns acólo/îerá pî primavarî//sî dijgeţá...pămîntu

1. Îşi drege glasul.

2. Gest.

3. Pronunţă uşor şoptit şi, din nou, gestul indicînd locul.

4. Oftează uşor.

...//am tras căruța mai apruápi/sî-m viii bîni.../la málú [ɛ] rîpi
/sî...discárc_î...gúnóiu//sî_cîm_am_strigá_la b^uoi "ho!"/...a
îrúp^t málú îngⁱet^ăt/cum sî_muîsîr_uoleácă/sî_s-a_dus căruța cu
rúatili-n_sus/cu b^uoi_cu_tot_ă_fundu rîki//ás^{ta}!//am întîmplá^t/pe
5 ásta/sî...

[Ei, și ce-ai făcut...?]

am încépú_sî_tîp^u!//a_vⁱnît úniî uáminⁱ/...sî_táii...cráci
di_la protá^{tu}p cum sî_spúni/sî_puátă discîlčí de_acólú//iou_am_in-
cépú_sî...zgⁱer tári.../"nú táie!/cî_mă_uomúarî táta"/nu_s_ăi.../
10 ierám^{tu}...àśá: di vrō...nóusprázéči anⁱ!aśá čevá ierá^{tu}...// [k]
mái_mí^c!//mái_mic_încî!//nu_aveám niș nóuspi anⁱ...//...¹ vō uóp-
tuppi anⁱ...?!//să...² a vînit uáminⁱ/n^e-a dat a_j^utór/am_scos:
bóu/cîti_um_bóu/cîti_o_rúat-/a_vⁱnît cú_al^dt_bói/am_băgá^tdⁱ_i-^m
mái_scos drícurlⁱ di_acólú/cu-acîi^e n-am_mai_potút//să...am adus
15 căruța acásă.../bóu sî umflásîrî uoleácă la^uum_pîcór...//

[Același]

săpunu

[Săpun, ai făcut vreodată?]

ă_făcút//

20 [Tot cu leșie...]³

tót/cu_leșii/cū...//

[Ia, spune, cum faci săpunul...]

săpunu/cum...sî_fáci?! cîntărim^{tu}_ă...ásta pēntrū...

1. Oftează.

2. Tușește.

3. Anterior, înregistrasem textul avînd ca temă [Cum se face
leșia].

[Grăsimea!]¹

grăsimee/pi-urmî...pûnim într-un vâs...î mări/a^udo^ugăm
şi...

[Cum se cheamă vasul...?]

5 într-un cazan^u//căzan^u di fier//sau căun^u/bun sî [ɛ] c-ăşă
sî...făcă-nnăintî...năcăun^u mar^u/rotund^u...//acuma...a^u mai^u i-
şit şi alt^uli//şi di asta...zicim cî...is^u î...căzani//şi pi urmî/
a^udo^ugăm peătra/pûnim^u...lă cîti kilogrâmi dî...grăsîmi/a^udo^ugăm
10 găm î...la patru kilogrâmi di grăsîmi/a^udo^ugăm ^un [ɛ] ^uun kilo-
grâm di...kâtrâ//şi [ɛ] dăm fuoc/...pîni sî a^m [k] dezolvî tot//
pi-urma turnăm apă iar din nou.../cîti oleacă/cîti-o [ɛ] cî p^uni
sî...făcî...am^uestîcu^u âsta di sî...al^uegî săpunu^u/îl dăm jos du-
pă fuoc/îl lăsăm s sî răcăscă/d^upă ce l-a^u lăsa^t s să răcăscă/îl
tăiem^u/frumos bucăt^u/şi-l...pûnim...la locu lui/pentru spală^t//

15 Trihenee Catîncea
am pătruzăşîdoi di an^t

ni kemă la clac^u

ni ducăm lă...cîni ni kemă la clac^u lă uo vecînî/sau la uo
mătuşî/sau la uo bunicî [i] /ni kemă sî...tuarcîm lîni//ni...fă-
20 că căierî frumos/...mar^u/mic^u/d^upă cum li...fecă/ni dădeă/noi ni
lu^uam de-acasî furc^u [ɛ] fûrcî/fus/şi ni [ɛ] [k] îi...l^uegăm a-
tîli la fûrcî/pi urmă^u uo puneam căieru/şî prindeam fûsu/şî...tôr-
căm^u//tôrçam/p^uni cînd...terminăm^u căieru/di tors//pi-urma...//
la urmî...ni dădeă...puneă...făcă mîncarî.../bunica/sau mătuşa
25 .../ni puné la masî/stăteem la masî/rîdeam^u/vorbiām^u.../glumeām/

1. Intervine soţul informatoarei, prezent la înregistrare.

cu...cîni ierá acólo//f¹éti.../feméi¹i...//

[Veneau și băieți mai tîrziu...]

vîneáu sî báiet¹//cí¹dáci¹ieráu primit¹//dací¹nu¹ieráu pri-
mit¹/nu¹mai¹vîneáu...!//

5 [Ce se face din lînă...?]

din¹lînî.../cî sî t¹á¹?! sî t¹ásî cov¹ári/

[Se spune și cohoară ?]

coh¹uá¹rî [ɛ] sî [k] da//sî sp¹uñi¹!//c¹oh¹uári/a¹sternútur¹/...

sî-mpletésti...fláneli/...c¹oráp¹/m¹ănuș.../di¹-éstea sî...sî fáci¹
lò din¹lînî...//

[Aceeși]

sará dí¹v¹édri

sará dí¹v¹édri/s-aduñi fimeíi¹li lá nuna¹c¹e¹mári/la¹suácrá
c¹e¹mári/depíndi¹ h¹unî-i...puoftí¹tí//sî...juác¹á-ác¹ól¹° sî¹petréci¹
15 la¹nún¹a¹c¹e¹mári/p¹t¹u¹rmî sî dúci¹lă suácrá¹c¹e¹mári/nún¹ă/cū...bí-
nint¹áles! c-¹g¹ăi¹nî/cu...ploc¹ón¹ú¹ c¹evá/n¹đ¹úcím lă...//sî¹p¹i¹úrmî
n¹đ¹úcín¹lă suácrá¹c¹e¹mári//s¹á-ácólu iár¹i...dám ploc¹oán¹li/lă
suácrá¹c¹e¹mári/p¹t¹-u¹m¹i¹in¹trî¹lă m¹ási/tuát¹...lúme¹e¹/sî...s¹árvim¹
...b¹um¹buáni/ráki¹u.../y¹in¹/...sî p¹t¹u¹rmî¹ă...juáci...//n¹ú/tuá-
20 tî!//nún¹a¹c¹e¹mári/cu...surórlí/c¹u¹cumn¹át¹li/cu...c¹um¹é¹tr¹li/joáci¹
cu...m¹ir¹li/pin¹n¹i¹ju¹o¹c¹/p¹t¹u¹rmî cu¹n¹ireása.../juác¹-á¹șá cu¹tó¹tî
...//at¹t¹u¹//

[Sînt și femei, și bărbați? Sau numai femei?]

sî¹bar [baț] //dă¹b¹ar¹b¹át¹i r¹ăm¹ini la¹nunu¹ c¹el¹mári//dácă...//

25 sî¹-¹k¹ár la¹sócr¹u/dáci¹sún¹b¹ar¹b¹át¹/nu¹s-am¹é¹st¹ic¹i-ñ...n¹u¹m¹ă...fime-
i¹li...//juáci¹fimeíi¹li...//át¹t¹/sî¹dístreá¹z¹í...//i¹-a¹lór¹u¹!//sá¹r¹ă

...dⁱ vⁱedⁱ [i] //

Tudorákⁱ ⁱI Te Mărina
triⁱzășaptⁱ [de ani]

răcitură

5 di...pu^orc/sau di...pásⁱri/cîn ín^ep/púnim máⁱ álés di pu^orc
/uo púnim adúnám cí-iⁱ mai grás/aşá/uo fⁱerbim bini/iⁱ i púnim sá-
ri/s-^uă...h^erbⁱmⁱ nⁱ apaⁱ c^eiⁱ aşá/sⁱ dⁱ-ecóle...cîndⁱ h^artⁱ iⁱ
sⁱ dⁱsfa^ci dⁱpiⁱ c^uoláni/uo [e] sco [k] uo dăm j^uos/s-uo ă...sⁱ ră-
c^oreşti/kisám ^uusturuóⁱ/sⁱ dⁱpiⁱ cí sⁱ răc^oreşti iⁱn zámă á^céie
10 púnim ^uusturuóⁱ/s-ad^u nám cí-iⁱ mai gra^s/sⁱ púnimⁱ f^arrⁱriⁱ/sⁱ...
sⁱ prindⁱ!//uo dăm la răc^oári/sⁱ sⁱ prindⁱ răcitură//

I^en^cu ⁱI M^arie^e
d^ou^ujd^oi [de ani]

[Cum se găteşte mireasa]

15 c^umⁱ gătⁱtⁱ?! ⁱ ai cu^u r^uókⁱ l^ungⁱ/còronitⁱ pⁱ-ca^p/nu^sⁱ
maⁱ găt^eşti c^umⁱ sⁱ găt^eé^e ín^aiⁱnti!...//

[Dar înainte cum...se gătea?]

sⁱ găt^eé^e cu v^uolăⁱ n^altⁱ!//n^altⁱ pⁱ-ca^p!//dar ac^uşă...

[Şi în afară de volă ...ce-i mai puneă...pe cap?]

20 ...p^ai! ín^aiⁱnti-ⁱ p^un^e bl^uondⁱ!//nu şti^u c^umⁱ au^uzám!//da dⁱ-
piⁱ c^u-o dⁱzgătⁱé^e!//

[Cînd duminică dimineaţa...înainte de-a merge la nunie...
zicea că se duce şi...?]

1. Către unul din anchetatori, care o întreabă acest lucru
la sfîrşitul înregistrării textului cu tema [Obiceiuri la nuntă].

[σ] ă! acú sî gătî¹estî!//da-nnă¹întî-¹ [ε] [k] sî-mpîe-
telă! așă^s spuné//da ā...!! //î¹nă¹întî//dă^ā noi acúșă dî^{cînd}...
sî gătî¹estî//--eșă/nó [i] am...apucát//

[Aceeasi]

5 [Cum se face un om de zăpadă]

adună^m mai¹ multă zăpadă/și...după¹ ce¹ făcēm¹ mai¹ mult¹ búlgăr¹
/mai¹ mar¹/púnēm¹ ū^u [ε] ū^unu peste áltu/și...cî^un^u vedēm¹ cā-s po-
trivî^t/...di ma [k] de mar¹/...î¹ făcēm¹ áltu/ [ε] î¹ cum^u î¹ vedēm¹
noi/și...după¹ ce¹ î¹ făcēm¹ /â¹ púnēm¹ î¹...peste¹ ăla/căre...l-am¹ î¹
10 făcú^t mai¹ [ε] pót¹rivî^t//șî¹...după¹ a¹c¹șî¹la/...î¹ púnēm¹...u^o măt^uîră
î¹ loc de¹ mî¹nă/...u^o [k] ū^uun¹ î¹...ū^uun¹ î¹...kî¹p¹î¹er/sau¹ un¹ î¹...mórco^v
/â¹ loc¹ de¹ nas/â¹ făcēm¹ gúra cū...î¹ glu^od/î¹...u^oki/șî¹ bum^b [ε] bu
[k] năsturi/

[Cum ai spus prima dată...]

15 bú¹ŋgî [i] /dē¹la...î¹ dē...dî¹lā...cā^p/c^um¹ î¹n¹î [k] î¹l¹ î¹nnu-
mîm¹ noi/pî¹nă¹lā...î¹...pî¹nă¹la...pî¹nă¹ j^uos^u...!//la zăpadă//

Stoică¹ Mé¹ C^uostă^{ki}
ū^unsprézé¹cî an¹

de-ă...batîstúța

20 noi nî¹ jucăm¹ de-ă...batîstúța/ni strî¹ngîm¹ mai¹ mult¹ fié¹tî/
pi ū^urmî...alég¹î¹ u^o fát¹î¹ cū¹ batîsta/și ū^umbî¹ pîn¹ c¹î¹erc//pi ū^urmî
ea.../ [k] noi cî¹nt¹î¹am¹/și...pi ū^urmî¹ ea pî¹nî¹ batîsta la¹ u^o fát¹î//
șî fát¹î¹ c¹î¹î¹ u^o î¹a/dac¹î¹ nu¹ u^ops¹î¹ervă/...vî¹nî¹-e¹ d¹ou^o o¹arî/șî¹ î¹i¹

...dă cu batista la nas^{tu}//dăci uopsⁱervă/u^o p^uni...înⁱ nⁱjloc/
într-un...kič^uor//

Iacob Niça
u^unsprezêci anⁱ

5

n-â^uvăzⁱcⁱ...cîniliⁱ du^uarmi

ieu m-an^udus l-âldi...Că^uterina/c-o sⁱ [k] ca s-ô^ukem la șcu^uă-
lⁱ//șⁱ cîniliⁱ lorⁱ...d^uornê im^ubătăturiⁱ//șⁱ-io m-an^udusⁱ...m-am
aprokⁱie^t di c^uătu cāsⁱ/șⁱ n-â^uvăzⁱcⁱ...cîniliⁱ du^uarmi//șⁱ cîn-
m-an^udusⁱ...maⁱ inăⁱintⁱ/cîniliⁱ...s-a...trezⁱt//șⁱ-io am^uvru^t ca
lo sⁱ...fu^u/dar cîniliⁱ m-a aj^uns/șⁱ m-^uo mușcăt^t di kič^uor//șⁱ...maⁱ
[k] m^uă-sa a ieșⁱt afărⁱ/șⁱ...c-^uo guăgⁱ/șⁱ â^uluatⁱ cîniliⁱ la
bătăⁱi//

[Aceeasi]

15

637. FRUMUȘIȚA¹

(jud. Galați)

Culegere: 1971; SD, DH, HB; transcriere: HB

[Cum se face o roată]

ntăⁱîⁱ fac bu^utucu/il strujăsc/ă¹ [ε] dăltui^uesc/il gău^uresc/
l^udăltui^uesc/dup^u-așeⁱ fac spi^uțili/șⁱ lⁱ bat im^ubutuc^u/...pⁱ-omă^u
20 pui colăcu sau uobăda/sau^uc^um [ε] di^uuobișeⁱ/șⁱ p-ô^rmă^uo cūră^ut/

1. Informatorul principal pentru NALR. Moldova și Bucovina
nu a putut fi înregistrat, deoarece la data anchetei de texte,
ulterioară celei cu Chestionarul (1967), acesta era decedat.

uo fac^u roată//păntu...șarietă//

[Butucu...cu ce fi...?]

putucu-l găuresc/fi dăltuiesc...//

[Întii și-ntii...?]

5. întâi la strung^u//ăi fason^{is}z//

[Și după aceea...?]

dop-aseii pi^uo^rma-l găuresc^u cu^{ar}ba/cu burgiu/la mijl^o
cu sfrédelu/úndi vini...bucsa/și...pi^uo^rma fac spițili/

[Dar pînă la spițe...cu ce scoți...]

10 cu dălta?!//

[Cu care faci gaura la mijloc...cum se cheamă?]

cu lîngura?!//

[Asta vrem noi. Să le spui pe toate...]

cu lîngura//și ma ie și altele//da totuș hai! sⁱ zⁱ șiⁱ cî-i
15 lingura...//li-ntrebui^untăm așa cum po^t [k] și pu^ati cⁱ lu^{cr}ăm
[k] l^ucrăm mai u^uș^uor^u//da, ¹...//

Hăralambi Găvriliu

șaptizășuopt^u[de ani]

[Casa]

20 [O casă ...cum se făcea?]

sⁱ făse^e din furs^u//din lemn di salcîm.../sau di f^rag/dⁱ și
i^erá//tótus î...șgropá...

[Întii și-ntii...ce făcea...?]

după u^o...cîn înșepe^a l^uucru/măsura cît ari...uodăia asta²/

1. Șoptit.

2. Se referă la camera în care înregistrăm; de altfel, toate explicațiile ulterioare le va face astfel, indicînd piesele construcției, pe loc, și gesticulînd mult.

îngropá...furs¹li la c^uolt^{tu}/s^{ti} úndi vⁱⁿî la distánt-asă/sⁱ...li
făşá g^{rop}î sⁱli băt^{ia} ámpámin^t bⁱⁿⁱ/...i^{li} n^ţápen^{ea} bⁱⁿⁱ/de-a
cóló p^h-órmá-i p^uneá costóru^{ab}a sus pi [ɛ] pⁱ...furs^{tu}/

[Aşa...] ¹

5 aşá²//da//aşéi^ě-¹ platfórmá-lúⁱ!//aşá cum i^{li}-eⁱis/sus^{tu}//sⁱ
...pⁱ-^uórmá paiiⁱéntat^{tu}.../únu dóu^u...triⁱ paiiⁱánturⁱ/...sⁱ p^uneá
jⁱ [ɛ] jⁱgⁱl^ut^u di stuf^u!...//di stuf^u jⁱgⁱl^ut^u//făc^uti-asă nⁱşti
máldáş ca mⁱna aşá³/sⁱ prⁱnsⁱ c^u sⁱrmⁱ di [ɛ] di...ásta/di...p^u-
iⁱántur^{li} s^ele^a/p^h-omá de-acóló...úrmá la ímb^uoldit//fócut l^ut
10 c^u p^ui/să-mb^uoldit//sⁱ pⁱ-o párti sⁱ pⁱ álta//da-nt^{ai} n^uma pⁱ-o
párte//ca s^s-usúⁱ//sⁱ...la ácoperⁱs//la acoperⁱs/iⁱ făşá c^upri-
u^ori/c^uri veneá^u aşá⁴...lá [ɛ] sus^{tu}/sⁱ...p^u-^orma la stuf^u//c-^utúş^e
nu i^{er}á táblă m^ul^ută/nⁱşⁱ...scínd^ură.../tót^uş c^u stuf^u//stuf^u/s^u
făş^e aşá m^unú^ŋk tót ca m^una aşá gr^uásă/sⁱ l^hegá^u [ɛ] l^hegá^u
15 br^u/pⁱ c^upⁱt aiⁱsé la...mai íns^pri stréşⁱnⁱ/sⁱ-mⁱz^e aiⁱştⁱe//
ú^unⁱ dⁱpⁱ ál^u-aşá/ú^un^u dⁱpⁱ ál^{tu}//s^p-^uórmá mai p^unⁱe u^on^u rⁱn^u/sⁱ mai p^un^e u^un^u rⁱn^u nu [k] sⁱ nu plo^oá...nⁱşⁱ dóu^uz^uş trⁱz^uş dⁱ
anⁱ ínr-ínsa⁵ //

[Ai spus că făcea maldaci ...?]

20 maldáş^u nt^{ai}/da!//de-acól^o pⁱ-^uórmá [ɛ] [k] nú//ínt^{ai} m^u-
nú^ŋki/s^p-om maldáşⁱ//sⁱ me^rz^eú...ú^un^u dⁱpⁱ ál^{tu}//

[Cam cât vine un maldac ?]

ă! maldácu vⁱné í^ŋ gróşⁱmⁱ-asă ca sⁱ...vă...v-^ospuⁱ...ca^m

1. Gest al anchetatorului, însoţind explicaţia imediat anterioară dată de informator: cu mîna, orizontal.

2. Gest identic, de confirmare, al informatorului.

3. Gest: indică grosimea mîinii.

4. Gest: cu ambele mîini, în unghi.

5. Şoptit.

vo zăși.../doișpi/cam așă//măldăcu//și mănunkili-șă¹//cam...dî
zăși!//ca sî și lîpească mai bîni//s_nu_curgî apa...//înuntru//
da!...//

[Același]

5 [Obiceiuri la Sf.Toader]

...² iar atûșe la noi î¹ fâsim î...urluială//trăzim popușoi
lă...rîșnițî/și fêrbim//și cu b^uostan^u/cu d^uovlea^u cu cum i^a-a^s
spuni//f¹erb¹m...

[Da'...mata cum îi spui?]

10 p^uoftim^u?...

[În sat...nu-i zice...?]

noi î¹ spūnim b^uostan^u//

[Așa, ca în sat...]

15 b^uostan^u/da//așă/b^uostan^u//î¹ pūnim b^uostan^u ș-o f¹erbî/și
...dăm dî p^uomanî//lă uo [ɛ] [k] cîti [k] dî lă uo căsî/la alta
/și mîncăm și noi/și...//

[Și cînd ai spus că vine asta...?]

î¹ fuartî bûnî//lă Sfîntu Tuadêr im pōstu mări//

[Dar cum ai spus mai înainte? Sîntoader, nu...?]

20 Sîntoadêr^u//Sfîntu Toadêr^u//Sîntoadêr/Sfîntu Toa^{der}//

Tîncă Gavri^{liu} [k] Hăralambî

Gavrilîu

am șăizășîșapte de anî

1. Gest.

2. Informatoarea tușește și își drege glasul.

butoiu

[Cum pregătești butoiul ca să pui vin?]

butoiu//butoiu-¹ spalăm toamna//spalăm...

[Spune tot cu de-amănuntul ce-i faci.]

5 îl spalăm toamnă naiinti de-a pune vinu/...îl spalăm bini/-¹
puneam frunzi di viii/fierbem p¹ fuoc/s^u numești ca uo uopăreăli
cu s spunî...//sî-i i...pune cu frunzi d¹ vii la fuoc...ferbea
bini/sî după sî...ferbie bini uopăriala aea/punem în butoi//sî
lăsăm: uo zi sau două.../ca sî iintrî bini-n duagă/sî după seea
ă l spa [ɛ] [k] ă l...îl zvîrliem uopăriala/îl clăteam um pic/sî
10 [ɛ] după seea pune vinu-ntr-însu//¹

[Am impresia că nu se afumă butoiul aici...]

nu !//

[De ce oare?]

dacî...dacî vrem să-l afumăm/l-afumăm!//da^r...nū...!//...

15 pluș di asta...în locu fumului/punem puținî...zămî di^{va} [k] ăs-
tă...di var//tot î în locu afumatului//...da//sî dacî vrien sî-l
afumăm cu...pu cuasî/putien sî cu pu cuasî//da nu prea sî găsă atūs
//nū ieră//

Lungu Se ¹luon^u

pătruzășidoi [de ani]

20

păringu

[Ai fost la cosit...la fîn...?]

dă...!//

[Spune cum pregătești coasa și cum cosești...]

1. Se întrerupe înregistrarea din motive tehnice.

coása treb¹ s-o băt¹/prîma dată/...ca să ştii ca s-^uo băt!
 //sî fii arănjatî după...după toporîi/dací-î la iarbî/nu-î bú-
 nî/tre s-o duş la fierar¹ ca sî t-o pregătească/...s t-o pregă-
 tească/sî de-acóló t-o băt¹/dáci iese¹ agricultór.../tre s-t-o
 5 băt...tu sîngurél¹!...//

[Pe ce-o baţi...?]

pe u^o...bătcă/sau gule¹//zîs gule¹/sau bătcă/...şocănu
 bun/sî ai i...teacă-ai¹/sau...ai i uo străkinî cu apă acóló/sau
 um poliz¹u^o.../s-^uo ascút/...la uó [k] dai uó brăzdă/iár uo as-
 10 cút...//

[Şi după ce-ai dat mai multe brazde...?]

tre s-o băt¹!//dáci nú..vez cí nu mai mé^rzi/tre s-o băt...!//

[Şi...? Ce faci cu finul după aceea...după ce-ai cosit?]

dáci v^ed c¹ nu-î i [ɛ] îi fînu-î...púnîm lá noi/cúm îî...
 15 pârîngu lá noi/cum iáră-nnaiînti s_sămănă-nnaiînti...pârîng/...
 trebúia să-l la¹ dóyu trei zîli/sî-l î [ɛ] s_sî...pălească puţîn
 /sî de-acóle-¹ strînz¹ei//s făş¹ei porcuai¹ măr¹/...căpiţ adica
 z¹s//porcoăie măr¹/sî de-acóle la...cîn^d vine¹ să-l... [k] trebú-
 ía să-l car¹ acási/-l cărai¹ acási...//

20 [Şi-l făceai...?]

s_făc¹ei clăi¹//

îifténî Apóstu

pătruşîtrèî [de ani]

múrătúrlî

25 [Cum pui murăturile...pe iarnă...]

cum pui múrătúrlî?...

[Da...şi vorbim aşa "tărăneşte"...da...?]

tărăneşti/da [!] //

păi cum sî li pui?!//spăl [ε] puțină cărî treb^uiⁱ púsî mură-
túrîli/d^upă^aia le-alég/cări sun buni di...múrat^u/díⁱástea...pat-
laželí/dumádi/cum lí spúnim noi/lí...spăl bini/le-alég^u cărî-s cu-
ráti/li...¹ áşázⁱ în...pútini/-m...pui zărzăvatu carⁱ trebuii...tă-
5 liní/...² ásta...sféclⁱ rósîi.../mórcóv^u í...tot félú di...ôî sî
puni la murăturⁱ//d^upă^aia.../lí pun^u sî ápi/sî...lí pun^u sî...sári/
ş-o...peátrí deasupra/sî le las sî sî murăzâ [!] /sî sî lí mai
fac?!//

[Le laşi chiar de tot...?]

10 'e! lí mai vîntur!/di^u cînd în cînd/da...!//

[Cum se vîntură...]

cum sî vînturî?! sî vînturî...dácⁱ ári cîlep/scot pí cîle^p/zá-
ma/ş-o bagⁱ n...napóí/dácí nū.../pí deasupra c-ú furtún/sau c-o-
tăvîⁱ şevá pui^u sî...lí vînturⁱ...//sî íele sî vîntur-aşá...//sî
15 mureázîⁱ //

Grumăzăscu íl íl íncă
pătruzăşⁱ şepti [de ani]

[Cum umple borş]

[Spune cum se umple borş.]

20 b^uórşu//pui^u sî [k] uñ sáun di ápi [ε] plin^u/...şâ-l pui a-
cól^o-şá în...sî hárpⁱ pⁱ f^uoc^u/...de-acólea púnim tárîta/ş-o-âmes-
tecám gîni c-óleácí di ápi/sî...^{cu} [ε] ápi ráşi/...ş-o pun^u ş-âmes-
tecám bórşu-acó^{lo}/sî sî fáşi b^uórşu ácrú//sî púnim ş-oleác^á dí-
h^uu^usⁱ//dⁱ la...bo^rş^u//

25 [Şi...altceva? Îi mai trebuie ceva...?]

1. Oftează scurt, din cauza efortului vorbirii.
2. Îşi dreghe glasul.
3. Îşi pierde vocea.

șî doi cărbunî.../ș-uăleacăⁱ di [ɛ] cîmbu.../

[Și se dă și pe la...]

cî făcălețu pî la bîotî!//ca sî făcî bîorșu ácrî! [i]//

Năvăliș Lîna

triizîșîdî [de ani]

buliônu

[Spune cum faci bulion.]

buliônu//buliônu-¹ pui^u dîmăda la pîtrezît/dăcî nu uol
tra^z pîrimășînî/dăcî nu uô pui^u șî fî^hîerg^g/...¹ pui^u șî hî^hîerg^g-in-
10 tr-ôn-crátî^t dîmăda/...ș-o laș sî hî^hîar^bî pîtîn/șî de-acôlea uo
pui^u lă...strecătuări/la [ɛ] șî tî^hîșcî dî^hîșéé^é mări/sî pui^u sî...sî
[ɛ] [k] pî^hîșî^tî/sî uô dă^u s-ô [ɛ] cî^u mî^una/sî dî^u p-âșé^é-o pui^u la
strecătuări//șî...de-acô¹-o hî^hîerg^g.../ô^u fâș^u mai^u ușcătî/mâ^u...//

[Aceeasi]

15

marșîna vîⁱné la vâli

[Cum s-a întîmplat...?]

ie^u mă^u hîrcă^m [ɛ] cîm^u vîné marșîna vîⁱné la vâli/șî^u io mă^u hîr-
câ^u la deal//...² șî [ɛ] uô femeî-o dă^t sî trâ^uversé^ézî strada iê^u
...!//șî cînd^u uô trâ^uversă^t strada/uô vîⁱnî^t șî marșîna/s-ô lóvî-
20 t-ô//ș-o hîrcă [ɛ] [k] uô hîrcăt-o-m marșînî ș-o d^us-o la...dîs-
pensâr//...s-ô ndrêptă^t dî^u...!//uô d^us-o acăsî.../n-o mai^u avî^u nê-
vô^ui...//n-o fos caz grâv/kar âșă//

uôprea îluôn^u

dôuuzê^t [de ani]

1. Anchetatorul îi atrage atenția să vorbească puțin mai rar.

2. Oftează ușor și tusește.

buhăi^u

ă i^uestⁱ...^uo puțină/mică/îi p^unim ^uo p^uli di...căprⁱ di i^ued
/di ^uci i^ueste/șⁱ p^ur di cal/șⁱ...nⁱ făcⁱm buhăi^u//șⁱ trăzⁱn di dⁱn-
su//... [σ] buhăiⁱ//

5 [Cum?]

un^u [k] trăgⁱn di...păr/îl ^ungⁱm cu b^uorș//...șⁱ-nc^uepⁱ și
zberⁱ! [i] //pe-ac^uolea...//șⁱ cu...z^urgălăi.../c^u clopă^uțăi di ^uș-
te...//ni d^ucⁱm șⁱ ură^m pⁱ la fiicari căsⁱ//c-aș^u i^uestⁱ di cⁱn^d
...din m^uoș străm^uș/c^um ar v^uenⁱ...//

10

[Același]

[Ce a lucrat subiectul azi]

[Cam cînd te-ai sculat...ce-ai făcut toată ziua...]

la ^uora sⁱs nⁱ-a^u sculăt/lă...ș^usⁱ jumătⁱ a^u f^ust^u la bázⁱ/
la s^untⁱ jⁱ jumătⁱ nⁱ-am ap^ucă di treăbă//...¹ șⁱ...încărcă^m f...
15 încărcă^m popuș^uoiⁱ i st^ul^ul^uetⁱ di z^uos/p^unⁱm la ^uo marșⁱnă la c^u-
r^uent²/i^uesⁱ...buăbⁱli di op^urtⁱ/șⁱ...cără^m...popuș^uoiⁱ-n...în mar-
șⁱnă la c^urent//ăstă ^uo f^ușⁱm tuătⁱ z^uia³...//

Tăcu Ćⁱhⁱeta

n^uușpⁱ anⁱ

20

măduc sⁱ căuut ^uo găiⁱnă...

într-o ză/cîndă...a^u v^uinⁱ di la șc^ualⁱ/î mămⁱca nⁱ-o spus
ca să...măduc sⁱ căuut ^uo găiⁱnă/că cotcodo^ucă șⁱ nu ștⁱl^uam ^uun-

1. Oftează.

2. Emfatic.

3. Pronunțat în șoaptă.

di-¹: i¹ la ve¹cin¹/sau¹ lă¹ noi¹ acasă//că cîteodă¹ si duc¹ si¹ ă¹ si
uou¹ la ve¹cin¹//ă...pi¹ h¹urm¹ i¹o m-an¹ dus¹ la v¹he¹cin¹/...si¹ am¹ i...
găsi¹ gă [ɛ] gă¹i¹nă/si¹ cîn^d am¹ v¹n¹it acasă-/an¹ scăpăt-o/si¹ nu¹ ştiu¹
und¹ s-a dus//atun¹ mămica m¹ă-ă b¹ătut/si¹ n-o spus că¹ să...să că-
5 u¹ gă¹i¹na/un¹ s-o dus/ca¹ si¹ vi¹i-acasă/si¹ si¹ uou¹//să...mă [k] am
[k] m-an¹ dus ş-ay¹ că¹utăt-o/si¹ an¹ gă¹s¹t-o intr-o b¹ortă/lă [k]
in¹ ştu¹fu lu...vê¹cin¹ n¹ostri//să...at¹ă/mămica uo spus ca si...vi¹
acasă/si¹ mî¹nînc//i...pi¹-u¹m-am¹ v¹n¹it acasă/si...d¹upă¹ ci¹ s-a uou¹
gă¹i¹nă/me-o făc¹ut uou¹/si¹ l-am¹ mî¹ncat//si¹ se¹ara/mămica uo spus ci
10 "vez¹/dac¹ munc¹es¹ t¹/mî¹nînc¹ si¹ uou¹ d¹ la gă¹i¹nă!"/>

Gavriliu¹ Negu¹ta

z¹ăci [an¹]

[Sotronul]

noi¹ i...lu¹om¹ h¹um b¹ăt/s-ă desenăm p¹ pămînt¹ i/un¹ uo¹ i/fă-
15 ră¹ uo¹k¹/ă fără¹ pi¹c¹u¹ari/să...d¹upă¹ ci¹ l desenăm/i¹ făc¹im mî¹nile in¹ i
lă¹atur¹/să li fa [k] mî¹ [k] la c¹or¹ i/făc¹im tre¹i tri¹u¹ngur¹//
atun¹ [k] pi¹ h¹urmă lî...d¹in tri¹u¹ngur¹ li¹ nnumărăm/să...d¹upă¹ ci¹ li
numărăm/in¹cép¹in si¹ sărîm/s-aruncăm cî¹ti-o kátră/ă¹ fi¹i¹cări tri-
u¹ngur¹//d¹upă¹ a¹se¹ă/ă...d¹upă¹ a¹se¹ă cîn¹ sărîm in¹ cap/aruncă¹ kátră
20 afări/si¹ dac¹ cadi/-n dreptu capul¹u¹i/ies¹im ă...afără/si¹ avem c¹-
ti¹-um p¹u¹nc¹//pi¹-urmă [ɛ] jucăm pîn¹ gr¹esăm//să co¹ [k] d¹upă...c¹
gr¹esăm/vini h¹următo¹ru [ɛ] următo¹ru concur¹en¹t//cări i¹est¹ di¹ fă-
c¹ut//să d¹upă¹ in¹ke [k] la-ş¹ke¹ieri/numărăm p¹u¹ntili/si¹ cel că¹ri a¹i
mai¹ m¹ulti p¹u¹nc¹ti/ies¹ cî¹ştigăto¹ru//

638. ODAIA MANOLACHE

(com. Vinători, jud. Galați)

Culegere: 1971; SD, DH, HB; transcriere: DH

[Treieratul cu cai]

5 aducă^u c^u caru di^u la...cîmp.../î uor^z/sau grîu/ [k] nú/cî
grîu preá puțin a f^uost/...uor^z/uovă^z/ăl innă^zădiem pî árii/c-un
strát...î^uinált áşá/pă^u la jumătatea uómului/dúpă áia puneám trei
cái/sau pátrú dáci-î [L] aveám/p^uneám cr^uiv^ué^uli.../şí númeáu.../
...cr^uiv^ué^uli şí númeáu/la gítu cáilór/şí [ε] l^ué^ugá [k] l^ué^ugáti
10 úna di á^ulta/a^uis la cálu cári m^uer^ugá la pá^u...di frîngíi/i^u p^u-
neám úu^u cáluş di pái/ca şí nu iásí n^uódu frîngíi//şí di la
mîljucú árii.../î^u mîná^u c-um biş^u lúg^u/şí tréierám/pînî cînd
ieşá.../páili deasúpra//dúp-acé^uea/puneám mîna pî furş/doi trii
oám^u n^uí cári-î aviám/acólo^u la árii/şí-ntorşám vráfu di-î scoteám
15 párt^uea didisú^u/...deasúpra//şí iá^urîş mîná^u cá^uli...//âmprejúr/
pă^urî^u devineá...ş-ai^uş pái//d^upă ş-am întors uo dátă...!/am întors
a dóu^u uárá/ă^u tréil^ué uá^urî n-ol^u l-am mai întors cu fúrcá//am páit
...!/pî deasúpra/ca şí puát^u pái^uli şí fiíi luát^u//şí á^u da^u dóu^u
...sau trii frîngíi...âmprejúr cu cáii/d^upă şe^uea am scos pái^uli-a
20 fá^urî/ş-am mai micşó^urát vráfu...!/dúpă şí s-a micşó^urát/iár l-am
mai întorş...cu fúrca pání jos la tálpí/a căzút buábili tot la pá-
mînt/...şí după ş-a căzú^ut toáte la pámînt/iá^urîş s-a uşurát şí s-a^u
suí^ut şí pái^uli deasúpra//ş-am í scos ínc-o dát^u pái/nú di to^u
pání jos^u.../aşá pání la pámînt/a^u scós/ş-a mai rămá^us um mic strat
25//ş-ásé^ut strat/l-am mai bátút iár din nou c^u cáii/pání cînd...a
căzút tuát^u buábili jos//şí p^uí^urm^u s-a scos afárá c^u fúrca la

mărzîină//

dûp-ăsē^{ea}/am adunăt...vră^{fu} cu-mpingătōrlī/și cu grēblīlī
.../și cu mătūrli/dīpă_cîmp/li-ēdunām/...am impīnș_vrăfū grāmădă/
și_l-an_luăt_lă_vînt^urăt_cu_lopăta...!//cu lopăta aruncām/cū_pri-
5 mitiē^{ua}/...așā [ɛ]^{cu} [k] din plāsă făcūtă.../dăde^{an} cu primitiē^{ua}
pisti...vră^f/și după ăsē^{ea}/făc^{ea}am mōvīla marī/măⁿsūrām cū_coada
lopīē^{tī}ī jō^s/și spūneām așā! : "uⁿā! /dōu^u...! /trēⁱ.../pātrū"/cīti
mīn^t/prindī^ā...u^o cāntitātīe...//ādicā...u^o sūmī di_bānīt//iērā
la fiicārī mīnă zāsī [k] zāsī bānīt//și_dăc-avīām...sīs mīn^t/ā-
10 vēām sīnzīj di_bānīt//

[Adică cinci kile...?]
sīnș_kīlē/da...!//așā! //

[Să spui mata ce-i aceea impingătoare ...cum e...?]

impingătūariē iēstī-o scīndūrī/...așā cum de-o pīldī [ɛ]^hōpā!
15 āsta-ī! iōtē-ō! cārī-o avēm īm_fātī²//și impīngām di_īa//dā!// [...]

[Dar primatea ...?]

primitiē iērā...cū_pu^g cāpīt^d dī_lemn/dī_trei mētri...lēmnu/
pī_dīn^su atășāt/...dī_la vīrfu lēmnu^l și_pān_la_și_jumātātīe
lēmnu^lui/plāsā dī_năv^uōd^u//dī_cārī pescūiē^s pēstīlī//ā pus_īn_dōu^u
20 /...și dădeⁱ pī_vrăf/așā...³/și scoteā afārī.../ [ɛ] spī^tī^sīlī cārī
nu iērā^u fārāmātī/sau cāpītīlī dī_pāi...//și_dī_scoteā afārī//
ș-āsēēē sī_nūmīē...la cuādī/ [ɛ] gōzu^{rī} [ɛ] āstā_cum_să_spūn?...//
da!//g^uōzūrā!//g^uōzūrī^t...//

U^orāc Iē Petrāke
sāizāși^uōp^t di_an^t

1.Șoptit.

2.Informatorul are în față un teu (înregistrăm la școală).

3.Gest cu mîna, sugerînd o mișcare în sus.

[Din istoricul satului]

[Părinții matală de unde erau de loc...?]¹

[Ț] sîi trag dîi [Ț] nu/îo nû_știu/îo_ăiîcîi_î-am apucă^t//da^r
...să [k] fêlû lor^u_î.../uorigîna/zîcê c-ar fi dim_pârteă...mûn-
5 țîlor/dî_pê_la...

[Soveja...]²

[Ț] soveja [Ț] sovejăⁿ//așă zîcê c-ar fi...//

[Și alți oameni din sat...sau numai părinții?]

mai_îer^u_ău/să mai sîn^t_șî_alț_ămenî//sātu_ăsta a nōstru
lo cîp_s-a_formăt/s-a formăt și iêl/ca...uorîcārî...³ cūp_sî_formîă-
z-ûp_sat...//nu ștîu cîni^î-a fost/că...așă să spūnem Manolă^{kî}/di
ûndi vîni cuvîntu?/șî_cîni^î-a f^uz^t/di_nî_spūnê Uodăia Mănolă^{kî}?!
...//...șî s-au adūnat_ășă cum a^u f^ust^t_pî_tîmpu_ăcāla [Ț] uocū-
pă^t...pămîntu dî_bôier^î/șî mîna l^uor/șă...s-au strîps pî_dî_lîngî^î
15 b^uoier^î cārî-au_fost_pē-atū^î/șî_s-ô^u_fōrmă^t_sat//șî...

[Dar oare de mult a fost asta...?]

îo^u nû_î_ēm_apucă^t//îo am ap^ucă^t așă sātu/cum iēs^tî//însă
mai_puțî^u/mai_mă^îcîc.../

[Pe buncii matală i-ai apucat...?]

20 1-ăm_apucă^t_pî_tātu_lu_tāta//

[Trăia aicea în sat?]

trăiă_ăiîc_îp_sat//

[Același]

1. Întrebarea este pusă la sfîrșitul înregistrării, în ca-
drul alcătuirii fișei fonogramice a informatorului.

2. Intervine soția informatorului, prezentă la înregistrare.

3. Tușește și își drege glasul.

[Obiceiuri la naștere: scăldatul]

[Cum îl scaldă pe copil...?]

cînă [ɛ] acási?/

[Da...]

- 5 cînă^u vîni^u cu...n^u năși^u-sa?!...//ē^u!/vîni^u-ecási/îl^u scaldî
/î^u pûni^u-acolû-î strîcâ^u cîti^u-ō...hō^u/...î^u pûniēm^u huriē^u/zâhîr/în
apî/ca sî...//asta-l...spălă cu busu^uio^ucu/pî^u la guri^uî/pî^u la huriē^u
/pî^u la...pîcuarî [ɛ] [k] kîi^ușu^uari...//da!//șî...îl^uî...ûl^u sâpû-
neâ^u hîi^u acolô î^ul dădeâ cu sâpûnî^uel/cu...î^ul scaldă/șî^u p-urmî-l
10 luă...șî-l^u pûniē^u...pî^u pat/șî-l îmfășă//

[De ce se puneau acelea în apă...?]

ē^u!/io^u știu?!/î^u spûneâ ca sî...zîsâm^u cî...așă trebi sî
pûi!...//

[Obiceiurile...]¹

- 15 uobișîi^uurli ieră^u așē^uē...// [σ] ca sî^u fîi^u s-aib^uî băeēt^u no-
rôc^u!//sî^u aivî^u dî...sî hîi^u...cî^u s-a fâși^u mări/sî^u hîi^uî dîl^ucî.../
e!...șî^u cînd^u î...hîrîēz^u sî^u aib^uî...norôc^u...lă [ɛ] pâti^u dî-ēstē^u
/la hîrîēz^u/io^u știu?!/așă sî^u fâșă...!//așă ieră^u uobișîi^uu//innăi^uin-
tî/da...!//

- 20 [Se spunea că-l scoate din mir atunci...?]

dîm^u mir^u/dîm^u mir^u!//așă sî...//

[Și ce face cu...?]

- crîi^ujmă sî^u zîsâ^u la noi^u/uo luă^u ș-o dușă...//u^u pî^u cār-
tî-o pûneē^u/u^u pî uoglîndâ/ca sî^u sî^u uîti^u băeēt^u uoglîndî/ști^u?!
25 ...//u^u pî uo pu [k] uo dușă...pe-o cār^utî/ca sî^u m^uvîē^utî/ști^u/sî^u sî^u
aib^uî...s-aib^uî pâr^utî dî cār^utî...//asta uo...pûneē^u//lumînarî^u uo

1. Intervine o altă informatoare care a rămas să asiste la înregistrare.

luuá și [ɛ] carî...di la botéz/^uo dîcâ s-^uo pûneé... [k] fășá uo
pûneé-n î...î hámbar dí fáiin-o stîzê!...//cînd a trăii iêl s-a
hî/sî hîiî hámbarli plinî cî fáiinî/cu...ășá iêrá...uobișîiî...!
//da/pî la noi...//

5

Z^uoiîța Brîz^uoi^u
șáizășîdóî [de ani]

noi bâteám la lesóî^u

[Cum se bat păpușoi pentru moară?]

î uúrmă/acú cu vro dîuuzé^ê di anî/noi bâteám la lesóî^u//...
10 așá-î spuneá//^un î [ɛ] așá...^un pát/să zâic/cu nîstî lîemî sup-
tîirî/dî sâlcîm/le...bâteé la dîstântî de...dóî cêntimétrî/^un
cêntimétru/...și începeá s li bătî cu...^um băt//^uó bîîta//bâteá
cu...bătu-âla...știulétî/și iârî lî maî aléğîám...// [ɛ] curğîá
...popușóî.../iârî îî mai...cûrătám/îî pûneám din nou/și iar îî
15 bâteám//cî nu iêráu...mâșîntî di...bătút pop^ușóî//și...dîpă áșá...
îî folosám/la...la moară/la rîșînițî...//

Brîînzóî Ne Górgé
treizășîuópt [de ani]

[Rîșnița]

20 [Cum era rîșnița...?]¹

rîșîniță iêrá...c^u dîu pètri/púsi...pē...treî pîîcûári/-ěșá
...^uuna pèste áltá/cáre ^uuná s-îmvîrtîé [ɛ] înt-un...^um fêl^u/și
una-n áltu//or^u ^uuna...stêteá pē loc/și áltá.../î...mîérgé-ntr-un
...fel bî deasúpra îéî//și-n fêlu ásta/sî...

1. Vezi textul anterior.

[Și cum se dădea...?]

sî pûnié cû mîna/înr-ô...pîlniî/-eșà/dîn tîăblă făcûtă.../
de [ε] hûniî uăménî caré sî priçepeău.../sî-î pûnié cû mîna/ [ε] cî-
ti-u...hō mînă/cîti-ō mînă di popușoi/sî...curgê î jos/sî...sî fî-
cê//mai măruntî/mai...mari...//hō cêrînem cû cûru/s-alegăm mai
multî...catigoriî//

[Același]

am_mers la pădure/...s-aduc...lîemne

[Cînd s-a întîmplat...?]

- 10 acûm vro uop^t anî î hûrmă/am_mers la pădure/...s-aduc...lîem-
ne//s-aducîm lîemni//cû hûn...nêpôt a_mêu/...sî cû uun cûmnat//sî
nevastă mea//ne-am dus în păduri/cam pe la...horele...cîînc.../dû-
pa_masî//...sî...pînă sî încărcăm/ne-a apîcat nuaptea//am încărcat
î...rêm^uorca/cu...liemni/s-am plecăt pe lă...uora uop^{tu}/să venim
15 acasî//pădurea...caré sî aflî...pădurea Gîrbuavî^{li} d-éîic/dé lîngî
noi//...îestê [k] sun^t niști deălurî/sî drûmurî fuarte [ε] deălurî
mărî/sî...văî.../rêpezî...//ne-am dus.../cî sî cōborîm la vâle/
cu rêm^uorca încărcatî//...ă grêutătēa...de la rêm^uorca/a-ncepūt sî
îîmpîngî tractoru la vâlē//noi ne aflăm toț pătrî îî...căbîna trac-
20 tōrului//...de la uun î timp/...am vâzūt că...tractorū^l...cam îl
încēpi sî-l...împîngî grêutătēa//sî îo am cāūtāt sî-î spûn trac-
tōristulū sî uoprească.../sî mă dau jōs//îl^u spūs "stăî-eîî^s
...!/lāsî cî...mêrgê bîné pāî-m vâlē...!"/vâlē îerā depārtî//
tū^mma jōs^u!//îⁿ...fîîrî vāî c^um [ε] spūîm noi//sî am î...îo^u am
25 sārî//atūs tractoristū-ă uopri^t/sî s-a dat sî nevastăî-mēa jōs//
îārî îel cû taîcā-su a rămas îî...îî cābînā//dî sî merzē spri
...vâlē mai...adîncā//...tractorū-a-ncepū māî mul^t sî sî [ε] a_să...
tūîrēze mai mult/sî-a luāt vîîîzā mai mārî dîî cauza grîeūtātî/sî

cîñ s-ajung-aproápe...dí_vále/s-a răsturnát...ííéčzác^t cu ruátî-
le-n_sus//s-a apucá^d dēdesup/pe...c^uumnátu_meo/s^t pî-un nepót
de-al meu¹//

atú^s m-am [ɛ] rēpezît/am...trās/a_ăşá cu pŭtēri/cî niş nu
5 ştiu cum/am rupt^u...prēclata nouî...a tractorúlui/sí cîn am vāzú
că cŭrgē ulēiú/ió an crezú cî...cŭrgē sîngēlî/sau...cŭrgē [ɛ] crē-
eēri...//am ávút ũo frică fuártî mări...//ě! i-am scos nēvătă-
mát...niş pe ũunu/niş pe_áltu.../iērau [k] nú áveáu...n-au_ávút
nićo...ruptŭrâ dî_mînă/sáu...//sí...a_ám_kēmat p_ált^t...tracto-
lo riştî/l-am îndreptát/s-am_vînit acásă//

[Acelaşi]

nanangîti

pui_ápî/intr-un_i vās/intr-ŭn_ligîen_din_ăsta_mărî/...ŭor
míc/cît [k] cārî-ŭfi!//sí d-écólē pui_i...ápî/pui...ŭouî/pui...
15 málē/pŭtînî málē/dácî vreî.../prā^f dî_c^uopt/vanēlî.../s-ēmîruási
.../s^t f [k] iēi fáinî/s^t...lî [ɛ] [k] zăhăr pui...//da...!//s^t
iēi_fáina/s^t pui_écólō-şa sí_lî_băt c-o lîngŭrî//dí_f¹er/dî...
lîemŭ/d¹ s-o fî/lŭ_băt/li_băt/li_băt/pánî cîn^d sí...îngŭruási...
bîni.../fáina cēāa cu_ápî//s^t d¹-ecólea lî_pui_sí...pui ulēiú p^t
20 f^uoc/ŭor^t grēsîmî cî_iéstî/s^t...lî_iēi cu_lî^ugura/li_pui in...tî-
gáî...//sí iēlî să...c^uoc^u//s^t pî-o pártî/s^t pî_álta/s^t...s^t for-
meā^{zî} nanangîta//

[E moale, se lăteşte...sau rămîne așa rotundă?]

nēⁿéⁿé...!//sí innăltăşti! [k] sí_ínălt_ăşá în_sus!/dă-
25 cî-¹...ări málē/sí creşti! da!//nú sí_lăttăşti//sí iēs-ăşá fr^umós
gógóşuári [!] //

[Zicea dumneai¹ că se cheamă și...?]

...[σ] sî_bătúti//^uor_nanangîti//^{uă}or_băt^uti!!

[Ori bătute...tot aceea.]²

tòt_sîⁱeste-s//

5

Lúpeá Dúmitrá

triiistrii [de ani]

m-an_dús_s-adún^u spicⁱ

cîⁿ iérám mai micî/di_vō...șápti anⁱ.../ [ε] dácî îi avi^{em}/
 nú_știu dácî_îi avi^{em} împlinît/m-an_dús_s-adún^u spicⁱ//pî^ude^ual^u//
 10 s-adúná spicⁱ//n-á_vrú^ut...sîⁱmă iéⁱî áldi frátî-nu sîⁱpîⁱmini...
 //ávém^uom frátî s-^uo sóri...măⁱmăⁱcăⁱmini//sîⁱn-á_vru^usîⁱmă
 iéⁱî//iérám^umăⁱmîⁱcîⁱc^ukⁱcu^uarⁱg^ualⁱ.../măⁱdúc^{em} [ε]...am^uplîs^u
 sîⁱmă^ud^uc^udⁱpîⁱîiⁱ//...³nda!//am^uplîns^usîⁱmă^ud^uc^ud^upăⁱieiⁱ//sîⁱ
 îiⁱ n-á^uvru^ut^usîⁱmăⁱieiⁱ...//sîⁱ...pă^ula^ur^um^umăⁱmîⁱcăⁱa strigăt^udⁱ-
 15 pîⁱîiⁱ/s-aⁱzⁱsⁱcⁱ"luăt-ó^umăⁱ/sîⁱpî^uea!//lúat^u-o/sîⁱpî^uea!//lăsⁱt^usîⁱ
 me^uargî^usîⁱieiⁱ!"/^um-an_dús^udîⁱpîⁱîiⁱ//cîn^uám [ε] adúnát spicⁱ pî^u
 diél^u/nî^u-en^udu^us/am ádunát/î^unc^uo^usⁱnîⁱt/c^um^umăⁱiérá^um^uîn...trăⁱistⁱ/
 sîⁱ...dúpă^uáia^uám...vîⁱnîⁱt^uî...îs^upri^u casⁱ//cî^un^usîⁱvîⁱnîⁱm î^uspri^u casî
 .../pⁱdî^uel a^ug^uăsⁱt^uu^un...căr^u//iérá^uc-um^ubă^ueat^udî^uvo...șá^uptspre-
 20 zé^uce anⁱ/s-avé^uu^ucar î^un^uprî^unî^uri//iérá^u la vâ^u/iél^u...//sîⁱă^uzⁱsⁱ
 c^usîⁱme^uargî^u î^uncă [ε] [k] î^un...î^uncă^u/sîⁱ...me [k] nî^ud^usim^usîⁱnoi/
 c^uîⁱîiⁱ// [ε] áldi^ufrátî^u-nu/a^uu^ură^uu^usîⁱsⁱsîⁱsúⁱî^u-u^ucar//da ieu
 m-an^ud^us^usîⁱsîⁱsúⁱî^uit n^uma^ula^ucu^uada^u cá^uru^ul^u//s^ucîn^uân...pór^unî^ucă
 [k] c^ukⁱsó^uru ca să [ε] plec^u mai^uî^uin...ní^ul^uu^uc^u cá^uru^ul^u î^uncó^ulo/sîⁱ

1. Anchetatorul se referă la o consăteancă care asistă la înregistrare.

2. Intervine consăteanca prezentă la înregistrare.

3. Se schimbă banda de magnetofon.

mer^c/f...b^uoⁱi s-au sp^eri^at...//i^er^a nⁱg^ti ž^unc^an^elⁱ//s-^auⁱ hⁱ sp^e-
re^at^d nuⁱ g^ti^u dⁱ sⁱ/sⁱ...^auⁱ p^orⁿi^t//cⁱnⁱ hⁱ i^u ^au...p^orⁿi^t ca sⁱ...
f^ugⁱ/i^o ^auⁱ kⁱc^atⁱ iⁿ...c^apⁱ//sⁱ m^e-^am^u pⁱđ^or^u-^at^un^ceⁱ//d^a...! nuⁱ
s^ti^u cum...!//n^e-^om^u ^ag^at^atⁱ pⁱs^or^u-n^tr^u-^auⁱ c^uiⁱ m^arⁱ...//^a f^uostⁱ p^e-
5 la c^uada c^ar^ul^ui//sⁱ i^o cⁱnⁱ ^auⁱ kⁱc^atⁱ iⁿ c^apⁱ/nⁱ-^o ^am^u ^ag^at^atⁱ kⁱs^or^u
//s-^auⁱ c^až^utⁱ!//

[Si i^{ti} mai ^amint^esti...^ai f^ost la spⁱtal...?]

n-^am^u f^ostⁱ pⁱ la spⁱtal//^a v^ru^t sⁱ m^a d^ucⁱ/d^a n^u i^{-a} d^a nⁱs⁻
o c^ar^ut^a...//^a s^er^ut t^atⁱc^u u^o c^ar^utⁱ sⁱ n^u i^{-a} d^at c^ar^utⁱ//sⁱ
10 n-^am...n^u m-^an^u d^us...//

[Si tⁱ-^a t^re^cu^t ^asa...?]

nⁱ-^e t^re^cu^t ^asa...//^am ^av^ut u^o b^unⁱcⁱ/sⁱ ^aa...t^ot m-^a s^p^a-
l^atⁱ c^u ^apⁱ u^oc^si^geⁿ^atⁱ/nⁱ-^e p^us h^ol^b^u rⁱ/la kⁱs^or/m-^a...//sⁱ nⁱ-^e
t^re^cu^t ^asa//n^u...n^u m-^am^u m^ai d^us...//

15

Pr^unⁱ Fr^asⁱna
n^ou^a s^pr^ez^ee^e ^anⁱ

s^ora m^ea s-^a d^us c^a sⁱ...f^urⁱ str^ug^urⁱ

iⁿt^r-^o zⁱ/m-^an^u d^us i^o l^a v^erⁱs^u^arⁱ...mⁱl^ei//^ac^ol^o/i^o t^re-
b^ul^a sⁱ...p^le^c^an^u c^u v^ac^a//^a l^u^a v^ac^a dⁱ f^riⁿgⁱiⁱ/s-^am p^le^c^at s^prⁱ-
20 ...i S^lo^bo^ziⁱ//cⁱn^d ^am ^aj^un^s ^ac^ol^u-s^a/i^er^a^u nⁱ s^ti...s^oc^an^elⁱ//sⁱ
nⁱ-^em [ε] b^ag^at i⁻ s^oc^an^elⁱ-^ec^ol^u-s^a/sⁱ...n^oi pⁱn^di^em/sⁱ u^o [ε] s^ora
m^ea s-^a d^us c^a sⁱ...f^urⁱ str^ug^urⁱ//sⁱ...¹ cⁱn^d ^a ^aj^un^s ^ac^ol^o.../a
v^az^ut i⁻ p^azⁿi^cu/sⁱ i-^a f^uostⁱ f^ri^ci sⁱ...sⁱ d^uc^a s^a f^urⁱ//sⁱ a
vⁱnⁱt ^aa iⁿ [ε] s^uo [k] s^oc^an^elⁱ [i] /sⁱ...m-^an^u d^us i^o l^a//cⁱn^d
25 m-^an^u d^us ^ac^ol^u-s^a/m-^am p^us...pⁱ b^ur^ti/m-^am iⁿtⁱrⁱtⁱ/pⁱnⁱ la u^um
b^ut^uc//d^e-^ac^ol^u-s^a ^am l^u^a [ε] p^u^amⁱ cⁱt m^e-^a t^re^b^ui^t/sⁱ nⁱ-^an

1. Subiectul fⁱng^hite.

5 dus î^ușocănéle/ș-am î^mmîncăt//păznîcu-a vînit rēpîdi cî^u a vāzū cî
...noi ni^u-en^u da^t ca sî^u fūrām^u [ɛ] pu^uamă//șî...ăcūma i^uerā ādūs-^uo
verîșu^uarā dē^uā...mi^uē/ca sî fūrî...pu^uamî//șî...i^ueu^u i^u-a^u l^uua^t vā-
ca verîșu^uarî^u mēlî/șî ā^uzîs [ɛ] [k] a-ntrebāt c-^uā cui^u i^u vācā ās-
10 ta?//zîc: "a nu^uāstrî"//...dar dî^u ūndî?!/c^uî nū^u i^uerā a nu^uāstrî//
i^uerā ā verîșu^uarēi//șî...i^uēl a spus "pārcî nū^u tî^u-e^um vāzū^t pi^utîni
cū^u ūo vācî?!"/șî i^uo i^u-a^u zîs cî "pi^u mîni/m-a^t vāzū^t!"/șă...pi
ūr^umă/...cînd^u ā...a dāt sî^u i^uāsî verîșu^uar-mē dî^u vîi^u/a prîns-o!
[!] //ș-a-ntrebāt c-"a cui^u i^u vācā sēēē?"//șî i^uē [ɛ] [k] șa a
15 spus "i^u-a l^uu bāi^uē^t ū^u sālā cārî-ō^u tîni^u î^un [k] dî frîngîi^u/șî pî^u-^ur-
mă...a l^uuat-o pi^u i^uā/ș-a spus c-"a^u sî^u tî^u duc^u la î^ungîi^u i^uer!"//șă
i^uēi^u i^u-ā fos frîcî/șî m^uoșu^u sālā ā l^uuat^u ūo hîrtîi^u/ș-a scrîs-o pi^u
listî acōl^u-șā [!] //șă pi^u-ūr^umă [ɛ] ne-am întōrs^u...acāsā/șî...
nî^u i^uerā cam frîcî/c-ā sî nî^u spun^u la...pārînt^u/șî...//

15 [Cu rele...]

^mda...!//

C^uost^uoș^u Flōrî^un Aurēlîi^uē^u
ū^unsprēzēcē an^u

639. BRANIȘTEA [ALR I, 704]

20 (jud. Galați)

Culegere: 1971; SD, DH, HB; transcriere: DH

la i^unîi^u ..și c^uosā...fînu

[Cînd era iarba bună de cosit...?]

25 cam pi^u i...i^unîi^u/la i^unîi^u.../și c^uosā...fînu//trēbūi^uē
sî-m^u bat cu^uāsā cî^un plecā^u la cîmp^u/î^u l^uu^uān^u nacovālă/...cōcānélu/
pe^uātra dē-ascu^utî^u/tal^uzeru dî mui^uē^t pe^uātra/im bătîēm cu^uāsā bîni^u/mî

uó arenjám^u/uo dădém la iarbă/la [ɛ] cu...c^uc^uosít/sau la [ɛ] ísta/și
 ...îșepiēm^u...lucru//c^uosám pánⁱla...prînz^u//fășēm^uuo zacúsc-ă-
 șa cum...sî fășē atúșē/și iárⁱș uó luóm^u [k] c^uosám^u/dácí vidiēm
 cî-s [ɛ] brăzdîli s-au focut le-a uo [ɛ] [k] sî nu li árdă soárⁱli
 5 /sî fîii fînu mai...¹//

[Mai departe...]

dîp-eșéiē dácí vⁱdiēm cî-sî pălész.../brăzdîli puťín^u/...li
 strîžēm/și li fășēm mălăiēle//așá sî spuniē//mălăiēli//de-acólē
 m-ap^ucám iár de cuásă/pi sarî...înjugám b^uoi/vinēm acásî/-m
 10 púniēm cîtiva căldărⁱ de apă-m...botoi^u/ca sî am pēntru-a dōuuză/
 ș-a dōuuză/plecám iárîș...la coasă//cîrt [k] cît áviēm di c^uosít!
 //nū în tuátⁱ zîlilī//mă dușēm/di-ecólē mălăiēlil-ēsēli lⁱ fășēm
 măi mărⁱ/p^uorcuáⁱ/așá sî...sî spunē/p^uorcuáⁱ/...căpîť/dîpi sî-l
 lăsám cîtiva zîli/s sî...păluiăscî î...p^uorcuáⁱ/îl luuám ș-ă¹
 15 cărám și mi-l dîpozîtam acásă//că sî-l am pēntru iárnî/pēntru
 plugăriii...//

[Și cum se face acasă?]

clăiē//îl fășám clăiē//

[Se pune ceva pe clăie?]

20 sî púnē-n [ɛ] uó fășám frîngiîi dî fîn^u/ș-o¹ légám sî-nu-l
 dărîme vîntu/sau [ɛ] trii parⁱ...trii prăstîntⁱ/și lî légám la vírf
 /c-o țăpúșă/și...ca sî nú-l dărîme...fortúna//

Jîpa Me C^uosticí
 am găizășînu^u dî anⁱ

25

brîza; úrda; lăptî acru dî uái

[Să ne spui mata cum se face brînză...Dacă ai muls laptele
 de la oi...]

1. Se termină banda de magnetofon și trebuie schimbată.

brîza sǎ fǎși...mai im mǔlti fêlur^t ecú//

[Toamna...]

brîza dǎcǐ sî mǔlzi...dǎcǎ sǎ mǔlzi hóiili/láptili sî-ŋká-
gî//sǎ [ɛ] jǎntui^ēște zîs/

5 [În ce-l pui la închegat?]

î^h cr^hîntǎ//...șî dǎcǎ-l pui î^h crîntǎ/sî-ŋkágǎ/șî di-ecó-
le-l jǎntui^ēștǐ/ǎl ba^z la strecurǎtuǎre/ǎl pun^t la...teasc/^pc-um
pketroí pǐ iél^h/șî stǎ acól^u di...șî scúrzi//jǎntú sêla//pǐ ú^r-
mî-l tai/îl ba^z la sǎramúri//...șî ásta-î i brîzǎ...di uáiⁱ//

10 [Și urda...?]

úrda sǎ fêrbi zǎru/pǎnǎ sǎ rădicǐ sus^h/di sî dǎ pisti cǎp
pu^tîn^u/uo adúnt^t cu...stre^ēcúrǎtuǎrea/s-o pui î^h...î^h sǎculét//di
sǎ scúrzi//

[Dar lapte acru de oaie ai făcut?]

15 lápti ácr^u di uáiⁱ...da [ɛ] sǎ fǎși/da núma tuámna//da sǎ...
sǎ [ɛ] prîndi cam grêu//cǐ iél î^h i...rǎcoǎre//

[Pui și-o "lacrimă" de cheag așa?]

pǎi-î i pui pu^tîn//c-al^t mînrle nú mai...șî zǎruⁱēștǐ//da//
î^h pui pu^tîn kag/șî sî fǎși la pu^tînⁱ//

20

[Același]

cum spălăm lâna ?!

[Cum se spală lâna...?]

[!] túndim [k] ẽⁱ! cum spălăm lâna?! hêrbim ápa-ntr-un ca-
zán^tu mǎri/púnim lâna în...álbiⁱ.../c-avém^tu nôi/uo púnim tuátⁱ/șîⁱ
25 fêrbⁱ m lâna î^h cǎzán^tu mǎri/

[Zi hêrbim !]¹

1. Intervine o altă informatoare, sugerîndu-i, pe ton de glumă, fonetismul regional.

herbi^m!//herbi lăna în căzan^u mari/și¹ turnă^m apă [ε] pisti
 din¹sa acolo/ăsa/și¹ uo lăsăm pân¹ ci și răci¹ști și după¹ ci și ră-
 ci¹ști/pi-ormi-ncepim s-o spălăm^u//uo spălăm^u/îm patru și¹s api/și
 [ε] și zăși pot s-o spel¹!//dacî n-a fos pl^uoi la [ε] uoi/ca și
 5 mai spel¹ lina pi ieli¹/ii [ε] murdări¹!//s-o spel¹ și zăși api!//ca
 și ias¹și curat¹și alba¹//și dup-așei¹.../uo băt¹im bini cu b¹etili/
 după¹ ci s-a u¹scat/putin^u/numa uoleaci s-a scurs apă di¹ i¹le/uo băt-
 tim cu b¹etili bini-aș¹/și di¹sfăși/s¹făși frumuși/uo p¹unim iar
 din nou la u¹scat/și d¹p-ac¹ee¹ uo luom la scărmanat cu mîna//uo
 lo scărmanăm cu mîna/d¹pă c-o terminăm di scărman¹t/...uo p¹unim la
 ...ma¹rșină//uo trăzi¹n la mașin¹i/s-o făc¹im căia [k] cai¹eri//as-
 ta-i!//

Iana Dami¹ean
 găz¹ăș¹un¹ou di an¹

15

la p¹esti

am av¹ut a¹iice-n apropi¹eri/balta L¹ozova//aș¹ă-i spuni¹e//s¹ă-a
 i¹iice și prinde¹ă p¹esti/cu...hodoru¹aba/cu...vîr¹s/și...cu plăsa//s¹
 [ε] cîn¹ vîn¹iem de la cîmp/m¹erg¹iem cu hodu¹ru¹aba la baltă la L¹o-
 z¹ova a¹iice/și¹ prind¹iem p¹esti// i¹eră: car¹as/știucă/bib¹an¹/și...a-
 20 v¹iem uo uocu¹pă¹ti¹//îm fiic¹are d¹uminic¹i m¹erg¹em la...baltă la L¹o-
 zuva la p¹esti//

[Poți să-mi spui matale, cum e asta, hodoroaba ?]

hodoru¹aba/i¹esti...u¹m fel de...c¹os/cari n¹u ari...f¹undur¹...
 //și...uo pui¹ aș¹ă p¹i un¹d i¹esti...buru¹iană/și ac¹ol¹u.../stă p¹esti-
 25 li/s¹ti [ε] ba¹g¹//...cu mîni¹li/și-l prîz¹//i¹el¹ nu ma¹aré u¹n¹d¹ fugi
 //din hodu¹ru¹abă//

Jipa C¹onstantin¹
 tr¹ezăș¹i¹cînc [de ani]

[Obiceiuri de Sf. Andrei]

[1] si duse la risfinitii/si traze pop^usoi//ii m^ai sp^arz^e/asa
si nu fi^u intr^e2/si-^u h^erbie/spunⁱe cⁱ si fasⁱ urlu^ali//ca si m^u
mⁱnⁱsi lup^ki uoiⁱli...sit^ai...vasⁱli [!] //

5 [Da' cu usturoi se mai ungea?]

si si punⁱe u^usturoi^u pi masⁱ/-m^upatru c^uolt^urⁱ/si la mij-
loc^u si pun^e uo pinⁱ caldi/si si u^uze cu u^usturoi^u/pi la u^us/asa/
pi...sus^u!//ca...ii rau di lup^ki [!] //

Andronaki Dumitra

treis^asi [de ani]

10

la m^uort

[Daca moare un om, sau o femeie, care e obiceiul aici in sat?]

i...a murit^u/s-a da^t [!] 1 sufletu/l-a scaldat/l-a lasat cu
pelea si l-a scaldat/l-a...imbracat pi-urmⁱ cu hainⁱ mai bunⁱ/s-a
15 avu^t si iel^u/...2 si l-a asazat an sⁱcriu//i-e facu sⁱcriu/si
l-a pus^u i sⁱcriu//il tinⁱ douu zili si douu n^uopt/kⁱamⁱ p^uopa
acolo/-l sitⁱesti/-ⁱ fasⁱ mⁱncari.../si da di p^uomana [!] 3/si
dipi [e] treⁱ zili/il dusi s-a^l...imorminti^aza//dⁱ si l-a mormin-
ta^t/la treⁱ zili/-ⁱ puni p^uomana/la nouu zili-i puni iar p^uo-
20 mana.../la douuzaⁱ di zili-i puni iar/la patruzaⁱ di zili iar^u/
pi-urmⁱ la un an^u/si [k] la uo juma di an/si la un an^u/

1. Ride inconștient cu privire la tema textului, încinta-
tă că trebuie să povestească.

2. Oftează ușor, își "trage sufletul".

3. Vezi nota 1.

[Da' cît stă acasă, în cele trei zile, nu se face seara...?]
dă!//sî fași privegîi//

[Cum e la priveghi?]

i^m! stă...lumea acolo/ș-ăl [ε] privigîⁱ ești/ăl păzăști//păn
5 la zîuⁱ//nū-l lasî singur^u//stă păn la douășpi nuaptea/dî la două
[ε] spi nuaptea-l îmveléști pî uok /spûni cî să-l lasî sâ duarmî/
să hodiească... [i] //

[Dar înainte se făcea și jocuri, atunci la priveghi?]

...¹ la noi nū-i m^uoda astî//

10 [Nu se făcea...]

nu//pin_ăltî pârț/ășă auud² //

[Dar cînd îl duce la groapă, pe drum se oprește?]

mă...!/sî uopréști//sî uopréști la c^uolturî/sî-¹ sîtéstî
préuotu/sî p¹-u^rmî iăr pleacă...//

15 [O femeie din...casă, ce face...?]

ășáz-om [ε] ôm...p^uodă acolo//uo p^hînzî cărî sî zîsî cî-i puod^u
//sî i¹-l^u pûni-ecôlu/su^b patășcî//sî...dî cîn^d pleacă dî la
c^uolt/i¹ zvîrlî bânî.../spûni cî-i i [ε] plăta lui...//

[La ce se spune patășcă ?]

20 patășcă cărî duș muortu!//

[Năsălia...?]

[ε] nu!//sîniî^ē...sîniî^ē-i căre pûni m^uortu//cînd îl ea dî la
bisericî dim patășcî/îl pûni pî sîniîi//dî-l dūșî im bisăricî//pa-
tășca-i caré-l dūșî pî drum^u!//sî sî...

25 [Cum e? Cum vine...?]

ēi...! i¹ ca uo...cărut-ășă/cu niștî druș...nălți.../gătîț
acolo cu flôrî/cu...sfînt pî i¹ [i] /cu... [i] //

1. Tușește și își drege glasul.

2. Șoptit.

[Și cine...de oine-i trasă?]

dî^ub^uoⁱ/sau dî^ucăⁱ.../cum^uli...//

[Și e numai pentru morți?]

n^uma^u p^uentru^u m^uort^u...//da//ăsta stă la bîs^uerîcî//

5 [Este una la biserică...!]

da!//la bîs^uerîcî//

[Și sînie ...?]

sî^unîe-¹ care...p^ui m^uort^u//îl^u la dî^un...pa^ușcî/să p^unî m^uor-
tu pî^uîl^u/și [k] pî^usî^unîe sê^uș/s-ă^ul duș im^u bîs^uerîcî//

10 [E cu două...?]¹

dă/¹î [ε] î^u ca^uum^u păt! ășă/cu^u d^uou^u mî^unerî//d^uou...la^u h^uu^u
câpăt^d/d^uou la^u h^uu^u câpăt//da/sî^u cu^u pîc^uu^uarî/sî p^ui un^u aș^utern^ut ac^u-
l^u pî^u păt^u ăla/pî^u sî^unîe ăî^u/p^ui^u i...ș^ușă^u/p^ui...s-ă^ul duș im^u bî-
s^uerîcî//pî^u-u^uma^u t^uot^u cu^u-ăș^uîe-¹ l^u îe^u s-ă^ul duș sî^u la gr^uăpî/pî^u la

15 gr^uăpî tot c-ôș^uîe-¹ l^u duș...//

[Este obiceiul să se facă casă la mort, din rogojini sau
din altceva...?]

î^u fâșî d^uș^u!//cî^un^u î^u...fâșî gr^uăpa/-î^u p^unî-o r^uo^ugîjî^u//m^u
păr^utie de^u la de^ual/sp^unî cî^u sî^u tî^uî d^uș^u!//sî^u nu...bâtî vî^unt^u? [!]¹//

20 [Dar cînd îî dă de pomană lucrurile acelea, nu face o casă?

Nu-i pune pat...și masă...și aș^uternuturi...?]

n^u!//la^u m^uort^u î^u/ă^ut^uș la gr^uăpî/î^u dă r^uo^ugîjî^u/î^u dă aș^utern^ut
/î^u dă ș^ușă^u/î^u dă farf^uurî^u/că^uldări.../p^uî^uernî.../ă^uș^utea!//sî^u păt^u
î/sî...î^u cās-ac^uol^u-î găt^uștî-om^u păt/da lă^u păt^uruzăj di^u zî^uli//cînd

25 î^umplî^uștî păt^uruzăj di^u zî^uli/î^u fâș^u um^u pat/sî^u î^u dă dî^u p^uomā^u//s-o
mā^usi/c^u fătî dî^u mā^usi/cu...crătî^utî pî^uî^u/cu lămpî/cu...fî^uel di^u

1. Gest al anchetatorului, sugerînd eventuala formă a obiec-
tului despre care este vorba.

2. Ușor șoptit.

fel di...ca sî aibî m'örtu pî lume sêlaltî//

[Aceeagi]

văruim^u

[Cum se văruiește...?]

5 pîi î...cîn încêpin sî vărui^um/încêpîm a da tot afârî din
căsâ/

[îșépim ...cu sî] 1

îșépim^u [i] //sî dăm î tot afârâ din căsă.../ă...lúcûrlî
câri sînt mai mârî/puati...nû p'ten sî li dăm afârî/însî...li
10 dăm prin ă...nijlocu căsî/sî lî...uocolim^u...!//sî...dăc-avem
crăpăturî/...făcîm [k] fâsim^u lut/...sî likîm/sau u...făcîm î cup
sî fac-ecûma cu gîps/...mai usôr/sî usucâ mai răpîde/sî...d'pă
cî [ɛ] [k] d'pă sî sî...usucâ gîpsu sau lûtu/ă dăm î prima datâ
cu var/d'p-âia lăsăm s sâ...sî usucî/d'p-âia...dăm c-o culuârî
15 câri vrem^u.../d'pă cî...videm dacâ nî plăcî sau nu.../d'p-âia pû-
nim r'olu cup s-o uobişnuîit acûma/...sau u.../sâ...încêpîm
şăzăm lă lo^c//spălăm/li călcăm/frumô^s/sî d'p-âia lî-şăzăm din
nou îng căsî/c'um a^uf'ost//

20

Lungî¹enû Alicsândra
d'ouzişîdòî [de ani]

sărmali

ëi! dacă vrem sî făcîm sărmali/

[fâsim] 2

1. Intervine, în şoaptă, informatoarea Lungeanu Constanța
[III b] pentru a-i sugera fonetismul dialectal.

2. I se adresează, acum în replică, informatoarea Lungeanu
Alexandra [III a] (v.textul de mai sus).

[!] [k] fášim...!//fášin sarmáli/...dácă vrem sî li fáčim
 cu frúnzî di [k] fášim cu frúzî di varză/...li fášim//dácî nu/cu
 frúnzî di...vîiî//ă spălăm uorezu/dácă vrem sî li fáčim cu cární/
 lî fáčîn sî c^u cární.../spălăm uorezu/...pune [ɛ] [k] prăjîm.ă...
 5 púnîm hündilémnu/ca sâ-l [ɛ] prăjîm uorezu...!//púnîm unðilémnu/
 pi-ur^{mâ} púnîm.ă...cêapă/sî stîn [ɛ] sî sî stîngă biñî/ápöi púnîm î
 uorezu//pi-ur^{mâ} puţin [k]. púnem puţină apă/ca sî fiarbî//sî sî
 hümflî puţin uorezu//pi-urmî-l dăm zos//sî p-urmî începim.ă...îm-
 făşurá uorezu//a [ɛ] ímfăşurá sârmăuă/ă fáčî sârmăuă//pi-urmî li
 10 púnî la fert//d^upă...cî videm noi aşá că...că fêrbi/púnîm borş
 ca sî fiî puţin acrí//

Lungănu C^uonştântî

douăşdoi [de ani]

a luát î...fuóc stúful de asúpra căsei

15 într-u^o...zi/uò fiméé/făcă mîncare la lampa de gătît/şi...
 a luát î...fuóc stúful de asúpra căsei//şi...noi copîi totî ne...
 [k] ni-an strîs [ɛ] ni-an strîs sâ...să vedem//şi...a vênît uamênî
 cu căldărî/...cu apă/ca sâ...stîngă fócul//şi...uamênîi/...l-au
 stîs/şi...ún...uom/a anunţat...la sfátu populár/şi p^uompîierîi//
 20 şi...pân a vînit...c^umaşînîlê/fuócul iérau stîs//

Gúrgă Săndu

húnsprezece ani

[Obiceiuri de Anul Nou: capra]

prima dátî/noi...ă uò fáčim hún.ă...ca^p/dí l^hemn/ă íl.ă [ɛ]
 25 íi^r otunjîm áşá/cum ar vinî b^uotu/şi-î tăiîm uo pártî.../pártea
 sêéá uò légám prînt-ô...cúrié//í^h fo [ɛ] fócúti la uò [k] prîm pár-

te dⁱ su^o găuoră/dată/sî-ⁱ l^égăm uo átă//îi [k] prima dată îi
 făcîm din sac așă...i...îmvelîmă...spînar^éă/c^um ar vîni/dîpi cî-ⁱ
 îmvelîm spînarⁱă vîrîm^u la [k] pⁱ cap/îi vîrîm^u u^um bău/ca sî
 st^éîi [é] căpu/ [é] c-o să-l tîiⁱ//dîpi cî... [k] cumpărămă...
 5 cumpărăm s^ulurⁱ dî hîrtiⁱă...diferîti cul^uorⁱ//...sî tăiⁱmă...
 hîrtiⁱă/a sa c^uolturⁱ//...pî-urmă uo cusîm hîrtiⁱă pîiⁱă//...sî-ⁱ
 pûnim clopôtăi lă b^uot//ca sî s^unî frum^os/sî u^urⁱăk...//

Păvél G^eor^gîcă
 doișpi anⁱ

10

640. PISCU [WLAD, 577]

(jud. Galați)

Culegere: 1968; SD; transcriere: DH

la cărat grîu

[Cum pregătești carul pentru cărat fîn sau grîu?]

15 cîn plecăm la cărat grîu/întăi...lûzⁱă c^u căruța//pûn^u...
 p^om^ostînă/lung^urⁱ/pûn d^ulăk/...p^un^u...stîngîi/tr^éî stîngîi/pûn
 le^oîtrⁱî pⁱ mărzîⁱnă/...pûn tăp^us...lûzⁱă d^uum m^etru j^umatăti/
 deasupra-l lⁱăg^c c-u^o fûnii/ca sî nu sî lăsă/...sî plecăm la că-
 rat...znok//acăsă.../îi făsîm s^ură.../

20

[Cum e s^ura ?]

s^ura-î pr^elungătâ/cu vîrî^u/cu...skîșîli-n afarî ca sî [é] á-
 p^eri dⁱ plu^uai//

Mat^ei I^on M^usă
 șaizășî patru [de] anⁱ

[Grapa de mărăcini]

ni dușă la [ɛ] [k] în a... în ajunul plugării¹/cu vo două
 săptămîni mai înăînti/ni dușă la păduri/adușam^o vo... sūtî uo sū-
 tî douăză² di mărăsin¹/cam așă ieră.../îngîmp^uos! cît mai p^uo
 5 [ɛ] sîbîl di-îngîmp^uos//c-așî¹ grăpă...gîni...bucăta//vîniem a-
 căsă/...a douăza...fășem^u nu fumăr¹/ca sî¹ să răsusăscă...gîni mă-
 răsinî¹/că alfel¹ î...îi¹ î...sî cam rupîe¹//s nu treb^uie s sî
 rūpî//cî-î șevă...mă rog...!//fășem^u nu fumăr¹ di sî¹ cam muie¹//sî
 fășă două andr¹eli/lūz¹/di lătime grăki¹/sî kemău andr¹eli//două
 10 l¹emni-ed¹c^a//sî pūne la uo distanțî di douăză²...douăză² [k]
 de-o palmă d^uomnească//la căp¹ti-av¹ē do^u...l¹emni puțîn cam în-
 doîite-n sus/car¹sî kemău cotoaîi/iērău prînsă...ūnli...di a
 [ɛ] [k] adîcî sel¹lanti două l¹emni di...cotoaîi¹ l¹estē/d¹ȝ că-
 ri...//ăpăi îsep¹ē...! răsusîtu mărăsinlor//ăpăi di la fund di
 15 cōlo cîn^d ăl lu^uai/să răsusē cum îi...lūmînar¹ē!//'ē! "a l¹ēsît uo
 grăpî bûnî măi...Vasîli!"cu tovarșu sēllan^t di plu^g//cî punîem
 pătru boi la plug atūșe/nu iēră...ca acū sâ ar¹ cu...cum arăm
 noi cu un cal/cūmétri.../cu pătru b^uoi/plugū...//treabă bûnă!/
 hōspōdăreās^{cî}//uo arăjām bîni pi [ɛ] niști...lēmni/uo pūneām așă
 20 ...¹ uo pūnîem așă ca sî aîv-ō f^uormî cam [ɛ] ...uo pūnîem așă sî
 aîv-ō f^uormî cam în sūs^u/...îi pūnem niști l¹emni gr¹eli pî iēli/
 ăpăi cîn^d [ɛ] [k] lemⁿⁱ su^b ie/ăpăi cîn^d plēcāi la plug iēră pă-
 tulîti cōlu sî bûnî sî bîni/...a-ntăiē iēră!//sîni "măi! da sî

1. Informatorul face o scurtă pauză, fiind interpelat în a-
 lara temei, de către soția sa (care își continuă între timp tre-
 burile în camera unde înregistrăm).

búnî gráp-a arăjat ásta...!//

[Același]

[Cum se prinde un roi de albine]

[Cum prindeai un roi?]

5 cum?! î r^{uo}oá r^{oiu}/sî sî prindie într-^{uo} crângi/sî pi^{úr}-
mî iou mă-mbrăcam^u cu pantal^uoni/âm p^uniem uo pălării/-^u cap/sî
c-o...seve/sî nu mă muști!//sî pi^{úr}mi...aviem uon cîrlig^u/sî
p^uniem uo c^uohitî ia așá¹... [ε] c^udo¹ iinș treb^uie s^u kii...//
scuturám^u...r^{oiu} c^uol^o/s-ál p^uniem i^uștiubéi.../dădiem...^mda!//s^u
10 ásta-i fășem...!//

[Nu stropeai cu apă...?]

ál strokⁱem! acól^o sús^u...//ca sî nu-m zbuări!//lⁱ muiem a-
rikili!//

[Dacă le stropești...ele stau așa...]²

15 iélé stau p^uorcói-esa³//^mdá!//
[Și poți umbla la ele...da altminteri...?]⁴
așá șăd^u grămadă!//
[Și cum ai zis mai înainte...?]
p^uorcói-esa [!]¹ //

20

Iilⁱéna Năvódáru
săptizășiuóp^t [de ani]

-
1. Gest, indicînd cum ținea cofița sub roi.
 2. Intervine soțul ei, de față la înregistrare.
 3. Gest, indicînd o grămadă.
 4. Continuă să explice soțul informatoarei.

[Port țărănesc]

[Cu ce se îmbrăcau femeile mai demult?]

fîmeile mai dimul^t/mai mult cu lucrur^t di lîană di căsî//di
uăiⁱ/fășău...fistⁱ/di lîanî-ml^tetitiⁱ/făș^eeu taiurur^t di lîanî/
5 îilⁱîsî/bⁱerti-u cap di brobodit/to^t di lîanî.../fășău...//iărna
...//dⁱî...sărbăt^ecar^e.../s^e mai făș^eeu cîti-o haină/di tîrg/uo cum-
pă^ară di la...Găla^t/di la uoră^s/s^e uo d^usé la croiit^uor/s^e uo lu-
cră pi dînsa/sî pi^uurmî...sî-mbrăc^aă cu ie//sărbătoare//dum^tcă^t//
un s^udu^{sé}//di purtări d^e iiste făș^e/di căsî/ [ε] di...lucrur^t d^e
10 iiste-ășă//

Muscî C^uostⁱănta
șăizășîdoi [de ani]

pentru-mormîntări

u^uuom^u?!.../ăl pûni sî lⁱscăldî/pătru uămi^t/lu îmbrăcî
15 ...frumô^us/l-ășăzî...pi pătu lui/î^ușép^t-eⁱ pûni fl^uoriseli/î^ușé-
p^t-eⁱ pûni...sî-î trébuiⁱ/dăcî-ⁱ...pûni âsta/sî pri^ugăt^esc toăti/
di s^eli sî li trébuiⁱ p^entu-mormîntări// [ε] ă...! fășî.../c-^ul
tîni^u-o zî d^uu^u/lă noiⁱ [ε] âșă ăl tîni...//sî dăcî...trim^eti la
groăpă/gropări-ⁱ fac în^ugropă^u/lu-ngruăpî.../dăcă lu-ngroăpă.../
20 vîni-ecăsi șă lu [ε] iⁱ fășî iăr...pômana di tⁱărnă...prⁱeuo^ti-ⁱ
șet^ești frumô^us/sî...ăpⁱî sî sî măⁱ zîc?! nu s^e măi știu âșă [!]?!
...//

[Și...la patruzeci de zile?]

șⁱ la pătruzăj di zîli.../îⁱ rîdicî panagi^e!//intăⁱ i...

[La patruzeci de zile...]¹

îl fâși dî trii zîli/iéle știu măi bîni tîn mînti...²//îb
fâci...dî p^uomânî dî trii zîli/î fâși dî p^uomâna dî nou zîli/
î fâși dî dîuzăj dî zîli/î pûni prînzurli.../șî î pûni [k] î
5 rîdicî pânăgié.../lă pîtruzăj dî zîli//

[Și îl dezgroapă...pe-alcea?]

șî îl dîzgruapî lă șaptî anî//...^mda!//

[Ce se face cînd îl dezgroapă?]

la șaptî anî/îl dîzgruapî/ě! uúti-ě! dîzgruapî cum î dî az
10 dî-î vînrî...?!/șî fî i...î fâși prîvîég tuátî nuáptîe//a dîuza
sîmbîtfî/iî î [k] șî dîșî prîuotu/-î șetîéstîe/sâ dîșe lûmî cî lû-
mînrî//...ca șî la uum muórtî...!//șî... [a] tîsa dîșî prîuotu/
șî lû îngroápî iâr/dî nou/ [ε] [k] ă! gâtîeste-î pûni čevă nîe-
gru...la cîp/ăi pûne pîzî iâr pî [ε] pî trîpu³ lui ășă/șî îl îmor-
15 mîntăázî/-î fâș u^m parastás/lă...m^uormî în tî/iâr yîni-ecásî/șî iâr
î fâși...p^uoménî// [k] p^uomâna//dî-m [ε] [k] dî...dî-ngropári//

Măriuára Trifán^u
șăptîzășî pîtru dî anî

1. Intervine - și întrerupe relatarea - o consăteancă prezentă la înregistrare, subliniind cele spuse anterior de către informatoare; aceasta din urmă continuă însă firesc.

2. Informatoarea se referă la cele cîteva consătențe care sînt de față.

3. Pronunțat cu ușoară sfială, aproape șoptit.

[Din viața subiectului:]

m-a strică't dî la școálî!

[Ai învățat carte...?] ¹

am învătăt ^au an șî...huo dóuy lun^t//c-av^é máma c^uopíi/șî
5 treb^uie șî tîi c^uopíi¹//ám brátî/șî m-a lu^uá't dî la șcuálâ//învă-
tám bîni/cînd ierám șî iou uodátî//dă!...m-a lúuá't șî ca șî tîi
...c^uopílu//șî dácă...m-ă luuá't șî tîi c^uopílu.../m-a strică't dî
la școálî!//n-ám măi putu't...//c^uopílu-o murí't/șî io^uă ramás fá-
rî...cártî/șî măi învát//șî n-am învátat//da așá știu șî măi iis-
lo căl^éesc/ióte șî áz^u!//d¹ la ^uan șî...dóuy lun^t învătátî cár-
tî!...//

[Aceeși]

[Din viața subiectului:]

c^uopíi fiiînd înăscút îimátur^t...

15 sînt îvrîstă la ietátée [é] acúma îmvrîstî di triizășî-
șaptî dí anî/înăscînd c^uopíi la treizășîpátru//înáscînd [é] înas-
cund^uoi c^uopíi gémîntî//...în maternítate Gálát//...c^uopíi fiiînd
înăscút îimátur^t//adîca: zîs própîu sî-nțáleágî uorșîsîni înăscút
di șaptî lun^t//...î-am înăscút fuártî...greu...șî î-am crescut
20 măi greu!//dicî înăscút/fiiîncă c-a f^uost înăscút úunu di-ún kil
șî...jumátati/iar úun^u di-ún kil uop s^uti...//...c^uopíi m¹ei/au
créscut fuártî-anev^uoi...//fuártî greu!clar z¹s//deș/c^umári
îinterv¹entî/al d^uocturîlor din [k] înmāternítate Gálát/ș-a mea
mām di c^uopíi/șî d^uornîcî di c^uopíi/car¹ n-ávîem c^uopíi díloc^u...

1. Întrebarea este pusă în cadrul alcătuirii fișei fonogra-
mice a informatoarei, la sfîrșitul înregistrării.

la ietátēē di trēizăși...pátru di an^t/mī-an da^t fuárte [ɛ] [k]
 totⁱ interésu sī-i crⁱes^{cu}//i-am crescút//...dī-i-am ajún^s i ietá-
 tēē di cīnē an^t și cīnē lun^t/im prezⁱent/su^{tu}/fuárți gre^u...!//
 sun^t fuárți multumíti/după [ɛ] cre [k] dípe nașt [k] dⁱ pⁱ gre^uutá-
 5 te lor dⁱ crⁱestiri/sⁱ după...matoritátē lor di náștiri/sun mul-
 tumíti//sunt acú...c^uopii di cīnē an^t și cīnē lun^t/mer^g la gră-
 dini^ti/sunt fuárți în^tălēp^t/dar fuárți uobrázniș [!] //

[și ce fac ei toată ziua...?]

toátⁱ ziua [k] [!] jumá di zⁱ mer^g la grădini^tă/me^u-adú^c cu-
 lo vintⁱ frumuási/puoⁱi zⁱ și p^uovest^t/im p^uovist^tesc/di la grădini-
 10 t^ă/péstⁱ zi/sⁱ juácⁱ//ca în sēc^u lor bărbătēsc/cu șocánu/cu s^ă-
 cūrea/cu cūiili/băt//...cōcăn^tesc^u/da și c^uopkiiⁱ...!/iⁱ bat fuár-
 ti t^ări [!] pin^u drum [!] //

15

Dumitrás^ucu Ielēna
 triizășișapti di an^t

pîine

[Cum faci pîine...?]

pîine...?! /cūm s-^uo fac! i...încăl^zăs^c apă.../întăi cern^u
 făina/^uo pun în i...într-um vās în...li^giⁱie/sau c^uovă^ti^ci micⁱ/
 20 cum^u și uoⁱșnuⁱestⁱ/și-ncăl^zim apă căldu^tă/pūnemū... [ɛ] măi^uua
 cⁱ noi măi^uie iⁱ spūnem^u/^uo pūnem pu^tin în apă/căldi/di s^ă i^mu^uaiⁱ
 i^e bini-ecolo/sⁱ p-orm-o [ɛ] uo pūni^u/să...^uo plămă^dim//fășim um
 plămă^det mic^u/bătⁱm cu ling^ura/fășim um plămă^det mic^u/sⁱ...dipi
 și răsari plămă^detu ála micu/u^o frămⁱntám din nou cu mīnili//dⁱ-
 25 pi s-o frămⁱntáj cu mīnili/u^o lu^uon s-ō...iⁱ spūni cⁱ-i pîni
 di-e [k] uo pūim de-e mīnⁱ//pi-o māsă/^uo fășim^u...rătund-ăș/

1. Pronunță ușor emfatic.

ș-o băgăm la cuptor.../mări/-efăr^î//ș-u^oc^uoșém/ș-u^o...șo mîș-
căm^u! [i] //

Grig^uorî Marîța
am^u pătruzîj^u di^u an^î

5

băra-m^u fuoc

[Și ce jocuri știi...? Ce joc mi-ai povestit mai înainte
mie...? Cum e băra-n foc ?]

băra [ɛ] î băra-m^u fuoc^c/i^uî [ɛ] [k] noi al^îégîm/băi^îș^î/t^uot^î/alégîm/ș^îă...pi^uu^urmă^ă alégîm căre sînt^î la uun^uoc^c [k] uun^u
10 loc/ăltî^î la uun^u loc/șî...alégîm pi^uu^urmî băra/șî f^îoc^u//cu^ușp^u-
nem...//ș^îă...noi^uî alégîm ac^uol^u-ș^u/șî dăcî...cădî la bārî...
uun^u/î ſ^îei stau^u im bārî//șî...f^îoc^u f^îu^ugî dî pi^u bāră/șî...ăg^î dăcî
nî prîndî/prîndî pi^u cînevă/î sî duc la fuoc//șî dăcî ſ^îie ălt^u şî
nî dă fuoc/nî dă fuoc/șî [ɛ] ɔ^u [k] ă nî ducîm lăr im bārî//șî
15 jucăm așă la sc^uorur^î...//pîn^î cîn^ă...//

[Cum se alege ...?]

[ɛ] ne-al^îégîm așă...//

[Cum...?]

cu bān^u...//

20

[Cu banul...]

m^uda!...//

Năvodăru Tudor^îel^u
am uun^ușprezece^u an^î

641. PECHEA

(jud. Galați)

Culegere: 1969; SD; transcriere: DH

la spitalu tebece Galați

5 nouî anî în urmă/lucram^(u) în brigăda di vii-a gospodării
"unsprezeceî iuni¹ uo miî nouusûti pătruzăşuop^t"//lucrînd în bri-
gadă/să simt^e nevoii di str^uopit/că via prînsăsa mănă//str^uopin^d
mai mul^t timp cu str^uopituarie-¹ n-ăpate¹/...punînd apă răci/a^m [ε]
[k] m-am imb^uolnăvî¹t//m-am imb^uolnăvî¹t/m-am p^uomînit într-o bu-
lonă zi/cu gradū¹ [ε] cu timpiratura de pătruzăşăcî¹!!am f^uost iin-
ternat¹ în spitalu Peka/după ai-am f^uost^t dus cu salvarea la spi-
talū tebece Galați¹//în cări¹/ă fuost¹ uopirat¹ de plămînu¹ [ε] stîng⁸
/căre-e fuost tăiat¹ jumătati di juos/iar un s^uegm¹en^t di sus//
prin acasta/m-am f^uăcūt sănătós pînî-n zîua de astăz¹//

15

Simiun Aléc^u

săizăşuunu [de ani]

fântîni¹li

la [ε] la noi în sat/să găsă¹s fântîni¹ [ε] m^umăi di multe
fêlur¹//adică: uorci¹ uom în cūrtea lui is făci¹ uo fîntînă pîntu
2oca s-^uo aibî de udat¹ țarzavatu/sau alte lucrur¹ căre le ari-
curt [ε] [k] âng¹radîna lui//îsi fântîni¹ sâ fac sî fărâ tûp^uur¹/
sî sî pûni nûmai un sîngur¹ tup p^u deasupra//asta sî numești uo
gruapă făcută pîntu udat¹ țarzavaturli//fântîni¹ în c^uomînă/sâ

1. Pronunță ușor emfatic.

mai fac și în felul următor: să aduc t^up^uur^t/și c^uomândⁱ t^up^uur^t/
dup-ăi^e s^ă-aduc/să aduc^e un om cări și pri^cepⁱ și s^ăpⁱ la fîn-
tⁱn^t/s^cări și kⁱamⁱ fⁱntⁱnar/d^upă-ăi^e dⁱpi-^ci-^uo-săpă/dă [ε] tr^u-
p^uurle și-îl [k] p^ut^u deasupra ai p^unⁱ ăo f^ătⁱ cări să nume^st^ăe f^ătⁱ
5 d^e f^ăntⁱnă//^mda!//f^ăntⁱnⁱli c^uc^umpănă să fac: să f^ăcⁱ la fel//
să f^ăcⁱ gr^uapă-m^pămîn^t/și să p^unⁱ t^up^uur^t/t^upă-^ci-s-a pus t^up^uurⁱ
să p^unⁱ ăo f^urcⁱ î^mpⁱc^uari c^udoi crăc^t/d^upă-ăi^e să p^unⁱ c^umpănⁱ
//îⁿtr^e cări c^umpărⁱ s^ăleăgⁱ ăo c^uoⁱnăc/și î^mf^ăt^ă/ă^undⁱ sc^oatⁱ
ăpⁱ/să sp^unⁱ ăo c^ăt^ut^urⁱ sau ăo g^ăleă^tă/cări sc^uatⁱ ăpⁱ c^uă^e/cări
10 ăestⁱ l^ăegătⁱ ăo gⁱmⁱnari/sⁱ c^uă^u c^ăpăt^d dⁱlan^t//

[Dar ce înseamnă c^oinac ?]

c^uoⁱnăc cări le^jla spătⁱ?!...//

[Spune cum...]

c^uoⁱnăc/îⁿsămⁱnⁱ ăcăla cări-^l l^ăej^lla spăt^e/și să c^umpă-
15 neăscⁱ c^u c^ăt^ut^ura cări sc^uot ăpⁱ//

[Același]

[Obiceiuri la nuntă: gătitul și dezgătitul miresei]

cⁱ să gătⁱestⁱ mi [k] mⁱreăsa la n^oi/ăo ă^e...nă^sⁱ-sa/p^u-
nⁱ-o pⁱernă pⁱscă^uun^u/s-ăpă^l dⁱ-ec^uole ăo ă^e s-ă^o p^unⁱ pⁱscă^uun
20 // [ε] pi mⁱ...pi [k] nⁱnă^sⁱ-să//și pⁱu^urmⁱ dⁱ-ec^uole-ă...flă-
căⁱ vⁱni și-ă juăcă [ε] ăⁱ ă^uacⁱ pⁱetⁱală/...cări-ă-o p^unⁱ pⁱ-
cap^u/c^u v^ualⁱ c^ut^uot^u/c^utⁱă c^um^a ad^us-ăo ă^eli [ε] ă^să fr^um^uos^u
/și dⁱpi-ăⁱ-ă-ă^ucăt-ăo s-a kⁱu^uiⁱ flăcăⁱ dⁱ vr^o tri^u ăor^t
ac^uolo/pⁱu^urm-ăo ă^e nⁱnă^sⁱ-să/s-ă^o p^unⁱ...pⁱscă^uun/să [ε] îⁿ-
25 c^{ep}ⁱ a ă^o [ε] gătⁱ//ăⁱ p^unⁱ...pⁱetⁱală/sⁱ v^uală-ă...pⁱcap ăo a-
săză...bⁱnⁱ/pⁱu^urmⁱ dⁱ-ec^uole cⁱ dⁱpi-ă^o...ter^minăt^u dⁱgătⁱt/
at^un^oe ăo ă^e dⁱmⁱnⁱ/și ăo s^ăltⁱ ă^s [k] dⁱpi scă^uun d^e-ac^uol^o
și s^ăltⁱ ă^e dⁱpi scă^uun/sⁱ flăcăⁱ kⁱu^ui dⁱn n^ou! ă^ă!//dⁱpi

s-uo sãltat-uo di-ec^uole [ε] cîntî lãutãri-ec^uole/cîn cîntî/mai
cîntî sî-un [ε] cîntic asã mai di-j^uali!//cî-sîcî "ta^smireãsi/nũ
mai plîzi!//cî-la maicî-tã nu t-ei dũsi!//cîn a-fãci pl^uopu mⁱeri/
sî-rãkita vi^sin^uli!//sî-e^u atũse-nãepi-e plîzi!//sî...mirⁱli sî
5 uuitî la dĩa! zîsi: "dî-sî plîzi f^uã?!/cî-ã!...?!//pã!...plîng
cî-niã-vi^sin^uli plîngi!//u^uart^uti-s^uurîti?!// [i] "dî dî-sî
plîng^u acũsa" [i] /"sî...?!"[i] // "n^uo! n-iestî u^uurîti/da-ni-e vⁱnî
niã-sî plîng asã!//e^ui bîni!"/asta pî-ur^umî di-ec^uole termîni/
sî...sãscuãlã/sî...pleãci-^ucontinuuãrî sî-sî duc^u...// [ε] lã
10 ...la biserici p^uornies^u/sã [ε] duc^u sî...//
mã!//dîpi-sî-sî-a dîa^u dãr^uu/pe-uormî de-ac^uole/ãncãepi
sî...juãsi-u^ujoc^udouu...ac^uole c^us^uocri/cu...nũni/pe-uormî
de-ac^uole adũsi: mⁱreãsa/sã-u^upuni pe-scuun/iãr iî puni-o pãr-
ni la [ε] p^uopu^u ac^uole [i] /sã-sî di^ugãtiãsti nireãsa/ac^uole...²
15 ãi puni pî-ur^umî cum ierã-nãinti!//da-acũ nu sî-mai puni!//acũ...
[ε] is [ε] cu^uuani toãti!//stãu-cũ capu g^uol^u!//innãinte sã pu-
nîe.../sî-i fãcẽ uo brobuãdî albã-asã c^upîetãlã/cu-u^uo...uo [ε]
asta la mãrgî-n-asã dîe [ε] i b^uorm^uotîci/cũ sî-sp^uniã iã...la noi
inãinti!//da-acũsa nũ mai...! acũ c^u capu g^uol^u...//pî-ur^umã di-e-
20 c^uole/-i dis [k] sî-scuãlã dîpi-scuun^u/dîpi-s-a scuãt-uo dîpi
scuun/iî iã... [k] is iã uo stẽclã-m^umîã/sî-ĩncãepi sî...cĩ-
stiasci/imprigũr^u//t^uos-nũni cãri sînt ac^uole/sî-nũni-i dã cîti-om
bac^uis...//dîpi-sî-i-ẽ...cî-instîti/a termẽnã^u cu-nũni-ec^uole/di-e-
c^uole.../tre^u sî [ε] sî-duc^u la j^uo^u//dîpi-cî-s^ujuãci/ [ε] c^u

1. A intervenit anchetatorul, rugîndu-l ca, în continuare, sã se refere la dezgãtitul miresei (intervenție nefînregistratã pe bandã).

2. Pauzã scurtã provocatã de intrarea cuiva în camera unde se înregistreazã; informatorul continuã firesc.

dísprî zîuî.../dînsprî zîuî/dî-ec^uole z^u dúsî nînáşî-so/s-o îa
şî pi hîñ-sa/şî...uo îe şî pi dînsa acásî cû hîñu-so^u/şî [ε] trá-
g-ac^uólo s^uguácî îî^î cî^îguácî/sî...pî^uúrmî t^uerminî [ε] ...cû
t^uotî//

5

Petrákî Arádeî
cînzăşîşásî di anî

innaiîntî cîn^uî^u c^ulă Galát

mai^înaiîntîe/...kár dîpî răzb^uóiu îistă/ânnaiîntî dî c^uo-
lîectivizári/ásta cam pim pátruzăşîşáptî-şá/é! avién^uşî lo uun-
10 cal/sî^u v^udeçîn de-ac^uólo u^uñu Bîejă Rádû-avié uo îápă/s-ă fo-
cû^ttovărăşîî şî^înoi^uamîndóî/sî^îfácîñ cîti-o kîrîîî//sî^îmai^uscuá-
tîñ şá^unoi^ucîti-om ban^u//é! dacî găsăm uo kîrîîî şáptămîna ástă/
mă ducém îeu/dacî şáptămîna c^ulántî găsăm álta/sî ducé îél^u/sî^î-
tot aşá mer^îîeu//

15 uodát-am pus cam mûl^t pî cáîî cîîă amînd^uóî/să...la d^ugal la
Lúozoyîta¹ cum îî^uspuneám n^uoi^u ac^uólu/n-á vrut uun cal sî^îmai^u
trágă//...² s^uc^ul^uéşti/-m^uvîrt^ul^uéşti!/mîná...!/împîngî/mai^u cáîî şáçî/
du-î^umai^ula dîál/cálu t^uot nu vr^uîé...!//cî^usî-î fa^u...?!//avién^u
şáçúre la mîni...//l-ă legát cû c^uáda dî crúce c^uîărúta/cû uo frîñ-
20 gîîî/sî^îm-am dús s-am tăgét uo mlăduácî dî salcím c^uóle aşá ca la
tárâ...! [!] //s-áp^uóî l-ă lúuát la bătăîî//sî^îdac-a v^uzî câ nu-l
mai^u las dim bătăîî/apăî a dus c^uărúta [ε] ş^uî c^uărúta/sî^î cálu c^ul-
lant l-ó dus/cî nu-î^umai^umerg^uîé!//p^ue u^uormî la dîál la rámpî cum

1. Lozoyîta: numele unui deal din apropierea satului.

2. Informatorul îşi întrerupe un moment povestirea, din ca-
uză că intră din nou cineva în cameră; continuă însă firesc, fără
ezitare.

i. zîc¹ m¹ noi ac^uol¹ la Calica¹.../la [ε] Făluăie¹ ac^uolu-așă...//
c-ac^uolu-i rămpa! trecă rămpa! Nuni trecei trinu!...//iar calu nien
nu vree și trăgi!...//și cîn a vâzi^t cî sc^uo^t guga di dinap^uoi
di c^uolu/iar a p^hornit ca...ca vîntu-a n^urcat dialu!//ni^s [ε] [k]
5 l-a sări^t!/ni^s n^u zîșan c-a tra^s iel^u...!//și cam d^e iist^e pătam
innaiintⁱ cîn ni^d c^e la Galat//acușică.../da^u zăci fran^z la a^uto-
buz/si-ntr-o jumă di u^orî m-am pus la Galat//în tîrgu/la n^uspi
yi^u innap^uoi ieu m^asa/dip-eceie...viu în tîrg iar!//la dou^u iar
am...a^uto^bu^z//mă suiⁱ a^uto^bu^z/și mă duc la Galat iar!//și iar
10 mai c^uontinui cu tîrguⁱtu¹/și sara la patru viu innap^uoi//

Năstăsî De Tuăder
cînzășinou^u di an^t

[Brînză din lapte de capră]

a vînit seară//...me-e vîni^t căprîta di la dial^u/am pus^u/am
15 m^uls-u^o/lăptiș^uo^u-a fuost c^ăldu^u/am pus frum^uos și l-am înke-
gât/l-am lăsa^{tu} vo dou^u u^ori și jumătati/si-s-a-nkegât^u lăptili/
l-am ^uîncep^ut a strîngi...și-s lăsî z^ăeru/s-ăpoi a strîs...gr^ă-
mădî s^ăculi^ăetu/si l-am pus^u p^ketr^uoiu pi iel^u/di pi c^ă-am pus p^ke-
tr^uoiu/am pus^u fundiș^uor didisup^u/la farfurii/ca nu cumv^ă si
20 ste^e z^ăeru/tot în f...în s^ăculi^ăet^u//s-am pus^u p^ketr^uoiu m^ăi gr^ăeu/
și-ă... [ε] a pr^ăesat^u bini...brîza/si-a iisit^u brîza p^otriv^ăit^ă//

M^ărgăi^ăț^ă Sîmiuon^u
șăizășiu^unu di an^t

1. Calica, Făloaia, nume ale unor locuri de pe șoseaua de
la intrarea în Galați.

[Din viața subiectului]

primăvara la plûgu

a plîecăt^(î) s^uoțu în c^uo^ocînrării^(î)//m-a lăsat cu triⁱ c^uo-
piⁱ//d^upi cⁱm-a lă^șat cu c^uopiⁱ//a vîⁿi^t tîmpu sî plec primă-
5 vâra la plûgu^{cu}//am pus^z grăpa/-ș c^îăr^ută/am pus^u plûgu/am pus^u cuo-
t^îiga/am pus^u...t^uot^(u)//ș-am pus fâta c^a mai m^îilj^uo^ociⁱ//âș c^îă-
r^ută/ș-am plîecăt^(u) cu ia la dial^(u)//ac^uolo cînd am ag^uns^u/am^u [ε]
da^t drumu b^uoiilor sî pascî/cî^t aș^ș plûgu//dⁱpi cⁱ-am aș^șz^ă plû-
gu/am prinș b^uoi/i-^uam^u în j^ug^ulă^t/ș^u-am^u p^uorⁿit sî [ε] br^îăz-
10 di^z^u/am brăzdat/dⁱpi cⁱ-am br^îăzdat^(u)/am^u [ε] pus^u mîna/cu tu^ătî
năd^îej^udi^z/sî [ε] m^îer^u cu plûgu//am ar^ăt/păⁿi sâra/am sâ^mână^t/am
am dat cu grăpa/ș-ăp^uoi...am vîⁿit ac^ăsî/cînd ă vⁱnî^t ac^ăsâ/c^éi-
lăⁿt băi^ét^u.../î^m f^oc^usîrî m^îălig^utî/m^î-aș^uleptă^u cu m^asa/șî m
[ε] [k] m^îp^unîm sî m^îînc^îă^u//dac-am pus sî m^îînc^îă^u/am mîⁿ-
15 c^îăt/m-an dus sî n^î-em r^îegulă^u b^uoi/li-an da^t f^îăiⁱnî/le-en-
da^t mîⁿcări/i-em aș^ul^uerⁿă^ut^u/...¹ le-em îⁿkîs^u n^ușă/cîⁱeră fr^îig^u
!//dⁱpi cⁱ-am [ε] m^îlî [k] m^île-em îⁿkîs^u n^ușă/m-am d^us^u/am
pus ū^u c^îăr^ută p^entru-a d^ouă z^î/...să^mîⁿță/r^îînu.../ăpa/ca sî
hîi g^ăta/cînd am plîecăt^(u) la d^ăal^(u)/sî hîi t^îermin^îă^ti r^ărî
20 gr^îijă//

[Aceeși]

1. Subiectul îngHITE, din cauza efortului vorbirii.

ă stat^u vr^o șas^ăă lun^î p^în spital/la ips^u

în^ă anul^o mi^u nou^uș^uti triizășis^ăă/m-am dus^ă... [k] am
înrăt^în... î^u clăsîlî primârî//la prima clăsă//ân triizășă...șî-
șaptî^îă/ă f^uost clăsă două//în^ă...triizășis^ăăpt^îă/ [ε] a [k] s-a-n-
5 tîmplăt^u hun^ă...ă^rcîd^ăănt cu minî/dî^u căuuză... [ε] ūnîi juăci/
uobrăznîcîi di^u e noăstri...c^uopilăreștî/m-ă l^uovî^ut^u cū...pic^uoru
stîngul la uo...băncă/șî me^uă...fă^rîmăt^u r^uo^uîlă asta d^î la...ze-
nunk//șî n-am put^ut^u șî mă^u mai...ŭrm^ăăș^ă șcuălă//șî mă^u mai d^u c^u lă
șcuălă d^î et^ușă//ș-ă stat^u vr^o șas^ăă...lun^î p^în spital/la ips^u/
10 pî^u ŭrm^u m^u...me-a sc^uos ipsu-ăla că n-ă f^uos b^uun^u/m^îă-ă pus
ăltu^u am mă^u stat iăr vr^o șasă/ș-am întîrzîi^ăt^u șcuălă/ș n-am p^u-
t^ut^u șî mă^u mă^u duc la șcuălă//șî ū^uî^ăă...!/șî-ăc^uma am [ε] [k]
mêg^ă...!/cu^u î^ul cam î^ukil^uozăt^uășă//d^în î^u căuuzî c-at^uncê pî tîm-
p^uăla-n triizășis^ăă triizășis^ăăpt^îă/n^u ieră^u...mêdi^ă ca ac^uumă//
15 at^uncê... [ε] nu ieră b^uolăvu-ŭgri^ujî^ăt^uășă cum trêb^uîi/nu ieră...
nu șî i^unter^ăășă șî î^u [ε] șî î^u fac^î uo...ŭo ŭoperă^uîiășă c^uum
trêb^uîi.../at^uns^ă mēg^ă rēp^ădi!//șî...v^uorbă^ăăi^ăă...bă^uî cî^ăt dî mul^ăt^u
trêb^uî^ă!//cî^ă tătă at^uncê ă dăt^u ŭo v^ulăcă cu vî^ut^ăî^ăă/șî î^u-ă plătî^ă
l^u d^uomn^u d^uoctur^u...ă...¹ d^uomn^u d^uoctur^u...Tē^uodor^ăăescu//șăfu
20 spital^ul^uî n^um^uru ŭunu//ș-a spus cî m^îă-ă făcî bî^uî//șî pî^ă la ŭr-
mî nu m-ă făc^ut^u...?!//n^u sîn^ă m^ul^ut^uumî^ă...!//

Dumîtru Criișan^u
pătruzășid^u [de ani]

1. Este ușor iritat că nu-și poate aduce aminte mai repede
numele medicului invocat în povestire.

[Lucrul la livadă]; țuică

primăvară^a în livadă^ă/...prima datăⁱ trebuieⁱ p^uomiiⁱ curăți^dt
diⁱușcătură^ă/...curăți^dt d^ăe...c^uiburiⁱli-ele d^ăe...u^omii^d/d^up-ăia
.../așt^ăleptă^ăm^ă să...îfl^ăoriască p^uomiiⁱ/să lasă ruodu/diⁱpi^ăci lă-
5 și ruodu.../peste puțin timp^ă/vine c^ăampa^ănie diⁱrec^ăoltăr^ăe/tr^ăs
l^ăe r^ăec^ăoltă^ăm^ă.../măi^ă al^ăs...pruniliⁱ/...c^ăir^ăesil^ăe/vișin^ăle.../
l^ăe...r^ăec^ăoltă^ăm^ă/l^ăe p^unim^ă la...b^ăer^ăni/l^ăe fac^ăim^ă b^ăorh^ăot/p^ăin-
tru a fabrică^ă țuică/șă... [ε] p^ăentru...c^ăasă//

[Cum se face țuica, spune...]

10 țuică se duc^ăi la c^ăăz^ăan^ă/ [k] ăă...b^ăorh^ăotu n^ă m^ăer^ăgi la
c^ăăz^ăan^ă/șă...ăi p^unim^ă la c^ăăz^ăan^ă/i^ă d^ăă^ă fuoc ac^ăol^ăă...j^ăumă^ăti di
u^ăor^ăi c^ăit d^ăur^ăiază p^ăăr^ăi d^ăă i^ăf^ăert/i^ănc^ăep^ăi s^ăc^ăurg^ăă/...d^ăupă c^ăe
c^ăurg^ăă/deoc^ăăm^ădată c^ăurg^ăe sp^ăirt!//ă...c^ăurg^ăin^ă/sp^ăirt^ău ăstă/s^ăi tr^ăan-
s^ăic^ăorm^ăi s^ăi slăb^ăest^ăle/s^ăi t^ăi s^ăi tr^ăans^ăic^ăorm^ăi-n țuică//ac^ăum^ăă.../...¹
15 s^ăă p^ăoat^ăi s^ăi i^ăas^ăă...d^ăou^ău tr^ăi^ăi d^ăăc^ăă la c^ăăz^ăan^ă/diⁱp^ăin^ădi d^ăi pi^ăcum^ă i^ăi
b^ăorh^ăotu diⁱt^ăare//ăi d^ăuc^ăim ac^ăă^ă/...d^ăi pi^ă c^ăe s^ăă...fab^ărică^ăt
țuică/șă... [ε] ăi c^ăosum^ăă^ă//ăi...//

[Același]

1. Pauză scurtă: se deschide ușa și intră cineva.

642.COSTACHE NEGRI

(jud.Galați)

Culegere: 1971; SD,DH,HB; transcriere: HB

la mămă am fost șapți copii

5 a murit în război¹/în nouu sūtî șai sprăzăci/iar noi/la
mămă am fost șapți copii//și fuarti greu/ni-ntrețineă mămă/săraca!
fuarti greu/ni-ntrețineă//uorî...n-aveă cîni sî-i aduci//cî noi/
[k] io am fost...mai mijlociu/asa/cel mai mari-a rămas^z diⁿ nouu
sūtî șai spi di zece¹ an¹//cari iesti [L] muort acuma...acuma-n
10 aprîili-a murit și iel//fări min-o...fări...din război/nu știu
ci //

și/vrău sî vă spun cî-năiint¹-eșă/cum ieră/mămă/ș cum ieră
ră frătîli ăsta mai mari/sî ducău la Galăt...sî pregăteă puati cî
...aveam și noi cai//rămas di la tata/diⁿ nouu sūtî șai spi//și/
15 pân¹ la urmă ni i-a furat//

[Cum s-a întimplat?]

ni i-a...furat//cum ierău innăiinti/...uamēni/car¹ nu ierău
di būni...credinț-ășă//ni i-a furat/și...//

și i-așteptăm tătî nuaptea...cîn plecă mămă și¹ cu frătî-
20 li-ăsta mai mari la Galăt/așteptăm c^a copii mai mic/așteptăm tuati
nuaptea sî vii¹/di la uorăș/sî ni dea cîti-ă...//și cîn^d vineă/da
cî nū ni prindeă sōmnu//cîn^d veneă de-acuma...pi¹ la unu/douu nuap-
tea cî n-aveam căsuri cum...iesti-acuma//vineă/tirziu/apruapi di
ziu¹//dōmleacum ierăm noi/i-așteptăm...c^ân auzăm...uorēi căruț-a-
1. Este vorba de tatăl informatorului.

uuzám pi drum/zîcám cî_îésti máma/sau/íratili nóstrú//bîni!//a-
 jungá de-acúma acásá/bagá cărúta-nna^uúnt^írú/pi toț/cári dórmeá din
 noi/nî^ísculá pi toț/pî^ífîiicári-m_párti/sî^íni rupeá cîti-o_bucăti-
 cî^ídi pîni/sî^íni dedeá//sî^ínó^íni bucurám...fuar^{ti}mul^t//bòmbuáni/
 5 scoteá/cum_ierá/ca máma//scoⁿteá di pin tuáti búzînarîli/sî^íni dă-
 deá...ân^ífini...//tri^í/pátru bumbuáni/ cum nî dădeá/ierá așa...cum
 ...sî...//

Andréi Iă^ănăkî
 cînzîșînòu^í[de ani]

10

nú pót sî mér^gîn^cé^tpi^ídrum!

[Ce poreclă ai?]
 por^íéclî?! Fîtu//

[După părinți...de la tata moștenită,sau a matala...

proprie?]

15

î ástă...pò^riécla? fîⁿ[!] nû [!] ím^íspúni-acúma/dómle/
 dē^íla uun timp^í//ím^íspúni/ [é] ...

[Da' de ce?]

cî di cî?! sî^ívă spun di cî:"cî di^ícî...merg r^íépi^ídi"//
 cî c^ícî [!] ^uí^vni [!] 2 cîcî"di cî mă fî^ífi^íasă?"//asă merg iou//

20

io vă spun//uitáti-vă: am [é] [k] sînt^íuom di...cînzîșî-
 nóu^í di^íán^í de-acúma...șáizăc fărî cává/nu pot sî merg în^cé^t/pi
 drum //vă^íspún^ícî nú pót sî mér^gîn^cé^tpi^ídrum!//³

1. Emfatic, cumva pentru a-și ascunde o ușoară jenă.

2. Rîde oarecum jenat că trebuie să ne explice ce spun oamenii
 despre el.

3. Pronunță sacadat cu intenția de a sublinia și a convinge.

ieu/aşa-î...aşă ieşti...firea mea//aşă ieşti îninima mea/
 ...dacî iă^{ou} plec la un drum acuma/vă spun cî din Galăt am plecat
 uodati/âmⁱ ieră fimeia la spital în Galăt/şi/am ple^acăt/şi nă m-a
 luat...cursa/dómle^a/maşina/autobúzu/nă m-a luat!//şi dacî nu m-a
 5 luat i^o am ple^acăt pi jos//dac-am plecat pi jos...maşina a plecat
 pi Brăⁱili/ şi i^o am...am [k] m-am ridicat pi Tăcúⁱ1/la deal//...
 nu cunúşti^t pu^ati píⁱ la Galăt...1//da//an luat-o mai pi de-a drép-
 tu//sun^t pátruzi^j di kilométri//pátruzişⁱunu di kilométri/pi de-ă-
 dréptu// şi am...işit înaiⁱntea autobúzului//cân autobúzu-a a-
 10 jűns la Péka²/ieu/plecăm dim Péka de-acuma mă hodinisim cît m-am
 hodinit/şi pi urmă/am ple^acăt...ş-an lasat iⁱ urmă//maşin-an la-
 sat-ô urmă/pi motivu cam plouásirî şi patiná//u^ăriⁱ i^o am ajuns a-
 căsi/aⁱica/ la Costăⁱ Négri/am ajuns/măi innaⁱinti/cu vrun^t sfer^t
 di uor-aşa aprocsiⁱumăⁱtiⁱ1//da//

15

[Acelaşi]

[Caşul şi urda]

[De dimineată...cam pe la cîte te scoli?]

ni sculăm dimineată^a pi la...trei/treiⁱ şi jumătati/ă ni
 spalăm/ni púnim la muls/múlgⁱ m uóⁱili/pi urmă li^e...strecurăm lăp-
 20 tili/ă frumós/ăi dăm kⁱag/ál lăsăm vrō...jumăta di uorî/... [ε]
 trii sférturⁱ di uorî di si-ⁱgagă/pi urmă-ál bătⁱm³/aşă băgăm...cu
 mănă-l băgăm mîna ş-ăl...ăl bătⁱm/[..]şi pⁱ urmă iel in tim^p di vrō

1. Anchetatorul face semn că nu, indemnîndu-l să continue însă.

2. Comună învecinată (pct.641).

3. Anchetatorul întreabă prin gest cum bate caşul.

...cînsprăzăci minunte si lasi-n jos//si lasa-n jos/pi urm-al i
 ...al [k] puni^m mina s-al strîngim//duriăzi cam vrō...cînspi...
 minunti iar pâr-al strîngim/i punim pinza/adica zăgârna cum fi
 spuni^m noi/t [ε] [k] punim pinza/-l trăgim în...zăgârni/al puni^m
 5 pi crîntă/al stuarcim...putin/pi uorm-al jantu^lim//l jantu^lim bi-
 ni/-l stuarcim/ă...s pi urm-al punim ketroi^uu p_ iel//punim ketro-
 i^u pi iel/pi-urmⁱ el lasam pan_lă...uorili nusprăzăci//cî la
 uorili unsprăzăci/iar ni preparam di muls//atunca al scuatom/al
 punim pi patul/...amvelim acolo/pi urm-al ă...ni-apucăm iarîs di
 10 muls//ni spalăm/ne-apicăm pi_lă uorili dōnusprăzăci ne-apucăm di
 muls//

[Acum să ne spui cum faci urda.]

tupa cî...i...încegăm...i...casu-^l luom diñ...din buda-
 ci cum ai spunem noi/pi urmă...zaru-al punem la hert//il punim
 15 în cazan/si-i dam fuoc//i n timpu asta-i dam to^t timpu c-un i...
 tănujăr spunem noi/cari [AL] si nu să arzî s nu sî lipiasci di
 [k] lîkasci di cazan//i dam cu tănujăru/pînî cî ielⁱ s-alégi
 ūurda//cî s-alég-o lasam încet/[AL] si n-o dam pⁱsti cap//că
 dac-o dam pⁱsti cap nu mai facim nimic cu ia pi-ur^mi//o lasam în-
 20 cēt pâră urdesti ia binⁱ/pi urmⁱ/punim panza pi-o...pi-o altî bu
 ...budaci/si-l luom c-o...urdaru/luom i urda s-o punim în pan-
 zi//si pi urm-o punim în cui di să scurzi/nū punim...ketroi/pi-
 ea//

[Se face lapte acru de oale?]

25

n-am făcut nisodată//

Ştefă^ănăki Golomóz
 cînzăşînouu di anⁱ

[Brînza de vaci]

mulg váca/strécór¹ láptili-n uálí/ă¹ pui¹ lá...prîns/sî
prîndi/i¹ iéi smîntîna dea [ε] súpra/cári s-a...prîns/u^o pui¹ dío-
pár^{ti}/pui¹ uálă...ădun¹ láptili şî-l pui¹ puţin la-ncălzît acélă
5 uál¹li mai mult¹-aşá/şî-l¹ pui¹ puţin la-ncălzît/sî-ncălzăscî/nú
pre^a mult/şî¹ pí úrmî după cî s-a-ncălzît/¹l pui¹ î¹ săculét/pui¹ la¹
sî scurgî săculétu/şî după cî s-a scurs/scot^d/de-acólu/pui¹/şî mâ-
nînc...cu^a mămăligú¹ă//

[Şi cu smîntînă...]

10 ş¹ cu smîntînî^{da} // pui¹ smîntîna deasúpra/şî...//

[Dar dacă o laşi mai mult la încălzit...?]

nú iésî búnă//

[Dar cum iese?]

iésî scropuásă//

15 [Cum...?]

scropuás-aşá/şti¹ ea ! [!]/ăspîri cu¹ şî zîcî//nu¹ iésî
muáli/sî iásî búnă//

Vasîlcán Şevastîţa
cînzăşásî dí¹ an¹

20

[Vinul]

...¹păi cîn¹ă apruápi sî íşîm la culés la ví¹í/ [σ] [k]
h¹ yíi [!] zîs/c¹...víi [!] a¹ gresî¹t-o ío [!] víi [k] yíi//

1. Subiectul îşi dregă vocea.

atúnca/pregătés¹ butóiu/...butóiu/...aşá mic sau mári cum iést-iél/
 pátruzăc² cínzăs¹ déca şáizăs¹ şáptizăs¹ d¹ déca/ul disfúnq¹/dúpa cē-l
 disfúnq¹/ş¹ butóiu/íl cūrít/ină¹úntu/ş¹ fáz bíní/c-o péríi¹ sáú-
 c-o...răspíli dí fíer¹ aşá/cum sí fáci pí¹ la noi p-e¹íca/dúpa cē
 5 sá cūrítí bíní/atúnca-l puí¹ la uscát/iél sū¹ usíci/şí/ií tráş¹ fún-
 du iáris/la loc//péntru¹ cí fúndu iésti scós cín¹ sí spálí//dúpa
 cē sá trági fúndu¹ la loc/iél sí páporáşti dí jur ímprejúr/¹í sí
 strínghi tuáti cécucurli/şí¹ dúpa cē í sí strínghi tuáti cecu^r [k]
 cécucurli/i puí¹ puţíni ápi/hártí/zís/intr-únsu/şí dúpa á¹á pó-sí-
 10 púí¹ şí ápi ráci ca sí fíií¹ úm-flát²/iél//dúpa cē sí úmflí/atún-
 ca-l bá¹şí-l puí¹ pí căpătáí/ánnă¹úntu-n magazíií/acólí¹ úne-úí
 tii/dúpa cē¹ íl tii¹ pí căpătáí/atún¹c cín¹ culég strúgúri/zís...
 puáma/dí¹ la cîm^p/ti d[é][k] í víi¹ acásá/úo storc¹/úo mústúieşti¹
 zís/im¹ pútíni sau...aşá-n...cē¹ áí zís/cu mústuítoru/pí¹-ú^rm-o
 15 calc/la picór/sau dác¹ ai tíásc¹/búníntălès/şí da [k] dúpa cē
 [é][k] acé¹e mústú ála cáre-l tráş¹/íl puí¹/ím¹ but¹óí//şí-m¹ butóiu-á-
 la acól¹ íál/mérğ¹-o şáptámíni/zăc¹ zíli¹ uop¹ zíli şí pí¹-úrmí-n-
 cēpi/sí/fíarbă//fac¹ f^hiermentáti¹a//şí dúpa áia¹ rămíni¹ túlbur/
 úo vrémí/dípá¹ áia sá límpézăs¹ti/şá rămíni¹ bun/de...cşsum//

20 [De băut...]
 [k] dí¹ bo¹út//
 [De se bea...]
 dí¹ sá...bea[!]/

Daví^d Ge Andréi¹
 pátruzăşínou¹ de-an¹í de-ac¹ú

1. Pronunţă sacadat.

2. Pronunţă silabisind, accentuînd cuvîntul în mod deosebit.

murătúrlí

murătúr¹//murător¹ tót^d la fêl¹//líⁿ [ɛ] cúrî^d vásu/

[În ce le pui de obicei...mata?]

ân...pútîⁿ//...sî pûni...m^gpútîⁿ îesî murătúr¹lí...

5 gîni...//¹m borcâni nû pri^a îesî//cúrî¹ pútîna gîni/uo spel¹ uo
uòpăres^t//...şî la murătúr¹ di uobi¹cêi/sî...pûni şî ard¹êi lung
şî tălinî/şî...ûstur¹oî pui sî lí-ntari¹ascî/şî...mai mûltê...dacâ
ai dâcî nû/li¹ mai pui şî aşá/sî ápî p¹sti iéli//da...murătúra pû-
nî/ aşá îesâ//cu to^t...tót¹ şî treb¹u-nt¹r-îsa//li vîntur¹ iar la
10 treî zîli/dóu zîli/ ca sî...//

[Cum e vînturatu'...ce faci?]

ci fac¹i...dâcî ári pútîna vásu-î mări şî-ári pútîna
c¹ê^p/traj di c¹ê^p/şî scoţ în caldări sî vîntur¹ mûlt mai¹i [ɛ] gî-
n¹ iéli sî...//iar dâcî nú li vîntur¹ pi deasúpr^ea c-o cânâ//da
15 murătúr¹li diopărte/şâ...mai î¹lătur¹/şî fac¹ aşá uò...gruápi-ácó-
lo...sî iásî ápî mûlt¹/şî vîntur¹ apa cê^{ea} puát¹...ş-o jumátá di
uóri-ş-o uóri dâcâ vreî/ca sî iásî/maj pûn¹...//

[Şi la varză...tot aşá?]

t^utót^d la fêl/ⁿda//tót¹ la fêl sî vînt^urî/da//

-
1. Unul din textele înregistrate anterior a avut ca temă
[Cum se murează varza].

vine^{am} pi de-a dréptu písti deal

intr-úna di^u sáptămîn^u cîn vine^{am} acásă răr la dóu^u/la
triⁱ sáptămînⁱ/vîⁱn^d acásî/...di la Uásîli¹ spri Costăki Négri
vine^m pi de-a drⁱéptu/cîⁿ-aveam legătúrⁱ l-ă^utobúzî pi şoseă/şî
5 vine^{am} pi de-a dréptu písti deal/sîngúr//vîⁱn^d di lă...Uásîli/pi
j^uos/ierá ăo váli... [ɛ] ũ mări/cîⁱ sî numeă Vălea Rîă//ac^uól^o/
kⁱăr cîn^{am} ajúns di^váli/ie^u cîn^d am plecá^t di^u comun-/am zîs cî-
bi... [ɛ] [k] îⁱ gîni/di vîⁱnî^t acásî/cîⁿũ...nu [ɛ] vîsculî nu bá-
ti vîntu//n^u sât nu băteă/-nt^r-adivă^r//pi d^rum̃...vineă [k] b^atiă
10 vîntu/...cũ...zăpădî/cũ fûlg/şî...nũ puteăm prî [ɛ] [k] mă uî^t-
gîni pi váli/sî văd cî-ⁱ//

cân^{am} ajúns peo^rfécet î^mváli/m-ă^uitát pî...váli-n^usús/
c-ăşă sî^uzî [ɛ]...mă^uit pi váli-n^usus/sî videău...iarău trêi//
da cîⁱ/n-am^uputú sî ştiu/cî-ⁱ lu^p sâ^uu^u fî vûlpî/sâ^uu^u fî î [ɛ] cîⁱ...
15 iéstî//sî jûcâ^u/sî trînteă^u/sî tăvăleă^u/sî muşcâ^u/io cîn^{am} ajúns
di^váli-acól^o/...m-am^ugîndî: înapóⁱ s-o ie^u la dea¹/tót^t mă prîndi
//îⁱnaiîntî sî mă du^c/tót^t mă prîndî/cîⁱ tót^t deă^l fî // de-acúma
zî^c mă duc îⁿaiîntî//c-o^u kî sî fîiî...viden^u la urmî //

am plecá^t la deal/spri cásî//dîpî-ũ...sul di zăpădî...di
20 ásta mări/s-ă^u vâzút dóu^u urék/marî//io^u am [k] de-acúma/...m-am
[ɛ] muⁱă^t cu tótú/şî nu ştiă^m cîⁱ sî fa^c//mă perdú^sî^m//ă m-am ăo-
prî^t pi loc/şîⁱ m-am^uitát//cîⁿd di pî [ɛ] sulu di zăpădî/ieşîs-o
căpriu^rîⁱ//ş-ă...fu^gî^t//io fu^gán di ia/şî...ia di minî//şî-n^usfîr-
şî^t am ajúns acásî//cîn^{am} ajúns acásîⁱ iărám [ɛ] gâtî/dî...frícî//

1. Oasele - comună învecinată, actualmente - Rediu.

^am_aj^zu^zns_ac^zasⁱ/dup-ac^ze^e_ē...nu v^roi^a^m_sⁱ_mă mai duc âna-
 p^oi//p^ăn_la urmⁱ m-au ^ăd^us la adⁱv^ăr/sⁱ_m-an_dus i^ăr//da vⁱne^ăm
 mai rar ac^zasⁱ//vⁱne^ăm la treⁱ s^ăpt^ămⁱn^ă/la p^ătru/...kar m^oșu/^mă
 sf^ătuⁱă uni^orⁱ/cⁱ...sⁱ n^u_mă mai du^c//u^orⁱ sⁱ_nu vi^u_ac^zas^ă...
 5 cînd iⁱ_i...vr^eme^ă re^ă//cînd iⁱ_i yⁱfur/cînd iⁱ_i...nⁱs^uă^ri/sⁱ_
 sta^u_ac^ol^u/mai m^ul^t//

[Același]

[Sarmalele]

c^un^u_sⁱ_f^ăcⁱ m^ama sarm^ăⁱ?!al^egⁱ ur^ezu/...d^upă cⁱ-l a-
 10 l^egⁱ ^ăal sp^ăl^ă/di_d^ouⁱ treⁱ u^orⁱ/dup-ac^ze^e_ē... ^ăl p^unⁱ_l^ă [k] f^ăcⁱ
 pr^ăj^ăă^ă...ul^ei^u_c^u...c^ăp^ă c^u...tot f^elu di verd^etur^ă/... cu b^uli-
 u^on/...sau cînd...pⁱ tim^p_di v^ărⁱ cu ru^osⁱ/dup-ac^zeⁱ p^unⁱ_sⁱ-ur^e-
 zu ș-ă^l...pr^ăj^ăs^ti bⁱnⁱ/d^upă...c^e-l pr^ăj^ăs^ti bⁱnⁱ...la urmⁱ d^upă
 c^o-^ă i^ă di fu^oc... [k] di pⁱ fu^oc/u^orⁱ...iⁱ p^unⁱ...pu^țiⁿi f^ăăⁱnⁱ/
 15 ș-u^ou/d^ăcⁱ nu...pⁱ-orm^ă...n^oc^epe^ș_s^ă f^ăcⁱ_cu_foⁱ di vⁱțⁱ sau_cu...
 v^ăr^ăă//

[Și...cum?]

li su^ce^ștⁱ[i]//

[Ce face cu varza...dacă-i verde?]

20 var^ăza d^ăcⁱ-i v^ărdⁱ-o u^op^ăr^es^ti//

[Și după aceea?]

[.] li p^unⁱ-ntr-o u^ăl^ă/la fⁱer^t/pⁱnⁱ cⁱn^d...//

[Cu ce le fierbe?]

prⁱma d^ăt^ă li p^unⁱ_cu_ăp^ă/sⁱ dup-ac^ze^e_ē...p^unⁱ...b^o^rș/di
 25 p^uțⁱnⁱ/sau...s^ărⁱcⁱcⁱ/s^ărⁱ_di l^ămⁱiⁱ cum_s^puⁿi meiⁱ_i...//sⁱ/d^upă^ă

ei li fierbi/li scuati fiicari/dupa cum vor/le puni sari dupa
cum...le placi/si...

[Ce le pune?]

[ε] sari//

5

[Nu se pune sare la inceput?]

ba da//sari si puni cind...faci cu totu//[!] da n-am fa-
cut di multi uori[!]

[Pune si smintina?]

puni si smintina/cari...dupa...gust/cum vrea//

10

Neagu-Aurica
uoptusprezechi [ani]

uom de zapada

ieram a...dupa ce ne-a dat a vacanta/si a dat primu [k]
a fost primu⁽¹⁾ strat de ninsuare/io a...i-am spus lu fratele meu
15 sa ne hotarim sa facem uom de zapada//

[Spune cum il faci.]

am a...[k] iera uo zapada mai muale care dca luai um
a bulgaras/si-ncepeai sa-l i...rotocan⁽¹⁾est⁽¹⁾/i...iel incepea sa se
ia dupa iel/atunc i...noi am facut asa/am inaltat uomu de zap-
20 da/apoi i am mai focut incu unu mai mic/si...l-am rotunjit usor/
dupa ai-am...am inceput sa-i [k] am luat i jaratec de...cocanas/
si apoi i-am pus uoki din...jaratic/si iel...[ε] s-a [k] au deve-
nit uoki negri/i-am pus i dintr-o matura mai i...stricata/i-am
pus i...uo [ε] mina/apoi i-am...am luat iar jaratec/i-am pus bungi

de așa cum î...se...desenează și pe caietele noastre/apoi...am
ă...î-am-ă...pus un nas dintr-un ardéi iute...rosu...//

Alécu La^uurénțiu
am î zéce anⁱ

5

643. CUDALBI

(jud. Galați)

Culegere: 1971; SD, DH, HB; transcriere: DH

mîneam nuaptea la deál^u

stăteam...aveam locu pî diparti//cum să kema înaiinti...a-
lo veam locu pî Mîjîna/...pî Zăgârca/pî Filipeasca/...și ne duçam...
stăteam mîneam la deál^u//mîneam nuaptea la deál^u//mîneam...trêi
nóptⁱ/pátru nop^t/kar și tuatî săptămîna ne duçam di lúnea/sî vi-
neam túmai sîmbăta acásă//stăteam pe cîmp^u//horⁱ acúma tréburle
s-au însurat [?]//acúma tractuári...nu mai iésti múnca sêiⁱ cá-
15 ri...

[Dar unde dormeați, acolo, pe cîmp?]

la hun [k] la...cărúță//la proțap^u//la proțapu cărúții/
luam uo rogojîni/făc^ulam dos cu rogojîna/la proțapu cărúții/sî
stăteam.../...dormeam nuaptea/dⁱmîneatî pî zórⁱ...cîn...cîntá co-
20 cîrlîa ne sculam/ni-ap^ucam di sêceri/sî-m^ufêlu ásta sâceram [k]
sâ sâcerá-naîinti pínea di pî deál//

Iistráti Grigóri
cînzăssási di anⁱ

uobișéiu mórtului

la noi/cîn_î muári-un uom¹/mă rog îî tîni lumînăreă^ā/...
 îl împărtășăști/îî tîni lumînăreă/sî după asé^ēa/...dac-o muri^t/
 îl lăsî sî-l_î [ε] pânî cîn_î...pregătești tot/sî p¹-urmî-l scāl-
 5 dî//pûni âpî/tot aşă-ntr-o âlgîiî mări/sî dup-asé^īa...âl spālî/
 gîni pî...trebi sî-l spel¹ pî la tuăti-ŋkeiet¹ur¹li/sî-l spel¹ cu
 sâpûn/sî-l spel¹ [ε] binîntăles aşă...câ sî spûni cî âsta-î uo-
 bișéiu nostru/tradițîia nuăstri [ε] moldoveăscî//dûpă sî l-o
 scăldât/îl scuătim dîn [k] de-ac^uol dîn scăldătuări/âl_î şterzîm/
 10 îl kèptănăm/âl_î...îî tăiém ūŋgiili/^dp-asé^īě-l îmbrăcăm/âl aşă-
 zăm pi măsî/dûpă sî l-aşăzăm pi măs-/âl_î...e¹! ...îî fâsî...

[Îi pune morfină...]¹

â cum sî spûni...âl balsamează¹/cum sî spûni-acûma//îî...
 vîrî s¹er¹//kăr azî cîn...

15 [Pentru...să nu se strice.]²

da//kăr az cîn_ăm fos la...cumătru n¹eu cări-o murî^t/î
 l-am găsit pi...un...ăgē^t sanîtar¹/cî-î pun¹ě [ε] [k] îl_î...
 l-îmbalsamă//î puné s¹er¹//e¹! încôlo după asé¹a...urmăză¹ pri-
 v¹ěgu//sî fâsî priv¹ěg/vîni lûmé¹ la priv¹ěk/îl privig¹ěști/îl
 20 buôşéști/îl buôşéști niămurli¹ rûdîli/...cumiétrî¹ priiétîniî
 to^t//sî după asé^īě-l tîni...dou¹ sau triî zîlî după cum vîni
 di-mormîntă^t/sî după asé^ēa vîni sî...zîua di-mormîntari//dûpă sî
 vîni zîua di-mormîntari/¹e¹ vîni preuotu/unu sau doi după cum_îî

1. Sugerează o altă informatoare care asistă la înregistrare.

2. Intervine aceeași informatoare prezentă la înregistrare.

puterea//puni acól^u-aşa//şi-îl ie/ă^l duse la biserică/-î fâşi
 prôhodu/...acól^u la biserică/î^l mai ţini ş-o cuvîntări/-î spuni
 c-o fost om bun/c-o fost om di socîetate/credîşos /î...aşa-î spu-
 ni...//acolu la...la biserică//^lei! d^up-ăséi^l mērzi^l lă [k] î^l
 5 dūşi-l scuăti d^lm biserică/...durează^l cam...uò uorî uò uorî^l ş^l
 jumăt^l-eşă...//prohodu/^dp-ăséi^l pleacă...ă^l ie...ă^l pūnī-ŋ cā-
 rūtî/ş^l...mērzi^l la cîmitir//lă cîmitir acó [k] pā^l la cîmitir î^l
 mai fâşi vo...tri^l sau patru popāsurt/acolo un^l sî şetēşti/ă^l pu-
 ni pūnt/cî dē^lesta n-a^l spus//î^l pūn^l pūntîlî-aşēlea cāri sî spu-
 10 ni la noi/pūntea cāri...ş-acól^{o-l} [ε] sî mai spun şî şî...şî-î
 me^l trēbui... //î^l ie căldari/-î ie rogojîni/î^l dă la gruăpî/
 găiîni/pîsti gruăp-acolu.../sî dă găiîni/-î fâşi d^uos/cu rogojîni/
 cî-î cās-aşa-î la noi//î...ŋ Cudălb^l//dūp-ăsē^ea/...acolo la...cî-
 mitir/ē...îl dă pî mārzi^lna grōpi^l/şî...î^lşēpi^l sî...sî-l^l [k]
 15 trēbui sî-l sāruti tuăti neāmurlî cî-ş^l ie ūltimū rāmăş^l bun/di la
 aşāla decēdat^u//...p-ūrmî-l ie sî-l^l [ε] l-ăcōpîri/îl dă ŋ
 gruăpî/şî...pōpa-î fâşi...sāmnu crūs^l-acolo/şî...gāta...dă tārni
 pîsti îel/î^l dă uolēcî di yîn/acolo şî-l strokeşti cu yîn aşā
 sî...spuni/şî dūp-ăsēi^la-l^l...î^l dă tār^lnă/şî sî^l zîsî i^ldim pā-
 20 mînt a^l iēsît/im pāmînt/sî ĩntri//pāmînt^l tî^l ve^l fâşi"//ăstă sî
 spuni...ūltimū cuvînt...la m^uort^u//

[Merge şî la pomană, acasă...]¹

dūp-ăsēi^la vîni-acāsî/sî fâşi pomānî/sî fâşi tri^l prîzurî
 //sî spuni-eşă:di tār^lnă/de-a trii^lza/ş^l de-a nouăză//sî fâşi po-
 25 māni/...

[De tār^lnă ...cînd se face?]

1. Intervenţia aparţine informatoarei care asistă la înregis-
 trare.

tótodàtâ//tótodàtî sî fâsî şî dî țárnî//

[Trei...trei aiestea...da.] ¹

aiestea trei prîzurî lî pûni...d-eczémlu:cum îî mîⁱnî
nimî neătî dâcî-l îngruápî p-eⁱista/mînî nî mineătî-i fâsî trei
5 prîzurî//dûp-asê^ea/...aestea

[Mai este de douăzeci de zile și de patruzeci de zile...]²

da//dî dîuzăj dî zîlî-i fâsî cînî...cî la pîtruzăj dî
zîlî atûsa pûnî şî dî dîuzăj dî zîlî/sî dî pîtruzăj dî zîlî//
cam rar sî puⁿ la dîuzăj dî zîlî/da mai mul la pîtruzăj dî zîlî
10//sî asta-i uobișeu mîrtului...la noi îⁿ cîmîna Cudâlbî//

[Cum se cheamă oamenii care îl îngroapă?]

uâⁱmîⁱ nîî dîⁿ [Ė] noi nû avîⁱem//

[Care fac groapa...]

noi n-avîⁱem uâⁱmîⁱ-eîîsa ca sî hîîî grîpârî//

15 [Îi îngropăm noi...]³

d-eîîsa dîⁿî...tò^t dîⁿtrî^e-aî nîstî//nu sîⁱ kâⁱmî cum îî la
uorâş/ca sî hîîî grîpârî...apârî//la noi...éⁱî trimétî pi cumâtru/
sâⁿ pi nîep^uôtu/sî-i fâsî grîpâ lu môşu/sî...l-îngruápî//

Pópa Pa [k] De Parâşkîva

Ėîⁿzîşîⁿunu dî anî

la sâşerâ^t...

ni dî^{tu}sêm la sâşerâ^t dîmîneâta/zmulgêm legâtorî/fâşê^m le-

1. Intervine din nou, aprobativ, cealaltă informatoare de față.

2. Sugerează aceeași.

3. Intervenția informatoarei prezente la înregistrare.

gător¹/cî sî lua róuă puném maşina [c]... maşina la săşiri/săşe-
 ram/légam/sî lăsá suárli la váli sára míném la deal/mulghém váca/
 ...făşém mămălig-acólo/dipi sî turnám mămăliga herbén láptili/ni
 sculán nuápteá p¹ la dóuşpi nuápteá cî ierá...róuî/sî putém le-
 5 gá mánú^ukili mai bini/...î zor¹ cîn dădé suárli-aga sî i¹ită
 suárli ni culcám/dorh^{ém}.../iar m^u [k] ni mutám díntr-on loc^u în
 áltu/cu maşina di legá^t/...di săşeřá^t/...ásta făşém...//

[Aga era.]

Mărişara Ne Iirimăa
 şinzăş di an¹

10

[Brînza de vaci]

[Cum faci brînza de vaci?]

c^um?! pui láptili la priş/mul^g váca/pui láptili la priş/
 sî prîndi/-l z^m [k] îi pui uála/î ieu zmîntîna deasupra/s¹
 15 p¹-úrmî pui kişleágu la-ncălzât/sî p¹-úrmî pui în strecătuári/
 sî scúrzi/di strecătuári-o ieu ş-o pui în farfuriî/brîza/s¹...
 pui smîntîna pisti dînsu/sî-i pînî di mîncát^u//...p^uoftî búnî...//

[Aceeşi]

cum fac cōzonácu

20

[Da' cozonac...cum se face?]

[1] aśála-î mai complicát//

cum fac cōzonácu//...e¹!cum fac cozonácu? uopăresc î făiina/
 ū
 cu...lápti/pi...pi úrmî pui drójdî

faș plămădețu¹//
nū^ontăi [ɛ] ...puⁱ drojdi^a la mui^{et}/dipⁱ și răséști...
plămădețu^o puⁱ droj^{de}a/lasⁱ și răsáři sparg [L] u^ouⁱli...mai
răr^u?! 2 [L] sparg u^ouⁱli/...

5 [Mai tare și mai rar.]

și...zâh^r pun^u lă^u lo^c/dipⁱ și răsáři mă^u pun^u și^l...
frămⁱnt^u/iⁱ puⁱ tuáti...mirósurlⁱ și trébuiⁱ acólo-ntr-însū/va-
niliⁱ/zácir/i lámíi/...sári după gust/pi-úrmí-l frămⁱnt/il^u lăs
și răsáři/il^u puⁱ la tăvⁱ/...³ untúři/grásimi și mă^u iésti/pu^uu^u
10 [ɛ] pu^u în^u tăvⁱ/il^u las și răsáři/pi-úrmí pu^u...³ [cuptorul] il
însercám//zvirlím făiⁱní/di [ɛ] po^rumb...porumb/ [k] di...popu-
șóⁱ//făiⁱní di popușóⁱ zvirlím/il^u însercám/dácⁱ făiⁱna și pîrgú-
réști rápidi...nū^u púnim cozonácu/-¹ mai lăsám//púnim u^o până/-n-
tr-om^u băt^u î^ușer/dácⁱ pána s-o...pîrgúⁱit rápidi/...nū^u mai vírim//
15 il lăsá^u sⁱ [k] cîn^u [ɛ] p^utém tíni mína u^o vírim în^u cupti^orⁱ
și cîn^u tínim mína și vídén^u cⁱ p^utém...tíni mína/^atúša noi vírin^u
cozonácu-^u cupti^orⁱ^u//s-atúša ...și fáși⁴ //

[Aceeși]

u^o fîntîni

20 prima dată...u^o fîntîni la noi cîn^d [ɛ] propi^{et}áru^u vria și
...și^u hotărăști și^u făc^u-ho f...u^o fîntîni/împáci máⁱștri/... dòi^u
uámenⁱ/...triⁱ...dúpă cît crédi...iél/și^u dúpă^u adîncîmea cári^u și

1. Intervine o vecină prezentă la înregistrare.
2. Către anchetator, care îi făcuse semn să vorbească mai rar.
3. Se întrerupe înregistrarea din motive tehnice.
4. Pronunță în șoaptă.

...cî ^îieşti fîntîni şî ^îdi_lă [ɛ] la cînc metri ^ud_pă ^îhizvôr/şî_păr
la dîuuzăşcin ^îdî metri/şî...apruapi şî ^îtreiză ^îdi métri//şî a-
dúci...preuotu/prîma dátî-naîntî ^îdé şî ^îapucá/^adúci şî ^îfáci ágáz-
mî//acólo úndî şluješti/lă...¹ ^îlôcu ála úni [ɛ] şî-ncăpî a şă-
5 pá...şî ^îfáci fîntîna/^îhizvôr//^dp-ai ^îincépî şăpătóri/şî...şî ^îsă-
pi//...şî...pûni ^îinstaleáz-^uo [ɛ] macára ^îaşá ^îuon ^î...cári...tră-
gi p^îămîntu/îl ^îtrăgi afári//manu^îali/sau cū...manu^îal ^îîn ^îspecîal
//...² şî ^îuobîşnuieşti//dúpă ^îcî [k] cîn ^îapruapi s-ajungî...dî
ápî jos/şî ^îdúpă cum ^îieşti vrîsta [k] dúpă cum ^îieşti terénu//dáci
10 terénu permîti/sápî-^încîntînu//iar dáci ^îterénu ^îieşti mai nisi-
p^îós/şî ^îincépi şî şî...dărîmi/-ncépi şî ^îbági...túbur^î//lá ^înoi şî
...túbur^î//^{dé} ^îástea sunt ^îfabricáti ^îdî ^î...cî ^îmén^t/şî ^îpeátri//
dúpă ^îcî sâ [k] dáci şî ^îconstátî ^îcă...aşá ^îcî ^îie¹ [ɛ] ^îî ^îbágâ...
cofrág//^îstă ca ^îcofrág/ca ^îşî ^îtînî şî ^înu şî ^îmai dărîmî ^îmai ^îuşór//
15 şî ^îsápî-^încîntînuári ^îpăn-ajungî//...la ^îápî ^îdefínitív//dúpă ^îc-o a-
jûns la...ápî ^îdefínitív/^încépi şî ^îî ^îpúnâ [k] s-o ^îumpli ^îdi ^îtú-
bur^î//şî-^î...s-o ^îcompléctezî...//pâni sus//sau...cî ^îî ^îputéri ^îári//
dácâ nu şî ^îmai ^îputîn/dáci ^îî ^îadîncî/dî...prea ^îmult^t/di dîuuzşcin ^î
di métri/pûni ^înúmai ^îjumatáti/şî ^îréstu ^îrămîni ^îniacoperîti ^îdi ^îtú-
20 ^îpur^î//

[În sus rămîne...]

^îîn ^îsus da//^îîn ^îsus la ^îsuprafătâ//dúpă ^îacééâ la ^îterminári/-a-
dúci ^îpreuotu ^îiar ^îşî-^î ^îmei ^îfáci ^îiar ^îuó [ɛ] ^îuo ^îdă ^îpi ^îápă//aşá ^îse
spûni la ^înoi//dă ^îfîntîna ^îpi ^îápî//şî...^îî ^îşî ^îfac-o ^îslûjb-atúnca/
25 şî ^îdu [k] ^îincépi...âpa-^încépi şî...^îcî ^îcîn ^îuo ^îajûs/^îdisigur ^îcî ^îâpa

1. Subiectul îşi drege glasul, parcă uşor jenat că trebuie să relateze acest fapt.

2. Îşi drege glasul.

uo ieșit/începi s-o folosăscî//pe urmă îi pune lănturⁱ/și...//

[Da'...este apa bună aici?]

îești și apă bună/și mai...sălcii-așă//...mai dⁱ [k] după
cum sî nîmirești lizvora^s//îești mai în mulți feluri//apa//nu-i în

5 [k] nū ie uunif^uormiⁱ//

[Și asta care-i sălcie...]

astă-i sălciiⁱ și [ε] așă-i sălciiⁱ nu ie...tócma așă bună
...//î-amăruie...//

[Și ce face cu ea...sau ce nu poate face cu ea?]

10 î nu puăti cu apă carē ie mai ria/...de băuut nu ie gustuā-
sî/de spăla^t nu ie bună/de fasoli nu...ferb/iar apă bună/bună...
sî fierbi fasolea/sî spālî...rūfili/fuarti bini/sî...gustuāsî la
bouut/și...așă mai di^parti//

Niculăie Albu

15 pătruzeșipătru [de ani]

rășitūrⁱ di p^uor^{cu}

ca sî fășim rășitūrⁱ di p^uor^{cu}/ [ε] mă rog în [k] la uorșîși
sez^uon/ân timpu ierniⁱ/dacî-i...

[Iarna adică...]

20 da/iarn^a/în timpu ierniⁱ porcu-i tăie^t mai din tim^p/îi dăm
sări//îl zeruim^u/îl dăm afarî/pi cărⁿi//la două-tri săptămînⁱ/
cînvrem sî fășim rășitūrⁱ/pūnim carnea di sārā/la di^sārā^t/la apă
răci//a două zi dîmineați/ni sculām uo scuātîm din apă carî-i pū-
sî di siāra/uo mai dăm în două apă răș/sⁱ uo curățîm frumós^u/uo
25...rădîm//dúpă s-am ras-o/uō mai dăm uo datî-n apă căldî/iar în
apă răși/sî după ai-ō pūnim la f^lert//uo ferbîm//cî-i la...suóbî
/dām fo^c cu lēmni/...uo lāsām îsetișiel/acólo sî h^larbî iē^ě//...
noi cît hērbi rășitūrā/pātru sîs uorî/ni curățîm usturóiu/dacî uo-
bișnūim sî pūnim și ardēi.../rōș^u//îi pūnim la fer^t//dacî nū...

cînd^d bătîm usturóiu//dup-aşéie^e uo scúrzi^m pî^răşitú^ri frumós z^ea-
ma diopárti/cárnîa-n^u ligán/uo uundîm/púnim într-um^u vas aşá nant
ca sî^r putém sî uundîm sî nu fiî prea grásî/lăsăm sî^r aşés-
ti-um^u pieuşór cárne/-î^r dăm um^u praf di sári/-o aşázám î^m fârfurîi
5 ...//dúpăⁱ şî zâma/s-^uo...încropî^t aşá/dî-o rămăs încropî^ti/îi^r î
...turn [k] adă^uugăm^u usturóiu-ntr-îⁿsa/uo vînturám pî^rentru a sî
mai...stilá/s-o strecurám pîⁿtr-uⁿ tifón/său^u:sîtişcî cum sî spú-
ni^r la noi/sî...fâşîm uo^u hîmăzîni^r la tuáti fârfurîiⁱli ş-avém um^u
polonic^u//sî mîrîzim la fiⁱecári fârfurîiⁱ/sî-l împártîm//deş/a-
lo vém:douăsprăzăşî fârfurîiⁱ/douăsprăzăşî polonişî/mă rog dúpă...li-
kîdu cári-l avém//

I^eu^ufrosîna Beján Ne
pâtruzîşî^rtriî [de ani]

[Dereticatul casei]

15 prima dátî cîⁿ încé^pim sî^r fâşîm curát într-o cámarî/dăm drú-
mu^u la gîámurî^t/aierîsîm îⁿ cámarâ/dăm^u búléndrili^r-afári de^u-acólo
diⁿ cásî/sî^r d^up-áia ni^r-apucám scuturám/şterîzim...práfu bîni/sî^r
ni^r-apucám di^r vărui^tit// [σ] dáci^r ári crăpătúrî^t li mai^r dréîzim/cu
var/cu nisîpî [ε] sau^u dáci-î crăpătúra mai^r mári lut cu báligî/
20 focút/sî...dréîzim//dúp-áia ni^r-ap^ucám lăsăm^u sî uo zvîntî^r pu^tîin/sî^r
ni^r-apucám di^r vărui^tit^u//

[Dar varul cum î^r faci?]

varu^u cum î^r fâşîm...?//púnim într-um^u vas/gâ...púnim sîⁿea-
lí/cu ápi/sî^r l-amestecám...//sî^r cu nású^p/sî...ni^r-apucám di^r văr^u
25 îit//

^a
Tănásî Iiliⁿca
uóptîspreze^cî [ani]

[Cum spală vasele]

ie^h/pui^h apa la-ncălzi^t/...uo^h ieu^h [ε] d^a...sau nu-ntiⁱ...1//
uo^h ieu^h din cãldãri/uo^h pui^h într-o uãlⁱ/uo^h pũ^t la-ncălzi^t/da^u...
r^ho^c/la s^uobĩ//...dupã sⁱ hⁱerbiⁱ apa/pui^h apã-nⁱ sã^unⁱ/ĩn cãriⁱ fã-
5 sⁱm noiⁱ mãmãliga/...sⁱ pui^h sⁱ spãl vãsili//ĩntãⁱ/liⁱ spãl c-unⁱ spã-
lãt^uor/ca sⁱ liⁱ cũrãt^u dⁱ...grãsime/sau^h [ε] dⁱ altⁱ mĩncãrur^t/dupã
ãea dupã [k] dupã^h sã^eã...lĩ [ε] vãrsãm apa/liⁱ pũnⁱn sⁱ s^curgĩ
pu^tĩn/...sⁱ/...apoiⁱ [ε] pũnⁱm altⁱ apⁱ-nⁱ [ε]...cã^unⁱ rãci/
clãti^m vãsili/liⁱ lãsãmⁱ sⁱ sⁱ [ε] liⁱ lãsãm ca sⁱ sⁱ...sⁱ scurgã//
10 sⁱ/...dup-a^eĩ^e lĩ-sãpĩm sⁱ...sⁱ sⁱ...liⁱ stãrĩzĩm//

Flũtur Tãtiãna
am dõisprĩzeⁱcĩ an^t

cãsũta

sⁱ fãcĩ...cãsũta/sⁱ fãcĩ-mⁱ felu urmãtorⁱ:cũ uo crãtã/sau^h cu
15 uun^h gãm/...noiⁱ i trasãm lĩniile/su^b fõrmã...de uõm/cu mĩnⁱ/sⁱ a-
poiⁱ i...noiⁱ i [k] mai multⁱ cõpiⁱ/cãre jucãm/cu uõ peãtrã/azvĩr-
lĩm ĩn fĩiecareⁱ cãsũtã/dupã ãia mãrgẽm ĩntr-ũ^m pi^cõr pĩnã ajũngem
ĩn cãpu uõmului/ne-ntuãrcẽm ĩnapoiⁱ/lu^hãmⁱ piãtra/sⁱ azvĩrlĩm ĩn
a dõua cãsũtã//dãcã greșĩm/mãrgĩ urmãtoru^l copil ca sã zvĩrle peã-
20 tra//dupã cĩⁱ...s-a dat ĩn ĩ fĩi^ecãrẽ...cãsũtã/cu peãtra/ã...se pũ-
ne peãtra pe mĩnã/sⁱ se sãre ntr-ũm pi^cõr//dãcã scãpãm peãtra/iã-
rãș vĩne urmãtoru^l copilu//ã pĩnã la urmã/sⁱ dã...peãtra se pũne
subⁱ bãrbã/sub mĩnã/ se sãre-ntr-um pi^cõr/sub vĩna de la pi^cõr/se
pũne iãrãșⁱ/ĩn cãp/pe pi^cõr/sⁱ dãcã scãpãm/...noiⁱ i iãrãșⁱ ĩncẽ-
25 pem sã luãmⁱ jõcu^l/pĩnã dãcã [ε] terminãmⁱ tot de fãcũt/ce trẽ-
bui^e/lu^hõm cĩte uo fluãriⁱã//sⁱ iãrãșⁱ i se-nãpe jõcu^l/sⁱ-n fluã-
rãa...a [ε] cãruⁱ copĩlⁱ ĩ iẽste/se uodĩhnẽste nũmai copĩlu respec-

1. Anchetatorul o ĩndeamnã, ĩncurajator, sã continue.

tív/iar cêilal^t copîi trébúie să ȳo sárâ//

[Aceeași]

[Întîmplare la joacă]

[...] strîgî la puár^tî:

5 "Tatîi^ââ! Tatîi^ââna/fă n-au^uz?!"/

cîn^â m^â scol îo/...bu^âmă^âsî^tî di s^uomⁿ/zîc

"sî mai vret^â fă/sî v^uoi?"/

êi "hăi^di fă sî ni ^âzucăm!"/

zîc "văle^u" zîc "mă^a n-o zîs sî fa^c cură^t"/zîc/"sî fac triă-

lobî..."/

êi "lăsî fă!"/êi "sî [k] ni^â noi n-ă^ofăc^ut"/

zîc: "hăi^di^t!"/

zîcî "hăi^â sî ni ^âzucăm cu mî^âza"/

zîc "hăi sî ni ^âzucăm!"/zîc/"da n-am mî^âzi"/

15 da zîsî hūna dî^â fê^ti/

êi "mă duc îo ș-aduc ȳo mî^âzi"/

zîc "dú-ti"/

"êi "da-î di dōu^âză^âj dî^â lei"/êi "dăc-o spărg^âm" êi "atî^âta ni

mai trébui^â"/

20 zîc "ăd-o fă!"/

cum ierăm noi m^âî mitî^telî nu ştiē^â sî ^âzucăm v^uolî^â//sî ni-^â
pucăm noi/sî ^âzucăm v^uolî^â//la ȳo veşî^ânî/cărî stătē lîngî noi/

îeră hū^âgar^d/ca^m mitî^telî//sî cū ^âzucăm noi/a^â scăpăt mî^âza la bá-
bî//sî bábi^âî sēlea nū-î preă plăşē^â păhă^ârelu [!] //sî stătē îe la

25 suărî.../lū^âzî^âtă//noi/ni dū^âşîm/...ca s-adū^âşîm mî^âza!//sēlea stă-

te^â la puár^tî/sî îo/îintră^ân tiptîl î^â grădîna...bábi^âî/sî sî îe^â

mî^âza//mî^âza kîcásîrî pî-o hîrtî^âî//îo/ca sî văd sî zîsî bába/îşēp

sî fac pănărăm^â dî grădîna bábi^âî//da^â cu pîşuăr^âlî [k] cu...kîşuăr-

11 prin_f...tăbl¹li di sâpî/smulg_{ust}u¹roiu/aruncăm pî-acól_u-șă
pî_ucarări/...sî scuăli baba tiptîl/tiptîl/...io ierăm lîngî gârđ
//vîni ie c-^uo...u_o jârđi_u mă măsuarî dî_udouu uorî pî_uskînarî/...

5 cî "sî-i_u cu tîni?" cî "sî_u căuut aîîsî-șă?/ârdî-tî-ar cătără-
nu!"/>

zîc "păi i_otî mătusî/cî așă/cî pî_udîncôlu...//

cî "nu n¹îcî!"/mă trăzî ie dî_urokîțî/-_ukîlér^u//u_ușă ie-
rá dis...diskîsî//

cî: "dă flanica!"/>

10 zîc "stăi mătusî/cî...dă-tî-oleacăî măi_u încôlo/sî_u mă diz -
b^răc"/>

mă dîzbrăc io dî_uflanîcî/

zîc "s^tstăi u_olecîțîcî"/dîc "nu măi_u un_u kîcușôr//n_umai cît sî
ma_u dau [k] sî_u tî_u dai u_oleacăî la u_o pârțî/că...sî_u mă po^t dîzbrăcă"
15 //măi! sî_u cîn_u t-_uzbugît-o la...guăni...!"/>

vîni mămă di la dea//

cî "s^u-eî făcîtu tu dî_u az dîmîneățî?"/>

"păi mămî"/cî "am avîtu triăbî..."/>

"sî treăbî?"/>

20 "pîi am dat mîncărî la p^uo_ură/la gîștî-_uam_u fos_u cî_u ielî la păs-
cî_ut".../

da baba/dî_u cîlu/

"văleò! i_otî Săftîcî!/sî n_o-o făcî_u făta_u tî!//u_otî s_o-o n_o-ô [k]

s_o-o bătîtu_u zîc dî_u grădîna mea"/>

25 zîc "nu mămîcâ!"/zîc "u_otî-_ușă/băb^a àstă" zîc_u "u_uăr s_o-m-
bătă^t"/zîc "așă zîsî ie"/zîc//da n-_uam_u făcî_u nîcî"/>

mă-nșepî sî_u mamîca...a bătî/cî_u n-_uam_u făcî_u nîs_u cî_urat/cî_u am_u fă-
cî_u sî_u năzdrăvănî...//

[Aceeși]

644. COROD.

(jud. Galați)

Culegere: 1971; SD, DH, HB; transcriere : DH

uo cásâ

5. [Spune cum se face o casă pe aici.]

uo cásâ ?

[Mai din vechi...cum făceau bătrînii, cu furci de lemn ...]

[Și acuma tot așa se face.]¹

10 uo cásâ să fáși ástîz la noi/șă-n tímpu trecút/...
lemnăru/uo grătărăști...pi terén/jos^{tú}/díp¹-eșéja/díp¹ ș-o grătă-
rit-o/ [ɛ] ínu...númereteázâ cōrzîli/căpriuóri/copkilétfi²/díp¹-
ș-o... [ɛ] termina^t de iista/atúș/iel sí púni șā ā...răteázâ
cōrzîli/și dí...năltîmî vra//dí trii métri/trii métri sínzās/și
15 púni fúrșî¹ fáșim grok/...și lí ridící...cōrzîli/și pi-úrmi
púni...costoruába//uo púni la cumpăni/...și pi úrmi/...cîn védi
cî-î...cum^p [k] ástā...costoruába-i dreápti/atúș/íșirí...cōrzâli
//díp-eșéja púni...căpriuóri//díp¹ ș-o pus căpriuóri/...púnî
astár¹u//uo pus astár¹u/ád¹ca scîndúra/zís^{tú}//uo-mvăléști cu
20 scînduri/fi púni tábli/ș-uo-mvăléști//uo păruiéști/^dací...atúș
în tímpu sála/și pi úrmi sí líkéști cu vălátúș² dí lut^{tú}//făcút

1. Intervine un consătean prezent la înregistrare.

2. Explică pe camera unde înregistrăm, indicînd locul acestora.

cu pái₁i//

Săvăstri Ge Vasíli

ieu am/sáiză₁s de-an₁i

am avút om băiét ...

5 ân pàtruzăşigăsă/la dóuzăşă... [É] şápti/ágost/am avút
om băiét/Costíc-ol kemá//ş-o fos^{tu}...la pépin¹//şí s-o dus la co-
líba...únu₁i veşín acólo/şí i₁í sî žucá c-on₁văr a lu ís^{ta}//şí únu
Vasíli Huzúm/fări sî şti₁i₁ i avé ūo ármă...žebéu rătezátă//n-ó
şti₁u₁ cî arma aséi₁ i-ncărcátă//ş-o trăs...în.ă... [É] ánt₁r-ísu/
lo fărí sî şti₁ci₁-i încărcátă//şí i₁-o...i₁-o şter^{tu}...mosóru-ai₁sta
di la kíşóru ísta¹//ş-o avút iemoraži₁i...di síži//...şí l-o adús
...sócru...meu/acásă//şí s-o pornés la spitál/c-o motoóicléti₁ cu
atáj//ş-o muri₁ la sócru-nó s...Ta^uúlea Săvăstri//

[Acelaşi]

15

săpunu

[Ai făcut vreodată săpun...din grăsime de porc ?]

am făcút/şí săpún//

[Cum se face săpunul ?]

şé săpunu-¹ faşim aşá: ă dac-avém.ă...şási kí¹ di sódă/

2o ni trebui₁şti...u₁ kilógrám di sódă//

[Şase kilograme de grăsime...]

[k] da/dác-avém şásă kilógrámi di grăsimi/u₁ kilógrám

1. Gest : indică genunchiul de la piciorul drept.

di sódá//ă lá...dác-avém...dóușpi/n¹ trébui¹éști...dóuș kilográ-
mi//asta cá...s-avém pregătírea din timp//éi...úo pestélc-acólo
di...pelín/n¹-an sculá dimineátă/am făcút acólo úo...gruápă/î
[k] n¹-an cătát căzănu r¹espectív car¹ ni trebui¹éști pένtru...să-
5 pún/șí am pus:am făcút leșíi di seára/ferbím î...ă^p [ε] [k] în-
tr-un căzán mări/ápă/...púním cénúșí-ntr-o pútíní/șí tūrnm apa
áia/...clocotítă//fiártí/di s¹í făc¹í ce... [ε] [k] leșíia/tări//dú-
pă áia/dimineátí cum șpun cín n¹-an sculát/avém...la noi s¹í zíși
leșíier¹//nú știu cum s-o fi zícín n¹ altí pártí//da la noi lè-
10 șíer¹ fi spúni [i]//avém leșíer/șí n¹ púním șí strecurăm î...
apa/...[k] leșíia/di cărpún¹/s¹í n-áibí [ε] murdării/ști¹/di iésí
săpúnu curát//éi...púním í p¹í-urm-úo căldári...dóuș di-ápă...de-
píndi dípi cantítáteá cári iéști dí...s¹úo [ε] [k] dí...grăsími/șí
...adăuugám ă grásíme^a//ín¹ leșíia séíe¹ तरी...șí-¹ púním la
15 foc// dăm ă...dăm foc/púniⁿ cítiⁿ-um pic di sódá/dăm foc/...púniⁿ
cítiⁿ-um pic di sódá/íi dăm foc púniⁿ cítiⁿ-um pic di sódá/píní
cín¹...de-acúma iél iésí șí fert//dí...s¹í leágí/dí s¹í dă după dē-
zít [i] cum spúni báb¹li/...șí cín¹ ă de-acú s-ál dăm jos/...í-adău-
gám șí...ă...pelínu//

20 [De ce se pune pelin ?]

pelínu/șí di mirúș/șí úníli féméi íl púní...la prefá-
cút//da í-él ă [ε] pún ă...d¹ la fiért/di iésí vérdi tót//șí zíși
cí...cúrătă...șí ári șí iél í a lui i...

[E bun de purici ?]

25 zíși cí s¹í fiíi bun șí di púricé//a^{cu}ma așa am ayuzít
șí noi/ș-așá...fac//da íó-l fərb//di iésí iél í iésí ióti-ășá ca
cúm íi¹...da/vérđi//da//șí cúrătí cíc¹ cúrătí bíní șá...plúș
di ásta...íi dí...ă...

1. Arată culoarea verde pe o cuvertură.

[Pentru culoare ?]¹

nú ca culór//zîşî cî-î disfectábî î...pelînu//da//
disfecteázâ/v¹deţ cînfasê uo búbâ: n-óspel¹ cu pelînu ?//şî iel^â
din momen^t sâpînu şî-î cu-aşâ/iel^â zîşî cî disfecteázî...ca mi-
5 crób^u//

[Cum se cheamă ceea ce rămîne pe fundul cazanului de
la fierţ?]

a!...ă saramúrâ//

[Vrecie.]²

10 n^u! vrêşîî¹//...vrêşîî¹//saramúri sau vrêşîî¹//

[Totuna-i, da?]

da//

Sevástre Ne Lína

cînză...şî...cînc [de ani] de-acú

15

cum úmpli bórş^u

[Cum umpli bórş?]

cum úmpli bórş^u...ă!da şî nu ştiţ cum şî úmplî bór-

şu?! [j]³

[Iacă noi nu ştim...!]

20

î...spel¹ găleáta...bîni¹dî...cum ai răstu^rná^t bórşu^î
dînr-însa/spel¹ găleáta bîni¹/u^o uopăres^tî¹ cu apă hártâ/dúpă ş-ei
uopărit-o cu-ápă hártî...u^o...afúm¹ c-ô...cîrpî/curátâ/...u^o a-
prînd cîrpa la foc/ş-o a^p [é] [k] puî acólo...ntórâ găleáta cu

1. Intervine cercetătoarea DH care participă la anchetă.

2. Termenul este sugerat de o informatoare ocazională care
asistă la înregistrare.

3. Simulează mirarea cu ton de glumă.

gúră zos aşá¹/ş^â pi-úrmî-î puî tărîţî di grîu şî cu fălînî di po-
 puşóí/ş-o baq bîni cu apă/clocotést¹ apa-ntr-ún saun...cári...
 potrivít/cá sî híi pîntu...găleátá/şî torn¹ písti dînsa//p¹sti
 ...tărîţa şeîi//îi puî ş-oleacă di...húş dí...di cári...rămasâ di
 5 la bors/după ş-eî pus acólo/uo acóper¹ gîni c-o...blănâ/sau c-ú^m
 ...paltón şevá acó¹⁰/ş-o laş aşá//ş-a dóyoza cîn te dus/âţ sári
 şî căşúla diŋ cap//di ácrú//

[Dar ca să fie ácrú...dai pe la...?]

îi dai pî¹ la nas pi la şinevá//ca şă sî súperí//[!]
 10 cûm s-o supărat uómu/-aşá sî şă súperí şî bórşú//şî făcă ácrú [!]/

Clára Dóruş

[64 de ani]

[Căruţa]

întăi/cîn adúcim î...lémnu/âl púnim âl tăeem cu...bés-
 15 kíca/...ş-âl î...âl dişkicám/...îl şoplím/îl coplí^m după...[é] fé-
 lău nóstru...după tipáriu cári l-avém pîntu [é] di...crăş/dí...
 furculít/dí...[...] perinó^g/ş-avém...di făcút^u//pi-úrmî...înce-
 pim cû...[k] li trágim la...custurâ/...pî¹ lí [k] îŋkeiēŋ lemnă-
 riia//crăşi...cum vin/dăltuim...la crúşi/la splînâ/...şî...după
 20 ô-am terminat^{de} lemnăriia/ŋi-apucám dí legát cu her//începi^m în-
 tăi fášim uóşii^{le}/îŋgroşám cápit^{le}/tot^u/pi-úrmî le aşáză la
 lo^c/fášim taríşile/púnim taríşile la lo^{cu}...cum vîni fiicărē/şî
 ...tot înaînti cu...meserii/-aşá cum îi...di făcút//pi-úrmî-î
 fá^{sim} ruátile/...tót la felⁱ li fášim lⁱ legám cû...[é] cu sínle
 25 pi¹ iéli/cu şécur¹/cu buzári/bucş/tót şî trebúi/...uo púnem pi

ruáti/...și...căruța...îi gata//

Pánaⁱinte Cîrcotă

pătruzăⁱștriⁱ [de ani]

^a
sărmali

5

[Cum faci sarmalele?]

cu bulgur//

[Zi cum faci bulguru.]¹

^mda//ⁱau grî^uu/și mă du^c și-l rî^șnesc/la rî^șniță//și-l
fac așá mărúⁿt/pîⁿtrî^u sărmali//ș-ăp^ol-adú^c/il pui/și-l spăl^u/
10 șiⁱ dipⁱ și-l spăl puiⁱ șiⁱ pu^tîn uo^rez^z/dipⁱ și-l pui uo^rezū...a -
méstⁱ^c cu...búlguru-mpre^ună/ș-adú^c zarzavát/...măr^ăr^ă/petrî^jál^u..
și punⁱ acólo/și...prăjás^c/...cu c^ăpa/...și^t dipⁱ cⁱ-^l prăjás^c/
améstⁱ^c cū búlguru...șiⁱ cu...ur^ézu/...ș^ă fac s^ărmá^{li}//[k] adú^c..
ví^ța/di víⁱi/uo puiⁱ in á^pî pu^tîn cam ferbín^ti nū... [ε] pria fer-
15 bín^ti/și-ăpⁱu [ε] [k] s^ă muáⁱi/tip cⁱ s^ă muáⁱă...uoⁱ ieu^u și-m-
fă^șor sarmaliⁱ//li puiⁱ lă...l^a h^îert^u/...la hert/șiⁱ dipⁱ șiⁱ lⁱ
puiⁱ la her^t/lⁱ [k] di^c șiⁱ sⁱ h^érbi bínⁱ/lⁱ...sco^t de-acólo/ș-ăp^ol
li mîⁿcăm//

Văsî^lica Maș^zgrás

20

[43 de ani]

[născută în] uo^u mîⁱnousu^ti d^ou^usopt^u

am...pus și fac bors

cîⁿvreau sî taiⁱ uo găⁱină/îiⁱă...încălzesc apă/șiⁱî...

1. Intervenția aparține unei informatoare ocazionale, prezentă la înregistrare.

am uopărit-o/am pîrlit-o/şî^d pă ş-am pîrlit-o/am începu^s-o...
 spăl//d^upă ş-am spălat-o/am dres-o/...i-am tăiat^t întîiⁱ î...arikî-
 li/ħūŋġili/la piċuāri/...[k] pişuāri/am disfăcut-o...tuāti/şî^t
^dp-āi-am...pus^v şî fac borş//am tăiat^t buri [ε] [k] pătrîjel/mărar/
 5 mórcof/ş-am pus^v la fert^v înaiⁱnti [ε] diⁿu^a pûni cărneā//fiŋci-ŋ-
 cārniⁱ iēsti [ε]...dacă iē bătrîni/dacă-i^e mai^e tînări pun uodatiⁱ cu
 cărneā//şî...după^e cî fērbi...bini^e...buruiēnli/pun^e cărneā/pun^e bór-
 şu/fac tăietēiⁱ//dacî nū...am tăiat^tăi/cumpār fideā/şî cumpār/şî
 pun^a la borş//şî^d p-āiā...i^l dau jos diⁱ pî...[ε] aragáz/ħor [ε] şî...
 10 fac măligu^ati/şî...mîniŋc//

Rădu Paraskiva
 am dōu^uştriⁱ diⁱ an^t

[Cum i-a murit tatăl]

tăta nⁱeu uo fos^z mocān di mititel^t//şî iel^a adunāt^t uo-
 15 iiliⁱ/ş-a fos^t...c-uōiliⁱ pi^t cîm^p//...din primăvārî/şî pān^ā tuāmna/
 pānā cîp^să dā uōiliⁱ// şî iel^o fos^u întovărăşiri c-ūⁿuom//tōvārāş
 c-ū^uuom//uo adunāt^t uoiⁱ maiⁱ multⁱ/ş-o fos^t//şî la sfîntu Dumitru/
 s-o dispăr^tit/c-uōmu-aşāla/...cā...uāmini...uo luat^t uōili acāsā//
 şî piⁱ-ūrmî dac-o luat^t uōili-acāsā/...nū s-o stricā^d vrēmeā//tāta
 20 li-o mai strîns/uōili-napoiⁱ la uāmⁱn^t/ş-o spus cî ielⁱ sî dūsi
 la cîm^p pānî cîp^s sî [ε] sî stricā vrēmeā/şî...iel nū^l s-o-mpăcāt
 c-ōmu-aşāla/nū s-o socotiⁱ ca sî deiiⁱ bāni//uo spus cî după [ε]
 [k] ariⁱ iel timp cîp^s sî socoteāscî cū mūŋcā di vārā ca sî^ā deiiⁱ
 bāni//
 25 iel^ā cîp^s s-o dus la deal cū uōili/...a [ε] [k] iērā
 doi tarlaⁱzi//ūnu Petricā Trifān/şî c-ūnu Mežescū//şî uo spus cî
 tăta uo stricā^t...pi cîm^p...porū^{bu}...ştiu [ε] [k]...hlūj/cūm sî

spuni la noi//da nu iara hluj/ci iara^u mîncat t^eet iara^u t^esi-
turi¹//si iel¹...cin^u pleca^t la deal¹//...uo vini¹ niști uamin¹
di-o lua^t uoili-acasa//ci treb^uie si li dei de-acu acasa//si/
dim patru suti di uoi/^o mai ramasa^ssi douu suti/dadus-afara//si
5 iel cin si pleși la deal/uo avut a... [ε] bani...cari i-o luat
di la...uamin¹/i-o avut im buzunar¹/uo mi^duo sut di lei//si/s-o
ridica^t la cim^p ci iera prea tîrziu//iera p¹ la vo noui/si...dacă
...cu uoili nu te dus...dimineata/pi calduri nu mai minca//

...¹ si iel^u cin s-o dus acolo-sa... [ε] s-o dus cu
10 uoili//...aseia uo vini¹ tarla¹ii/si s-o spus ci..."si cauti
c-uoili/c-o stricat¹...h¹uji¹//

tata...iel nu ie [k] nu i-o zis nica// sică "da s...si
hluj am strica^t noi acuma?"/sic¹"cin iara cimpu atusa plin/atusa
putet si spuni¹ c-am strica^t"//

15 i-o luat uoili//...s-o lua la sfad¹//...la hiri¹ala
//cu iel//dacă ii...tata iara dic¹...singur//si i iara doi/nu
s-o putu^t...puni cu unu//sa/ uo adus asa s-o hiri¹ panti cin^u
adus uoili-n deal//cin^u vaz^uci i ari gin^d...rau/tata s-o
da^t divali s-o lasat uoili//s-o spu¹ ci..."duseti-le la colecti^v"
20 /sică/"si videm atusa presadintili s-a si spui!"//

iel/uo vinit acasa/n-o spus/ sică...tata ne¹u...i ba-
trin²//si ngrijasti di-o troita¹//si simbati sara sau cin¹ i sar-
batuari/si dusi s-aprindi candili¹li acolo-sa//si/cin s-o dus/uo
vini^t tata/s-o spus ci...si-i dau uo suti di lei de-ali douusis
25 di lei marunt/ca si nu umbli-n i ban¹/ca si faleas^{ci} si spui ci
ari ban¹/s-arati la uamin¹//ci-^ucaz daci-i spuni si plati^aasci
stricasunea cari-o facut-o/uo spu^s ci scuati ban¹/ca si-i dei//
si i¹ i-am dat...patru de-ali douus¹/di s-o facut uo suta//si/
...cin^u//...vini tata batrinu di la troita¹//si i¹ i¹ spui zic:

1. Subiectul ofteaza.

2. Este vorba de bunicul informatoarei (v., mai jos, tata batrinu).

- "tátâ"/zic "uo spus táta sí tí dus după dînsu"/zic "cí-î-o luat uóîlîi"//sí...tátâ...lásî...úndilémⁿu şi kibritu s-ó avút iel ím buzunar/sí sí dúşî-nnaiîntě//íntri tîmpu-asála uo vîni frátî-nò// dí la şcuálă//sí cîn^uo vni^t dí la şcuálă/...cîn-o vni^t dí la
- 5 şcuálî/ió-î-an^uspu^s zic: "lîncule!" zic "dú-te-naiîntea lu tátâ" zî^c "cí-î-o luat uóîlîi"//cí noi/dácâ noi an^ufos^t...dici^t trei copîi la tátâ/n^uo fos drăz/la pîrînt^t//sí iel s-o dus//cí-î plăşé şi lui...ca sí...să-l vādă pi tátâ...cu uóîlîi//cîn^us-o dus ína-
întea lui/n^us-o mai íntîlîni cu tátâ//
- 10 ¹...cí-l-î [k] tátâ/cîn^î s-o dus la cole^ctî^v/s-ò-ntîl-
ní cu preşădîntîli// sí/î-o spus: "òtî tovarîşu preşădîntî"/cící
"n-o luat_ă [L] nî-o luat uóîlîi/sí sí le-adú^c aiîş-egă la cîm^p//
sícă "lásă î^uonéli"/sícă "fuž-acásă că...uóîlîi" sícă
"nú^tî li prîîîⁿ la colectív/cî treb^uîe cîn^î ieră cîmp^u...plin/
15 atúşă s-adú^c uóîlîi//nu acú cîn^us-o termînat to^t de pe cîmp/s-adú-
cí uóîlîi"//
tátâ^a túşă cîn^uo vâzî cí...dí bucurîîi cí...nu-î pri-
héstî uóîlîi/ uo spu^s sícî "háî sí vă fášîm sînstîi"//s-o dus
acól^o la um^uvecîn dí lîngă colectív/av^{ea} [k] carî-avé vin//sí s-o
20 dus/uo scoş^u...uó [é] [k] dòuşă^{sî} dí lei dímbuzînar^u/sí...s-o
dus la fîmêi ca sí sâr-um^u kí dí vin//tátâ nu í^ará mîncát dí dí-
mîncătă/s-o spus: "íeu nú beu^u//nú pò^u sí servés^c"//sící "vă las
aiîş-egă...sí servî^t/sí pí-urm^î íeu plec acásă"//
ín...tri... [é] tîmpu sála cîn^î iel uo vrú sí pléşî pí
25 uúşă/uo vîni sí sêcretáru//sí sí uo spu^s?!cí [é] sí béîi... [é] [k]
sí conşumi bîni^u sí dí dòuşă^{sî} dí lei/sí...béî^î núma...vin//sí
íî...uo rămás sí conşumi bîni^u//
cîn^u sí dískîdí tátâ...uşă ca sí pléşî/...vîni^u un bri-
gadé^{nî}//sí-î spúnî:
1. Oŕtează dí nou.

"măi luonéli!" sîcâ "da cît-ai fos tu mocán" sîcî
 "n-am vinî^t uo dátî ca sî-m dai voŋ kilográm di caş"//sîcâ [ɛ]
 "vinî^t mîniⁱ dîmineáti"/sîcî "mai ám//şî vâ mai dau//vâ dau mîni"//
 iel/...uo plecá^t//cîn î...uo plecá sî viii-ŋcuási/tar-
 5 lažíi sîi^a l-ô...pîndî^t p-iel//cî [ɛ] [k] iel/táta cîn s-o du^a
 la cole^ctiv/iî uo ádús uóili pi diváli/s-o adús...uóile-acásâ//
 io^am...dat ca sî nûmăr uóili// ca sî vâ^ă sî...uoi sînt//cîn io^a
 m nûmăr^t pîp^a la uo sûtá/di uoi//şî iî h-a dat...uóili...fortá^t/
 pi puártî ca sî nu li mai pósⁱ o nûmărá//şî întri tim^p cî^t an nu-
 lo marát io uóili-/o spus cî io fac mîstó di iî/pi cî^t a dúsi uóili-a-
 cásâ zîc "dà nu fáşi nîmînea mîstó"/zîc "de-ál^d i matáli"/zîc "cî
 noi"... [ɛ] zîc "nu v-am a [k] lăsát uóili-aşá ca sî...fortá^t//¹
 cîn î s-uă-ntórs iel acásî s-ô-n... [ɛ] tîlnî cu tarla-
 zîiⁱ//şî i-o spus:cî sî...viiⁱ/ca sî-i [ɛ] [k] sî li fácâ sînstî//
 15 c-o adús uóile-acásâ//
 táta atúse/s-o spus:"hăi sî vâ... [ɛ] [k] hăidî^t acásâ
 la mîni/ca sî vâ dau u ...vin"//
 sîcî "nu/cî-i preă dipártî"//cî duar nú iáram kar aşá
 dipártî//la vo triizăş dî mētri/iěram de-acólu-şâ//cîcî "hai mai
 20 apruápi la liuón Bălán"//Mohamé^d zîs//
 şî/cîn uo vinî de-acólu-şâ/ s-o dus/uo şerút uon î ki-
 lográn di vin/n-ô mai plăti^t/c-avé uóili la noi// ş-s-o spus: cî-ŋ
 cón^tu uóililor"/cîcî-"n dai i...vin^u"//
 cîn î uo bouú vin/...şî...cîn sî sěerveás^{cî} şî táta um
 25 păjar/i-ô da^ă brîs/aşá pîsti mîni/şî uo s [ɛ] [k] uo vârsát um...
 pi^c di vin/pi măsâ//şî i-ô... [k] iel s-o ruşînat atúsa c-o vârsát
 vin pi măsâ//s-o spus cî iel nú mai servēsti/şî sî plēş-acásâ ca

1. Se întrerupe înregistrarea pentru schimbarea benzii de magnetofon.

să...ca sî vîi-acasă//sî-i...de-acólu-să n-ă mai plecăt/sî-l-o
uomorît acól^u-să//[...] ⁴

Kiriia^c Gergina
uóptuşpi [ani]

5

[Cum face de mîncare la raţe]

[î] ntîi adúcⁱ hîştî [ε] uū...hîştî yurzîcâ/hîştî...ştî-
riţâ/uó alég di bétî/dup-aséa^u pui pî...lemⁿ sevá asá...ca sî-
hîiⁱ bun/uó ieu^o sácúⁱ-asá cári táii/sîⁱ sêp sî batⁱ c^u sácú-
ria-nⁱ...în iárba//ba^t mult/ pînî cîn...iárba sî...fási măruntⁱ
lo cî//s^d p-asé^a uó ieu^o cu pum^{nu}/uó puiⁱ în căldări/ápu adúc hîştî
făⁱ înâ/din lădóⁱ de-acú di-ún^d i-o avém noi/dúpa asé^a uó pú...i
în căldări/cu hîştî ápi/-ⁱ uó mestic acólo gîni/pînî sî fási ...
bună/apóⁱ uó duc la ráţ/sî... [ε] iéliⁱ-o mînîncî...//

15

Sěvástriⁱ Iuána
zăci [ani]

[În vizită la Tecuci]

ierám mai mitⁱ tică/sî m^ă mîcā [k] uó fînit acó^{lo} áldi
várⁱ-mea me la bûnica//sî ió^o ă zîs^a "mămîcâ/lási-mă sî pi mîni...
sî mă du^e sî ió^o l-áldi Sorína"/c-asá uó kāmⁱ pi...verⁱ şuára me

1. În continuare, informatoarea povesteşte cum a fost gă-
sit tatăl ei mort şi ancheta care a urmat. Din cauza emoţiei de-
osebite, relatarea este însă obositoare, prin repetiţii, şi,
uneori, incoerentă.

șă m-^tan dus acólo-șă/șî stătēm/șî mă ^zjucăm/șî cu áltî fátî...ă...
Soltănica/tót o verșuári de-a me/acó^{lo} m-an dus/mă ^zjucăm cu ieⁱ/
c-ave žucăreⁱlî m^lti/f...lópătă d^t ^zse^ză dⁱlemⁿ/m^t ^ztéli/hírléz
î/...gⁱreblă/mă žucăm pe-acólo-șă/șă...da d^upă ș-am stat mul^t
5 n^l-erá dór de-acás^t//șî ieșăm cu buléndrili^z-n drum/șî žișēm:"ieu
mă duc acás^ză/ieu nú mai stau-ai^zis//î tántî Stélá/^háidⁱșî mă du
acás^t//cⁱ ^zára acólo...fumé^ză lu [ε] acól^u-șă/șî ió ^zis:"ieu
mă duc acás^t/ieu nú mai stau-ai^zis//ieu mă duc acás^t/ieu nú mai
stau-ai^zis//șî p-^zăse dáci uo v^zăzⁱ cⁱ ^zieu nú mai poș sⁱ mai stau/
10 ...m-o dus acás^ză//

[Aceeași]

645. ADAM [ALR I, 614]

(com. Drăgușeni, jud. Galați)

Culegere: 1971; SD, DH, HB; transcriere: HB

15

amînăriu

amînăriu io cín^d mă dușēm cu bó^zi p^rin păduri nu pre ^zieráu
kíbrítur^t//nu luám kíbrítur^t//șî f^zășēm uó amínar^t la herári^zi
dintr-o kílî//...uo^zălítă dⁱ ásta dⁱ uo^zăl^z/n-o f^zăse heráriu/uó
amínar^t/șî luám uo kátră/sau crēmín^z cum sⁱ s^p [k] cum mai g^zășăm
20 /da mai m^lti kátră-^zi...//șî cu iás^zci [ε] cu...iás^zci dⁱ ásta/șî-^zi
...scăpărám ș-aprindēm iásca//șî p^z-orm-aprindēm țigára/p^uté^m s-a-
prín^d sⁱ fuócu//...cū iásca s^zei^t//aprindēm uo cîrpⁱ/ș-aprindēm sⁱ
fuócu//

[Cum făceai iasca?]

iărca ^{uo} [k] ia...iasca uo herbem într-o ual-/o punem iasca/
s-^{uo} punem cu senușă//s-o herbem pi...fuoc acó^{lo}//

Brădeș Costantin^u
am cînzăg di an^t

[Opincile]

uokîșⁱli diŋ kéli di p^uor^c//dacî am purtá^t și io^u...uokîșⁱ//
duar nu cí¹...//dúpă și jupóⁱ p^uorcu/...puⁱ kélea și-ⁱ puⁱ uoleá-
cí di sári pi i^e/pi-órmⁱ li crei^șesc^u...uokîșⁱ//pórtⁱli di uokîșⁱ//...
loperék//li dăltui^șesc^u...da!...li măsó^ru/cît trébi și víⁱli di mar^t/
pi-órmⁱ li dăltui^șesc^c c-^{uo}...dálti/pi-órmⁱ fac níști curáⁱli/și li
...li-ŋcretá^șesc^u//și pi-órmⁱ mă-ŋcált cu iéli//puⁱ...uogéli/șorák
/șⁱ...mer^e tuátⁱ iărna cu iéli//

[Și dacă se întimplă că-s uscate, vara, ce faci cu ele?]

15 li puⁱ și li m^uoi^u//li puⁱ în uor [k] într-oleacă di apă/și
li m^uoi^u//iăr mă-ŋcált cu iéli/iăr li mai m^uoi^u...//

[Da...dacă ești la arat...le mai pui sub brazdă...?]

li puⁱ su^b brazdă//și trag níști tărni pi iél^t/dacî li [ε]
tréc cu grápa píști iéli nu cre^d ei li mai găsăș cîtio^dátă//viu
20 cu kîșuárⁱli guáli-acásă//

[Același]

yínu

[mă] dúc la yíi/nu núma io^u//tuátⁱ cása//mă due la yíi/culég^c
puáma/uo puⁱ în cărú^ti/uo adúc acási/uo mustui^șesc^u/...

1. Pronunță cu voce scăzută.

[Mai rar...]¹

uo pui într-o cădi...mustuiăla șei/ș-ăpoi herbi frăți di...
clocotēști măfli-ntr-înșă ac^{ólo} [i] //...pi-ormi trag yinu di pi
[ε] răvacu/cum si spuni...yinu curat/și-l pui^u în butoi/și herbi
și-m butoi//ăi las distupăt//c-ăpi pocnēști șercurl diⁱ la butoi
//și nu mai fac nic//...după și apruăpi și șadi...cin^d nu mai fi-
șii [ε] fīs [k] forfotēști iel tări/iⁱ pui vrana/și pi-ormi...
scot yin și beu de-acólo//

[Dar cum cureți butoiul?]

10 butoiu-l desfund^u//ăi desfund^u//ăi i răd bini duăzili/-l spal
cu apă caldă/l-înfund înapoi/și pi-ormi pui yinu-n iel^u//

[Îl afumi?]

nū-l afum cîti^odată//cî ni [k] iēsī cam prōst^u cu afumatu//
i^{ou} de iēc^gzemplu//iⁱ bun di-afumat/da nūma cînd ări butoiu mⁱni-
15 ros^u//cînd ări butoiu mⁱiros/atūșa să mai afumⁱ butoiu//

[Ți s-a întîmplat vreodată să se îmbălogeze vinul? Să se in-
tindă așa²...?]

s si-ntindă la mîni nu s-o-ntîmplă^u//așăla-i...butoiu nicu-
rățit^u//nī...nidisfundăt cāri si...și bălogăzi yinu si...//

20 [Dar știi cum se mai poate repara el...dacă-i îmbălogat? Ce
fac oamenii...?]

ăi răvășēști//il trăzi din nou//dintr-un butoi i altu/ș-ăi
mai...//da ălfelⁱ și si-i mei făci?//asta-i făși!//

[Același]

1. Intervenția anchetatorului se datorește ritmului deose-
bit de rapid în care își începuse relatarea informatorul.

2. Gest al anchetatorului.

[Fragment din discuția asupra anchetei
lui Sever Pop din anul 1934]

[Îl cunoști pe Ene Constantin ?]¹

da/îl_cunosc^{tu}//

5 [Cine-i el ?]

aiⁱista-i î-^mmoș a...nevⁱestii mⁱlele//...î-umⁱmoș...//îi
frățⁱ cu tăt-su//iel ȳo fost^t păznic la mîⁱnăstiri îⁱșă² mul^t timp
//păⁿî cînd ȳo ieșⁱt sîⁱ la pⁱnsîi//iel îⁱeră pⁱnsîⁱonăr diⁱ la mî-
năstiri d-eiîș//așă cîⁱ acⁱu di vo cîzvă anⁱ iel ȳo murit^u//

10 [Cam cîți ani să fie ?]

pă-s^zvō...sîⁱ zîc așă sî zî^c...vo...ș [k] pătru sîș anⁱ...
//fo sîș anⁱ sîⁱ fiⁱ...atîta sîⁱ fiⁱîⁱ//di cînd ȳo murit^u Costîcî
îeni//

[Era din sat de aici ?]

15 îⁱeră din^t sa^t d-eiîșă da//

[Familia lui trăiește ?]

famîⁱlea lui [ε] trăiⁱestîⁱ [ε] [k] nu mⁱai trăiⁱestîⁱ niș ni^e-
vâstaⁱ/dicî^t î...âldî fișⁱor-so trăiⁱestîⁱ//

[Cam cîți ani are fecioru-său ?]

20 păⁱâri ūn^u diⁱ ârî vo...pătruzășîșăptî di anⁱ/sî ūn^u ârî
vō...trîizășășî di anⁱ//

[Același]

1. Este vorba de informatorul principal al lui Sever Pop
în această anchetă.

2. În sat.

[Lina]

ni dúșin la stîni/șî dacă ni dúșim la stîna/î prin^dim uăia
/uo...legăm uo-ŋkedecăm/ș-ăpăi pi-umî ni-apucăm cu fuărfeču/șî
uo lúuóm//hai/de-a rîndu/de-a rîndu/păn^uo termenăm^u//ș-ăpăi pi-o^r-
5 mî vinim cu ia acási/uo mai uuscăⁿ la suări-/o mai scuturăm/uo
mai discornuțim^u/ș-ăpăi pi-ur^rmî púnim [ɛ] ũ...vas mări di ápî/
ș-uo púnim în...bálii/ș-o...múiem acól^o iⁱ turnăm clocoteálî
pístî iě/ș-ăpoi pi-urmî d^upă șî sî muăiⁱ bîni-bîni uo spălăm/șî
ni dúșim...lă fîntînă/sau la v^uon iăz undi iista/șî turnăm ápî...
10 di-o...clătîm/di-o...iista/ș-ăpoi pi-urm^o...púnim la uuscăt^u//
[...] pi-ómî pi-ș-o uuscăm/uō...scărmănăm/uo...pèptănăm/uo tuăr-
șim/uo răsusîm/sau...așă//

[Dar cum se vopsește? Sau se boiește ...cum se spune?]
sî boi¹ști¹/da...//

15

[Cum se boiește?]

ei/púnim tot așă-ntr-um^u vas...ápî/în^u șî puțîem^u iⁱista/șî
cumpărăm... [ɛ]

[În ce fel de vas cam...?]

• într-uō^u căzân^u//ntr-um^u căzân^u//așă...cări-i spoii^t/bîni/
20 ca sî nu sî...ista/ăpoi pi-umî fășîm vopsău^u șei c^u niști ápî...
fierbînti/ști^u uo púnim ca cum ar hi plămă^{deálî}/șî cîn înșepî-a
clocotî/turnăm...ș-o vînturăm acól^o/ș-ăpoi băgăm...firili/iⁱntr-în-
sa /șî...uo astupăm/uo [ɛ] tot s [k] șușîm șî-n^u sús șî-n^u zós/
păni cîn^d...//ăpoi uo dăm zós/u-acoperîm/ș-o lăsăm^u/ca șî vⁱdém

1. Răspunde la fel, în același timp, și o altă informatoare
care asistă la înregistrare.

...cum s-o focút sî iě//s-ápoi pi-ú^rm-o clătím î ápi/uo...dăm^u/ô
stuársim/uo^o mai...púnim p^t la úmbrí/nu-¹ diódátí la suári/s-á-
piⁱ tot așá//pân^u o uuscám^u//ápăi pi-úm-o depănám/^{uo}...fășim
gⁱême...//

5

Bábîțî Marguálă
șăizășîtriî [de ani] de-acú

cun sî fășé clácî

[Spune, înainte se făcea...clacă aici?]

clácî/da...!//

10

[Cum se făcea?]

dă/clácî...!//piⁱ da cum sî fășé cî duar clácă ni-am [e]

ni-am trézí^t cu clăsîlî...//...cun sî fășé clácî?: ni-édunám așá
úna la álta/cări-avé...cînipî/sau lîní.../fășé clácî/kemá fiét¹-
lî/-atúșé nôi ni^d ušém cû kⁱșuárli guáli la clácî/nu n-îará ca
15 acú/încaltátî/nⁱ tûšém cû kîșuárli guáli/...¹ni kⁱemá la clácî/
herbé...gázda/popușóî/kisăt^u/...cum ierá/

[În chiuă...]²

îñ kiúî/-¹ hⁱerbé popușóî kisăt/acólo/...báté îñ kiúî/sî lî
herbé/sî lî puném j^uólfâ/...đí...hlandán^t/sămîntî đî cînipî/...³
20 sî dúpă sî...cári ierá mai iútî đî mîní/mîntuîeñ cáier^u...//ápîi
iô^u...todeaúna mă grăgém sî mîntuîém^u cáieru ca sî zíc^u sî...//

1. Oftează ușor.

2. Intervenția aparține informatoarei precedente, Babăță Marghioala [VII a], care a rămas să asiste la înregistrare.

3. Oftează din nou.

flăcăi ni lua fúsi¹li/ni...ni¹li-^ușiră/^ș-ăpoi¹...^uorșem ^ș-u^u cá-
iir/^și¹ d^uou¹/n^u i^uaráu așá mar¹...//^și¹ d^upă așéie/...m^uncám.../po-
pușó¹ di¹ s^uiia hert/^uacólo/ni¹ f^uășem núma popușó¹/núma j^uólfi di¹ s^ue-
iě/^ș-ăp¹i¹ d^upă așéiě/^ușucám^u/ni¹...c^untá flúieru...sau s^uimpó¹ili//
5 ^și¹ ^ușucám...^uo ^uóri d^uou-/acólo/...ni distrám//ca ^șs^ui¹ b^uát-așá z^uis^ue
c^ui¹ ^șs^ui¹ b^uát¹...

[Pînza...]¹

pînza//^și¹ ásta i^uerá clacá/^ș-ăpoi¹ plecám pi¹-acás¹...//

Serian Suzana

săizisîtrîi [de ani]

10

[Fînul]

â...dăm cuása jos din p^uod/d^up-áia ^uo p^unim ^ș-^uo^u b^uátim/...
pi¹ f^uer//^uo b^uátim pi¹ fier/^ș-p¹-^urm-^uo arin^ujám/^uo...p^unim tot s^ui-^u
tréb^ui acólo^o la d^unsa/p¹-^um-o luón^u la spát^ui/^și¹ plecám^u la cuási//
15 acólo m^uerz¹n^u la cuási/in^učépim s^ui¹ dăm/...c^uit dăm/p¹-^um-^uo [ɛ] [k]
s^ui¹ m^uncám/p¹-^urm d^up-áia ni [k] i^uar^uș ni sculám/^ș-dăm ^uo z^ui d^uouâ
...jós/... [ɛ] stit^u...c^u cuása/^și¹ p-^urm¹ d^up^uă áia...c^un terminám/
...il^u in^utuár^ucim/d^ui s^ui¹ ^uusúci p^uini/pi¹-^urm¹-l f^uășim porcáni...pi-
terén acólo/pi¹-^urm d^upă áia c^un^d s^uuntém [ɛ] c^un...c^un¹ n¹ p^uteám
20 ^și¹ ni¹ d^ușim/n¹ d^ușim c^u c^uărúta/^și¹-l in^učárcám/^și¹ l-ad^ușim acási/
acási ^uor¹ c^ui-l mai^u disfășim/...^uor¹ dáci nu il^u p^unim s^uă-l^u i...
il fășim stó^g d^ueréct/^și¹ fășim stog ^și...//

[Pui ceva pe stog?]

da/p^unim//p^un¹m s^uevá c^ui¹ mai^u ^știu^u io ca s^ui nu v^ui¹i¹ f^uo^u fortun^ui
25 s^uevá//^și¹ nu v^ui¹i¹...^uun^u l^uemn...^uor¹ b^uăgám un...^uo t^uăpú^uș^ui d^ue-áia

1. Intervine aceeași informatoare [VII a].

drèpt în mijlocu...n mijlocu stóg^ulùⁱ/ca sâ-l tîiî cî...din căuza
da-c-a^r vinî furtûna sî_nu-l răstuârni//

Vintilî Damiân
am treîzăsînòuu di an^t

5

cartuáfili

pîi_càrtófû...dàcî_l-avém...la gruápâ-n timpu ièrni/-l scuá-
tim/ăl curăţăm frumós/după_ăea...pûnişî_săpăm/pregătîm térénu/
...¹după_ăia dîpi_sî_ăsta [ε] pre...prégătîm terénu/dîpi_sî_pre-
gătîm tîerénu/déjă cartuáfili-s arenjáti/pi-ú^rm^a_pûnim sî_fâsim
10 hûn_fel di cúibur^t [ε]...cúibur^t/uómu fáci-nna^tînti/fiméia dî-
urmâ li aşázî cîti pátru cînê în_cúib_dáci-s...binîntălés_dáci-s^z-
mărúnti/dáci-s mai mar^t/pûnim mai puţîni//p-umî_le_astupăm âna-
p^uóⁱ sî...//

[Acelaşi]

15

brîza di_vas

[Spune cum faci brînză de vaci...]

brîza di_vas cum uo fáşim?...//

[De cînd mulgi vaca şi pînă o poţi mînca...]

da...//mulg_váca/mă duc^u dⁱmineáta mulg váca/î_sîtar^{tú}/ş-á-

20 pîi pi hûrmî/viu sî-l strecór în_strecátuári/pi_sî_l-am strecu-
rát_pîşîtişci...zîs^u/î_uáli/-l puî şî_sî_prîndi//şî s-o prîns^u
/ fáşî smîntîni/îi_îeu smîntîna/ş-o_púî_intr-ò [ε] càstr^uon^{tú}/sáu

1. Pauză provocată de intrarea cuiva în cameră.

u
 într-o străkinî cum sî...da acû uo iîsî căstruani//s-uo pui într-
 un castruon/s-uo dau dioparti/s-ăpîi pi ūrmî uala uo ieu s-uo
 pui pi plîti//sî sî scuaci//sî sî-ncălzăşti zîs//sî-ncălzăşti
 kîsleagu//pî sî s-o-ncălzît kîsleagu...nu herbînti sî nû... [k]
 5 dăci vraî s-o faş mai herbîntî/uo scoş mai tări ca s-o tîi di gă-
 leati//iar dăci-î di mîncat/uo faş mai muali//s-uo scoc aşă di
 ...ca di mîncat/sî pî-urmî s-o [după ce o] ...mîntui di-ncălzît/
 uo pui într-o strecături/sî...¹uo huştiulêsc-acól/s-ăpîi pi ūr-
 m-o leg^{cu}...strecătura uo leg la...guri/sî pî-urm-o spînzur...
 lo într-on kiron/sau într-om prepeleă^c cu sî zîsî la noi/cî sî fa^{cu}
 ...copăs di iîştea/li fâsi burtî uam¹niî/sî li sî bati cîti-o...
 aşă cîti-on cui/sî zîsim prepeleă^{cu}//pûnim uolîli [k] uoluli...
 [k] ual¹li-m prepeleă^{cu}//²

[După ce o pui în prepeleac?]

15 pî s-o pûnim îm prepeleac/pi ūrmî iê sî scûrz-acólô/pi sî
 s-o scûrs/uo ieu di strecături/s-uo pui î...farfurîi sau în
 străkinî/-u castruon sî ista/...torn smîntîni/sî...uo tai fâlîi/
 sî pî-urmî torn smîntîni/sî dau lă băiet sî mînişî /sau...mîniş
 sî io^u.../dau pi un^di iesti.../di dat...//

20

Băbîţî Ileana
 pătruzăşidòî [de ani]

[Obiceiuri la naştere]

ăi!/cum sî [ĕ] c^u boteazăî?!...//

[Dacă eşti mata naşă...]

1. Subiectul înghite, îşi "trage sufletul" (vorbeşte apăsător
 cu multă participare şi interes).

2. Se schimbă banda de magnetofon.

da!//i...ie^u...vr^u sî botéz ^uo^u copîl^u//vorb^us c^u...fîm^heea
câri vra sî...sî-î botéz^u/ni-mpăcăm aşă: "hai-î!" cî "sî-m botéz
^uo^u copîl"//tî-l botéz//dă fărî pret^uen^utîi că sî s^u fa^c cumătrîi
//ie^u/mă duc sî t-ăl botéz//lă bîsăricî^u//ie^u u^o lumînări/ie^u ũ
5 ...şărv^uet^u/sau dăci...u^o rokî^utî//...în d^efini^utî^v//cum...în stă-m
putî^utî//s-ăpă^u pi ũ^urmî mă duc la bîsăricî/cumpăr-^o lumînări dî
sîs lei/...sî fîş^uor lumînărea c^u...şei doi trii m^uetri cî^uţări
[ε] ie plăş^uerî/s-u^o le^ug^c-o pāmblîcî/s-ăpă^u pi ũ^urmî în ie^u cop-
kîlu-m bră^utî/sî mă d^uc la bîsăricî/sî...î^u vorg^ues c^u pā^urîntî^u lî
10 "pā^urîntî vr^u sî botéz ^uo^u copîl"//da...//...botéz//î^u cutări zî/
vîi sî tî-l botéz^u//s-î^o mă d^uc/sî...ă^ul bot^uă...

[Cum î^ul botează el...ce-î face?]

ă^ul î...pā^urîntîlî cînd î [ε] î^ul boteăzî/ni spū^unî să-î disfă-
şîm//c^u [k] î^um p^ulea g^ualâ//ăşă î^uel â^urî-ŭ [ε] căzā^u mări/
15 [Cristelnî^uţă]¹

[k] cristelnî^uţî mări/sî t^urnām trii cā^uldărî sau pā^utr^u di
ăpî/sî î^uel u^o nîrui^uşti-acôlo [ε] sî spū^unî cî fā^uşî agăzmā//î^utr-î-
sa/sîi/sî [ε] u^o nîrui^uşti//s-ăpă^u pi ũ^urmî nî ie^u copkîlu...dî...
cā^up/sî-î bā^ugî d^ezî^utîlî î ũ^ure^ukî/s-ă^ul...scufū^undî-n âpî//

20 [De trei ori.]²

dî trii uorî î^ul bā^ugî-n...âpî//...³ da/sî p-ŭ^rm sî-l scuā^utî dî
âpî/ni-l ie^u sî nî-l pū^unî pî-o cîrpî âlbî//sî spū^unî crîşmî//sî nî-l
pū^unî pî crîşmā āea...âlbî/s-ăpă^u pi ũ^urmî î^ul nîrui^uşti-n frū^untî/-î
fā^uşî crū^uşî⁴/î pim bār^ubî/pi^m...la c^uô^utî/pî k^uep^ut^u/î^ul nîrui^uşti/s-ă-

1. Termenul îi este sugerat de directorul şcolii, care asis-
tă la înregistrare.

2. Intervine din nou directorul şcolii.

3. Gest al directorului şcolii, sugerînd cum se cufundă co-
pilul în apă.

4. Gest.

pă¹ pi^ur m¹ ni-l las-acólo/sî-î şitêştî diz^slegărea lăi/s-ápăi sî
pi-a nuăstrî.../ni i^ě sî ni şitêştî sî^unouî/sî ni...apu [k] m-a-
puc ieu cū...cu...muăşa//cî sî muăşî//nu mă duc singuri//sî muăşî
/sî dăntuiim^u//cu copkîlu-m...prižúr/sî...pi^ur m¹ ni-l dă//acási
5 /sî vinim/s¹...făsim cumătrii^u dáci...avém gust^{zd}//dáci nu...//

[Dar cînd îl scaldă...?]

cînd îl scaldăm/vinim acasă//sîmbătî l-am botezá^t/duminică-l
scaldăm//

[Cum îl scaldă?]

10 cînd^d i¹... [k] cūm îl scaldămu...?//vini...nănu...copkîl^u-
lui/s-ápăi pi^urmî zîsî "cumătrî ai încălzît apa?"/"am încălzî-
t-o"/"h^ěî hai sî-l scaldăm copkîlu!"/"îl dizbrăcăm cu kélea guă-
lî/âl l^uóm din crîşma şei/cî nū-¹ avém vói¹ sâ-l scuátim din crîş-
mî//âl tînem acól^o uo zî ş-uo nuăptî//sî-l î scuátim din crîşmî/
15 s-ápă pi^urm-ol i^ě...năni-sa...di...cáp aşă¹ sî di pişuári/sî-l
i^ě sî-l púnî^m bălîi/s-ăl i^ě la spălăt^u//î...uobişéiurli nuăstrî
diñ...bătrîn¹...cări tîn¹ púnim busuio^c/púnimu...î grăuunţî/grîu
/făs^uóli/...pénî di gă¹inî/păr di vacî.../

[Să aibă noroc]²

20 sî aivî noró^c la tuátî vijetăt¹ i^ěeste//sî di cîni/sî di uá-
lî/sî di tuátî şele//púnî^u m_păr/s-ápăi pi^urmî i^ě îl spălî cu
şomoio^cu sála/pi subsuuarî/pi...pis to locu-l spălî cu şomoio^cu
sálă/sî spúnî cî sî aivî noró^c//sî cu bosio^c sî nu-î hírosî gû-
ra/sî îl dă pis to locu^{cu} [ε] ca sî nu...sî...murdărească/sî...//
25 sî p¹ sî l-o mîntuî^t di scaldăt^u/hol scuátî din î hîstă/il îmfa-
şî/il îmbrăcî/cu tuátî hainili şele noi/s-ápă¹ pi^urmî ni-l dă
ni^ě ie îm brătă/sî zîsî...năna...copîl^ului zîsî..."di la minî mai

1. Gest.

2. Intervenția aparține directorului școlii.

...mult^u/șî di la dumnezău mai puțin^u//șî fiⁱ-amin^u/...șî fiⁱ-ș-
creștinat acēs^u copil^u//șî io zîc săru-mîna/bodaprōști/șⁱ...atîta
tot^u1 //

[Aceeși]

5

[Borș de pasăre]

[Spune cum faci un borș dacă tai găina...și pînă e bun de
mîncat.]

[!] ...

[Taie găina cineva sau...taie și fetele, aici?]

10 [!] da!//tăiⁱ și fētiⁱli//tăiⁱ...!//

[Da? O tai singură...]

ieu singur-o tai//dăcî nū-i nīmⁱnea acāsî ieu uo tai singurî
//cu cuțitu//pui² kișōru pi kișuārⁱli găiniⁱ sau u-apuc di ca^p/
și-i tai căpu/dup-asē^ea uo...băg^c în uopăreālā/uo...cūră^t gini di
15 pēni/uo...pîrlēsc/dup-asē^ea uo tai așā...fiicari bucățici...la iē
/uo pui la hērt⁷

[Spune bucățile...care le tai. Întîi și întîi...?]

întîi și-ntîi iⁱ tai scurmăsili//dupa asē^ea kișuārⁱli/d^upa
asē^ea...la guș-aⁱisā³ uo disfăc/d^up-asē^ea acōl^o jos undi sâ...
20 scuāti mătîli//...tuāti [ε] aⁱeste/d^up-asē^ee-¹ disfăc kēptu/căpu/i
tai...sūpu/la cap/dup-asē^ea uo pui la hērt/și...după^t și hērbⁱ [ε]
[k] cînⁱ apruāpi gāta/pui uorezu/sau fedeāua și pui io^u/dup-a-

1. Pronunță cu voce scăzută.

2. Gest.

3. Gest: la gît.

șé^ea...¹ pui_u bórșu/și_u d^up-așééé¹ 1in¹tródúc zarzaváturli//

Durica Săftica

dóuuzesșiuunu [de ani]

[Plăcinte cu brinză]

5 pui_u și...frământ_u întăi...pînea/și...uo las și crească...uò
uórî/sau...cît vreu_u ieu s-ò lăs^u//d^up-așé^ea...â fac^{qā} brânza...cu
uóuî/și_u cu vaniliii/și...cu zăhăr^u/uo las s_u și muaii_u gîni/și_u t^up-a-
șé^e d^upă s-o crescút aluátu//...pui_u și-ntînd^t fuaia_u bîni/și_u t^up-
p-așé^ea pui...brînda//ș-ò...rostogolése^u așă...ca și viii_u frumós/și_u
10 d^up-așééé¹ uò pui_u in távî/ș-o bag la c^uptór//sau_u la rólî//

[Aceeși]

[Mămăliga]

[Dar mămăligă faci?]

da//

15 [Cum faci mămăligă, ia spune]

pûnem níștî ápî-n căuún/și [ɛ] și lăsăm_u i_u și fiarbă/și_u pe
ú^rmă pûnem sâre/și_u presurăm c-oleácî di făi_uinî/ 'și lăsăm_u și fiar-
bî/și_u pe ú^rmă pûnem mai_u mûltî făi_uinî/ș-uo lă^s [k] dăm uoleácă cu
făcăléțu/și_u...și pî-úrm-o lăsăm_u și fiarbî/și_u dîp^t_u și férbi/încé-
20 pim și...și m¹estecăm//...

[Și...?]

și_u cînd s-a mestică^t bîni/atúnê_u i [ɛ] uò prêsăm/ș-uo lu [k]
uo pûnim în_u i...pe fund//

[O răsturnați]

25 da//

1. Subiectul înghite.

[Dar cu ce o...presezi?]

cu...î...

[Lingura?]

cu lîngûra/...

5 [Ai şi...?]

[Sau cu lopăţica.]¹

sau cu lopăţica//

Vintilî Silviia
nouî [ani]

10

[Cum spală vasele]

[Da' vasele cum le speli?]

vásilî lu^uăm nişti apă/căldă/ş-o [ɛ] [k] şi lⁱ...li spălăm
cu [ɛ] ...cu cîrpî//...şi pe urmă dipⁱ ce...li spălăm/le...le
curăţăm bine/şi pi-urm-aruncăm apa acéia-^u [ɛ] căre...am murdări-
15 t-o/şi pe urmă luăm altî apă curatî/şi li clătîm//şi pe urmă le
pūnem la locu lor//

[Nu le mai ştergi...?]

da//...

[Cu ce le ştergi?]

20 cu ş [k] â prosópu//

[Sau cu...şervetul?]

da//

[Aceeasi]

1. Răspunde o altă informatoare de aceeaşi vîrstă, prezentă la înregistrare.

646. BELCEȘTI [WLAD , 550 (Ivești)]

(com. Ivești, jud. Vaslui)

Culegere : 1971; SD, DH, HB; transcriere : DH

[Amintiri din război]

- 5 l-o rănit_{uo} d^aatâ/șă...la_{uo} mină//șă s-o sculăⁱ [k] Zabu-
likⁱ-i zⁱșă lui//s-o sculăt și i^aar^a uo mers la luptă/si cîn l-o
rănit al dⁱoileă...l-o rănit aiⁱș¹//la iⁱnimă//șă pîntr-o mⁿ
[k] și pîntr-om pⁱșor//la mină ieră de^jă...bandajăt^u//s-o scăpăt^u
//uo scăpăt^u...//
- 10 [Și cum ziceai...că l-ai scos cu foaia de cort?]
da//uo kic^at/si l-am pus^u doi soldat m^ana pⁱiei și l-an-
scos cu fu^aia di cort^u/cⁱ i^aeră...lupti crîșinî...aⁱcolo i^aeră...
la Tâmboi^eșt¹/-eiⁱșă-ntr-^un...sat^u...pi [ε] Buzău Rîmnicu Să^ară^t
nu-l^a amintⁱesc iⁱ dim^ul^t de-at^uș//
- 15 [Dar prizonier n-ai fost?]
n^u//...pă^a am spu^ave^ai...io ier^am uokⁱt^urⁱ la mitraliⁱeră/
ș-^avi^am stăi^er cu uop^u f^ucurⁱ//i^au//n-^avi^am carabⁱnⁱ//io n^uma mi-
traliⁱeră/uo ave^am/si stăi^eru//si io am decl^erăt cⁱ cîn m-a prîn-
di prîzⁱonî^erⁱ n^em^uțî/n^eclerîstⁱ-eⁱștîia [l] / [...] io am de-
20 cl^erăt așă/spune^am : dăc^a ...mă prîndi n^em^uțî/io scot stăi^eru
și-l indr^ept^an mîni si uop^u f^ucurⁱ bag^u... a^utomat^u//a^m mîni//
da//si m-o prîns^u//m-o prîns uo d^ată!//
uo rănit om pl^utonⁱerⁱ c-an trec^ut pîntri fr^unt^u lor/si...

1. Gest : în dreptul inimii.

plutonier¹u ierá di pi la Banca¹ di pi-eiis//sî p¹îl l-o ră-
nit//^uo intra glonțili pi¹iis² ș-o iis¹ pi¹iis³//sî ioc//...

^am rămás un kișuári//

da ieu m-am gândit cî zic "s-áu sî facî nemptîi cu minî-acú?
5 au sî mă ieiî prizionier¹u /sáu a sî măi trág-o sálbâ di fócú?
sî mă-mpúscî sî pi minî?"//nu//

i¹uo spus : "cămărăd! vágbistrú?" /cî i¹arâ plutonier¹u//
așá-i zîsá i¹ la plutonier¹u//

"vágmistrú?"//

10 "ia/ia" //i¹o an zis¹u//cî sti¹îem uoleácâ//

"i¹ vágmistrú...comándî" : sâ-l duc la póstu di comándî la
póstu de-ajutór//la nói//

acú mă gîndem⁴ : ier [k] mitraliiera-i kicásî zos¹// cum
sî ieu? cî dácî m-or videá cû mitraliiera mă-mpúscâ//i¹i¹ aveá
15 buálâ pi mitralier¹u//

^am dát-o cu kișuári¹u lîngî iel ia așá⁵//...sî l-am îmveli¹u
cu fuáia di c¹ort¹u/sî n-a-mveli¹u mitraliiera¹ párcî ni¹n-ará sâ-l
îmvelés pi iel?//da i¹el nú l-o [k] nú uo murít încâ//

i¹el núma zîsá "Gorgítî nú mă lăsá măi!"⁶//cum i¹arâ sâ-l

1. Comună învecinată.

2. Gest : prin dreapta, la nivelul toracelui.

3. Gest : prin stînga, la nivelul toracelui.

4. Pronunță în șoaptă, dramatizînd.

5. Gest.

6. Pronunță cu vocea subțiată, tremurată, încercînd să
imite pe cel rănit.

la^s dacⁱ iară de-apr^uapⁱ cu minⁱ?/și ier^am n^umai n^oi amⁱnd^oi/âm
mⁱnili n^em^tîlor// [L] și ^ăm b^ăg^ăt u^o mⁱn^ă pi iⁱs¹/ia^{ra} voinⁱc/
d^om^le/tⁱn^ăr^u.../și cu ^un^a pi iⁱs² ia a^să... și l-an^u l^uat a^să pi
b^ur^tă/și l-an^u d^us p^ăn^u într-o gr^up^ăp^ă...^du^e-an^u s^oc^otⁱtⁱo//am
5 trec^u prin^utri dⁱn^uși i^oti-a^să//ca pi iⁱs³ : d^umneaiⁱ c^olea și
dumneal^ui col^o 3...//

[Și te-au lăsat să treci?]

m-o lăsat^u//no^{ru} ^ocu u^om^ului...d^om^le...n^u-ș^tiu cum//s-ac^ol^o
n-^ăm mai p^ut^u s^ă-l mai d^uc/s-am strig^ă : "băi! brangardierⁱ
10 măi!" dⁱn^u cu^ăș^ti ^aasta strig^ăm și s-^ău^ză s^eiⁱl^ăntⁱ la u^oit^uz^u//
s-o vⁱnⁱt^uo... [E] brangard^ă dⁱ s^elea u^o t^ărg^ă și cu s^ănⁱt^ărⁱ/
și c-^on^u capor^ăl/și...l-am p^us pi t^ărg^ă/d^ă ^ăl p^ăn^să^sim p^ăr^ă
cⁱnd u^o vⁱnⁱt^u iⁱ//cu t^en^tu^ri dⁱ i^ot^ui p^us^ăsⁱm ^ăr^up^ut^u o c^ăm^ăs^ășⁱ/
l-am l^eg^ăt bⁱni/ca și n^u sⁱ s^cu^rgⁱ sⁱzⁱlⁱ dⁱn^u-^ăș^u//și l-am s^ăl-
15 v^ăt^u//s-o d^us s-o st^ăt^u t^rei l^unⁱ dⁱ zⁱlⁱ la P^ăă^utr^ă N^eă^mț^ul^ui/și
s-o n^drept^ăt^u//u^o r^ăm^ăs^ă s^ăs^u și p^ătr^uz^ăj dⁱ l^ei la mⁱnⁱ/și cⁱnd
u^o vⁱnⁱt^u iⁱ i-am d^ăt//

Tuăder Gorgiță
șăptizășăpti di anⁱ

20

[Cum se prinde un roi de albine]

ă^ui^ăm st^uk i...d^om^le/și-i...p^ri^ud^um/da ac^u...îs^ălⁱti s^oc^o-
t^elⁱ//

1. Pe sub cap.

2. Pe sub genunchi.

3. Indică pozițiile celor doi cercetători (DH, HB) care
participă la înregistrare, referindu-se la distanța la care se
află așezați unul față de celălalt.

[Spune cum îl prindeai mata...cum făceai?]

sî agătá pinⁱ poñⁱ/sî cu gáta mami noiⁱ i prindeám vrazîci pi
stuk...punémũ...stúpú cóló ia^a așá cu^o dóuú prăstínⁱ/sî pi^a-órmã...
ñi-mbrobodiám cu sîta cóléa ia^a așá¹ c-ápăi cîn^o te-a kișcă uunā
5...treⁱ sîⁱ ti cunóștⁱ!//

sî pi^a-úrmî de-acóléã...ál^a bătîám^a cu prăjîná sî^a cădeá cól^o-ñ
cášúla sêiⁱ ia^a așá/sîⁱ nîⁱ răpezám rábdi ș-astupám/sș de-acóléa-¹
lăsán//ș-ó^{al} lăsán^a cu^u yurdinișu sála...cu^u gaura sêe^a-l^u lăsám așá
liber^u//ca sî...iéli sîⁱ întrî/séli rāmási//sî nú sî rătășásçî//
10 dā!//sîⁱ ástā așá uo^{al} prindém//

ⁱluám Me Pávêl

[68 de ani]

[Rachiul]

rákîy//rakiyũ sâ^a púni tîscoyîna... [k] sî dúșîⁱ la cazán/sâ
15 púni didⁱsúpt^t dúpăⁱ cîi sî spálă cazánú/sâ púnî-ō... [ε] strătút^t
subtîrî^p dî : páiî/sau^u fîn^u indiferent/dúpaⁱ acêi sî púnî...tîsco-
yîná...pòtrîvît așá...sîⁱ tuárnâ sî ápî dup-așé^ea uo... [k] páriⁱ
uo portîunî uáricari/sî^b piⁱ úrmî s-acóperî/sâ-mfundeázâ bîni//sâ
lipéștî// [k] sâⁱ líkéstî cu^u māmălig-așá [i] că dîpă cum am spu^e...
20 /șă^a/piⁱ úrmăⁱ/ieⁱ sî dă fúoc//iⁱ sî dă fúoc on tim^p uóricari/pánî
pornéștî iel//dⁱ [ε] încépi sî...kícürî//dácă kícürî/-ncépi sî
kícürî/piⁱ-úrmî-i laș [L] fúocu-nêⁱșetu-nșetu-nșetu/părⁱ sî...fîⁱer-

bi...uo durátă di...uo jumă di zî/şî mai puțin puátî cî şî mai
mul^t.../şî/pi úrmî/cînd î sî socotéşti de-acúma la úrmî cî iel
nú ma ári tări^aa/dî...nú ma iéşti bun...sî té^mmîná puátî şă bu-
zúmu/...dup-aşéi s-^uopréşti f^uocu/şî sî sî...s-arúnc-afará//

5 [Ce e asta buzum ?]

búzumu iéşti o carⁱ iés^{ti} socotit î...şél mai i...sla^b//cél
mai...sla^b//iéşti uō...pártî i [ɛ] frúnteş/cári...iéşti şél mai
táriⁱ/di îi...sî iéşti [k] sî kāmā... [ɛ] ástā...cún sî spun...
frúnteş lui/ⁱcél mai tárⁱ...spⁱirtu/şă la urmă rămîni...îi
10 spúni şă cōdîná...însî-i spúni buzum//şă/...

[De ce-i spune cōdîná ?]

cōdîná//^adîca-i^cşei sî cūrzi la cuádă//di-asta sî kāmā cō-
dîná//^aá//dā...ái mai spúni şî buzum//şî/ášél buzum dăcⁱ ma
iéşti cázu s sî mai púnā...ái dóilea cazán/sî mai púne//dácă nu/
15 sâ...áměstîcî...cu frúnteş/sî...sî-l faş după grădu cári... [ɛ]
îi necesar [k] vraî sâ-l faş binîntă^{les}//

Iordáki ⁱI ⁱLuón^u

pátruşăⁱtrîi di anⁱ

m-an dat sî mă scald

20 páiⁱda ca sî spún aşá c-atúşă... [L] ⁱán ánu-o miⁱnóuu
ş...[ɛ]án î [...] ¹

1. Vorbeşte rapid şi neclar, căutînd să-şi aducă aminte
data exactă.

[Cam cînd...așă...unde erai...?]

ierám_ăm_militár ca_sî_nu spun mîșúnî niș_îo ⁴//

[Nu trebuie anul,numaidecît.]

nu?!//

5 [Nu.]

dóm^{le} ierám militár/la Căláfát/Túrnú Severín/să...m-an dat sî
mă scald/di_pi şlep^u//discărcám [ɛ] peátrî^t la...şantiériu dóuş-
pátru//c-am_făcú la constrúctîi//ăşă//sî^t cîn_an da^t sî_mă dău...
sî_ma scald/m-an dus_ăm_fún^d//s-am trēcú^t pi disúptu şlep^u lui/
10 s-am_îeşî^t ăm pártēa_ăsta ²//să am avút_ăm_priēten cări-a fost
inotátóru sîⁱ mai mări/sî_îél...cân am îeşî^t diasúpra apă cî_m-a
zvirlít apă dîⁱ deasúpra/m-a apucá^t di pár c-aviám páru fuárti
mári//sî_m-a apucá^t di pár/s-am îeşî^t la mal//să...cîn_ăm_îeşî^t la
mal/_...ierám plîⁿ cu apă//însă...n-am [ɛ] ...stat acólo vo zúma
15 di uóră sî^t pi_urm-a vîni_cómandántu//sî^t cu grăinîséri/cî "dîⁱ sî
n-a^m da drúmū...ân_î...Dîⁿări?"//

"dóm^{le} a^m v^r" [ɛ] [k] a^m spus cî_vreu sî fac...sî_îo ^uum
pic di baiⁱ//cî_ierá tim^e di várî/-n n_lu_l^una lu águst//sî^t dá-
cî n-am cunoscut^t s-înó^t sîgúr cî treb^uia sá_mă_nēc//sî^t dacî nú
20 ierá al^t továriş sî^t ma salvéz^t/îo puátî_îo ierám_ănecát/să_ăs-
ta-î situátîi_ă//

Şărbán Ne ⁱlión doi
pátruzăşî^uunu di anⁱ

1. Cu voce scăzută, parcă ușor jenat.

2. Gest (imprecis).

sășerátu

1. ¹o ¹ încêpiám di ¹lā...dóuzăs iúl^t/să-sêpeá sășerátu//...
[ne] ^dcam...cu clăca/...î [ε] úni¹a fășáu legătúr^t/úni¹a...sășe-
ráu/fășáu...sno^k/clăi/...

5 [Da' spune...cum se fac legăturile ?]
légătúrlī... [ε] sī...
[Întîi și-ntîi, dimineată, cînd te duci, ce faci?]
dîntăi dimineátî cîn ajű^uám la cîmp^t/î...smulzám î grîu^u úni
iará mai...mári/...ș-âl pű^ueam î ăl fășáu legătúr^t/pű^ueam dî s...
10 [ε] î¹ î¹ únvăleán cű...grîu/dup-asé^oă...cîn^t tər^mīnă^m pănī-ŋ
dóuzspī dī...sășerát^t/pī-úm î...șepeám la l^ogá^t//

[Și cum se face legătura ?]
légătúra^u ō [ε] așá-n dóu^u/l^u... [σ] ¹o ¹ ō [ε] snop di...
[k] dóu^u...mún^t di grîu/și li-mpletíám/...pű^ueam pī...pī pămīn^t
15 jos/ [ε] atī... [...]

[De-a lungul așa...?] ¹
de-a lű^ugű-așá/șī p-urmī pű^ueam și^t li legám//iěsá snópu//
[Și...după aceea?]
cű snóki-ī fășám ā...cl^ă deám î jumătăt^t/dīn dóu^u jumătăt^t î...
20 spuneá cī...s^t fási clăi^t/...dup-asé^oă sī-sêpeá...cărátu/...
[Cîți snopi sînt într-o. jumătate ?]

1. Anchetatorul face un gest sugestiv.

îⁱntr-ò^o jumátìⁱ is...şápti snopⁱ//

[Numai de şapte?]

m^a_d//şî páisprázâşî...//

Marín Će Ćórgî

pátruşîşîş [de ani]

[Culesul porumbului]

d^upă^{sî} şî c^uáşî porumbū... [...] nⁱ d^uş^ucem^{pi} cîmp/îl dⁱz-
gocám/îl strîžám grăméd/...dup-aşéi trážám [k] î^mfăşám şar^{pi}
...bucátâ/şî...vineá c^urúţá/-nc^márcá^m la c^urúţâ/şî...plecám...
lo acás/c^uiel//

[Ce înseamnă şar ?]

şar^ā...făşám aşá uⁿ drum : tăeámⁱ...şocáni/dădeán^{şî}-n-
tr-o párti^ş şá-n^ālta/ş-ápîiⁱ înⁱtrám c^u-c^urúţá piⁿl^ān^u//pi^ş
bucátâ/şâ...

15 [Şi ciocanii ...ce faci cu ei?]

şocáni-i tăeám/îi făşám Ț^ugluž//gluž^{pi} bucátâ/dup-aşéi^a-n-
c^ārcán^a-c^u-c^urúţá şî-î-áđ^uşám acásâ//

[Acelaşi]

la tiutún

20 [Unde ai lucrat astăzi?]

la tiutún//

[Ce-ai făcut?]

am plântát tiu^uti^un//

[Spune cum se plantează.]

cum sî... [ε] îⁿ îⁱ...întînd á^uta/pî-órmî...u^u cu á^upâ/pî-úrmî.
fac gá^uurli/pui híru/s-ápâⁱ iá^r...pui á^upâ s-ápâⁱ pî-úrmî...l-as-
5 túp di^urmâ//

[Dar cum îl înfigi în pămînt?]

aşá fac^u 1 ...cu kí^utónógu/sî pî-úrmî pui híru/sⁱ pî-úrmî
to^rn á^upî cu cána/sⁱ pî-úrmî di^urmî/li strîng aşá...to^u cu kíto-
nógu//

10 [Nu cu mîinile?]

nu//

[Se poate strînge aşa cu chitonogul ?]

da//sî cu kítonógu sî cu mîli//cu sî pot^u î...//...da//

[Şi pe urmă...mai tîrziu?]

15 măi...tîrzi^uu-⁽ⁱ⁾...prăşîm/il^u [...] oa la pá^opşóⁱ/aşá// [...]
dā/mă^u leu sⁱ burúⁱána dⁱ pi la rá^udăşîni/sî cu sápa/sî...prăşásc^u
//sⁱ híiⁱ curát^u//

[De cîte ori se prăşeste?]

dî dóuⁱ uórⁱ//

20 [Şi cînd se culege?]

cî sî cule^uzî?/cum sâ cule^uzî?/cum?...//

[Da.]

hēi...întáⁱ al polí^m...di jó^s cî sî uopă^uréstⁱ uo frún^uzî dóu^u
/s-ápâⁱ pî-úrmâ iⁱ ... lú^uóm...dóu^u//

25 [Şi ce faci cu cele opărite?]

lí^u lă^usă^u jos//la pămînt//sⁱ pî-órmî culé^uzîm/dóu^u trēⁱ frún^uzî

cări-^z buni di culés^u//túra-ntăiⁱ//ș-ăpăi pi-urmî...al dôi^llea dipiⁱ
 și sâ cuâși iâr i^l mai lom dôi^l trii frúzî/ș-al trii^llea iâr i^l mai
 lo^l dôi^l trei frúzî/pări...î vîr^f//dⁱ cîti uorⁱ vreⁱl sâ-l culéz^z//
 dⁱ dôi^l trii uorⁱ/dⁱ pătru uorⁱ//...

5 [Dacă-l culegi de mai multe ori înseamnă că nu pierzi nici o
 frunză, nu?]

da//nũ sî strîcî//dăcî...aⁱ tim^e sî-l culéz^z//dăcâ nũ...//...

[Și după aceea, cum se alege care-i mai bun...care...?]

ei cum?! lă...îl ad^u cîm acăsî/l-î^lșîrăm/îl pûnîm î^l ȳuscăm/
 lo î^l păstrăm la lo^{cu}...ȳuscăt/sî nu-l plu^uăi/sâ nu-l... [ε] sî mu-
 șegăi^lască/...

[Și cum î^l cunoști...după culoare?]

da//dûpă culu^uăriⁱ//

[Spune cum.]

15 păi...cări?! cări-î gâlbăn//așăla-î mai bun//da//

[Și care-i mai rău?]

ei sî vîr^di/sî...mușegăi^lt/sî...// [...]

Tudoră Rêzmeri^tă

amũ...î^ltru-acũ-m_păzăj-
 di anⁱ

20

fășîm cură^t

noi prima dată cî^u trêbui sî vîruⁱîm î^ltr-o cămêră dăm a-
 fărâ din cămêră/scûturăm prăfu/...

[Și...ce dai afară din cameră?]

25

[ε] ȳidiferênt cî sînt^l pi perê^t/î cȳvărâ^li/prêsur^{li} pi jos/
 î^lndiferênt dac-avem...môbil^l/pêrdê^li/î^lndiferênt ȳôrșîcî^l//pi-urmî

tergim prăfu/ún^di sín peréti...crăpătⁱ...brezim cu...vár/si cu
...ni^psi/si lăsăm ca sâ^uusúsi/si pi^u urmă...dúpa si si^usúcâ/
...fășim um^u var iară g^uros/cu ni^sip m^aalés da únⁱ-i cámera dá-
tí cu r^uol sau cu tape^t/trébu să fășim vár^u mai g^uros//

5 si^udăm...cu várⁱ cámera/dⁱcíti uor^t [ɛ] ...pînă cîn s-as-
túpă...r^uolu sau...tapetu//ⁱndiferén^t//dăm^{jí} di trei^u uor^t...si^u
di pátru uor^t...pînă cî s-astúpă//si^udúpa asé^uia dăm c-ũ... [k]
trágim dúngă/pi^usus/indiferén^tdacă...vrém binînțelès//nú tot//
únⁱia dăm c-ũ^m... [ɛ] ^um fel di cántă/...

10 [Cu ce?]

c^u cántăⁱ 1//um fel așá dî...fili^tî îngustă...di cêlofán...
cu^m si zîsi...si^u focút fel di fel di modél : flor^t/așá/si^u púnim
di^u colt^u ún colt/si^u dăm c-ũ...bidínea mică/s^t cu albastru//si^u dú-
pă si trázim cánta/sau dúnga indⁱferén^t...cu si^u vrem noi/dăm cu

15 tape^t sau cu rol//

dúpa si dăm cu tape^t/trázim um fel di bri^uu pi jos așá-i la
noi/si^u dúpa si trázim um fel di bri^uu pi jos/s^t vidém c-oⁱ isⁱit^t
frumós cámera/ste^rzim feréstrⁱli/sterzim dușameá^u pi jos uor^u li
[ɛ] lipim pi jos cu lut cári...nú au dușameá/si^u dúpa áia lăsăm

20 ca si^u mai^u usúsi...pi-úrmă...sterzim si^u pódu c^u uolóⁱ la ca [ɛ]

[k] dacă trébuⁱ binînțălès...dacă... [ɛ] avén nevóⁱi/si^u dúpa
se á...vém tot în régulⁱ/isépⁱm a așázá pi^u casă//púnⁱm...cri^uvá-
turlⁱ/ășezăm fe [k] la feréstrⁱ perdélili/ăștè^rnim páturli/si^u pú-
ni zăstreă sus/cári au fi^uetⁱ mai^u m^ulti s-așázⁱ zăstreă sus pînⁱ-m

25 podéli/...si...dúpa si^u așáză^u si^u lă...feréstrⁱ perdélⁱli uor^usiⁱ
pi-acólⁱ pi^u casă...

1. Anchetatorul a urmărit să se convingă asupra acestui
ter ten : cântă 'bandă de motive decorative', realizată cu filița.

[E gata.]

pi-úrmî nŭ mai intrăm piŋ cás-aşà des/dŭpă şî fásim curá^t//

[...]

Marín Ve Mária^é
nóuuspⁱ pi douuzăc [de an]

[Un om de zăpadă]

ádunăm um búlgăre de zăpadă/ă^l tăvălím...piŋ zăpadă pînă ce
se fáce mări/î^l/púnem...î^uîn [ε] kişuári/mai fácem únu/şi pi úr-
mă fácem yuŋ cap^b rotún^d/î^l púnem...deasú^bpra ... [ε] cêlorlante...
10 dó^uă [ε] bolováne de zăpadă/şî^t pe úrmă^l-aşázám...binē...cu mîna/
şi...î^l fácem... [ε] frumós/î^l púnem...bú^g de [ε] ...

[De ce?]

de glodⁱ/...şi...púnem násu^l de...mŭrcov/sau de...kipér//

Stánču Stefanáki
15 am...am únsprezêce anⁱ

647. PRIPONEŞTI

(jud. Galaţi)

Culegere : 1970; SD, DH, HB; transcriere : DH

sîărmállî

20 [Dacă vrei să spui, cum se fac sarmalele...Cum se făcea mai
demult, nu cu orez...]
cu búlgur^t...!//
[Aşa!]

sî...pune grău/sî kisă/după sî sî kisă/sî spălă/sî duşé la
rîşniţî/să-l ūurluie/sî dūpa aśé-1 spălă/sî-1 amestecă/mai pu-
ne^m sî ūrluială! sîⁱ mai din [k] în timpurî...//sî...

ştiulét...¹//

- 5 a! dî porum^{bu} // dî păpuşoi // să-l amestecă înă [k] sî cu pă-
săt// ieră păsat/cum ieră păringu/dacă... puatē... sî dūmnevuastrî
ştiţ//...² sî-îl făsēm cu rîşniţa/nouu nî-o focu kar tătă/rîşniţî
di lēmⁿ// ūo pārti dî disup^t // sî c-ūo vîeşci/-mprejūr/sî ūo pārti
dî asupra/sî în i vîeşc-ăşéiē avé ūō [ε] ūom bāt/sî-ūvîrtēm [ε]
10 îi [k] avé nişti...rîndurî aşă făcūti/ca sî [k] pāsātu sî iîntri
pi rîndūr^{li} sēlē sî să-l strujāscî di cuajî//î nū-l bāt^{lēm} ān i
kiuā!//ăl fāsēm acolo/sî pi-ūrmă-l punēm în kiuā dîe-l bātēm//cî
dăcă-l pūnēm diodātî-ŋ kiuî/ sārē sūnu mai rămîⁱ nē nîmîc//...³ sî
î...ăl fāsēm în rîşniţî/sî pi-ōrmă-ŋ kiuî/sî dūp-ăşéi-amestecām
15 bŭlgur/sî cu pāsāt/sî fāsēm sarmālî//mama! aşă nî-am trézî la má-
ma!//

[Ce-i mai puneă...?]

- cárnăē.../căpă prăjîtă [k] cārņē tŭcātî!//sî tŭcā cārni
di pāsîrî/sau ū di [ε] vîitā/di vācā/di pŭor^c/di sî ieră/sî ūo
20 tŭcānă/sî prăjă šăpă/cu...bŭlgur/sî cu pāsāt/sî sî fāsē sār-
mālî//sî mai fāsē sî...din [k] to^t diŋ ūumplutūr-ăşă/sî fāsē sî
...caltabŭoşîⁱ la crăşūn/da fārî bŭlgur^u//nūma diŋ pāsāt!//

[Da' caltaboşi le zice aicea în sat...?]

călbăş!//

1. Intervenția aparține inf. Tasie Ecaterina [VIIc], prezen-
tă la înregistrare (cele două informatoare sînt surori; vezi Lis-
ta informatorilor).

2. Inf. își "trage (ușor) sufletul".

3. Otează, respirînd adînc din cauza debitului verbal rapid.

calbáj/dái-li! [i!] ¹//

[i] şî...tót¹ dîn áli [k] núma¹ cá di [k] la cǎlbás nu şî
mai púnġ...¹ bú¹gur//sî púnġ¹ n¹ma pását//

núma pását/sápî/şî cárnġ// t¹ocátġ²//

5 î şápa crúdâ//n¹ġ...prăjġtă//la cǎlbás//şî...áltġşe^{va}...?!//

Uoñică Ieléna

ġinzăşġşásġ di anġ

[Obiceiuri la naştere]

la botéz?

10 [Da, da...]

m¹da?!//...pġni!mă¹du^c la cumătră [ġ] meá/cári žġc şî m¹n-ŭo
fac cumătrġ/mă du^c/şî mă duc cu lumġnări/cu c¹homás la lumġnari/
cū... [ġ] crġġjmġ cu¹şî mai k¹ámâ/şî mă duc şî m-ġġu...băġġtu
de-acólo.../fatâ/băġġt¹/şî ġġsti/...³ şă mă duc la bisericġ/şġ¹ la
15 biseric-ăştġp^t p¹ópa/şġ m¹ġe-l botġădă p¹ópa/şġ pġ¹ŭrmġ m¹ġe-l dă
mġġ⁴ p¹ópa âm mġnă/şġ viŭ cu ġġl acásġ/cu...lumġnăriă-m mġnă/cū
...cu¹ şî mai¹ [k] ġ-am mai dus ġo acólo/şġ¹ viŭ cu ġġl acásġ/a-
cásġ ġe-l dau cumătrġi mġli/ ġm prġnġri/şġ¹ pġntru-a dóŭa dġ/ur-
meáđă scăldátu...//

1. Intervine din nou inf.Tasie Ecaterina.

2. Precizează cu ton ferm aceeaşi informatoare de faţă la înregistrare.

3. Inf. oftează uşor, "trăgġndu-şġ sufletul".

4. Pronunţă emfatic.

a dóua dí mă du^c cu... uógelás cu sí ma¹ am/bíni [ɛ] ntálés
cumpará^t pētru c^uopíl/pētru báiat/sí...

[Fin.] ¹

11 [ɛ] mă... dí-i¹ s^u c^uin² // sá mă duc acólo/cú [k] ín măi¹
5 lēu vuo perékí/dóuu.../di... uámin¹ dí-al dí [ɛ] noi.../ne dúšim
acólo/ni púní la másí/íi scáldám.../rídím/vorbím¹.../

[Da' aş vrea să spui tot ce se face, cum îl scaldă...]

t^uo^t?!/da! ³//púním lápti.../ín c^uovătíca [ɛ] c^uopílului acó-
lo/púním lápti/púnímū...gráu^u/púním p¹éni/cící sí áibí noró^c la
10 dí tuátí!//gráuúntí/^uorší púním/cá sí áibí noró^c la dí tuátí//
să-l báim/cu crijma íi dăm sí pin [ɛ] ŋ gúrá/sá pin...cu b^uos-
i^oc/cí/cící sí-i miruásí gúra/sí...késti¹ de iéste^c cári [ɛ] bá-
tríneş/de-áli nuástri! [!]/

[Da, da...] ⁴

15 m^dá!sí...íl spălám bíni/sí pintri de¹zi¹ti/cící sí nu sí uo-
păriascí/c-aşá cící treb^pú sí lí spélí pin [ɛ] tri fiie^ccári de-
zít/sí de¹ ín [ɛ] [k] cumát^ura...zís nána c^uopíl^ului/cá sí nū...
sí nu sí uopăreascí cín sí-ŋgráşí/cín creşti mári...//sí dí ást-
ta!//á! sí alísta-i uob¹íşéiu dí pi la noi/ca sí-¹...//să-l ífă-
20 sām bíni/cú míná¹ a¹driápt-afári c¹í/cí sí fíí¹ dat í [ɛ] [k] sí
sí déi¹ dí p^uománi şi lá [k] nání¹...⁵/ca s^u sí de dí p^uománi sí

1. Sugerează inf.Onica Elena [VIIb] care asistă la înregistrare; vezi nota 1, de la p.256.

2. Inf.acceptă cu oarecare întârziere şi iritare sugestia de mai înainte.

3. Răspunde la rugămintea anchetatorului plină de sollicitudine, încântată.

4. Anchetatorul încuviinţează pe ton serios, cu interes.

5. Pauză scurtă provocată de faptul că inf.Onica Elena, de faţă la înregistrare, râde amuzată.

pentru nănaș/ăi lăsăm min-ai dreapt-afără//să-l înkinăm la iucua-
nă/cum îi...măda la năoi/sî ie-l dăm cumătrii im mină//sî spu-
nim cî "di la [ε] noi i hin/sî di la d'mnedău cî restin//nă nu-
mili tătîlui/s-al fiuul i/s-al sfîntului du^h/amin!"//sî di trii
uorî fășim triaba asta...!//sî...pî urmî pîni^m măsă/mîncăm/beî
.../petreșim/ca lă...cumătrii//

[Dar, n-am înțeles, ce-i pui la lumînare cînd te duci cu el
la botez...?]

căomăș!//

10 [Ce-i asta?]

răokiîi!...//

[Si altceva poate să mai fie...?]

î fl^uorî.../alceva nă...!//

[Si asta înseamnă...?]

15 căomăș//

[Si cum spui: „mă duc să cumpăr...”?]

pentru cumătrii//căomăș...//da/pentru lumînari/sî-i [ε] [k]
di îmrășă^t băie^{tu}/di...mă rog tot kěstii dē iēste//

[Cînd se mai folosește cuvîntul ăsta, comăș?]

20 sî la nuntî/cînă [ε] tîe [k] cunūnî uō...perēki dēe...tî-
nerî/li cumberî [ε] dē răokiîi mîrēsîi/sî sî kāmă căomăș//asta!
//sî lă...mîri-i iēi prosuop sau căomăș depîndi!//dūpă cum^u ū...
dūpă cum ti-nțălēz cu fîniē//cînd vreî sî-i bhotéz//ma/cîn^d
vreî sî-i cunūn [i] n^u sî-i bhotéz!//cîn vreî sî-i cunūn//

1. Corectează inadvertența firesc, binedispusă, imediat du-
pă ce unul dintre cercetătorii care participă la anchetă îi atră-
sesse atenția în șoaptă.

și-i₁...tót c^uomăș s-^uo [ɛ] i-o [k] [se] kámí s-așéla/^jși...da//

[Vine vorba deci numai la botez și la...nuntă?]

^mda!da!//la₁ nuntă₁//

[Nu poți să spui, de exemplu, "mă duc să cumpăr un comăș"?!]

5 nu/nú!nu//nù nù//c^uomăș îi numa pentru...pentru cîn₁ în pui
în gîtu mir¹esîi/și₁ cîn⁶ pui₁ la luminări pentru b^uotéz//așălă-i₁
c^uomăș^u!//

Tási¹ Iecaterina
sîn^dzăș¹uunu [de ani]

10 [Lucrul la vie]

î noi primăvara la yii/cîn₁ ă vîni-i primăvara/ni-ap^ucăm di
...discurcăt/cări ma₁jesti.../pi-ur^mă vîni tăiétu/

[Cu ce descurci?]

c^u mîna!/d¹iscurcăm c-^uon c^uosorél ac^uoló știț...//

15 [Da...]

dúpa așééé/vîni cî₁ tăéétú//a [ɛ] vém₁ fuarfí^c di tăéé^t la vî¹i/
tăiém cu fuarfica/tăiém/dúpă tăiét vîni:rîdicátu/dúpă rîdicát vî-
ni săpátu/éi!dúpă s¹ăpát vîni stropítu/^uo stropím^t/^uuo dátă/di₁
dó^uu₁ ^uor^t/păni-n tri¹ ^uor¹...//și di pătru ^uor^t c¹n₁îi nevoj¹i/di₁
20 sîs¹ ^uor^t dăci-i nevoj¹i...//

[Și cam cînd se stropește?]

pe¹i...pîn₁ máiu.../așá-n má₁i₁u₁ni.../é¹ [ɛ] în₁ăște dó^uu
lun¹//știț₁î...cum a apări frunza-nșépim la...str^uokít//ăi! dúpă
str^uokít^d vîni [ɛ]...a așá...și sî vă spun io^u acúma/vîni₁...

25 [Cu stropitul am ajuns mai încoace, mai în vară, dar...îna-
inte de asta, legatul...?]

da!/lⁱegátî/lăstăritū.../

[Cum se lăstărește?]

ă...sun nîstî...ă [ɛ] lămurî dî ăliⁱă cărî sun^t dăti/cări nu
au strúgurî ştiţ...?//

5 [De unde dau?]

di la rădăşîna butúcului//ştiţ?^d/dⁱă/şî-^z dau...fări puam-a-
şele//şî trébui^p rúptî--/eşeliⁱ sî rupu/cî n-ări nîş^o r^uos^t/ca sî
stéiⁱ la a...la butú ac^hólô//cî nnăduşî pî şélⁱlan^t cu puamî/
ştiţ...?!//ş-aşeliⁱ sî rup//şî lăstăres^e şî spuni//^mdă!dúpă ástă...

10 [Cam ce soiuri de poamă erau pe aici...înainte?]

p^ăi...cî feliur^t tre sî [k] hîi...hambúrg/iî i...uonél/iî
...fⁱet^ească/réslîng/i...cam pe i^esté le-am apucát i^o a^gá ştiţ...

//

[Şi bătrînii tot de astea aveau?]

15 ^hmî...u^o fost indîzénî/mai înaînti...//

[Ce soiuri erau?]

ăle nú le-ém apucát nîşⁱio şî fⁱeliur^t [k] şî suⁱur^t uor
fi f^uos^t ştiţ...?//

[Aha...!]

20 ^mda_a...!//

Sándu Iordáki

pătruzăşiuópt [de ani]

[Casa]

ăm [ɛ] adună lemnăriⁱă tuátă/ştiţ?.../ăm adună lemnăriⁱă/
25 dúpă lemnăriⁱ-am pus fúrşîlî-m_pămînt/ [ɛ] ...şásă fúrş/adîca
spus/şásî furs^t im_pămînt/dúpă şásă furs [ɛ] ăm nşîra^t lemnă-
riⁱă tuátă/dúpă lemnăriⁱ...î amū...púsū...blána sus pî i^e/după

blănă/an_tăbluiit-^uo/după tăbluiit an_lipit-^uo/ [o] likit-^uo¹//

[Aşa...]

ěiă_likit-o/după likál^îă²...î-am pus stolări^îě.../^mda!/^{sî}...

^uo încărcăt-^uo/

5 [Cu ce?]

cū...tót cu lut ştit?.../încărcăt^aî cu...

[Cum se face lutul ăsta?]

lútu sî faş-aşă:um_fel d^îî lút...năsip^uos^u/sî p^unî b^îalig^î
l^îěl/^{sî}cū [ε] ^um_fel d^îî...pliávâ/^{sî} după pliávă.../^uol^îie c-^uo
10 mist^îri^î şă-l ar^uncî p^îpări^îeti//şă-l f^îşî n^îet^îd//după sî s-^uo
lipit!//sî f^îşî treăba ásta//după sî s-^uo lipi^t/sî f^îşî ^striăba
ásta//î...p^î-urmî sî v^îru^îěsti/cîp^î s-^uo ^uuscă^d b^înî sî-n^îşepi-^e
v^îru^îi//sî sî dă într-îsă//

[Şi pe jos ce ai...?]

15 p^îj^uos ^uor^î p^unî piă^îmînt/^uor^î...duş^îumie//...scîndură//
bl^îăni^îală d^îs³//

[Acelaşi]

amânăr^îu

amânăr^îu ierá dînr-^uo bucă^î di h^îer foc^îtî/aşá înt^uors/înc^u-
20 voi^ît^î/şă...băt^îe cu iěl într-^uo bucat^î di cr^îemî^î...//îⁿ [k] cr^î-
mî^îne av^îe p^îl^îe ^uo bucat^î di i^îască/foc^îtî di^î c^uopác/aşá/fiăr-
tă/-n^înişti...şenúşă ierá.../î i^îasca h^îartî-n^îşenúşă/s-^uo dug^îá

1. Acceptă fonetismul regional sugerat de anchetator fără aderenţă, nemulţumit parcă.

2. Pronunţie emfatică.

3. Şoptit.

acólu-n^u s^eenú^stⁱ/sⁱ după s-o du^ge/uo p^un^e pⁱkátră...//sⁱ dăde cu u
amânár^u/dăde în kátră//sⁱ cîn dăde în kátră/săre scînteⁱ/sⁱ lu^uá
fuoc^u!//iásca s^ee^e//sⁱ d^upă di^u carⁱ aprindé...f^uocu cu i^uel/sau
tigarⁱ/sau s-avé di...//

5

[Același]

cum vărúies^c în cásí

cum vărúies^c în cásí?...//

[Da.]

pⁱi sc^uot^a...

10

[Mai tare un pic...]

sc^uot^a din cásă/lúcrurⁱ di pⁱ perⁱet^a/di pin [ɛ] [k] pré-
súr di pⁱ jos/...¹ pⁱ-urmă...scutúrám práfu/...² gáta³!//scuturám
práfu/pⁱ u^undⁱ vⁱd^em v^uru...c^uosc^uogit ál dăm jos/...[k] z^os [!]
sⁱă [ɛ] după ásta brezím cum sⁱ sp^uni la noiⁱ lă...Prip^uon^estⁱ/

15

d^upă sⁱ brezím^ă...lăsăm di sⁱ ^uusúcă/...⁴ brezî^utúra/^dpă sⁱ sⁱ
^uusúcⁱ brezătúrⁱ lⁱ dămⁱ prima dátă cu var/lăsăm di sⁱ ^uusúcă/
...⁵ sⁱ pⁱ-urmă dăm cu var de-a rîndu/písti [ɛ] tuátă cámira/lă-

1. Oftează ușor.

2. Pauză scurtă provocată de intrarea cuiva în cameră.

3. Inf.se referă la faptul că poate relua expunerea fără probleme.

4. Iese cineva din cameră;inf.continuă firesc.

5. Oftează;se pare că îi vine greu totuși să se concentreze,
din cauza deranjului provocat mai înainte de cei care au intrat
sau au ieșit din cameră în timpul înregistrării.

săm di [k] iar di [ɛ] i ɪ̃floreștilașá sî spúni la noi [!] a aș-
teptăm di sî...di-ɱfloréști varu!//sî după ástă iar mai uăm ȳo
dată/păni cîn sî fac pēeréți curăț//pi-úră...dúpă sî sî fa^c p^ăă-
réți curăț i...k^eemăm z^uugrávu.../ni^c tráži liniⁱ.../ni^c zugră-
5 vėști.../

[Dar mata nu zugrăvești...?]

nu!¹//

[Nu?!]

nú-s pictor^u... [!]

10 [Numai el...]

...²păi^u u^u [ɛ] ȳun uóm di^u sat/așá diⁱ [k] cári iéști/
sî...z^uugrávim/sî d^upă ásta spălám pi jós/așázám iár la lóc.../
ȳi^u pi^u pēerⁱé^t sî pisti tot//ásta fáșim [!]

[Ce înseamnă asta. că ɪ̃nflorește varul...?]

15 ăi! sî ȳusúcă!//sî ȳusúcⁱ varu//da la noi așá sî spúni cî-ɱ-
floréști//cî ȳo ɪ̃florít^d varu!s-ȳo făcú frum^uós^u! [!] //ásta-i!
//

Bordee Ielena

triiză^sșásⁱ [de ani]

20 [La arat]

[Vasăzică, care-i treaba cu boii la...?]

mă scul [ɛ] lám dimⁱneáta lⁱ dădém mîncári/íi^u dădeám la ápi/
íi^u săcélám/d^up-áea...mă d^ucam acásⁱ/íi^u puneám i [ɛ] plúgărița-ȳ

1. Contrariată - chiar puțin jignită - neagă pe ton enfatic,
cu glasul subțiat de enervare.

2. Sub impresia discuției precedente, inf. se află pe moment
în dificultate.

cărúťă/ș¹ pl¹ecám la a¹arát//

[La vie...]

la viii¹// [k] la yi¹ii¹//...²îjugám^m [ɛ] îjugám^m bou.../
 și...începeám pe uun¹ î rînd//pîn mijlocu rîndúl¹u¹/și ni-ntorcán¹
 5 tot așá...făcám¹ [ɛ] la i^m mijloc//aărám la î mijlo^c//t^upă áia...
 skimbám¹ î...bó^uu/îl lăsám di s¹ h^uodineá/á¹ l^ucrám dó^uu u^ori¹ cu
 u^unu/dó^uu u^ori¹ c-únu/de-ámiaza îi dădeám la áapá//...³seára ma dū-
 căm li dăde^m mîncári/li dădeám áapá.../îi sáčelám¹...//

[Ce mîncare le dă aici...?]

10 lucérn [k] lúu [ɛ] țárnă/șiocán¹/silóz/ș¹ ta¹in//dimneáța li
 dăde¹ tai¹nu//

[Cum se face tainul?]

ta¹inū [ɛ] pór [k] pop^uó¹i...măcíná^t cu to cu...șiocán¹//

Corodiánu Iiunól

douzeș¹uúnu [de ani]

[Întîmplări din viața subiectului]⁴

la frúnti ierám mai¹ [ɛ] mititél/di vo...doi¹ trii¹ án¹ s¹ h¹

1. Inf.se corectează regresiv datorită faptului că ancheta-
 torul, intervenind, a pronunțat acest cuvînt ca în graiul local
 (=yi¹ii).

2. Înghite din cauza emoției.

3. Otează ușor.

4. Prima întîmplare povestită a fost provocată de între-
 barea anchetatorului (neînregistrată pe bandă) despre niște semne
 pe care copilul le avea pe față; cea de a doua a fost comunicată
 spontan, în continuare, din propria inițiativă a informatorului.

fost//șî...io n-am fost aiîs undi stău-acu pi partea asta//ă...
io ier^ram acolo la uo rîpî/la vâli//

...vîni âldi tâtîcu-avê vîîî mări//î-écólo-i la vâli la [k]
î¹n Todéréstî //șî vîn iî cu butuâîîî di puâmî/...iel^(î) ierá con-
5 ductor^t//vîni iêl cólo/iô...ierám acólo pi-o prispî//șî m-an suiî
la ruátî sî vâ^d sî io cî^d ma îésti-m but^uoî//mă pûtém!//dâ cînd
sî mă sui/am răpăgá^t di pi ruátî s-am vî¹nî cu fruntea acólo di-ô
...di-o răzātuári//șî îî-o...făcú sámm aîîsî-sá²/...m^uo dus pi
la bunica/m^uo legát pe-acólo.../șî pî-úrmî m^uo tînú^t//nû [ε]
10 putém î...mâ dîr^îé capu/pî-úrmî m-ô mîî dus pi la dispensár^t/nî
s-o trecú s-aiîsî-sá//șî...de-atúşé [ε] î mî mustriázî//oî di
s-am cîázút/^a...pi-úrmî îîî spûn că "atúşé [ε] ai fos^t mititél
dî-êî...kîcá^t//da acú/şî?...îéstî...mári/șî tót acú [ε] [k] tot
aşá fa^s şî cum îêş şî mittî^îel?!..."//

15 [Dar ce-ai spus...că te-ai urcat pe-o roată...?]

da/m-âm

[Şi ai...?]

m-am u^uurcă^t pî ruata cărúti/s-am răpăgát//am [ε] am alú-
necát/şî...am kîcát acó^{lo} di...c^u capu di răzātuári/-am înşepú
20 sî răcînesc...!//

pi^uúrmî âltî dátî...³to^t după aséî^î după şî îî s-^uo trecú
frun^îte/avê vac^t cu yi [ε] gi^tâî//şî áven şî doi p^uorâ/...s-o s
[=dus] mămica/iô i ierám tót mittél//s-o dúş...mămica ca sî deîî
mîncári la p^uorâ//áven gi^tâua cári^î a aruncá cu...kîşóru//şî io

1. Nume topic în perimetrul satului (=teren de agricultură).

2. Gest: duce mîna la frunte.

3. Subiectul îngHITE, din cauza debitului verbal rapid.

648. TĂLPIGI

(com. Ghidigeni, jud. Galați)

Culegere : 1969; SD, DH; transcriere : DH

caș^{tu}

5 [Cum se face brânza...?]

dî la uunu mai/inșepim sî mulzim uoiili//mulgînd uoiili/...
fășim caș^{tu}//cum ăl prepărăm?/cum ăl fășim^{tu}?//din momen^t s-am
muls uoiili/l-am strecurat/l-am pus într-o...găleată/sau sî zîșim
mai bini zîs într-o budacă/sî budaca/sî fii bini ouată/bini spă-
10 lăti/după spălat/strecurat lăptili/i dăm kag/natural/sau kăr
praf/sî după sî-i dăm praf^{tu}/trebui s-ășteptăm uo jumă dî uorî/dū-
pă uo jumă dî uor-ăl bătîm/sî după sî-l bătîm/strîzim [ε] lăptili/
sî-l fășim caș^{tu}//din...¹ a...rămîni zărū/cari-l putem folosi/lă...
făcutu hūrzîi//d^upă s-am terminat ou zărū/dî l-am fert/însămni oⁱ
15 l-am dat la cîn^t/sau porș^t/sau hîndiferent undi...l-am făcut pi-
lăi^{tu}//

[Și...cum l-ai strîns ?]

l-am în^u [ε] [k] l-am strîs/l-am pus în orîntî/iⁱ l-am jăn-
tuiⁱt/l-am [ε] pus la locu lui...//în...sus^u//piⁱlea^{sî}//

20

Constantin Pe Matéi
cînzăș^tînouu dî an^t

1. Se întrerupe pentru un moment înregistrarea din motive teh-
nice; după o scurtă ezitare, informatorul își continuă relatarea.

amânáru

amânáru/péntru şî ierá di folosít? péntru fuòc//ádicá cum
fuòc?!//aviém iáscî/strîsî dim_pădúri [ɛ] ʎum_buriéti zîs/burétî-
li...ál fierbeám/ [k] ál herbîém cu...burétîli-^l herbîém cu...şe-
5 nûşî şî cu apă/ál púnîém şî sâ ʎusca/dîpă şî şî ʎusca/ [ɛ] aram
[k] aveám ʎun amânár di herú/şî c-o...crémini zîs kátrî/bătîém
îñ kátrî/şî şî [k] luá fuocú...iéseca/şî...pungeám ʎimedia^t într-o
círpî/s-ápăi...făşém fuòcu//

[Acelaşi]

10

lăptîli di ácrú

lăptîli di ácrú şî fáşî...fuártî réⁱdi//fuártî ʎugór^u//múl-
zim ʎóilli/ferbim lăptîli într-úñ căzán^u cu apă/adíca: lăptîli şî
fíiî pus într-úñ căzán^u/şî căzán^u sâ fíiî-n ált căzán/pus cu apă//
ál fərbim ş-ál púnî^m într-o [k] ál^u mestecám^u/ca şî nu prîndî pē-
15 liţî/dieşupra/după şî prîndi [k] c^u dáci prîndi péliţî şî lăptîli
şî răşéşti/trébui sâ-l púnîm di ʎobişéi într-o pútínâ...néfăcút
nişodátî-n ie//ádicá ʎo pútínî nóñu//dúpă ş-am pus lăptîli-ntr-o
pútîñî nóñ^u/trébuiî mestecát pînî cînd îl púnîm pe-a dóua lăptî/
pe-a...trée lăptî/pe-a pátra lăptî//aşá cî şî-l fáşîm mai dim
20 múlti [ɛ] [k] în mai dim_múlt_lăpt/tot férť/ca şî putém şî-î trá-
zim^u...cînd iél s-o-şkegát/ʎon î...fáşîm ʎon şepuşór la pútínî/
trázîm şepuşóru/să cúrgî...ţîţáiu din iél^u/sau zăru ácrú cîm îñ
mai spúñi^m/ca şî putém să-l folosím...cu furculiţa/sau kar să-l
tăeém cu cuţî^{tu}//

25

[Acelaşi]

[Fîntîna cu cumpănă]

fîntîna/am avut-o cu cumpănă//avînd-o cu cumpănă/^uo vînit
îelectrificărea-^u comu^unî/s-am f^uos nevoⁱit s-o scu^uatîm/sî fⁱaşim
cu ru^uatî//de^u...

5 [Şi la fîntîna cu cumpănă...spune, care-s părţile...?]

la fîntîna cu cumpăn-avem: cumpăni/lumînărici/sûturî/...fûr-
ci.../cări putea sî stea c^u cumpăna pî fûrcî/sî fûrca sî aibî le-
gât ^uo cumpăni s-o sûturâ cări scotem apî din ia//^uortⁱ acû trebûi
sî fⁱaşim cu...ru^uatî/făcînd cu ru^uatî/trebûi sî aibî lanţ/sî d^uoi
10 căldărî//

[Acelaşi]

[Cum se pregăteşte pentru căratul fînului]

[i] naⁱînti de-a...repăra [k] trebⁱ sî-n repăr cărûta/la fe-
răr^u/d^upă_ăsta...^uo ^uu^ug^u/la ^uosîi/ă^um pr^uegăt^es^c p^uomostîna/dulăkiⁱ/
15 în^t aduc drûz di-i pun pin ^uurékîli cărûtiî/d^upă_ăstă aduc lu [k]
drûz/cări-i pun...pⁱ dînafărâ//pî nîstⁱ [k] pⁱ d^uou stîngiî//sî-i
[ε] îi î...complectéz cû nîsti tăp^us//sî d^upă_ăsta îz^u b^uoiî sî
plec la cîmp^u//sî-ycărc...

în i^u frîngiîe/spûni [!]/.../¹
20 în iⁱ fûniîe sî leg/
fûrca.../²

1. A intervenit soţia informatorului, prezentă la înregistrare
[VII], care i se adresează în glumă, aducîndu-i aminte cum ce
ar trebui să ne mai spună.

2. Intervine din nou soţia informatorului (vezi nota preceden-
tă).

șî uo^u di azutorⁱ/șî...cî-m^m trébui doi uaminⁱ/nù uunu...//

[Dar cînd pui... pretce ?]

cîⁱ carⁱ la snopⁱ//atûs am nevojⁱ di pretc^s/șî cînd^d car la...

hlujanⁱ/la...șocaniⁱ lⁱegat maldârⁱ//

5 [Și ce sînt pretcile astea?]

douu...

îsⁱ maiⁱ mârⁱ ca...¹

maiⁱ mârⁱ//sunt î...pătru le [ε] [k] japi/ mai lûz/mai gruasi/
carⁱ nû sun^t ascuțitiⁱ la căpitiⁱ//asta-i!//

10

Uancê Vê Iuon^u

șaižajⁱ di anⁱ

la m^uort

Uo fiméⁱ cîn muariⁱ/ă uomu kⁱamă dou^u triⁱ [ε] pătru fiméⁱ//
din [ε] streiiniⁱ/măhalaži^t dⁱ-ēc^uolo...//șî uo spălă/uo piaptî^{nă}
15 frumos^u/uo îmbracă/uo încaltă/piⁱș-o [ε] pregătⁱt-o bini/uo pûni
pi [ε] pat^u/orⁱ p^uș-o măsă sus.../îiⁱ pûniⁱ-o iicuanⁱ pi p^upt/...uo
prevegⁱeste/șî...triⁱ zîli...//șî zîuă/șî nuaptie/zuacⁱ nișcă
cari vre^e/cari ridiⁱ/cari plîzi/că la m^uort^u...!//șî al triiⁱl^e
zî/îi sî pregătești: adûs-o cărută/uo-mbracă frumos cu...prostirⁱ
20 /sau cu foⁱ di adămască/pûni cu coverturⁱ împrejuru...cărutîi/
ș-o pûni-ac^uol^u cu [k] uo pûni-șⁱ scriu/ș-ăpăiⁱ pⁱ urm-o pûni pi
cărut-/adûși p^uopa/...ânnaⁱintⁱ m^uerz-a [ε] m^uortulⁱ.../...uuna
pune pûntîli/âlta dûși steag^u.../cari dûși căpitiⁱ.../șî lûmea
m^uerzi din urm^u m^uort^u lui/ș-o petreși păp^u la...gruapⁱ//la mormînt
25 //ac^uol^u/...îiⁱ șeteste p^uopa/p^ucetlⁱuⁱeste gruap^u/uo la ș-o dă-m

1. Intervenția aparține soției informatorului (vezi și notele precedente).

m^uormînt//sî pîⁱ urmî-i pîⁱ procovătu/-i pîⁱ pune pîⁱ sî dă pîⁱmînt
pîⁱsti dîsa//sîⁱ asta-i kⁱestîie cî m^uort^u//

[La groapă ce se mai face...?]

ă...dă gîⁱlîna...pesteⁱ grîⁱpîⁱ/u^oor la u^oon groapă/roⁱtⁱ preuotu-
5 lui//la noi sîⁱ dă la pîⁱuot//sîⁱ u^o tîmîiazî [ε] u^o fată dîⁱ cîsî/
de-ac^uolo/sau plăt^estîⁱ la u^o veşîⁱnî cîⁱri-i meⁱ dîⁱpîⁱti/s-^o tîmîⁱi
pîⁱtruzăj dîⁱ zîⁱli//sîⁱ pîⁱlîⁱ pîⁱnî [ε] dîⁱ p^uomîⁱnî/-i fîⁱşi de-a trî-
i^eză/de-a nî^uuză/dîⁱ dîⁱuzăj dîⁱ zîⁱli/s-^epîⁱlîⁱ rîdîⁱcî panagîⁱie//
s-^o gîⁱjăste/sîⁱ asta-i! tot...//

10 [Şi la şapte ani...?]

[O dezgroapă...]¹

la şap^ti anⁱ u^o dizgrî^uă^upîⁱ//asta-i!//

[Şi ce face...?]

iⁱ fîⁱşi p^uomîⁱnă//

15

U^oanş^e Vîcⁱtorîⁱe
sîⁱnză^sîⁱsîⁱs dîⁱ anⁱ

[Port popular]

s-^o skîmbât!//ăⁿ nîⁱntî pîⁱ vrî^emurî/bî^uătrîⁱnîⁱlîⁱ-evî^eu^u flî^e-
lî//tîⁱsîⁱ dîⁱ lîⁱnî/...fîⁱşîⁱu flî^elîⁱ/fîⁱşîⁱu cîⁱţavîⁱş/lîⁱz/...pîⁱ la
20 zî^enî^uk/pîⁱ vrî^emurîⁱ/îⁱnîⁱntî/^{cu} bî^uătrîⁱnîⁱlîⁱ//iar acîⁱ tîⁱnerî^etu.../lîⁱ...
mîⁱnîⁱjîⁱpîⁱurîⁱ/lîⁱ [k] îⁱn tîⁱergîⁱlîⁱurîⁱ/la...//cîⁱ to^{cu} mîⁱşîⁱricîⁱ/pîⁱ-îⁱtîⁱşa
î^eerî^eă...// [ε] cîⁱ î^eerî^eă-nî^e! dîⁱ vîⁱstra meⁱ/î^eerî^eă cîⁱ papîⁱş/...sîⁱ dîⁱ-
şîⁱ la bîⁱşîⁱricîⁱ/...nîⁱ sîⁱ cîⁱ dîⁱşîⁱă...//acîⁱ sîⁱ dîⁱşîⁱ-îⁱ sîⁱndîⁱlîⁱ/sîⁱ dîⁱşîⁱ
îⁱlîⁱ fîⁱlîⁱ/acîⁱ lîⁱme^e...s-^o mîⁱ...

1. Rîⁱsponde grîⁱbit soţul îⁱnformîⁱtoareî, pîⁱzent la îⁱnregîⁱ-
trare (vezi [VIII b]).

[Civilizat...]¹

civiliză^t/nu ca atŭse//bătrîni...//îmbrobodită c-o casîn-
cî neagrî-ŋ cap^u/...² acolo legată la cap^u c-o batistă/da acŭ nu
sî mai lia^{ŝi}//c^u păru făcut^u...//...ălti șocotelurⁱ...//batișă fi-
5 ni...//

[Aceeși]

grădinarie : castraveți

...³ uamⁱni-ŋ săt/la n^uoi/uo-mvătă^t grădinarie/di la [L]
bulgⁱari/bulgari vinⁱeu/șⁱ-arēndau pămîntu...di pⁱ la boierⁱ/șⁱ
lofășau grădină//și luau uamⁱni cu zîua/și uamⁱni uo... [ε] s-o [ε]
pregătⁱt d^upă bulgari/uo priș mesarie di la bulgari/și cu tîm-
pu/uo-ncep^ut sî facⁱ și iⁱ!//sîngurⁱ/ca sî puatⁱ sî...nu mai vi-
nă...bulgari sî mai făcă...în țara noastră//

[Cum se pregătesc răsadurile de castraveți?]

15 tot cu gunoi sî facⁱ s-îl⁴ //...⁵ castraveți/sî strîzi gŭ-
noi^u...//din^u martie/di la întiⁱ marti/șⁱ s^a pūni t^uot la-ncăl-
zît/...și după cⁱ sî-ncălzești bini/la douăscînă martii/noi pū-
nîm gŭnoi^u/di triizășicîn^c cēntimetri/șⁱ d^up-acēe pūnⁱm pămîntu/
ș-ăl cālcām bini/ca sî nū maⁱ pūnîm brăzdⁱ...!//cum pūneau
20 [ε] bulgari înăinti vrēmi//pūnîm [ε] pămîntu/ș-ăl cālcām bini/
d^upă cēa...ăl marcⁱăm/d^upă se-l marcām/s [k] pūnîm cîti trii...
pātrū sēmînti/îm fișticari cui^b/...și i^l i^l [ε] atⁱt di zîngas

1. Îi continuă vorba soțul ei ([VIII b]; vezi și textul precedent).

2. Oftează ușor.

3. Subiectul își dregе glasul.

4. Pronunțat în șoaptă.

5. Oftează și își "trage sufletul" (are respirația greoaie).

/i¹el treb^ui¹estⁱ...a¹i¹er...pu¹tin^u/sⁱnⁱs¹căldură multă...!//cⁱda-
ci-i¹dăg^ucăldură multⁱ/provinⁱ: abur^u/sⁱmușegăi^u//ântr-îsu//sⁱa-
t^us¹ treb^ui¹este: a¹er potrivit/căldură n^u prea multⁱ/ca sⁱpu¹at^u
sⁱ [k] cⁱi¹el¹i¹ s^ensibel^u//n^umer¹zi...aș¹adi...r^epⁱdi ca r^uoșⁱ-
5 iile//sⁱi¹el nu duriază-n to^udⁱcⁱt...d^ouuzășcⁱș/triizăc¹dⁱzili
//mai¹mul^un^uduriază//sⁱd^up-ac^eea sⁱscu¹ati la cîm^u//atⁱta am
di¹s^{pus}¹ //

B^uobu Dumitru
triizîșnouu di anⁱ

10

nⁱi¹a-m¹plăș^e mult șcu¹ala

[Cîtă școală ai învățat?]

tri¹ clasⁱ//

[De ce n-ai învățat mai mult?]

pă¹i cⁱnu m-o lăsa^t părin¹ții!//

15

[Dar cum...?]

mă p^un^e la triabⁱ//cⁱt¹avⁱé di...prășⁱt¹/m^ult¹/mă p^un^e s¹tocă-
néz la ră¹ti/...sⁱ nⁱi¹a-m¹plăș^e mult șcu¹ala//mă d^uș^em^u//cînd [ε]...
tocă¹nám/făș^em^u sⁱfăș^en^u/sⁱmă d^uș^am la șcu¹alⁱ//săra cⁱvîⁿe¹sp^u-
n^eg¹cⁱn-ă¹m^uf^uost^u! [i]//ca sⁱ...scăp¹di i¹i¹...//sⁱi¹o^umă d^uș^am
20 la șcu¹alⁱ!//a tri¹a aș¹ă ă foc^ut-o//mai¹mul^upⁱ...pⁱfur¹atⁱ/eș¹ă/
șcu¹ala...//sⁱ...a pătra n^um-am mai¹d^us!//cⁱ...n^um-o mai¹lăsa^t!
//s-ăpă¹m-a¹mă¹d^us s¹ara/aș¹ă/sⁱm-o tre¹c^ușⁱ...clăsa a pătra [i],
ăc^uolu¹.../sⁱ...zⁱc¹cⁱam pătr^u clasⁱ! [i] //

25

Q¹anc^e Rucs¹anda
pătruzășîd¹oⁱ [de ani]

1. Își pierde vocea.

[Cum se țese un covor]

țăs uòrci!//țăs sî adămăscă/țăs sî covuări.../țăs î [ε] plé-
súr† dé ístea...petecări/cum spúnim noi dî pus pi...j^uós/...leví-
séri di línî.../pîzî/uòrșîsî! p^uot țăsî//

5 píntr-un cov^uór^u/di...n^u lűzîmî dî... trēi métri/nⁱ trébuii
cam^vo...trii sfértur† di kilográm dî ȕurzálă//ápăi ȕurzîm^u/...
d^upa așéēē ne trébui sⁱ văpsîm línî/dîfiríte cólór† cⁱ [k] dⁱ cá-
ri...ni trébuii/carⁱ [ε] dⁱ lⁱ céri modél^u/că d^upă uòm modél tre-
să-l țăs^{im}//nu^{-l} țăsîm...//d^upă alt cohór/sau d^upă ȕun...desémn//
10 ...¹ șă d^upă așéēēa așăzăm război^u.../așăzăm acóló cu spátî/dăm pî-
iitî/dăm piⁿ spátî/sⁱ d^upa așéēēni-epucăm de țăsút!//șî...țăsîm
[ε] dúpă modél^u caré l-avém//îm fátî...//covór/sau d^upă ȕun [ε]
caeét/d^upă ȕun desémn/dⁱ pⁱ cēvā//

[Cu ce culori se vopsește lîna...?]

15 cu albastru sî văpsăști/cu...vėrdi/sáblu fásîm î.../cu...
vișîni^u/c^u grăēnă/ [k] nū grēnă... măov^u/mai fásîm...//pi^u urmă
r^uóz.../púnim șî alb^u/dîpîndî dî...modél^u cări...î pi cohór^u cá-
ri vren^u să-l fásîm puátî...d^upă iel^u//

[Aceeasi]

20

mămăliga

[Cum se face mămăliga?]

ei! cū fásîm mămăliga?!//spălăm șēuunu/î^l fádîm bîni/dăcî
ári coájă/apói^u î^l púnim...pi^u f^uoc/púnim sári cît trébuii/d^upa a-
sēēē presurăm puțînî făiⁱnî/sⁱ fásîm f^uocu/cînd ferbi/dî sî uúm-
25 flă [ε] dúpă sî i-am pus făiⁱnă sî uúmflî/apói îⁱ tu [k] púnim

1.Oftează ușor, din cauza efortului vorbirii.

făⁱina acólu potrivit/ca sî...n^u p^unim p^{re}a m^ultî/sⁱ sî...iasⁱ sⁱ
n-o mai p^ut^em mestecă/uo lă^săm dⁱ fⁱerbi bⁱni/uo mai ză^mislim a^ga
pu^tîn dⁱ mai strⁱcă^m făⁱina ă^see^e-n^u i^e/sⁱ pⁱ ū^rm-o mestecă^m/bⁱ-
ni-bⁱnⁱ/sⁱ...^uo [ε] tⁱpă^rim cu lo^pă^tica/cum sp^unim noi/^cla [k]
5 ca la ț^ară/să...^uo t^urnăm pe fund [l] /sⁱ pⁱ ū^rmf...^uo mⁱncă^m! [l] //

[Aceeasi]

la pⁱeste

plecăm de acasă/ne d^uceⁿ la [ε] [k] nⁱ d^ușin^u la pⁱeste/p^unim
...nă^pătca pⁱ scover^z/îⁿtrăm îⁿ b^altă/...d^u p^a ă^see^e/stă^m^u [ε] ū^o-
lo^lă^ă/sⁱ s^altă^m^u...nă^pă^tca //dă^ci i^ești pⁱeste/ă^l ū^o s-ă^l b^agă^m
î^zăntⁱ//dă^ci nu i^ești/plecăm^u mai dⁱp^artⁱ//sⁱ...^uo p^unim^u [ε]
i^ar/zos...//d^u p^a ă^see^ea/...plecăm^u...mai îⁿcól^o//vⁱd^em [ε] d^acⁱ nu
kⁱcă pⁱm b^altⁱ/plecăm pⁱn ă^ltⁱ gⁱrli//îⁿ ă^ltⁱ gⁱrli dă^ci vⁱd^em^m
[ε] c^a kⁱcă/mai stă^m sⁱ mai stă^m^u/sⁱ pe-acól^o/sⁱ...nⁱ f^așim mⁱn-
15 c^are^a/sⁱ plecăm^u acă^si //

[Ce fel de pește este pe aici...?]

pⁱestⁱ...c^ară^s.../cră^p^u.../zvurl^uz.../kⁱșc^arⁱ/p^uorc^uș^uorⁱ/
s^or^eș...//

20

Fuⁱcⁱ Zor^zi^ci

am d^oi^spră^ză^si anⁱ

«Scufița Roșie»

[a fost] ū^odă^tă ū^o fetⁱ [ε] ț^a/sⁱ...ave^a ū^o scufi^tă [k]
s^a-ave^a ū^o...că^culă r^oșie/car^e i-a d^at-^o b^unica i^ei//sⁱ sⁱ-n
[k] s-a n^umi^t Scufița R^oșie//...pⁱ ū^r mⁱ b^unica i^ei i trăⁱă-n-
25 tr-o c^asu [k] îⁿtr-o p^ad^ure/c^arⁱ [ε] c^are i^eră b^uolnă^v/b^unica//

...și apoi máma/fetíte^h a trimís-o-ntro-zî cu...^uun c^uosulét...
 cu mîncáre și uo sticlâ de vin//atúnê fetița a plecá^t și s-a-ntîl-
 nít c-un lup/și lúpu/i-a spus că "^uun se dúce?"//fetița á spus cî-
 "la bunicúța/că-i b^uolnávî/sâ-i dúcâ mîncáre"//da^r lúpu/a luat-o/
 5 [k] a luá^t pe-o [ε] cǎrǎre/ [ε] mai apruápe/ și-a ajús întîi la
 bunicúța//și...¹ ac^uólu iél a strigá^t "bunicútî/bunicútî/dă-m drú-
 mu ca sî [ε] sí...să adú^c de mîncáre/că știu că ié^h b^uolnávă"//
 și apói/iél a íintrát/... [ε] și-a mîncát-o pe bunicúța [!]
 //acólo/s-a pus ím pát/și...a pus [ε] casínca bábei/și uo^helării/
 10 și cînd a vîni^t Scufița R^uóși ea á spus "bunicúță/bunicút-ăi/
 dă-m^t...drúmu/ca să [ε] [k] că adúc mîncáre/că știu că ié^h b^uol-
 návî"//și...atúnê/feti [ε] ța [ε] íintră/și lúpu^l a...îngîtít-o//
 iél í s-a pus ím pa^t/și d^uormiá//și trecînd ^uun vînătór/pe acól^u
 á auuzí^t sforăiînd//și iél a íintrát/și-a văzú lúpul/și á luat
 15 ^uun fuárfec și i-a tăiá [k] i-a crăpá búrta-n d^uouă/și apói a
 scos pe Scufița R^uóși și pi bunicúța//

Morúzán Doiⁱnîța

io^u am...uo^hpt an^t/mer^c pi nouă//

[Numărători la jocuri de copii]

20 ^uuní iéni/dòri iéni/caracás//
 táii p^uópa/iépurás//
 pe vǎleá C^uozigcului/
 sádi fáta túrcului//
 ímbrăcatî c-on c^uojóc/
 25 de mo^hóc/

1. Subiectul înghite din cauza emoției.

tréci-m₁váli//

tái-o fluári/

c-o₁peréki de₁pistuáli//

*

5₁unilíca/şitilíca/şitogána/ şipogána/dà₁dív/dadivát/púne-₁
5 kica/kicávát/alaúúti/dú-ti!//¹

Kélmű Pályula
dóispézece anⁱ

649. MATCA

(jud. Galaţi)

10 Culegere: 1969; SD; 1972; SD, DH, HB; transcriere: DH

dacă d^uóres^c s^t₁sámán pépⁱen^t

15 ie_uá/dacă d^uóres^c s^t₁sámán pépⁱen^t/pi₁folosín^ta cári₁hi-a
dát-^uo₁ceapé_uu/ [ε] íntái s^t₁íntái trébi-ntí₁í sⁱ-n^t₁í i₁árienjáz
bránⁱta/sau s-^uo₁caút₁dⁱ₁ú^un^d₁-o găs^zásc^u!//...dacă nu sⁱ₁găs^zá-
20 ti pi₁-eiⁱs₁ pí₁la noi pi₁-acasá/sau pi₁comúná/^uo₁ádúc dⁱ₁álte
c^uomúne!// [ε] dⁱ₁pi₁-úⁱnⁱ-o f^uost₁á...stíná [ε] focúti ástá várí/
a₁ú^unor₁ú^umenⁱ!//...² dúpa₁ásé^zá/^uo₁ádúc acás^zá/dáci-₁i cam₁ú^uscá-
t^zá//...^uo₁ú^ud₁bíne/cu₁ápá//ca s^zá híi₁i [ε] i₁ú^ud^zá/i₁ásá₁ú^umedá//
c^zá álfél...d^uú^uneşti₁pⁱépinu^{lu}₁//n^u rásári bíni...//...³ mai pi
20 ú^urmí//...^uo₁ márint^uosáz₁asá bíne/cu₁s^zá híi₁i...f^zá₁ú^uinoás₁i/-asá...!
//^uo₁transp^uortéz₁la₁á cîmp ac^uól^o₁la lócu₁h^uu₁ú^unⁱ-i₁f^uolosín^tá/
cu₁cărúta₁sau cu [ε] álti...mijluási₁dⁱ₁transp^uórt//dú^up-ásé^zá/ie_u

1. Ambele numărători au fost redacte în pronunție ritmată.

2. "Își trage sufletul" discret.

3. Inspiră, oftînd ușor.

î¹ nevasta/împreună cu mini/sau [ε] și șelant...băieț a¹hei/cu
 s¹ăpili/și fac cuibur¹ așa la distanță cam di-om¹metru și¹ zumatăti
 unu de altu//fac un cuib așa adășimi cam di vo sinspi douăzăj
 di centimetri//șă...la fiiicare cuib/pui doi pumn¹ di brânită//
 5 bini mărunțasată¹/uo amestec bine cu p¹ămintu/și [ε] uo bătătō-
 res^c puțin¹//pușăpti uo^t s [ε] buabi di s¹ămintă di p¹épen¹/
 ...șă [ε] iar lă apăs cu p¹odu p¹ălmie puțin¹.../d¹pă aséa [ε]
 ameste^c [ε] am [ε] [k] dau un¹ stra di p¹ămint cam di vō...două
 di éș¹ti-asă¹ sîrca pát¹u sin¹ șentimetri pisti dînsu bătătōrînd^d
 10 puțin cu p¹odu p¹ălmie...//asă că la fiiicari¹ cuib di p¹épen¹ a-
 șă-i făc¹!!//
 ăi/ă fîni!...//măi tîrziu/cîn v¹ăd io cîi [ε] nú prea a
 plouă/sau i¹ vreme s¹șetuăsi/mă du^c cu căruța cu butoăili de apă
 /și-i uo¹ăc//...dacă lă cal di p¹i la-nt¹or^s și [ε] întîmplă...în
 15 tîmpu șala plouu imé^dă^t după...ăi s¹ămînăm p¹épin¹/cuib¹u s-uo
 bătătōrî^t fuarte tare...//trebi¹i...scărkinat cu u [ε] [L]
 P¹kiept¹ini/sau așa uo gr¹ēblutā ascuțitā bini [...]²//ăi c¹otorîm//
 ăi cotōrîm i¹asă¹ă...cu grîjă/ăncît...șă nu-i zmintîm di¹ rădă-
 șina lui/că iel¹i fuarte plîapînd^d la rădășina//măi tîrziu/...
 20 înșepin¹și-i pr¹ășîm...!//a¹asă¹ă c-ă u¹ităt^d noi s¹ă spunîm cîi i¹
 locu treb¹ă sî hîi¹ pregătît...di în tuămna/a¹ă¹at^d di¹ în tuămna
 ă¹ă adică uogor di tuămna f¹ăcūt/[...]³ i¹ fîni!...!//vără a/tre
 și-i pr¹ășîm p¹épin¹ uor¹ [ε] d¹pă cît iesti nev¹oi//[...] ⁴ to-
 tal cam p¹vări noi î¹ pr¹ășîm cam di v¹o sin¹ șasă uor¹//cîn s-uo

1. Gest.

2. Secvență ininteligibilă.

3. Inspiră, "trăgîndu-și sufletul" (din cauza efortului vorbirii).

4. Ininteligibil.

făc^out pⁱepinⁱte/aşă în...ân patru şinş fr^uunzâ/noi tre şⁱ-l^u rⁱă-
rim^u/în [ε] fiⁱicăr^e cui^b ai lⁱăsăm ū^un^u/sau doiⁱ [ε] pⁱepinⁱ//
alfél^ă...nū mērgi biniⁱ//ei! mai tîrzîu cîⁿs-^uo-ntis pi^epinⁱlî cam
di^vom^o [ε] mētru şⁱ şⁱva [k] ş^eevă aşă/ă fiⁱicăr^e cra^c di pⁱē-
5 pine/...dⁱîⁿ cūib^u-aşélă/ăⁱlⁱntîⁱndim î^m fiⁱicăr^e dⁱre^ctîⁱ ăⁱ lui
aşă ca sâ nū hîiⁱ grămădă//avē^u grîjă ca-n tîmpu cîⁿă...bâti
f^uortuna/ăⁱlⁱ ăⁱlⁱmvâlⁱtoş^eştiⁱ-elⁱ...suşilⁱēştiⁱ.../noiⁱ ăⁱlⁱ dⁱisfă-
şim/şⁱ-lⁱ întîndim aşă ca sî fiⁱi...piⁱ tot pⁱămînt^u [ε] ca cum ai
prⁱesură şevă aşă^u//ăⁱ fîⁱnî...!//cîndⁱ...vⁱidⁱēm nōⁱ...câ ăⁱlⁱ
10 dă^uunează...sînt anumîti b^uolⁱ/îⁱ...[ε] îⁱ dă nîşti pîclit^u-ac^uolo
şă.../ăltⁱu^orîⁱ vîⁱnî [k] şⁱîⁱmfⁱectezⁱ nîşti pîⁱad^uk vⁱēr^z/sau
nēgrⁱē//ăⁱ! la pîⁱad^uk dⁱ nⁱēgri/îⁱ dă^u cu şenuşă sau^u...prăf^urⁱ
de iēstē dētetⁱē^u/cum s-ar spūnî/da tot amestⁱecă^t cu şenuşă/căⁱ ăⁱ
...ăⁱl atacă//aşă! cîⁿvⁱidēm noi cîⁱ-i pⁱepin^{le}-i...cam cît pūm-
15 nū-aşă^l/nⁱē dūşim frūmōs şⁱ-l pūnēm îⁿ cūr/cuⁿ sî^u kⁱāmă//cam yu
yū lū^ucr^u cam ū^urⁱ sōs...!//da aşă sî kāmî iē^l//şă...avē^u grîjă [!]
ca pi^epinⁱlî-eşélă cîⁱdⁱlē [ε][k] pⁱē crăc^u-aşélă dⁱē pⁱēpene/
să^unū mai lēzî ăⁱlt^u! [!]/c-ăpăi dăcîⁱ mai lē^ugî ăⁱlt^u/aşélă sî
mānēază//u^orîⁱ hîsta/u^orîⁱ şélă//ca la fiⁱicărⁱ cui^b s^uhîiⁱ doi sau
20 trii pⁱēpenⁱ//

...² ăⁱ! mai tîrzîu cîⁿsî vⁱēdi aşă c-o liēp^bidat [ε] păru
di pi dîsu/noi ni dūşim şⁱ-i îⁿsămⁱnām//adîca cā...ştiⁱ v^uorba
sēē/ca sî-i mai fēreāscî h^uoⁱ//ca s^u zîcⁱ "băi"/cîⁱc-"aⁱlista-i îⁿ-
sāmⁿă^t/băi!//...mā cūn^uāşti dăcā...ăⁱl f^urām//...³ da^ă...t^uotodată
25 mai pūnⁱ sî nîstē mⁱāmî/ca sîⁱ nu-i sc^uogāscî suārⁱlî [ε][k]
suārⁱlē//

ăⁱ! mai tîrzîu cîⁿs-^uo priⁿs a su^urî/ăpă^a atūs nî gîⁱndim

1. Gest.

2. Oftează, "trăgîndu-şi sufletul".

3. Oftează din nou.

3 'ltu!//comi il kama pi-eselă//

apă sara atuse/-i fashi privleg//si la privleg.../si vez
cum?! s-aduna tuatle neamurlle/prietini/vlesini.../si i esti
uobiseiur acolo ca la privleg da!/ci [ε] nu stai kar asa ca...
5 e!...//spuni ci privlegest!...!//da omu nost'u/...si mai i apuca
di...di zuaca!//ma ales tineretu ista//si zuaci de-e nijuatca//
huniha si zuaci-g cart.../alti si fashi i muosnlez/...cu u [ε]
uuc cal ciulari ia asa/presupuni...//fii [k] asa-s uobiseiurle//
am fini! mai sunt mai in multe uobiseiur/da cam aiesle sint//...1
10 a al lasa [ε] mortu/cam doua sau trii i zili//si m fiicari sa-
ri-i fashi privleg//acuma di v o zasi hani mai gini/mati esti-un
uobisei/vini preotu/si-i fas-o setanii//acolu cit sta...mort
acasa pe i masla//la ieli...//

asa!//cin insepi sa-l duci la grupi/iar vini doi preutu/
15 sau u trii.../si im fini-l petresi tuati neamurlle/rudiile...//vie-
sini...//prietini...//pi mortu-asela//al duci la bisarici/al
prohodestle/dupa si-l prhodesti/la urma-i spuni acolo [ε]
cum ii uobiseiu [ε] preutu citi-i "da-i sa di urmii sarutare!"/>
tuati neamurlle-l saruti cila...asta-i sa di urmii sarutari//c-a-
20 sa-i uobiseiu...//pi drum/cim merze [ε] tuate neamurli cu mortu
/mortu al duci pi i nasalni//sau u intr-og gos.../daca-i i
[ε] timpu mai noros...//sa i fashi preotu/rugasuni//adica
nisti [ε] stai cum si kame aiesle?!...2/a ai fashi ievangelii//
adica spuni ca asa-i cic-i dous pi ievangelie//adica-l puni
25 zos/si preotu ii setesti citi-o rugasune//cin al puni zos/
fiisticari/i...uodihna sau ievangelie sese sub i mort/ai puni uo

1. "Iși trage sufletul" (din cauza efortului vorbirii).

2. Pauză mai lungă; inf. este pe moment în dificultate, negăsindu-și cuvintele (și: oftează).

punti//¹no buca^q di pinza//asa-i nobiseiu//cinda al dusei di la p^uod
 incolo spri cimitir/ac^uolo la puod/iar¹ii mei fashi ievangeli¹/a-
 dica t^uotal as^zdouaspres^e//si-ac^uolo la puod ii mei zvirl¹-o min^a
 di frans/sic¹si platiasci cu fr¹ansi siia [ε] i...v¹anil¹e//¹ei!
 5 no azuns la grup-ac^uolo/l-o dat zos/iar al [ε][k] ii setesti
 p^uopa ac^uolu no ievangeli^e/si-al da an grup^a//cu nisti [ε] pinzi/
 sau^u [ε] br¹ie//...¹ei! la urm^a.../p^uopa-i se [k] pesetlue¹
 te grup^a/n-samn di sfinta cruse//¹ei! namurli tuati-el plize
 si-l b^uoseste mergin^u pi drum p^ani cinda si-ac^uolo/ac^uolo /...no
 10 pl¹ecat/sal¹ant di pimprizur tuati neamurli si i-o dat tarnas¹
 l-o astupa^t p^ani cinda...la ur [k] dipi¹si i-o facu^t m^uormintu/i-o
 pus s^u-o cruse iec^uolo//la capu¹ lui//c-asa-i nobiseiu...la noi i
 ...in comuna² //

[Se mai zice si altfel la cruce?]

15 i¹ mai spu¹ni si stilp^u !!!

[Acelasi]

[Amintiri din copilărie]

cind ieram ieu¹ i mai m¹ic^u/ni-aduc aminti/ci...am patit^u no
 [ε] no cam¹ i n¹zdrav¹nie...//da t^uot iou uobraz^dnic am^uost//
 20 iou/impreuna^u cu fr¹atili meou/m-an dus la cuas¹ia//da iou^u nu
 ieram i mari di cuas¹...!/ca sa cuos¹ iou^u...//am fini! iel^u
 cuos¹ fr¹ati-meou/si iou m¹aitam cum trazi iel cu cuasa hit^u inc^u-
 lo/hit^u incuasi: "mai/tari n-i dra¹ si n¹ii sa trag^u"/i fini/
 iel cin s^u-o dus incuolo/...ca sa min¹si iou h¹ai sa trag^u si iou
 25 cu cuasa//an tras-u/an tras-u^u uoleaca/an tras-uoleaca/"bai/cua-

1. Inspiră adînc (din cauza efortului vorbirii).

2. Slab perceptibil.

iar din nou mă leagă la kis^uor t^uot cu h^uolb^urⁱ de s^eieⁱ și
cu niști i m^ăzărⁱke//

s-u^otⁱ-așă am p^ătⁱt cân i^eram mi^ti^el//dacⁱ i^eram cam uo-
bráz^dnic^u...?!//

5

[Același]

[Numeraie]

u^un^u/d^oiⁱ/trⁱi/p^atru/sⁱn^s/sⁱă^s/sⁱăptⁱe/u^opt/n^ou^a/zⁱă^se//
u^un^spⁱ/d^uoⁱs^pi/tr^es^pi/p^aiⁱs^pi/sⁱn^spⁱ/sⁱă^spⁱ/sⁱăptⁱs^pi/u^optⁱs^pi/
n^ouⁱs^pi/d^ou^uz^ăs//

10

[Același]

[Zilele săptămîni]

l^unⁱ/m^ar^t/h^ercu^r/z^oi/^ă vⁱn^erⁱ/sⁱm^bitⁱ/d^umⁱnic^a//

[Același]

[Lunile anului]

15

i^an^uă^re/f^eb^ru^arⁱ/m^ar^ti/a^prⁱlⁱ/m^ai/ⁱuⁿi/ⁱu^li/^au^gust/
s^ep^te^mb^ri^e/u^oct^uo^mb^ri/ⁿoⁱe^mb^riⁱ/d^es^em^vrⁱi^e//

[Același]

[La secerat]

dⁱmⁱn^eă^ta/cu^m i^erá ?! ne du^săⁿ d^emⁱn^eă^ti! t^ar^eⁱ...//ca sⁱ
20 sⁱ-nd^uhⁱă^s/r^uo^uă^s s^a c^ad^a sⁱ pⁱn^oi ac^uo^lo//n^un^um^a...n^um^a pⁱi

1. Pronunță ușor emfatic.

grâu u [!]/șî î pi-ormî iăl s sî usúșî și noi s stăm acásî...//
 zmulzân legăt^uorî/cîtvá/...dòî-trîi/[AL] dăoă iěráu m mai
 mult/s-aviám búcata mai [ε] î mai lúngă/măi î lăatâ...//și dúpă
 acéșe...^mbăi! dúșîț-vă v^odóî ac^uólo/treî"/șî zîșî " da sm^ul-
 5 zîț! /nu vă...nú vă ž^uo^uat!"/"cáre ž^uá dúșî?"//

"șî!" zîșî: "dú-tî tu!"/îm spúně ní^uă...//măi! Avrămî^uî/
 dú-tî tú! // [k] «Avrăní^uă» încă// [ε] c^aă aî [ε][k] că^uăr ag-
 gresîť [!] //"Avrăní^uă!/dú-tî tú!//câ tu iěș cu nădejdî"//
 10 eî! mă d^usám^u!//cî-n lu^uám^u p^uostátă/cî dăi! c^u dăi!/cî
 dăi-c^u dăi!...//

"măi! mai făc^u?"//fășám^u ho moyílă cîť mîni d^u mări dî legă-
 tórî...//

"măi i î cam azúzi?"//

"păi i!" /z^uc "vîno șî tú/d^u v^uez!//io^u is mai nícti ca tí-
 15 ni!"//

șă...d^upă așé^ua/vîneá/li [ε] puněám așá^u//nú li mai fășám//
 lî fășám cîn ni yodíhně/cî ž^ușan cî ni yodíhně/cîn fășám legă-
 t^uorî//păi i yodíhnă-i cîn puî capu ž^uós! /nú t^uot îq kîșuári-a-
 c^uólo//...² șă d^upă așé^uă.../ îm^u fîni! sășērám^u/stăteán la i má-
 20 șă³/"hăi băi^uet!/ia hăi la lă^uegát^u!"//mai p^uî sárî-așá/cîn sî
 mai i...p^uotoleá...//lă^uegám^u/fășám^u clăi...șî dăcâ mai iěșá [ε]
 t^u clăi^uě/clăi^uě-ntriágă/dăcă nu mai iěșă șî cîti-o žumatát^u p^uă
 la úrmă//șî vîném ž^uacás^uî/ni dădeán dî váli pî la^u ho [ε] ho árii^u
 .../băi^uetu aî p^un^uě^u c^uólo îq cărúť^u-așá/n^uăispălăť/nú ca acú-n-
 25 lăndou...//șî [ε] niș nu-i îiñăscúť/șî mă iěrtát/șî trúsa î lîq-
 șî iăl!/cîti sîn sásî...r^uúdi.../atúș î rúpe^u h^u h^u cra^u d^uti
 žizmánă de-ș lu î tăt-ș/șî...mai i i^umășă î spuně p^uî c^uólo

1. Gest, cu palma una peste alta (= teanc).

2. Inspiră, "își trage sufletul".

3. Rostire ușor emfatică.

zîsî "mă⁶ mătúgâ! uóti c^uólu-şşă!" / zîsî "îi¹ î¹ [ε] [k] î¹î¹ cîr-
pêlê-eşéle" // ia mai¹ luă¹ şă¹ şărvîtu di¹ pi¹ î¹mă [ε] [k] di¹ î¹mă-
lîgâ! / di¹ [ε] [L] ştiêrs pi¹ uok! / şî¹ mai¹ î¹ş¹rá... // cîni¹ tî¹ p¹òm¹ nêi!
...bă¹îétu î¹ş¹rá-m¹î¹ş¹át! [!] dêmînéaşa cu...cu [L] cãrpá sê¹ş¹ [!]
5 di¹ î¹mă¹măligú¹tă // 'a! [!] [k] di¹ mămălîgâ //
...¹ şî¹ î¹...dûpă¹ aşé¹î¹ş¹ şî¹ mă¹ î¹ş¹ám?!... // v¹î¹nî¹ém acásî / t¹h¹o-
cănă¹ la rá¹tă / m¹h¹lég¹m¹ vâca / mă¹ mai¹ cã¹útám p¹ê¹nt¹r-uó î¹plântátîi...
// â¹m¹î¹mă¹î¹ ră¹mî¹neá şî¹ br¹h¹obuáda [L] pi¹î¹n î¹skî¹n¹ / pi¹î¹-éc¹uólo / c¹î¹d¹î¹!
/ c¹î¹d¹î¹... // c¹î¹! d-â¹pá¹ î¹ácú¹ lú¹mê-î¹ f¹h¹údúlâ / şî¹-î¹... şî¹ niş¹ nu-î¹ rês-
lo pectú¹ás¹î¹! / 'ă¹ atú¹ş¹é¹ î¹ş¹rá şî¹ r¹ê¹spectú¹ásâ... // â¹cú¹ nu-î¹ rê¹spectú¹ásâ
...! //

[Trăieşte mai bine...?!]

â¹cú¹ tră¹î¹éşti mai¹ gî¹nê¹ / nu¹ mă¹ á¹rî¹ nev¹uó¹îi¹ sî¹-î¹ duş¹ h¹om¹ b¹h¹o
[ε] [k] h¹o¹ uo [ε] h¹o¹ uo strák¹î¹n¹ î¹dê¹ b¹h¹orş¹ // sâ¹u¹ u¹ h¹o¹ strák¹î¹nâ
15 d¹î¹é¹ lăp¹tê¹ / 'ă¹! â¹cú¹!... // p¹ă¹î¹ dăcâ á¹rî¹ [ε] c¹h¹òz¹ h¹onâc¹ lă¹ măsâ / d¹h¹óm¹le
?!... // m¹dă¹!... //

[Am auzit că se dă zestre un televizor...!]

b¹î¹ dă¹ cum? // p¹î¹ d¹î¹â¹ dăcî¹ î¹á¹rî¹ sî¹î¹ mai¹ [ε] î¹ngă¹ş¹u¹dui¹âscâ
dumnéză¹ / á¹rî¹ sî¹ î¹î¹ dē¹î¹ şî¹ avi¹uá¹ni! [!] //

20

[L] î¹ê¹lisab¹ê¹tá P¹uoh¹ri¹b¹
şă¹î¹zâ¹ş¹ / merg¹ p¹î¹ şă¹î¹zâ¹ş¹ u¹nu
[de ani]

1. Inspiră adînc, "îşi trage sufletul" (din cauza unui efort de participare deosebită în cursul expunerilor făcute).
2. Pronunţă emfatic.
3. Rostire emfatică.
4. Din nou, pronunţie emfatică.
5. Această ultimă secvenţă e rostită pe un ton evident mai precipitat.

[Obiceiuri la naștere]

am b^hot^hezá^t p^han-acúma s^hápt^hie^h//

[Să-ți trăiască!]

m^hl^humesc^h!//la fel s^hî d^humnev^huás^htr^hî s^hî d^hác-av^het^h1//

5 a^hs^há!// [ε] s^hî spun d^hî la-n^hșep^hút^h?!

[De la început...]

cum^h m^hă d^hú^hc^h c^hú...p^hoft^hím^h?2

[După cît timp îl botează?]

â^hă^h...d^hîp^hínd^hî cum^h î^hni-mpăc^hă^hm//d^hác^hă...i^hou sun^ht p^hregăt^hít^hă
10 d^hî b^ho^hant^h/s^hî î^hd^hî^hî^hs^hî^hî: "...acúma d^higráb^hă^h/c^humétr^hî^hî h^hě^hî/d^hác^hî nú m^hai^h
t^hîrzi^hu...//cum î^hp^hu^ht^hî^hm î^hmp^hu^ho^hî^h//...3 â^hă^hî [ε] m^hăc^hs^hîm^h h^ho l^hún^hă...
//stă c^hh^hop^hîlu//

[Așa, în sfîrșit...]

m^hda!//m^hă^h d^hú^hc^h la T^hî^hec^hú^hs^hu//...c^hh^hump^hu^hu t^hh^hot^h/s^hî-n^hî tr^hă^hb^hî^hî^h/â^hă
15 â [ε] s^hî c^hu^hp^hs^hî m^hai^h z^hîc^h h^ho acúma? 4...//

[Ei, și...? Spune cum te duci cu el, în ce-l pui...]

m^hda!

[Așa...]

m^hă^h â [ε][k] nú!//l-ă^hd^hú^hs^hî î^h â [ε] m^hă^hș^ha...p^hró^hp^hîu-z^hîs^h/d^him
20 p^hăr^hț^hea l^hu c^hum^hă^htra la b^hî^hs^her^hic^hă//i^hou^hu p^hl^hî^hec^h d^he-ac^hă^hs^hă^h/c^hu^hu p^hl^háp^hú^hma/
c^hri^hj^hma/s^hî c^hu sc^hu^hț^hî^hc^hî^hel^hu//m^hă duc la b^his^her^hic^hă/ă^hac^hh^hól^hu-m^hă^hf^hă^hs^hî...
p^hré^hu^ho^hț^hu c^het^hă^hn^hî^hă/î^hntru-m^h b^his^her^hic^hî/s^hî i^ho^hu stă^hu c^hu l^hú^hc^hru^hr^hî^hl^hi m^hé^hl^hi/

1. Șoptit.

2. Către anchetator, observînd la acesta intenția de a-i spune sau de a o întreba ceva.

3. Inspiră discret ("își trage suflul").

4. Cu voce scăzută, către anchetator, dar și ca pentru sine, puțin derutată pe moment.

p¹_i m¹_ânâ//a¹_ș: c¹_u p¹_lâp¹_um¹_a/i i¹_cr¹_îj¹_ma/s¹_i c¹_u s¹_cu¹t¹i¹s¹ê¹_lu//i¹_î...
 5 d¹_up¹_ă s¹_i-l¹_u s¹_că¹_ld¹_ă p¹_ăr¹_in¹_ti¹_li-n¹_ăp¹_ă/m¹_i-l p¹_un¹_i m¹_iă-n¹_î...i¹_n t¹_uă-
 t¹_i l¹_uc¹_ru¹_rl¹_i m¹_ăl¹_i/i¹_o-l i¹_mi¹_ăs¹_ur a¹_șă u¹_o i¹_di¹_i!/[AL] i¹_ă¹_l l¹_u l¹_e b¹_i-
 n¹_i c¹_u f¹_ăs¹_a/s¹_i m¹_ă d¹_uc a¹_că¹_să l¹_a c¹_um¹_ăă¹_tr¹_a//s¹_ă i¹_i-l d¹_au l¹_u c¹_um¹_ăă¹_tr¹_a
 5 s¹_i i¹_î s¹_pu¹_n: "m¹_i l¹₋a¹_i d¹_ăt¹_ă...p¹_ăg¹_in/s¹_i t¹_î-l a¹_du¹_c c¹_ră¹_șt¹_in//s¹_ă-ă¹_l-
 c¹_ăv¹_ă?!...//

[Să spui cum îl scaldă...pe copil...]

a¹_șă!//a¹_șu¹_ma i¹_ăl s¹_tă d¹_ou¹_ză¹_sp¹_ăt¹_ru d¹_i u¹_or¹_ă-m¹_ir¹_ă!//a¹_șă s¹_ă
 k¹_ăm¹_ă l¹_a n¹_oi//ă a d¹_ou¹_a s¹_ăr¹_ă/ă¹_st¹_a i¹_ăl b¹_ăt¹_ăz¹_ăm s¹_im¹_bî¹_ti s¹_ăr¹_ă/s¹_i
 10 d¹_um¹_in¹_ic¹_i s¹_ăr¹_ă.../m¹_ă d¹_uc...c¹_u b¹_ăr¹_bă¹_t m¹_iu/c¹_ăo p¹_{er}é¹_ki d¹_ou¹_a d¹_ăi¹_m
 p¹_ăr¹_tă¹_e m¹_ă/...² s¹_i i¹_ă...s¹_că¹_ld¹_ă i¹_ăm c¹_up¹_il¹_u//i¹_ă...ă¹_l-a¹_du¹_si c¹_um¹_ăă¹_tr¹_a/
 i¹_n i¹_ă l¹₋a¹_n d¹_ăt¹_ă i¹_oh!//i¹_ă c¹_ră¹_îj¹_ma/[AL] s¹_i-n¹_ă l¹_uc¹_ru¹_rl¹_i m¹_ăl¹_i d¹_ăt¹_ă
 s¹_ăr¹_ă d¹_ăt¹_ă l¹_a b¹_is¹_ér¹_ic¹_ă//i¹_o-h¹_t d¹_is¹_ăf¹_ăc¹_u l¹_uc¹_ru¹_rl¹_i m¹_ăl¹_i c¹_ăr¹_t l¹_iă¹_m/...³
 l¹_ă i¹_ă [ε] i¹_mb¹_ră¹_c c¹_u c¹_ăm¹_ăs¹_ut¹_ă/c¹_u s¹_[k] c¹_ăș¹_tu¹_mă¹_s c¹_u...b¹_ăc¹_ăn¹_că¹_și-ŋ
 15 k¹_i [ε] [k] â¹_m p¹_ăc¹_ăr¹_ut¹_ă...//t¹_ăô¹_t!...//

[În k¹_ic¹_ăr¹_ut¹_ă, nu...?]

a¹_șă ă¹_zi¹_s [!] ! ⁴//

[Sigur, a¹_șa a¹_i z¹_is...!]

m¹_ă! [!] //

20 [Da, da chiar a¹_șa a¹_i z¹_is...]

a¹_șă//s¹_i...l¹_ă u¹_m [ε] [k] â¹_l l¹_e l¹_a c¹_ăp/ă¹_i p¹_un¹_ă [ε] c¹_ă-
 d¹_ou¹_ă [ε] ŋ k¹_it¹_i i¹_ă-a¹_c u¹_ol¹_u/l¹_a h¹_ur¹_ăk¹₋a¹_șă h¹_um b¹_ăn¹_ă/ă [ε] i¹_n i¹_ă i¹_ă
 l¹_um¹_ăn¹_ăr¹_ă c¹_u u¹_ă...r¹_ăk¹_ă c¹_ăr¹_i i¹_ă l¹_ăg¹_ăt¹_i/c¹_u t¹_ăô¹_tu/s¹_i i¹_ă-o d¹_ău l¹_u
 c¹_um¹_ăă¹_tr¹_a//s¹_i i¹_î s¹_pu¹_n: "p¹_ri¹_mă¹_st¹_ă...p¹_ăi¹_ă f¹_in¹_u m¹_ă/c¹_u n¹_um¹_il¹_i..."

1. Gest: cu brațele întinse.

2. Inspiră, oftînd ușor.

3. Otează, din nou.

4. Recunoaște, cu o anumită rezervă și sfială, dar și cu umor.

ti-um búhái/aşá/dínt¹r-^uñ [k] d¹nt¹r-^uo pút¹ină cú^uñ [ε][k] c-^u
 péli d¹é...t¹ap/s¹í fásé...//s¹í pleacă/píñ...piñ¹sa^tp¹la...
 yám^enú/zíya!//s¹í [ε] íí pleacă/fíncí-^sşáíísp¹/uópt¹s¹p¹báíét/
 cí^ts-adúñ¹íeí...//dímineáta cíñs¹stríñ^s...//píñ¹la d^uóíşpe

5 ...//

[Şi asta-i... !?]

at¹í^tí^a//

Cyondúraki Tuádér

dóuzăj¹dé¹an¹

10 [Dereticatul casei]

[De la început... de la scos, tot ce ai de scos...]

[ε] şcuát¹ím¹ă présurli-afará/c^uovúárli¹/dú¹p-áíá [ε] trâm
 [k] dăm şí práfu-afará/vărúíím.../[AL] túpă¹cí¹vărúíím¹u¹dátă/
 vărúíím¹ínc-ă dóu¹uó¹túra sá¹uó¹íásă [ε] păr¹é¹tí¹frumós¹/d¹p-a-
 15 cé¹ea lípím¹/aş¹ázám páturli¹la loc/c^uovúárli¹/aşázám frumós/...c¹-
 vuarli¹pí¹j¹ós/ [ε] tò^tcí¹íéstí¹neşesár//

[Varul cum se face...ca să poți vărui ?]

vărú¹s¹fáci¹íñ¹c¹áldári¹/dí¹uob¹ícéí¹/sá púñi pút¹ín¹níşip/...
 şíneálâ/sí¹tú¹pă¹áíá...sí¹şa la vărúíít//

20

ííííí Vasííííca

am uópt¹sprezè¹é¹an¹

[Cum face de mîncare la curci.]

ñi dúşín¹la pădúri¹/ [ε][k] m-an¹dus cu...fráti-me¹o...C^uos-
 tantín/íél¹í táíá¹urz¹ííşilí/sí¹íó¹lí¹-adúnám în s [ε][k] ş¹lí

1. Pronunție emfatică.

băgăm în sa^pc^u cu u m^hănúgăli//că ălfⁱélⁱ nⁱi [ε] kⁱis^cá!//
^dtup-asé^ea/am^vinⁱt acási/cⁱne-^{an}dus cu bi^{ci}clⁱétă [!]//
^uiel m-a ádús pi míni pi bi^{ci}clⁱétă/s-^{am}vinⁱt acási//d^upă s-^{am}
vinⁱt acási/^umămaie li-o str^uujⁱí^t/sⁱle-o pus la h^éert//sⁱ
5 noi am avú^tgríjⁱ dⁱielí ca sⁱ[ε] nù deá î^mf^uoc^u.../ca sⁱ[ε]
sⁱsⁱ...răst^uárⁿi//sⁱias-afári h^{ur}zⁱí^síⁱli//sⁱle-^{em}avú^tgríjⁱ/
c^ăă [k] dⁱle-^{em}îpíns cū...língura/îⁿu^álá//d^upă sⁱs-o fert/
líⁱscuátím dⁱu^álⁱí²/lí^púnⁱm pi t^uoc^ăn^ăt^uór/s^lě t^uoc^ăn^ăcu
săcú^ré^c [ε][k] s^li^udăⁿcu h^ăpă/ca sⁱnu mai frígă//d^p-a-
10 cé^ăá lí muiém cu [L] tí^ăr^ăí^tă/sa^u cu f^ăí^ăin^ă/ [ε] sⁱlíⁱ d^ăm
la^a...cur^ă//

^pónⁱs Tání^e
tré^ăs^pi [ani]ⁱ

[De Crăciun]

15 cînd^ă íⁱé^ărá cu M^uos Crăcún^u//...Cuostantín^u/sⁱc-um băi^et
sⁱpregăte^ă sⁱsⁱ dúcⁱ la^ă [ε][k] cu plúgu//iar í^oh^ăas^tep-
tăⁿca sⁱîm púⁱí M^uos Cră^ăsún^u la cap^u...//[k] sup^bpérnă³/ă^ăsá zî-
sⁱm noi//cⁱí^uvinⁱ M^uos Cră^ăsún^u nuapte^e/să íⁿíⁱ púnⁱ su^pp^ăérnă//
...⁴ sⁱiel^ă/cîn^uo pl^ăecă cu plúgu^u/ní-o pus h^o [ε] h^un^uh^uop^bdⁱ

1. Vezi discuția, în ceea ce privește glosarea acestui termen, de la sfîrșitul celui de al doilea text al informatoarei (p. 293).

2. Pronunță emfatic, cu intenția de subliniere.

3. Rosteste emfatic, jenată parcă de felul în care "s-a exprimat".

4. Inspiră, "trăgîndu-și sufletul" (participă intens, e "prinsă" de cele relatate).

- mămăligă mărîi [!] /șîi¹o cân²m-³an⁴sculă⁵t/l-an⁶găsî⁷t acólo/sâ⁸ă
[ε] an⁹spus că "iótî¹⁰șî¹¹ne-ó¹²adūs M¹³hos [k] M¹⁴hos Crăsún¹⁵!"//[AL]
șî [k] dă¹⁶dûp-asé¹⁷ă¹⁸tătăi¹⁹ă²⁰ uó²¹-nșepu²²t²³șî²⁴rîdî di î²⁵mini/spună²⁶ă²⁷ cî
nu ní²⁸l-cădūs M²⁹hos Crăsún/spună³⁰ă³¹ cî ní³²l-o pus C³³uostantín [!]
5 ...//iar³⁴î³⁵io³⁶na [k] dă³⁷d³⁸p-asé³⁹ă⁴⁰ i-am spus⁴¹ "uar⁴²i⁴³dî⁴⁴șî n-o vî⁴⁵nî⁴⁶
M⁴⁷hos Crăsún⁴⁸?"//iar tătăi⁴⁹ă⁵⁰ uó⁵¹ spus cî "dî⁵²șî n-am⁵³f⁵⁴hos⁵⁵c⁵⁶umînti/
cî⁵⁷dăcî i⁵⁸ierám cumînti/[ε] ní⁵⁹-ă⁶⁰ă⁶¹na [k] ní⁶²-aduśá M⁶³hos Crăsún⁶⁴
șî-m⁶⁵pune⁶⁶ă⁶⁷ la cap⁶⁸!" //uó⁶⁹ žucări⁷⁰ă⁷¹î⁷²...[!] //
- [Da'...ce⁷³ ți-a⁷⁴ pus el sub pernă...?]
10 uó⁷⁵h⁷⁶o⁷⁷p⁷⁸dî⁷⁹mă⁸⁰măligă⁸¹ [!] //
- [Ce-i asta hop?]
[O bucată...⁸²]
u⁸³uo⁸⁴ búcă⁸⁵t⁸⁶dî⁸⁷mă⁸⁸măligă⁸⁹//
[Așa ?⁹⁰]
15 nu! î⁹¹mări⁹²-eșă⁹³ ³//
- [Și ce înseamnă asta că strujește mama urzicile?]⁴
ăă⁹⁴ ári...b⁹⁵o⁹⁶t⁹⁷-ăśá lun⁹⁸ă⁹⁹ ⁵//șî¹⁰⁰lí¹⁰¹o¹⁰²ă¹⁰³ăśá/șî¹⁰⁴lí¹⁰⁵ strujă¹⁰⁶ștî¹⁰⁷-eșá
ă¹⁰⁸...//fr¹⁰⁹un¹¹⁰zî¹¹¹lí¹¹² dî¹¹³pî¹¹⁴b¹¹⁵ă¹¹⁶t¹¹⁷...//
[Cu ce, c-un bă¹¹⁸t...?]
20 nu! c¹¹⁹u¹²⁰mî¹²¹na¹²²//

1. Precizează tatăl informatoarei, care asistă la înregistrare.

2. Gest al anchetatorului, sugerînd forma unui cocoloș, cam de mărimea unei nuci.

3. Gest al informatoarei: ceva mai mare decît pumnul.

4. Vezi textul anterior al informatoarei, la p. 291.

5. Gest, cu ambele mîini: cca 20-30 cm.

6. Gest, prin care încearcă să arate cum se smulg, prin rupere, frunzele de urzică.

[Cu mîna face ... asta ?]

cu mîna guálâ//sî noi uo-ntreabăm:

"nu tîi kîiscă ?"

şă răspun^di "păi/dăci m-ar kîiscă/nu le-ş străujⁱ !"/

[Aceeşi]

5

turcă

[Alt joc ...?]¹

turcă [!] //

10 fâsim două bîetă/unu mai î mări/sî-unu mai mititel^u/şă a
 ăru^căm cu lele-n sus^u//sî făcîm uo î cerc/sî îⁿ cerc şădi-o fâ-
 tă//sî î aruncî cu ū...bătu//cări prîndi bătu/sî ăzvirli şî
 îil^u dă [ε][k] îil dă în cîer^c/acólo/ies-afári îş/sî sî...
 dúciⁱ î [ε] cări-ô azvirli^u cu ū bătu/sî l-o...dat î în cerc//sî
 dúci iar acólo.../sî î aşă mai dipárti//pári cînd...//[...]dăci î
 15 ăl prîndim aşă îⁿ două dîegîti^u-aşă²/făcîm uo mîi^u dî pûnctîe//
 şî dăcă-l prîndim aşă ân mîná²/făcîm uo sûtă//[...] ş-aşă pári
 cî^u făcîm mai mûlti pûnctîi//

[Aceeşi]

1. Textul înregistrat imediat anterior a avut ca temă tot un joc de copii, numit par şi poarcă.

2. Gest.

650. LIBEȘTI [ALR I, 610]

(jud. Galați)

Culegere: 1971; SD, DH, HB; transcriere: HB

di_la Xòr-am_furát-o [1]

- 5 10 cîn m-am căsătorit/ierăm uorfan di răzb^uoi//aveam nú^{mai}
mămă//și 10 aveam a...dragosti c-o fată d-éi¹² din comună/și...mă
dusăm méreș pî¹ la ia/păn^a vini^t sasu cî^{ind}...sî¹ mă^{nsor}//și...
m-an_dús pî¹ la tát-so-ntăi/am șerút-o/spuneá cî "dă !"/cî...sî¹ vá-
dî/nu^{sti}u sî/ș-10 n-a^m mai avu^t răbdări/și di¹ la Xòr-am_furát-o
10 [1] //an_furát-o-am adús-ó acási/ [1] la uo jumá di^uori mă tre-
zăs cu máicî-sa/cu táicî-su/...cî sî¹ ia fátă-nnap^uoi//acú/uámini
cári...vinisî și¹ i¹ níști m^uos de-ai mei pe-acólo/și...¹ i¹ !/uò-
dátî s-a luát-o cu¹ s-o m^a iéi¹-nnap^uoi ? !"/nu^{sti}u sî.../sî "nu !
//uo iéu !//uo iéu/uo iéu-acási c-am s-o uomór^u !"/
15 é¹ 10 i¹ spu¹...i [ɛ] i [k] m¹irés¹ m¹eli-atús:
"ră !Marii¹ !"/cî¹ Mari¹a uo kema¹//i¹ote-a vini^t m¹ă-ta/și¹
tăt-tu/sîcî...sî¹ tî dus^a...cî¹ di¹ s-ei mers ?"/
sî "muártî mă d^uc/da yîi nu...nu¹ mă puátî luá !"/
an_fini¹//s-a mai¹ i...trîntî¹ i¹ di...pă [k] cu pardónu di¹
20 pămînt¹ [1] /pî-úr¹ n-a avú¹ sî fási/ș-a plecát//é¹ !/dúpă áia...
a mai trecút uo săptămînă/dou-/am¹ trimás i^{ou}...níști m^uos de-a

mei₁/i-am împăcăt/și...la Țo luni di zili ă focu^t nunti/pi-ur-
m-am trăiit.../fuartⁱ bini cuⁱ di...//d^upă ai-am făcut doi cō-
piⁱ/unu cări l-am căsătorit/ăi kama Gōrgi...și lucreazăⁱ piⁱ la
cumbinat iel/piⁱ la...cumbinatū [ε] pōdurⁱ-căi-feratⁱ//pⁱ la Băr-
5 b^uos/pe-acōl lucreazăⁱ//și ma am unū cări-i scăpāt acūma din șcuā-
lă/ari gāⁱispi anⁱ//cări-l iou cuⁱ mini la...colectiv^f//

[Cîte clase a învățat ?]

băeātu ?ⁱ/uopt//uopt clasi//a-nvătāt uopt clasi/și...l-am
dat la șcuālⁱ la Brăiila/a spus cî n-a vini^t la greuoatⁱ...//
10 [...] aⁱcū la tuāmnⁱ-l dau iar dāci...//ăi dau la Țo șcuālⁱ di
mesāriiⁱ di...//ăi și stēiⁱ-acasⁱ ?!//

Sîmi^uon Iēnaki
am șaizăc [de ani]

trandahiriⁱ

15 [Și...trandafiri, cum se fac ?]²

trandahiriⁱ ?/trand^a [k] dipⁱ ăi an-tăie^t puōrcu/mățli și
cūrîțⁱ pini/si-nt^uōr^c piⁱ d^uos^u/și și rādⁱ cuⁱ cuțitu di...ări-om-
fⁱel di grāsîmiⁱ pi [ε] ...pi...

[Pe mațe ...]³

20 da/piⁱ mățⁱ//pāni sⁱ fāși mățli/...suptⁱrⁱ așā di tări di
...//și li...intuārⁱși iar la lo^c/și p-urmi tocăneazăⁱ cārnea^ă mă-

1. Anchetatorul face semn că da.

2. Textul imediat anterior, înregistrat de la acest infor-
mator, a avut ca temă [Cum se taie porcul].

3. Informatorul "nu-și găsea cuvîntul".

rún^t mărún^t mărún^t cu sácúrea/...púni...ustur^uói/usturói pisa^t pú-
ni/¹i púni ardéi¹ n¹égru/sau ardéi¹ i [ɛ] i¹i...árdéi di-éstílantu
r^uos cári-i iúti/sí-l uúmpli/cu maşína//iéstí-ó maşíni di...di-
uúmplút¹ f...acú ştiţ şí-i^uo [k] c^u maşína di uúmplút^u ?!...¹//şí
5 după vro...şápti uop^{bt} zíli s-a...zvîntát iél puţín/atús tai¹ capi-
tí mărúnti^d şí puí¹ in táva/sí cu mămáligúti cáldi dipi¹ şí s-a pră-
jít/sí c-o uáli di yin/ápăi¹ uar mérzi uar nu [i] //

[Acelaşi]

[Cum se taie şi se prepară porcul]

- 10 uúmp^uor^c c^um¹ál...//ti duş^u íñ cotét/prínz^s puórcu/^uól sc^uot
afără/ [ɛ] dá da...dáci-i p^uórcu mári/treb^u s¹i hii d^uóí treí íñş
//ca să-l...trínté^s z^uos/ál puí¹ intr-o párté/...ştií ?/ápuş únu
di k¹íşuári^{li} dinapóí/únu di k¹íşuári^{li} denaíínti/únu tí puí¹ cu ze-
núñku pí iél/sí únu cu cutítu/sí hii-ascutít bíní/sá l-íñzúñk...la
15 gíştereázá//l-íñzúñk¹ bín¹ lá gíştereá^zí/de-acóló lá gíştereáz-acò-
l^uo...á¹ laş...dí muári iél/dí-s...pérdi/de-acólea-l pírléşt¹//ál
párléşt¹//aduş^s níşti pái¹i/aşáz uo şuátcă...denaíínti/puí¹ cū...cu
cápu úndi báti vántu/ştií ca sí puátí s¹i pírléáscí bíní iél.../
şá...áí puí¹ k¹íşuári^{li} ştií íí puí¹ aşá²/lá b^uót^u/şá...de-acólea-i
20 dai¹ f^uoc^u//áí dai¹ f^uoc^u/il íeí íñ stínga-n dreápta/il íntórsá¹
raz/de-acó^{le}a íár íí dai¹/páni cînd sí í-as^{ta}//de-acóleá l-ínt^uórş

1. Către anchetator, care încuviințează prin gest.

3. Gest: arată cum, cu două degete, lipite unul de altul, în fața gurii.

//...întórâ//şî-n stînga/şî-n dreapta/cum ?!...//dîpi ş-ëm mîntu-
 5 şî dî pîrlî^u//ăl pînim pî-o uşă//u^o uşă^î/u^o scuărtî şavă/îl pui
 pî nîşti scăuuni//dacă-l pui pî scăuuni-acolo/ăl î...ăl spel^î//ăl
 spel^î puţin aşă uolecu^î/de-acolea l-îşek a rădî cu cu^îţîtu//ca
 10 şî şă rădă răpînu-ăla carê-l arî pî iel şti^î dă [ε] tuă^î iasta//
 ca cun^î şî spālî uomu cîp^î şî spālî p^î fătî//şă...de-acolea/ăl cūră
 [k] adu^î apă caldută/îp^î căsă/fîm^î a/herbî apă/pui^î zumată^î caldî
 zumatî ruoşî^î [k] răsî//ca şî nū hîi^î herbîntî tărî//dîpi şî l-an-
 termina^t dî ras^u//ă...ăl scurătîm bîni/curătîm şî măsă/de-acolea-î
 15 dăm uoleacă^î dî sari//...pî iel^u//pî şoric^u//ca şî hîi^î şoricu
 muăli//...de-acolea/pînim un sac pî iăl//...dacî-avem un copîl
 mic aşă dî dî...cî^îţvă an^î/şî sūi^î calări pî iăl^u/şă...tă^t-tu.../
 fîş^uor^u cări tai^î-aşăla/ăi fâşî sâmnu cruşî la p^uor^u//fâş-aşă^î/şî
 de-acolea-î dă copîlul^u dî î...dîp^î frun^îti/de-acolo-î...îi dă [ε]
 20 cî şti^î cî...îi dă copîl^ulu^î ca şî mănîşî ca şî hîi^î şî copîlū...
 şti^î î [ε] ândrăznêţ/ânnai^întî-adîca ca şî iasă [i] //m^îda/de-ă-
 côlea-l diş^k [ε] [k] ă...ăi scuăt^îm noi la tărî/-î scuăt^îm uo-
 bişnu^îit^u//îi scuătîm un^î kiş^uor apăr^îtiê//...de-acôlea-l întuăr-
 şîm/ăi [k] da kişuăr^îlî tăi^îem...ă cruşîş^u//luuăm kişoru dina-
 25 întê/luuăm kişoru dînapoî dîp^î stînga/...ăl tăi^îem//de-acôlea-l
 luuom//...pî şăla dîp dreapta dînapîntî/luuăm p^î şăla dîp stînga
 dînap^uoî...//de-acôlea-l diş^kicăm//...al diş^kicăm'ă...şîru skînă-
 rî^î//...şî-î luuăm slănîna/u^o dăm dîopărte^î dî p^î şî luuăm slănîna/
 de-acôlea...ăl diş^kicăm pî iăl^u//cu sâcurîca-î scuătîm muşkişorî
 25 şîgê/şîru skînări cări iestî/de-acôlea...slănîna u^o tăi^îem/îm pă-
 tru/u^o scuătîm ş-o dūşîm pî măsî/-î cās^î/u^un dî...m^î magazîi^î/u^oor^î
 u^unî vrăⁿ s-o pînim n^uoî//

1. Gest: face semnul crucii, la frunte.

de-acólea/...dácă-l dişkicăm^u.../î scuát¹m într-îsu...găşim
boş^uocu/scuátim măţilî/scuátim î...tuátî neçesáru şî ári lá p^uorc
acólo !//scuátim ũur¹ékili/ũurékili-¹ cóló-î la îinima/...şti¹ c¹
ári ũurék//auúzurli îi//ş¹ li curăţîn bîni/şî dişkicăm îinima-m^u
5 pátru/...şî de-acólea ũo spălăm bîni/ş-o púnim acólo-n^u î...ligán^u
//boş^uocu iar tot aşá/cî ári şî hère-aşé^uá//ári-o héri//şá dáci-î
scuátim hèreá še^uá gîniş^uór aşá/putîn^u/ca si nu sá...s sá spărgî
şti¹ pî...pî ma^u //ş de-acólea máiu-¹ áşim ũó gáuuri-ũ gîştîreá-
za še^uá/şî-l spînzurám într-ŕ^u cûi^u //ş-ál ţînim acólo.../ [ç] ş-ál
10 î [k] puátî-él ţî¹n¹m ş-o lun¹î dî zîli//pánî cî^un¹đ ál fáşim...plă-
kiî/jîgîr^u/aşá şî zîşî la noi...//

[Cum...?]¹

jîgîr^u//da...//

[Ce înseamnă asta ?]

15 é^u !...niştî mîncári-ŕ^o to^c [k] ũo tocáné^z bîni-aşá/şî-î pui^u
î...făiîni dî grîu/îi pui méi mûlti...î ntr-însu/ş de-acólea ũo¹
ba^z la cuptî^uŕ^u//şî cûaşî bîni/şî de-acólea-¹ táî făliî aşá/şî
...ti¹ pui la máşî sí...sărvéşt¹ [!] //...ásta-î//

Bruáscî îi îî Andréi^u
am şáizášî şapte dē^u an¹

t
dác-a murî^t ũo fimeîi

ápăî cum îi ũobişé¹u-n^u şat ?//dác-a murî^t ũo fimeîi/şé¹ !

1. Anchetatorul nu a înţeles pe moment ultimul termen.

kámî-un^u veşîn [ɛ] [k] dóuu trii^u fiméi/ş-ă scáldă/şí acólo cînd
 u scáldî.../uo spalî bîni/în álgiî/şí...pî¹ s-o spalî/îi [k] uo
 piáptîni/îi táii uuygîli/i-o... [k] pi-úrmî dip¹ s-a spalát-o a
 term¹ nát-o di spalát/uo-mbrácă/şí uo pûni pi pát/uo...mbrácî cu
 5 p^uókî bûni/uo-mbrácî uo-ncáltă/şí pi úrm-uo...sî sî-i mǎi fáci ?
 pi-úrmî...vîni lúmea-i pûni fl^uorî¹ î...//e¹ !sara-i fáşi privég^u
 /vîni lúmi mǔltî-ŋ-cásî.../ [ɛ] nu...nu zîc nimica diŋ gúri/aşá-i
 uobişé¹u la noi//nu zîc nimic^a//

[Da...?!]

10 da//tac diŋ gúri/...e¹ árdi-acólo la capu iî¹...um¹ fěşni^c
 cu...lum¹ nǎrî¹/e¹ !pi-úrmî...uo tîni dó^uu n^uopt...îi fáşi dóuu
 privégur¹/a tréia zî/uo-ŋgruápi//uō-î...vîni ū [k] doi p^uók/c-a-
 şá...sunt la noi cîti doi pók dúşi/şí doi dascált¹/şí...u-ădúşi la
 gruápi/uo bági-m¹bisăricî/acólo iar î...lúme [ɛ] [k] uamni cári
 15 ...cum sî zîc ?de-apruápi...plîŋg/boşesc pî^u la gruápi/acólō.../
 la gruápi cînd a ajúnş²/iar...uo pûni năsálnîa jos acólo ş-ó...
 pûni...jos lîngî gruápi/pópa pi-úrm-ó prohodeşti cu vin/uo...is-
 ta/uo bági-ŋ-gruápi/ô plîŋg acólo nǎm^u rli/şí...pûni ţárnî písti
 ia ş-atîta !//la noi nú sî dá nimica di pomâni la gruápă//acasî
 20 sî dá !//

[Dar pe drum ...?]

dispri cîmitîr/arúncî ban¹ aşá...//

[Se opreşte ...?]

sî uopréşti//sî uopréşti pî^u la cîmitîr/sî uopréşti-n trii
 25 lóc urî//sî uopréşti da//sî fáşi pópa...šetáni¹/şí...ăia de-apruá-
 pe/părinţi sau u...sîni rămîni¹ úrmî/arúncî ban¹ pî¹ la copiî-eşá
 ...//cîti¹-o...mîni¹ di ban¹//încólo nú sî...sî boşeşti/-atîta/
 da-ncólo...// [..]¹ dipi sî a terminát ş-a-ŋgropát-o/...vin acá-

1. Secvență, scurtă, ininteligibilă din motive tehnice.

sî/¹

[Vasăzică...cînd îi dă de pomână ?]

cînd îi dă di pomăni ? di pomăni-î dă-nnăiintî de-a plecă//^o

[ε] îⁱ dă acólo...//îⁱ dă uo fuăi/îⁱ dă o...uo pⁱernî/-î dă uo
5 fluări/-î dă...st...

[Rogojini ...] ²

rogoj^oîntⁱ/dóuy rogojⁱntⁱ/pⁱ-úrⁱ-î dă uo...far^urîⁱ !//...

[Găină ...] ³

găⁱîniⁱ/...ie ! d-ei^eeste-î dă...//atîta//acăsî-î dă//...pún-
lo tea/acólo/disúptⁱ púnî...sî-î dă di pomăni/sî...pⁱ-urm-âl plăc-
cîⁱ la gruăpî//atûs acăsî//

[Şi după ce se întoarce ...?]

sî dipi sî sî-ntu^arăşî/făşî pomán-acăsă//vîni pu^opa/sî...pú-
ni...măsa/púni mîncări/sî...sîⁱ kámî pomána di tăr^ună//aşă//^o dipⁱ
15 sî...

[Dar cină , nu se spune aici ? "I-am făcut o cină ..."]

[ε] nú sî zîsî sîniⁱ//la noi sî zîsî pomăni îⁱ loc di sîniⁱ//
da//

sî pⁱ-urm-a trîla zî/îⁱ púni de-a trîlza//îⁱ făs-ô [k] iăr
20 pomână//îⁱ [k] vîni iar p^opa/sêteşti.../kámî veşîni sî...mînc-a-
cólô la pomână/...mîncări/făşî...îⁱ sfîrşî^t/caⁱ la pomăni !//săr-
mălu^tî/răsól^u rîⁱ/stăⁱ la măsî/mîncî/zîsî bôdaprósti ş-a plecăt//
pⁱ-úr^mă...de-a nóua zî/iar făşî pomână//la nóui zîiⁱ//iar făs-o
pomăni//tót^u la fêl^uu//sî...pⁱ-ur^m n^u [k] îⁱ mai făşî di dóuuză^s

1. Înregistrarea se întrerupe pentru a se schimba banda de magnetofon.

2. Sugerează o altă informatoare prezentă la înregistrare.

3. Intervine din nou aceeaşi informatoare.

d¹ zîl¹/la d^ouzăș di zîli iar îî fâșî iar u^o pomăni/...șî la [ɛ]
 șâșî săptămînt d¹ zîli îî rîdîcî panayîa// [...] [σ] sî kāmî grî-
 jî// [...] sî kāmî cî l-a grîjî^u// [...]

5

Susănu Ștefăna
 cînzîșînou^u di an¹/intrăt.
 pi șaizăș//

săpunu

[Da'...cum se face săpun ?]¹

săpunu !?//săpunū/sî pūnî...pătru kilogrāmi di grāsîmî/la
 10 u^u kilogrām di z^otă//șî dăcî pui¹ î...u^op^t kilogrāmî di grāsîmî/
 pui¹ și d^ouî kilogrāmî di z^otă/intr-ū^u șeuūn mări/șî pui¹ faș le-
 șîîî/șî pui¹ pîstî dîsu iar...u^o [ɛ] cît cu [k] măî m^ult dîcît
 cuprîndî-așă pui¹ mēî m^ultî dîcît î...îî [ɛ] grāsîmea știî.../î
 pui¹...cam [ɛ] lă...la u^u kilogrām dî...di grāsîmî/pui¹ iar pătru
 15 di apă//șî ca sî iasî săpunū...bun^u//șî-l f¹erb¹/bîni/șî...dăcî
 ...socotēștî āșă cî-î gātā.../șērș//l¹ei pî-om băt āșă șî...dăcî
 vez cî-î bun^u/șî-î gātā...făcūt/pî-ur^m-āl dai diopărte//șî îēl
 sî-ŋkagă/șî dăcă s-a-ŋkagă^t/pî ūrmî/a d^oua zî.../āl tai//șî...
 iēsî săpunu//āsta-î//

20

[Cum se cheamă aceea care rămîne pe fundul ceaunului ?]
 vrēșîîi//ⁿdă//rāmîni-ŋ f¹el di vrēșîi-ēșă//îî bûnî di spa-
 lăt...prēs^ur/dî spalăt...dūșumélē/dî spalăt...//îî fuārtî bûnî-î

1. Textul înregistrat anterior a avut ca temă [Cum se face
 leșia].

tări-i b_unî// [...]

[Aceeasi]

U_urdă

[Dar urda cum o faci ?]¹

5 z^heru cărⁱ-l scu^uatim di la caş/aşă/ă^l î...ă^l strî^zim gră^mă-
dă/intr-^u c^ăzăr^u/şⁱ-l p^unⁱm la fert//...şⁱ-î dăm^u fuo^c/p^ănî cînd^u
u^urd^eşti//s-ă făc^ut ū^urdă/...p^ănî cînd^u iel de-ac^umă [ε] s-a-nt^ors
//...cⁱ sî-ntu^uar^uşⁱ/i^uel î...ferbⁱnd^u ac^olo/-î dai cu...urd^uaru-^uî...
c^ăzăr^u/...sâ-ntu^uar^uşⁱ...iel sî^u prîndi sî-ng^uru^uaşⁱ ū^urdă/şⁱ d^up-ăⁱă
10 pⁱ-u^urm^u tre s-o-nt^ors/ca s-ă^u cu^uăc^uă dⁱs^upt//s sî^u cu^uăcⁱ//şⁱ d^up-ăⁱă
dⁱp^uăi s-a...s-a cop^t s-a fert/p^uî mîna pî...ū^urdî ca sî^u n^o sî^u
lipe^uăscî di mî^unî//cî dăcⁱ s-a lipi^t di mî^unî nu...nu-î fe^uartă//î
cr^udă//ş-ăt^uşⁱ n^u sî^u le^uăgî//n^u mai î^u b^unî//şă...ū^uol strî^z z^uîs
î^utr-o zăgî^urnă/t^ot la fel ca cum pⁱ caş/^utr-^u s^ucul^uet/mai bî^unî
15 zîs/ş-o^u p^ui la sc^urs//şⁱ sâ sc^urg^uî/şⁱ...îa dăcⁱ s-a sc^urs pⁱ-^urm^u-
mî-î b^unî di c^onsumat//

Panai^ute Bru^uăscî

am pă^utruzăşî^un^uă di anⁱ am

l^upu cî^u vî^unî la ū^uol

20 [Da'...spune-mi, vreodată, ți-a fost lupul la oi ?]

1. Textul înregistrat anterior a avut ca temă [Cum se face
caşul].

da !^a fos^t//

[Cînd ți s-a întîmplat ?]

a fost pinⁱ...în^o miⁱi nou^u s^uti...cînză^s/cînzîșînu/a
fost//pin pătrușnou^u a fost/lup^t.../mîlt^t//

5 [Ți-aduci aminte ... cum ți-a luat vreo oaie?]

da cum ? da cum ? !...//

[Spune-ne vreo întîmplare de asta.]

lupu cîⁿ vîⁿi la uoi/i...i^el nu...vîⁿi șⁱ i^el furîș//cî^t i^el
i...întodeu^una nu vîⁿe la uoi [ɛ] ăⁿ [k] ă după vîⁿt//i^el vîⁿi-ș
10 cîⁿtra vîⁿtului//cî^t sîⁿ ru-l mîⁿu^sî cîⁿiⁿi//cîⁿiⁿi-l mîⁿu^sî//i^el
vîⁿi-ș cîⁿtra vîⁿtului//cîⁿ bî^ti vîⁿtu...dîⁿ sî^s/i^el vîⁿi dîⁿ jî^s
//cîⁿ bî^ti dîⁿ jî^s/vîⁿt dîⁿ sî^s//șⁱ vîⁱînd î [k] lă tî^rlî i^el i^s
vîⁿi tukîlîș-tukîlîș/șⁱ...cîⁿ l-a sî^mtî^t uoiⁱli/șⁱ...cîⁿi n^u l-a
sî^mtî^t/ haț! uo uaiⁱ uo...uo gî^ta uo mî^rsîcîⁱ la gî^t/șⁱ s-o pîⁿi
15 pîⁿ spinî^ri/șⁱ fî^uzi cu dîⁿsa//

[Ai văzut mata cum fuge...?!]

da lă^a-da-dă^a da-da...//i^el uo agî^ti di cî^fi/șⁱ [ɛ] uă...uă-
eă mî^rgî...//uă^ea fî^uzi/șⁱ i^el fî^uzi după iă//mă...//dⁱ mî^rti uoiⁱ
mî^s-ș-îⁿtî^mplăt cî...i^o-am [k] dî^rmî^m lă a^ri^pa uoiⁱlî^r//șⁱ cîⁿ
20 vîⁿî^eă lupu/...ă vîⁿî^eă dîⁿ pî^rte^ea ș^a lă^a n^ti//i^o i^erî^m îⁿ pî^rte^ea a^s-
ta//șⁱ cîⁿ a vîⁿî^t uoiⁱli/șⁱ cîⁿ s-a^u s^perî^t uoiⁱli/-a^u t^recî^t
pî^este mîⁿi// [ɛ] pîⁿi...dî^r-a t^recî^t...//cîⁿ da c-ave^em uoiⁿ cî^rd di
uoiⁿ s^uti dîⁿ uoiⁿ/pîⁿ-ă t^recî^t tu^atî uoiⁱli n-am pî^tî^t sîⁿ mî^s salt âⁿ
sî^s//cî^t...de-ăcî^lo n-ave^em cum sîⁿ mî^s mî^s salt//șⁱ cîⁿ m-am sî^ltî^t
25 îⁿ sî^s/nî^s-î^o uaiⁱ n-a^m mî^s vî^zî^t//cîⁿ uoiⁱli fî^zî^u tu^atî//lupu de-a-
cî^lo lî^sî^tî^t șⁱ pî^ecî^sî^ri/i^elî fî^zî^u u...îⁿ pî^rte^e sî^elîⁿtî^t//șⁱ du-
pî^e aî^s pî⁻î^rmî cîⁿiⁿî...șkî^rlîⁱî după lup/...cîⁿ cîⁿlî cîⁿ sî^mtî^t
cîⁿ-î lup/i^el nu mî^s lî^trî^tî škî^rlîⁱî//škî^rlîⁱî/șⁱ fî^zî-nî^pîⁱ//dîⁿ
fî^rîcî//î fî^rîcî dîⁿ lup//tî^ri//

[Dacă-s mai mulți...nu se dau la lup ?]

î¹ /cî¹ni ?sî¹ dau¹ !/sî¹ dau¹ !/dacî-s mai¹ mult² ândră²șné²/însî¹
tôtus¹ î¹ frîcî¹ di lup//

[Același]

5

murătûrli

[Poți să spui cum pui murături ?]

ba¹ da//...murătûrli...adu¹n...patla¹zêl¹ li c-așă¹ li zî¹sî¹m noi¹
/șî¹ dipî¹ sî¹ le¹-adu¹n/li pû¹i¹u șî¹ li spăl¹//...li¹ pui¹ im pû¹tî¹nî/le¹-a¹
șă²z frumô¹s âm pû¹tî¹nâ/li pui¹ ardê¹i¹u/li pui¹ tănî¹lî/li¹ pui¹...m¹ôr-
lo co¹fu//...de¹-acô¹leă...car¹ â¹âpâ/cî¹tî¹ m¹ia vâsû//șî¹...dipî¹ sî¹ i¹-a¹
cărât¹ âpâ/cî¹tă¹rê¹s sârî¹/socôtê¹sc cî¹tî gâlê¹t dî¹ âp-am cărât/șî¹...
cî¹tă¹rê¹s sâr¹ga/șî¹ li trî¹tê¹s sâr¹ă¹ pî¹stî¹ iê¹lî//...la [ε] vuo¹ zî...
sau¹ la dî¹u¹ li [k] mă¹ iê¹u șî¹ li vî¹ntû¹r/șî¹...pî¹-û¹r¹mî...li lă¹s ca¹
sî¹...mure¹zî//

15

Mari¹u¹ara Sî¹sâ¹nu

am pâ¹truză¹șî¹șă¹p¹tî [de ani]

[Cum spală subiectul rufe]

[Cum speli rufe ?]

adû¹n rû¹fele/pun¹ âpâ im bâlî¹iê¹/le¹ m¹oi¹/întâ¹i pî¹-ê¹le¹ âl¹bî/
20 dî¹p-âșê¹ea colorâ¹tile/li¹ lă¹ș...dî¹u¹ză¹ș dî¹ minû¹tî la muî¹ê¹/

[Nu le lași mai mult...! Numai atît...?!]

[ε] depîndi di...rûfă//dăcă-i mai murdări lî las şi mai mult/şi...doui uori/g-uo jumăta di zi/...l¹ iau la spălat pî celi mai supţir¹ şi ma¹ albi/şi dîp-acêa colorătîle/...a doua apă uo pun mai ferbîntî//...dăci-¹ rûfa-i mai murdări uo f¹erb/intr-ûn 5 oazân.../...

[Şi după aceea...?]

dăci ma ie nevoia s-o mai dau intr-o apă/-o mai dau/dăci nu ...^o clătesc/in apă răci/¹ pun un pic di albastru/...

[Şi după aceea...?]

10 şi...

[Spune sineală . Aşa se zice la noi.]¹

[Aşa se spune, cum zice dumneaei ?]

sineală//da//

[Aşa-i zice...?]

15 da//şi după-acêa lî stor^o bîni/şi...lî dau afarî//lî scûtur un pic/şi lî pun pe sîrmî//

Kîroş Virgîniia

nouăspreze^{ci} [ani]

mi-a ajuns apa tîmai la gît

20 ieu m-am dus la apa că mai mare/şi

[Dar erai singur...?]

...ierăm mai multă băier¹...//şi io^u atunê^a am văzu¹ pî unu cî şi duci mai încolo//şi s-agăta di-un p^uo^p/m-an dus s-io şi vi-

1. Intervenția aparține unei vecine, mai în vîrstă, care asistă la înregistrare.

dém//ş^f mⁱ-a ajuns apă t^umai la gît//ş-at^un^oce io n-a^m mai put^ut
ş^f merg^u în c^ontra...ăpⁱş^f//ş^f m-an dus cu căp^u la fun^d//ş^f m-a
scos um bă^oat^u//

[Ai băut ceva apă ?]

5 [!] am în^git^uit^u ! //

Prătiţa C^uostioi
treisprezece anⁱ

la pu^amⁱ

an fu^ost...la pu^amⁱ/ş^f ac^olo ier^a u^u u^om carⁱ noi il pore-
lo clⁱem Kis^oi [!] //ş^f [!] am în^tre^ou^u dⁱgu/ş^f...cⁱn^u a^m...in^tră^u ş^f
fur^am pu^amⁱ/a vinⁱt...dⁱpⁱ noi//ş^f ne-a fu^gărit...//ac^olo-av^e u^um
pre^oleac/...ş^f noi ne-an du^e în^spr^e pă^duri//ş^f...ne-am în^tilⁿit
cu...m^uos Tră^dir...//[ε] B^uo^otea/noi il polec...pole^crim^u/ş^f...
ne-o fu^gărit^u t^umă-n pă^duri//

15 [Dar nu v-a prins ?]
n^u ne-a prⁱns^u //

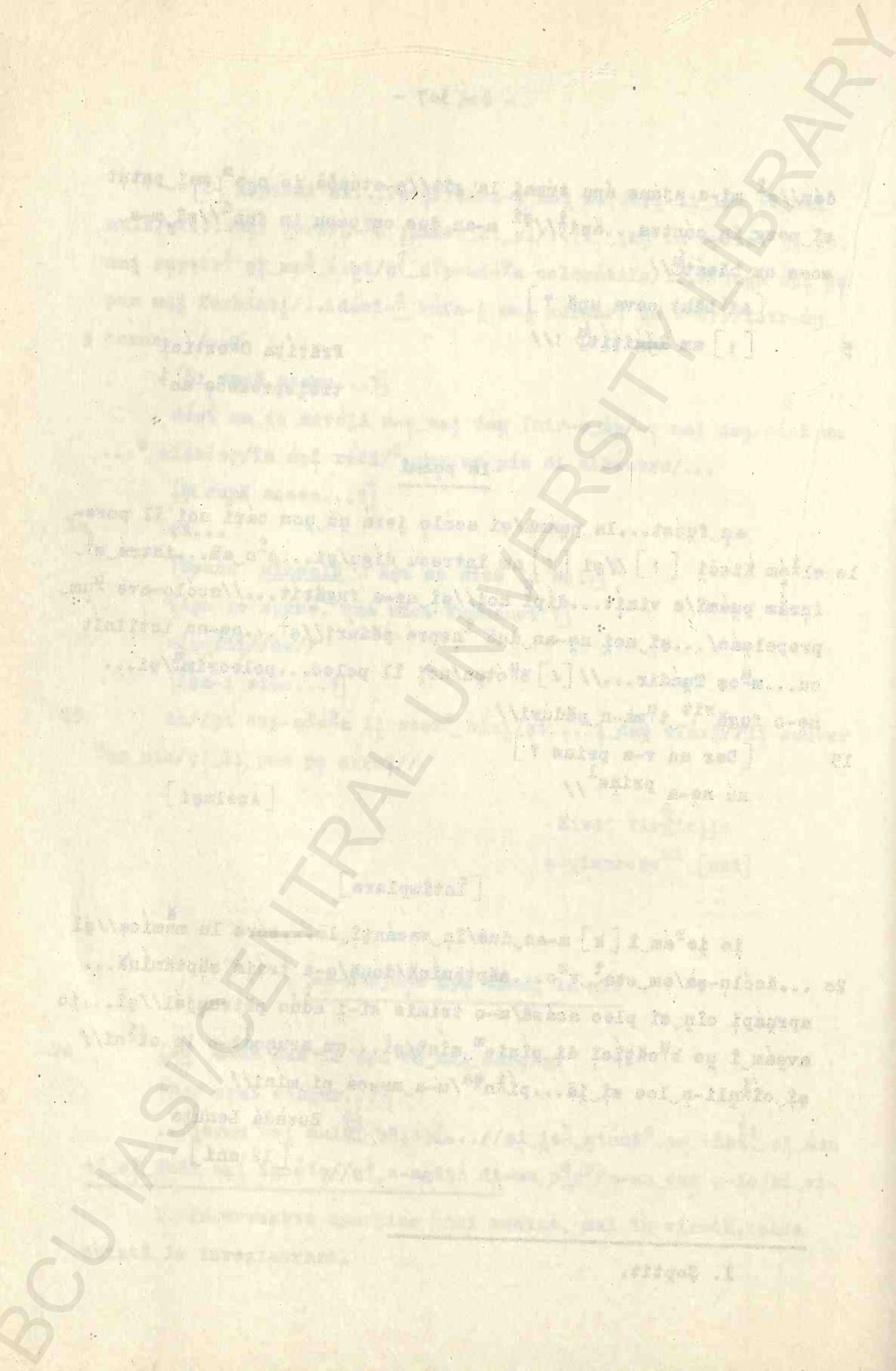
[Acelaşi]

[Întîmplare]

io ie^xamⁱ [k] m-an du^e în^u v^acăntⁱ lă...s^ora lu mamⁱca//ş^f
20 ...ăc^olu-ş^a/am sta^t v^xo...săptă^mină/două/ş-a tr^eia săptă^mină...
ap^uăpⁱ cⁱn^u ş^f plec ac^asă/m-o trimⁱs şⁱ-i ad^uc pă^trun^jel//ş^f...io
ave^amⁱ u^o b^uo^oţicⁱ dⁱ pⁱni-m^u mⁱni/ş^f...am ar^ug^oat-o la cⁱni//
ş^f cⁱni-li-n^u loc şⁱ i^a...pⁱn^uea/m-a mu^gcă pⁱ mⁱni//

Burăda Len^uţa

[12 ani]

ILUSTRATII

1

4

2

5

3

6

7

10

8

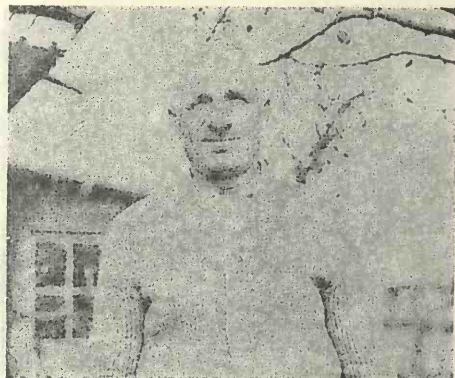
11

9

12

13

16

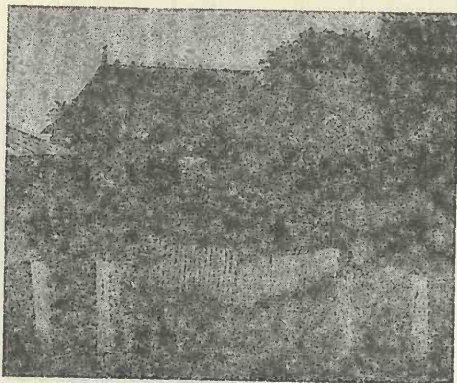
14

15

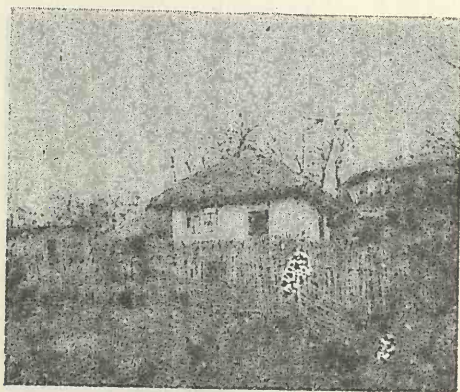
17

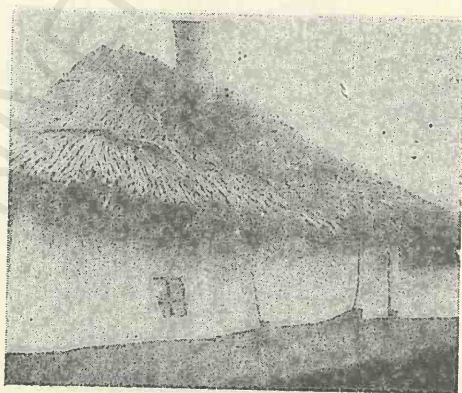
18

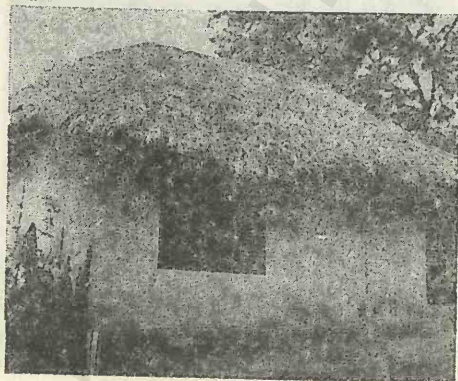
21

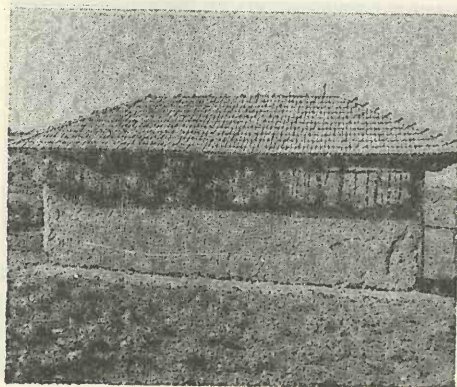
19

22

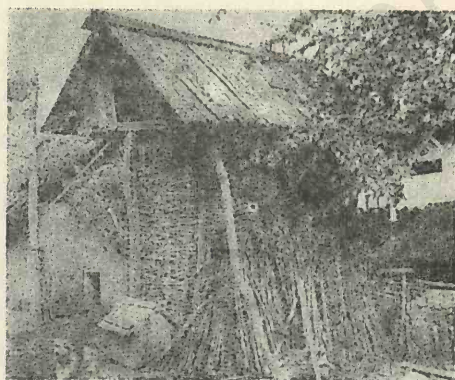
20

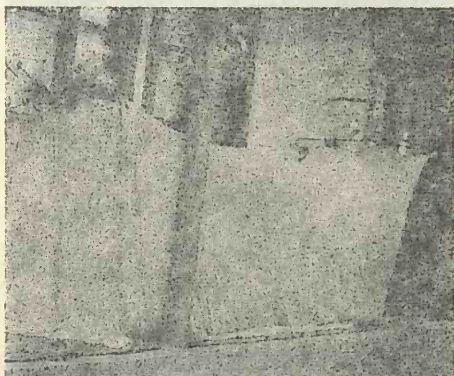
23

24

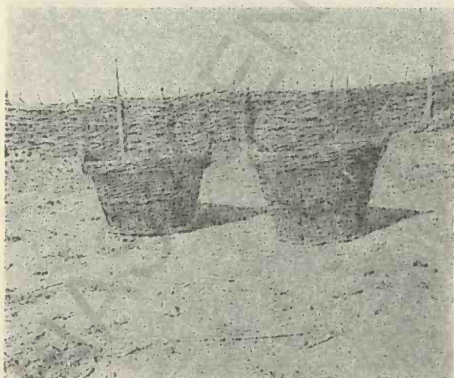
27

25

28

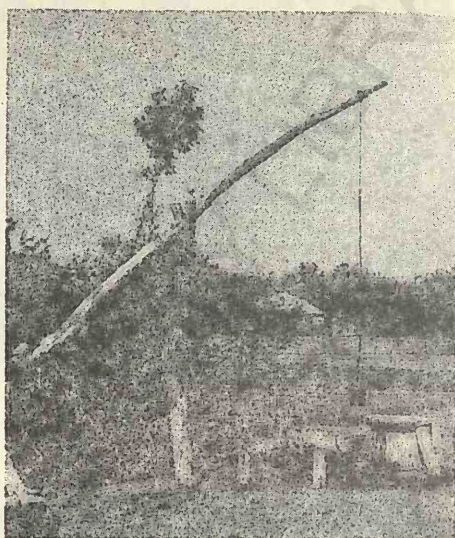
26

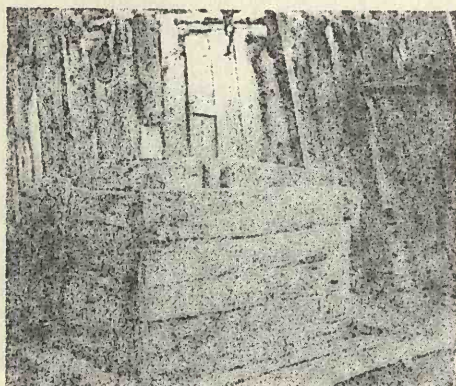
29

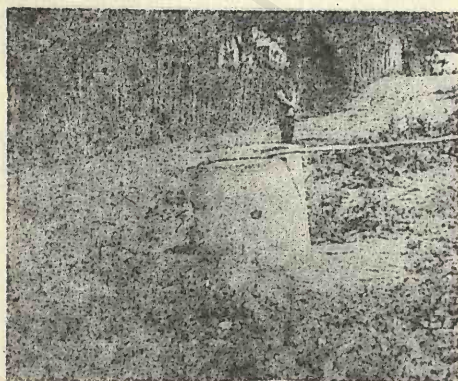
30

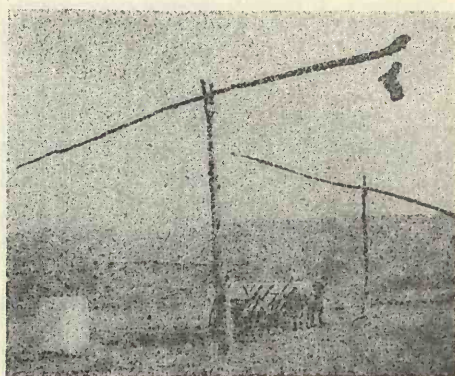
33

31

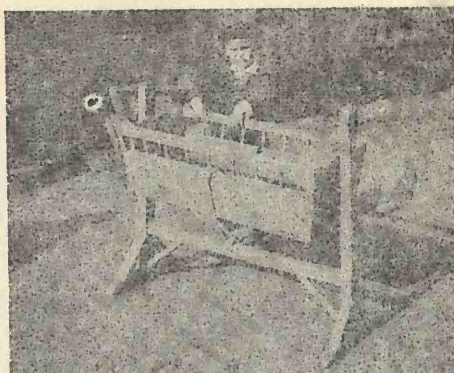
32

34

35

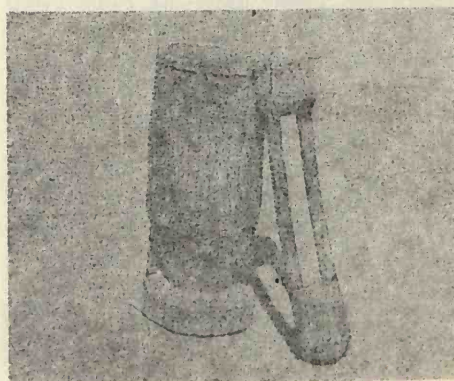
37

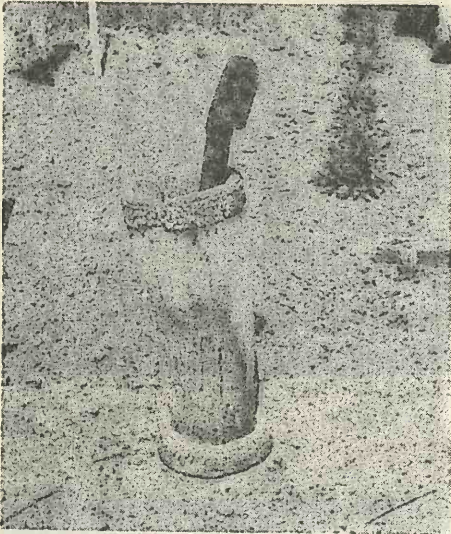
38

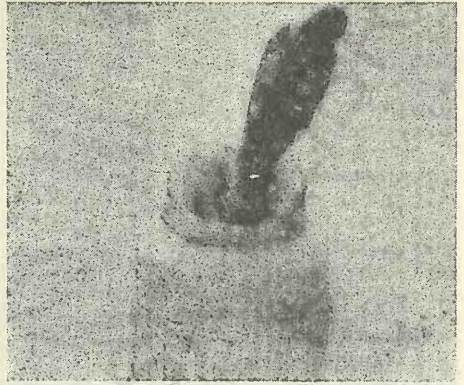
36

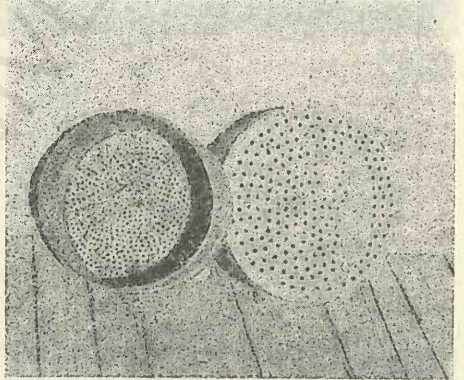
39

40

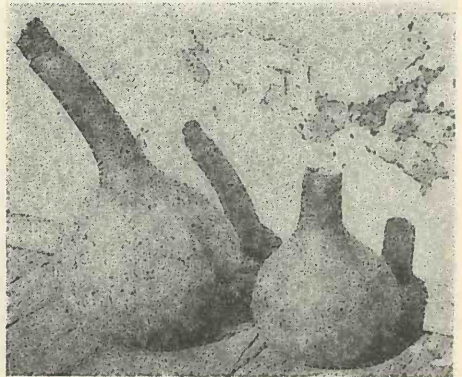
42

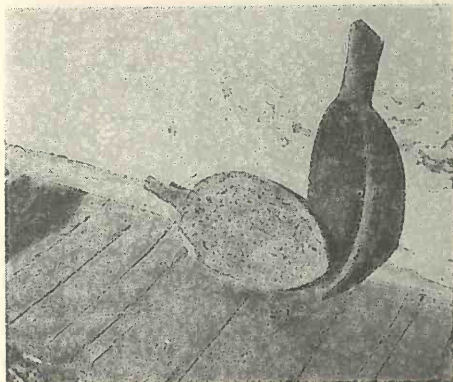
43

41

44

45

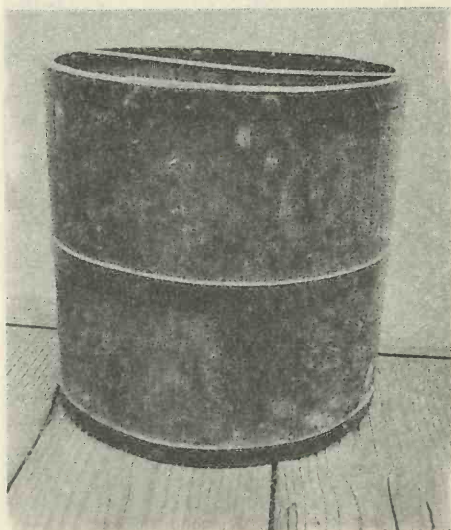
48

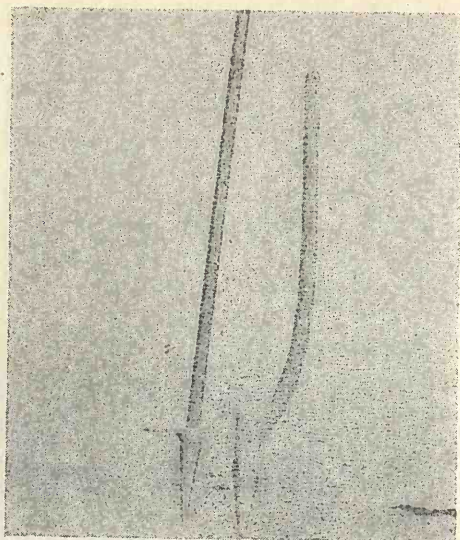
46

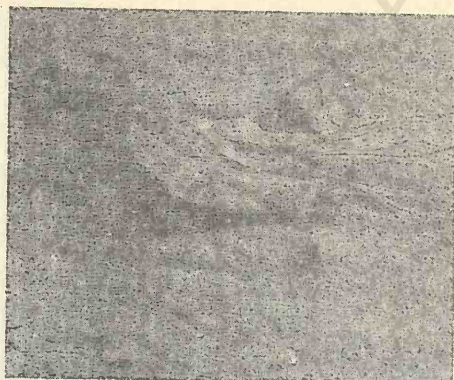
47

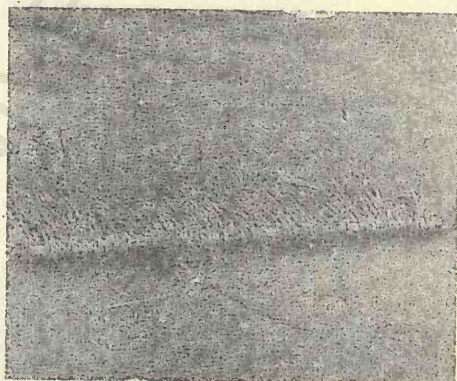
49

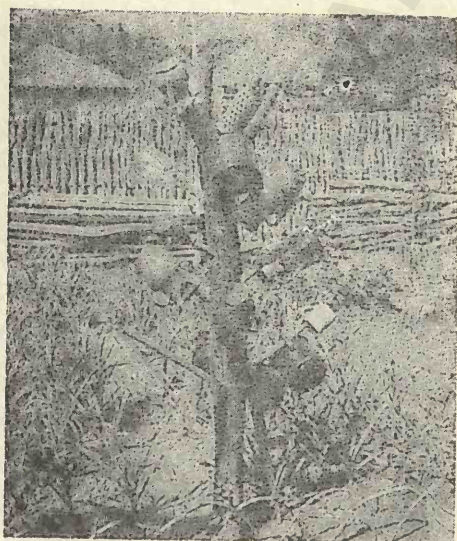
50

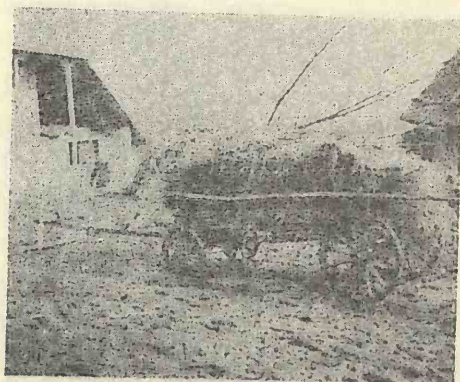
52

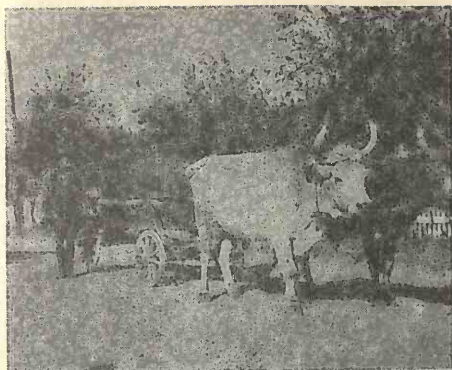
53

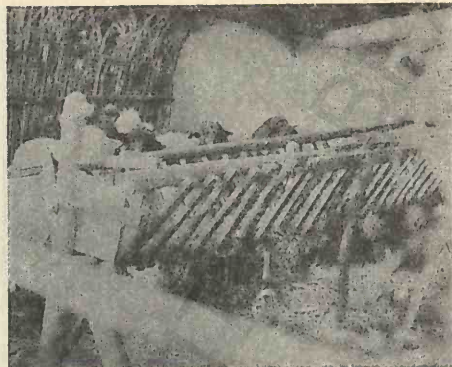
51

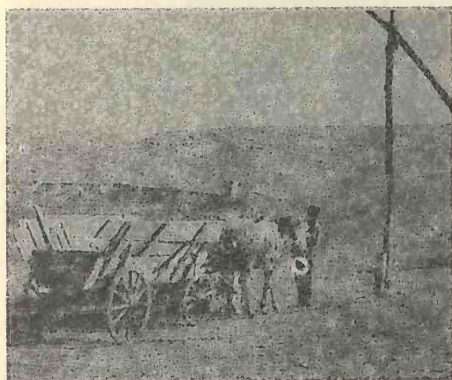
54

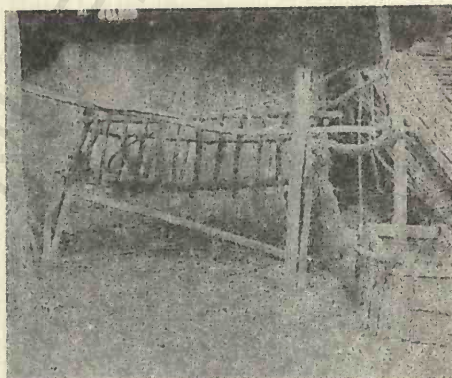
55

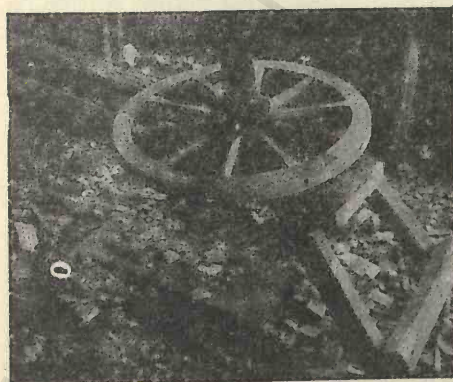
58

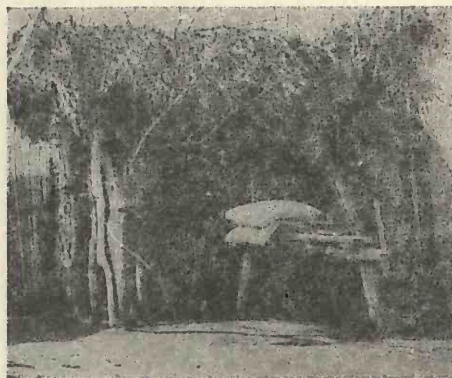
56

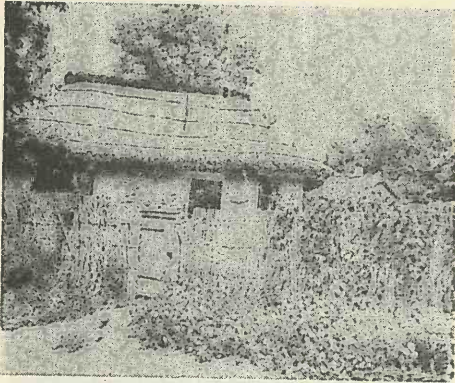
59

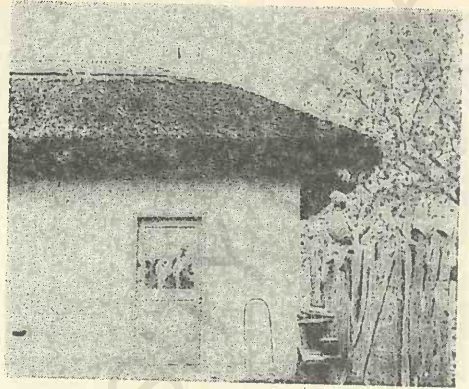
57

60

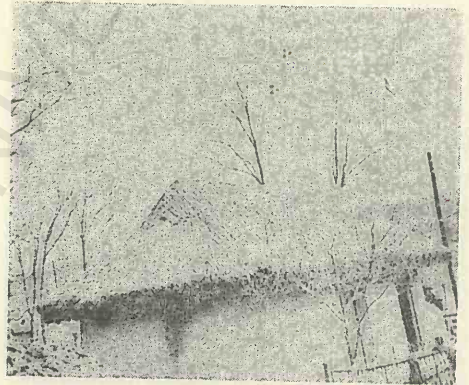
61

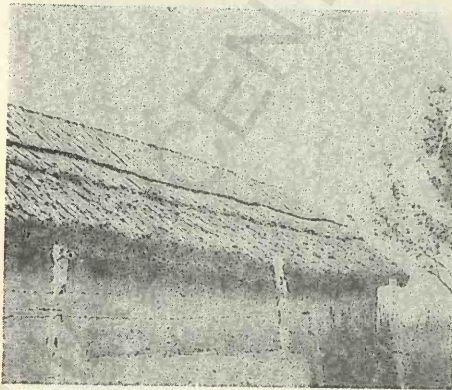
64

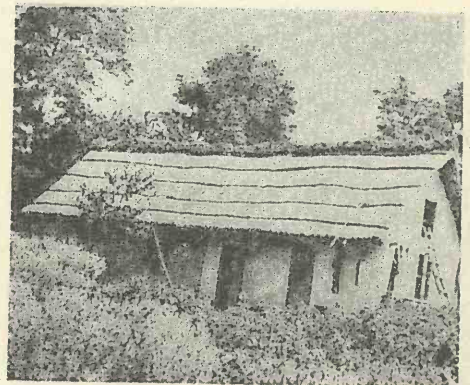
62

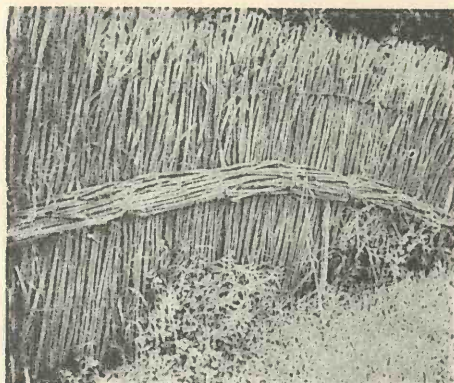
65

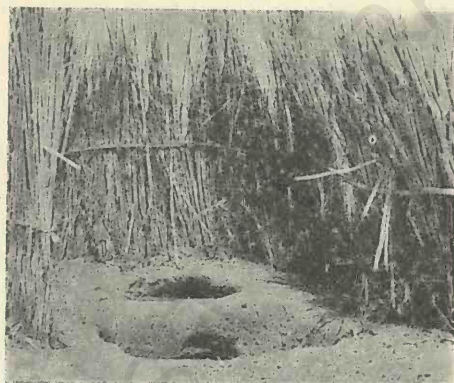
63

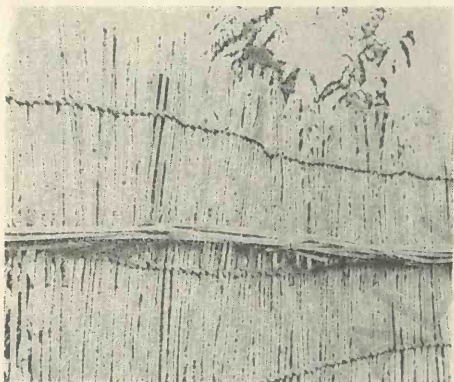
66

67

70

68

71

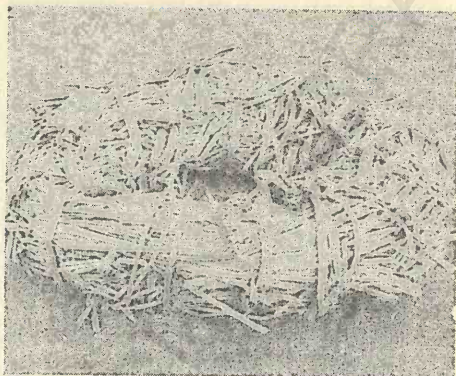
69

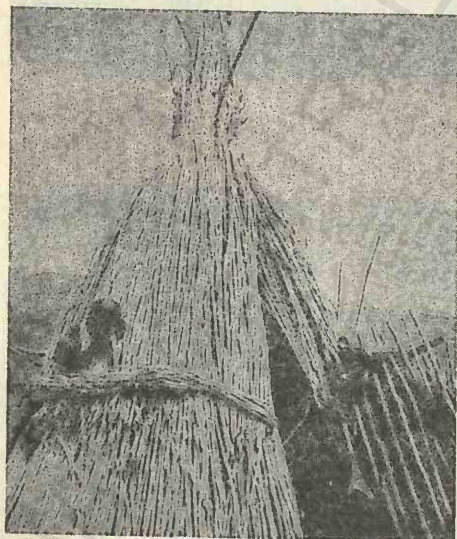
72

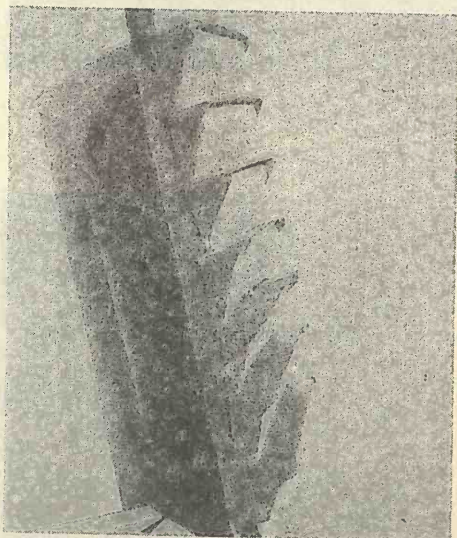
73

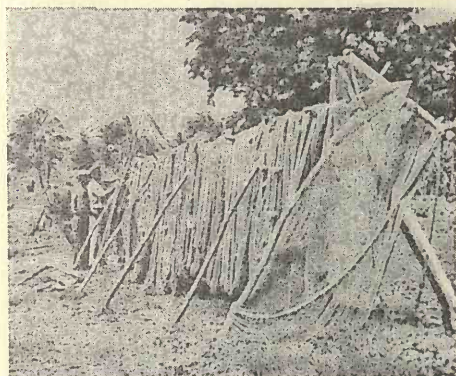
75

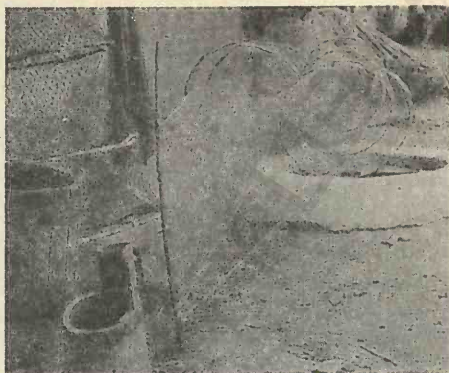
74

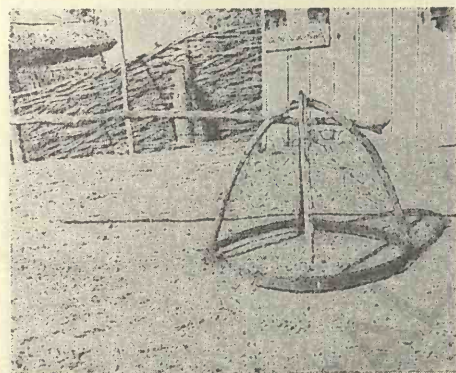
76

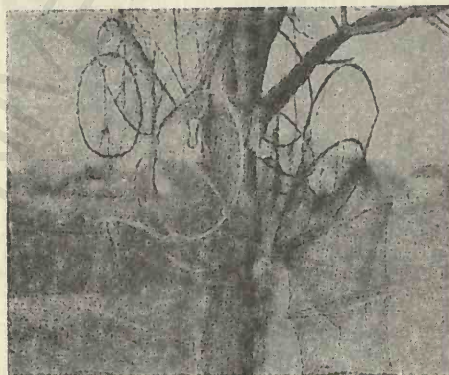
77

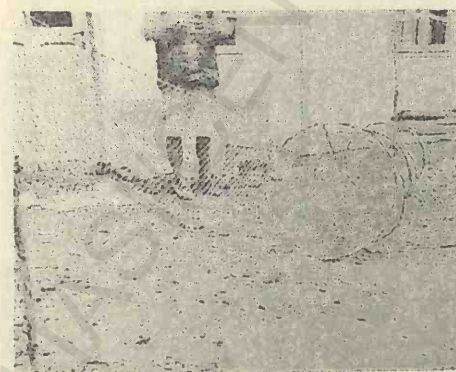
80

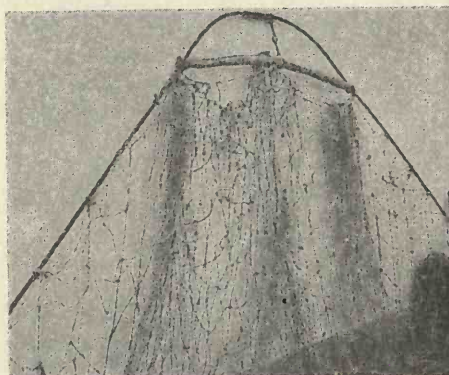
78

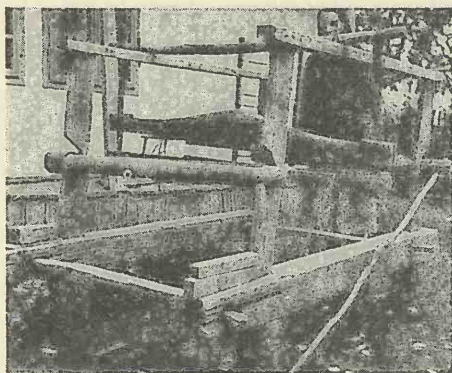
81

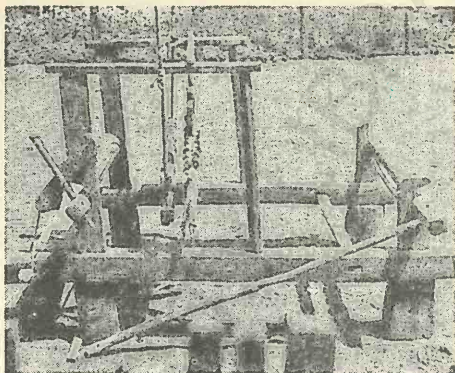
79

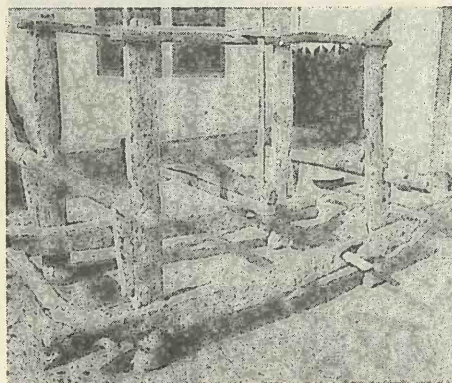
82

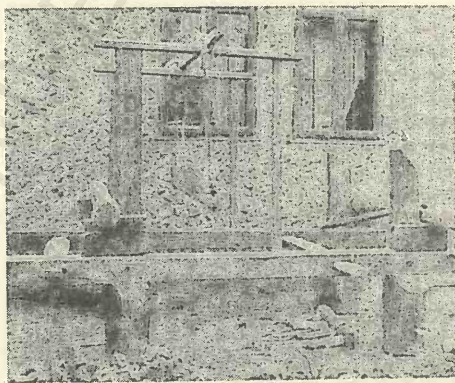
83

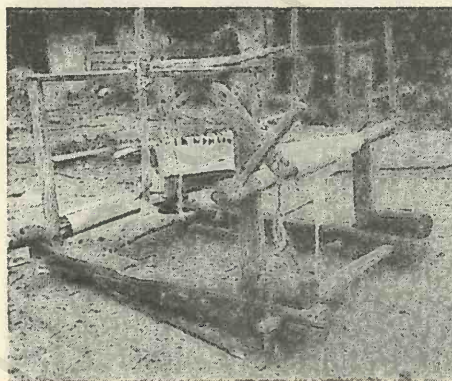
86

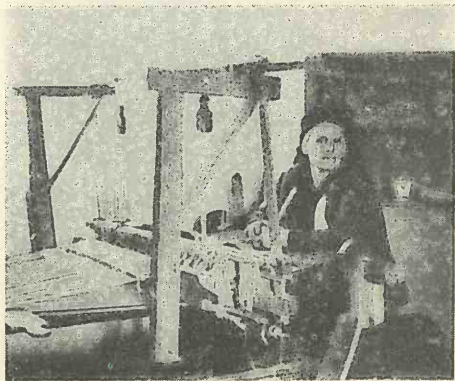
84

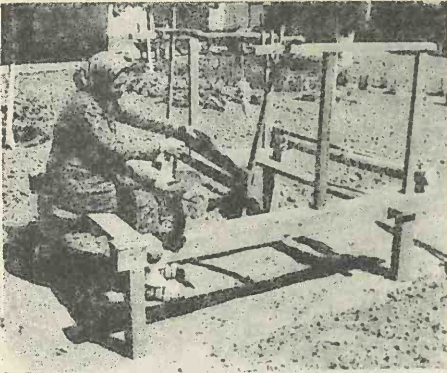
87

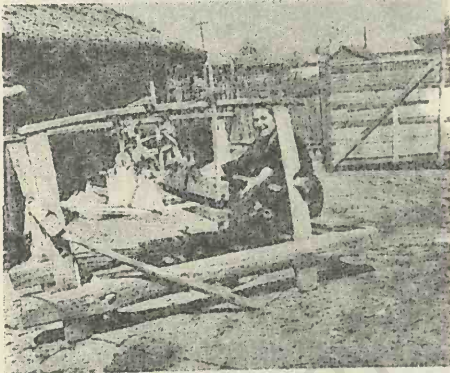
85

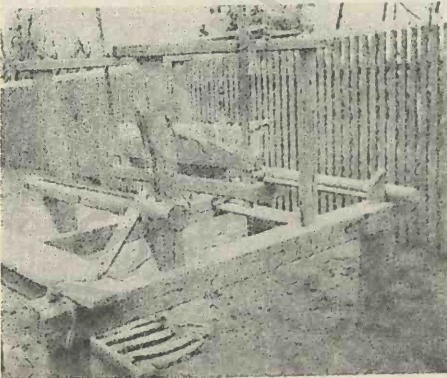
88

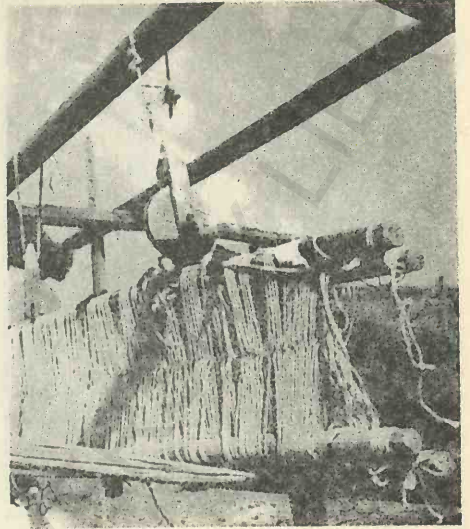
89

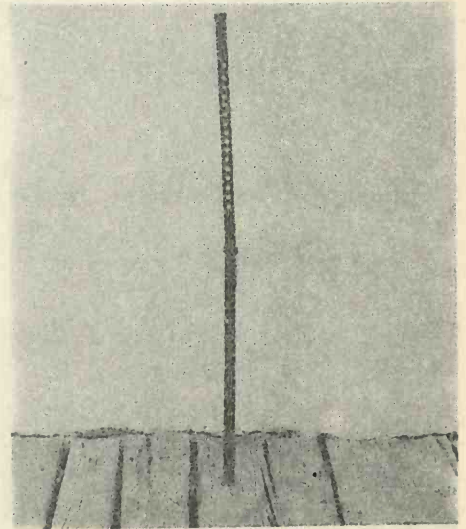
90

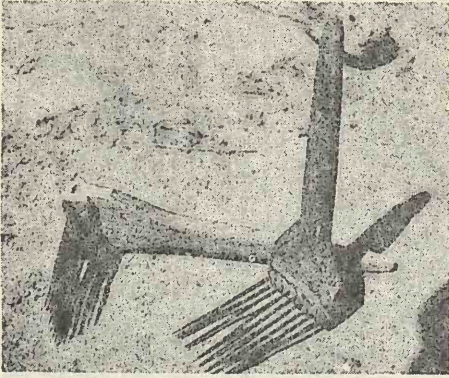
91

92

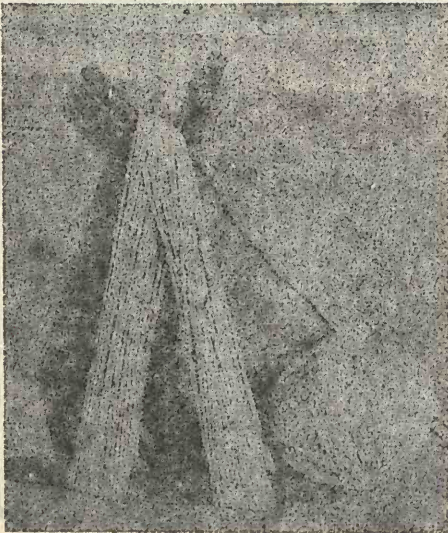
93

94

96

95

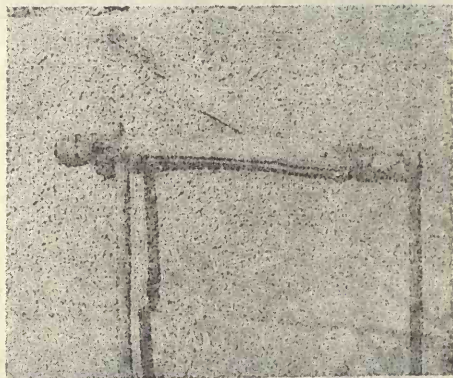
97

98

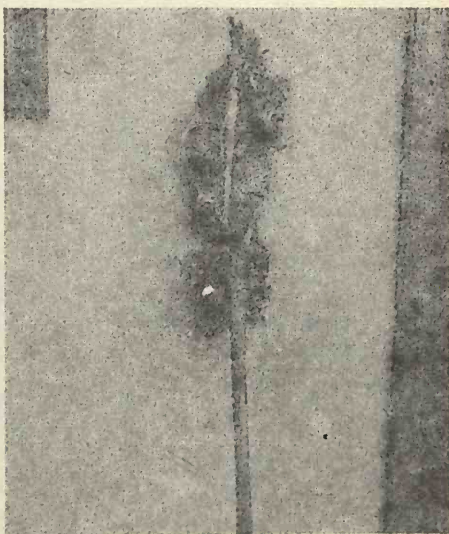
101

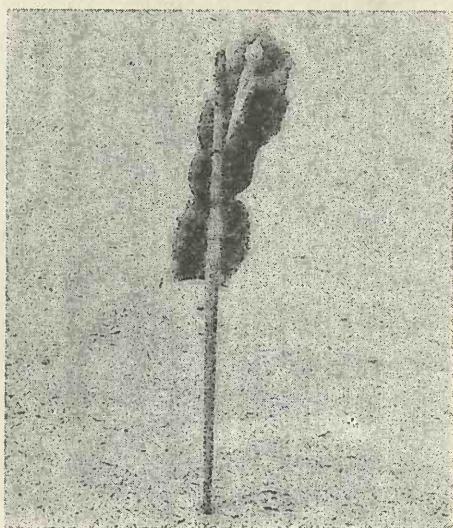
99

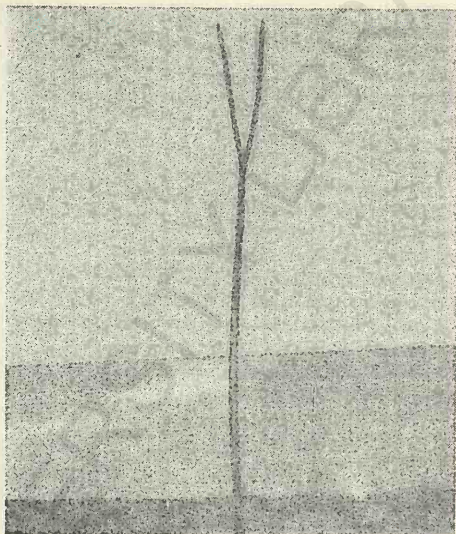
100

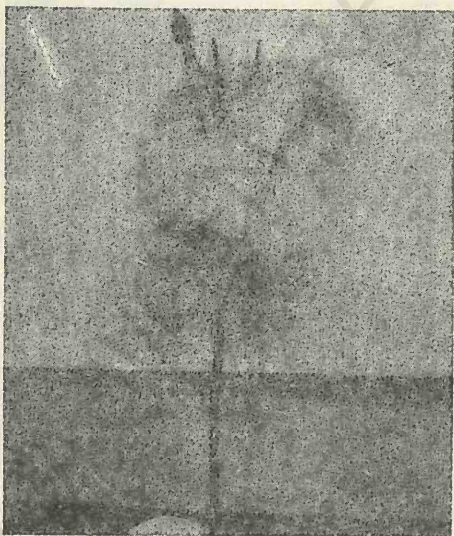
102

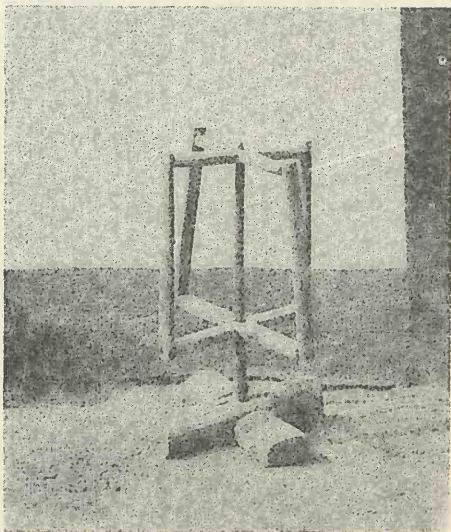
103

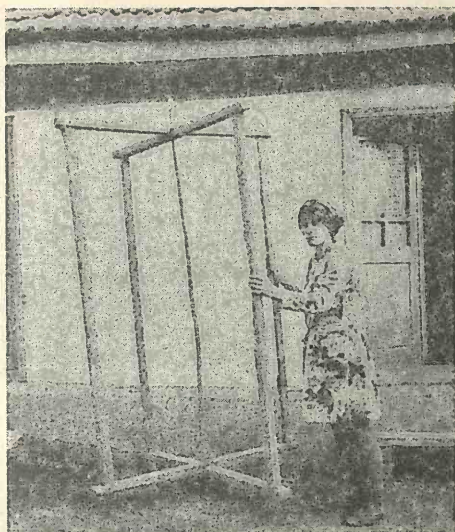
105

104

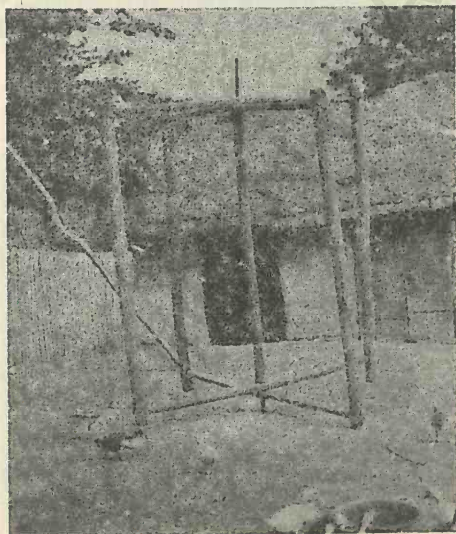
106

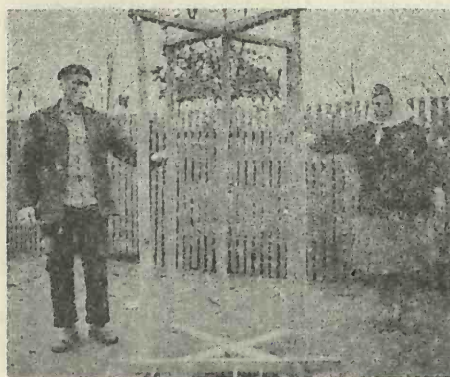
107

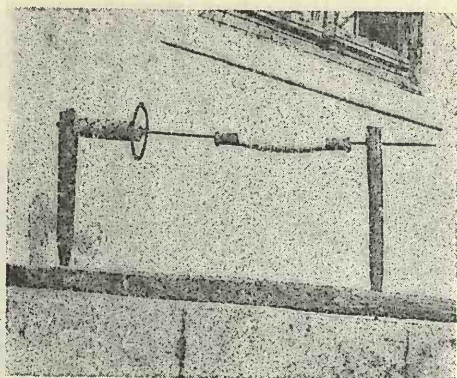
109

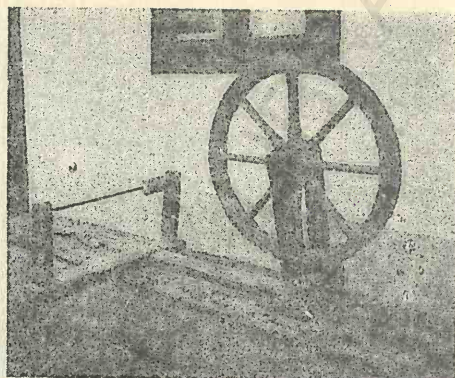
108

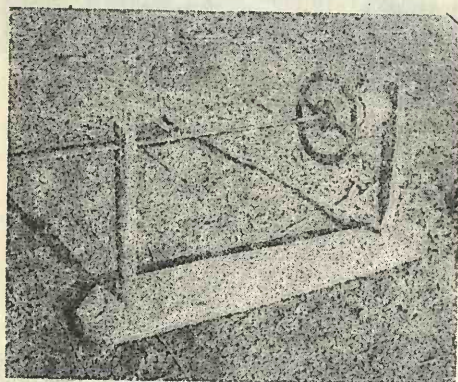
110

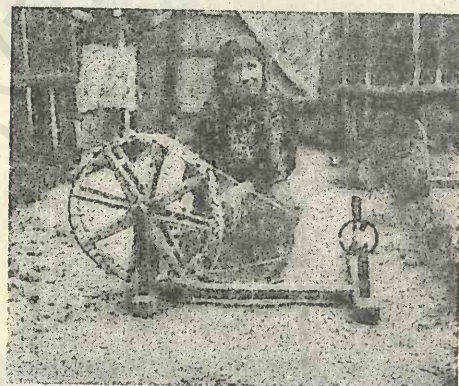
111

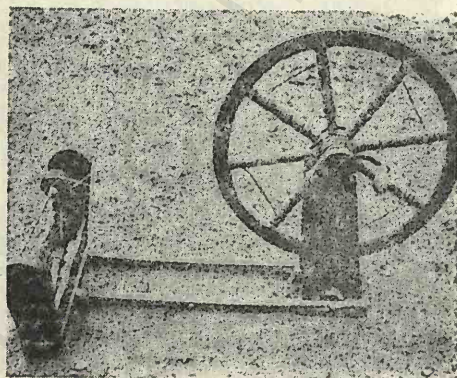
114

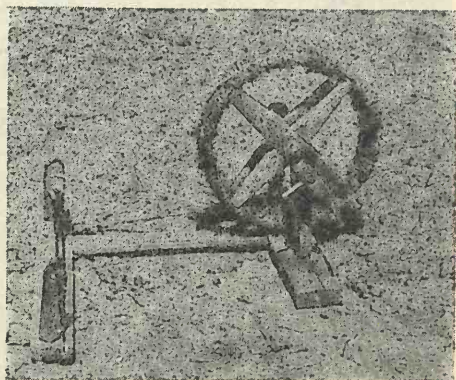
112

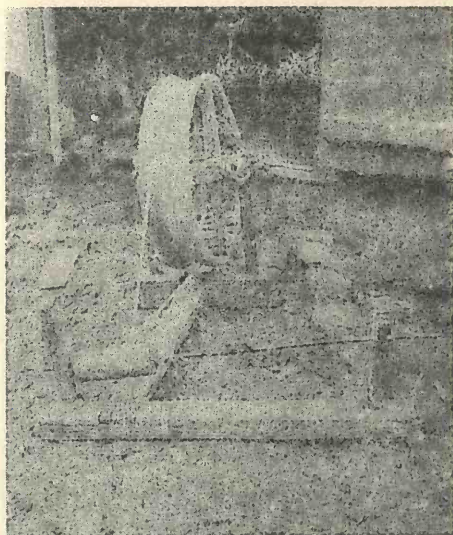
115

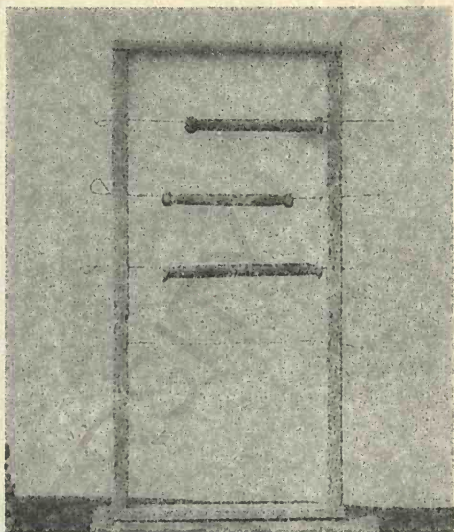
113

116

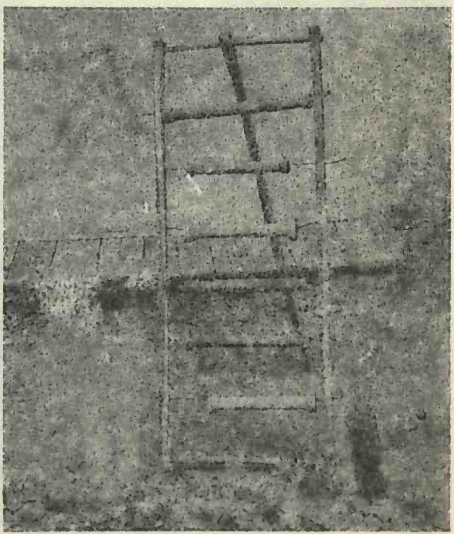
117

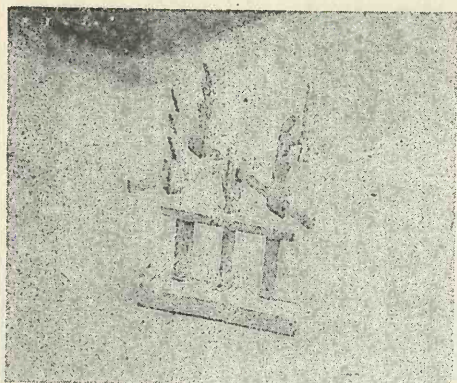
119

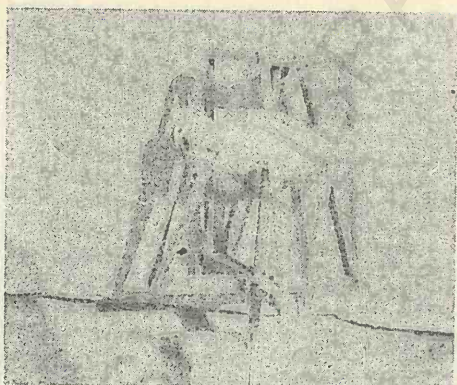
118

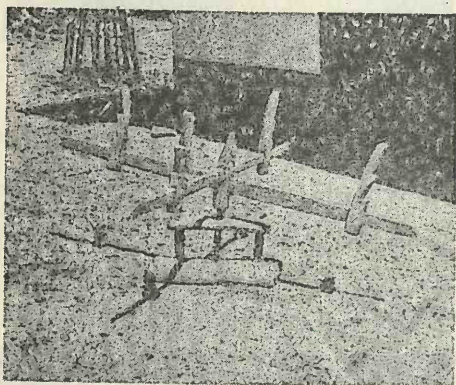
120

121

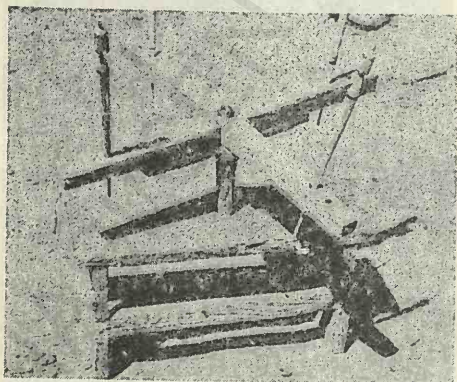
124

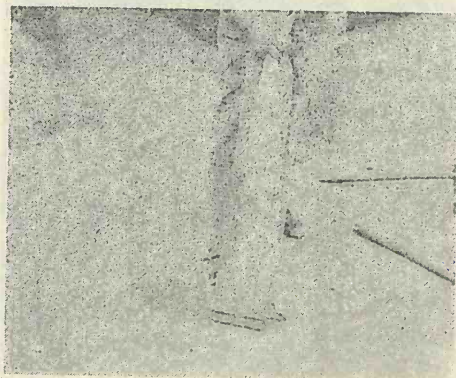
122

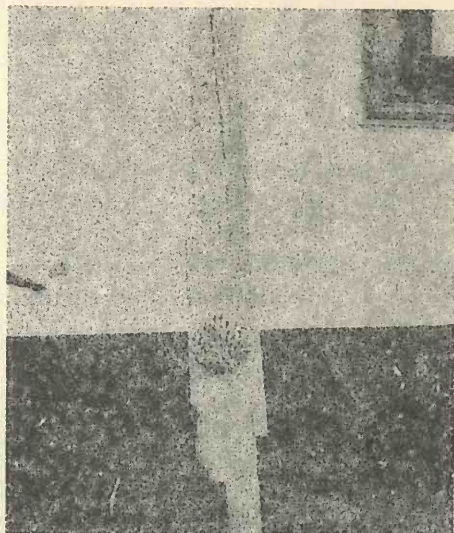
125

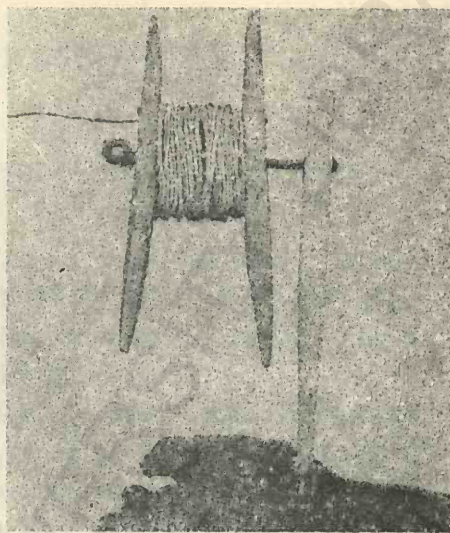
123

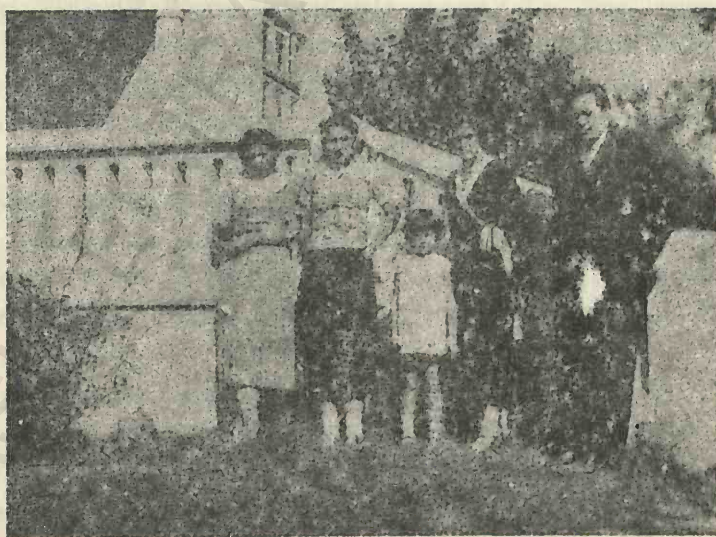
126

127

128

129

DATE PRIVIND ILUSTRAȚIILE

PLANȘELE A₁-A₃: Informatori principali (=A) NALR. Moldova și Bucovina, anchetați și pentru texte

A₁ (p. 311): 1. Zănoagă Alec Anica, 62 ani (615. Muncelu); 2. Velică T. Zamfira, 59 ani (616. Băcani); 3. Baran D. Șt. Maria, 45 ani (625. Stoîșești); 4. Grosu Mihai, 44 ani (626. Vetrișoiaia); 5. Stoian Dumitru, 52 ani (627. Fălciu); 6. Nechita Ilie Gheorghe, 58 ani (629. Frunțișeni);

A₂ (p. 312): 7. Chiroșcă Ioan, 52 ani (631. Cîrja); 8. Mocanu Gheorghe, 58 ani (633. Oancea); 9. Carp N. Gheorghe, 60 ani și soția (635. Fîrțânești); 10. Trandafir Marin, 67 ani (637. Frumușita; vezi nota de la p. LXXVII); 11. Orac E. Petrache, 68 ani (638. Odaia Manolache); 12. Muscă Ion Matei, 64 ani (640. Piscu);

A₃ (p. 313): 13. Golomoz Ștefanache, 59 ani (642. Costache Negri); 14. Irimia N. Mărioara, 50 ani (643. Cudalbi); 15. Sevastre Gh. Vasile, 60 ani (644. Corod); 16. Bradea Constantin, 50 ani (645. Adam); 17. Sandu Iordache, 48 ani (647. Priponești).

PLANȘELE B₁-B₃: Elemente ale habitatului rural tradițional

B₁ (p. 314): 18. Poarta satului (645. Adam); 19. Casă veche: Prodan Costache (625. Stoîșești); 20. Casă acoperită cu stuf : Ghimpu Eutropia (630. Berești-sat); 21. Biserica satului (615. Muncelu); 22. Casă veche (631. Cîrja); 23. Casă cu păruială, în construcție: Baciș Toader (629. Frunțișeni);

B₂ (p. 315): 24. Bucătărie de vară sub același acoperiș cu coșarul; alături, cuptorul: Boieru Mărioara (643. Cudalbi); 25. Polog pentru țințari pe prispa casei (633. Oancea); 26. Gard și coșuri din nuiiele (631. Cîrja); 27. Coșar din nuiiele împletite: Ivașcu T. Dumitru (630. Berești-sat); 28. Coșar din nuiiele: Fotache Andrei (644. Corod); 29. Poiată din nuiiele pentru pui: Podoleanu Ștefanache (646. Belcești);

B₃ (p. 316): 30. Poiată pentru păsări (615. Muncelu); 31. Detaliu de ghizduri la fîntînă: Irimia N. Mărioara (643. Cudalbi); 32. Fîntînă cu cîrlig (645. Adam); 33. Fîntîna satului (644. Corod); 34. Fîntîni cu cumpănă în cîmp (642. Costache Negri).

PLANȘELE C₁-C₅ : Obiecte și unelte în gospodăria țărănească; mijloace de transport

C₁ (p. 317): 35. Detaliu la leagăn (615. Muncelu); 36. Leagăn: Fotache Andrei (644. Corod); 37. Leagăn : Crihană Constanța (643. Cudalbi); 38. Piuă pentru semințe: Ciurescu Vasile (644. Corod); 39. Piuă cu pilug de lemn: Onel Safta (629. Frunțișeni);

C₂ (p. 318): 40. Piuă cu pilug de fier: Sava Ion (650. Liești); 41. Piuă prinsă în cercuri, cu pilug de lemn: Ursu V. Toader (627. Fălciu); 42. Piuă "cu fier": Crihană Constanța (643. Cudalbi); 43. Dîrmoane (647. Priponești); 44. Vase din tigve pentru semințe (647. Priponești);

C₃ (p. 319): 45. Căușe din lemn (647. Priponești); 46. Botă (626. Vetrișoaia); 47. Botă cu trei cercuri: Mihăilă Gheorghe (639. Braniștea); 48. Vas pentru zdrobit strugurii și *zdrobitoare* (631. Cîrja); 49. Baniță pentru cereale (631. Cîrja);

C₄ (p. 320): 50. Chitonage (633. Oancea); 51. Prêpeleac pentru oale: Luncă Elena (629. Frunțișeni); 52. Grapă din mărăcini cu tălpi (645. Adam); 53. Grapă din mărăcini: Mardare Sandu (630. Berești-sat); 54. Car pentru vite (615. Muncelu);

C₅ (p. 321): 55. Car cu boi (647. Priponești); 56. Căruță cu cai (642. Costache Negri); 57. Roată de car în lucru (633. Oancea); 58. Iesle pentru oi (635. Firțanești); 59. Iesle pentru vite (633. Oancea); 60. Colț de curte: coșar, meliță (616. Băcani).

PLANȘELE D₁-D₃: Utilizarea stufului în gospodăria rurală

a) Acoperișuri din stuf

D₁ (p. 322): 61. Acoperiș cu colțurile rotunjite (633. Oancea); 62. Casă cu acoperiș în patru ape (615. Muncelu); 63. Acoperiș în două ape; detaliu (626. Vetrișoaia); 64. Acoperiș de stuf bătut cu *pieptenele* (626. Vetrișoaia); 65. Împletitură de stuf la coama casei (626. Vetrișoaia); 66. Șură cu acoperiș în două ape (633. Oancea);

b) Alte utilizări ale stufului și papurii

D₂ (p. 323): 67. Gard de stuf cu *brîu* (633. Oancea); 68. Gard cu împletitură de papură și *brîu* (631. Cîrja); 69. Gard de stuf legat cu sîrmă (633. Oancea); 70. Adăpost pentru vatră la stîină (633. Oancea); 71. Colibă la stîină (633. Oancea); 72. Coșar (633. Oancea);

D3 (p. 324): 73. Coșar din stuf (631. Cîrja); 74. Colibă (633. Oancea); 75. Cuibar din papură (631. Cîrja); 76. *Pieptene* pentru bătut stuful la acoperiș (631. Cîrja).

PLANȘA E: Pescuitul; unelte

E (p. 325): 77. Năvod (633. Oancea); 78. Unealtă de tip "cucă" (631. Cîrja); Vintire: 79. Cîrja (631); 80. Oancea (633); 81. Fălciu (627); 82. Mreajă (631. Cîrja).

PLANȘELE F₁-F₁₀: Prelucrarea cînepei

a) Tipuri de stative și accesorii

F1 (p. 326): 83. (631. Cîrja); 84. (627. Fălciu); 85: Roman Maria (626. Vetrișoiaia); 86: Toader Gheorghită (646. Belcești); 87: Fotăche Andrei (644. Corod); 88. (635. Fîrtănești);

F2 (p. 327): 89: Sava Ion (650. Liești); 90. *Velică T. Zamfira* (616. Băcani); 91: Mihăilă Gheorghe (639. Braniștea); 92. Detaliu cu scripeți și ițe: *Velică T. Zamfira* (616. Băcani); 93. Tindeche: Boieru Mărioara (643. Cudalbi).

b) Unelte pentru prelucrarea cînepei. Diverse

F3 (p. 328): 94. Piepteni (616. Băcani); 95. Rășchitor cu sculul de lînă (627. Fălciu); 96. Rășchitor mic: Sava Ion (650. Liești); 97. Rășchitor mare: Sava Ion (650. Liești);

F4 (p. 329): 98. Meliță cu două capete: Cazacu Frăsina (625. Stoișești); 99. Melițică: Muzeul școlii (642. Costache Negri); 100. Melițică (627. Fălciu); 101. Melițoi: Ignat Alexandra (643. Cudalbi); 102. Furcă de tors cu buci: Dobre Maria (625. Stoișești);

F5 (p. 330): 103. Furcă de tors din lemn cu caier de lînă și fus: Fotache Andrei (644. Corod); 104. Furcă de tors cu caier de lînă, fus și ghem: Mihăilă Gheorghe (639. Braniștea); 105. Aceeași furcă fără caier (639. Braniștea); 106. Urzitor mic: Crihană Măriuța (643. Cudalbi);

F6 (p. 331): 107. Urzitoare: Cazacu Frăsina (fiica) (625. Stoișești); 108. *Urzoi*: Sînpetru Gh. Zamfirache (630. Berești-sat); 109. Urzitor: Ilie Gh. Elena (638. Odaia Manolache); 110. Urzitoare: Mihăilă Gheorghe și soția (639. Braniștea);

F7 (p. 332): 111. Sucală (647. Priponești); 112. *Fus de letcă*: Cazacu Frăsina (625. Stoișești); 113. *Cicîric* (637. Frumușita); 114. *Cicîric*: Mihăilă Gheorghe (639. Braniștea); 115. *Cicîric*: Irimia N. Mărioara (643. Cudalbi); 116. *Cicîric*: Toader Gheorghită (646. Belcești);

F8 (p. 333): 117. *Cicîric*: Ilie Gh. Elena (638. Odaia Manolache); 118. Aceeași unealtă: detaliu (638. Odaia Manolache); 119. Alergătoare cu mosoare: Crihană Măriuța (643. Cudalbi); 120. Alergătoare sprijinită cu spetează: Fotache Andrei (644. Corod);

F9 (p. 334): 121. Vîrtelniță cu fofeze (633. Oancea); 122. Vîrtelniță mare cu fofeze: Podoleanu Ștefanache (646. Belcești); 123. Vîrtelniță cu fuse: Velică Catrina (616. Băcani); 124. Alt tip de vîrtelniță: Apostol Iftime (637. Frumușita); 125. Raghilă (645. Adam); 126. Raghilă cu picior (633. Oancea);

F10 (p. 335): 127. Raghilă veche: Enciu Gh. Vasile (636. Cuca); 128. Crivală (631. Cîrja); 129. SEVER POP împreună cu familia învățătorului G. Popa, la Liești (pct. 610 din ALR I), între 19-21. IX. 1934 (fotografie păstrată de G. Popa, care ne-a pus-o la dispoziție în 1971).

INDICE

a) *de autori*

Apăvăloaiei, M. IX, XXXIV
 Arvinte, V. XXXIV
 Avram, A. XXX, XXXIII, XLVIII

Bellmann, G. XII, XXII, XXVII
 Beltechi, E. XVI, XXV, XXXIII,
 XXXIV

Bidian, V. XXI, XXXIII

Bîrlea, Ov. XX, XXVII, XXVIII,
 XXXIII

Bîrleanu, I. -H. XII, XIII, XXXIII,
 XXXV; cf. IX, XIV, XXX,
 XXXI, XXXVII, XLIII

Bouvier, J. -C. XXIV

Bratu, C. XV, XVIII, XXXIII,
 XXXV

Brâncuș, Gr. XVI, XXXIII

Brun, A. XIII

Candrea, I. -A. XXIV, XXIX,
 XXXIV

Caragiale, I.L. XVII

Caragiu Marioțeanu Matilda XXXIII

Cazacu, B. XVI, XXXIII, XXXIV,
 XXXV

Cohuț, Cornelia XIV, XX, XXI,
 XXV-XXVII, XXXIII-XXXV,
 XLV, LX

Contini, M. XXIV

Corcimari, Valentina XXXV; cf.
 XXII

Coteanu, I. XIX, XXXIII

Dascălu - Jinga, Laurenția XXXIII

Densusianu, Ov. XVII-XX, XXIV,
 XXIX, XXXIII, XXXIV

Diaconu, I. XXIX, XXXIII, XLII

Diaconu Bălan, Paula XXXIII

Dumistrăcel, St. VIII, XII, XV, XXI,
 XXIII, XXIV, XXIX, XXX,
 XXXI, XXXIII - XXXV, XLI,
 XLII, LIX; cf. IX, XIV, XXXVII

Faiciuc, I. XVI, XXV, XXXIV

Florea, I.A. XXXIV, XLIII

Frățilă, V. XXV, XXXIV

Gardette, P. XVIII

Gheție, I. XXI, XXVI, XXXIV

Ghiculete, Galina XXXIV, XXXV

Giosu, Șt. XXXIII

Giosu, Veronica IX, XXXIV

Golopenția Eretescu, Sanda XXII,
 XXXIV

Göschel, J. XII, XXII, XXVII

Gusti, D. XXIII

Hreapcă, Doina VIII, X, XI, XIII,
 XV, XVI, XXXIV, XXXV, XLI;
 cf. IX, XIV, XXX, XXXI,
 XXXVII

Ionescu-Ruxândoiu, Liliana XXV,
 XXVI, XXXIII, XXXIV

Iordan, I. VIII

Iorga, N. XXIV

Istrate, G. XII, XXXIV; cf. IX,
 XXXVII

Ivănescu, Gheorghe VIII

Jones, D. XLIX

Lăzărescu, P. XXXIV, XXXV

Marin, Maria XXXIV, XXXV
 Marinescu, B. XXXIV, XXXV
 Mărdărescu, Maria XXXV
 Mării, I. XXI, XXXIV
 Mocanu, N. XXXIV

Neagoe, Victorela XXXIV, XXXV
 Neiescu, P. XXXIII, XXXIV
 Nuță, I. XXXIV, XLIII

Pană, Ruxandra XVI, XXXIV, XXXV

Petrovici, E. III, VII, VIII, X, XII, XIII, XVI, XXI, XXIII, XXV, XXIX, XXXIV, XLII, XLVI, XLVII, XLVIII

Pop, S. VII, VIII, X-XIII, XVI, XXIII, XXX, XXXIV, 340 (foto)

Pușcariu, S. XXIII

Rousselot, abatele XI
 Rusu, Gr. XXXIII
 Rusu, V. XXIV, XXXIII

Sala, M. XXIII, XXXIV
 Saramandu, N. XXXIV
 Scifos, V. XXII
 Séguy, J. XIV

Slama-Cazacu, Tatiana XXVII, XXXIV

Sperantia, Th. D. XXIV, XXIX, XXXIV
 Stahl, H. H. XXIX
 Stan, I. XXXIII

Șandru, D. XIII, XXXIV
 Șerb, I. XXXIII
 Șuteu, V. XXXV

Teiuș, Sabina XXV, XXVII, XXIX, XXXV, XLII

Teodorescu, Maria XXXIII

Tiugan, Marilena XXI, XXXIV, XXXV

Todoran, R. XXXIII

Turculeț, A. XXXIV, XLIII

Uliu, Anca XXXIII

Vianu, T. XX, XXXV

Vulpe, Magdalena XIII, XIV, XVI, XVII, XIX-XXI, XXV-XXVII, XXIX, XXXIII-XXXV, XLV, XLVI, LX

Weigand, G. XI, XXIX, XXXV, XLI, XLII

b) de subiecți și colaboratori pentru anchete*

Albu Nicolae, LXXXIII; 214
 Alecu Laurențiu (Jidanu), LXXXII; 207
 Andrei Enache (Fîtu), LXXXI; 197,

198
 Andrei Gh. David (Găină), LXXXII; 201
 Andronache Dumitra (pct. 633),

* În paranteză, pentru cazurile în care astfel de informații au fost obținute, sînt notate (după zis...) supranumele sau hipocoristicele subiecților, respectiv porecla (porecele) acestora.

- LXXXIII; 121
 Andronache Dumitra (pct. 639),
 LXXXIX; 175, 178
 Apostol Iftime, LXXVI; 157, 340
 Apostu Olimpia, LXXI; 96
 Aradei Petrache (*Covoraș*), LXXXI;
 191
 Arteni Maricel (*Luci*), LXIV; 34
- Babătă Ileana (*Fata lu Americanu*),
 LXXXV; 238, 241
 Babătă Marghioala (*Culicar*),
 LXXXV; 235
 Baciș Emilia, LXIX; 76
 Baciș Toader, 337
 Baran D. Șt. Maria (*Gașpar*), LXIV;
 29, 31, 337
 Baran Șt. Dumitrache (*Gașpar*),
 LXIV; 27, 28
 Bejan N. Eufrosina, LXXXIII; 215
 Berescu Frăsina, LXIX; 79
 Blejeru Ion, LXIII; 22
 Boacă Maria, LXIII; 20, 21
 Bobu Dumitru, LXXXVIII; 274
 Boidache T. Filip, LXVIII; 73, 74
 Boieru Mărioara, 337, 339
 Bordea Elena, LXXXVII; 264
 Bordea Neculai, LXXXVII; 267
 Bordeianu I. Maria (*Burcă*), LXIII;
 26
 Bordeianu Neculai, LXIV; 32
 Botezatu Gh. Vasile (*Zîdirea*,
Lupoia, *Cățalu*, *Bălănelu*),
 LXV; 39
 Bradea Constantin (*Șchiopu*),
 LXXXIV; 231-233, 337
 Brebu Calopia, LXV; 44
 Brînzoi N. Gheorghe, LXXVIII;
 166-168
- Brînzoi Zoița (*Roșca*), LXXVII; 166
 Broască C. Panaite, XC; 303, 305
 Broască I. Andrei, XC; 299
 Buhuș Neculai, LXII; 12
 Bularda Gheorghe, LXXI; 96
 Burada Lenuța, XC; 307
 Butuc D. Safta, LXXIV; 136, 137
- Carp N. Gheorghe (*Broscoi*),
 LXXXIV; 133-135, 337
 Cazacu Frăsina, 339
 Cazacu Frăsina (fiica), 339
 Căpătan Cornel, LXXXII; 203, 205
 Cerbu Petrița, LXXV; 142
 Chelmu Paula, LXXXIX; 278
 Chircă Virginia, XC; 306
 Chiriac Gherghina (*Chircu*),
 LXXXIV; 229
 Chirica Z. Zonia, LXX; 91
 Chiriloaie Safta (*Năfurică*), LXXII;
 116, 117
 Chiroșcă Ioan (zis Ionel), LXX; 88-
 90, 337
 Cioroi Ion, LXXIV; 139
 Ciurescu Vasile, 338
 Cîrcotă Panainte (*Buruiană*),
 LXXXIV; 224
 Codreanu Toader, LXIV; 36
 Condurache Toader (zis Radu),
 LXXXIX; 291
 Coniac Sandu, LXIII; 25
 Constanda Năstase, LXVII; 62
 Constanda Polixenia, LXVII; 63, 64
 Corodeanu Ionel, LXXXVII; 265
 Costea Florin Aurelian (*Florea*,
Pistruiațu), LXXVIII; 171

- Crăciun D. Costică (*Bălțatu*), LXXII; 118
 Crihană Constanța, 338
 Crihană Măriuța, 339, 340
 Crișan Dumitru (*Aburel*), LXXXI; 194, 195
 Cumpănici Otilia, LXIX; 77
 Damian Iaňa, LXXVIII; 174
 Dandeu Neculai, LXIX; 78
 Darie Gherasim (*Mimachi*), LXVI; 54
 Deliu Profira, LXIV; 33
 Dinovici Maria (*Dinovicioaia*), LXVIII; 67
 Dobre Maria, 339
 Donici Tania (*Vrăbiuță*), XC; 292, 294
 Doruș Clara (*Broscoi*), LXXXIV; 223
 Dumitrașcu Elena, LXXX; 186
 Durica Săftica, LXXXV; 242
 Elisei Antonia, LXXV; 139, 140
 Enache Simion (*Mărica*), XC; 296, 297
 Enciu Gh. Vasile, 340
 Enciu I. Maria (*Țap*), LXXV; 150, 151
 Flutur Tatiana (*Ceahlău*), LXXXIII; 216-218
 Fotache Andrei, 337-340
 Frățița Costică, XC; 307
 Fuică Georgică, LXXXVIII; 276
 Gavrilu Haralambie (*Lemnaru*), LXXVI; 153-155
 Gavrilu H. Tinca, LXXVI; 155
 Gavrilu Neaguța, LXXVI; 161
 Ghimpu Eutropia, 337
 Giurcăneanu Maria, LXVII; 57
 Giurgea Sandu (*Săndulachi*), LXXIX; 179
 Gilea Maghița, LXXI; 92
 Golomoș Ștefanache (*Bulgar*), LXXXI; 199, 337
 Grigore Marița, LXXX; 187
 Grosu Mihai, LXV; 41, 43, 337
 Grumăzescu Ilinca, LXXVI; 158
 Hanță Marina, LXXI; 99-101
 Iacob Nica, LXXVI; 152
 Ignat Alexandra, 339
 Ilău Lizica (*Iloaică*), LXII; 11
 Ilie Gh. Elena, 339, 340
 Ilie Vasilica (*Buhaiu*), LXXXIX; 291
 Iordache I. Ion (*Dane*), LXXXVI; 248
 Irimia N. Mărioara (*Monea*), LXXXIII; 211, 212, 337, 339
 Isac Mariana, LXV; 47
 Istrate Grigore (*Muchirlui*), LXXXII; 207
 Ivașcu T. Dumitru, 337
 Jipa Constantin, LXXIX; 174
 Jipa M. Costică, LXXVIII; 172, 173
 Lazăr I. Gheorghe (*Bleah*), LX, LXI; 2
 Lăpușeanu Grigore Gheorghe (*Burcă, Panduru*), LXXIII; 126
 Luncă Elena, 338
 Lungeanu Alexandra, LXXIX; 178

Lungeanu Constanța, LXXIX; 179

Lungu S. Ion, LXXVI; 156

Lupea Dumitra, LXXVIII; 169

Manolache Maria, LXVII; 57

Mardare Catinca (*Lunga*), XLII;
9-11

Mardare Sandu, 338

Marin C. Gheorghe, LXXXVI; 251

Marin V. Maria (*Chitic*), LXXXVI;
255

Masgras Vasilica, LXXXIV; 224

Matei P. Constantin (*Iovu*),
LXXXVIII; 268-270

Mihalache Ștefan, LXXIII; 122, 123

Mihăilă Gheorghe, 338, 339

Mihăluță Caliopă, LXXV; 144, 145

Miron V. Ion (*Chirica*), LXVII; 59-
61

Mitrofan Violeta (*Hoașcă*), LXXII;
108, 109

Mîndrescu Constantin, LXXV; 141

Mocanu Aurica, LXIV; 33

Mocanu Gheorghe, LXXII; 111,
112, 114, 337

Morariu Natalia, LXXI; 94, 95

Moruzan Doinița, LXXXVIII; 277

Movilă Ștefan (*Buzatu*), LXV; 45

Munteanu Anica, LXXIII; 127, 128

Munteanu Ecaterina (*zisă Tinca*),
LXXIV; 130

Munteanu Gică (*Chiperi*), LXXI; 97,
98

Munteanu Mădița, LXXIV; 132

Munteanu Neculai, LXXIII; 128,
129

Muscă Constanța, LXXX; 183

Muscă Ion Matei, LXXIX; 180, 181,

337

Năstase D. Toader, LXXXI; 192

Năvălici Lina, LXXVII; 159

Năvodaru Elena, LXXIX; 182

Năvodaru Tudorel, LXXX; 187

Neagu Aurica (*Carabulea*),
LXXXII; 206

Neagu Floarea, LXXXII; 202

Nechita Ilie Gheorghe, LXVIII; 69,
70, 337

Nechita I. Ioana, LXIX; 75

Necula V. Neculai (*Bînzar*), LXIX;
81

Negoită Maria, LXVIII; 74

Nica Caliopă, LXVI; 53

Niculita Alexandru (*Rățoi*), LXVIII;
65

Oancea Ruxanda, LXXXVIII; 274-
276

Oancea Victoria, LXXXVIII; 272,
273

Oancea V. Ion (*zis Nicu*),
LXXXVIII; 271

Onel Safta, LXVIII; 70-72, 338

Onica Elena, LXXXVI; 257

Oprea Ion, LXXVII; 159, 160

Orac E. Petrache, LXXVII; 163,
164, 337

Paiu Lucica, LXII; 8, 9

Paiu Mircea (*Grăsunu*), LXI; 7

Palade Tasia, LXXIII; 121

Pavel Georgică (*Turlucești*),
LXXIX; 180

- Pavel M. Ioana, LXXXVI; 247
 Pintilie Ion (*zis* Nică; *Brebenel*), LXXXIX; 281, 283, 285
 Pintilie Ivanciu (*Badan*), LXXV; 143, 144
 Pletea Coca (*Cocîrla*), LXIII; 23
 Pletea Gh. Vasile, LXII; 18
 Podoleanu Ștefanache, 337, 340
 Pohrib Elisabeta (*zisă* Avrămia; *Schilariu*), LXXXIX; 287
 Popa D. Paraschiva (*Iepure*), LXXXII; 210
 Popa G., 340
 Popa Natalia (*Chiper*), LXI; 6
 Portase Bița (*Chiorîtu*), LXXXIX; 290
 Postu Eugenia (*Mîță*), LXV; 46
 Presură Dumitru, LXXI; 103, 106
 Pricop Georgiana (*Joiana*), LXX; 87
 Prodan Costache, 337
 Prună Frăsina, LXXVIII; 170
 Radu Paraschiva, LXXXIV; 225
 Rădăcină Geta, LXIII; 21
 Răzmeriță Tudora (*Pătrînjâl*), LXXXVI; 253
 Roman Ileana, LXIV; 37, 38
 Roman Maria, 339
 Sandu Iordache (*Albu*), LXXXVII; 261-263, 337
 Sava Ion, 338, 339
 Serian Suzana, LXXXV; 236
 Sevastre Gh. Vasile (*Mutiloiu*), LXXXIII; 220, 337
 Sevastre Ioana, LXXXIV; 229, 230
 Sevastre N. Lina (*Buiacu*), LXXXIV; 222
 Simion Alecu, LXXX; 188, 189
 Simion Marghița, LXXXI; 192, 193
 Sînpetru Artimon (*zis* Arteni; *Artistu*), LXIX; 81, 82
 Sînpetru Gh. Zamfirache, 339
 Sînpetru Maria, LXX; 83, 84
 Sînpetru Virgil (*Artimon*), LXX; 86
 Staicu I. Zaharia, LXXV; 146, 147
 Stanciu Ștefanache, LXXXVI; 255
 Stoian Dumitru, LXVI; 50, 337
 Stoica M. Costache (*Cațirca*), LXXXVI; 151
 Stoica Nicușor (*Guzgan*), LXXII; 110
 Susanu Mărioara, XC; 305
 Susanu Ștefana, XC; 302, 303
 Șerban N. Ion II ("doi"), LXXXVI; 249
 Tacu Geta, LXXVI; 160
 Tasie Ecaterina, LXXXVII; 260
 Tănase Ilina, LXXXIII; 215
 Teletin Pia (*Tălancă*), LXV; 47
 Tertiș Aristița, LXXII; 106
 Timofte Genovica (*Dobă*), LXVIII; 68
 Tivdă Costică (*Bozan*), LXVII; 56
 Tivdă Tofana, LXVI; 52
 Toader Ecaterina, LXX; 85
 Toader Gheorghiță, LXXXV; 246, 339

Trandafir Constantin (zis Costache),
LXXI; 93, 94

Trandafir Marin, LXXVII; 337

Trifan Mărioara, LXXX; 184; 185

Trihenea Catinca, LXXV; 148, 149

Tudorache T. Mărina, LXXV; 150

Tocoi I. Gheorghe, LXIII; 19

Ursu Gheorghe, LXXIV; 138

Ursu V. Toader, LXVI; 48, 49, 338

Vasilcan Sevastița, LXXXI; 200

Velică Catrina, 340

Velică T. Zamfira, LXII; 14-16, 337,
339

Vicol Paraschița, LXVI; 55

Vintilă Damian (*Miță*), LXXXV;
237

Vintilă Silvia, LXXXV; 243

Virgolici Dorina, LXXIV; 133

Zănoagă Alec Anica (*Calu lu Alec
Zănoagă*), LX, LXI; 3, 4, 337

*

CUPRINSUL

Părți a 2-a din volumul I, TEXTE DIALECTALE,
seria NALR. MOLDOVA ȘI BUCOVINA
(în curs de apariție)

Prefață

Lista localităților anchetate pentru NALR-MOLD. BUCOV., TEXTE DIALECTALE
I, Partea 1 și Partea a 2-a

Lista localităților pentru care au fost publicate anterior texte dialectale (și folclorice)

Harta cu zonele de anchetă și anchetatorii pentru NALR-MOLD. BUCOV., seria
TEXTE DIALECTALE

Harta localităților cuprinse în volumul I/1-2

Transcrierea fonetică (cu precizări preliminare)

Prezentarea informatorilor pentru NALR-MOLD. BUCOV., TEXTE DIALECTALE
I, Partea a 2-a

Tematica textelor dialectale pe localități (volumul I, partea a 2-a)

Texte (pct. 650-670 din rețeaua NALR-MOLD. BUCOV.)

Ilustrații

Date privind ilustrațiile

Indice tematic general al vol. I/1-2

Indice de cuvinte regionale explicate de subiecți în cuprinsul textelor publicate în vol.
I/1-2

Anexă (texte cu valoare documentară diversă)

Indice de subiecți și colaboratori pentru anchete (I/2)

Indice de porecle și supranume ale subiecților de la care s-au publicat texte (I/1-2)

Tipărirea volumului de față devenind, în sfârșit, o realitate, autorii țin să exprime, pentru aceasta, cele mai calde mulțumiri Editurii Academiei Române și întreaga lor grațitudine acad. Cristofor I. Simionescu, de a cărui superioară înțelegere au beneficiat din anii primelor investigații pe teren până în faza depășirii ultimelor obstacole de finanțare.

Septembrie 1993

Redactarea și tehnoredactarea autorilor

Format 1/16 (70 x 100)

Coli tipo 28

Bun de tipar 01.X.1993

Apărut 1993

Tiparul a fost executat,
sub comandă nr. 80/1993, la
S.C. "DOSOFTEI" S.A. Iași

PUBLICAȚII ALE INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ "A. PHILIPPIDE"

TEME DIN PLANUL DE CERCETARE FUNDAMENTALĂ

Volume tipărite

Dicționarul limbii române, Tomul XI, Partea 1, Litera Ș, Editura Academiei Române, București, 1978

Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900, Editura Academiei Române, București, 1979 (PREMIUL "TIMOTEI CIPARIU" AL ACADEMIEI ROMÂNE)

Noul Atlas lingvistic al României. Moldova și Bucovina, vol. I (hărți) și vol. introductiv, *Date despre localități și informatori*, Editura Academiei Române, București, 1987

Tezaurul toponimic al României. Moldova (Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale din Moldova, 1772–1988), Editura Academiei Române, București; vol. I, partea 1, 1991 (PREMIUL "TIMOTEI CIPARIU" AL ACADEMIEI ROMÂNE); partea a 2-a, 1992

Caielele Arhivei de Folclor, vol. I–X, Iași, 1979–1991

Volume în pregătire

Dicționarul limbii române, literele E; L; V; X; Y; W

Dicționarul literaturii române din secolul al XX-lea (1900–1950), partea I și urm.

Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina, hărți (vol. II–V); *texte dialectale* (V2 și vol. II–V); *glosare regionale*

Tezaurul toponimic al României. Moldova, I/3 și vol. II–X

Caielele Arhivei de Folclor, vol. XI și urm.

"Anuar de lingvistică și istorie literară", A. *Lingvistică* și B. *Istorie literară*, t. XXXIII și urm.

ALTE VOLUME PREMIATE DE ACADEMIA ROMÂNĂ

AL. DIMA, *Alecă Russo*, Editura pentru Literatură, București, 1957 (Premiul "C. Dobrogeanu-Gherea")

N. A. URSU, *Formarea terminologiei științifice românești*, Editura Științifică, București, 1962 (Premiul "Timotei Cipariu")

DAN MĂNUCĂ, *Critica literară junimistă (1864–1885)*, "Junimea", Iași, 1975 (Premiul "Bogdan Petriceicu Hașdeu")

STELIAN DUMISTRĂCEL, *Influența limbii literare asupra graiurilor dacoromâne. Fonetica neologismului*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978 (Premiul "Timotei Cipariu")